BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

1865–1867

ZBRAL

JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

BiS 8

IZDAJA V SLOVENŠČINI
EDITIO SLOVENICA

Biografski spomini sv. Janeza Boska
8. zvezek

Izdaja v slovenskem jeziku

Memorie Biografiche di San Giovanni Bosco
Editio Slovenica

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

ZBRAL

JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

8. ZVEZEK

LJUBLJANA 2017

Biografski spomini sv. Janeza Boska

zbral Janez Krstnik Lemoyne

8. zvezek

V slovenskem jeziku - Editio Slovenica

BiS 8

Naslov izvirnika

Memorie biografiche di Don Giovanni Bosco

raccolte dal Sac. salesiano Giovanni Battista Lemoyne

Volume 8

Torino, Tipografia S.A.I.D. "Buona Stampa", 1912

Prevedel:	Valter Dermota
Uredil:	Stanislav Duh
Oblikovanje in grafični stavek:	Marjan Lamovšek
Izdal:	Salezijanski inšpektorat Ljubljana 2017
Tisk in založba:	Salve d.o.o. Ljubljana
Naklada:	50 izvodov
Spletna izdaja:	www.donbosko.si/bis

Izdaja "ad experimentum".

Za tekstnokritično sklicevanje je merilo besedilo v izvirniku.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-36:929Bosco G.
272(450)"18"

LEMOYNE, Giovanni Battista, 1839-1916
Biografski spomini sv. Janeza Boska, ki jih je zbral Janez Krstnik Lemoyne / [prevedel Valter Dermota]. - Ljubljana : Salve, 2012-

Prevod dela: Memorie biografiche di Don Giovanni Bosco. - Od 2. zv. dalje: Biografski spomini sv. Janeza Boska / zbral Janez Krstnik Lemoyne

Zv. 8. - 2017

ISBN 978-961-211-877-8 (zv. 8)

261096704

sv. Janez Bosko

duhovnik

Pisateljeva izjava

V soglasju z odredbami Urbana VIII. z dne 13. marca 1625 in 5. junija 1631, kakor tudi v soglasju z odredbami Sv. kongregacije za obrede slovesno izjavljam, da z izjemo dogem, naukov in vsega, kar je slovesno razglasila sveta rimska Cerkev, vsemu drugemu, kot so čudeži, videnja, prikazovanja še nekanoniziranih svetnikov, ne bom izkazoval ne zahteval druge kot samo človeško vero. V nobenem primeru ne nameravam prehiteti sodbe Apostolskega sedeža, za katerega poslušnega sina se imam in si to štejem v čast.

Za pregled Salezijanske družbe
Videl: se lahko natisne
Turin, 12. marca 1912
Duh. JULIJ BARBERIS, duhovni vodja

ZA CERKVENI PREGLED
Videl: se lahko natisne
Duhovnik ALOJZIJ PISCETA, delegiran nadzornik

SE LAHKO NATISNE
Turin, 16. marca 1912
C. FRANCISCUS DUVINA, generalni revizor

1.
POGLAVJE

1865

Katoliško branje: Dialog O jubileju – Število članov Salezijanske družbe – Odprava ulice Giardiniera (Vrtnarica) – Pogodba za klesanje kamna za cerkev Marije Pomočnice – Slikar Lorenzone in podoba Marije Pomočnice – Glasbenik Giovanni De Vecchi – Gospodovo razglašenje in povabilo na gledališko predstavo – Don Boskovi večerni govori – Nepredvidena smrt treh bratov: bodite pripravljeni – Mati Božja Marija ne mara častilcev, ki živijo v grehu – Pust in duše v vicah – Spominski dan na Besucca – Prikazovanje Device Marije v Spoletu – Način, kako naj opravljamo ustne molitve

Na začetku osmega zvezka Biografskih spominov častitljivega Božjega služabnika duhovnika Janeza Boska želimo ponoviti nekaj opomb, ki smo jih izrekli že v prejšnjih zvezkih, se pravi, da je vse to, kar smo že in kar bomo še pripovedovali, zvest prikaz tega, kar se je zares zgodilo. Na stotine je prič krepostи in dela našega dragega ustanovitelja. Eni so svoje pričevanje zapisovali vse od začetka njegovega življenja pa do njegovega zadnjega izdiha, kar so sami videli ali slišali pripovedovati druge. Celo pogovori, ki so se ohranili in so nam jih zapustili, so podani tako, kakor so potekali. Lahko rečemo, da je vseh teh zapiskov za celo knjižnico. Ko smo pisali, se nismo prepuščali pesniškemu zanosu in pretiravanju, kajti resnica ne potrebuje slepil. O tem nam govori trideset zapriseženih prič pripravljalnega procesa na nadškofijskem dvorcu v Turinu, ki smo ga z vsemi potrebnimi dovoljenji bogato uporabili pri našem delu.

Po tej uvodni pripombi se odpravimo na pot.

Leto 1865 je bilo leto jubileja, ki naj bi se v vsaki škofiji obhajal en mesec po navodilih posameznih ordinarijev. V ta namen je don Bosko za mesec februar

pripravil in dal natisniti knjižico z naslovom *Dialog o ustanovitvi jubileja s pobožnimi vajami ob obisku cerkva izpod peresa duhovnika Janeza Boska.*

»Pod tem naslovom,« tako piše Unità Cattolica 11. marca, »je pravkar izšel zvezek Katoliškega branja v Turinu. Namen tega spisa je podati jasno predstavo, kaj je jubilej in kako je nastal. Končno so kot dodatek podane pobožne vaje za obisk treh cerkva, ki jih je po odloku rimskega papeža, ki je jubilej razglasil, treba obiskati. Ta zvezek, ki se odlikuje po preprostem in jasnem slogu, priporočamo ljudem vseh slojev. Dobiti ga je mogoče za ceno 0,15 lir v tiskarni oratorija sv. Frančiška Saleškega.«

Na naslovni strani je bilo zapisano: *Blagor ljudstvu, ki ve, kaj je jubilej. Nesrečni vsi tisti, ki se zaradi nevednosti ali malomarnosti niso zmenili zanj v upanju, da bodo doživeli drugega* (Kardinal Gaetani, Del Giubileo, 15). Predgovoru sledi okrožnica svetega očeta in knjižica se končuje s tremi razmišljanji: Spoved, Obhajilo in Miloščina. Podajamo tudi troje premišljevanj: Misel na zveličanje, Misel na smrt in Poslednja sodba. Knjižico so verniki tako dobro sprejeli, da je bil don Bosko primoran pripraviti drugo izdajo z dodatkom za spodbudo bralcev k pobožnosti do Marije.

Salezijanska družba je štela nekako osemdeset članov, med katerimi je bilo enajst duhovnikov. Nekaj jih je zapustilo družbo, vendar so vstopili drugi in zasedli njihovo mesto. Malo semenišče v Mirabellu je cvetelo, zavod v Lanzu je začel prinašati prve sadove in proti koncu 1864 je don Pestarino pospešil začetke dela v Morneseju, kjer so položili temeljni kamen zavoda za vzgojo moške mladine. To je bila nadvse veličastna slovesnost, zlasti po zaslugi godbe na pihala iz Lerme.

Don Bosko je z vedno večjim zaupanjem pripravljal vse potrebno za nadaljevanje gradnje cerkve Marije Pomočnice. Dne 1. januarja je z gospodi Ferraris in družbo iz Turina podpisal pogodbo za klesan kamen iz Malanaggia. Klesano kamenje za temelje cerkve, to so podzidki brez roba za ceno 150 lir za kubični meter, naj bi bilo položeno do prihodnjega meseca marca, osnove za stebre z okrajki, gladko izdelani imenovani klesanci, naj bi bili postavljeni v aprilu za ceno 250 lir za kubični meter. Kamenje bi premerili geometrično glede na potrebne razsežnosti.

Don Bosko si je prizadeval, da bi kupil tudi prostor med cerkvijo in zavetiščem.

Iz listine za predlog pogodbe 16. januarja 1865 (Valdocco, Al. Bellezza) je razvidno, da se je don Bosko dogovarjal z gospo Katarino Novo, vdovo po Bellezzu, za odpravo Via della Giardiniera (Vrtnarica) in za postavitev druge, kot nadaljevanje Via Botta. Prepis tega načrta, katerega izvirnik je podpisal odvetnik J. Troglia, jasno kaže katastrsko razdelitev zemljišča.

Toda glavna misel, ki je navdihovala don Boska, je bila slika Marije Pomočnice, ki naj bi jo postavili na glavni oltar novega svetišča.

Ko se je prvikrat pogovarjal s slikarjem Lorenzonejem, ki naj bi sliko izdelal, so se vsi navzoči čudili velikopoteznosti njegove zamisli. Svojo predstavo je takole izrazil: »Zgoraj naj bo presveta Devica Marija v zboru angelov, čim bliže okoli nje apostoli, nato zbor mučencev, prerokov, devic, spoznavalcev; spodaj prapori velikih Marijinih zmag in ljudstva vseh krajev zemlje, ki dvigajo roke in prosijo Marijo pomoči.« Govoril je kakor o kakem prizoru, ki ga je že videl, in navedel vse posameznosti. Lorenzone ga je začuden brez sape poslušal, in ko je don Bosko končal, je dejal:

– In kam boste postavili to sliko?

– V novo cerkev.

– In menite, da bo zanjo zadosti prostora?

– In zakaj ne?

– In kje boste dobili sobano, kjer jo bo mogoče naslikati?

– To je slikarjeva stvar.

– In kje mislite, da bi jaz mogel dobiti zadosti velik prostor za vašo sliko? Za to bi bila potrebna Piazza Castello, razen če bi se zadovoljili z miniaturno izvedbo, ki bi jo morali potem gledati pod drobnogledom.

Vsi so se zasmejali. Slikar je z merami v rokah in s pravili sorazmerja razložil celotno zadevo. Don Bosku je bilo malo hudo, toda priznati je moral, da ima slikar prav. Nato so se dogovorili, da bo slika predstavljala samo Marijo, apostole, evangeliste in kakega angela. Ob vznožju slike, pod Marijino glorijo, bi postavili podobo hiše oratorija.

Slikar je najel visoko sobano v Palazzu Madama in začel delati. Delo naj bi trajalo približno tri leta. Ko je bila slika že skoraj narejena, so ugotovili, da lev ob strani sv. Marka tako priteguje pozornost, da odvrača pogled od glavnega motiva. Zato mu je bilo treba dati malo manj pozornost vzbujajoč videz. Marija pa se mu je zares izredno posrečila.

»Nekega dne,« tako pripoveduje eden izmed duhovnikov iz oratorija, »sem vstopil v Lorenzonejevo delavnico, da bi si ogledal sliko. Stal je na zgornjih prečkah lestvice in dokončeval Marijin obraz. Ni se zmenil za ropot, ki sem ga povzročil s svojim vstopom; nadaljeval je svoje delo in čez nekaj časa stopil na tla. Tedaj se je zavedel moje navzočnosti, me prijel za roko, me povedel na mesto, kjer se je slika posebno dobro videla, in mi dejal: 'Poglejte, kako je lepa! To ni moje delo. Nisem jaz slikal, neka druga roka je vodila mojo roko. Zdi se mi, da po vsem tem, kar sem doživel, ona spada v oratorij. Recite torej don Bosku, da bo slika po njegovi želji.' Bil je nadvse navdušen. Nato se je spet vrnil k svojemu delu.«

Naj še povemo, da je Lorenzone takrat, ko so sliko prinesli v cerkev in jo postavili na njeno mesto, padel na kolena in planil v jok.

Po sliki še o glasbi Mariji na čast.

Don Bosko je proti koncu leta 1864 zaupal glasbeniku maestru Giovanniju De-Vecchi vodstvo glasbe na pihala v oratoriju. To je bil odličen izbor, saj je bil ta maestro izredno nadarjen, dobro je poznal skrivnosti svoje umetnosti, obenem pa si neutrudno prizadeval, da so se godbeniki čim bolj okoristili z njegovim poukom. Skoraj dvajset let je zlagal skladbe tako svetne kakor cerkvene vsebine. Igranje v cerkvi, na dvorišču in v gledališču je navduševalo poslušalce.

Dne 6. januarja, na praznik Gospodovega razglašenja, so v oratoriju ponovili veseloigro Hiša sreče ob navzočnosti velikodušnih dobrotnikov, ki so don Boskove dejavnosti imeli za svoje.

Ohranjeno je povabilo, ki ga je Božji služabnik poslal družini markiza Fassatija, ki ga je pričakoval za kosilo, in po njej kneginji Montmorency:

Milostljiva gospa Azelija!

Najlepša hvala za ljubeznivo povabilo. Skušal se bom odzvati. Toda ali ne bi mogli vi urediti tako, da bi istega dne, to je jutri prišli sem? Kdo ve, ali ne bila pripravljena priti tudi gospa kneginja, da bi videla in slišala velezaslužna giandujeva dejanja.

Začnite pripravljati točke za razgovor o nalogah: javna razprava bo v petek.

Bog naj vas blagoslovi in Trije kralji naj vam prinesejo veliko dobre volje, da bi postali sveti.

Očku in mamici gospe kneginji želim srečne dni. Molite tudi zame, ki sem vaš najvdanejši služabnik duh. Janez Bosko

Turin, 5. januarja 1865

Tako se je začelo leto 1865. Gmotne skrbi, tudi za dobre namene, po navadi v tistih, ki niso popolni v kreposti, ohladijo navdušenje za duhovne stvari. Toda pri don Bosku ni bilo tako. Goreča želja po zveličanju duš v njem ni zamrla niti za hip. To potrjujejo tudi nagovori, ki jih je don Bosko imel fantom po večernih molitvah. Navedli bomo tiste, ki smo jih na kratko zapisali v našo kroniko, razdeljene na posamezne dni.

2. januar 1865

Pretekla sta že dva dneva, odkar smo začeli novo leto. Ste ga dobro začeli? Začeli ste ga, toda ali ste tudi prepričani, da boste dočakali njegov konec? Proti enajsti uri zvečer zadnjega dne leta 1864 je brat ministra Della Rovere odpravljal neke posle, ko ga je zadela kap in ob enih po polnoči je bil mrtev, ne da bi mogel prejeti svete zakramente spovedi, obhajila in poslednjega olja. Sreča zanj, da je bil dober kristjan, in kakor so mi zagotovili

njegovi prijatelji, je na božični dan opravil svoje pobožnosti. Upajmo, da ga je Gospod sprejel v svoj sveti mir v nebesih. Glejte, bili so trije bratje: minister, potem ta, o katerem vam govorim, in brat jezuit v Rimu. V štiridesetih dneh so vsi odšli v večnost od iste bolezni. Ali so na začetku leta 1864 mislili, da je to zadnje leto njihovega življenja? Bodimo zato pripravljeni, ker nas bo Gospod poklical k sebi v trenutku, ko bomo najmanj mislili. In kaj bomo tedaj storili? Smrt od kapi je trenutna in nepredvidena. Nepredvidena, če nas zadene nepripravljene, in trenutna, ko ne mislimo na to. Naj nam Bog pošlje trenutno smrt, vendar pa ne nepredvidene.

Dragi moji! Če bi sedaj prišla smrt, bi bili pripravljeni? Večina meni, da bi bila, nekateri pa na žalost ne, ker so v smrtnem grehu. O, če bi videli, kako strašno pošast imajo za vratom, bi od strahu obnemeli. Že nekaj časa bi jih rad opozoril, toda do sedaj sem čakal v upanju, da se bodo spreobrnili. Čakal bom še kak dan in jih potem obvestil. Hudič, dragi moji, kroži okoli vas in jaz ga vidim: išče, da bi vas požrl. Prikrade se za vaš hrbet in vas prime zdaj za eno nogo in potem za drugo in upa, da vas bo vrgel po tleh; no, potem pa vas prime za obe nogi. Toda pred seboj imate lepo Gospo, ki vam izteguje roke v pomoč, da ne padete. Kaj boste rekli o tistih, ki v toliki nevarnosti zavračajo njeno pomoč, odbijajo njene roke, udrihajo po njih in jih divje grizejo? Gospa odmakne svojo roko in pravi: Nesrečneži, zavračate mojo pomoč? Prav, potem se pa kar pogubite, ker tako hočete. Jaz sem storila vse, da bi vas rešila. Vi niste hoteli, vi sami ste vzrok svojega pogubljenja.

Dragi moji sinovi, ta ostudna pošast je vaš sovražnik hudič. Lepa Gospa je presveta Devica Marija.

5. JANUAR

Presveti Devici Mariji ne ugaja češčenje, ki ga opravljajo tisti, ki živijo v grehu. Bil je človek, ki je dolga leta žalil Gospoda, medtem ko ni opustil niti dneva, da ne bi s kako molitvijo pozdravil Božje Matere. Ko je tako nadaljeval v tej svoji pobožni vaji, obenem pa tudi svoje neredno življenje, se mu je neke noči prikazala Marija, mati Božjega usmiljenja. Pred njo je korakal prelep deček, ki je nosil pladenj s prečudovitimi jedmi, ki pa so bila pokrita z umazanim, raztrganim in smrdljivim prtom. Mati Božja Marija ga je povabila, naj bi si vzel od tistih jedi, on pa je s studom odgovoril: »Draga mati Marija, prt je tako strašno grd, da se mi od gnusa obrača želodec.« »In meni,« je odgovorila, »ne morejo ugajati tvoje pobožnosti zaradi tvojih številnih grehov, ki jih nenehno delaš. Kakor bi ta jedila tebi ugajala, če ne bi bila pokrita s tem umazanim prtom, tako bi meni ugajale tvoje pobožnosti, če ne bi videla grehov, ki jih je polna tvoja duša.« Ko je izrekla te besede, je izginila in ta revček je, premagan od Marijine materinske dobrote, šel k spovedi, spremenil življenje in vztrajal do konca.

8. JANUAR

Dragi moji sinovi, včeraj se je začel pustni čas. Rad bi, da bi ga tudi vi veselo preživeli, zato bo v gledališču več predstav, v obednici se bo tudi poznalo, imeli bomo dodatno razveseljevanje, kakor bodo odločili predstojniki. Pa to še ni vse. Rad bi, da bi telesnemu

pustovanju dodali še duhovno pustovanje, in povedal vam bom zakaj. Med vami je nekdo, ki bi rad z vami opravil svoje pustovanje. To je hudič in jaz nikakor nočem, da bi to storil na vaš račun. Zato si želim, da od danes naprej vsak dan izpolnite majhno cvetko z naslednjim namenom: za tisto dušo v vicah, ki zato, da bi prišla v nebesa, potrebuje dejanje, ki ga boste vi storili.

Lahko si predstavljate, koliko duš lahko tako pripeljemo k Marijinemu prestolu. Tukaj nas je 500 dijakov, in če bomo vsi opravili vsak dan to pobožno vajo, si lahko predstavljate, koliko duš bomo v dveh mesecih rešili njihovih muk in koliko prijateljev si bomo pridobili v nebesih. Le-ti se bodo čutili, ker smo jim pomagali predčasno do večne sreče, dolžne, da bodo molili za nas. In koliko dobrega bomo deležni zaradi priprošnje, ki jo bodo te duše zastavile pri Bogu za nas, da ne govorimo o skrajšanih vicah za nas, kajti Gospod bo ravnal z nami tako, kakor mi ravnamo z drugimi. Vsi bomo krajši ali daljši čas morali skozi vice, zato prej pomislimo na to. Kar sem vam povedal, nisem povedal sam od sebe (kar pomeni, da mu je Marija navdihnila ta nasvet). Naj vam bo zadosti, da veste, da je to dejanje nadvse drago Jezusu in Mariji in da oba od vas pričakujeta to dobro delo.

9. januar

Danes je preteklo leto dni, odkar je naš dragi Besucco odšel v večnost. Prav je, da se ga spomnimo. Umrl je mirno, le ena sama žalost ga je trla v trenutku smrti. Pa ne zato, ker bi slabo živel, ker bi zamolčal grehe pri spovedi, ker bi se pregrešil v ljubezni do svojih tovarišev ali z nepokorščino do predstojnikov, ne zato, ker bi moral popraviti pohujšanje, temveč samo zato, ker ni ljubil Boga tako, kakor si zasluži.

11. januar

Nocoj vam bom pripovedoval čudovite stvari. Mati Božja Marija se je v teh letih večkrat prikazala svojim častilcem. Tako se je leta 1846 v Franciji prikazala dvema pastirčkoma in med drugim napovedala bolezensko plesen na trti in krompirju, kar se je tudi zgodilo. Tožila je zaradi preklinjanja, zaradi težaškega dela ob prazničnih dneh, zaradi slabega vedenja v cerkvi in povedala, da je vse to povzročilo jezo njenega Božjega Sina. Prikazala se je leta 1848 mali Bernardki pri Lurdu in ji naročila, naj moli za grešnike. V Taggi je Marija premikala oči, prav tako v Vicovaru pred brezštevilnimi pričami. V Spoletu Marijina podoba kar naprej dela izredne stvari.

Nekaj posebnega je to, da je mogoče iz latinskega izraza Spoletum narediti akrostih: S sancta (sveta); P parens (roditeljica); O omnipotentis (vsemogočnega) L legiferi (zakonodajalca); E et (in); T totius (vsega); U universi (vesoljstva); M mater (mati), ali tutrix universi Maria (varuhinja vesoljstva Marija). To pomeni isto kot Maria Auxilium Christianorum (Marija Pomoč kristjanov).

Prav tako sem danes bral v Giardinetto di Maria (Marijin vrtiček) o izrednem dogodku v Toskani. Na steni neke hišice se je kar nenadoma pojavila Marijina slika. Eden izmed navzočih je to videl, v srcu se mu je vzbudilo zaupanje, z bolnim udom se je dotaknil slike

in v trenutku ozdravel. O dogodku se je razvedelo v okolici in že je prišlo veliko ljudi k tisti podobi. Oblast je poslala karabinjerje, da bi onemogočili zbiranje ljudi pri tisti hiši. Toda za vsakega človeka, ki so ga orožniki odvedli, je prišlo sto drugih in naval ljudi je še bolj narastel. Tedaj so pred hišo postavili zid, toda Marijina podoba se je pokazala na zidu. Tedaj so zid zabili z deskami. Pa tudi na deskah se je pokazala slika. Navdušenje ljudstva je vedno bolj raslo. Celo karabinjerji, ki jih je oblast pošiljala tja, da bi preprečili praznoverje, so padli na kolena in molili.

Tudi mi, dragi moji dečki, smo deležni brezštevilnih milosti nebeške matere Marije. Ko bom imel čas, vam bom povedal, kaj je Marija storila v naši hiši. Vprašali me boste: 'Kaj pomenijo ta Marijina prikazovanja?' To so znamenja milosti, dragi moji sinovi. Presveta Devica je naša mati, in ko vidi, v kako velikih nevarnostih so njeni otroci, prihaja, da jih reši. Hočete, da vas ta nebeška mati vzljubi? Izpolnjujte tisto krepost, ki ji je nadvse draga, to je krepost svete čistosti.

Dobro delo, ki vam ga nocoj svetujem, se glasi: Ko molite, mislite na to, kar delate. Ko molite, govorite z Bogom. Govoriti pomeni jasno izgovarjati besede, tako da se vas lahko razume. Zato molite počasi in z istim tonom glasu, kakor če bi govorili s kakim vam zelo dragim prijateljem.

2.
POGLAVJE

Don Boskovi nagovori – Sanje: slaba pot in kamnita steza; prepelica in jerebica; velika sobana; umirajoči in mrtvec, ki ju don Bosko ne more prepoznati – Don Bosko v Lanzu: njegovo pismo za don Ruffina – Fantom v oratoriju izroči pozdrave dečkov iz Lanza; razloži usodo tistih, ki jedo jerebice ali prepelice – Napoved – Razmišljanje o sanjah – Drugi don Boskovi nagovori – Nagrada za obnašanje tistim fantom, ki so jih gojenci sami izbrali za najboljše v oratoriju; devetdnevnica v čast sv. Frančišku Saleškemu – Zamisel nove loterije – Veliko norcev in veliko prebrisancev – Prva splošna konferenca, predpisana za praznik sv. Frančiška Saleškega – Don Bosko skuša sestaviti komisijo – Članek v Unità Cattolica: darila Pija IX. za cerkev v Valdoccu

V Knjigi pregovorov beremo: Poslušajte, otroci, očetov opomin, pazite, da spoznate razumnost! Kajti dober pouk vam dajem, mojega nauka ne zapuščajte! Nadaljevali bomo z besedami življenja, ki smo jih slišali iz ust našega očeta don Boska, kakor jih je on spregovoril.

16. januar

Za nami je že prva polovica januarja; kako smo izrabili ta čas? Nocoj vam bom, če vam je prav, pripovedoval sanje, ki sem jih imel predvčerajšnjo noč. Bil sem na potovanju z mnogimi fanti iz oratorija in mnogimi drugimi, ki jih nisem poznal. Ustavili smo se za zajtrk v nekem vinogradu in vsi dečki so se razkropili in jedli sadje: eni grozdje, drugi smokve, tretji slive. Jaz sem bil sredi med njimi, trgal sem grozdje, nabiral smokve in jih delil med fante, rekoč:

– Tu imaš, vzemi in jej.

Zdelo se mi je, da sanjam, in bilo mi je žal, da so to samo sanje. Dejal sem si:

– Naj bo že kakor koli, dajmo, da se dečki gostijo.

Med vrstami trt se je pojavil vinogradnik.

Ko smo se okrepčali, smo se spet odpravili na pot skoz vinograd. Toda pot je bila naporna. Vinograd je bil, kot je to navadno, poln globokih brazd, tako da je bilo treba enkrat navzgor pa spet navzdol in včasih je bilo treba celo kaj preskočiti. Večji fantje so odlično skakali, manjši so sicer tudi vzeli zalet, toda namesto da bi dosegli nasprotni breg, so padli v jamo. To mi je delalo skrbi, zato sem se razgledal okoli in videl pot, ki je vodila ob vinogradu. Vsi smo se napotili na tisto stran.

Tedaj me je vinogradnik ustavil in mi dejal:

– Pazite, ne hodite po tisti poti. Polna je kamenja, lukenj, trnja, blata in jarkov. Ni mogoče hoditi po njej. Hodite po poti kot do sedaj.

Odgovoril sem mu:

– Imate prav. Toda ti malčki ne morejo skakati čez te brazde.

– Glede tega pa se da pomagati: večji naj si posadijo na ramena manjše in s tem bremenom na ramah preskočijo jarke.

Ta nasvet me ni prepričal. Z vsem svojim spremstvom sem se napotil na rob vinograda, proti poti, za katero sem se prepričal, da je zares neprehodna.

Obrnjen k don Francesii sem dejal: – V roke Scili pade, kdor se hoče ogniti Karibdi. Morali smo skreniti in iti naprej skoz vinograd, kakor je rekel vinogradnik.

Ko smo prišli do konca vinograda, smo naleteli na gosto ograjo iz samega trnja. Ko smo si z velikim naporom utrli prehod, smo se spustili po obronku in se znašli v prekrasni dolini, pokriti z zeleno mehko travo in polno dreves. Sredi travnika sem zagledal dva nekdanja gojenca iz oratorija. Ko sta me opazila, sta se obrnila proti meni in me veselo pozdravila.

– Glejte, kako sta ljubka, je rekel nekdo in mi pokazal dva ptička, ki ju je imel na dlani.

– Kaj je to, sem vprašal.

– Ena prepelička in ena jerebička, ki sem ju našel.

– Je jerebica še živa? sem vprašal.

– Seveda je. Poglejte! In podal mi je čudovito lepo jerebico, ki je morala biti stara nekaj mesecev.

– Ali že sama je?

– Začenja.

In medtem ko sem ji dajal jesti, sem opazil, da ima kljun razdeljen v štiri dele. Začudil sem se in svoje začudenje izrazil fantu.

– Kako? Ali don Bosko ne ve, kaj to pomeni? Jerebičin kljun, razdeljen v štiri dele, pomeni isto kot jerebica.

– Ne razumem.

– Kako da vi, ki ste se toliko učili, tega ne razumete. Kako se pravi jerebica po latinsko?

– Perdix.

– To je ključ za razumevanje vsega.

– Bodi tako dober in me reši te zmede.

– Razčlenite črke, ki sestavljajo besedo perdix.

– P pomeni perseverantia (vztrajnost).

E aeternitas te expectat (večnost čaka nate).

R referet unicuique secundum opera sua, prout gessit, sive bonum sive malum (vrača vsakemu po njegovih delih, tako dobro kakor slabo).

D Dempto nomine (izbriše vse človeške naslove, kot ugled, slava, znanje, bogastvo).

I ibit (bo odšel). Vidiš, kaj pomenijo štirje deli kljuna: štiri poslednje reči.

– Imaš prav. Razumem. Toda kaj je z X? Kaj ta pomeni?

– X pomeni neznanko. Saj ste se vendar učili matematiko!

– Dobro, spremeni črko in postavi neznano: odšel bo v neznan kraj (in locum suum).

Medtem ko sem bil začuden pa tudi prepričan o razlagi, sem ga prosil:

– Mi podariš to jerebico?'

– Seveda, z veseljem. Hočete videti prepelico?

– Da, pokaži mi jo.

Izročil mi je prelepo prepelico, tako se je vsaj zdelo. Vzel sem jo v roke, dvignil peruti in videl, da je bila težko ranjena, in čez nekaj časa je postala vsa gnila, grozno grda in je začela zaudarjati, da je bilo groza. Tedaj sem vprašal fanta, kaj pomeni ta sprememba.

Odgovoril je:

»Kakšen duhovnik! Kakšen duhovnik, ki po tolikem študiranju Svetega pisma ne pozna teh stvari. Ali se ne spominjate, kako je Bog Hebrejcem, ko so v puščavi negodovali nad njim, poslal prepelice, kako so jedli, in medtem ko so imeli usta še polna mesa, jih je Bog na tisoče pokončal? Ta prepelica pomeni, da jih požrešnost veliko več uniči kakor meč in da večina grehov prihaja od požrešnosti.

Zahvalil sem se fantu za njegovo razlago.

Medtem se je na ograjah, drevesih, na travniku pojavilo veliko jerebic in prepelic, ki so bile zelo podobne tistima dvema, ki ju je imel v roki fant, s katerim sem pravkar govoril. Fantje so jih začeli loviti in so si tako pripravili kosilo.

Nato smo se spet odpravili na pot. Tisti, ki so jedli jerebice, so postali močni in so nadaljevali pot, tisti pa, ki so jedli prepelice, so ostali v dolini, niso več šli z menoj, razgubili so se in sem jih izgubil, se pravi, da jih nisem več videl.

Toda v trenutku, ko smo šli naprej, se je prizor popolnoma spremenil. Zdelo se mi je, da sem v velikanski sobani, polni ljudi, veliko večji kot ves oratorij z dvoriščem vred. Ozrl sem se okoli, vendar nisem nikogar prepoznal. Med njimi ni bilo niti enega iz oratorija. Ko sem se tako začuden oziral, se mi je približal neki moški in mi dejal, da je neki revež v smrtni nevarnosti in me prosi, da bi ga šel spovedat. Rad sem privolil in šel za njim. Vstopila sva v neko sobo, jaz sem pristopil k bolniku in ga začel spovedovati. Ker pa sem videl, da je postajal vedno slabši, sem se bal, da bo umrl. Končal sem izpraševanje in mu podelil odvezo. Takoj nato je umrl. Njegovo truplo je začelo takoj razpadati in je tako zaudarjalo, da ni bilo mogoče prenašati. Rekel sem, naj ga takoj pokopljejo, in vprašal, zakaj tako zaudarja. Rečeno mi je bilo:

»Kdor tako hitro umre, je tudi hitro sojen.«

Odšel sem od tam. Čutil sem se do smrti utrujenega in sem prosil, da bi se mogel malo odpočiti. Dejali so mi, da mi rade volje ustrežejo. Odpeljali so me po stopnicah v neko dru-

go sobo. Ko sem vstopil, sem zagledal dva fanta iz oratorija, ki sta se pogovarjala. Eden izmed njiju je imel v roki zavoj. Vprašal sem ga:

»Kaj imaš v roki? Kaj delata tukaj?«

Opravičila sta se, da sta v tistem kraju, vendar na moje vprašanje nista odgovorila. Ponovil sem vprašanje:

»Pa kaj delata tukaj?«

Spogledala sta se in mi rekla, naj počakam. Odvila sta svoj zavoj in razprostrla mrtvaško preprogo. Takrat sem v kotu zagledal na tleh ležečega enega izmed fantov oratorija, vendar ga nisem prepoznal. Vprašal sem fanta, kdo bi bil, pa sta se samo izgovorila in mi nista hotela povedati. Stopil sem k truplu, ga pogledal v obraz, tuhtal sem in tja, vendar ga nisem prepoznal. Odločil sem se, da moram za vsako ceno zvedeti, kdo je. Odpravil sem se navzdol po stopnicah in se spet znašel v tisti veliki dvorani. Množica neznanih ljudi je izginila in tam so bili sedaj fantje iz oratorija. Kakor hitro so me zagledali, so se stisnili okoli mene in mi začeli pripovedovati: 'Don Bosko, veste, umrl je neki fant iz oratorija.' Vprašal sem jih, kdo bi to mogel biti, vendar mi niso hoteli povedati. Pošiljali so me od enega do drugega, vendar mi nihče ni hotel povedati imena. Še bolj zavzeto sem vpraševal. Pa so se samo opravičevali in mi niso odgovorili. Ves razočaran zaradi neuspeha svojega iskanja sem se zbudil in se znašel v svoji postelji. Sanje so trajale vso noč in zjutraj sem se počutil tako utrujenega in zbitega, kot če bi vso noč potoval. Želim, da stvari, ki sem vam jih povedal, ne bi pripovedovali zunaj oratorija. Med seboj lahko govorite o njih, kolikor hočete, vendar samo med seboj.

Naslednjega dne, 17. januarja, se je don Bosko že zjutraj odpravil v Lanzo, kamor ga je vodila očetovska skrb za don Dominika Ruffina in njemu podrejene. Na teh svojih obiskih se ni zanimal samo za svoje duhovno poslanstvo, temveč tudi za potrebe hiše, šolske uspehe, za disciplino med gojenci ter za odnose s cerkvenimi in civilnimi oblastmi. Rečemo lahko, da je vsak posameznik prejel od njega spodbudo za nadaljnje delovanje.

Dva tedna pozneje je don Bosko iz Turina pisal ravnatelju:

Predragi don Ruffino!

Scavarda želi pobrati svoje reči. Domenjeno je, da pride sem. Na njegovo mesto bo tja prišel Chiesa, ki je zaradi dobre volje pravi posnetek Bodratta.

Popravil sem in dal prepisati dokument za župana.

Izroči najboljše želje za nebeške blagoslove vsem predstojnikom in podrejenim zavoda v Lanzu. Naj Božja mati Marija stori, da bo v hiši toliko svetnikov, kolikor je prebivalcev. Amen.

Bog naj te blagoslovi. Imej me za vsega tebi vdanega v Jezusu Kristusu.

Turin, 3. februarja 1865 *DUH. JANEZ BOSKO*

Ko se je 18. januarja vrnil v Turin, je imel tale nagovor:

Bil sem v Lanzu, da bi obiskal tamkajšnje fante, ki so mi kakor vi zelo pri srcu. Ne bom govoril o sprejemu, ki sem ga doživel, ker bi to bilo ponavljanje stvari, ki sem vam jih že nekoč povedal. Povem vam samo, da so mi fantje včeraj zvečer, ko so se poslavljali, vsi enoglasno rekli: 'Recite fantom Oratorija sv. Frančiška Saleškega, da jih imamo zelo radi, da jih imamo za svoje prijatelje in brate in da upamo, da nam tudi oni hočejo dobro, kakor jim to tudi mi želimo. Recite jim, da bomo na praznik sv. Frančiška Saleškega vsi darovali zanje sveto obhajilo in se bomo z njimi združili v molitvi k presvetemu Srcu Jezusovemu. Recite jim, da upamo, da jih bomo kdaj obiskali v Turinu in da bodo tudi oni kak dan preživeli z nami v Lanzu.' Jaz sem skušal izraziti vaša čustva, dragi moji sinovi, in sem jim povedal, da se kaj lahko zgodi, da bo kateri izmed vas šel za kak dan v Lanzo ali tam tudi za vedno ostal, kakor bodo pač odredili predstojniki. Če pa bo kateri izmed njih prišel sem v Turin, ga boste vi sprejeli kot svojega brata, to pa toliko bolj, ker je v Turinu vsem znano, da so fantje v Lanzu izredno pridni. Lahko si predstavljate, kako zelo so bili fantje v Lanzu zadovoljni, ko so slišali te moje besede. Vsi so se vzravnali, stegnili roke in si popravili kravato.

Toda preidimo k drugemu. Gotovo bi radi slišali kaka pojasnila k sanjam. Hočem vam samo razložiti, kaj pomenita prepelica in jerebica. Jerebica pomeni čednost. Prepelica je nečednost, ki se sicer zdi lepa, če pa jo pogledaš od blizu, vidiš, da je vsa ranjena pod perutmi in zaudarja. Zdi se mi, da ne potrebujete več razlage. Vse to pomeni nečiste stvari. Med fanti so nekateri divje žrli prepelice, kljub temu da so zaudarjale. To so tisti, ki se predajajo strasti in grehu. Drugi so jedli jerebice, to so tisti, ki imajo radi krepost in jo tudi izpolnjujejo. Eni so držali v eni roki jerebico, v drugi pa prepelico, vendar so jedli prepelico. To so tisti, ki poznajo odliko kreposti, pa ne uporabljajo Božje milosti, da bi postali dobri. Spet drugi so držali v eni roki jerebico, v drugi pa prepelico; jedli so jerebico, vendar istočasno poželjivo gledali prepelico. To so tisti, ki sicer živijo krepostno, vendar le z veliko težavo in silnimi napori premagujejo skušnjave in so v veliki nevarnosti, da padejo. Nekateri so jedli jerebico, vendar jim je pred očmi poskakovala prepelica. Jedli so naprej in se niso zmenili za prepelico. To so tisti, ki se ravnajo po čednosti, prezirajo greh in se ga izogibajo. Nekateri so jedli enkrat jerebico, potem pa spet prepelico. To so tisti, ki so enkrat krepostni, drugič pa spet predani grehu in varajo sami sebe v upanju, da niso tako slabi. Vprašali me boste, kdo izmed nas je jedel jerebico in kdo prepelico. Mnogim sem že povedal, drugi pa, če hočejo, naj pridejo k meni in jim bom povedal.

Podobno je še naprej posameznikom zasebno dajal resne zveličavne napotke ali pa povedal kaj veselega, kakor je pač videl v sanjah. Ko ga je nekega dne obdajala skupina desetih fantov in so ga vpraševali o svoji prihodnosti, je dejal:

»Od teh, ki ste tukaj navzoči, bo eden postal velik učenjak, drugi velik svetnik in tretji velik učenjak in velik svetnik.«

In kaj bomo mi rekli o opisanih sanjah?

Kakor običajno don Bosko ni opisal vseh okoliščin niti ni podal vseh pojasnil; omejil se je samo na vedenje svojih dečkov in napoved kakega bodočega dogodka. Vendar pa razmišljajoč o njegovih besedah, če se ne motimo, lahko vidimo v njih misli na oratorij ter na salezijansko in druge redovne družbe. Povejmo svojo misel in se pri tem prepustimo sodbi izvedencev.

1. Vinograd je oratorij. Don Bosko kot vinogradnik deli med svoje fante različne sadove. To je eden izmed tistih duhovnih vinogradov, ki jih je videl Izaija v 65. poglavju: »Zasajali bodo (verniki) vinograde in uživali njihov sad. Prizor se je izpolnil v času trgatve.
2. Don Boskovo potovanje. Vinogradnikov nasvet, da bi močnejši, se pravi salezijanci, nosili na ramah majhne, bi lahko pomenil potrebo po duhovni pripravi (tirocinij) za člane družbe, ki pa ne bi smela biti ločena od dejavnega življenja. Ali nemogoča pot ni mogoče široka cesta velikih redov, ki jih je don Bosko tako zelo cenil, ki pa je postala tako klavrna zaradi pomanjkanja redovnega življenja, zaradi sovraštva sektašev in zatiralne zakonodaje. Ali pot ob vinogradu, ki teče ob cesti pa ima isto smer, ni mogoče nova ustanova, ki naj bi jo ustanovil don Bosko?
3. Jerebica. Ena izmed posebnosti te ptice je njena zvitost. Kornelij a Lapide pri razlagi 17. poglavja Jeremije navaja 47. pismo sv. Ambroža, kjer opisuje zvite in posrečene potegavščine jerebice, da bi ušla zasledovanju ptic roparic in rešila svoje gnezdo. Rek, ki ga je don Bosko pogosto ponavljal svojim sinovom, je bil tale: Bodite zviti! S tem je hotel povedati, da jih misel na večnost varuje pred zasledovanjem hudiča.
4. Prepelica. Pregreha požrešnosti in smrt poklicev.
5. Velikanska sobana in množica neznanih ljudi mora tudi imeti določen pomen. Vendar se don Bosku ni zdelo vredno, da bi o tem govoril. Ali ni mogoče namig na bodočo ustanovo salezijanskih sotrudnikov?
6. Kar se tiče umirajočega bolnika, je don Bosko pozneje nam duhovnikom dejal: »To je bil nekdanji gojenec oratorija in poizvedel bom, ali je že umrl.''
7. In umrli fant? Zdi se, da je bil D. Ruffino, ki ga je don Bosko imel izjemno rad, in je zato razumljivo, da o tem ni govoril fantom. Don Bosko ga ni prepoznal, kajti te sanje so ga pripravljale na veliko izgubo, ne da bi ga užalostilo zaradi gotovosti smrti. Don Ruffino je angel tako po kreposti kakor tudi po zunanjem videzu in se je tiste dni prav dobro počutil. Vendar je umrl 16. julija tega leta (1865).

Potem ko smo obrazložili naše poglede in pustimo vsakemu, da 'unusquisque abundet in sensu suo' (naj bo vsak bogat v svojem mišljenju), nadaljujmo poročanje o don Boskovih govorih, kakor so zapisani v kroniki.

19. januar

V naši hiši je navada in povedal jo bom tistim, ki so prišli na novo. Na dan sv. Frančiška Saleškega se delijo nagrade in so fantje tisti, ki jih določajo. Dijaki dijakom, rokodelci rokodelcem. Kako to poteka? Fant sestavi spisek desetih dečkov, ki jih on šteje za najbolj pridne, delavne in pobožne, najsi bodo iz katerega koli razreda ali spalnice, in list podpiše. Nato ga izroči svojemu učitelju, učitelj pa ga bo izročil meni. Jaz bom pregledal liste in tisti, ki bo prejel največ glasov, bo dobil nagrado na dan sv. Frančiška Saleškega. Kleriki ne pridejo v poštev, oni ne bodo prejeli nagrad, ker se predpostavlja, da je njihova krepost veliko večja kot krepost gojencev. Če boste med kleriki našli koga, ki zaostaja v kreposti za vami, povejte, govorite odkrito. Jaz nočem imeti klerikov slabotne kreposti in sem pripravljen kleriku, za katerega bi vedel, da zaostaja za vami v kreposti, vzeti duhovniško obleko. Kdor stopi na pot duhovništva, mora biti veliko bolj kreposten kot kak laik.

Tudi kleriki bodo smeli oddati spis devetih fantov. Prav tako lahko storijo vsi predstojniki. Tudi jaz bom napisal en spis, vendar bo veljal samo en glas.

Jutri se bo začela devetdnevnica v čast sv. Frančišku Saleškemu. Nočem vam svetovati kaj posebnega, priporočam vam pa: bodite natančni v izpolnjevanju pravil našega doma. Zlasti vam priporočam vstajanje. Ob glasu zvonca se takoj dvignite, se oblecite, dvignite svojega duha k Bogu in počakajte ob postelji, dokler vas zvonec ne pokliče v cerkev. Če potem želite opraviti devetdnevnico v čast sv. Frančišku Saleškemu, zavetniku naše hiše, naj jo stori zase. Sv. Frančišek Saleški vam bo bogato poplačal.

20. januar

Nekega večera je sv. Filip Neri dejal svojim dragim fantom:

– Povedal vam bom nekaj zelo lepega, če boste pozorno poslušali.

– Povejte, povejte, oče Filip, so mu klicali fantje, polni radovednosti.

– Prav, povedal vam bom, je odgovoril sv. Filip, da je na svetu veliko prebrisanih in veliko norcev. Prebrisani so tisti, ki se trudijo in skrbijo za to, da bi si zaslužili nebesa, nori pa tisti, ki gredo po poti večnega pogubljenja. Toda kako veliko je teh ubogih norcev!

Iste besede, dragi sinovi, naslavljam na vas. Med vami je veliko prebrisanih pa tudi veliko nespametnih. Pred nekaj dnevi je prišel k meni neki fant in mi rekel:

– Don Bosko, mi dovolite, da grem domov?

– Zakaj?'

– Ker me zelo zebe.

– Toda, dragi moj, bodi vendar razumen! Da si zaslužimo nebesa, je treba tudi kaj potrpeti. Poleg tega moramo znati premagovati svoje telo.

Če bi bil ta fant zares bister, bi si moral reči: Pogum, to je vendar zasluženje za nebesa. Hočem se pokazati vrednega milosti, ki mi jo je izkazala mati Božja Marija s tem, da me je privedla sem, me obvarovala tolikerih nevarnosti za mojo dušo ter mi dala toliko priložnosti, da delam dobro in da morem spoznati svoj poklic.

Toda je še nekaj takih, ki so še bolj nespametni kot ta. Nespametni so tudi tisti, ki jedo ob postnih dneh prepovedane jedi, prav tako so nespametni tisti, ki grdo govorijo, tisti, ki

prepevajo določene pesmi, ki berejo slabe knjige in slabo govorijo o svojih predstojnikih. Vsi ti so nespametni, so na poti v pogubo, pa se tega sploh ne zavedajo. Celo domišljajo si, da so silno pametni, ker se znajo potuhniti in skriti, pa dejansko drvijo v svojo pogubo. Ubogi norci!

Don Boskova beseda, ki so jo gojenci vedno radi poslušali, jih je pripravljala na praznik sv. Frančiška Saleškega, ki se je obhajal na od Cerkve določen dan, 29. januarja, četrto nedeljo po Gospodovem razglašenju. Po že uveljavljeni navadi, vendar veliko bolj slovesno kot pretekla leta, ga je obhajala letna konferenca, predpisana po pravilih za salezijance. Don Bosko je predsedoval zborovanju v svoji predsobi. Don Rua, ravnatelj v Mirabellu, in don Ruffino, ravnatelj v Lanzu, sta opisala spodbudne uspehe v svojih zavodih. Navzoč je bil tudi don Pestarino, ki je prišel iz Morneseja. Don Bosko je povzel besedo in pohvalil svoje sodelavce, sam pa je podal poročilo o vsem, kar se je naredilo v Valdoccu. Vsem je toplo priporočil, da bi se zavzeli za napredek prazničnih oratorijev, in jim zagotovil Marijino varstvo. Sklenil je s predlogom, da bi razglasili novo loterijo.

Vse potrebno za loterijo je že predvidel in uredil. Najprej je moral ustanoviti komisijo, ki naj bi bila sestavljena iz 32 najbolj uglednih meščanov. Naloga ni bila lahka. Toda po mnogih pismih, premnogih obiskih pa tudi po ljubeznivih zavrnitvah je imel potreben seznam.

Don Bosko se je obrnil na turinskega župana in ga prosil, da bi prevzel predsedstvo komisije. Prejel je naslednji odgovor:

Mesto Turin, županova pisarna

Veleugledni in spoštovani gospod!

Podpisani sem v zadevi predsedstva loterije v korist dobrodelne ustanove, ki jo vi vodite, govoril z gospodom markizom Di Rorà v smislu pogovora, ki ga je on imel z vašo uglednostjo. Odgovarjam z naročilom, ki sem ga dal omenjenemu gospodu markizu, ki naj vam sporoči, da bom vedno z veseljem podpiral vašo ustanovo. Toda ker je težko ločiti položaj župana od položaja navadnega meščana, sem se odločil, da ne bom več sodeloval v zadevah, kjer se z lahkoto zamenja dostojanstvo javne službe z dejavnostjo zasebnega državljana. Zato ne morem sprejeti predsedstva, ki ste mi ga ponudili.

Načelnik pisarne Cretini

11. januarja 1865

Zatem je don Bosko prosil kneza iz Aoste, princa Amedea, da bi on blagovolil prevzeti predsedstvo, kar je knez dobrohotno sprejel.

Ob novici, ki je tako počastila oratorij, je županov tajnik takole pisal don Bosku:

MESTO TURIN, ŽUPANOVA PISARNA

26. januarja 1865

Ker domnevam, da še niste govorili z gospodom markizom Di Rorà, vam sporočam, da sem to storil jaz. Ko je slišal, da je njegovo kraljevsko visočanstvo knez iz Aoste sprejel častno predsedstvo, je tudi on privolil v mesto častnega podpredsednika.

Cretini

Don Bosko je takoj sprejel to ponudbo, ki pa je ni bilo mogoče uresničiti zaradi nepredvidenega dogodka.

MESTO TURIN, ŽUPANOVA PISARNA *16. marca 1865*

Veleugledni in spoštovani gospod!

Pred 15 dnevi je gospod markiz Di Rorà odšel iz Turina, potem ko se je odpovedal službi župana.

Zato ne morem ugoditi prošnji, ki ste mi jo izrazili v vašem cenjenem dopisu.

Čakajoč na prvo priložnost, ko vam bom lahko izkazal kako uslugo, se znova potrjujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

Cretini

Toda 31. marca se je markiz vrnil v Turin in 2. aprila je bil objavljen njegov uradni odstop in odpoved službe. Don Bosko je obnovil začeto prizadevanje in uspelo mu je v njegovem načrtu.

Medtem ko je don Bosko potrpežljivo in brez glasnosti oblikoval svojo komisijo, ki jo bomo ob pravem času predstavili bralcem, je Unità Cattolica 4. februarja posredno napovedala namene Božjega služabnika. Prikazala je potrebo po novi cerkvi v Valdoccu in dodala še poročilo o postavitvi temeljev, nato pa nadaljevala:

»Treba je bilo kopati globoko v zemljo. Kljub temu pa so zidovi že dva metra nad zemljo in je že skoraj postavljen lok, ki naj bi nosil tlak.

Svetišče bo posvečeno Mariji Pomočnici kristjanov.

Kakor hitro je papež Pij IX. zvedel za potrebo po cerkvi in za pomanjkanje sredstev za zidavo, je poslal v dar 500 frankov. Pred kratkim je spodbujal k nadaljevanju del, podelil blagoslov vsem, ki bi pomagali pri pripravi loterije, in sam daroval nekaj dragocenih dobitkov, če bi loterijo izvedli.«

Železniška direkcija je medtem don Bosku dala brezplačno vozovnico za potovanje po železnici v Piemontu in Visoki Italiji, z veljavnostjo do 31. decembra 1865.

3.
POGLAVJE

Dar državne banke – Ljubezniva pisma dobrotnikov don Bosku – Don Boskovo pismo mons. Berardiju in njegov odgovor – Kleriki, ki prosijo don Boska za duhovno pomoč – Prošnja za denarno pomoč rektorju semeništča v Turinu – Odgovor ministru za poljedelstvo, industrijo in trgovino – Grof Cibrario in odlikovanja – Don Boskovi nameni pri prošnji za usluge oblastnikov – Don Boskovi nagovori: napove polletne izpite za klerike in fante; nepredvidene smrti v Turinu; napoved smrti nekega gojenca; sv. Blaž in blagoslov grla – Več priložnosti za spoved študentom retorike; kako pogosto si don Bosko želi, da bi prejemali zakramente – Sanje: maček, ki skuša iztrgati dečkom iz rok šopke svetlic – Don Bosko ob smrtni postelji umirajočega, ki se noče spovedati – Bežimo pred kritiziranjem; posvečevanje pusta

Ko smo urejali listine tega meseca, ki so ohranjene v naših arhivih, smo naleteli na dokaze priznanj za dobre učinke, ki jih praznični oratoriji v Turinu prinašajo mestu. Iz državne banke s sedežem v Turinu je don Bosko 18. januarja prejel naslednji dopis:

»Upravni svet tega sedeža Narodne banke je v zasedanju danes pri razdeljevanju fondov za dobrodelne ustanove oratorijem sv. Frančiška Saleškega, v Portanuovi in Vanchigli dodelil vsoto 250 lir.«

Hranimo celo vrsto ljubeznivih pisem, v katerih plemeniti gospodje obljubljajo ali pošiljajo svoje darove za vzdrževanje gojencev in poročajo o posameznih članih družine, zavedajoč se, da se don Bosko vsakega izmed njih veselo spominja. Tako je velikodušni grof De Maistre 30. januarja s svojega gradu v Beausmesnil pisal don Bosku in mu zagotavljal, da se vedno z veseljem spominja dnevov, ko ga je mogel obiskati v oratoriju in z njim govoriti: »Že nekaj mesecev

zbiram ob prazničnih dneh otroke iz našega kraja, jim nudim prijetno zabavo in skušam storiti dobro njihovim dušam. O, gospod opat, kako zelo bi bil zadovoljen, če bi vi bili tukaj! Koliko dobrih nasvetov bi mi lahko dali, koliko poučitev bi mogel slišati in tako storiti veliko dobrega kot vi.«

Sporočil mu je tudi, da je njegova teta kneginja Montmorency v Rimu.

Don Bosko je bil o tem že obveščen, saj je kneginji, preden je odšla, izročil neko knjigo in pismo za mons. Jožefa Berardija, nicejskega nadškofa, namestnika državnega tajnika in tajnika Cifre, od katerega se je nadejal podpore za svojo salezijansko družbo. Monsinjor mu je takole odgovoril:

Veleugledni gospod!

Bolj plemenitemu prinašalcu vaša uglednost ni mogla izročiti izvoda od vas izdane knjige za poučitev učeče se mladine in pisma z dne 20. tekočega meseca, ki je bilo priloženo. Med toliko darovi, ki mi prihajajo od vas, sem se posebno razveselil tega daru in se vam zanj iz srca zahvaljujem.

Vaše poročilo o kneginji Montmorency je zelo skopo. Želeti bi bilo, da bi se število gospa, ki se s toliko gorečnostjo trudijo v korist revežev, čim bolj pomnožilo. Vi pogumno nadaljujte svoje delo in jaz bom še naprej prosil Boga blagoslova za vas in za vaše dečke, da se bodo še naprej uspešno versko in narodnostno vzgajali.

Priporočajte me v svojih molitvah Bogu. In ker ne dvomim, da bo ta moja prošnja izpolnjena, se vam iz srca zahvaljujem. S temi čustvi, združenimi s posebnim spoštovanjem, imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega in ponižnega služabnika.

+Jožef BERARDI, nicejski nadškof

Rim, 24. januarja 1865

Prav tako hranimo dopise klerikov, ki iz svojih semenišč prosijo don Boska za nasvete in molitve za zmago v duhovnih bojih. Eden izmed teh mu je iz Albe pisal takole:

»Medtem ko me napadajo nenehne tegobe in hudi dvomi, mi je prišel v dušo Božji navdih in me ni zapustil, dokler mu nisem prisluhnil. Glasi se pa: 'Priporoči se don Janezu Bosku, svetemu možu, in te hudičeve misli bodo takoj zapustile.' V zaupanju se ponižno sklanjam k vašim nogam in vas prosim, da bi se me usmilili in prosili zame Gospoda Boga in presveto Devico Marijo, mater usmiljenja.''

Ohranjeni sta dve don Boskovi pismi. V prvem prosi velečastitega kanonika Vogliottija, rektorja semenišča in škofijskega provikarja, za denarno pomoč za svoje klerike.

Veleugledni in velečastiti monsinjor vikar!

Lansko leto mi je vaša velečastita in velezaslužna uglednost naklonila 400 frankov iz semeniške blagajne v korist klerikov, ki študirajo in delajo v tej hiši. Podobna usluga bi mi bila veliko bolj dobrodošla v sedanjih okoliščinah, ko je naša ustanova v veliki stiski, in zaradi dolga (z dveletnimi obrestmi) 400 frankov, ki jih dolgujem semenišču.

Res je, da je bilo ob podelitvi tiste pomoči rečeno, da gre za izreden dar brez nadaljevanja v prihodnosti. Vendar vas ponižno prosim v istem smislu, da gre tudi sedaj za izredno nujno potrebo. Zato prosim vašo veleuglednost in velečastitost, da bi storili to dejanje krščanske ljubezni do naših ubogih dečkov, zlasti še klerikov, ki hodijo v šolo v semenišče, asistirajo v tej hiši in poučujejo katekizem v moških oratorijih tega mesta.

Prepričan, da bo ta moja prošnja vzeta v dobrohoten pretres, želim vse dobro iz nebes tako vam kakor celotnemu vodstvu semenišča. Pri tem pa imam veliko čast, da se smem z vsem spoštovanjem imenovati vaše uglednosti in spoštljivosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 8. februarja 1865

Z drugim pismom je don Bosko odgovarjal na dopis, ki so mu ga 10. februarja poslali iz generalnega tajništva v imenu ministra za poljedelstvo, industrijo in trgovino.

Spoštovanja vredni gospod!

Na osnovi živega priporočila vaše spoštovane in častivredne uglednosti za fanta Jožefa Ferrerija in glede na izredno stisko, v kateri je, sem sklenil, da ga izjemoma sprejmem v to hišo, ne da bi moral čakati na kako izpraznjeno mesto. Zato sporočite imenovanemu fantu, da lahko pride kadar koli, ker ga čaka prosto mesto.

Ker je naša ustanova v tem trenutku v veliki denarni stiski, se priporočam vaši dobroti za kako podporo imenovanemu fantu. To izražam samo kot prošnjo in ne kot pogoj za sprejem.

Bog naj vas ohrani in vam podari srečne dni. Imam čast, da se z vsem spoštovanjem izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 14. februarja 1865

Prav tako je naslovil nekaj prošenj na velikega mojstra mavricijskega reda, da bi dosegel odlikovanja za dobrotnike oratorija, ki so že plačali ali bi bili pripravljeni plačati več tisoč lir v korist dečkov, sprejetih v oratorij. Grof Alojzij Cibrario, prvi tajnik njegovega veličanstva kralja kot veliki mojster mavricijskega reda in velik uradnik države, je bil vedno pripravljen ustreči don Boskovim željam. Na don Boskovo željo je izprosil od kralja že veliko odlikovanj. Ko pa je iz posebnih razlogov moral odpovedati pomoč, je to storil vedno z izredno pazljivostjo.

Veleugledni in velečastiti gospod!

Poizvedbe, ki sem jih zbral med uglednimi in nepristranskimi osebami (izvzemši gospoda prefekta), so dale neugodno podobo gospoda lekarnarja G... Vsi mi zagotavljajo, da če bi ta gospod prejel odlikovanje, bi bili vsi prebivalci mesta ... ogorčeni. Pri vsem tem imam gorečo željo, da bi Božja previdnost kako drugače priskočila na pomoč vaši koristni ustanovi. Pri tem ne krivim vas za neprimernost priporočene osebe, ker sem prepričan o vaši najboljši dobri volji.

Imejte me vedno za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Alojzij Cibrario

Turin, 22. marca 1865

Te prošnje za odlikovanje so bile kakor nov veter, ki ga je don Bosko odprl, da je napeljal v oratorij vode dobrodelnosti v korist njegovih ustanov. V dodatku navajamo nekaj primerov sloga, ki ga je uporabljal pri oblikovanju takih prošenj.[1] Pri tem pa opozarjamo na učinkovitost njegovega duha pri iskanju pobud, da je mogel izpeljati in uresničiti svoje zamisli. Uporabljal je različne postopke in načine, da se je približal osebnostim, ki so predstavljale vlado in oblast v državi. Kličemo v spomin, kar smo že pisali o tej stvari od leta 1846, in videli bomo, da je na tej poti vztrajal vse življenje. Pogosto se je obračal na kralja, na ministre, senatorje, poslance, na vojaške oblasti, na prefekte, na župane in na vse, ki so imeli opravka z javnim življenjem.

Neredki so bili sektaši, vodje zarot, sovražniki katoliške Cerkve in papeštva, preganjalci škofov, odločni nasprotniki redovnikov in njihovih šol. Božji služabnik je s toliko večjim pogumom, pa obenem ponižnostjo sprejemal njihove zavrnitve in jih obdajal s svojo ljubeznivostjo. Znal je tako prikazati potrebe svojih dečkov, da so bile njegove prošnje dobrohotno uslišane in je bil deležen pomoči. Jasno je bilo, da ni ničesar ohranjal zase, temveč vse dal drugim. Česar pa večina ni videla, je bil visok cilj krščanske ljubezni, se pravi, da bi ti dobrotniki imeli zaslugo zadoščevalne dobrodelnosti, ker so na ta način vračali delček tistega, kar so s silo in krivico odvzeli Cerkvi. Večkrat smo ga slišali razlagati te svoje namene. Delal je to, kar je patru Ludviku da Casorii, kot pripoveduje kardinal Capecelatro, svetoval sveti oče Pij IX.:

»Pater Ludvik je leta 1860 rekel papežu Piju IX.: 'Prevzvišeni oče, revolucija prihaja. Kaj naj storim? Ali naj se zaprem v celico in molim ali naj se vržem v ogenj dogajanja in delam? Oni bi nas radi izkoriščali za slabo. Ali smemo mi izkoriščati njih za to, da bi delali dobro?' Na to je sveti oče, ves prevzet od go-

[1] Dodatek 1.

rečnosti za Božjo slavo, odgovoril: 'Vrni se, dragi sinko sv. Frančiška, v Neapelj, stopi iz celice, vrzi se, kakor praviš, v ogenj dogajanja in deluj, izkoristi tiste sovražnike za opravljanje dobrega in boš imel zasluženje pri Bogu.«

Te besede osvetljujejo don Boskov način delovanja in so odgovor tistim, ki so ga pogosto obtoževali, da je prevelik prijatelj ljudi na oblasti ali liberalcev.

Vrnimo se sedaj h kroniki in podajmo še nadaljnje nagovore.

1. FEBRUAR

Motus in fine velocior (gibanje je proti koncu hitrejše). Šolsko leto napreduje in njegovi dnevi potekajo hitreje. Smo že na začetku februarja in pred nami so polletni izpiti. Tisti, ki so se od dne do dne učili, kar so razlagali učitelji, bodo zadovoljni. Tisti, ki so lenarili, se bodo znašli v stiski, ker se je nabralo toliko snovi, da si jo bodo le s težavo prisvojili v teh tednih. Vsekakor pa naj tudi ti pogumno delajo, saj še ni vse izgubljeno. Profesorji vam bodo pomagali premagati težave, ki jih boste imeli pri učenju. Tako se boste pripravili na izpite, in če bo treba, bodo z vami tudi ponavljali snov.

Rad bi vam priporočil eno stvar. Tudi klerike čakajo izpiti in veliko mi je do tega, da jih dobro opravijo. Zato vas prosim, da jih čim manj motite, da se bodo lažje pripravili. Kleriki pa, ki bi bili v teh dneh preobloženi z delom in bi se ne mogli pripraviti na izpite, naj mi to povejo. Poskusil bom vse, da bom olajšal njihovo breme in jim dal možnost za učenje.

Še nekaj bi vam rad povedal. V Turinu se zadnje čase dogajajo smrtni primeri, ki nas vse opozarjajo, da moramo biti pripravljeni. Oče nekega našega dečka (Ruffina) je pred dnevi legel spat. Naslednje jutro so ga klicali zaradi dela, ki bi ga moral opraviti. Našli so ga mrtvega. Včeraj se je v neki ugledni družini deček odpravljal spat. Strežnik je počakal, dokler deček ni legel v posteljo. Nato se je približal in vprašal, ali kaj potrebuje. Gospodič nič ne odgovori. Strežnik ga kliče in trese. Bil je mrtev. V bližini mestne hiše je neki strežnik iz kavarne tekel klicat zdravnika za nekega gospoda, ki je v kavarni igral tarok in mu je postalo slabo. Pritekel je zdravnik, mu potipal žilo in srce in ugotovil smrt. Kakšen skok: od igre v večnost.

Dragi sinovi, naznaniti vam moram še novico. Eden izmed fantov oratorija bo moral umreti, mogoče še, preden bomo ta mesec opravili vajo za srečno smrt. Če jo bo opravil, je to najdaljši čas, ki mu še preostaja. Upam, da bo dobro pripravljen.

Ko je don Bosko stopil s prižnice, je piscu teh vrstic pošepnil na uho samo eno besedo: Ferraris.

To je bila z ene strani skrivnost, z druge pa naloga, ki mi jo je naložil. Ponoviti hočemo tukaj, kar smo že drugod nakazali.

Ta predvidevanja so bila v neizmerno korist fantom, ki jih je Bog klical v drugo življenje, kajti don Bosko se je zanje posebej zavzel. Zaupal je skrivnost kakemu tovarišu in ga prosil, da bi mu bil za angela varuha. Tovariš si ga je sku-

šal pridobiti za prijatelja z igro, bil pozoren na prijatelje, s katerimi se je družil, vabil ga je, da je pogosto prejemal zakramenta spovedi in obhajila, ga vodil na obisk Najsvetejšega in mu svetoval, kar se mu je zdelo najbolj primerno. Vendar je vse to delal naravno, ne da bi se vsiljeval, in tako, da ni le zamolčal skrivnosti, temveč ni dal niti ničesar slutiti. V oratoriju so še ljudje, ki so dobili tako posebno priporočilo.

Naj še omenimo, da je don Bosko govoril 500, 700 in tudi 800 poslušalcem, ki so na lastna ušesa slišali te napovedi, čeprav niso bili vsi pripravljeni, da bi jim verjeli, nasprotno, med odraslimi prišleki je bilo veliko ugovorov, sejalcev ljuljke, hudobnežev, ki so skušali osmešiti predstojnikove besede. Zato ni misliti, da bi don Bosko nekaznovano presenetil domišljijo fantov, in če se napoved ne bi uresničila, storil, kakor da ne bi nič povedal. Gre za točne napovedi, ki podajajo kraj in čas, osebo in okoliščine. Veliko fantov je še isti večer ali naslednje jutro zapisalo, kar je don Bosko povedal. Nato so primerjali svoje zapiske, se o vsem pogovarjali, razmišljali, predvidevali, opazovali, bili pozorni, dokler se napoved ni uresničila. To so bili presojevalci, ki so hoteli priti stvari do dna. Od vseh napovedi, ki jih je izrekel don Bosko, samo za dve ali tri ne moremo dokazati, da bi se uresničile, ker so bile pogojene ali ker nismo dobili poročila o uresničitvi. Vse druge so čudovito dokazane in overovljene, in to od stotine prič, ki so bile v oratoriju.

Dne 2. februarja zvečer je don Bosko imel naslednji nagovor:

Jutri je praznik sv. Blaža. Bil je škof v Sebastah v Armeniji. Mučeništvo je pretrpel pod cesarjem Licinijem leta 315. Jutri bomo opravili prelep obred blagoslovitve grla. Poslušajte. Neka žena je imela otroka, ki ga je nadvse ljubila. Otrok je jedel ribo, pri čemer se mu je koščica zapičila v grlo. Poklicali so zdravnike, da bi pomagali, toda ti so izjavili, da ni pomoči in da bo otrok umrl. Zgrožena mati je sedela doma z umirajočim sinom na kolenih. Ni mu mogla pomagati v njegovih bolečinah in videla je, kako se smrt vedno bolj bliža. Tedaj je zaslišala glas: 'Vstani, vzemi sina, mučenca Blaža vodijo v smrt. Prosi ga, da ti blagoslovi sina; in tvoj sin bo živel.' Mati je stekla mučencu naproti. Ko jo je mučenec videl vso užaloščeno in objokano, se je ustavil, zmolil kratko molitev in blagoslovil dečka v Jezusovem imenu. Koščica se je sama odločila od grla in otrok je bil rešen.

Pristopimo tudi mi k blagoslovu tega svetnika, da nas bo Bog varoval pred vsem, kar bi nam moglo škoditi tako pri vstopu kakor tudi pri izhodu iz našega grla. Kar lahko vstopi, so jedila, ki bi nam mogoče škodila in povzročila motnje v prebavi; so strupi, ki bi jih po nesreči ali hudobiji drugih mogli popiti itn. itn., kajti Sveti Duh nam pravi, da jih požrešnost pobije več kot meč. Kar izhaja iz grla, so krvavi pljunki, izbljuvki pri določenih boleznih, vnetja grla itn. Predvsem pa ga prosite za vse tisto, kar prihaja iz ust in more škoditi vaši duši: grdi pogovori, kletvice, grde besede, natolcevanja, laži. Prosite tudi za

tisto, kar prihaja v grlo, kot je od Cerkve prepovedana hrana ter nezmernost v jedi in pijači. Jutri torej prosite sv. Blaža, da vas reši vseh teh materialnih in duhovnih nevarnosti.

5. FEBRUAR

Rad bi vam povedal nekaj misli glede vprašanja don Francesia. Tisti iz prve in druge retorike naj le pridejo k meni k spovedi eno uro prej, preden bo dan znak za splošno spoved. Manjši gojenci bodo mogoče rekli, ali imajo mogoče retoriki bolj debelo dušo kot mi drugi, da morajo imeti prednost. Rekel bom, da imajo zares nekaj prednosti, ker so to moji starejši in večji sinovi, že dalj časa v hiši in zato jim je treba izkazati nekaj posebnega.

Imam vam še povedati nekaj stvari glede prejema zakramentov.

Da boste imeli od spovedi korist, ni zadosti, da se pogosto spovedujete, temveč da se tudi trudite, da ne boste več grešili. Zato želim, da bi se fant spovedal vsaj enkrat na mesec, pa tudi ne bolj pogosto kot enkrat na teden, razen če vam spovednik drugače svetuje, ker sicer onemogočate drugim, da bi se spovedovali. Trudite se, da od ene spovedi do druge ne boste več delali grehov. To bo najlepši sad spovedi. K obhajilu pa hodite čim večkrat, kakor vam bo svetoval spovednik, in če vam vest ne očita nobenega greha.

Kdor hoče narediti iz spovedi koristno sredstvo, naj se spoveduje na dva tedna. Jaz sem s tem zadovoljen. Vsi si pa prizadevajmo, da bomo storili čim manj grehov.

Don Bosko je s svojo običajno previdnostjo odgovoril na vprašanje, ki so mu ga postavili v javnosti, ali naj da več priložnosti za spoved gimnazijcem višjih razredov. Ti so bili nejevoljni, ker so se učenci nižjih razredov naglo zbrali okoli spovednice, kjer je spovedoval don Bosko, oni bi pa radi prišli takoj na vrsto in se potem vrnili v učilnico.

Naj omenimo, da so od časa do časa fantje sami od sebe ali pa za to nagovorjeni postavili don Bosku vprašanja, ko se je pripravljal, da bo stopil na prižnico za večerni govor. Na tak način so bili fantje bolj pozorni, besede so obrodile večje uspehe in govornik je imel več možnosti, da je karal določene pomanjkljivosti ali dal večji poudarek razlogom za nekatere odločitve, ki so jih navajali predstojniki.

6. FEBRUAR

Pred dvema ali tremi dnevi sem imel sanje. Ali hočete, da vam jih povem? Ker imam svoje fante tako zelo rad, vedno sanjam, da sem med njimi.

Zdelo se mi je, da sem bil tukaj na dvorišču, obdan od svojih dragih sinov, in je imel v roki lepo cvetlico. Eni so imeli vrtnice, drugi lilije, tretji vijolice, nekateri vrtnico in lilijo skupaj itn. Z eno besedo, eni tako, drugi drugačno cvetlico. Kar se je nenadoma pojavil ostuden maček, z rogovi, ves črn, velik kakor pes, z očmi kakor iz žerjavice, s kremplji kakor žeblji in z ogabno napihnjenim trebuhom. Gnusna žival se je približala fantom in se sprehajala med njimi. Sedaj je s taco zbila eno cvetlico iz roke enemu in jo vrgla po tleh, potem drugemu in tako naprej.

Ko se je ta ogabni maček pojavil na dvorišču, sem se močno prestrašil in se čudil, da se fantje niso prav nič vznemirili. Zdelo se je, kakor da se ni prav nič zgodilo.

Ko se je maček obrnil proti meni, da bi mi zbil cvetlice iz roke, sem zbežal pred njim.

Toda nekaj me je zadržalo in neki glas mi je dejal: 'Ne oddalji se. Reci svojim fantom, naj dvignejo roko, in maček ne bo mogel doseči njihovih cvetlic.' Ustavil sem se, dvignil roko in maček se je trudil, da bi izbil cvetlice, skakal je v zrak, da bi jih dosegel, toda ker je bil zelo težek, jih ni dosegel in je smešno padal na tla.

Lilija, dragi moji sinovi, je prelepa čednost sramežljivosti, proti kateri se hudič nenehno bojuje. Gorje fantom, ki nosijo to cvetlico nizko! Hudič jo bo odnesel in padla bo na tla. Tisti, ki jo držijo nizko, so oni, ki negujejo svoje telo s tem, da jedo veliko, in to zunaj časa; so oni, ki bežijo pred naporom, pred učenjem in se prepuščajo brezdelju; so oni, ki jim ugajajo določeni pogovori, ki berejo določene knjige, ki bežijo pred zatajevanjem. Za božjo voljo, bojujte se proti temu sovražniku, sicer bo postal vaš gospodar. Te zmage so težavne, toda večna modrost nam je dala sredstvo, da jih izbojujemo: Te zvrsti hudičev ni mogoče pregnati drugače kot samo z molitvijo in postom. Dvignite svojo roko, povzdignite svojo cvetlico in boste na varnem. Sramežljivost je nebeška čednost in tisti, ki jo želi ohraniti, se mora dvigniti proti nebesom. Rešite se torej z molitvijo.

Dobro opravljene jutranje in večerne molitve so tiste, ki vas dvigajo v nebo. Prav tako je molitev premišljevanje in sveta maša. Tudi pogosta spoved in obhajilo sta molitev, molitev so pridige in spodbude predstojnikov, molitev je obisk Najsvetejšega, molitev je rožni venec, molitev je učenje. Z molitvijo se vaše srce kakor balon dvigne proti nebu in tako boste lahko rekli z Davidom: Ko si razširil moje srce, sem stekel po tvojih potih. Tako boste zavarovali najlepšo čednost in vaš sovražnik je ne bo mogel iztrgati iz vaše roke, pa naj si bo še tako prizadeval.

7. februar

Včeraj sem vam pripovedoval sanje, danes vam bom pripovedoval o nekem dogodku. Neki bogat gospod je bil bolan že dva meseca in bolezen je postajala vedno hujša. Neki njegov prijatelj, dober kristjan, mu je svetoval, da bi uredil vse svoje časne zadeve in naredil oporoko. Istočasno mu je tudi namignil, da bi bilo dobro poklicati duhovnika.

»Nikakor ne,« je odgovoril bolnik. »Spovedati se pa že nočem. Nočem nobenega duhovnika! Nočem videti duhovnikov v svoji hiši«

»Pa bi vendar bilo bolje za vas.«

»Že takrat ko sem bil še zdrav, nisem hotel nič vedeti o spovedi, kaj šele sedaj, ko sem bolan.''

»In če bi prišel don Bosko?«

»Don Boska bi pa rad videl. Naj le pride, toda z enim pogojem: da mi ne bo govoril o spovedi.«

Prišli so v oratorij in me povabili k bolniku. Obiskal sem ga prejšnjo soboto. Ko sem prišel, so domači, ki so poznali razlog mojega obiska, bili veseli in so me prijazno sprejeli. Tudi bolnik je bil nadvse vesel mojega obiska in jaz sem mu začel, kakor vedno, ko imam

opravka s podobnimi ljudmi, pripovedovati vesele zgodbice, smešnice in tako razposajene dovtipe, da so se vsi od srca smejali. Prišlo je tako daleč, da me je bolnik prosil, naj neham, ker mu je smeh povzročal hude bolečine.

»No, prav. Potem pa govorimo o kaki resnejši stvari.«

»Don Bosko, zapomnite si, da se ne mislim spovedati. To je bil pogoj, ki sem ga postavil svojim ljudem, preden smo vas povabili.«

»Toda dragi gospod, kako vendar hočete, da ne govorim, saj ste o tem vi sami začeli govoriti. Prav vi ste me spodbudili k temu. Ne, ne mislim vas spovedovati, vendar mi dovolite, da vam govorim o spovedi.«

Začel sem mu govoriti o njegovem preteklem življenju, pokazal sem mu potrebo, da bi se spravil z Bogom, in mu točno opisal žalostno stanje njegove vesti. Bolnik me je pozorno poslušal, in ko sem končal, mi je rekel:

»Toda don Bosko, kako vendar morete tako natančno poznati vsa moja dejanja?«

»Jaz imam štiri besede: otis, botis, pia, tutis. Z njimi berem v duši kogar koli.«

»Torej je popolnoma nepotrebno, da se spovem; vi poznate vse, kar sem storil. Tako je spoved že končana.«

»Dragi gospod, težava je v tem, da se morate priznati krivega za vse te grehe, se kesati in prositi Boga odpuščanja ter narediti sklep, da boste spremenili svoje življenje, če vam bo Gospod vrnil zdravje.«

»Tega pa ne.«

»No, prav,« sem nadaljeval in začel pobirati prepovedane časopise in knjige, ki so ležali na pisalni mizi. »Mi dovolite, da te stvari vržem v ogenj?«

»Zakaj?«

»Ker bodo te knjige končale v ognju ali pa boste vi padli v večni ogenj v pekel za vso večnost.«

»Pa naj gredo knjige.«

Ko sem vse skupaj vrgel v ogenj, je zaplapolalo v živem plamenu.

»Pa tudi to še ni zadosti. Treba je odsloviti neko osebo. Vi veste katero.« Tu je bolnik delal množico težav, toda končno je privolil v moj nasvet.

»In sedaj,« sem sklenil, vam bom dal odvezo.« Revež se je zadosti kesal. Govoril sem mu o obhajilu, toda bolnik je menil, da bi to razburilo hišo in da ni bilo še tako nujno. Ker sem uvidel, da je bilo glavno storjeno, da se je bolnik spovedal, nisem vztrajal. Ko sem odhajal, sem naročil domačim, da če bi bolnik prosil za sveto popotnico, naj kar pokličejo duhovnika iz župnije in mu povejo, da se je že spovedal. Če bi se mu stanje poslabšalo, naj pokličejo mene. Čakal sem, vendar ni nihče prišel. Tedaj sem ga šel sam pogledat, toda našel sem ga že mrtvega. Imel je katar, ki ga je dušil. Toda upal je na ozdravitev, dal poklicati najboljše zdravnike in jih prepričeval: 'Ozdravite me, plačal vam bom, kolikor hočete: deset, dvajset, štirideset, petdeset tisoč frankov.' Na predvečer smrti mu je eden izmed prijateljev nakazal resnost položaja, v katerem je bil, in mu dejal: 'Dragi prijatelj, z denarjem je mogoče kupiti vse, samo smrti ne moreš podkupiti. Zato je treba resno misliti na prihodnje življenje.'

Bolnik se je umiril, se vdal Božjo voljo, še nekaj časa trpel, nato pa umrl.

To, dragi moji sinovi, ni smrt, ki bi vam jo mogel predstaviti za zgled, ker pa je izdihnil vdan v Božjo voljo, prejel zakramente in sprejel Božjo odločitev, lahko upamo, da se ga bo Gospod usmilil. Rad bi vam v korist ponovil besede tistega prijatelja umirajočemu: Vse je mogoče kupiti, samo smrti ne moreš podkupiti. Bodimo torej pripravljeni, kajti kadar bo prišla, je nihče več ne bo mogel zavrniti.

9. februar

Nocoj bi vas rad na nekaj opozoril. Zelo me boli, ko slišim, da imenujete mineštro in druge jedi z zaničljivimi izrazi. Nekateri burkeži takoj, ko iznajdejo kak nov šaljiv izraz, to povejo tovarišem. Kaj bodo rekli vaši sorodniki, ko se boste vrnili domov? Da ne znate predmetom dajati njihovih imen. Vi ste dijaki, zato morate pokazati, da ste resni in lepo vzgojeni v vseh pogledih. Kaj bi rekli, če bi videli generala Lamarmora, kako se na Piazzi Castello kepa z generalom Cialdinijem? Smejali bi se za njunima hrbtoma. Zato tudi vi poskrbite, da se nihče ne bo smejal za vašim hrbtom. Storite to in posnemajte druge poštene ljudi. Ne bom rekel, da morate posnemati don Boska, don Francesia, don Duranda itn., pravim vam pa, da se skušajte vesti, kakor se vedejo vsi resni in pametni ljudje. Še več, imejte spoštovanje do samih sebe. Pomislite, kaj bi bilo, če bi bili sedaj navzoči vaši starši, vaš župnik, če bi stali pred svojimi prijatelji. Vedite se vedno tako, kot da so tu.

Sedaj pa preidimo na drug predmet. Pust napreduje z velikanskimi koraki. Še naprej ga posvečujmo, kakor smo si zadali. Vsak dan prejmimo, kakor nam je pač mogoče, zakramentalno ali duhovno sveto obhajilo in ne pozabimo čez dan izgovarjati svetih vzdihljajev. Če potem hočete, da vam jutri dam cvetko, vam jo bom dal. Jutri je petek, to je dan, ko je Gospod umrl za nas. Jutri torej zaradi Jezusa odpustite kako žalitev, prenašajte potrpežljivo kako nevšečnost od tovarišev. Iz ljubezni do Jezusa se zjutraj, ko pozvoni zvonec, dvignite iz postelje in tako vzemite asistentom možnost, da bi vas oni dvignili na noge.

4.
POGLAVJE

Don Boskovi nagovori: hudičeve zmage v oratoriju; don Boskove odločitve glede pohujševalcev; njegova ljubezen do fantov; venec iz trnja, venec iz vrtnic; pokorščina; odkrijte začetnike neredov; nekaj fantov bo moralo kmalu pred Božji sodni prestol; beg pred brezdelnostjo – Molitev za duše v vicah; don Bosko potrebuje živo vero; prošnje k Bogu, da bi preprečil zunanje in notranje nerede; vzrok te nesreče; don Boskova žalost, ker mora odstraniti pohujševalce – Če boste veliko molili, ne bo potrjen zakon o ukinitvi redov – Don Boskovo pismo papežu, ki pošilja svoj blagoslov fantom v oratoriju; hitro vstajanje zjutraj in odhod v cerkev – Še o pustu, ki ga je treba posvetiti; branje izrednega dogodka o Piju IX.; v mesecu marcu je treba sv. Jožefa častiti z zvestim izpolnjevanjem dolžnosti; izpiti in sv. Jožef – Don Bosko je v Cuneu gost tamkajšnjega škofa; sanje o pošastih, ki ranijo dečke; obhajila in obiski Najsvetejšega za premagovanje skušnjav in hudiča – Pepelnica – Dovoljenje za tri maše in obhajilo pri polnočnici je podaljšano za tri leta in raztegnjeno na zavoda v Mirabellu in Lanzu – Don Manacorda piše v don Boskovem imenu prefektu Kongregacije za škofe in redovnike in prosi za dovoljenje za pripustitev njegovih klerikov k svetim redovom

Na oratorij in na don Boska je mogoče prenesti besede Pregovorov v 10. poglavju: »Usta pravičnega so vir življenja. Na ustnicah modreca je modrost. Kdor se drži reda, je na pravi poti, kdor se ne da poučiti, je v zablodi. Ustnice modreca poučujejo veliko število ljudi, tisti pa, ki zaradi nerednosti srca nočejo poučitve, bodo propadli.« Don Boska so njegove besede delale v toliki meri gospodarja src, da so naredile iz oratorija kraljestvo reda in moralnosti, tako da je bilo mogoče z lahkoto obvladovati sedemsto in več gojencev. Med temi pa je bilo (in kako ne) kakih deset ali še manj takih, ki se niso dali poboljšati, ki se

niso hoteli prilagoditi navodilom predstojnikov in ki so na skrivaj sejali ljuljko in pohujšanje. Ali je na svetu sploh mogoča družba, ki ne bi imela v svoji sredi takih brezsrčnih ljudi? Vendar so se v oratoriju vsi goreče zavzemali proti tem kalivcem miru. Združeni kakor v falangi, so v družbah skušali potegniti na pravo pot čim več takih svojeglavcev ter odvrniti neprevidne in neizkušene od njihovih hudobnih nakan. S tem so jih pa že osamili in omogočili, da so jih odkrili.

Te stvari moramo pojasniti, da si ne bi kdo iz don Boskovih nagovorov oblikoval napačnih sodb o dejanskem stanju. Naj še dodamo, da se vse tisto, kar je don Bosko pripovedoval ali bo pripovedoval o sanjah, tiče tistih duhovnih bojev, ki mučijo vse Adamove sinove, boje, ki jih pozna in razodeva samo Bog v korist tistim dušam, ki jih je izbral za posebne sodelavce pri reševanju duš.

Po tem uvodu ponovno berimo v Kroniki, kaj je don Bosko v teh dneh govoril svojim fantom.

13. februar

Prejšnji večer sem vam pripovedoval o tistem ogabnem mačku, ki se je prikradel v oratorij in zbijal iz rok cvetlice, ki so jih dečki nosili v rokah. Rekel sem vam, da je tisti maček imel na glavi rogove in da so mu oči žarele kot žerjavica, kakor če bi bil hudič, ki jih hoče pogubiti. Ko sem vam o tem govoril, sem mislil, da je to samo igra domišljije, toda povedati vam moram na svojo veliko žalost, da je maček med vami opravil pravi pokol.

Ne gre za to, da bi večina med vami grešila. Če pomislim na veliko število, ki ste tukaj zbrani, je to le majhna manjšina, vendar znatno večja, kot bi si mogel misliti. Pred nekaj dnevi so se v oratoriju zgodile stvari, kakršne se še niso nikoli. Nekateri med vami kradejo in kradejo vsevprek: kradejo knjige, kradejo denar, kradejo obleko, kradejo sadje, kradejo vse, kar je mogoče nesti. Nekateri berejo zares slabe knjige, berejo jih v cerkvi, v času, določenem za branje, pa tudi v času svetih obredov. Toda to še ni vse. Nekateri ne gredo v cerkev in v šolo in se skrivajo v samotnih sobah, da jih nihče ne bi videl. Dobijo se celo taki, ki se skrijejo v določene kraje in bi raje umrli v tistem smradu, kakor pa šli tja, kamor jih kliče dolžnost. Pa tudi to še ni vse. Nekateri so se nekaterim svojim tovarišem postavili za učitelje propada. Pa so šli še naprej: hvalili so se s hudobijo, ki so jo storili, kot če bi bila to velika zmaga. »Veselili se bodo hudobije, ki so jo storili, in se hvalili zaradi svojih hudobnih dejanj.'' Zato sem se odločil in sklenil, da bom odpravil ves ta nered in odstranil vse pohujševalce. Don Bosko je največja dobričina na zemlji: razbijajte, kvarite, bodite poredni, vse to vam bo znal odpustiti, toda ne pogubljajte duš, kajti v tem bo neizprosen.

Ko kak fant vstopa v oratorij, mi poskakuje srce, ker vidim v njem dušo, ki jo je treba rešiti, in ko je pridružen mojim sinovom, ga štejem za svojo krono. Toda krone so dvoje vrst: če fant odgovarja na moje napore in stori vse, da bi rešil svojo dušo, tedaj je ta fant moja krona iz vrtnic. Če pa se zoperstavlja in se ne drži mojih besed, če ne skrbi za svojo dušo, tedaj postane ta fant, to vam zagotovim iz vsega srca, zame trnjeva krona. Če ti potem poleg tega, da delajo hudo samim sebi, skušajo pokvariti še druge, potem jih na

sploh ne morem prenašati, moram jih spoditi iz oratorija. Zato bom vse, ki so začetniki neredov, postavil na seznam in jim jutri sporočil, da naj takoj zapustijo oratorij, ki so ga onečastili s svojimi grehi. Tisti, ki so manj krivi, so s tem javno opozorjeni in bodo prišli drug za drugim k meni. Tem jasno povem: 'Glej, dragi sinko, spremeni življenje, sicer te bo zadela ista kazen kot one. Popravi se, pred teboj je še odprta pot poboljšanja, kajti če boš šel naprej po tej poti, drviš naravnost v pogubo.

Vem, da se nekateri izmed teh smejejo tudi sedaj, ko to govorim, toda vedo naj, da če jih še pustim v hiši, je to zato, da jim dam še zadnjo priložnost za poboljšanje. Hudič vas je zapeljal v greh in vam zagotavlja, da bo vse ostalo skrito, in storil bo vse mogoče, da bi to prikril očem ljudi. Vendar je zelo težko, da jaz ne bi vsega zvedel. Če se vam je po naključju uspelo za nekaj časa skriti, vedite, da vam to ne bo več mogoče; res je, da je hudič nadvse zvit, toda Gospod je še bolj zvit kot on.

Dopustite mi, da se razgovorim, dovolite mi, da vam odkrijem svoje srce, kajti pred vami nimam nikakršnih skrivnosti.

Moram si dati duška: res je veliko krivde v tistih, ki ubogajo, vendar niso brez krivde tudi tisti, ki ukazujejo. Če bi opravljal svojo dolžnost na mestu, ki mu je določeno, ne bi nastali določeni neredi. Kdorkoli ima kako oblast v hiši, naj jo izkoristi za zveličanje duš.

Rad bi vam svetoval dvoje sredstev za vzpostavitev reda v hiši; dvoje sredstev, ki jih mogoče tisti, ki bi ju najbolj potrebovali, ne bodo sprejeli.

1. sredstvo: pokorščina, uboganje, ki je v teh dneh zaradi drugih neredov postalo obvezno; povsod so se zgodile neposlušnosti. Zato v delavnicah pokorščina mojstrom, v obednici asistentom, v šoli in učilnici profesorjem, povsod pokorščina brez pridržka.

Če bi se mogoče tisti, ki vam ukazuje, pregrešil proti vam, ubogajte in molčite in potem pridite k meni, da vam bom mogel dati prav in opozoriti tistega, ki je tega potreben. Pokorščina brez ugovorov proti ukazom predstojnikov! Naj bo že konec tolikega kritiziranja, ki se že nekaj dni širi po hiši.

2. sredstvo, ki se bo marsikomu zdelo nemogoče, se glasi: naznanite začetnike neredov in greha. Ti so prava kuga za oratorij, ker jih hudič izrablja kot svoje pomočnike in jih potiska med fante, da jim stori čim več zlega. Povejte, kdo so, odkrijte jih; s tem boste rešili veliko duš. Rekli boste, da se bojite, da bi vam očitali ovaduštvo. Ali se boste zato, ker vam nekateri hudobneži pravijo ovaduh, odrekli, da bi storili dobro delo? Če bi tat vstopil v hišo, da bi kradel, ali boste potem molčali in iz strahu, da vas bodo imeli za ovaduhe, in ne klicali 'tatovi'. Ali bi vojak, ki bi stražil pred kraljevo palačo in videl, da hoče vstopiti človek z namenom, da bi ubil kralja, mu dovolil iti naprej, če bi mu ta rekel, da je ovaduh? Veste, kaj bi storil? Zaklical bi mu trikrat 'stoj', in če bi oni šel naprej in mu rekel 'ovaduh', bi ga ustrelil. To se dogaja med vami, dragi fantje. Vi ste v kraljevi palači. Pa vstopi kdo, ki hoče ubijati duše, in vas je strah, da bi storili svojo dolžnost, ker se bojite, da bi vam kdo rekel 'ovaduh'. Pustite, da vas norci kličejo tako, Gospod vas bo poklical z drugim imenom in vas bo poplačal za vaše dobro delo.

Dragi moji sinovi, rekel sem vam že: eden izmed nas se bo moral kmalu predstaviti pred Božjim sodnim stolom. Kaj pravim eden, več, mnogi. Ne bo dolgo, pa jih bo nekaj v

grobu. Hočem povedati še več: vsi mi, nekateri prej drugi pozneje, vsekakor pa čez nekaj let bomo morali stopiti pred Božji sodni prestol. Gospod bo terjal od mene obračun, ali sem vam povedal vse, kar bi vam moral povedati, od vas pa bo zahteval obračun o tem, ali ste me poslušali. Veliko jih bo moglo reči, da so me poslušali in ostali čisti. Mnogi bodo rekli: 'Gospod, mi smo te nekaj časa žalili, potem smo se skesali iz vsega srca in smo skušali z dobrimi deli popraviti, kar je bilo slabega.' Če me kdo ne bo poslušal, se bo pogubil in krivda bo njegova.

Naj vas še zadnjikrat opozorim: ali hočete, da vas tisti ogabni maček ne bo premagal? Poskrbite, da vas nikdar ne bo zalotil brez dela: učite se, študirajte, delajte, molite. To so gotovo sredstva, da boste premagali svojega sovražnika.

16. februar

Še nekaj dni in pusta bo konec. Na začetku pustnega časa sem vam priporočil, da bi usmerili vse vaše molitve in dela h Gospodu, da bi vsaka izmed njih pomagala rešiti iz vic duše, ki bi potrebovale prav tisto dejanje, da bi mogle vstopiti v nebesa. Toda ne mislite, da je bil moj edini namen pri tej spodbudi pomoč dušam v vicah. Zadal sem si še drugi cilj. Ta je, da bi mi Gospod dal vero, tako živo vero, ki bi prestavljala hribe v doline in doline tja, kjer so hribi. Rekli boste: 'Kaj nam to mar, če imaš ti potrebo po taki veri? To je tvoja skrb.' Toda vi ste dobri in zato mi bo Gospod po vašem zavzemanju podaril tiste milosti, ki jih potrebujem.

Gospoda je treba prositi, da bo popravil nerede, ki se dogajajo zunaj hiše, in tiste, ki se dogajajo znotraj hiše. Neredov zunaj hiše ne bom omenjal, rečem vam samo: molite!

Kar se pa tiče neredov v hiši, ste videli sami, kako sem bil prisiljen izključiti iz oratorija šest fantov. Ko sem vam pred nekaj večeri razodel svojo odločitev, mi je bilo zelo hudo in vso noč nisem niti za minuto zatisnil oči. Če bi vi vedeli, dragi sinovi, koliko me stane, da vas lahko rešujem! Potem ko sem leta in leta garal, da bi rešil kakega fanta, pa ga potem moral spoditi iz hiše in ga pustiti sredi sveta, iz katerega sem ga sam potegnil, da se ne bi pogubil. Sedaj sem ga pa spet poslal tja v nevarnost, da se pogubi. To je neizmerno hudo, dragi moji fantje. In kje je vzrok? Požrešnost. Vzrok pogubljenja večine duš. Kradli so hrano, da so zadostili svoji požrešnosti. Kradli so denar, da so zadostili sladkosnednosti. Kradli so knjige in druge predmete, da so jih prodajali in tako prišli do denarja, s katerim so zadostili svoji požrešnosti. In to je vzrok, zakaj smo jih morali spoditi iz zavoda.

Toda še nekaj je, kar uporablja hudič. Veste, kaj je to? Sramežljivost. Rekel bom bolj jasno in razločno: nesramnost. Bojte se, dragi fantje, tega sovražnika. Enkrat vas bo hudič skušal, da boste vzeli v roko slabo knjigo, potem vas bo vabil, da bi mislili na grde stvari, pa zopet grdi pogovori kakega tovariša. Če se približa kateri izmed teh slabih tovarišev, recite sami zase: 'To je satanov sluga.' In tisti tovariši, ki bodo s tem začeli take pogovore, naj rečejo sami sebi: 'Jaz sem satanov služabnik, ker mu pomagam ubijati duše.'

Dragi moji fantje! Izogibajte se kraje in nečistosti, če hočete ugajati Gospodu. Način, kako boste premagali hudiča nečistosti, je točno izpolnjevanje šolskih dolžnosti in hišnega pravilnika.

Don Bosko je dejal fantom: »Kar se tiče neredov zunaj hiše, jih ne bom omenjal, rečem vam samo: molite!« Ko je bil sam s kleriki in duhovniki, je razložil

svojo misel. Prepričan je bil, da če se bo veliko molilo, nov zakon o zatrtju samostanov ne bo izglasovan.

Don Boskova napoved ni zgrešila, kakor nam pravi zgodovina. Italijanska vlada je sklenila odpraviti vse redove z namenom, da bi se država polastila njihovega imetja. Dne 4. novembra 1864 je minister Vacca predložil parlamentu nesramni predlog zakona. Istočasno je z vsemi sredstvi podpiral zborovanja sektašev v gledališčih glavnih mest, na katerih so po divjih razpravah pošiljali sklepe zakonodajnemu telesu za potrditev tozadevnih zakonov. Brezverski časopisi so podpirali to početje. Začeli so zbirati podpise za podporo zahtevi po tem zakonu. Toda nabrali so jih samo 15.572. Katoličani so obema zbornicama predložili 183.670 podpisov, ki jih pa ministrstvo ni hotelo upoštevati. Škofje so začeli javno nasprotovati.

Dne 19. aprila 1865 se je začela javna razprava in se končala 26. aprila. Ministrstvo in obe zbornici so bili pripravljeni odpraviti redove. Začeli so razpravo o posameznih členih. Tukaj so nastale ovire, ki jih je previdnost postavila Vaccovim načrtom in vsem njegovim privržencem. Vsem redovnikom so določili rento. Tedaj je poslanec Lusi predložil, da morajo tisti redovniki, ki bi hoteli prejemati rento, odložiti redovno obleko. Ta obveznost bi veljala tudi za člane beraških redov, ki jih je vlada izvzela. Ker ti redovniki živijo od darov in jim zato ne morejo zapleniti prihodkov, ker ničesar ne posedujejo, niso hoteli državi naložiti bremena njihovih rent, pri čemer država ne bi dobila ničesar v nadomestilo. Ministrstvo je hotelo beraške redove pravno ukiniti, vendar bi redovniki stanovali v tistih samostanih, v katere bi jih zbrali s posebnimi odloki. Za hrano pa bi morali sami poskrbeti. Tako bi samostani počasi prešli v državno last in se izpraznili.

Parlament pa je bil za takojšnjo in neposredno odpravo. Tedaj so 27. aprila z veliko večino odobrili predlog poslanca Lusija. Dne 28. aprila pa je minister Vacca predložil kraljevi odlok, ki je umikal celoten predlog zakona.

Tako se je na nepredviden način uresničilo, kar je napovedal don Bosko. Redovnikom pa je preostal čas, da so molili in poskrbeli za svojo prihodnost.

In sedaj spet povzemimo kroniko in don Boskove nagovore.

17. FEBRUAR

Eden mojih prijateljev je izročil svetemu očetu pismo, ki sem mu ga poslal. Potem ko je papež pismo prebral, je prinašalca vprašal po novicah o don Bosku, o njegovih fantih in o oratoriju in je pokazal veliko zanimanje za vse, kar se nas tiče.

Nato mi je poslal pismo, v katerem blagoslavlja najprej don Boska in nato še vse njegove sinove z besedami:

»Recite svojim fantom, da jih blagoslavljam: naj rastejo in se množijo kot zvezde na nebu in kot oljčne mladike sedijo okoli Gospodove mize.«

Papež Pij IX. nas je blagoslovil in mi moramo odgovoriti na njegov blagoslov, tudi mi moramo kaj storiti.

In kaj naj bi to bilo? Točnost pri vstajanju. Vprašali me boste, kakšna povezava je med točnim vstajanjem in papeževim blagoslovom? In še kako močna. Takoj vam jo bom pokazal. Papež vas je blagoslovil, ker želi, da bi postali sveti s pridobivanjem zaslug pred Gospodom. In velezaslužno pred Gospodom je, če začenjamo svoj dan s pokorščino pravilu.

Najprej je tu zasluga, ker smo premagali lenobo in tako opravili dobro delo, ker je to ena vrsta premagovanja. In potem grem jaz zjutraj zgodaj v cerkev, ko tam še ni nobenega za spoved, ob drugem zvoncu pa pridejo v zakristijo vsi, ki se hočejo spovedati. Kako naj od začetka maše do konca premišljevanja spovem vse, kakor bi rad, in to dobro?

Zato se ob znaku zvonca takoj dvignite iz postelje, se oblecite, izrecite kak vzdihljaj, uredite posteljo in pojdite v cerkev, kjer se boste lahko spovedali, če vam je tako prav. Sicer pa lahko vedno pošiljate Jezusu v najsvetejšem zakramentu goreče molitve. Tako si boste pridobili veliko časa. Če potem ne želite iti v cerkev, ostanite ob svoji postelji in zmolite kako molitev k sv. Jožefu, čistemu ženinu matere Božje Marije, da vam bo izprosil dar čistosti. Ko potem zazvoni zvonec drugič, pojdite nemudoma v cerkev.

Zelo velikokrat vidim, da se je maša že začela in lepo število fantov se zadržuje v zakristiji. Isto se mi zdi, da se dogaja pri vratcih. Maša je že pri evangeliju in fantje še vedno prihajajo in še celo za povzdigovanje se prikaže kak zamudnik. Dragi fantje, vstajajte točno, kajti izgubiti sveto mašo je prevelika izguba. Pridno sodelujte. Zatorej točnost pri vstajanju. Ena jutranja ura je zaklad za večer, se pravi ena ura več življenja, ena ura več za učenje, ena ura več zasluženja.

Dragi sinovi! Dobro poznam fante in vem, kako je z njimi, ker jim berem v srcu. Dva vzroka sta, ki ju hudič uporablja, da se stori toliko grehov. Prvi je ta, da zadrži kakega fanta zjutraj v postelji ali ga skuša, da se ne bi takoj dvignil. Danes ga pretenta, da ostane v postelji pet minut, jutri bo že deset minut, in ko so že vsi vstali, je on še vedno v postelji. Nato hitro vstane s še krmežljavimi očmi in teče v cerkev. Kako naj ta pobožno moli in prosi Gospoda za vse tiste milosti, ki jih tako zelo potrebuje? Pa to še ni vse. To poležavanje se mu bo priljubilo in končno bo s pretvezo kake bolezni ali bolečin ostal v postelji, da mu bo lepo toplo. On misli, da je sam. Pa ni sam. Ali veste, kdo je ob njem? Hudič. Zares lepa druščina! Hudič je pri njem in zastopa svoje koristi. Če bi vedeli, koliko grehov storijo fantje v tem položaju! Ko se je molitev v cerkvi končala, sliši svoje tovariše, kako prihajajo, se hitro obleče in kakor z vodo polit psiček teče v učilnico, in ne da bi zmolil kako molitev, sede na svoje mesto. Spravi se k učenju. Toda kaj naj vendar stori? Nič se mu ne ljubi, glava ga boli, usta so vsa suha. Tedaj razmišlja, kako bi si kupil čašo kave z mlekom. In si predstavlja, kakšna je salama s kosom kruha. Zato se ne uči in si že izmišlja kako pretvezo za učitelja. Če pa že kaj naredi, je vse v naglici in vse narobe.

Zato se torej točno dvignite iz postelje in mislite na to, da je jutranja maša preveč dragocena, da bi jo brez tehtnega razloga opustili. Želel sem vam še govoriti o požrešnosti, vendar končujem, ker vidim, da sem bil že predolg.

19. FEBRUAR

Pusta je že skoraj konec in upam, da ste ga lepo preživeli. V mnogih zavodih in v mnogih krajih je navada, da opravljajo mesec v čast sedmerim žalostim presvete Device Marije z namenom, da bi zadostili za vse žalitve, s katerimi žalijo grešniki Gospoda. Jaz menim, da smo s tem, ko smo skušali pomagati dušam v vicah, prispevali naš delež in tako zadostili Božji pravičnosti.

Danes se začenja tudi mesec sv. Jožefa in rad bi, da bi ga vsi zelo pobožno opravili. Ta sveti ženin Device Marije nam bo izprosil veliko milosti od Gospoda, če si ga bomo pridobili za prijatelja. Nočem, da bi opravili posebna zatajevanja niti da bi se postili niti da bi se odrekali kruhu. Nikakor nočem, da bi kdorkoli storil kako še tako sveto dejanje brez dovoljenja predstojnika. Povedal vam bom način, kako naj častite sv. Jožefa. V oratoriju je veliko lenuhov. Ne pravim, da vas je večina lenuhov, nikakor ne. Toda število lenuhov je vsekakor veliko. Velika večina prizadevno opravlja svoje dolžnosti. In ko razmišljam o tem, koliko vas je pripravljenih delati dobro, se tega veselim in sem ponosen na vas. Zato vam pravim, da skušajte vsi častiti tega svetnika s pridnostjo v šoli, učilnici, cerkvi, obednici, spalnici. Tisti, ki do sedaj niso bili zadosti prizadevni, naj to storijo v prihodnje. To toliko bolj, ker je sv. Jožef zaščitnik tistih, ki morajo opraviti izpite. Če hočete, da vam bo pri izpitih dobro uspelo, se priporočite njemu in prepričani bodite, da jih boste dobro opravili. Pa tudi tisti, ki do sedaj niso pokazali bog ve kaj dobre volje, naj se priporočijo svetemu ženinu Device Marije in tudi ne bodo popolnoma osramočeni. Kolikokrat je ta svetnik storil, da so bile ocene boljše, kot bi si jih vprašani v resnici zaslužili, bodisi da so bili vprašani snov, ki so jo bolje znali, ali pa tako, da je vprašani kljub zamotanim vprašanjem našel zadovoljiv odgovor. Nikakor vam ne pravim, da lenuharite in se pri tem zanašajte na svetnikovo pomoč, temveč se kesajte, da ste do sedaj lenuharili, in sklenite, da boste v prihodnje bolj prizadevni. Če hočete, vam bom svetoval pobožno vajo v čast sv. Jožefu. Vse dni tega meseca molite en očenaš in zdravamarijo. To je majhna stvar, vendar vam bo prinesla veliko korist. Končujem z željo, da bi vam Gospod naklonil srečno noč v svoji milosti.

24. FEBRUAR

Dragi fantje, bil sem nekaj dni odsoten. Moja najbolj goreča želja pa je, da bi bil vedno z vami in se vam mogel popolnoma posvetiti. Toda tudi takrat, ko sem daleč od vas, se trudim za našo hišo in lahko vam zagotovim, da sem v teh dneh, ko sem bil odsoten iz oratorija, storil več, kot če bi ostal doma. Moral sem opraviti veliko poslov, napisati brez števila pisem in kako bi mogel storiti to ob tisoč obiskih in nevšečnostih, ki jih moram prestajati, ko sem doma.

Toda daleč od vas sem vedno mislil na svoje drage sinove. Vedno sem zanje molil. Ste se vi spominjali mene? Ste vi molili zame? Nekateri že. Kaj pa drugi? Pa naj bo. Sklenimo mir. Tisti, ki niste molili za don Boska, boste pa odslej. Ali ne?

Jaz sem bil v Cuneu in sem stanoval pri škofu, ki me je kraljevsko sprejel in pogostil. Potem ko sem se prvi večer dobro najedel in še bolje napil (smeh), je prišel čas, da ležem spat. Po večerji mehka postelja nudi dober počitek, ali ne? Prosil sem škofa, da bi lahko naslednje jutro vstal malo pozneje. Škof je menil:

– Da, da. Želim, da ne vstanete pred pol deveto uro.

– O, sem odvrnil, spal bom do pol sedmih, to bo zadosti.

– Nikakor ne. Je prezgodaj. Vstanite ob osmih.

Končno sva se sporazumela, da bom vstal ob sedmih. Šel sem spat. Bilo je enajst. Takoj sem zaspal. Toda začel sem sanjati, kakor je to moja navada. In ker se praska tam, kjer ga srbi, sem tudi jaz sanjal, da sem bil v oratoriju sredi svojih dragih sinov.

Zdelo se mi je, da sem v svoji sobi za pisalno mizo, medtem ko so bili dečki na odmoru na dvorišču. Razvedrilo je bilo zelo živahno, rekel bom celo, da je bilo kričavo: kričali so, tulili in skakali, da se je zdelo, da bo konec sveta. Bil sem na moč zadovoljen, kajti v veselje so mi fantje, ki se zabavajo in so vsi zaposleni z igro, ker sem prepričan, da hudič takrat nima nikakršne priložnosti za svoje delo. Ko sem torej užival ob kričanju fantov, je v trenutku nastala smrtna tišina, ki si je nisem znal razložiti. Vstal sem od mize, da bi ugotovil vzrok te nenadne tišine. Komaj sem stopil v predsobo, sem videl vstopiti na dvorišče strašno pošast, ki se je pomikala naprej s sklonjeno glavo in z gobcem ob tleh. Videti je bilo, da se ni zavedela moje navzočnosti in je šla naravnost naprej s ciljem, da bi koga napadla. Zbal sem se za svoje drage sinove in pogledal na dvorišče, ali je že prišla mednje.

Tedaj sem videl, da je bilo dvorišče polno takih, vendar manjših pošasti. Moji fantje so stali stisnjeni ob zidu in pod stebriščem. Veliko jih je tu in tam ležalo na tleh, kot da bi bili mrtvi.

V tistem trenutku sem strašno zakričal, tako da sem se zbudil. Ob tem kriku so se zbudili tudi škofovi služabniki, zbudil se je škofov vikar, zbudil se je sam škof in vsi so bili prestrašeni zaradi mojega krika.

Navadno je tako, da sanjam ne pripisujemo posebnega pomena, toda če hočemo najti moralno razlago, se lahko zamislimo. Jaz sem v vseh stvareh hotel najti razlago, zato bi rad razložil tudi te sanje. Zdi se, da pošast pomeni hudiča, ki vedno preži, da bi nas ugonobil. Od fantov so nekateri padli, drugi pa so zbežali. Ali hočete, da vam povem, kako naj se ga ne bojite in se uprete njegovim napadom? Poslušajte! Ni stvari, ki bi se je hudič bolj bal kot teh dveh:

1. Dobro opravljeno obhajilo.

2. Pogosti obiski Najsvetejšega.

Želite, da bi vam Gospod podelil veliko milosti? Obiskujete ga pogosto. Hočete, da vam jih podeli malo? Obiskujte ga poredko. Hočete, da vas hudič napada? Obiščite malokrat Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Hočete, da bo bežal pred vami? Obiskujte velikokrat Jezusa. Hočete premagati hudiča? Zatecite se pogosto k Jezusovim nogam. Hočete, da vas hudič premaga? Ne obiskujte več Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Dragi moji sinovi! Obisk Najsvetejšega je v boju s hudičem preveč potrebno sredstvo, da bi ga opuščali.

Hodite torej pogosto na obisk k Jezusu v najsvetejšem zakramentu in hudič vas ne bo mogel premagati.

Jutri bodo kleriki šli na izpit. Zato vam priporočam pogum. Jaz bom, kakor to vedno delam, jutri daroval sveto mašo v ta namen in upam, da bo šlo vse po sreči.

28. FEBRUAR

Povedal bi rad samo dve besedi. Jutri je pepelnica in jutri se boste približali oltarju, da vas posujejo s pepelom. Storite to s svetim dostojanstvom in ne na lahko. To ni obred, ki bi ga Cerkev kar tako po naključju ustanovila, temveč je znamenje tega, kar smo in kar bomo. Spomni se, človek, da si prah in se v prah povrneš. Ko je Gospod Adama za kazen za njegov greh izgnal iz zemeljskega raja, mu je v svoji neizmerni ljubezni hotel dati spomin, ki naj bi mu bil vodilo za vse njegovo življenje: Spominjaj se, človek, da si prah in da se v prah povrneš. Dragi sinovi, tudi vi si zapomnite to navodilo, ki vam bo zelo koristilo, če boste pogosto nanj mislili. Prah in pepel si, se pogosto bere v Svetem pismu. In na nekem drugem mestu Svetega pisma beremo: Tvoja obleka bodo črvi. Čemu potem služi lepotičenje las, prizadevanje, da si jih damo lepo ostriči, skrbeti za prečko, jo napraviti po sredi glave, če bo nekoč prišel čas, ko bomo hrana črvom? Vendar to ni edini opomin, ki nam ga daje Cerkev na jutrišnji dan s svojim obredom. Telo se bo ob uri naše smrti spremenilo v prah, kaj pa bo z našo dušo? Ona se bo predstavila Gospodu in ji bo glede na naša dobra ali slaba dejanja odločena večna sreča ali večna nesreča. Dragi fantje, potrudite se, da ko bo vaše telo na zemlji postalo prah, bo vaša duša večno srečna v nebesih. Pazite, da vaše telo ne postane vzrok vašega pogubljenja.

Hkrati s temi opozorili je don Bosko svojim fantom izročil tudi odličen dar, ki ga je papež naklonil na prošnjo, ki mu jo je v don Boskovem imenu predložil don Emilijan Manacorda.

Duhovnik Janez Bosko iz Castelnuova d'Asti, bivajoč v Turinu, ravnatelj Oratorija sv. Frančiška Saleškega, v želji, da bi v dečkih, ki mu jih je Božja previdnost izročila v varstvo, vedno bolj vnemal pobožnost in molitev, kleče pred vašimi nogami ponižno prosi vašo svetost, da bi mu obnovili dovoljenje, da sme na božično noč darovati tri svete maše in da smejo prejeti sveto obhajilo vsi, ki so pri teh mašah navzoči, kot se je to dogajalo že tudi prejšnja leta. Istočasno tudi prosi, da bi to dovoljenje veljalo tudi za dva zavoda, ki ju je odprl v Mirabellu, škofiji Casale Monferrato, in v Lanzu, v isti turinski škofiji.

Hvaležen z najglobljim spoštovanjem poljublja sveto nogo in vroče prosi za apostolski blagoslov. *PONIŽNI PROSILEC*

Prosilcu Manacordi je bila prošnja uslišana za dobo treh let dne 21. februarja z živo besedo.

Toda misel, ki je nenehno navdajala don Boska, je bilo dovoljenje, da bi mu Sveti sedež izdal dovoljenje za podeljevanje pripustitev klerikov k svetim redovom. Predvideval je težke ovire, ki bi jih moral mnoga leta premagovati zaradi zadržanosti ordinarijev in zaradi odstopa nekaterih klerikov, ki ne bi imeli zadosti potrpežljivosti, da bi zaostajali v svojem poklicu.

Don Emilijan Manacorda, ki je dobro poznal don Boskove želje, je skušal v Rimu ustreči njegovemu prizadevanju. Zvedel je, da so nekaterim redovnim družbam preprostih zaobljub že podelili to pravico. Po posvetu z nekim uglednim teologom o možnosti rešitve tega vprašanja je naslovil na njegovo eminenco kardinala Quaglia lastnoročno prošnjo v don Boskovem imenu.

Prečastita in velecenjena eminenca!

Duhovnik Janez Bosko iz turinske nadškofije, ki je bil z odlokom Kongregacije za škofe in redovnike z dne 23. julija 1864 imenovan za vrhovnega predstojnika ad vitam et ad instar Ordinarii (za vse življenje kot ordinarij) nove kongregacije, ki jo je on sam ustanovil pod naslovom Svetega Frančiška Saleškega, je v velikih težavah, da mora vsakokrat prositi v Rim za dovoljenje za pripustitev svojih klerikov k svetim redovom. Zato prosi vašo prečastito in velecenjeno eminenco za pooblastilo, da bi mogel imenovanim klerikom izdajati dovoljenje za pripustitev k svetim redovom. Prosilec je namreč v dvomu, ali ta oblast ni že vključena v imenovanem odloku, ki ga postavlja za vrhovnega predstojnika ad instar Ordinarii.

V upanju, da bo vaša prečastita in velecenjena eminenca privolila v to ponižno prošnjo, se v globokem spoštovanju ima za vaše prečastite in velecenjene eminence vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

Turin, 28. februarja 1865

Odgovor, ki je bil napisan na drugi strani prošnje in opremljen s pečatom Svete kongregacije za škofe in redovnike, je bil poslan naravnost don Bosku in se je glasil:

Dne 20. marca 1865. Se ne dovoljuje. Prosilec naj ve, da je njegova ustanova podvržena pravomočnosti ordinarijev v smislu svetih kanonov in apostolskih konstitucij z odlokom dne 23. julija 1864.

Zdi se, da don Manacorda, ki je vložil prošnjo, ni nič vedel o izidu, ker je 22. marca v zelo ljubeznivem pismu don Bosku poročal: 'Mogoče vam bom prihodnji teden poslal odlok za pripustitev klerikov k svetim redovom.'

Kljub vsemu temu je škof mons. Odone 15. aprila v Susi posvetil Jožefa Lazzera za subdiakona.

5.
POGLAVJE

Sanje: orel, deček, predviden za nebesa, uslišana molitev – Deček Savio se bolan vrne domov – Don Boskov govor: postni čas; Savio je fant, za katerega je bila napovedana smrt; kršenje nekaterih pravil; opravljati dobre spovedi in obhajila in tako obnavljati sadove; misliti resno na poklic; molitev za tistega, ki bo umrl; začetna črka njegovega imena – Don Bosko odkrije svojemu zaupniku skrivnost – Bolezen mladega Ferrarisa: krščanska vdanost matere; izpolnitev napovedi – Nagovor: sveta smrt Ferrarisa – Don Bosko ne bi rad več napovedoval prihodnosti, ker to nekatere gojence vznemirja; razlogi za nekatera njegova opozorila – Katoliško branje: zvezki za mesece marec, april in maj – Overovljenje trupla častite Marije degli Angioli

Dne 1. februarja je don Bosko napovedal, da bo verjetno en fant umrl, še preden bo ta mesec opravljena vaja za srečno smrt, in če bi jo mogel opraviti še enkrat, bi bil to najdaljši čas življenja.

Ta napoved je bila posledica sanj. Neke noči se je don Bosku zdelo, da je, medtem ko je spal, stopil na dvorišče med svoje fante, ki so bili na odmoru. Ob strani je imel že običajnega vodiča, ki ga je spremljal tudi v prejšnjih sanjah, ko se je kar nenadoma pojavil izredno lep veličasten orel, ki je plaval v velikih krogih nad dvoriščem in se počasi spuščal nad fante. Don Bosko ga je začuden opazoval in vodič je dejal:

»Ali vidiš tega orla? Rad bi odnesel enega tvojega fanta.«

»Kateri bi mogel to biti?« je vprašal don Bosko.

»Dobro pazi: tisti, nad katerega glavo se bo orel ustavil.«

Don Bosko je pozorno sledil ptiču, ki se je po nekaj krogih spustil nad trinajstletnega Antona Ferrarisa iz Castellazza Bormida. Don Bosko ga je natančno prepoznal in se zbudil. Kakor hitro se je zbudil, je zaploskal z rokami, da bi ugo-

tovil, ali je zares buden. Medtem je razmišljal o tem, kar je videl, in zmolil tole molitev:

»Gospod, če je to resnično in ne samo sanje, kdaj se bo zgodilo?«

Nato je spet zaspal in v sanjah se mu je prikazala ista oseba, vodič, ki mu je dejal:

»Mladi Ferraris, ki mora umreti, ne bo več dvakrat opravil vaje za srečno smrt.«

In je izginil. Tedaj se je don Bosko prepričal, da to niso bile samo sanje, temveč resničnost, in je zato dal fantom sporočilo.

Ferraris je bil tiste dni popolnoma zdrav.

Don Bosko je še ponovil svojo napoved. Prvega marca so pospremili domov trinajstletnega dečka Janeza Krstnika Savia iz Cambiana, kakor je to mogoče brati v glavni knjigi oratorija. Mali rokodelec je bil zelo bolan in razširil se je glas, da je on tisti, za katerega je Božji služabnik napovedal, da bo umrl.

Toda don Bosko je ugovarjal temu mnenju in je o tem govoril 3. marca, v petek.

3. marec

Nocoj vam bom govoril o politiki, pa ne o zunanji, temveč o notranji politiki, o naših stvareh, o hišnih zadevah. Najprej naj povem, da se je post že začel in da ga je treba posvetiti z dobrimi deli. Tisti, ki so se dolžni postiti, že vedo, kaj morajo storiti, ne da bi jim jaz moral to pripovedovati. In drugi? Ne bodo nič storili? Tudi ti morajo opravljati dobra dela, in ker se ne postijo, morajo to nadomestiti s čim drugim. Nakazati vam hočem sredstvo za posvečevanje teh dni: pogosta spoved in obhajilo, da bi od Boga prejeli vse milosti, ki jih potrebujemo. Med vsemi dnevi leta so ti najrodovitnejši.

Povedal sem vam že, da mora eden izmed vas umreti. Rekli mi boste: 'Ali ni tisti, o katerem ste nam govorili, mali Savio?' Odločno vam odgovarjam, da ne. Kdo je potem? To ve samo Gospod Bog. On je med vami, on je slišal moje opozorilo in upam, da bo opravil dobro svojo zadnjo vajo za srečno smrt.

Bodite torej pripravljeni. Ni treba, da bi vam to pravil jaz, saj je to že pred 19 stoletji povedal Božji Odrešenik: Bodite pripravljeni, kajti smrt bo prišla kot tat, ko se bomo najmanj nadejali. To vam ponavljam zato, ker so se pred časom pojavili v zavodu nekateri neredi, ki jih je treba odpraviti. Brez najmanjšega sramu se laže ob vsaki priložnosti, išče jo se vsi mogoči izgovori, da bi šli iz cerkve v času svetih obredov, in kdor hodi po zavodu, naleti vedno na skupine, kjer klepetajo z izgovorom, da gredo h gledališkim vajam in da morajo izpolnjevati naročila, in tako zaprejo usta tistemu, ki jih opozarja. Tudi v času učilnice skušajo nekateri oditi s pretvezo, da hočejo iti k spovedi, in se potem potikajo po zavodu. Toda z večino izmed vas sem zadovoljen, ker se zares lepo obnašate. Omenjene nerede delajo samo nekateri, toda delajo jih. V obednici nekateri škropijo z mineštro ali obmetavajo s kruhom včasih tudi tistega, ki vas asistira, tega seveda ne moremo trpeti. Zatorej naj se take reči več ne počenjajo in v prihodnje se skušajte vsi popraviti.

Priporočam vam, da pogosto prejemate zakramenta spovedi in obhajila. Toda razumimo se. Rajši kot da bi opravljali slabe spovedi, se ne spovedujte. To bo ena spoved

manj, pa tudi en božji rop manj. Nekateri se spovedujejo in zamolčijo grehe. Ti naj se ne spovedujejo. Pa mi bodo rekli: »Torej se ne smemo več spovedovati?« Vsekakor je bolje se ne spovedovati kot delati božje rope. Bolje je, da ostanete, kakršni ste, in ne dodajate še drugih grehov. - Kaj moramo potem storiti? - Popravite vse slabo opravljene spovedi, popravite jih čim prej, kajti če so vaše duše zaradi greha rdeče kot škrlat, se bodo s pokoro bleščale bolj kot sneg.

Tudi obhajila prejemajte, kakor je treba. Nekateri si upajo pristopiti k sv. obhajilu in potem ne popravijo svojih napak, ne bojijo se izgubiti dolgih ur učilnice s praznim klepetanjem; zjutraj gredo k obhajilu, čez dan pa imajo s tovariši grde pogovore, negodujejo zoper to in ono, zoper predstojnike in sošolce, so v spalnici pravi križ za asistenta itn. itn. Kako je mogoče trditi, da so ti fantje zares dobro opravili obhajila? Iz njihovih sadov jih boste spoznali. Če so sadovi zanič, kakšna naj bodo potem drevesa, ki so jih rodila? Kakšna naj bodo taka obhajila, ki ne dajo nikakršnih dobrih sadov? - Pa boste vprašali, kaj naj storimo. - Torej tako. Pokažite, da znate dobiti iz zakramentov vse dobre sadove. Vem, da ni mogoče v trenutku postati svet in da je mogoče le počasi, korak za korakom popraviti nekatere napake. Toda začnite jih z dobro voljo odstranjevati, dajte, da bo videti v vas kak napredek, dajte potrdilo svoje dobre volje s tem, da boste pridno izpolnjevali dolžnosti svojega stanu in boste prizadevni v vsem.

Za konec bom dal nasvet tistim, ki naj letos končajo gimnazijo. Bratje, trudite se, da boste z dobrimi deli potrdili svojo poklicanost in izbiro. Razmišljajte v tem postnem času o poklicu, v katerega vas kliče Gospod. S svojimi dobrimi deli si pridobite Božjo vsemogočnost, da vam pokaže pot, po kateri morate hoditi. Nekateri izmed vas mi pravijo: »Mi nočemo postati duhovniki.« Vsekakor pa hočete biti dobri kristjani v svetu in tudi kot kristjani v svetu si morate zaslužiti nebesa. Prosite torej Gospoda, da ne boste zgrešili poti, tudi če boste kristjani v svetu. – Toda o tem nočemo razmišljati sedaj, bomo že razmislili pozneje. In kdaj bo ta pozneje? Bo to takrat, ko bo že prepozno? Zato molite, opravljajte dobra obhajila, dragi moji sinovi. Molite pa zlasti za tistega, ki bo moral umreti, še preden bomo opravili ta mesec vajo za srečno smrt. In če bi bil jaz tisti, ki mora umreti? Molite tudi zame, kajti jaz bom prosil Gospoda za tistega, ki ga namerava poklicati k sebi.

Ko so ga naslednjega dne zasebno vprašali, je dodal: »Priimek tistega, ki bo moral prvi umreti, se začenja s črko F.« Naj povemo, da je bilo kakih trideset gojencev, katerih priimek se je začenjal s to začetnico, in v hiši so bili vsi fantje zdravi.

V tistem času je Janez Bisio bil v don Boskovi sobi in ta mu je dejal:

»Žal mi je, da mi Gospod jemlje vedno najboljše fante.«

»Bo torej eden izmed teh moral umreti?« ga je Bisio zaupno vprašal.

»To je fant Anton Ferraris. Pa sem miren, ker je izredno kreposten in dobro pripravljen fant.«

Bisio ga je vprašal, kako je mogel zvedeti za to skrivnost. Don Bosko mu je v vsej preproščini pripovedoval sanje, ne da bi od daleč omenil, da so nadnaravnega izvora. Nato je dodal:

»Bodi pozoren. Proti koncu bolezni me obvesti, da ga bom spremljal v zadnjih dneh.« Medtem se je Ferraris od časa do časa počutil slabo, tako da je moral iti v bolniško sobo. Sprva se je zdelo, da so njegove težave lahke narave, toda kmalu se je pokazalo, da gre zares. Tedaj je don Bosko v spremstvu doktorja Gribauda obiskal bolnika. Zdravnik je ugotovil smrtno nevarno stanje. Zdi se, da je pozabil na napoved iz sanj prejšnjega leta, kakor smo to opisali v 7. zvezku.

Don Bosko je poslušal, ne da bi kazal vznemirjenje, in je ljubeznivo spodbudil fanta, kakor da ne bi nič vedel o njegovi prihodnosti. S tem, da ga je pogosto obiskoval, mu je dajal veliko tolažbe.

Ko se je Ferrarisu stanje delno popravilo, ga je obiskala mati. Nekaj dni je skrbela zanj, nato pa je vprašala Bisia, kaj meni o njenem sinu don Bosko, ki ga je ona imela za svetnika.

»Kaj pravi don Bosko o mojem sinu? Bo živel ali bo umrl?«

»Zakaj me to vprašujete?« je dejal Bisio.

»Da se vem ravnati: ali naj ostanem tukaj ali naj grem domov?«

»In kaj menite vi k vsemu temu?«

»Jaz sem mati in naravno je, da si želim, da bi moj sin ozdravel. Sicer pa prepuščam Bogu, da ukrene, kakor je zanj bolje.«

»Se vam zdi, da ste vdani v Božjo voljo?«

»Kar bo storil Gospod, bo prav storjeno.«

»In če bi vaš sin umrl?«

»Prav. Kaj naj pa storimo?«

Ko je Bisio videl tako razpoloženje, je malo pomislil, potem pa dejal:

»Potem ostanite. Don Bosko je zagotovil, da je vaš sin dober fant in da je dobro pripravljen.«

Ta krščanska mati je razumela položaj, potočila je sicer nekaj solz, vendar ni obupovala, in ko je obvladala to prvo občutje, je dejala:

»Če je tako, bom ostala.«

Bisio ji je rekel, naj ostane zato, ker mu je na osnovi računa, ki je bil določen za vajo za srečno smrt, ostalo po don Boskovi napovedi samo še pet ali šest dni življenja.

Anton Ferraris je umrl v četrtek 16. marca zjutraj. Prejel je vsa tolažila svete vere. Že se je začel smrtni boj, ko je vstopil v bolniško sobo don Bosko, se približal njegovi postelji in mu narekoval nekaj pobožnih vzdihljajev, mu dal zadnjo odvezo in priporočil njegovo dušo Bogu.

Ta smrt se je uresničila, preden je bila končana druga vaja za smrt. Janez Bisio, ki je pod prisego izjavil o deležu, ki ga je imel v tej pripovedi, je takole

sklenil svojo pripoved: »Don Bosko nam je pripovedoval še veliko drugih sanj o prihodnjih smrtih v oratoriju, ki smo jih mi šteli za prerokbe in jih imamo za take še danes, ker so se vedno do potankosti izpolnile. V sedmih letih, ki sem jih prebil v oratoriju, ni umrl niti en fant, ne da bi don Bosko napovedal njegovo smrt. Prav tako smo bili prepričani, da so tisti, ki so umrli v oratoriju ob don Boskovi skrbi, šli v nebesa.«

Don Bosko je 16. marca takole govoril fantom:

Vidim, da ste vsi do konca radovedni in bi radi vedeli, kako je umrl Ferraris. Prišel sem zato, da vam to na kratko opišem. Umrl je vdan v Božjo voljo. V svoji kratki bolezni je veliko trpel, vendar popolnoma mirno. Ko je vstopil v oratorij, mi je dejal: 'Don Bosko, jaz sem pripravljen, da bom v vsem izpolnil vašo voljo. Ubogal vas bom v vsem. Če boste videli, da sem se v čem pregrešil, me opozorite in kaznujte in videli boste, da se bom popravil.' Obljubil sem mu, da bom storil vse, kar je potrebno za njegovo dušo in telo. Velikokrat mi je ponovil to prošnjo in vsakokrat, ko sem ga opomnil, se je takoj popravil. Lahko rečemo, da ni imel svoje volje, tako zelo je bil pokoren. Njegov učitelj mi je dejal, da je bil med prvimi pri učenju in znanju. Ko je zbolel, sem ga šel takoj obiskat in zdravnik je takoj ugotovil resnost položaja. Vprašal sem ga, ali bi na dan sv. Tomaža želel prejeti sv. obhajilo. Odgovoril mi je:

'Ali naj se oblečem in grem z drugimi v cerkev? Čutim se zelo slabotnega.' 'Temu se da pomagati. Zakramentalnega Jezusa ti bodo prinesli v sobo. Si zadovoljen?'

'Prav.'

Vprašal sem ga: 'Ti mogoče kaka stvar teži vest? Mi imaš mogoče kaj povedati?' Malo je pomislil in mi odgovoril: 'Ne, ničesar nimam.'

Kako lep odgovor. Fant, ki se bliža smrti in ve, da mora umreti, odgovori: 'Nimam ničesar.' In to z vso mirnostjo in uravnoteženostjo svojega duha.

Vprašal sem ga še: 'Povej mi, ali greš rad v nebesa?'

'Seveda,' je odgovoril, 'tako bom iz oči v oči videl, kakšen je Gospod Bog, o katerem sem slišal toliko čudovito lepih stvari. Prav tako bom videl, kako je narejena moja duša.'

Še nekaj drugega sem ga vprašal: 'Želiš kaj od mene?'

'Samo eno stvar: da mi pomagate iti v nebesa.'

'Vsekakor. Pa mi mogoče želiš izraziti še kako drugo željo?'

'Pomagajte tudi drugim mojim tovarišem priti v nebesa.' Obljubil sem mu, da bom storil, kar je v moji moči. Zjutraj se je zelo slabo počutil, tako da ni več mogel govoriti. Katar ga je dušil.

Naročil sem Rossiju, da naj me takoj pokliče, če bi se nakazoval smrtni boj. Ko sem prišel k njemu, je imel zaprte oči, bil je utrujen od napora. Toda komaj sem naredil korak, je odprl oči, začel mahati z rokami in dvigati ramena in s pritajenimi vzdihi ah, ah, ah nakazal, da si me želi. Vrnil sem se k njemu in ga vprašal, kaj želi.

Z velikim naporom je dejal, da si želi, da bi mu stal ob strani v trenutku smrti. Pomiril sem ga in mu rekel, da grem v sobo, da bi uredil nekaj pisem in da bom prišel takoj, ko bi

prišla njegova zadnja ura. Odšel sem v sobo in nekaj časa odpravljal pisma. Tedaj so mi sporočili, da je bolniku iz trenutka v trenutek slabše. Šel sem k njemu, videl, da zelo trpi, vendar nisem mislil, da je smrt blizu. Naredil sem se, da bi odšel, ko je bolnik spet odprl oči in začel tarnati: ah, ah, ah. Fant se je vsakokrat, ko sem nameraval oditi, zavedel. Čez nekaj časa me je Rossi spet poklical. Pritekel sem: začel se je smrtni boj: skoraj ni več dihal, vendar je srce še utripalo. Nekaj trenutkov zatem je izdihnil in vrnil dušo Gospodu.

Ferraris se je prehladil in lotila se ga je pljučnica, ki ga je v kratkem času pripeljala v grob. Umrl je popolnoma mirno. Trpel je hude bolečine popolnoma vdano in ne da bi tožil. Ni se bal smrti: nič ni težilo njegove vesti. Vsak izmed nas naj bi bil kot Ferraris. Prepričan sem, da je šel naravnost v nebesa, in bi rade volje menjal svoje mesto z njim. Jutri bomo zmolili za umrlega rožni venec. Njegovi sošolci ga bodo jutri pospremili do župnijske cerkve.

Končujem s priporočilom: ko bom še drugič prišel na to mesto in vam napovedal, da bo kdo umrl, vas prosim, da ravnate preudarno. Nekateri izmed vas se silno prestrašijo ob takih napovedih in pišejo domov staršem, da naj jih vzamejo iz zavoda, ker don Bosko kar naprej napoveduje, da bo kdo umrl. Toda povejte mi: če vas jaz ne bi opozoril, bi se Ferraris pripravil tako dobro na smrt, kot se je? Res je, da je bil izredno dober fant, toda kdo je tako dobro pripravljen, da bi se mogel brez strahu predstaviti pred Božjim sodnim prestolom? Ferraris je bil zelo zadovoljen, da je bil na to opozorjen. Od sedaj naprej ne bom nič več povedal, ne bom nikogar več opozoril (veliko glasov: Ne, ne, še naprej opozarjajte). Tistim pa, ki se tako bojijo smrti, pravim: - Dragi sinovi, opravljajte svoje dolžnosti, ne imejte grdih pogovorov, prejemajte svete zakramente, ne dajte se premagati od požrešnosti in ne boste se bali smrti.

Ko je don Bosko naznanil Ferrarisovo smrt, je dejal: »Več kot eden, da, celo mnogi bodo v grobu, in to v kratkem času.« Iz celotnega nagovora je mogoče ugotoviti, da je izhajal iz dejstva o kratkosti življenja. Toda mrliška knjiga na župnijskem uradu in zapisnik oratorija nam povesta, da jih je to leto, kot bomo videli, veliko odšlo v večnost.

Medtem ko je don Bosko z živo besedo poučeval svoje gojence, je Katoliško branje opravljalo svoje misijonsko poslanstvo med preprostim ljudstvom. Za mesec marec so izšli Spomini na teologa Janeza Ignacija Volo, turinskega duhovnika, izpod peresa kanonika Lovrenca Gastaldija. Bili so napisani s tako duhovnostjo, da so mogli služiti za *vademekum*[2] duhovnikov na splošno, zlasti pa še za mlade semeniščnike, ki so bili up Cerkve. Teolog Vola je umrl 6. februarja 1858 v starosti 61 let. Bil je pravi vzor duhovnika in velik prijatelj don Boska in oratorija.

V maju naj bi izšla Zgodovina inkvizicije in nekatere njene napake, ki jih napačno razlagajo protestanti, izpod peresa Petra Boccalandra, rektorja pri San Marcu v Genovi. V njej so opisane strašne in krvave sodbe protestantskih obrekoval-

[2] Iz latinskega 'vade mecum' – pojdi z menoj, stalen priročnik.

cev proti katoličanom. Zvezek ima nekaj dodatkov, za katere vemo iz popravljenih odtisov, da jih je napisal don Bosko. V njih daje polet svoji pobožnosti do Marije.

Prvi dodatek je lepa pripoved z naslovom Marija, pomoč in podpora tistim, ki molijo. Spis se končuje takole: »Bralec, kdor koli si, kar koli že delaš, v takem položaju se lahko obrneš na sveto Devico Marijo. Toda zateci se k njej v veri, da je ona dobra mati, ki želi deliti darove svojim otrokom. Prosi jo s srcem, prosi jo vztrajno in bodi prepričan, da bo ona tudi zate prava podpora, hitra pomoč v vseh časnih in duhovnih potrebah.«

Drugi dodatek z naslovom Različno podaja petero primerov varstva, ki ga je Marija izkazala svojim častilcem. Peti zgled opisuje prikazen presvete Device Marije bolnemu sv. Stanislavu Kostki, ko je zaprosil za sprejem v Jezusovo družbo. Don Bosko je dodal: »Kristjani, ki vam je ljubo, da vas ima mati Božja Marija rada, prosite jo, da vam podeli milost, da bi se popolnoma posvetili Bogu. Recite ji, da naj vas ona na ta način reši nevarnosti sveta, da bi vam ukazala, kajti ona lahko vse doseže, kakor je to storila sv. Stanislavu, in vi jo pokorno ubogajte. To milost, da bi bil poklican v redovni stan, je častiti oče Karel Giacinto od otroštva goreče prosil Marijo in jo tudi dosegel.«

Medtem se je don Bosko posvetil pisanju življenja častitljive Božje služabnice Marije degli Angioli, Turinčanke, redovnice reda bosonogih karmeličank. Bilo je določeno, da bo 14. maja v vatikanski baziliki slovesno razglašena za blaženo. Zato je bilo treba preveriti njeno truplo. Leta 1802 so iz samostana Santa Cristina, ki so ga zaprli po ukazu Napoleona I. in ga namenili posvetnim ciljem, prenesli njeno truplo v cerkev Santa Teresa in shranili v vélikem oltarju v desnem koru. Vse to se je opravilo po ukazu turinskega nadškofa. Tu so krsto odprli 14. marca 1865. Ugotovili so, da je vse v skladu z vsemi zapiski. Pod nadzorom cerkvenih in civilnih oblasti so potrdili, da je to zares pravo truplo Marine degli Angioli. Pri tem pobožnem dogodku so bili navzoči škof iz Cunea, kapitularni vikar turinske škofije in veliko drugih uglednih cerkvenih in svetnih osebnosti. Navzoč je bil tudi don Bosko, ki so ga povabili kot pričo, in grof Cays z baronom Biancom di Barbania. Ko so odprli krsto, se je razlil po okolici prijeten vonj, ki je trajal nekaj časa.

6.
POGLAVJE

Večina italijanskih cerkva je brez svojih škofov – Don Bosko skuša najti pomoč v stiski – Pismo Pija IX. kralju Viktorju Emanuelu za oskrbo škofij – Spravno stališče italijanskega ministrstva – Don Bosko in minister Lanza – Sektaški nemiri za preprečitev dogovora s papežem – Minister prekine dogovarjanje – Dejstva in načrti proti Cerkvi

Na tem mestu moramo v naše Biografske spomine vnesti neki dogodek kot uvod v najslavnejše obdobje don Boskovega življenja.

V vsej Italiji je bilo v času, ko bi krščansko ljudstvo najbolj potrebovalo vodstvo in spodbudo za svoje življenje, sto osem škofovskih sedežev brez škofa. Petinštirideset škofov so izgnali, sedemnajstim od papeža imenovanim škofom oblast ni dovolila vstopiti v njihove škofije in v drugih škofijah so pastirji umrli. V nekdanjih piemontskih pokrajinah je osemnajst škofov zaradi starosti ali zaradi tegob in težav šlo v grob, ne da bi dobili naslednika.

Državni ministri si zaradi tega niso belili glave, saj so tako in tako hoteli zmanjšati število škofij. Papež ni mogel urediti nasledstva, dokler so vladale napetosti med Cerkvijo in državno oblastjo. Preteklo je šele nekaj mesecev, odkar je bil objavljen Sillabus, zaradi katerega so se razburili sektaši vsega sveta.

Don Boska je bolelo srce, ko je videl, kako se zadeve vere obračajo vedno bolj na slabo stran. Potem ko je sam veliko molil in prosil za molitev svoje gojence in ko se je posvetoval z mnogimi uglednimi osebami, se je odločil, da se bo začel pogovarjati z ministri, da bi popustili in odstopili od svojega stališča, ki je bilo v škodo Cerkvi in državi. Saj so vendar že tisočkrat izjavili, da hočejo svobodno Cerkev in želijo, da bi papež skrbel samo za strogo cerkvene in verske stvari in izključil vprašanje zemeljske celovitosti cerkvene države. Zato je bilo naravno, da se jih prime za besedo in kaj ukrene.

Z druge strani pa tudi niso bili vsi predstavniki države napolnjeni s sovraštvom do Cerkve, temveč jih je vlekla za seboj, četudi proti njihovi volji, revolucija. Don Bosko je dobro vedel, da so nekateri iz političnih razlogov pripravljeni zagovarjati delne predloge v korist Cerkve, drugi so si s popuščanjem hoteli utišati očitke vesti z mislijo, da so le storili nekaj dobrega, tretji pa so iz osebnih razlogov, iz ozira na pomembne družine izražali zmerna stališča.

Don Bosko se jim je že s svojo znano previdnostjo približal zaradi zadev glede oratorija. Izrabil je te stike za to, da je odpravljal predsodke proti nekaterim škofom, odpravil ovire za podeljevanje beneficijev in skušal dobiti podporo za kako župnijo.

Zato ni čudno, da se je odločil zagovarjati koristi italijanskih škofij in da je v več ponovnih poskusih vztrajal v tem celih deset let. Najprej je začel na osnovi svojih starih osebnih zvez ugotavljati razpoloženje nekaterih ministrov, še prej pa je v tako pomembni stvari vprašal za svet papeža. Že nekaj mesecev si je dopisoval s Pijem IX., kakor je to mogoče razbrati iz Spominov meseca februarja 1865, vendar nam vsebina pisem ni znana. Častitljivi Božji služabnik jih je verjetno sam uničil. Zaupni posrednik tega dopisovanja je bil don Emilijan Manacorda.

Medtem so kralja Viktorja Emanuela opozorili, da mu papež namerava pisati pismo.

Gnan od skrbi za duše, se je Pij IX. iz lastne pobude odločil, da bo ponudil sovražnikom katoliške Cerkve priložnost, da odgovorijo na vabila Božje milosti. Dne 6. marca je pisal ljubeznivo pismo kralju in ga prosil, naj utrne vsaj kako solzo z lica uboge Cerkve v Italiji s tem, da bi skupaj oskrbeli škofe za škofije. Predlagal mu je, da naj pošlje v Rim kako zaupno laiško osebo, ki bi razpravljala o teh nezasedenih škofijskih sedežih.

Da pisma ne bi prestregel kdo, ki bi mu bilo to v prid, so ga izročili poslancu Adornu iz Firenc in ta naj bi ga posredoval kralju. Kralj, ki so mu bili vedno zoprni spori s papežem, je z veseljem sprejel ponudbo in rekel Adornu:

»Že sedem mesecev pričakujem to papeževo pismo!«

Iz palače Pitti je odgovoril papežu, mu izrazil svoje spoštovanje in obljubil, da bo poslal v Rim osebo za začetek dogovarjanja.

Papežev predlog so sporočili ministrstvu in to se je pokazalo pripravljeno stopiti v razgovor s pogojem, da to ne bi škodovalo političnim načrtom neodvisne in združene Italije.

V ta namen so sestavili odposlancu naslednja navodila:

1. Na splošno dovoljena vrnitev odsotnih škofov, vendar z omejenostjo in izjemami, ki jih imata obe strani za primerne.

2. Dovoljena potrditev predvidenih škofov, razen izjem, ki jih Sveti sedež iz posebnih razlogov ne izključuje popolnoma.
3. Imenovanja na škofovska mesta, ki so brez škofov, omejena na sedeže, ki naj bi bili ohranjeni v nadaljnji reviziji škofijskega okrožja.
4. Kraljevske predpravice za eksekvatur (privolitev) in prisego, ki sta veljavna za vse nove škofe, je treba opraviti tako, da ne bo prizadeto dostojanstvo rimskega dvora niti ne bodo v njem vsebovana politična vprašanja.

Med tistimi, ki so bili najbolj naklonjeni, da bi se stvari razvijale v smislu želje svetega očeta, je bil Lanza, minister za notranje zadeve. Ta je hotel, da bi se Cerkvi pri imenovanju škofov dodelile vse tiste pravice, ki ne bi bile v nasprotju z državno varnostjo, in da bi načelo svobodna Cerkev v svobodni državi začelo tudi že praktično delovati. Želel je, da bi bile državne odločitve v smislu čim večje svobode in da bi Italija tudi v verskih vprašanjih opustila omejevanje iz prejšnjih časov. Dala naj bi čim večjo svobodo vsem veram, tudi katoliški.[3]

Glede na konkreten položaj je Lanza menil, tako kakor drugi ministri, da je treba izhajati iz »septembrskega dogovora«, si pridrževati samo izredne primere in opustiti vsa nasilna sredstva za zavzetje Rima. Upal je, da bi s temi pripustitvami odprli pot za druge dogovore s papežem, zlasti kar se tiče trgovanja. Tako bi se dosegel sporazum, ki bi bil v korist mali papeški državi in vsej Italiji. Na ta način bi odstranili vpliv tujih sil in prišli do rešitve rimskega vprašanja na osnovi sporazuma in svobode Cerkve.

Gotovo don Bosko ni bil istega mnenja kot ti gospodje, vendar je v pogovoru z njimi o imenovanju škofov menil (in mi smo ga na lastna ušesa slišali), da je v korist vladi, če se kaže poštenega do »Septembrskega dogovora« in tako Evropi dokaže dobrohotno naklonjenost za duhovne koristi Cerkve ter skuša ljudstvo zadovoljiti in ga odvrniti od neprijetnih demonstracij. To je don Bosko zagovarjal tudi na sestankih z nekaterimi političnimi osebnostmi. In tako je od ministra Lanza prejel naslednje povabilo:

Notranje ministrstvo *Turin, 17. marca 1865*

Podpisani vam po ukazu ministra sporoča, da bi mu bilo drago govoriti z vašo spoštovano in velečastito uglednostjo.

Če ste za to, lahko pridete k meni v času uradnega poslovanja.

Vaše uglednosti najvdanejši služabnik

Veglio

---

3 TAVALLINI, La vita e i tempi di Giovanni Lanza, V. I., stran 363.

Božji služabnik ni odlašal s svojim obiskom na ministrstvu. Ko se je vrnil v oratorij in ga je nekdo vprašal, o čem so razpravljali, je odgovoril:

»O nadvse pomembnih stvareh.«

Po tem prvem razgovoru so don Boska še večkrat klicali na notranje ministrstvo. V tistem trenutku je bolj kot kdor koli drug mogel poznati razpoloženje na rimskem dvoru, predvideti, kateri izmed pogajalcev bi mogel biti papežu in kardinalom najbolj po volji, in nakazati človeka, ki bi mogel v Rimu računati na največji uspeh pri dogovorih. O tej tako zelo pomembni stvari je šele pozneje povedal nekaj nadrobnosti, na začetku pa je moralo vse ostati v največji tajnosti.

Med drugimi stvarmi je don Bosko pripovedoval o Lanzovem prijateljskem odnosu do njega. Nekega dne mu je v navzočnosti nekega drugega ministra dejal:

»Toda vi, dragi don Bosko, mi povejte, kako zmorete tako velike izdatke? Kje dobite toliko denarja, da vzdržujete toliko fantov? To je vendar prava skrivnost.«

»Gospod minister,« je odgovoril don Bosko, »jaz delam tako kot lokomotiva.«

»Kako je to? Bi hoteli malo pojasniti? Jaz ne razumem tega žargona.«

»Grem naprej,« je povzel don Bosko, »na osnovi puf, puf, puf, puf.«[4]

»To mi je jasno. Toda te pufe je treba kdaj poravnati. Tu tiči skrivnost.«

»Glejte, gospod minister, povedati vam moram, da je lokomotivi potreben ogenj. Da more iti naprej, mora imeti na voljo kurivo ...«

»O kakšnem ognju govorite?« mu je segel v besedo minister.

»O ognju vere v Boga,« je odgovoril don Bosko. »Brez te propadajo cesarstva, gredo v nič kraljestva in človekovo delo ne velja nič.«

Te besede, ki jih je Božji služabnik izgovoril s čisto posebnim poudarkom, so dale njegovemu sogovorniku misliti.

Minister je menil, da bi bilo pametno poslati v Rim senatorja Michelangela Castellija, vendar je potem izbral poslanca Ksaverja Vegezzija, modrega, preudarnega, poštenega, vrlega moža, visoko izobraženega pravnika in izredno spretnega pogajalca. Toda ob stran so mu postavili, pač zaradi že znanega nezaupanja, odvetnika Janeza Mavricija iz Genove, ki pa je bil velik občudovalec in prijatelj don Boska. Navodila, ki jih je ustno dobil Vegezzi, so bila zelo široka in so dala slutiti uspeh pogovorov, saj so bila pripravljena na privolitve. Šli bi celo do ukinitve Apostolske legature v severnih pokrajinah, kar bi moglo biti papežu všeč in v skladu z načelom o svobodni Cerkvi.

Odvetnik Vegezzi je s svojim spremljevalcem, ki je bil zelo zaupljiv, odpotoval na veliki petek 14. aprila. Papež ga je spoštljivo sprejel in mu govoril s svojim že znanim navdušenjem.

---

4 V piemontskem narečju pomeni puf isto kot dolgovi.

Imel je razgovore s kardinalom Antonellijem, ki je prejel potrebne informacije iz Turina. V zaupnem razgovoru so se domenili, da bodo pustili ob strani politično vprašanje. Prišli so do naslednjega dogovora: za piemontske škofije bi kralj v smislu konkordata predložil svoje kandidate. V pokrajinah, kjer so izginili princi-vladarji, bi papež neposredno imenoval svoje kandidate, vendar bi jih prej predložil kralju. Izgnani škofje bi se lahko vrnili, razen nekaterih zaradi osebnih in krajevnih razlogov. Vendar bi ohranili vse dohodke svoje službe.

Rim ni nasprotoval spremembi nekaterih škofijskih mej, nikakor pa ni dopuščal eksekvatur za papeške odloke in prisege duhovnikov. Predstavnik italijanske vlade je priznal, da so te zahteve pravične, zlasti še zato, ker zaradi formalnosti teh vprašanj ni hotel spravljati v nevarnost političnih in ekonomskih načel. Vegezzi je to priznal s toliko poštenostjo, da je sveti oče začel upati, da bi bilo končno le mogoče dati Božji čredi zaželene pastirje.

Toda kakor hitro se je v javnosti razvedelo o papeževem pismu kralju Viktorju Emanuelu in se je začelo govoriti, da je ta pripravljen izpolniti njegove želje, so sekte začele rovariti.

Tako so 25. aprila v parlamentu nekateri nesramni in brezvestni poslanci očitali vladi Vegezzijevo poslanstvo v Rimu in jo obtoževali izdajstva, ker se hoče pogajati s papežem in ker nezasedenost škofijskih sedežev ni nikomur v škodo. Istočasno pa se je sektaško časopisje divje dvignilo proti nadaljnjim dogovorom in pretilo, da bo preprečilo nadaljnja pogajanja. Tudi prostozidarske lože so zasedale in se odločile proti kakršnim koli pogajanjem s Svetim sedežem. Po vsej Italiji so nastali divji izgredi na mestnih trgih, v gostilnah, gledališčih, kjer so ob neponovljivih kletvicah in strašnih brezboštvih nastopali proti kakršnim koli dogovorom. S temi izgredi so sektaši imeli v rokah tako imenovano orožje javnega mnenja, s katerim so onemogočili vsako papeževo prizadevanje in preprečili dobronamerne kraljeve predloge.

V takem ozračju so se med pričakovanjem dogovora s papežem izoblikovala globoka nasprotja med ministri, ki so onemogočala uresničitev Vegezzijevih pobud. Umirjeni so se zadovoljevali s preprostim sprejetjem eksekvaturja, bili za vrnitev izgnanih škofov in niso vztrajali pri zahtevi o zmanjšanju števila škofij. Toda minister Vacca, varuh državnega pečata, si je izmišljeval vedno nove ovire, tako da je postajal neznosen.

Vegezzi je kraljevi vladi opisal začetek razgovorov. Toda ministrstvo, ki mu je omejilo pooblastila in ni odgovarjalo ali pa je odgovarjalo na nesprejemljiv način, je naredilo njegov položaj nemogoč. Zato se je 5. maja odpravil v Firence, da bi natančneje razložil stališča in prejel nova pooblastila. Toda kmalu je videl, da so njegovi upi prazni.

Pri ministrih, ki so stalno bivali v Firencah kot novem glavnem mestu Italije, je naletel na trdovraten odpor, pri nekaterih zaradi osebnih zamer, pri drugih zaradi odločne obrambe kraljevih pravic in pri tretjih, zlasti pri Natoliju, zaradi odločnega zavračanja vsakega krščanskega načela. Predloge Rima so dokončno vzeli v pretres na zboru ministrov. Natoli, Vacca, Petitti in Sella nikakor niso hoteli popustiti pri dolžnosti prisege zvestobe kralju in na kraljevski eksekvatur. In so prevladali.

Njihov namen je bil posredno izsiliti od Svetega sedeža priznanje nove vlade in s tem priključenih pokrajin ali pa prekiniti dogovarjanje. Odsotni škofje naj za vrnitev v svojo škofijo vložijo prošnjo pri kralju in pravosodnem ministru in napišejo pastoralno pismo, v katerem obljubljajo, da bodo izpolnjevali zakone.

Vegezzi je 2. junija nesel v Rim te pogoje, za katere je on sam izrazil kardinalu Antonelliju, da niso sprejemljivi. Taka je bila tudi sodba posebne kardinalske komisije. Sveti Sedež je kljub temu predložil imenovanje škofov in vrnitev izgnancev v Sardinskem kraljestvu. Vegezzi je odgovoril, da bo o tem obvestil svojo vlado. Dne 22. junija se je Vegezzi zadnjikrat srečal s kardinalom in ga obvestil, da po poročilih iz Firenc italijanska vlada vztraja pri svojih zadnjih predlogih in da dovoljuje vrnitev samo nekaterim izgnanim škofom. Tako je vse skupaj padlo v vodo. Ko je Vegezzi 23. junija prosil za poslovilno avdienco, je papež hotel, da bi ga sprejeli z vsemi častmi. V dolgem razgovoru mu je Vegezzi rekel:

»Upam, da pogajanja niso prekinjena, temveč samo odložena.«

Papež mu je odgovoril:

»Sedaj je odvisno od vaše vlade. Moje predpostavke so znane. Ne morem jih spreminjati. Gre za to, da jih vaša vlada sprejme.«

Vegezzi, ki je medtem postal senator, po letu 1870 ni več prestopil praga senata.

Medtem so revolucionarni časopisi razglašali, da so zaradi spletk fanatične stranke neuspeli vsi velikodušni poskusi vlade, da bi se dogovorili s papežem. V tem smislu je bilo napisano poročilo o poteku Vegezzijevega poslanstva kralju. Toda Lanza, ves žalosten in ogorčen, poročila ni hotel podpisati in se je hotel umakniti iz ministrstva. Tedaj so zato, da se ne bi zvedelo, kateri od ministrov ni hotel podpisati poročila, določili, da naj podpiše samo La Marmora.[5]

Don Bosko je bil poučen o vseh posameznih stopnjah dogovorov. Bil je zelo žalosten, ker so bili s tem uničeni vsi pogoji za uspeh toliko pričakovanih sprememb. Vendar ni izgubil poguma, kakor bomo videli iz nadaljnjega pripovedovanja, in si je prizadeval, da bi se razgovori spet začeli.

---

5 TAVALINI, La vita e i tempi di Giovanni Lanza, V. I. stran 364.

Nepopustljivo sovraštvo, ki je tlelo zlasti v dušah nekaterih tanucciancev, je trajalo še naprej in se stopnjevalo.

Dne 1. julija je Gazzetta Ufficiale objavila odlok o razglasitvi novega civilnega zakonika, v katerem je z zakonom zajamčen civilni zakon. Senat ga je 29. marca izglasoval s 70 glasovi, od skupaj 104.

V Ferrari so 30. julija pregnali iz samostana redovnice Terezijanke večne molitve in vanj namestili vojaško bolnišnico. Redovnice so morale zapustiti samostan v enem dnevu.

V Bologni so popoldne 14. avgusta sestre salezijanke – po številu 50 – dobile ukaz, da morajo pred nočjo izprazniti samostan in vzgajališče. Niso jim dali niti 12 ur časa, za kar so prosile.

Dne 25. avgusta je prosvetni minister Natoli dal narediti statistiko učnih in vzgojnih ustanov tako moških kakor ženskih redov, jih predložil s posebnim priporočilom kralju in predlagal, da naj vse ukine. Pouk in vzgoja v teh ustanovah, tako je trdil, nista več v skladu z idejami, ki jih je naša doba sprejela na področju pouka in vzgoje. Zavodov in šol, ki bi jih bilo treba ukiniti, ni bilo nič manj kot 1112.

Dne 30. avgusta sta kardinala nadškofa iz Beneventa in Neaplja, nadškofa iz Sorrenta in Reggia ter škofje iz Anglone, Tursija, Aquile, Nuora in Pattija poslali kralju prelepo pismo, v katerem so prosili, da bi se smeli vrniti v svoje škofije, iz katerih so bili izgnani, da bi mogli biti pri svojih vernikih, ki jih je mučila kolera. Kralj ni odgovoril, Pavel Cortese, pravosodni minister, pa je generalnim prokuratorjem sporočil, da naj strogo preprečijo, da bi se pred končanimi volitvami s katero koli pretvezo kak škof vrnil v svojo škofijo. Ista prepoved je veljala za škofe iz Ascolija in Averse in za škofa iz Foggie, ki je bil po dveletnem zaporu bil izgnan v Como.

Natoli, ki je po Lanzovem odstopu postal tudi notranji minister, je škofom postavil neizpolnljive pogoje za srednje šole v semeniščih, da bi jih s tem prisilil, da bi jih zaprli oni sami, če jih ne bi izpolnili, pa on. Tako se je zgodilo, da so zaprli 58 semenišč. Njegov namen je bil najprej zasesti vse te stavbe, jih potem laizirati, jih ponovno odpreti in jih izročiti občinskim upravam, obenem pa se polastiti dveh tretjin dohodkov. Ta svoj načrt je sporočil 15. septembra vsem prefektom kraljestva.

Dne 19. septembra je varuh državnega pečata Pavel Cortese v posebni okrožnici prepovedal cerkvene procesije. Za vsako procesijo je bilo potrebno dovoljenje prefekta. Proti koncu istega meseca je škofoma v Caserti in Gaeti prepovedal opraviti pastoralno vizitacijo.

Isto ministrstvo je pripravljalo nov udarec pravicam katoliške hierarhije: razmejiti je hotelo škofije, da bi se zmanjšalo število škofov in se polastilo imetja odpravljenih škofij. Škofij je bilo 231, ostalo naj bi jih samo 59. V ta namen je 3. novembra vprašalo za mnenje posameznih pokrajin kraljestva.

Dne 28. novembra je Natoli poročal kralju o raziskavi o semeniščih, ki je bila objavljena tudi v časopisju. Pred letom 1860 so škofije imele 263 semenišč, 82 jih je bilo ukinjenih, 122 naj bi jih še ukinili, tako da bi jih ostalo samo 59, se pravi eno semenišče za vsako škofijo, kakor je to predvideval Cortesejev zakon.

Dne 18. novembra so v salonu Cinquecenta v Firencah slovesno odprli nov parlament. Nekaj dni pred tem je dejal Viktor Emanuel članom občinskega sveta in različnim predstavnikom, ki so se mu prišli poklonit:

»Šli bomo v Rim in šli bomo v Benetke. Za Rim smo že na poti, za Benetke bo pa potrebno prelivanje krvi.«

V kronskem nagovoru, ki so mu ga dali v roke ministri, je bilo rečeno: »Ob koncu zadnjega zakonodajnega obdobja je moja vlada v spoštovanju do poglavarja Cerkve in v želji, da bi zadostili verskim potrebam večine podložnikov, sprejela predlog dogovarjanja s papeškim sedežem. Toda zaradi kršitve pravic moje krone in našega ljudstva smo morali pogovore prekiniti (ploskanje). Čas in neovrgljiva sila dogodkov bosta razrešila spore med italijanskim kraljestvom in papeštvom. Nam ne preostane drugo, kot da ostanemo zvesti dogovoru 15. septembra, ki ga bo ob svojem času uresničila tudi Francija.

Novembra so francoske čete zapustile severne pokrajine cerkvene države in ena brigada zasebnega korpusa se je vrnila v Francijo.

V Rimu, v Viterbu in v Civitavecchii je ostalo še kakih 10.000 francoskih vojakov.

S temi zgodovinskimi podatki smo skušali orisati okolje, v katerem je deloval tudi don Bosko, da bi pokazali, kako moč volje in kako mirnost duha mu je dal Gospod, da je mogel opravljati svoje poslanstvo.

7.
POGLAVJE

Odločnost v previdnih sklepih – Don Boskovi večerni nagovori – Devetdnevnice za Marijino oznanjenje; pomen in posledice polletnih izpitov; tišina in red v obednici – Še eno opozorilo glede obednice; ukrepi za red; pretnja upornim dijakom – Napoved smrti škofa iz Cunea, velikega don Boskovega prijatelja; svetost tega prelata; molitve za pokoj njegove duše; tišina v spalnicah – Previdnost za ohranitev zdravja; čudež sv. Kozme in Damijana – Don Bosko odločno brani avtoriteto svojih sodelavcev – Točno vstajanje ob glasu zvonca; red v spalnici in posteljah; pogosto česanje las – Pobožno opravljanje križevega pota in molitev za tiste, ki bodo prejeli svete redove – Don Boskovo pismo ravnatelju v Lanzu; njegova ljubezen do tamkajšnjih fantov – Pri prosvetnem ministrstvu doseže za nekega svojega klerika učiteljsko diplomo za poučevanje na gimnaziji – Zahteve občinske uprave v Lanzu

Poslanstvo poslanca Vegezzija v Rimu nas je za nekaj časa odvrnilo od don Boskovega delovanja med njegovimi gojenci. Povzeli bomo pripoved tam, kjer smo jo prekinili.

Stari patriarhalni način življenja v oratoriju se je zaradi tolike množice fantov počasi začel spreminjati. Nadomestil ga je disciplinski red, rekel bi materialni, ki je bil na začetku zelo mil, kakor smo to pokazali že na drugem mestu. Don Bosku se je gotovo malo upiralo izginjanje in zaton tistega družinskega življenja, ki je bilo toliko let njegovo zadoščenje. Toda vir prudens dirigit gressus suos (moder človek usmerja svoje korake). Moral je dati nova navodila. Pri tem pa ni hitel, temveč je delal preudarno, kakor so bile zahteve hiše. Vedno je znal previdno pripraviti duhove, da so prostodušno sprejemali nujne spremembe. Toda v svojih odločitvah je bil trdno odločen izpeljati nove ukrepe. Medtem ko je v zasebnem pogovoru še vedno uporabljal »prosim te, naredi mi to in to uslu-

go«, je v javnosti začel uporabljati »hočem, da se stori to in to«, vendar vedno mirno in brez ukazovanja.

Nekaj v kroniki ohranjenih večernih nagovorov dokazuje našo trditev. Zvečer 19. marca je takole govoril:

»Končali smo devetdnevnico k sv. Jožefu, vendar bi rad, da bi te dni, ki nas pripravljajo na praznik Marijinega oznanjenja, še prav posebno posvetili svoje življenje. Tega vam nisem priporočil prej, ker nisem hotel prekiniti priprave na praznik sv. Jožefa. Vi torej skušajte, ne da bi k običajnim pobožnim vajam dodajali še kaj posebnega in s tem škodovali izpolnjevanju svojih dolžnosti, dan prejeli zakramentalno ali duhovno sveto obhajilo, pač glede na to, kakršno je vaše notranje razpoloženje. Polletni izpiti so končani in na moje veliko zadovoljstvo ugotavljam, da so bili zelo uspešni. Vendar je bilo nekaj fantov, ki niso zadosti zavzeto odgovorili na prizadevanje, ki smo jim ga posvetili, in so pri izpitih padli. Nikar ne mislite, da ta izpit nima nikakršnega vpliva na vaše življenje. Nasprotno, ti izpiti imajo velik pomen. V našem oratoriju je navada, da tisti, ki so v zavodu na stroške hiše in dobivajo šest točk od desetih, morajo domov, ker niso vredni dobrote hiše. Vedite, da so pri točkovanju upoštevani vsi vidiki, kot je obnašanje v cerkvi, v obednici, v učilnici, v šoli. Vedite, da se pri ocenjevanju upošteva vse. Upošteva se obnašanje v cerkvi, obednici, učilnici, šoli. Tisti, ki menijo, da so kje dobili dobro oceno, da imajo 10, bodo imeli komaj 6 ali 8, in tisti, ki bodo menili, da so jih izpraševalci potrdili, bodo spoznali, da bodo morali (k izpitu) še enkrat. Tako so, namesto da bi uspeli, padli. Krivdo naj pripišejo sebi, ker so bili pravočasno opozorjeni. Zato morajo tisti, ki plačujejo samo polovico ali tretjino mesečnine, pa so dobili samo 6, plačati celo mesečnino in tiste, ki niso dosegli zadosti točk ali so padli pri izpitu, zadene sklep o pomanjkljivem vedenju in gredo domov. Vsa leta se je tako delalo. Vsa leta je moralo po polletnih izpitih nekaj fantov oditi domov. Bile so tudi redke izjeme, ko je kdo milo prosil in obljubil, da se bo poboljšal, in je obljubo tudi držal.

Še nekaj drugega vam moram povedati. Že nekaj časa niso zadosti upoštevana navodila asistentov, zlasti v obednici. Ni tišine, v obednico se vstopa med glasnim govorjenjem, z eno besedo, tu je velik nered. Zato vas prosim, da bi v prihodnje podarili materi Božji Mariji cvetko, da bi se v obednici vedli tako, kakor zahteva za obednico hišni pravilnik. Mi obljubite? (da, da). Torej, lahko noč.«

20. marca je don Bosko odločno ponovil opozorilo prejšnjega dne.

»Včeraj sem vam za cvetko priporočil, da bi se lepo in olikano obnašali v obednici. Upal sem, da bo to opozorilo kaj zaleglo. Toda na moje veliko začudenje sem zvedel, da ste danes še bolj razgrajali kot druge dni. To so stvari, ki jih don Bosko ne more prenašati, kajti v vzgojni hiši je disciplina vse. V obednico vstopate tako, da se suvate in kričite in da se zdi, kot da bi vstopali ne vem kam. Namesto da bi molčali, se v obednici smejete in klepetate. Na koncu potem odhajate iz obednice brez reda kot ob vstopu. Na asistente se nihče več ne ozira, kakor da jih ne bi bilo. Pri tem je treba poudariti, da je večina dobra, da pa je med vami kakih petdeset pravih razgrajačev. Zato sem odločil, da boste od jutri

naprej vstopali v obednico v vrstah. Don Savio vas bo v stebrišču razporedil v vrste, nato boste vstopali v obednico po skupinah. Ko boste pojedli, boste v redu zapuščali obednico, mogoče po mizah. S tem bo konec vseh teh neredov. Istočasno naročam asistentom, naj odločno pazijo na red, in jih zavezujem, da naj mi poročajo vse, kar se dogaja, in povejo imena tistih, ki delajo nered, pa naj bo kdor koli.

Da vam ustrežem, ker so se nekateri pritožili, prepovedujem asistentom kogar koli kaznovati. Tako se nihče ne bo mogel pritoževati. V hiši ni dovoljeno, da se kogar koli kaznuje, pač pa hočem, da se o vsem poroča meni. To ponavljam in zavezujem asistente, da to storijo. Jaz bom potem vsakogar, ki se bo kakorkoli pregrešil, poslal takoj domov, ker v oratoriju ne morem prenašati nedisciplineranosti. Don Bosko je dober, vse prenaša, toda če gre za red v hiši, postane neizprosen. Če bi šlo za pomanjkanje spoštovanja in za odnose med menoj in vami, bi spregledal. Če pa gre za pomanjkanje spoštovanja do drugih predstojnikov in za javen nered, tedaj ni več prizanašanja.

Rokodelcem, ki so navajeni na bolj materialno življenje, je mogoče odpustiti, če se kdaj pa kdaj pregrešijo. Razen tega bi marsikateri, odpuščen od tod, ostal na cesti. Z dijaki je drugače. Oni imajo že zadosti oblikovanega duha in bolj dovršeno čutenje, pa tudi več vzgoje, zato se morajo obnašati tako, da jim nihče ne more ničesar očitati. Hočem, da se dijaki lepo zgledno vedejo ali pa naj gredo domov ali postanejo rokodelci. Tudi zato, ker če dijake pošljemo domov, ne ostanejo na cesti. V večini primerov imajo družino in starše, ki jim bodo pomagali. Opozoril sem vas in od jutri naprej se bomo ravnali po teh pravilih. Že dostikrat smo vas opominjali, toda sedaj smo primorani uveljavljati odločna stališča. Znajte se ravnati. Porednih dijakov nočem imeti v hiši.«

To je zadostovalo. Fantje so se od naslednjega dne postavljali v vrste ter ob vstopu in odhodu iz obednice strogo molčali. Don Angel Savio, hišni ekonom, eden izmed največjih avtoritet zavoda, je moral izpolniti dane ukaze.

21. marec

Naznaniti vam moral žalostno novico. Umrl je škof iz Cunea. Tudi on je bil med odličniki, ki so morali preveriti truplo blažene Marie degli Angioli. Ni bil pri najboljšem zdravju, toda ker mu je zrak v Genovi že večkrat pomagal, da se je počutil bolje, je menil, da mu bo tudi ta izlet koristil. Odpravil se je na pot. Danes popoldne, ko sem bil v sobi, so mi prinesli telegram z naslednjo vsebino: Danes ob sedmih je umrl mons. Manzini, škof v Cuneu. Ta novica me je močno prizadela, ker gre za izredno velikega dobrotnika naše hiše. Vsakokrat, ko je prišel v Turin, je bil pri nas in pogosto puščal bogate miloščine. Vi se ga ne spominjate, ker je imel navado prihajati oblečen kot navaden duhovnik. Zelo rad je imel našo hišo in ji pomagal, kolikor je mogel. Za nas vse je smrt tega človeka velika izguba. Prav tako je velika izguba za Cerkev, ker z njim izginja prelat izredne izobrazbe in lahko rečemo tudi velike svetosti. Bil je zares učen človek, pobožen in moder. To je težka izguba za škofijo Cuneo, ker je izgubila resničnega očeta. Prav tako je izguba za oratorij, ker je bil eden najzvestejših dobrotnikov. Je pa izguba tudi zame, ker je bil moj velik prija-

telj in pravi oče. Kadarkoli sem bil negotov, ali naj kaj storim ali opustim, kadarkoli sem potreboval nasvet, sem se obrnil nanj z besedo ali pismom, šel k njemu v Cuneo in on me je tolažil, mi pomagal in zares nadvse pametno svetoval. Lahko rečem, da je bila njegova hiša moja hiša, kjer sem se počutil veliko bolj svobodnega kot tukaj v oratoriju. Vsakokrat, ko sem šel v Cuneo, sem stanoval pri njem. Zato imam njegovo smrt za svojo veliko osebno nesrečo. Toda v vsakem primeru naj se zgodi presveta Božja volja.

Iz življenja tega škofa se pripoveduje nemalo stvari, ki bodo kmalu natisnjene. Jaz jih veliko poznam. Nekaj sem jih slišal pripovedovati od verodostojnih ljudi, ki so ga dobro poznali, nekaj pa sem jih slišal iz njegovih ust, ko smo bili skupaj v hiši barona Bianca di Barbania. On teh dogodivščin ni pripovedoval zato, da bi se hvalil, nikakor ne. Kakor vsi sveti ljudje je bil zelo ponižen in jih je pripovedoval kot posebne milosti presvete Device Marije, ki jo je izredno častil. Kdor misli, da je svet, je nor, kajti resnični svetniki se imajo za največje grešnike na svetu. In ko Gospod izkaže kako milost na njihovo priprošnjo in molitev, jo pripisujejo temu ali onemu svetniku, čeprav so sad tudi njihove vere.

Povedal vam bom, kaj se je pripetilo škofu iz Cunea, ko je bil še župnik tukaj v Turinu v cerkvi sv. Terezije. Poklicali so ga k bolniku in on je bil takoj pripravljen, da izpolni dolžnost svojega poklica. Ko je bil še ob postelji tistega umirajočega, so ga proti drugi uri popoldne prišli iskat v župnišče in mu rekli, da je neka družinska mati v veliki nevarnosti. Takoj se je napotil k bolnici. Vstopil je, vendar je uboga mati, ki je vzdrževala vso družino, umrla nekako ob dveh popoldne. Njeno mrzlo truplo je ležalo v postelji in skromna lučka je razsvetljevala žalostni prizor. Zdravnik je že potrdil smrt. V rokah, sklenjenih na prsih, je držala križ. Vsi družinski člani so jokali, v svojem koncu hiše. Vsi so bili silno potrti, saj je umrla mati, ki je držala pokonci vso hišo, pametno upravljala premoženje in zlasti še zato, ker je umrla brez svetih zakramentov. Dobri župnik je družino potolažil s spodbudnimi besedami in vse člane, zbrane ob mrtvem truplu, povabil, da bi goreče prosili preblaženo Devico Marijo. V svojem srcu je čutil, da bo Gospod Bog izredno milosten. On sam je pokleknil na tla in molil z vso zavzetostjo svoje duše. Potem je vstal, poklical Jezusovo ime in blagoslovil umrlo. Nekaj trenutkov pozneje se je umrla začela gibati, v začudenje vseh navzočih je v postelji sedla, prosila, da bi ji razvezali roke, poklicala vse po imenu in prosila, da bi se mogla spovedati. Ko se je spovedala, je dala nekaj napotkov nekaterim članom družine in jih poučila o nekaj poslih. Nato je spet legla in bila mrzlo truplo kot prej.

Lahko bi vam pripovedoval še veliko drugih dogodkov, vendar bom to storil prihodnje večere. Fantje, naučimo se iz življenja tega škofa velike resnice: Naj bo kdo še tako visoko postavljen, naj bo še tako dostojanstven in še tako visokega ugleda, bo moral umreti. Smrt ne prizanaša nikomur.

Škof iz Cunea je bil svet mož in ne potrebuje naših molitev. Naj bo že kakorkoli, ker nikdar ne vemo in bi imel mogoče še kakšen neporavnan račun pri Bogu, želim, da bi jutri molili za umrlega rožni venec in darovali zanj zakramentalno ali duhovno sveto obhajilo, kakor pač more, za pokoj njegove duše.

Rad bi vas prosil še nekaj. Rad bi vam predložil duhovno cvetko za jutri in naslednje dni v čast Mariji Devici. Cvetka se glasi: Zvečer, po večernih molitvah, ko gremo spat,

tišina na stopnicah. Do sedaj je bilo zadosti, da ste bili tiho v spalnici, sedaj pa sem razmišljal in ugotovil, da tišina na stopnicah odstrani veliko neprijetnosti. Sicer smo o tem že večkrat govorili, toda sedaj hočem, da iz ljubezni do matere Božje Marije to tudi izpolnite in da greste v spalnico v največji tišini.

23. marec

Danes je zapadlo veliko snega in zdi se, da še dolgo ne bo nehal padati, verjetno je celo, da bo naletaval še nekaj dni. Toda zima gre h koncu in zato ga bo sonce kmalu vzelo. To vam pravim zato, da boste pazili na svoje zdravje. Če se slečete, igrate in potite in potem greste v šolo ali v učilnico, bi vam lahko naredilo slabo.

Smo sredi postnega časa. Danes smo v dnevnicah in maši opravili spomin svetega Kozme in Damijana. Čudna zadeva, ker v vsem postnem času ni takega spomina. Tisti, ki ste brali dnevnice, ste se tega zavedeli in bi radi poznali razloge. Povedal vam bom, ker bo koristilo vsem fantom. V Rimu je navada, da v postnem času opravljajo postaje pri raznih cerkvah. Ko pride dan sredi postnega časa, se opravlja postaja v cerkvi svetega Kozme in Damijana, kjer se zbere veliko ljudi. Cerkveni spomini nam pripovedujejo, da se je na današnji dan zbralo v tej cerkvi veliko ljudi in kleče pred oltarji so opravljali svoje molitve. Tedaj se je nenadoma zaslišal šepet. Zgodilo se je nekaj izrednega. Oba kipa, svetega Kozme in Damijana, sta se začela gibati v svojih vdolbinah. Kakor če bi bila človeka iz mesa in kosti, sta stopila s svojih podstavkov, se postavila na tlak, se napotila proti sredini in se srečala. Nato sta skupaj šla proti vratom, hodila med ljudstvom in šla naprej ... Tedaj je vse ljudstvo šlo za njima, da bi videlo, kam se bosta napotila. Ko se je množica oddaljila od cerkve, sta se kipa ustavila, močno je zaropotalo in zahreščalo in ljudstvo se je obrnilo k cerkvi. Strašen prizor! Cerkev se je sesula. Če ne bi bilo tega velikega čudeža, bi bili vsi ljudje pokopani pod razvalinami. Zato je bilo določeno, da se vsako leto na dan teh dveh svetnikov obudi ta spomin, ker se je ta čudež zgodil na njun dan.

Rad bi, dragi sinovi, da bi se iz tega naučili neke posebne resnice: da bi spoznali, kako velik pomen ima pri Bogu priprošnja svetnikov in kako zelo koristno je, da se zatekamo k njim v molitvi. Če sta sveti Kozma in Damijan nezaprošena naredila tako velik čudež, da sta rešila smrti toliko ljudi, kaj bi šele storila, če bi ju za tako milost prosili. Gojimo pobožnost zlasti do svetnikov, katerih ime nosimo. K njim se zatekajmo v vseh potrebah, ne samo duše, temveč tudi telesa, v vseh težavah, v vseh nevarnostih. Oni bodo vedno pripravljeni nam pomagati.

Toda don Boskovo srce je v teh dneh trpelo veliko bolečino zaradi lahkomiselnosti nekaterih fantov, ki so ga sicer zelo imeli radi in so vso svojo bit posvetili njemu. Gre za edinstven dogodek svoje vrste, kolikor nam je znano iz zgodovine oratorija, vendar pa tak, da nam pokaže don Boskovo odločenost za spoštovanje avtoritete.

Nekateri gojenci niso radi videli ekonoma zaradi njegove strogosti pri vzdrževanju discipline. Obednica je bila razdeljena v več sob. Ko je nekega dne

don Savio asistiral v veliki obednici, kjer je sedelo kakih 300 gojencev, ga je v hrbet zadel kos kruha. Mogoče je bil izstrelek namenjen kakemu tovarišu. Don Savio je pametno spregledal dogodek in se ni obrnil, da bi ugotovil, kdo bi mogel biti tisti predrznež, in tokrat ni nič rekel. Ko pa se je naslednjega dne od neznane roke ponovila ista šala, je govoril z don Boskom. Jasno je bilo, da so hoteli osramotiti prefektovo osebo. Zvečer je don Bosko spregovoril nekaj resnih besed fantom in končal, da bo tisti, ki bi si dovolil tako žalitev, moral takoj zapustiti oratorij.

Naslednjega dne so bili fantje razporejeni pod stebriščem, da bi šli h kosilu. Ekonom je pazil, da je bila tišina, in dajal navodila za vstop posameznih oddelkov. Tedaj je njegov biret zadel zeljni kocen. Ekonom se je v trenutku obrnil in videl, kako se je umaknila roka fanta Avguština R... Brez premišljanja ga je zaprl v bližnjo sobo in odvedel druge v obednico. Fant je ves v solzah zagotavljal, da je hotel s kocenom zadeti nekega tovariša in ne njega. To je bil zelo živahen in včasih lahkomiseln fant, sicer pa odličnega vedenja in ne slab učenec petega razreda gimnazije. Zato je eden izmed profesorjev, ki ga je imel rad in morda še kak drug učitelj odvedel fanta iz sobe prepričan, da je fant nedolžen, in ne da bi pomislil, da s tem žali enega svojih predstojnikov. Tolažili so ga in izjavljali, da se bodo zanj odločno zavzeli in ga branili z vsemi sredstvi. Ves preostali del dneva so ga imeli pri sebi. Ves zavod je bil priča tega ravnanja, ko je srce zatemnilo razum. Med večerjo so ti profesorji, ki tudi sicer niso marali ekonoma, glasno karali ekonoma in njegovo ravnanje, češ da je brez kakršnega koli razloga in vprašanja kaznoval nedolžnega. Duhovi so bili skrajno razgreti in besede neuravnotežene. Don Bosko je molčal. Toda po večernih molitvah je sporočil, da bo mladi Avguštin naslednjega jutra odšel domov. To je bil blisk z jasnega neba.

Fantje so se umaknili v spalnice. Na dvorišču pa je ostala skupina zgroženih profesorjev. Med njimi je bilo nekaj takih, ki so se postavili proti ekonomu in javno grajali strogo predstojnikovo odločitev. Dolgo so godrnjali, končno pa je neki pomočnik, vodja ene izmed delavnic, nepremišljeno vzkliknil:

»Eden izmed nas naj stopi k don Bosku in mu jasno pove, da če bo ta fant moral oditi, bomo zapustili oratorij tudi mi.«

»Ne ženimo stvari tako daleč,« je vzkliknil vodja študijev. »Stopil bom k don Bosku in menim, da se bo stvar uredila.«

Tako je tudi storil. Ura je bila 10,30 in don Bosko je še sedel za pisalno mizo. Vodja mu je predstavil nezadovoljstvo nekaterih sobratov in ga prosil za pomilostitev. Don Bosko mu je odvrnil: »Pregrešek je jasen. Namene pozna samo Bog. Sicer pa metanje tistega zeljnatega kocena predstavlja že sam po sebi prekršek pravila, bodisi zato, ker je bil to čas tišine, bodisi zato, ker bi tako dejanja lahko povzročilo velik nered po vseh opominih, ki smo jih dali v zadnjem času.

Kljub temu bi lahko ne glede na težo prestopka našel izhod in bi rešil fanta, ki je zares dober. Toda s tem, da ste se vi na tak način zavzeli zanj, ste mene postavili v nemogoč položaj in ne morem nazaj. Tako fantje kakor kleriki vedo, da ste se vi postavili proti don Saviu, in jaz ne bom nikdar dovolil, da bi avtoriteta morala prestati tak pritisk.«

Vodja študijev se je proti 11. uri in četrt vrnil k tovarišem, ki so ga vsi zaskrbljeni pričakovali, in jim dejal: »Don Bosko je nepopustljiv.«

Vsi so se umaknili v svoje sobe in razmišljali, kaj naj storijo. Na njihovo srečo so se odločili za boljše. Nekateri so šepetaje dejali, med njimi zlasti klerik Bonetti: »Da bi zapustil don Boska? Nikdar!''

»Z don Boskom vse do smrti,« je odgovoril eden za vse. In tako je tudi bilo.

Zgodaj zjutraj drugega dne je Avguštin odšel domov.

V oratoriju se samo eden ni mogel sprijazniti z don Boskovo odločitvijo. Sedel je pri mizi predstojnikov in z ironičnimi in pikrimi besedami cele tri dni užaljen napadal don Savia in opravičeval izključenega fanta ter kar naprej govoril o storjeni krivici. Don Bosku je bilo hudo kakor še nikoli, vendar ni rekel besede.

Ko so se strasti pomirile in se je stvar polegla, je Avguštin nekaj tednov pozneje, mogoče na nasvet kakega prijatelja, pisal don Bosku pismo in ga prosil odpuščanja za storjeni pregrešek, ki ga je storil iz lahkomiselnosti in mogoče celo nehote. Ko so vprašali o zadevi don Savia, se je tudi on zavzel zanj. Fant je bil ponovno sprejet v oratorij in z lepim uspehom končal svoje šolanje.

Ta pripetljaj je bil za gojence koristen pouk, ker je pokazal, da don Bosko, če gre za zaščito avtoritete, ne pozna nikakršnih ozirov, in da se tudi eden najboljših gojencev, ki so ga podpirali najvplivnejši predstavniki oratorija, ni mogel izogniti posledicam svoje nepokorščine.

Kljub tem neprijetnim dogodkom je don Bosko popolnoma miren in brez kakršnih koli nepotrebnih namigov nadaljeval svoje poučne nagovore fantom, preden so šli počivat.

26. marec

Danes vam prinašam dobro novico. Jutri bo vstajanje ob petih. Nikar se ne prestrašite. Ob petih za rokodelce in ob pol šestih za dijake. Toda dijaki naj pazijo, da ne bodo, medtem ko bodo prihajali na dvorišče po vodo, motili svetih obredov za rokodelce v cerkvi.

Zelo bi želel, da bi takoj, ko bi zazvonil zvonec, vstali in se ne vedli kakor nemarneži, ki si privoščijo še za četrt ure užitek tople postelje, dodajo k temu še polovico druge četrti ali celo célo drugo četrt, potem skočijo iz postelje in drvijo v cerkev, kamor pridejo seveda prepozno. Pred dvema dnevoma je eden izmed vas, ki je tukaj navzoč, ki ga pa ne bom imenoval, da se ne bo utopil od sramu, ostal v postelji, potem pa se bliskovito dvignil, si narobe oblekel hlače in tako odšel iz spalnice. Na stopnicah si je skušal hlače popraviti,

vlekel je sem, vlekel tja, vendar jih ni mogel prav obrniti. To je bila zamotana zadeva, kajti sprednja stran hlač je bila zadaj in šele po ponovnih poskusih se je zavedel te zmote. Kako bi se počutil ta revež, če bi prišel kdo mimo in ga videl takega? Ta bi si gotovo častno postregel! Res je, da ob tem času navadno v hiši ni tujih oseb, toda lahko bi prišel tudi kdo iz hiše. Tako je dejansko prišel don Bosko in ga dobil v takem položaju. Zato zjutraj naredimo to malo spokorno vajo, storimo jo iz duha zatajevanja, zato da bomo imeli zadosti časa za ureditev postelje, za krtačenje obleke in za ureditev svojih stvari.

Danes je prišel neki tuj gospod. Želel sem mu pokazati eno izmed spalnic. Kakor hitro sem prestopil prag ene izmed njih, sem zagledal pet ali šest postelj v takem neredu, da me je bilo do kosti sram. Zdelo se je, da je v eni postelji spal psiček, v drugi pa prašiček, tako je bilo vse v neredu. Tretja postelja ni imela na žimnici rjuh, zglavnik, zavit v rjuho, je ležal pri nogah in odeje so ležale na tleh na čevljih. Brž sem zaprl vrata spalnice, da tujec ne bi videl tistega nereda.

Skušal sem vstopiti v drugo spalnico, toda ker je bilo tukaj več postelj, je bilo tudi več nepostlanih. Tako sem moral prekiniti obisk in na ta način preprečiti, da ne bi spravil svojih fantov v slabo luč pred tujimi ljudmi. To je zares grd pogled, če vidiš toliko nepostlanih postelj. Vendar ne zvračam krivde na fante, temveč na asistente, ki bi morali hočeš ali nočeš zahtevati, da bi vsako jutro vsi postlali svoje postelje.

Da pa ne bi nikogar posebej karal, sem našel sredstvo, ki ga bomo začeli uporabljati jutri zjutraj. In kako sredstvo je to? Določil bom koga, ki bo vsako jutro šel po spalnicah in uredil postelje, ki jih niso postlali. Vendar bo ta zaslužil pri vsaki postelji štiri solde, ki jih bodo plačali tisti fantje, ki so pustili svoje postelje v neredu. On se bo zadovoljil z dvema soldoma, druga dva pa bosta šla v skupno blagajno za nakup kake za vse koristne stvari. Tako bodo tisti, ki bodo plačali svoj delež, tudi imeli korist od tega.

Še eno stvar vam želim priporočiti, da bi se temeljito počesali. Prihaja pomlad, ki goji določene živalce. To je poznano ubogemu Enrii, ki mora tudi dvakrat ali trikrat umiti kako glavo. Drugi pa se spet lepotičijo, si pustijo dolge lase, si delajo prečko, vendar se ne počešejo zadosti temeljito. Tem bi povedal: Norčki, bodite manj nečimrni in se skušajte česati in ne lepotičiti.

30. MAREC

Jutri je zadnji petek v marcu, zato želim, da bi ga čim lepše posvetili s tem, da bi opravili križev pot z resničnim sočutjem z Gospodom Jezusom Kristusom in da bi obžalovali svoje grehe. To vam priporočam zlasti zato, ker bo nekaj naših klerikov šlo k lazaristom, kjer bi se z duhovnimi vajami čim bolje pripravili na sprejem subdiakonata. Jutri torej prosite zanje, da bi postali zares dobri Božji služabniki. Zanje so to pomembni pa tudi težki trenutki, kajti hudič se na vse načine trudi, da bi jih odvrnil od duhovniškega poklica. Vaše molitve jim bodo v veliko pomoč.

Medtem ko je Božji služabnik opozarjal in opominjal svoje sinove v oratoriju, ni pozabil fantov v Mirabellu in Lanzu, ki jih je nameraval v kratkem obiskati. Ob takih priložnostih se je pri njem uresničevalo to, kar je bilo povedano

o Božjem Odrešeniku, da je hodil iz kraja v kraj in delil dobrote. Naj navedemo eno izmed pisem ravnatelju v Lanzu:

Predragi don Ruffino!

Ta četrtek sem nameraval narediti izlet v Lanzo, da bi presekal postni čas in prebil kak dan s svojimi dragimi sinovi zavoda sv. Filipa Nerija. Toda vreme je pokvarilo ceste in zato moram počakati na lepše dneve.

Tvoja sestra je bila sprejeta, ali bolje rečeno, naredili so ji prostor med gojenkami Dobrega pastirja z balo 100 frankov. Za denar bom poskrbel jaz, ti jo pa obvesti, da naj pride kadar koli s svojo navadno obleko in z nekaj srajcami. Za vse drugo bo poskrbelo zavetišče. Ko bo prišla v Turin, naj pride k meni, da ji bom napisal listek za sprejem.

Lepo pozdravi v mojem imenu vse učitelje, voditelje, asistente in vse gojence. V soboto je dan, posvečen Marijinemu oznanjenju. Jaz vas bom vse priporočil Gospodu pri sveti maši. Vi pa molite tudi zame. Priporoči don Proveri prošnjo, da bi ta dan povzdignil tudi pri mizi, da bodo fantje imeli razlog piti na moje zdravje tam pri vas, medtem ko bom jaz skoraj ob isti uri poskrbel, da bomo mi tukaj napili vsem mojim sinovom v Lanzu.

Bog naj nas ohrani vse v svoji sveti milosti. Amen.

Tvoj v Jezusu Kristusu vdani duh. Janez Bosko

Turin, 22. marca 1865

Ker so v Lanzu nujno potrebovali izprašanega profesorja, je napisal prošnjo ministru Natoliju in izročil uspeh Devici Mariji, ker je dobro vedel, da ministrstvo nasprotuje pouku v redovnih zavodih.

Ekscelenca!

Duhovnik Janez Bosko spoštljivo poroča vaši ekscelenci, da se je klerik Jožef Fagnano, gojenec te dobrodelne ustanove, imenovane Oratorij sv. Frančiška Saleškega, predstavil decembra 1864 na izpit za diplomo učitelja v nižji gimnaziji.

Pisne in ustne izpite je uspešno končal. Toda na dan, ko bi moral nastopiti s praktično vajo, se ga je, preden se je mogel predstaviti izpraševalni komisiji, lotila vročina in tako vaje ni mogel dokončati. Iz tega razloga je, kakor je mogoče ugotoviti iz izjave predsednika komisije, v ustni vaji dobil 16/40 namesto 24/40.

Zato podpisani v imenu zgoraj omenjenega klerika ponižno prosi vašo ekscelenco, da bi mu v svoji dobroti hoteli vzeti v pretres vse rede in bi s tem zadostil vsem zahtevam. Če bi pa vaša ekscelenca štela to uslugo za preveliko, potem vas prosi, da bi smel ponoviti praktično vajo, ne da bi moral ponoviti vse izpite.

Prosilec si upa prositi to uslugo:

1. *Ker so bili izpiti v vseh glavnih predmetih zadovoljivi in mu manjka samo potrdilo o praktični vaji.*
2. *Praktične vaje ni mogel izvesti, ker se ga je polastila vročina, kakor so mogli izpraševalci sami ugotoviti.*
3. *Da bi podprli dobrodelno ustanovo, ki ji imenovani klerik pripada.*

4. *Zaradi zaslug imenovanega klerika, ki že leta zastonj pomaga pri učenju in vzgoji revne mladine.*
5. *Glavni razlog je zaupanje v vašo poznano dobroto, ki take usluge naklanja tistim, ki se trudijo za javno dobro, če so le v skladu z obstoječimi zakoni.*

Poln zaupanja v vašo ekscelenco pričakujem uslišanje prošnje.
Ponižni prosilec duh. Janez Bosko

Dne 27. aprila 1865 je klerik prejel diplomo učitelja za nižjo gimnazijo.

Tiste dni je moral don Bosko urediti nekatere težave občinske uprave v Lanzu, ki zaradi od nje neodvisnih vzrokov ni mogla plačati honorarjev osnovnošolskim učiteljem. Župan mu je pisal prošnjo, da bi poskrbel za prostor občinske šole, kajti razredi, ki so bili namenjeni zunanjim učencem, so postali daleč premajhni, ker niso pričakovali tolikega navala učencev. Zato bi bilo treba skrčiti prostore, ki že tako niso bili zelo obširni, za notranje gojence. Čeprav je bil don Bosko pripravljen na denarne izdatke, kot bo to dokazal bodoči dogodek, ker mu je bilo veliko do tega, da bi ostal v kraju, ki mu je bil tako zelo pri srcu, je vendar hotel preiskati namene župana in občinskih svetovalcev. Zato je napisal pismo, ki ga je, preden ga je oddal na pošto, dal prebrati don Saviu in vitezu Oregli, da bi slišal njuno mnenje.

Veleugledni gospod župan!

Ko sem prejel pismo vaše uglednosti v zadevi zavoda konvikta v Lanzu, sem temeljito razmišljal, kako bi mogel za dober potek stvari razširiti ali vsaj koristneje izrabiti dosedanje prostore.

Toda ko sem ugotovil, da bi bil ukrep, storjen v okviru od občinske uprave odobrenih razmer meni v škodo, in ko z druge strani za dober potek pouka dosedanji prostori več ne zadoščajo, saj je število prijavljenih za prihodnje leto že veliko višje, kot je zmogljivost prostora, sporočam vaši uglednosti in članom občinske uprave, da odstopam od dogovora z dne 30. junija 1864 in vam dajem na voljo, da poskrbite za nadaljnji obstoj zavoda, kakor se vam bo zdelo najbolj primerno.

Zelo mi je žal zaradi te odločitve, posebno če pomislim na velike izdatke, ki sem jih imel pri ureditvi zavoda, in zaradi dobrega poteka vzgojno-učnega dela tako pri notranjih kakor zunanjih gojencih. Toda zato, da naše hiše ne bi izpostavil še večjim obremenitvam, sem prisiljen sprejeti to odločitev.

Prosim vas, da bi to mojo odločitev sporočili članom občinskega sveta in se vsem iz srca zahvalili za ljubeznive usluge, ki so mi jih izkazali. Vaš vdani služabnik

Turin, 29. aprila 1865 *duh. Janez Bosko*

8.
POGLAVJE

Končani so temelji in oboki za tlak cerkve v gradnji. – Knez Amadej sprejme predsedstvo pri polaganju temeljnega kamna. – Učinkovita pomoč duhovnikov don Bosku – Teolog Borel – Znamenita tridnevnica, ki jo je don Bosko pridigal kot pripravo na veliko noč – Zakaj don Bosku uspevajo loterije – Odbor za loterijo je sestavljen –Konference in odobritev programa – Povabilo dobrotnikom, da bi se udeležili polaganja temeljnega kamna za novo cerkev v Valdoccu – Velikodušnost inženirja Spezie – Papež podeli odpustke častilcem sv. Jožefa v mesecu marcu – Oratorij se pripravlja na polaganje temeljnega kamna – Slovesen blagoslov temeljnega kamna – Princ Amadej v oratoriju; akademija njemu na čast – Himna zahvale Bogu – Princevo občudovanje don Boskovih ustanov ter njegovi darovi cerkvi in fantom oratorija – Jablana – Dvoje del ob prazniku – Zaradi don Boskovih naporov in njegove vere je cerkev dograjena do obokov in pokrita – Velikodušnost nekega prodajalca sadja

Don Bosko je z vso močjo nadaljeval delo, ki mu je bilo v tem trenutku najbolj pri srcu, to je gradnja cerkve Marije Pomočnice. Dela so hitro napredovala. Podzemeljski prostori so bili končani in postavljeni oboki, ki naj bi nosili tlak. Božji služabnik je z veseljem pričakoval trenutek, ko se bo na tistem travniku nesmrtnega spomina prvič javno proslavilo ime Marije Pomočnice s tem, da se bo položil temeljni kamen. Na tem prostoru mu je mati Božja Marija obnovila poslanstvo, ki mu ga je sporočila, ko je bil še deček. Zdi se, da se je ponovil dvogovor med Deboro in Barakom:

»Če greš ti z menoj, bom šel. Če ne greš z menoj, se ne bom premaknil z mesta.«

»Prav. Potem grem s teboj.«

To mu je obljubila mati Božja Marija. In don Bosko je vse od 1845 in že prej z njenim blagoslovom delal čudovita dela, ki so dokazovala, da je presveta Devica Marija z njim.

Zato je imel don Bosko popolnoma prav, ko si je želel čim bolj slovesen praznik. V ta namen je prosil dvajsetletnega sina kralja Viktorja Emanuela, princa Amadeja, kneza Aostskega, da bi prišel položit temeljni kamen. Princ je ljubeznivo privolil.

Don Bosko se je lahko z večjo zavzetostjo posvetil pripravi praznika, ker je začel ugotavljati dragocene sadove svoje Družbe. Že štiri leta je v času kvater kateri izmed njegovih klerikov prejel svete redove in število njegovih duhovnikov, ki so jim pomagali škofijski duhovniki, mu je omogočalo, da so ga skoraj popolnoma nadomestili pri popoldanskih nagovorih v Valdoccu in oratorijih sv. Alojzija in Angela varuha. Zase je obdržal samo razlago cerkvene zgodovine dopoldne v cerkvi sv. Frančiška Saleškega, potem pa nadaljeval v cerkvi Marije Pomočnice do 1869.

Še vedno mu je čudovito bil v pomoč teolog Borel, vedno ponižen, pripravljen za vse dobro in poln ljubezni do Boga. Tega gorečega duhovnika so neke nedelje, potem ko je opravil duhovniško službo v raznih mestnih cerkvah, poklicali v oratorij za pridigo. Poslani ga je našel na vrtu pred hišo zavetišča, kako je še tešč jedel papriko s kosom kruha. Ko je slišal sporočilo, je dobri duhovnik vzkliknil:

»Tako, kosilo je končano« in se brez pomisleka napotil na prižnico. Teolog Borel je bil vitez Reda sv. Mavricija in Lazarja. Nekega dne so kleriki oratorija govorili o inženirju Spezii in napovedovali, da bo tudi on kmalu odlikovan s tem častnim križem, kar se je v resnici tudi zgodilo. Tedaj je prišel čez dvorišče teolog Borel in se za trenutek ustavil, da bi pozdravil svoje prijatelje. Ti so ga v družinski zaupljivosti vprašali, iz katerega razloga je bil odlikovan z Mavricijevim križcem. On je smeje se odgovoril:

»Tega ne vem niti jaz sam. Verjetno zato, ker sem nekega dne kot dvorni ministrant ministriral v kraljevski palači v navzočnosti kraljice Terezije in pogasil šopek umetnih cvetlic, ki je začel goreti.«

Pri tem se je veselo smejal. Za vse, ki jih je srečeval, je imel dobro besedo in si je tako pridobil zaupanje in veliko naklonjenost vseh.

Nekega dne je naglo vstopil v oratorij, ker je bil že malo pozen za pridigo. Ko je zagledal mladega duhovnika, ki ga je čakal, da bi ga pospremil v zakristijo, mu je dejal:

»Toda vas še nikdar nisem videl v oratoriju.«

»Res je. Šele pred nekaj meseci sem prišel sem k don Bosku.«

»Nameravate ostati tukaj?«

»Prav to je moj namen, če bo Gospodu všeč.«

»Odlično. Prav. Ostanite tukaj, kajti to je hiša svetnika. Pogum. Naj vas ne premaga domotožje in naj vas ne moti nasprotovanje in pomanjkanje. Bodite vedno veseli. Vztrajajte v svoji odločitvi in boste zadovoljni. Dela je dosti. Toda Bog in mati Božja Marija dobro plačujeta.«

Objel ga je in vstopil v cerkev. Srečen oratorij, ki je toliko let imel takega prijatelja!

In drugi duhovniki so don Bosku pomagali, da je zadostil prošnjam za izredno pridiganje ne samo znotraj turinske nadškofije, temveč tudi zunaj nje. Neredko je prejemal povabila škofov in župnikov, da bi pridigal misijon, in to ne samo v podeželskih krajih, temveč tudi v velikih mestih. Če je le mogel, je rade volje sprejel povabilo. Če pa je bil zadržan, je prosil katerega izmed teh svojih voljnih prijateljev pa tudi kakega svojega mladega duhovnika, kot na primer Janeza Cagliera ali Mihaela Ruo.

Tiste dni je bil misijon v Reggiu Emilii in tamkajšnji škof je takole pisal don Bosku:

Visoko častiti gospod!

Ne morem najti izrazov, da bi se zahvalil vaši spoštovani uglednosti za izredno uslugo, ko ste mi poslali dva učena, goreča in zares sveta misijonarja za duhovne vaje v tem mestu. Noč in dan sta se v teku celega tedna nadvse trudila, in to s tolikim uspehom, v toliko zadovoljstvo vseh in z obilnimi duhovnimi sadovi v korist vsega ljudstva, da je bilo mogoče videti Božji blagoslov, ki je spremljal njuno delo. Večkrat sem poln zadovoljstva ponavljal besede sv. Pavla: »Blažene noge prinašalcev dobre vesti, blagor tistim, ki oznanjajo mir.«

Tisoč in tisočkrat se vam, velečastiti gospod, zahvaljujem za toliko uslugo, in če bi vam kdaj mogel v čemer koli pomagati, bi bil nadvse vesel take priložnosti, da bi tako mogel pokazati visoko in nedeljivo spoštovanje, s katerim se imam srečnega vaše uglednosti itn.

+ Peter, škof

Reggio, 1. maja 1865

Don Bosko je ob koncu vsakdanje kateheze postnega časa presedel cele dneve v spovednici in pri tem še pridigal tridnevnico za pripravo na veliko noč. V teh pridigah je med drugim govoril tudi o odkritosrčnosti pri spovedi in živo opisal strahotne tegobe Karla (ki je umrl leta 1849, potem ko se je slabo spovedal) in njegovo srečo, da je bil obujen k življenju, da se je duhovniku spovedal zamolčanega greha in potem spet zaspal smrtno spanje.

Ko je končal pripoved, je bil tako presunjen, da ni mogel več dodati niti besedice. Čustvo ga je tako prevzelo, da je začel ihteti, moral je zapustiti prižnico

in prekiniti govor. Vsi fantje so bili čisto iz sebe in preteklo je veliko časa, preden so lahko zapeli lavretanske litanije v čast materi Božji Mariji. To sta nam pripovedovala don Karel Ghivarello in Jožef Bologna, ki sta bila navzoča.

Medtem ko so notranji in zunanji gojenci izpolnjevali dolžnost velikonočnega obhajila, je Božji služabnik končeval priprave za loterijo. Prav nič ni dvomil o njenem uspehu. Teolog Leonard Murialdo, rektor Rokodelčkov v Turinu, je leta pozneje, ko je videl, kako don Bosku uspevajo loterije, medtem ko so njegove le malo dale, vprašal don Boska o njegovem sistemu, ki mu je prinašal take uspehe. Božji služabnik je odgovoril:

»Jaz se držim tegale sistema. Ko se odločim za loterijo, izberem najboljše in najpobožnejše dečke oratorija in jih popeljem pred podobo presvete Device Marije, da prosijo za njen blagoslov. Ko to opravim, se vsi skupaj z rokami in nogami trudimo za dober uspeh.«

Teolog sam je lastnoročno napisal to pričevanje. Ta mesec je don Bosko skušal pridobiti posebno podporo za loterijo pri več princih savojske kraljevske družine in je v večini primerov tudi uspel. Poleg tega je naredil spis uglednih osebnosti, ki so bile pripravljene sestavljati pripravljalno komisijo. Naj podamo njihova imena:

»Člani pripravljalne komisije so: Markiz Emanuel Luserna di Rorà, župan mesta Turin, častni predsednik. Markiz Ludvik Scarampi di Pruney, predsednik. Markiz Dominik Fassati, podpredsednik. Vitez Jožef Moris, občinski svetovalec, podpredsednik. Gospod doktor zdravstva in kirurgije Janez Gribaudi, tajnik. Vitez Friderik Oreglia di S. Stefano, tajnik. Senator Jožef Cotta, blagajnik. Teolog kanonik Anzio Valerio, kaplan njegovega veličanstva, vodja razstave. Grof Ernest Bertone di Sambuy, vodja razstave. Baron Jožef Boggio, vodja razstave. Vitez Aleramo Bosco di Ruffino. Poslanec Bona, generalni direktor železniške uprave severnih železnic. Duhovnik Janez Bosko, ravnatelj oratorijev. Grof Karel Cays di Giletta, vodja razstave. Vitez Janez Krstnik Duprà, računovodja zbornice grofov. Vitez Jožef Duprè, občinski svetovalec. Poslanec Peter Penoglio, generalni ekonom. Markiz Evazij Ferrari di Castelnuovo. Vitez Karel Giriodi, vodja razstave. Duhovnik Vincenc Minella, vodja razstave. Vitez, poslanec, državni minister Pernati di Momo. Vitez Hilarij Pateri, profesor in občinski svetovalec. Grof Aleksander Provana di Collegno, odvetnik. Grof Konstantin Radicati v službi prefekta. Poslanec Rebaudengo, glavni direktor kraljeve hiše. Vitez Klement Scarampi di Villanova, vodja razstave. Grof Albert Solaro della Margherita. Poslanec Kazimir Sperino, doktor medicine in kirurgije. Gospod Karel Uccelletti, vodja razstave. Vitez, kanonik, teolog Aleksander Vogliotti, generalni provikar.

Grof Jožef Villa di Monpascale, vodja razstave. Gospod Mavricij Viretti, odvetnik, vodja razstave.

Pojavile so se nove težave pri prevzemu nalog večje odgovornosti in del. V ta namen so se zbirali najprizadevnejši v eni izmed soban mestne hiše. Toda 16. aprila, na veliko noč ter 25. in 26. istega meseca je bilo doseženo dokončno soglasje, potrdili so program in razdelili službe.

Med tem časom je bilo pripravljeno vse potrebno za položitev temeljnega kamna in Božji služabnik je takole povabil vernike:

Turin, 24. aprila 1865

Velezaslužni gospod!

Z velikim veseljem sporočam vaši velezaslužni uglednosti, da bomo 27. tekočega meseca blagoslovili temeljni kamen cerkve, posvečene mariji pomočnici.

Njegovo kraljevo visočanstvo princ Amadej bo izlil prvo žlico malte in njegova ekscelenca škof iz Casaleja bo opravil sveti obred.

Upamo, da bomo mogli med uglednimi dobrotniki, ki nas bodo tisti dan počastili s svojo navzočnostjo, pozdraviti tudi vašo velezaslužno uglednost.

V prijetno dolžnost mi je, da ob tej priložnosti izrazim svojo globoko hvaležnost in vam obenem želim veliko blagoslova iz nebes ter se izrekam za vaše velezaslužne uglednosti vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

razpored obreda

1. *Obred se bo opravil na kraju med cerkvijo sv. Frančiška Saleškega in Via Cottolengo.*
2. *Obred se bo začel ob enih popoldne. Dostop je mogoč po imenovani Via Cottolengo.*
3. *Po blagoslovitvi temeljnega kamna bo kratka prireditev z naslednjimi predstavami in pevskimi točkami: Don Procopio, Sirota, Gianduia v deveti deželi, dialog: Kor v edinburških ječah.*
4. *Obisk hiše, zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim.*

Na to povabilo je inženir Spezia odgovoril s pismom, ki je pravi spomenik velikodušnosti.

Turin, april 1865

Velečastiti gospod don Bosko!

Z velikim veseljem sem prejel novico, da bo njegovo kraljevo visočanstvo princ Amadej z drugimi uglednimi osebnostmi položil temeljni kamen naše cerkve.

Nikakor ne bom odsoten, temveč bom storil vse, da bom z načrti v rokah dal vso potrebno razlago, ki bi jo mogoče kdo želel za poznanje bodoče stavbe.

Istočasno vam pošiljam zaželen račun o opravljenih delih, da boste imeli jasen pregled finančnega stanja.

Kar se tiče mojega deleža honorarjev, bodisi za izdelane načrte bodisi za moje vodenje zidave, kakor tudi glede vseh drugih mojih uslug vaši dobrodelni ustanovi, vam ni treba skrbeti, ker štejem vse, kakor sem vam že povedal, za poravnano in brez kakršne koli obveznosti z vaše strani. Moram vam celo izreči zahvalo, da ste mi dali priložnost, da morem po svojih močeh sodelovati pri ustanovi tako velikega človekoljubja v smislu verskega in socialnega sodelovanja. Sprejmite itn. INŽ. ANTON SPEZIA

Sedemindvajseti april je jasno zasijal v vsem svojem bliščU in ostal veder ves dan. Don Bosku pa je prinesel še eno veliko tolažbo. Pij IX. je z odlokom (ki ga je obnovil 18. julija 1877) vsem, ki bi ves mesec opravljali pobožne vaje in delali krepostna dejanja (kot pripravo na praznik 19. marca), podelil 300 dni odpustka za dan in popolni odpustek po lastni izbiri v istem mesecu, če bi zares skesani opravili sveto spoved, prejeli sveto obhajilo in molili po namenu svetega očeta, brez obveznosti obiska kake cerkve. Don Bosko je dobro poznal in oznanjal neizmerno vrednost odpustkov in sv. Jožef je bil za Marijo Božjo materjo razglašen za zaščitnika dijakov in rokodelcev v oratoriju.

Za omenjeni dan, bil je četrtek, je bilo vse pripravljeno za čim slovesnejšo izvedbo praznika. Celotna ploščad bodoče cerkve je bila pokrita z deskami, te pa so bile zakrite s ponjavami in posteljnimi pregrinjali, da bi tako zakrili neenakost desk. Na mestu, kjer je bil po liturgičnih predpisih prejšnji dan postavljen velik križ in kjer bi moral v prihodnje stati glavni oltar, je bil postavljen majhen oltarček. Na oltarčku je stal križ, obdan s prižganimi svečami in cvetličnimi šopki. Oltarček je bil pogrnjen z dragocenimi tkaninami. Nad njim se je dvigal od treh strani zaprt paviljonček.

Na odprti strani je v ozadju visela državna zastava s savojskim grbom. Tla so bila pokrita z dragoceno preprogo. Na desni strani je stal vogelni kamen, zidarska zajemalka, srebrno kladivo in tulec za notarsko listino. Sredi bodoče cerkve se je na štirih belo-rdeče pobarvanih podpornikih pel velikanski okrašen šotor. V prostoru za kapelo na evangeljski strani je stal velik oder za pevce in pred njim godba na pihala. Na listni strani, na prostoru druge kapele, je bil pripravljen klečalnik s sedežem, pokritim s suknom iz damasta za kraljevega princa. Ob vhodu v cerkev je stal mogočen slavolok z napisom, od tam pa se je po lesenih stopnicah vstopalo na prizorišče, kjer naj bi potekal sveti obred.

Toda škof iz Casaleja, mons. di Calabiana, ki naj bi opravil obred, je bil zadržan zaradi nujnih opravkov in se je telegramsko opravičil. Tedaj je don Bosko poslal v Suso don Duranda, ki se je še istega dne vrnil z mons. Janezom Antonom Odonejem, ki se je odzval povabilu.

Vse je bilo nared, ko se je proti eni uri popoldne dvignil silen vihar. Zdelo se je, kot da hoče odnesti vse opravljeno. Toda čez kake pol ure se je vse pomirilo. Kot da bi sam satan v svoji nejevolji hotel preprečiti izvedbo svetega obreda.

Množica ljudstva, najvišje turinsko in neturinsko plemstvo, mestni prefekt, župan z več člani svojega sveta, gospodje člani pripravljalne komisije za loterijo, številne trume fantov, ki so prišle iz raznih krajev, godba na pihala in kakih sto srebrnih glasov dečkov so disciplinirano pričakovali prihod njegovega kraljevega visočanstva princa Amadeja Savojskega, kneza Aostskega. Kljub velikim in neprijetnim težavam je bilo mogoče doseči pri železniški direkciji, da so na slovesnost lahko prišli tudi dečki iz zavoda v Mirabellu in tako s svojimi tovariši iz Turina strnili pravo majhno vojsko mladih bojevnikov za Božje kraljestvo.

Ob dveh si je škof iz Suse sredi dveh vrst ministrantov oblekel škofovsko obleko. Istočasno je prispelo njegovo kraljevo visočanstvo knez s svojim častnim spremstvom, pozdravljen z zvoki državne himne. Božji služabnik je ogrnjen z mantelino (plaščem) sprejel visokega gosta in ga povedel na zanj pripravljen prostor, se postavil na njegovo desno stran in mu z obrednikom v roki od časa do časa dal kako pojasnilo.

Mons. škof je po predpisanih prošnjah in psalmih pokropil z blagoslovljeno vodo temelje in potem v spremstvu princa, don Boska in drugih uglednih gospodov stopil k temelju kupolskega stebra na evangeljski strani, ki se je malo dvigal iz tal. Tukaj je notar na kratko povzel, kar se je dogajalo:

»V Gospodovem letu tisoč osemsto petinšestdesetem, sedemindvajsetega aprila ob dveh popoldne, v devetnajstem letu vladanja papeža Pija IX., grofa Mastaia Ferrettija, srečno vladajočega, v sedemnajstem letu vladanja Viktorja Emanuela II., v času nezasedenega škofijskega sedeža zaradi smrti mons. markiza Alojzija Fransonija, ko je turinsko škofijo vodil kapitularni vikar kolegialni teolog Jožef Zappata, bil župnik v župniji Borgo Dora teolog vitez Avguštin Gattino, bil ravnatelj Oratorija sv. Frančiška Saleškega duhovnik Janez Bosko, v navzočnosti njegovega kraljevega visočanstva princa Amadeja Savojskega, grofa Konstantina Radicatija, prefekta v Turinu, občinskega sveta mesta Turina, ki ga predstavlja župan markiz Emanuel Luserna di Rorà, in odbora za gradnjo te cerkve, ki naj bi bila posvečena v čast velikemu in dobremu Bogu in Mariji Pomočnici, je mons. G. Antonio, škof iz Suse, z dovoljenjem ordinarija tega mesta blagoslovil temelje tega svetišča in položil vogelni kamen ob glavnem stebru kupole na evangeljski strani glavnega oltarja. V ta kamen je položenih nekaj kovancev različne vrednosti, nekaj svetinjic s podobo papeža Pija IX. in našega vladarja in latinski napis, ki spominja na ta sveti obred. Velezaslužni inženir arhitekt vitez Anton Spezia je zamislil načrt cerkve in vodi gradbena dela.

Cerkev ima obliko latinskega križa in obsega tisoč dvesto kvadratnih metrov površine. Razlog za njeno gradnjo je potreba prebivalcev Valdocca po sakralnem prostoru

in zahvala veliki Božji Materi za velike usluge, ki jih je podelila in jih bo še delila svojim častilcem. Gradnja se je začela in upanje je, da bo dokončana z darovi Marijinih častilcev.

Prebivalci tega predmestja v Valdoccu, Turinčani in drugi verniki, ki jih je mati Božja Marija obdarovala s svojimi milostmi, enoglasno dvigajo h Gospodu Bogu in preblaženi Devici Mariji Pomočnici kristjanov gorečo prošnjo, da bi izprosili milost za Turinčane, za vse kristjane sveta in zlasti še za vrhovnega poglavarja katoliške Cerkve, pobudnika in velikega dobrotnika tega svetišča, za vse cerkvene dostojanstvenike, za našega visokorodnega vladarja in vso kraljevo družino in zlasti še njegovo kraljevo visočanstvo princa Amadeja, ki je s svojim odzivom na našo milo prošnjo dokazal vdanost veliki Božji Materi. Vzvišena kraljica nebes naj zagotovi mesto v večni blaženosti vsem tistim, ki so ali bodo pripomogli k dokončanju tega svetega poslopja ali bodo na kak drug način prispevali k njeni slavi tukaj na zemlji.«

Ko so ta zapisnik odobrili, so ga podpisali vsi zgoraj navedeni in še drugi ugledni gostje, ki so bili navzoči pri svetem obredu. Nato so ga zvili in ovili z načrtom cerkve, priložili spis v latinskem jeziku, ki ga je sestavil don Francesia, ter vse položili v za to pripravljeno stekleno posodo.

Spis se glasi takole:

D. O. M. – Ut voluntatis et pietatis nostrae – solemne testimonium posteris extaret – in Mariam Augustam genitricem – christiani nominis potentem – templum hoc ab inchoato extruere – divina providentia unice fretis – in animo fuit – quinto tandem Cal. Mai. An. MDCCCLXV – dum nomen christianum regeret – sapientia ac fortitudine – Pius Papa IX pontifex maximus – angularem aedis lapidem – Ioan. Ant. Odo episcopus Segusinorum – Deum precatus aqua lustrali – rite expiavit – et Amadeus Allobrogicus V. Emm. II filius – eam primum in loco suo condidit – magno apparatu ac frequenti civium concursu. – Salve O Virgo Parens – volens propitia tuos clientes – maiestati tuae devotos – e superis praesenti sospites auxilio.

J. B. Francesia scripsit[6]

Ko so posodo neprodušno zaprli, so jo položili v vdolbino sredi vogelnega kamna skupaj v različnimi svetinjicami Marije Pomočnice, kovanci iz zlata,

[6] Prevod: V slovesno pričevanje naše naklonjenosti in verske vdanosti do vzvišene Božje matere Marije Pomočnice zanamcem smo se odločili, da zgradimo to svetišče od temeljev. Dne 27. aprila 1865, ko je katoliški Cerkvi modro in odločno vladal papež Pij IX., je po obredu Cerkve blagoslovil vogelni kamen Janez Anton Odone, škof iz Suse. Amadej Savojski, sin Viktorja Emanuela II., pa je nadvse slovesno in ob navzočnosti veliko ljudstva položil kamen na svoje mesto. Pozdravljena, Devica Mati, prihiti na pomoč svojim častilcem, vdanim tvojemu veličastvu, in jih brani iz nebes z učinkovito pomočjo.

srebra in bakra, izdanimi istega leta, in nekaj podobicami ter papeževimi slikami. Častiti prelat je s kropilom vse blagoslovil.

Splošno pozornost sta vzbujala brata Frančišek in Mihael Paglia, najmanjša ministranta celotne družbe ministrantov, popolnoma enake postave in obraza, ker sta bila dvojčka. Eden je držal v roki prelep srebrn pladenj, na katerem je ležala zidarska žlica in kladivo, drugi pa na podobnem pladnju kamnito ploščico. Princ Amadej je položil ploščico na odprtino vogelnega kamna in jo zalil z malto. Nato so zidarji nadaljevali svoje delo do približno enega metra.

Ko so opravili verske obrede, so se imenovane osebnosti odpravile v oratorij. Na dvorišču so stali v dve vrsti razvrščeni gojenci. Princ jih je hotel slavnostno obiti. Dvakrat je šel skozi tisti dve vrsti ploskajočih fantov, se ustavil pred godbo na pihala in se razveselil, ko je opazil nekaj fantov, ki so prišli iz oratorija v uniformi njegovega regimenta.

V don Boskovem spremstvu je zatem obiskal zavetišče in odgovoril navdušeno na pozdrave fantov, ko je prišel mimo njih. Z vsemi povabljenimi se je odpravil v veliko dvorano učilnice, kjer je don Francesia pozdravil škofa, princa in druge gospode s slavnostno deklamacijo, v kateri je med drugim povedal njegovemu kraljevemu visočanstvu naslednje:

Dragi presvetli princ,
iz roda slavnih junakov!
Kak plemenit nagib
te je danes pripeljal med nas?
Navajen na pozlačene sobane,
bleščeči sij sveta,
si se blagohotno sklonil k nam revnim
in nas hotel obiskati.

Veliko je upanje ljudstva,
h kateremu si prišel.
O, da bi mogel svoje dni
preživeti v miru, zadovoljstvu in sreči.
Naj nad tvojo mlado glavo,
nad tvojo plemenito dušo
ne pride nesreča
grenkih in težkih dni.

Potem ko so odpeli to himno, ki so jo navzoči dobili v roke v tisoč izvodih, so oddeklamirali več priložnostnih pesmi, izvedli več glasbenih točk ter uprizorili dialog, ki ga je don Bosko napisal za to priložnost in v katerem je povzemal vse, kar se je danes zgodilo.[7]

[7] Dodatek 2.

Po prijetni gledališki predstavi je slovesnost sklenil govor kanonika Lovrenca Gastaldija[8] in pobožno zahvalno opravilo z blagoslovom z Najsvetejšim v cerkvi sv. Frančiška Saleškega. Njegovo kraljevo visočanstvo s spremstvom je zapustilo oratorij ob pol šestih in vsi so bili nadvse zadovoljni.

Isti večer je plemeniti princ povabil na večerjo nekaj uglednih osebnosti, ki jim je, potem ko jim je pripovedoval o lepi slovesnosti, pri kateri je osebno bil navzoč, povedal: »Zares je čudovito vse to, kar dela ta ubogi duhovnik. Naj storijo isto, če so sposobni, mnogi drugi, ki se toliko hvalijo.«

Med drugimi znamenji njegove naklonjenosti je zaradi lepega sprejema gojencev v oratoriju dal iz lastne blagajne podariti svoj prisrčni prispevek za sveto stavbo. Tako je v svoji mladosti pokazal svojo vdanost do velike Božje Matere.

Hkrati s tem pa je odločil, ko je izvedel, da se don Boskovi gojenci z veseljem ukvarjajo z gimnastiko, da se jim podari nekaj orodij iz njegove telovadnice.

General Rossi je don Bosku sporočil velikodušno princevo razpoloženje.

HIŠA KRALJEVIH PRINCEV
Turin, 4. maja 1865
Njegovo kraljevo visočanstvo princ Amadej se zahvaljuje za sprejem, ki ga je bil deležen v vaši dobrodelni ustanovi, ki jo je obiskal ob polaganju temeljnega kamna nove cerkve. Ker tudi želi prispevati k izgradnji novega svetišča, je iz svojega skromnega prihranka dal v ta namen 500 lir.
Prosim vas, velečastiti gospod, da bi potrdilo o prejemu poslali računovodji gospodu C. L. Dorii. Guverner kraljevih princev Rossi

HIŠA KRALJEVIH PRINCEV
Turin, 4. maja 1865
Njegovo kraljevo visočanstvo knez Aostski, ki je končal svoje bivanje v Moncalieriju, se je odločil, da vaši dobrodelni ustanovi, ki jo vi vodite, odstopi nekaj telovadnega orodja, ki je služilo njegovemu veličanstvu in bi moglo koristiti vašim gojencem.
Poskrbel bom, da vam bodo izročili seznam ter napovedali dan in uro, ko vam bodo ogrodje izročili. Tako boste mogli določiti koga, ki se bo o vsem domenil z gospodom vitezom Obermannom z namenom, da vam bodo orodje dostavili na dogovorjen kraj.
Guverner kraljevih princev Rossi

To mnogovrstno drago orodje, ki je bilo razpostavljeno na dvorišču oratorija, je bilo fantom dolgo v veliko razvedrilo. Tistim, ki so prihajali v Valdocco, pa predmet občudovanja princeve dobrote.

---

8 Dodatek 3.

Božji služabnik mu je uslugo vrnil s posebnim darom. Blizu nove cerkve je v kotu dvorišča rasla brsteča jablana. Ko jo je don Bosko videl in se močno čudil, je priporočil fantom, da naj se ne bi dotaknili drevesa in ga pustili, da bi jabolka dozorela. Odločil se je, da bo zrele sadeže poslal v dar princu Amadeju.

In fantje so skakali, tekali in preskakovali vse mogoče predmete, toda tega drevesa se niso dotaknili, tako da so jabolka popolnoma dozorela in bila izredno debela. Don Bosko ni več mislil na tisto obljubo, dokler nekega dne eno jabolko zaradi zrelosti ni padlo na tla. Eden izmed fantov je vzel list, položil nanj sadež in ga v spremstvu drugih odnesel don Bosku, ki je bil v obednici. Tedaj je dal don Bosko obrati drugih pet jabolk in jih poslal princu, obenem pa obrazložil, kaj se je zgodilo. Mladi knez se je don Bosku zahvalil za dar in mu v povračilo poslal drugo pošiljko, ki naj bi bila fantom v nadomestilo, kakor se je izrazil, za sadje, ki so si ga pritrgali. Dejal je tudi, da so bila jabolka izredno okusna.

Knez Amadej je ohranil vedno ljub spomin na tisti 27. april 1865. Ko se je leta 1884 odpravil k svetišču Oropa in se dolgo pogovarjal z mons. Petrom Tarinom o novem svetišču, ki so ga na tistem mestu nameravali postaviti, so prišle na vrsto tudi velike težave, ki bi bile povezane s tako gradnjo in zaradi katerih so odlašali pripravljalna dela. Princ je navdušeno podpiral in zagovarjal to monumentalno stavbo in med drugim dejal:

»Čas je naklonjen takim delom. Glejte don Boska. S praznimi rokami je plačal veliko milijonov in vedno najde dobrodelne ljudi, ki ga podpirajo pri vsem, česar se loti.«

Don Bosko je v spomin veličastnega dogodka takoj po končani slovesnosti z namenom, da bi ljudi pridobil za nadaljnjo dobrodelnost, dal natisniti in razširiti svoj dvogovor, ki so ga izvajali pred princem, z naslovom Rimembranza (Spomin) s kratko zgodovino cerkve, ki so jo gradili, in s kratkim opisom polaganja temeljnega kamna. Istočasno je tiskarna Armonie izdala zvezek z naslovom Pobožnost do Marije Pomočnice v Turinu. To je zgodovinski oris, ki obsega dve stoletji in se končuje z gradnjo nove cerkve v Valdoccu.

Gradnja novega bogoslužnega prostora je hitro napredovala. Toda loterija ni mogla poravnati vseh izdatkov. Zato je don Bosko dajal dokaze svoje izredne pobožnosti in zaupanja v presveto Devico. Stalo ga je silnih naporov in neštetih skrbi, da je zbral potrebna sredstva. Toda on si je vsak dan neutrudno prizadeval. Ko je bil tolikokrat brez denarja, da bi plačal delavce in nakupil gradbeni material, je obiskoval ali pisal pisma bolnikom in drugim, za katere je vedel, da so v stiski, in jih spodbujal, da bi se priporočili blaženi Devici Mariji z obljubo kakega daru za gradnjo cerkve. Tako je tem ljudem ponujal sredstvo, da so bili

uslišani, oskrbel svojo gradnjo z vsem potrebnim, obenem pa množil zaupanje in hvaležnost do njihove nebeške zaščitnice. Na tak način so do konca leta 1865 dozidali stavbo do strehe in jo pokrili. Naredili so tudi oboke, razen v tistem delu, kamor naj bi prišla kupola.

Med vsem tem dogajanjem se je zgodilo nekaj, kar je vzbudilo med delavci veliko začudenje. Neki ubog prodajalec sadja je prišel prve dni poletja s svojim blagom v mestno četrt Valdocco. Ko je slišal, da gradijo cerkev Marije Pomočnice s prostovoljnimi prispevki vernikov, je tudi on skušal prispevati svoj delež. Z velikodušno darežljivostjo za tako revnega človeka je poklical delovodjo in mu izročil cel voziček sadja, da bi ga razdelil med zidarje. Ko je potem hotel, kakor je sam dejal, nadaljevati začeto delo, si je naložil na ramena težek kamen in se napotil po tistih mostovžih. Ubogi starček je ves trepetal pod težo, vendar se mu je zdela lahka zaradi verskega cilja, ki ga je hotel doseči. Ko je prišel na vrh in odložil kamen, je ves zadovoljen dejal:

»Sedaj rad umrem, ker upam, da bom deležen vsega dobrega, kar bo storjeno v tej cerkvi!«

9.
POGLAVJE

Z gradnjo cerkve Marije Pomočnice se širi don Boskova slava – Zaupanje vernikov v njegove molitve, kakor je mogoče razbrati iz pisem – Dolgovi, ki jih je treba plačati – Don Boskova velikodušnost, ki kljub denarni stiski sprejema dečke, ki so v potrebi – Njegova žalost zaradi padca nekega fanta – Njegovi nagovori: žalostne posledice nepokorščine pravilom; kokoš in lisica – Človekov cilj: pomen te misli – Trenutek obhajila in hudič – Starodavno prikazovanje matere Božje Marije v ligurskih Apeninih – Katoliško branje: Mir v Cerkvi ali papeževanje sv. Evzebija in sv. Melkijada – Pohvala mons. Tripepija don Boska za njegove Življenjepise papežev

V PRETEKLIH LETIH JE BILO V TURINU in tudi v mnogih drugih mestih težko najti kako ugledno osebo, pa tudi med samim preprostim ljudstvom, ki ne bi vedela, kdo je don Bosko. Še bolj se je to pokazalo, ko je začel graditi cerkev Marije Pomočnice. Jaz, ki sem mu bil vedno ob strani in ki sem moral odgovarjati na večino stoterih pa tudi tisočerih nanj naslovljenih pisem, v katerih so prosili za njegove molitve kot svetnika, ki premore vse pri Bogu in pri presveti Devici Mariji, to dobro vem. Mnogi so prosili za njegov blagoslov in so v ta namen pošiljali darove za obhajanje maš. Vendar so za največjo uslugo šteli, če je maše opravil on. Včasih jim je to tudi uspelo. Tako nam priča don Mihael Rua.

Teh pisem, ki nosijo podpis ljudi, ki jih bomo še večkrat omenili v teh Spominih, se je nekaj ohranilo.

Na začetku leta 1864 je markiza Hieronima Uguccioni iz Firenc prosila za molitve za svojo hčerko, ki je morala napraviti nepreklicno odločitev za vse življenje. Aprila leta 1865 se je iz Benetk in pozneje iz Cremone zatekla k don Bosku princesa Helena Di Soresina Vidoni za dober potek izredno zapletenih dogodkov, meseca maja pa iz Nizze Maritime baron Heraud glede svoje neozdravljivo

bolne žene; iz Rima je prosila kneginja Di Sora, hči princa Borgheseja, v svojem imenu in imenu svojih petih otrok in za spreobrnjenje nekega svojega ožjega sorodnika. Prav tako je don Bosku pisala iz Benetk grofica Karolina Mocenigo Soranzo, hči princese Helene Di Soresina Vidoni v zahvalo za neko pismo in molitve, ki jih je on opravil zanjo, in s pozdravi don Apollonia. Iz Firenc se je grofica Izabela Gerini zahvaljevala za tolažbo, ki jo je občutila zaradi nasvetov, ki ji jih je dal don Bosko, in markiza Di Villa Rios za darove, namenjene loteriji. Dne 30. novembra je princesa Corsini, spodbujena od kneginje Montmorency, poslala iz Firenc don Bosku, zaslužnemu za vero in reveže Jezusa Kristusa, 50 lir za novo cerkev in se priporočila v njegove molitve.

Zdi se potrebno, da podamo tu eno teh pisem, polnih zaupanja. To bomo storili s pismom neke florentinske plemkinje.

Firence, 8. avgusta 1865

Velečastiti gospod don Bosko!

Upam, da mi boste oprostili drznost, ko vam pišem tole pismo, toda dobrota, s katero ste me sprejeli, ko sem se vam decembra 1863 predstavila in vas prosila, da bi me med mojim bivanjem v Turinu spovedali, me spodbuja, da to storim.

Gotovo se spominjate, kako so me vaše besede potolažile in mi vlile zaupanje v Božje usmiljenje za meni tako zelo drage duše. Rekli ste mi, da bi prosila Božjo previdnost za milost, ki mi je potrebna za odvrnitev nevarnosti, ki ji bom izpostavljena v svoji družini, toda na žalost čutim, da molim zelo slabo, tako da se bojim, da je ne bom izprosila.

Ker torej čutim veliko potrebo, da se zatekam k molitvi dobrih ljudi, in ker imam nadvse veliko zaupanje v učinkovitost vaše, vam pošiljam majhen dar s prošnjo, da bi darovali pet svetih maš, se pravi eno za mojega moža G..., eno za vsakega izmed mojih sinov L... in T..., eno za mojo hčerko M... in eno po mojem za zveličanje naših duš.

Vem, da ste zelo zaposleni, in mi je zato zelo žal, da prihajam s svojimi težavami, vendar ne morem zamolčati, da bi mi to bilo v veliko spodbudo, če bi se za trenutek odvrnili od svojih poslov in mi namenili kako besedo.

Oprostite mi, dobri gospod, mojo drznost, ne pozabite me v svojih molitvah, povejte mi, v čem bi vam mogla biti na uslugo, in dovolite mi, da se podpišem vaše uglednosti spoštljiva

GROFICA …

Zdi se, da bi toliko mogočnih in plemenitih zvez moglo don Boska rešiti vseh skrbi tako glede cerkve kot vzdrževanja njegovih sinov. Vendar ni bilo tako. Ogromni stroški za gradnjo cerkve so mu oteževali vzdrževanje zavetišča in oratorijev in njegovo popolno zaupanje v presveto Devico Marijo je bilo pogosto postavljeno na težko preizkušnjo, da bi krščanska ljubezen imela vrednost žrtve in bi se njegova molitev nenehno goreče dvigala k prestolu milosti. Mariji je

bilo ljubo poslušati prošnje njenega častilca. »Dviga se prošnja pravičnega proti nebu in iz neba prihaja Božje usmiljenje,« pravi sv. Avguštin. Zato so se stiske in pomoč vsak dan menjavale.

Dokaz za to je pismo, ki ga je don Bosko pisal markizu Fassatiju:

Turin, 18. aprila 1865

Veleugledni in dragi gospod!

Dragi markiz, če hočete izrabiti jubilej, imate za to odlično priložnost: jutri zjutraj moram plačati peku tri tisoč frankov, pa za sedaj nimam niti solda. Obračam se na vas, da storite, kar morete v tej moji izredni stiski. Gre zares za nasičevanje lačnih. V teku dneva bom prišel k vam in vi mi boste dali, kar vam bosta Gospod in blažena Devica Marija vdihnila v srce.

Bog naj blagoslovi vas, gospod markiz, gospo markizo in Azelijo in podari vsem zdravje in milost z bogatim plačilom v domovini blaženih. Amen.

V visokem spoštovanju se izrekam vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

Nekaj dni pozneje je pisal nekemu plemenitemu gospodu iz Cunea, ki mu je posodil precejšnjo vsoto brez obresti:

Ugledni gospod baron!

Zdi se mi, da vitez Oreglia ni zapisal datuma, ko naj bi vrnil Vaši uglednosti vsoto 2.000 frankov, ki ste jo posodili tej revni ustanovi. Jaz vam je v tem trenutku tudi ne bi mogel vrniti. Sedaj, ko ste me opozorili, zaupam v Božjo previdnost, da vam bom mogel ustreči v doglednem času. Glede dveh hiš in pogodbe s tehnično upravo je res, da smo pogodbo sklenili, vendar še nismo mogli vsega izplačati zaradi vedno novih zahtev potrdil in poroštev. Poleg tega sem v trenutku stiske zaradi mnogih obveznosti za cerkev, ki jo gradimo, in bi moral v kratkem izplačati nemajhne vsote denarja. Vendar pa, kakor sem povedal že prej, vam bom glede na veliko stisko, v kateri ste, ne julija, temveč 16. maja plačal, kar vam dolgujem.

Zahvaljujem se vam za fotografijo zelo pogrešanega mons. Manzinija, ki ste mi jo blagovolili poslati. Monsinjor je bil velik dobrotnik našega zavoda. Z njegovo nepričakovano smrtjo smo veliko izgubili.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino.

vdani služabnik duh. Janez Bosko

Turin, 28. aprila 1865

Naj so bile denarne težave še tako velike in plačevanje nepredvidenih stroškov še tako negotovo, ni don Boskova krščanska ljubezen nehala sprejemati dečkov, ki so mu jih priporočali od vseh strani, četudi je bil pri tem zelo previden.

Predragi gospod don Saroglia!

Da vam morem dokončno odgovoriti glede sprejema dečka Ceruttija, sina prodajalca vstopnic iz Novare, mi je treba sporočiti, ali ga nameravate usmeriti k šolanju ali h kakemu rokodelstvu, kakšno izobrazbo je do sedaj prejel, poslati mi potrdilo o lepem vedenju in končno, ali boste plačevali mesečnino ali naj bi bil sprejet zastonj.

Ko bom imel te podatke, vam bom takoj odgovoril v smislu, ki se mi bo zdel najbolj primeren.

Sporočite gospodu kanoniku Gallengi, da nisem mogel izpolniti njegovega naročila, ker sem dopise že odposlal.

Bog naj vas blagoslovi. Molite zame in za te moje revne dečke.

Vdano vas pozdravlja vaš prijatelj DUH. JANEZ BOSKO.

Turin, 2. maja 1865

Če je potem on sam srečal kakega zapuščenega dečka, ki bi mu morali najti dom, ni čakal niti trenutka in ga je povabil v oratorij med svoje sinove. Iz Unità Cattolica z dne 22. aprila povzemamo naslednje poročilo:

»Vsem je znano, da ta odlični duhovnik vzdržuje, oblači in hrani ter vzgaja z učenjem in delom, pač glede na okoliščine, skoraj tisoč fantov v veliko korist fantov samih pa tudi celotne družbe. S tem spravi s ceste množico mladih, ki bi sicer šli po poti, ki vodi v ječo, kaznilnico ali še kaj hujšega. Če hočete preprost primer, kako nastavlja mreže takim izgubljenim ptičkom, ki se potikajo sem in tja, naj vam povemo, kaj se je zgodilo pred nekaj dnevi. Don Bosko je naletel na tri približno deset let stare dečke, ki so se med seboj prepirali in suvali. Don Bosko, ki ima navado, da se približa otrokom, ki se zdijo, zapuščeni, in jim pove dobro besedo ter poizve, ali bi jim bilo mogoče pomagati, je nagovoril tudi te: »No, fantje, kaj počnete tukaj?« »Zabavamo se.« »Ne bi bilo dobro, če bi kaj delali?« »Seveda bi bilo. Toda kakor sami vidite, smo tako raztrgani, umazani in polni italijanskih bratov, da nas nihče ne sprejme na delo.« »Toda če bi vas kdo osnažil in vam priskrbel delo, bi sprejeli ponudbo?« »Seveda.« »Prav. Potem pa pojdite z menoj.« Rečeno storjeno. Vsi trije dečki, malo zadovoljni malo osramočeni gredo za duhovnikom, ki jih popelje v oratorij. Tu jih okopa, očisti, jih obleče v novo obleko od pet do glave in jih postavi v delavnico. Dečki pozorno in prizadevno odgovorijo na dobrotljivo prizadevanje svojega dobrotnika in ga vsakokrat, ko ga srečajo, ljubeznivo pozdravijo. Ti trije fantje so bili na poti, ki je vodila v kaznilnico in pod vislice. Sedaj so postali pridni in prizadevni delavci kakor stotine in stotine drugih tovarišev v oratoriju.«

Ta velikodušnost v don Bosku nikdar ni zbledela in pozneje je teolog Leonard Murialdo vedel povedati: »Božji služabnik je sprejel v svoj zavod več dečkov, ki sem jih priporočil jaz, ravnatelj Zavoda rokodelčkov, ki jih iz raznih razlogov nisem mogel sprejeti v svojo ustanovo.«

Do vseh svojih gojencev, ki jih je poznal po imenu in priimku, je čutil veliko skrb za njihove duše. Če je zvedel, da se je kateri težko pregrešil, je bil tako užaloščen, da vso noč ni mogel spati, in je stvar pripovedoval pri večernem nagovoru naslednjega dne ter obžaloval, da so s tem razžalili Boga.

Ta sveta zavzetost mu je narekovala misli, ki jih je nenehoma razlagal skupnosti. Štiri nagovore s konca aprila in začetka maja nam je ohranila Kronika.

29. APRIL

Predstavljajte si kokoš, ki nekega večera ni hotela iti v kurnik. Gospodinja se je zaman trudila, da bi jo spravila na varno. Kokoš je tekala po dvorišču in gospodinja, utrujena od zasledovanja, je končno zaprla kurnik in odšla v hišo. Kokoš se sprehaja sem in tja, pobere tu in tam kako zrno in se veseli svoje prostosti. Ko se je znočilo, je zagledala lestev na senik. Po prečkah je prišla gor in se pripravila, da bi mirno prenočila na senu. Tedaj jo zbudi neki ropot. Noč je in nihče ne sliši. Psi so na straži daleč v vinogradu. Prišla je lisica, zagledala kokoš in se pripravila, da bi jo požrla. Kokoš se prestraši in vzleti. Lisica se zažene, da bi jo ujela, vendar pade na tla, medtem pa kokoš najde varno zatočišče na bližnjem drevesu. Toda lisica je ne izpusti izpred oči in si jo ogleduje z navzgor zavihanim gobcem. Po kaki uri čakanja zleti kokoš na bližnji zid. Zid je nižji od veje, na kateri je čepela do sedaj. Lisica se povzpne po prislonjeni deski na zid in steče po vrhu proti kokoši. Le-ta zleti na bližnje drevo zunaj ograje in veliko nižje, kot je bila do sedaj. Zaradi lastne teže se ne more dvigniti više. Tako je z vsakim poletom bližje zemlji. Lisica zleze z zidu in se skozi luknjo za vodo prikrade pod drevo, kjer čepi kokoš, in hodi sem in tja. Nato poskuša, ali bi mogla splezati po deblu navzgor. Ker se kokoš boji, da jo bo lisica dosegla, zleti na drugo bližnje drevo. Lisica ji sledi. Višina je vedno manjša. Kokoš je vsa preplašena in se zapodi na živo mejo. Tu se ji lisica približa za ped. Kokoš znova vzleti, vendar se ne more več rešiti. Vsak trenutek je bliže tlom. Lisica zapiči vanjo svoje žareče oči, ji zavije vrat, strga z nje perje in jo požre. Nič drugega ne ostane od nje kot šop s krvjo oblitega perja.

Lisica je hudič. Kokoš so nekateri sicer dobri fantje, ki pa preveč zaupajo svojim močem, nočejo pravil, kakor kokoš ni hotela kurnika, da bi jo zaprli vanj. Ti neizkušeni prezirajo nasvete, ker imajo peruti dobre volje in molitve. Toda pri tem ne mislijo, da bolehna narava teži k tlom. Nekateri so požrešni, drugi leni in potem se že ve, kaj temu sledi. Drugi pravijo: »Zakaj nam prepovedujejo določena prijateljstva, saj vendar ne delamo nič slabega?« Potem začnejo kršiti pravila, se izogibajo predstojnikov, nato pridejo pisemca, določene predstave, domačnosti, posebna prijateljstva, določene čutnosti. Let je vedno nižji, peruti so vedno bolj slabotne, lisica čaka na tleh, in ko kdo pade, ga raztrga. - Lahko noč.

30. APRIL

Težka skrb me mori in ne morem si kaj, da vam je ne bi povedal. Stopite v čevljarsko delavnico in vprašajte vajence, kaj delajo v njej, zakaj se trudijo od jutra do večera, šivajo čevlje, smolijo dreto in urezujejo usnje. Zakaj vse to? Odgovorili vam bodo, da zato, da se bodo naučili obrti in postali dobri čevljarji. Stopite v mizarsko delavnico in vprašajte te

fante: »Zakaj žagate, oblate, zabijate, kar naprej uporabljate ravnilo in trikotnik?« Odgovorili vam bodo: »Da bomo postali dobri mizarji in si tako, ko bomo odrasli, služili kruh.«

In vas, dragi fantje, vprašam, zakaj ste zapustili svoje domove, zakaj ste prišli v oratorij? Odgovorili mi boste: »Da bi se šolali, da bi se izučili in postali zreli ljudje.«

Če toliko storite, da bi se naučili kake obrti, da bi napredovali v znanosti, vas sedaj vprašam: Kaj pa sploh delate na tem svetu? Vsi mi boste drug čez drugega odgovorili, tako da vas niti ne bom mogel razumeti: na tem svetu smo zato, da spoznamo in ljubimo Boga ter mu služimo in ga gremo potem večno uživat v nebeško domovino, kar pomeni rešiti svojo dušo. Že dalj časa nosim v glavi to misel in danes mi je bolj kot druge dni prišlo v srce, tako da vam jo hočem povedati. O, če bi vam mogel povedati tako, kakor čutim! Toda manjka mi besed, kajti predmet, o katerem vam hoče govoriti, je tako zelo vzvišen. O, če bi vsi vi imeli v sebi to veliko resnico, če bi se trudili edino le za to, da bi rešili svojo dušo, tedaj ne bi bilo treba pravilnikov, opominov, vaj za srečno smrt, ker bi tako in tako že storili vse, kar je potrebno za vašo srečo. O, če bi vsa vaša dejanja imela za cilj to pomembno nalogo, kakšna sreča bi bila to za vas in kakšno veselje za don Boska. To je, kar vam morem najboljšega želeti. Oratorij bi bil pravi raj na zemlji. Tedaj ne bi bilo več kraje, slabega branja, godrnjanja, nepokorščine. Vsi bi izpolnjevali svojo dolžnost, kajti vsi, bodimo prepričani, bodisi duhovnik ali klerik, dijak ali rokodelec, revež ali bogataš, vsi se morajo truditi za ta cilj, ker je sicer vse prizadevanje prazno.

In vendar je med vami nekaj takih, ki vse to vedo, pa nič ne mislijo na to. Vse, kar si želijo, je dobro jesti in okoli tega se sučejo vse njihove misli. Če dobijo kak priboljšek in k temu še steklenico vina, že iščejo svoje prijatelje, se umaknejo na varno, kjer jih ne vidi noben predstojnik, in že so pri svoji požrtiji. In zakaj ne pokažejo enake zavzetosti za svojo dušo? Zakaj ne gredo iskat kakega tovariša, da bi opravila kako dobro delo in bi skupaj obiskali Jezusa v najsvetejšem zakramentu? Koliko boljše bi bilo zanje. Spominjam se, da sem bil na duhovnih vajah, ki jih je pridigal nepozabni don Cafasso. Pri neki pridigi je tako čudovito govoril o neizmernih skrbeh, ki si jih ljudje delajo za zemeljske stvari in prav nobene za večne, da se pri večerji nihče ni upal dotakniti hrane.

Tak je bil vtis, ki ga je ta resnica naredila na vse.

Tudi mi, dragi sinovi, se že resno zamislimo v to tako pomembno resnico. Hočemo biti pametni in ne nespametni. Pametni, da bomo odgovarjali na Božjo milost z namenom, da bi se zveličali, in ne nespametni, kajti v tem primeru bi prišel čas, ko bi morali objokovati svojo nespamet.

1. MAJ

Sanjalo se mi je, da sem v cerkvi. Bila je polna fantov, toda le malo jih je pristopilo k sv. obhajilu. Ob obhajilni mizi je bil zelo dolg in zelo črn moški in iz glave sta mu gledala dva rogova. Imel je v roki čarobno svetilko in je kazal fantom najrazličnejše stvari. Enemu je kazal razigran odmor z njegovo najbolj ljubljeno igro, drugemu pretekle igre, ki jih je izgubil, in nakazoval prihodnje zmage; temu je kazal domači kraj s polji in domačo hišo, drugemu učilnico, knjige, domače naloge; spet drugemu najrazličnejše sadje, sladkarije,

vino, ki ga je hranil v kovčku, drugim starše in sorodnike, prijatelje in še kaj hujšega: grehe, pa tudi neoddan denar. Tako jih je le malo šlo k obhajilu. Nekateri so videli počitnice, izlete. Pustili so ob strani vse, gledali svoje stare prijatelje in njihove zabave.

Ali veste, kaj pomenijo te sanje? Pomenijo, da hudič stori vse mogoče, samo da bi fante v cerkvi raztresel in jih oddaljil od zakramentov. In fantje so tako nespametni, da se dajo voditi. Sinovi, treba je hudiču razbiti to svetilko. Veste, kako? Tako, da pogledamo križ in pomislimo, da opustiti obhajilo pomeni iti v naročje hudiču.

5. maj

Nocoj vam bom pripovedoval o prikazovanju naše ljube Gospe z Monte Bonicca pri Campofreddu leta 1595, kakor nam poroča Karel Pecorini v svojih zgodovinsko kritičnih opisih najbolj slavnih Marijinih prikazovanj. Iz tega boste videli, kako zelo si Marija želi, da bi se njeni sinovi med seboj bratovsko ljubili in premagovali zavist, užaljenost, prerekanje in pretepanje.

Campofreddo, cesarski fevd, in Masone, fevd prejasnega mesta Genove, oba pomembna kraja v škofiji Acqui v Piemontu, sta se večkrat med seboj bojevala zaradi starega sovraštva in zaradi kršenja pravic. Tako so se zgodili medsebojni spopadi in uboji. Vsi dobri so to globoko obžalovali s svojim krepostnim don Gregorijem Spinolo, fevdalnim gospodom v Campofreddu, in so prosili za pomoč veliko pomirjevalko, Mater lepe ljubezni. Dne 10. septembra 1595 je goreči Spinola, brez dvoma navdihnjen od Marije, zbral campofreddčane in jih peljal v Masone s križem na čelu in s prošnjo za mir s tistimi ponosnimi hribovci. Tako so se srečali dvoji prebivalci, med katerimi je bilo nekaj avguštincev iz obeh krajev, in prigovarjali ljudem, naj bi se pobotali in v miru rešili svoje spore.

»Glejte, glejte,« je v tistem trenutku zaklical neki deček po imenu Tomaž Olivero. »Glejte nad Bonicco odprta nebesa!«

Vsi so se obrnili k temu hribu, ki loči oba kraja, in videli, kako vzhaja prečist oblak in si počasi privzema obrise prekrasne Gospe v modrem plašču in pokrite z belim pajčolanom. Bila je v spremstvu dveh devic in obdana s tako svetlobo, da je slepilo vsako oko. Čez nekaj trenutkov je izginila.

»Velik čudež!« so vzklikali vsi in si začeli obljubljati lepo skupno življenje. »Sama Devica Marija je prišla in prinesla mir. Mir, dragi bratje, mir za vedno.«

Ko se je prikazovanje še enkrat ponovilo, so obljube še bolj narasle. Marija se je v spremstvu obeh svetnic še enkrat prikazala. Ne bom govoril o tem, kako zelo presenečeni so bili vsi prebivalci in kako obilne sadove je prinesla prikazen. Prisegli so si večen mir in oba kraja sta se med seboj pobratila. Marija je množila svoje milosti, bolniki so ob prošnji k Mariji na Gori dobivali zdravje ali olajšanje bolečin. Takoj so zgradili ob hribu Bonicca kapelico z Marijino sliko. Kapelico so vedno bolj širili in število častilcev je vse bolj raslo. Marija je postala zaščitnica obeh krajev in vse okolice. Še tiste dni so naprosili notarja Mihaela de Padia, da je uradno sestavil zapis prikazovanj in ozdravitve štirih težko bolnih ljudi. V imenu vseh prebivalcev je fevdalni gospod don Gregorij Spinola zaprisegel in njemu so se pridružili najuglednejši prebivalci Campofredda in Masoneja.

Tako je don Bosko govoril svojim fantom, kakor da ne bi imel nobenega drugega opravka, vendar pa je istočasno pripravljal nov zvezek Katoliškega branja z naslovom Mir v Cerkvi ali papeževanje sv. Evzebija in sv. Melkijada. To je bil njegov zadnji spis o življenju papežev in je nosil črko P kot znamenje, koliko zvezkov je že izšlo s to vsebino. Zvezek se začne s krajepisnimi opombami mesta Rima.

Božji služabnik bi rad nadaljeval svoje zgodovinsko delo vse do Pija IX., toda na svojo veliko žalost ga je moral najprej prekiniti in se mu nato še odpovedati, najprej zato, ker je izgubil nekaj svojih zapiskov, in končno zato, ker mu je zmanjkovalo časa. Vendar si je silno želel, da bi kdo drug nadaljeval in končal delo, ki ga je on začel, četudi po njegovi smrti. Ponudil je to nalogo raznim ljudem, vendar ga zaradi preobilice dela nihče ni mogel prevzeti.

Tako don Bosko ni doživel, da bi izpeljali njegov načrt Cerkvi vdanega sina. Vendar pa je že to, kar je napisal, dokaz njegove velike izobrazbe. Veleučeni mons. Alojzij Tripepi, ki je umrl kot kardinal svete Cerkve, je v svojih spisih imenoval don Boska najznamenitejšega zgodovinarja Cerkve. Citira don Boskove spise o papežih prvih stoletij in izreka izredno visoko pohvalo. V svoji knjigi Studii critici sulla vita di Papa Pio I. (Kritične študije o življenju papeža Pija I.), ki jih je 1869 natisnil v Rimu Peter Marietti, pravi: »Učeni in spoštovani don Bosko je z izvedeno roko opisal dela tega papeža« in »treba je ovekovečiti učenega in gorečega Boska, velike plamenice Turina in Cerkve.« »Naj se ne zgodi,« dodaja, »da ne bi z veseljem poslušali lepe besede Janeza Boska, ki je zaradi kreposti in učenosti postal tako slaven, ki po poti vestnosti in po sklepanju piše o našem svetniku: Od nežne starosti je pokazal izredno lepo življenje in veliko nadarjenost za znanost.«

V drugi svoji knjigi I papi e la Vergine da S. Pietro a S. Celestino (Papeži in Devica Marija od sv. Petra do sv. Celestina) v komentarju o papežu sv. Telesforju piše: »Zame je dejstvo, da učeni in pobožni Bosko z milijon razlogi, ki so pravi svetilnik znanosti, s Segerom trdi, da je bil med anahoreti Karmela tako po učenosti kot svetosti najslavnejši sv. Telesfor.«

Nato dodaja: »In po besedah samega Boska razberemo potrditev pobožnosti, ki jo je do Marije gojila plemenita duša Telesforjeva.«

Potem ko je pokazal, kako je ta sveti papež svojim duhovnikom priporočil, naj na božič darujejo tri sveta maše, in nadaljuje:

»Ko Bosko navaja razloge, zakaj je ta papež z zakonom uveljavil tri maše, navaja enega, ki tistemu, ki pozna življenja svetnikov, kaže na veliko čast brezmadežni Gospe. Razlog se glasi: - Še en razlog pa je, da tri maše nakazujejo trojno rojstvo Odrešenika: 1. večno rojstvo iz Očeta, 2. časno rojstvo iz Device Matije in 3. duhovno rojstvo z milostjo v dušah vernikov (stran 182).''

Na strani 229 ta odlični pisatelj pravi:

»Nobena stvar na svetu me ne more odvrniti od tega, da ne bi imenovanemu Bosku izrazil priznanje in hvaležnost za to pobožnost, ki jo je sv. Pij gojil do najnežnejše med ženami, kajti v delu gorečega duhovnika iz Turina berem milo poučenje: - V nekem potovanju je leta 160 (sv. Pij) prišel do Testone, nekoč mesta, sedaj pa majhnega naselja blizu Moncalierija. Tam je posvetil cerkev blaženi Devici in postavil duhovnike, ki so skrbeli zanjo. Pobožen napis pri koru, kot da potrjuje to mnenje.«

Podobno govori tudi na strani 192, kjer opisuje rimske katakombe in kjer Tripepi imenuje don Boska »nadvse učenega človeka«.

10.
POGLAVJE

Duhovne vaje: don Bosko v Brescii – Latinska komedija: čestitke in priznanje p. Palumba – Pisma uglednih osebnosti iz Milana in Firenc: želijo spoznati don Boskov sistem poboljševanja v oratoriju; prosijo za nasvete in pomoč pri vodstvu poredneževv Firencah – Podpora finančnega ministrstva – Štirje duhovniki Salezijanske družbe težko zbolijo – Zadnja pisma don Alasonattija don Bosku – Sožalje škofa iz Mondovija zaradi bolezni don Alasonattija – Mesec maj: don Boskov govor; sanje: darovi fantov Mariji

Duhovne vaje je fantom v oratoriju pridigal duhovnik Janez Bona, rektor svetišča Madonnina pri Brescii, ki je leto poprej pridigal kvarezimal v cerkvi sv. Filipa. Navdušenje, ki ga je njegova preprosta in privlačna govorica vzbudila med meščani, je obrodilo lepe in trajne sadove. Tudi don Boskovi gojenci so v največji meri sprejeli njegova premišljevanja in nauke, spletene iz pravih biserov dogodkov, prilik in primer, ki jih je znal podati z neprekosljivo živahnostjo.

Po končanih duhovnih vajah so se dijaki znova vrgli na izpolnjevanje svojih dolžnosti in so pripravili celo predstavo v latinskem jeziku.

L'Unità Cattolica je 18. maja poročala:

Danes (18.) so gojenci Oratorija sv. Frančiška Saleškega drugič predstavili prelepo latinsko komedijo Larvarum victor (Zmagovalec prividov). To komedijo, ki jo je napisal znani latinist p. Palumbo iz Jezusove družbe, je natisnila tiskarna oratorija.

P. Palumbo je don Bosku iz Neaplja izrekel svoje čestitke.

Neapelj, 5. junija 1865

Velespoštovani gospod ravnatelj!

Že nekaj časa vam dolgujem iskreno zahvalo za trud, ki ste si ga naložili, da ste v

svojem slavnem zavodu predstavili latinsko komedijo Zmagovalec prividov, ki jo je napisal mons. Rosini in sem jo jaz na novo obdelal. S tem pismom hočem plačati svoj dolg vaši osebnosti, potem ko so o predstavi pisali časopisi in hvalili vašo prizadevnost in dober okus, s katerimi vzgajate mladino v kreposti in klasični literaturi. Če se ob pohvali vam dodajajo tudi pohvale meni, je to vaša zasluga, ker ste vzeli v poštev naše plavtovske igre in jih postavili na oder. Vendar ne morem zamolčati, da ste vi s tem poleg veselja, ki ste ga pripravili Turinčanom, zelo koristili učeči se mladini in ste tako po preteku pol stoletja uresničili, kar si je želel doseči mons. Rosini. To še toliko bolj, ker niste komedije samo postavili na oder, temveč jo tudi dali natisniti, da je postala predmet študija in bi mladina imela od tega večjo korist. Poleg tega pa si bodo fantje, ki so nastopali v komediji, za vedno zapomnili, česa so se naučili, drugi pa so imeli pri tem veselje in zabavo. Zato se v mojem imenu in v imenu nekaterih bivših učencev rosiniške šole zahvaljujem, zlasti zaradi žalostnega zanemarjanja latinske literature tudi tistih, ki trdijo, da ljubijo svojo domovino, obenem pa zavračajo njene najvišje pridobitve. Velika čast za vas je, moj spoštovani gospod ravnatelj, da se bo moderna družba, ki jo zanima vse drugo, mogla pohvaliti in tolažiti ob spominu na vas, da ste v vašem zavodu gojili sveti ogenj latinščine! To je tudi dokaz laikatu, da Cerkev ni nikdar zavračala, temveč vedno reševala vse, kar je lepo in dobro.

Dodajam še zahvalo svojemu častitemu prijatelju Valauriju, ki me je spodbudil, da sem opravil predelavo in vam jo poslal, in delavoljnemu don Francesii, katerega neizmeren trud za pripravo predstave jaz bolj kot kdo drug razumem in visoko cenim.

Končno lep pozdrav in čestitke igralcem. Z vsem tem obnavljam svoje spoštovanje in se izrekam za vašega ponižnega in vdanega služabnika!

Alojzij Palumbo

Nič manj kot učeni krogi so poznavalci potreb družbe znali ceniti velike zasluge don Boska za delavski sloj. Naj podamo primer:

Velečastiti in velecenjeni gospod!

Ljubezniv sprejem, ki sem ga bil deležen pred dvema letoma, ko sem obiskal vašo ustanovo, in laskava poročila, ki jih dobivam in bi jih tudi sam mogel potrdili z dejstvi, me spodbujajo, da sem napisal priporočilno pismo, če je to sploh potrebno, za uglednega in spoštovanega gospoda, gospoda doktorja Biffija, ki vam prinaša ta dopis. On je ravnatelj zdravstvene ustanove tukaj v našem Milanu, ki je na zelo dobrem glasu, je član Odbora za nadzorovanje jetnišnic in član več akademij in se zanima za moralni in socialni napredek poboljševalnic. Odpravlja se v Turin, da bi se tam seznanil z uspehi takih ustanov, in želi, da bi mogel obiskati vaš tako slavni zavod. Oprostite mi to dejanje moje prostodušnosti, ki sem ga naredil, prepričan, da vas bom postavil v stik z osebo, ki je vredna vsega upoštevanja in vsa zavzeta za napredek naše družbe.

Z globokim spoštovanjem se izrekam vdanega služabnika D. Karel Salemi

Milan, 25. maja 1865; Semenišče za zunanje misijone

Neko drugo pismo potrjuje isto občudovanje.

Firence, 20. avgusta 1865

Velečastiti gospod!

Vaša plemenita pobuda, da bi spravili na pravo pot toliko nesrečnežev, ki zaradi materialnih potreb, neznanja in prepogosto tudi popolnega pomanjkanja domače vzgoje zaide na pot sramote, je našla odmev tudi v naši pokrajini in meni se ponuja srečna priložnost, da vam izrazim čustva visokega spoštovanja za izrazito krščansko in družbi koristno delo, ki ga je sposobna samo vaša gorečnost.

Združen z vami v tem duhu krščanske ljubezni, je Vodstveni svet že večkrat iskal priložnost, da bi stopil v stik z vašo uglednostjo v prepričanju, da potrebe časa danes veliko bolj kot kdaj prej zahtevajo, da se združijo vsi tisti, ki imajo iste cilje, in da, kar je še pomembnejše, združijo vse svoje napore v izpolnjevanju krščanske ljubezni.

Iz knjižice, ki je pred nedavnim izšla v naši založbi in ki jo prilagam temu dopisu, boste mogli razbrati, kakšni so naši nameni in kakšne sadove smo dosegli v letih 1862-1863. Če bi ob branju te knjižice začutili pobudo, da bi stopili z nami v stik, da bi nam pomagali z vašimi nasveti in osvetlitvami in nam sporočili na kratko o usmerjenosti ustanove, ki ste jo vi priklicali v življenje, bi podpisani ne imel zadosti besed, da bi izrazil zadovoljstvo za toliko čast, ki bi mu jo izkazali.

Če bi me vi spodbudili v svoji dobrohotnosti s to prvo uslugo, bi v prihodnje izrabil priložnost, da bi se okoristil z vašim prispevkom v korist ustanove, ki ima iste namene in iste cilje kot vaša.

Oprostite mi, prosim, veleugledni gospod, prostodušnost, s katero se obračam na vašo gorečnost, in imam čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

Prideljeni tajnik odvetnik Nikolaj Bicchieray

Tudi finančni minister je priznaval don Boskove zasluge za revne in zapuščene dečke.

Turin, 14. maja 1865

Velečastiti gospod!

Drago mi je, da morem sporočiti vaši velečastiti uglednosti, da je finančni minister pred kratkim na moj predlog določil podporo 300 lir v korist zavoda, ki ga vi tako častno vodite.

Ukaz za izplačilo, ki vam bo poslan na vaš naslov, vam bo dal možnost, da boste dobili imenovano vsoto v Pokrajinski blagajni v Turinu.

Veseli me, da sem lahko tudi jaz prispeval k odloku, ki gre v korist vaše velezaslužne človekoljubne ustanove, in se čutim počaščenega, da se smem izreči vaše uglednosti

vdanega in ponižnega služabnika.

C. Cuttica

Med majskimi vrtnicami rastejo tudi bodeči trni, ki so globoko ranili don Boskovo srce. Štirje njegovi duhovniki so zboleli za neozdravljivimi boleznimi.

Don Frančišek Provera, prefekt zavoda v Lanzu, ki je bil posvečen za duhovnika 1864, je že dalj časa čutil ostre bolečine v nogi. Neozdravljiva gniloba mu je razjedala kost in ga priklepala na stol. Doktor Magnetti, ki ga je zdravil, ga je večkrat operiral in bil presenečen nad močjo, s katero je prenašal toliko bolečin. Vzkliknil je: »Ta človek mora biti svetnik!«

Že več mesecev don Provera ni mogel več maševati in je to nadomestil z vsakdanjim prejemanjem sv. obhajila. Medtem pa je nadaljeval svoje delo, skrbel za vse s pomočjo enega svojih sobratov, sprejemal starše gojencev. Vse je opravljal z veliko ljubeznijo in dobro voljo.

Ugledni zdravniki so se zbrali na posvet in ugotovili, da je bolezen neozdravljiva. Razmišljali so o možnosti, da bi mu odrezali nogo. Toda ko so videli, kako je oslabel, so ugotovili, da mu to ne bi prav nič pomagalo, samo povečalo bi njegove bolečine. Zato so vse prepustili naravnemu poteku. Ko je don Bosko slišal za to ugotovitev, je dejal:

»Prepustimo ga torej poteku, ki ga bo določila Božja previdnost.«

Vse do svoje smrti don Provera ni mogel stopiti na nogo. Hodil je z leseno berglo in se opiral na palico. Don Bosko mu je križ napovedal že leta 1862.

Tudi ravnatelj v Lanzu, duhovnik Ruffino, je postal žrtev svoje duhovniške gorečnosti. Ko je na začetku velikega tedna prišel v Turin, da bi vprašal don Boska za svet o raznih stvareh, se je vrnil v Lanzo na kozlu poštnega voza, med dežjem, ki je padal nanj cele štiri ure. Ko se je vrnil domov, je slišal, da kaplan in župnik ne moreta spovedati vseh, ki bi radi opravili to velikonočno dolžnost. Ne da bi se preoblekel, je šel spovedovat in ostal v spovednici več ur. Zaradi te velikodušne neprevidnosti ga je, moža bolj slabotne telesne zgradbe, napadla močna bolezen na pljučih in ga v kratkih mesecih spravila v grob.

Tako sta težko zbolela ravnatelj in prefekt zavoda v Lanzu. Don Bosko je položaj reševal tako, da je poslal v pomoč duhovnega vodjo iz oratorija don Bartolomeja Fusera, mladega zelo učenega duhovnika, ki je veliko obetal in bil svet mož. Toda tudi tega je, kakor hitro je prišel v Lanzo, udarila možganska kap. Poslali so ga v Turin, od tam pa v sanatorij.

Četrti bolnik je bil v oratoriju in don Bosko bi bil pripravljen zanj darovati tudi svoje življenje. To je bil don Viktor Alasonatti, ki je bil že zrel za nebesa. Vidno je pešal. V desni rami ga je mučila silna revma in tvor v grlu, ki se je vedno bolj širil in pretil, da ga bo zadušil. Bil je popolnoma nesposoben za delo. V upanju, da mu bo domači zrak pomagal, je po don Boskovem nasvetu šel v Avigliano, od koder je pisal svojemu dragemu predstojniku:

Naj živita Jezus in Marija! *7. maja 1865*

Spoštovani gospod don Bosko!

Čutim dolžnost, da vam pišem, kakor tudi silno željo, da bi dobil novice o zdravju vaše spoštovane uglednosti ter tudi poročilo o vaših spoštovanih sodelavcih in gojencih. Pišem vam na kratko, z namenom, da izpolnim vašo voljo in vas ponovno prosim, da bi brez nadaljnjega ukazali tudi v nasprotju s tem, kar je bilo že povedano. Prosim vas zato, da bi sami ali po kom drugem izrazili svoj ukaz ali nasvet, ki prihaja, kakršen koli naj že bo, iz srca, ki mi želi edino dobro. Nadvse bi mi bilo v tolažbo kakršno koli sporočilo o hiši, Družbi in sobratih, ki bi mi ga hoteli poslati.

Sedaj prehajam na svoje zadeve, če jih želite poznati. Naj vam najprej izročim pozdrave svojega očeta in vse moje družine z zagotovilom, da si ne bi mogel želeti večjih pozornosti, kot jih uživam, tako da mi dajejo celo denar za moje potrebe. Mir, ki ga tukaj uživam, mi je od prvih dni lajšal moj nenehni suhi kašelj, ki mi je onemogočal spanje. V tem trenutku me ne muči več tako zelo, toda težko se izkašljam in potem še dolgo hropem. Če le malo berem, molim ali pišem, me začne boleti glava, vendar je sedaj malo bolje. Najbolj pa me podnevi in ponoči boli desna rama, in to kljub nenehnim zdravljenjem z vsemi mogočimi zdravili. Žleza ščitnica ne popusti ali pa zelo malo. Zato bi po bolj ali manj dolgi izkušnji, če vi tako želite in mi svetujete in če je taka Božja volja, prišel na zdravniški pregled.

Vidite, koliko mislim na svoje telo. Kako pa je z mojim napredovanjem v kreposti, pa vam ne morem povedati. Priporočam se molitvam vsega oratorija, zlasti pa še vašim in mojih sobratov duhovnikov, ki jim, tako prosim vašo dobrohotnost, sporočite moje globoko združenje z njimi v Gospodu v upanju, da me ne bodo izključili iz spoštovanja vredne in ugledne skupnosti.

Do sedaj nisem obiskal velečastitega župnijskega osebja obeh tukajšnjih župnij niti očetov kapucinov. Župnik mi je dal 10 frankov in don Balbiano 1 frank za cerkev.

Ni mi znano, ali je don Martina prejel prepis načrtov, kakor tudi don Gavotto itn. iz Giavena. Zadovoljen bi bil, če bi jih mogel kak popoldan izročiti don Martini, seveda, če bi me moje noge nosile. Sicer bom šel s kočijo.

Nadlaket moje pišoče roke kaže, kako pogumna je moja roka pri pisanju in moja uboga glava, koliko je v njej reda in jasnosti v izražanju.

Tukaj Marijin mesec obhajajo tako, kakor si je le mogoče želeti, in to v obeh župnijah. Danes so sklenili jubilej. Naš župnik je nadvse zadovoljen, ker je vse preseglo njegovo pričakovanje. Le nekaj jih ni opravilo svojih verskih dolžnosti. Velečastiti gospodje kapucini, župniki in kaplani so v vsakem trenutku pripravljeni spovedovati. Deo gratias!

Tridnevne pobožnosti so veliko prispevale Božji slavi. O, da bi bilo zares tako! Veliko pozdravov za velečastitega in odličnega don Bono, če je še med našimi svetimi zidovi, don Caglieru 'in primis' (zlasti), don Ghivarellu, don Saviu, don Francesii itn.

Sprejmite obnovitev moje sinovske vdanosti, pokorščine in spoštovanja. Bog naj da, da se ne bo nikdar zmanjšalo moje veliko spoštovanje do vas.

Blagoslovite mi telo in dušo, le v Božjo čast, da bom v vsem izpolnjeval njegovo sveto voljo. Odpustite mi vse, kar bi moglo biti narobe v tem pismu, in me imejte za vedno vašega nadvse vdanega, čeprav nevrednega služabnika, sina in prijatelja.

duh. Viktor Alasonatti

Drugo in verjetno tudi zadnje pismo, ki ga je napisal v življenju don Alasonatti, nam odkriva veliko krepost, ki daje don Bosku pravico, da se imenuje oče Družbe sv. Frančiška Saleškega.

Naj živita Jezus in Marija! *Avigliana, Porta ferrata, 20. maja 1865*

Velečastiti in predragi gospod don Bosko!

Danes je sobota, dan obračunov, zato je prav, da poročam o moralnem, literarnem in fizičnem stanju preteklega tedna svojemu dragemu gospodu očetu, ravnatelju in resničnemu prijatelju.

Vsako jutro najpozneje ob 4.30 končam sveto mašo, v kateri se, kakor je prav, spominjam vaše uglednosti, svojih tovarišev in gojencev. Ves teden nisem ničesar bral in ničesar pisal razen vam in don Saviu. Nisem obiskal nikogar niti prekoračil mej svoje župnije, kamor sem šel pred nekaj dnevi v popoldanskih urah. Razlog tega mojega ravnanja je dejstvo, da me po prihodu domov popadejo strašni krči v trebuhu in me napade močan kašelj; in vse to zaradi prepiha, ki sem ga bil deležen na parniku. Diham samo z vršički pljuč, hropenje pa je ta zadnja dva dni malo pojenjalo zaradi kamiličnega čaja in toplega lanenega olja, zato močno zaupam in upam, da bom mogel še naprej krepiti moči svoje beštije.

Ponoči spim do dveh zjutraj, potem pa moram vstati, da se sprostim (da veniam - oprosti) s kašljanjem. Kar naprej me boli glava in rama, zato si ne upam ničesar storiti, ker mi napor poveča bolečine, tudi uživanje hrane. Po maši vzamem zdravilo, nato pa skušam nadomestiti izgubljeno spanje, dokler mi za zajtrk ne prinesejo malo čiste juhe. Obdajajo me ljudje, ki kar tekmujejo, kdo mi bo bolj ustregel, in skušajo celo uganiti moje želje. Ali ni to lepo življenje?

Ne bom vas več zadrževal s temi nizkimi rečmi. Prosim vas, da sprejmete spoštljive pozdrave mojega dobrega očeta, don Maurizia, naših župljanov in župljanov iz Buttigliere, od bratov Giacomelli itn.

Moj oče vas vabi, da bi za ves dan prišli k njemu, razen v ponedeljek, pojutrišnjem, s kakim tovarišem, npr. Caglierom ali don Saviem. Nadvse rad bi jih videl, in če boste prišli, da bi rad prejel od vas blagoslov. Sicer me pa blagoslovite od tam.

Presveta Devica Auxilium Christianorum naj bo z nami vsemi in na dan svojega praznika vse blagoslovi. Gospod naj vas ohrani in vi mi ostanite še naprej naklonjeni, saj sem si vedno prizadeval in si še, da bi vam ustregel.

Spominjajte se me, pozdravite fante in moje gospode soduhovnike in pomočnike in tovariše z don Giacomellijem. Pomagajte mi s svojimi svetimi molitvami in žrtvami in nazadnje, verjemite v mojo odkritosrčno sinovsko vdanost v Gospodu ponižni služabnik

duh. Viktor Alasonatti

Ko je don Alasonatti uvidel, da mu domači zrak ne prinaša nikakršnega zdravstvenega izboljšanja, temveč bolečine še naraščajo, je prosil don Boska, da bi lahko umrl v oratoriju. Ustregli so njegovi želji. Toda kako zelo so bili don Bosko, duhovniki, kleriki, fantje in vsa hiša presenečeni, ko so ga videli, da se je vrnil v oratorij v tako žalostnem stanju. Poskrbeli so zanj z vsem, kar je svetovala zdravniška umetnost, poklicali so najboljše zdravnike. Toda vse prizadevanje najboljših bolničarjev je bilo zaman, zaman vse molitve vsega oratorija, da bi mu izprosili nekdanje zdravje.

Ko je za to novico zvedel mons. Ghilardi, je 20. julija 1865 iz Mondovia pisal don Celestinu Durandu naslednje pismo:

»Kako hudo mi je zaradi novice o brezupni bolezni našega odličnega don Alasonattija! Zares si vaša ustanova ni zaslužila takega Gospodovega obiska, vendar je treba poljubiti njegovo roko, tudi ko kaznuje, kajti vedno je to roka očeta, ki tiste, ki jih ljubi, tepe. Jutri bom daroval sveto mašo zanj, vi pa ga obiščite namesto mene in ga potolažite, kakor najbolje znate. Isto storite z mojim dragim don Boskom, ki bo gotovo rekel s sv. Pavlom, naj se ne hvalim, razen s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa.«

V vseh teh tegobah se je Božji služabnik tolažil s pobožnostjo presvete Device Marije, ki jo je vsa skupnost še posebno slavila v mesecu maju. Od njegovih večernih nagovorov nam Kronika ohranja samo »lahko noč« za 30. maj, ki pa je izredno pomemben:

30. MAJ

Videl sem veličasten in lepo okrašen oltar, posvečen Mariji. Videl sem vse fante Oratorija, kako so se mu v procesiji bližali. Prepevali so pesmi v čast nebeški Devici, vendar ne vsi enako, čeprav so peli iste pesmi. Eni so prepevali zares lepo po taktu, nekateri glasno, drugi bolj pritajeno. Drugi so prepevali s svojimi grdimi, hripavimi glasovi, tretji razglašeno, spet drugi so šli naprej molče, zehali so in zdelo se mi je, da jim je dolgčas. Nekateri so se med seboj suvali in se smejali. Vsi so nosili darove za Marijo. Vsi so imeli v rokah šopek cvetlic, eni velikega, drugi manjšega, vsak drugačnega. Eni so nosili šopek iz vrtnic, drugi iz nageljnov, tretji iz vijolic itn. Nekateri so prinašali zelo čudne darove: prašičjo glavo, mačka, krožnik krastač pa spet zajca, jagenjčka in še veliko drugega.

Pred oltarjem je stal prekrasen mladenič, ki je imel, če si ga natančno pogledal, na ramah peruti. Verjetno je bil angel varuh oratorija, ki je sprejemal darove, ki so jih prinašali fantje.

Prvi so prinesli prekrasne šopke cvetlic in angel jih je brez besede polagal na oltar. Mnogi so jih sami položili tja. On jih je pogledal, razvezal šopek, vrgel stran gnile cvetlice, šopek spet spel in položil na oltar. Nekateri so imeli v svojih šopkih cvetlice brez vonja, kot so dalije, kamelije itn. Angel je odstranil tudi te, ker Marija noče videza, temveč resničnost.

Ko je angel spet povezal šopke, jih je podaril presveti Devici. Mnogi so prinesli med cvetlicami tudi trnje, veliko ali malo, nekateri žeblje in angel je vse to odstranil.

Končno je prišel še tisti, ki je prinesel prašička. Angel mu rekel: »Kako si upaš kaj takega darovati Mariji? Ali veš, kaj pomeni prašiček? Pomeni grdo gnusobo, nečistost; Marija, ki je vsa čista, ne more prenašati tega greha. Odstrani se, ker nisi vreden, da stojiš tukaj pred njo.«

Prišli so še drugi, ki so nosili mačka, in angel jim je rekel: »Kako, tudi vi si drznete Mariji prinesti tak dar? Veste, kaj pomeni maček? Pomeni tatvino in to hočete darovati Mariji? Tatovi so tisti, ki kradejo stvari, denar, knjige tovarišem, tisti, ki kradejo jedi v oratoriju, ki namenoma trgajo obleko, ki zapravljajo denar svojih staršev s tem, da se ne učijo.'' Vse te je postavil ob stran.

Prišli so fantje, ki so nosili krožnik s krastačami, in angel je užaljen dejal: »Krastače pomenijo gnusne grehe pohujšanja in vi si upate prečisti Devici darovati take stvari? Pojdite stran in izginite z drugimi nevrednimi.« Vsi zmedeni so se umaknili.

Nekateri so prihajali z nožem, zabodenim v srce. Nož je pomenil božje rope. Angel jim je dejal: »Ali ne vidite, da nosite smrt v duši? Če ste še pri življenju, je to posebna Božja milost, sicer bi bili že pogubljeni. Za božjo voljo, odstranite ta nož!« Tudi te je angel odpravil.

Počasi so se približali vsi preostali fantje. Nekateri so darovali jagnjeta, zajce, ribe, orehe, grozdje itn. itn. Angel je vse sprejel in položil na oltar. Ko je tako razdelil fante v dobre in slabe, je tiste, katerih darove je Devica Marija sprejela, razporedil pred oltarjem. Tiste pa, ki jih je poslal stran, in teh je bilo na mojo veliko žalost zelo veliko, je pustil zadaj.

Tedaj sta se na obeh straneh oltarja prikazala še po dva angela, ki sta nosila dve predragoceni košari, polni čudovito lepih vencev iz nadvse lepih vrtnic. To pravzaprav niso zemeljske vrtnice, temveč kot umetne znamenje nesmrtnosti.

Angel varuh je vzel vse tiste vence in jih drugega za drugim položil na glave fantom, ki so stali pred oltarjem. Venci so bili eni večji, drugi manjši, vendar vsi čudovito lepi. Med fanti pa niso bili samo sedanji gojenci, temveč tudi taki, ki jih nisem nikdar videl. In sedaj se je pripetilo nekaj čudovitega. Med njimi so bili fantje, tako grdi, da je človeka kar pretreslo od groze. Toda prav ti so dobili najlepše vence, znamenje, da je namesto zunanje lepote v notranjosti vladala neizmerna čednost čistosti. Veliko se jih je odlikovalo v krepostih, pokorščini, ponižnosti, ljubezni do Boga in je imel lep venec sorazmerno s krepostjo. Angel jim je dejal: »Marija vas je danes hotela ovenčati s tako lepimi vrtnicami. Poskrbite, da vam jih ne bodo odvzeli. Na tri načine boste v tem uspeli: 1. s ponižnostjo, 2. s pokorščino, 3. s čistostjo; tri čednosti, ki vas bodo naredile prijetne Mariji in zaradi katerih boste nekoč prejeli neizmerno dragocenejši venec.

Tedaj so fantje začeli pred oltarjem prepevati Zdrava, morska zvezda. Med petjem prve kitice so se v procesiji oddaljevali, kakor so prišli. Zatem so zapeli Častite Marijo, človeški jeziki, in to tako glasno, da sem se začudil. Sledil sem jim še nekaj časa, potem sem se pa vrnil, da bi videl fante, ki jih je angel postavil ob stran, vendar jih nisem več videl.

Dragi moji, dobro vem, katere izmed vas je angel ovenčal in katere je spodil. Vsakemu bom vse povedal, da se boste potrudili nositi Mariji tiste darove, ki se jih ona veseli. Naj vam povem nekaj misli.

Prva: vsi fantje so nosili nebeški Devici cvetlice, različnih vrst, toda dobro si zapomnite, da so skoraj vsi, eni več drugi manj, med cvetlicami imeli trnje. Razmišljal sem, kaj naj bi to pomenilo, in sem prišel do sklepa, da pomenijo nepokorščino. Imeti pri sebi denar in ga ne hoteti izročiti prefektu, prositi dovoljenje, da bi kam šel, in potem iti drugam, iti v šolo pozneje, ko so drugi že zbrani, pripravljati na skrivaj pojedine, hoditi v spalnico k drugim, ko je to strogo prepovedano, pa naj bi imeli še toliko razlogov za to, netočno vstajanje zjutraj, opuščanje predpisanih pobožnih vaj, klepetanje, ko je čas za tišino, kupovanje knjig brez dovoljenja, odpošiljanje pisem na svojo roko ali dobivanje pisem po drugih, kupovanje in prodajanje stvari, to so trni.

Nekateri me bodo vprašali, ali je greh, če kršijo pravila hiše. Resno sem razmišljal o tej stvari in vam odgovarjam z dà. Ne rečem, da je to velik ali majhen greh, greh pa vsekakor je. Pa bo kdo rekel, da med Božjimi zapovedmi ni nobene, ki bi prepovedovala kršiti hišna pravila. Toda med Božjimi zapovedmi je tudi Spoštuj očeta in mater. Ali veste, kaj hočejo povedati besede očeta in mater? Veljajo tudi za njihove namestnike. Ali ni v Sv. pismu zapisano: Pokoravajte se svojim predpostavljenim. Če morate vi ubogati, potem je jasno, da morajo oni ukazovati. To je tudi izvor hišnega pravilnika oratorija in iz tega se vidi, ali nas obvezuje ali ne.

Druga misel: Nekateri so nosili v svojih šopkih žeblje, žeblje, ki bi mogli pribiti na križ Jezusa Kristusa. Začenja se vedno z majhnimi stvarmi, potem pa pridejo na vrsto velike. Eden hoče denar zato, da bi ustregel svojim muham in da bi ga lahko porabil po svoji volji. Denarja ne izroči, potem začne mešetariti s knjigami in krasti predmete in denar tovarišem. Drugi hoče zadostiti poželenju po jedi, pijači, potem še kaj drugega, in končno je tu greh. Tako so se v šopkih znašli žeblji in tako so križali dobrega Jezusa. Apostol pravi, da grehi znova križajo Odrešenika, znova križajo Božjega Sina.

Tretja misel: Veliko fantov je imelo med svežimi cvetlicami tudi gnile in take brez vonja. To so dobra dela, ki pa so storjena v smrtnem grehu, dela, ki nič ne večajo zasluženja. Cvetlice brez vonja so dobra dela, ki smo jih storili iz ozira na ljudi, iz stremuštva, zato da bi ugajali učiteljem in mojstrom. Angel jih je karal in jim očital predrznost, da so ji prinašali tako cvetje. Pošiljal jih je nazaj, naj znova povijejo svoj šopek. Oddaljili so se, razvezali šopek, odstranili neprimerne cvetlice, ga ponovno zvezali in ga prinesli pred oltar, kjer jih je angel sprejel in jih položil na mizo. Ko so se vračali k oltarju, niso šli po vrsti, temveč je , ko je bil gotov s svojim šopkom, tega zanesel na oltar skupaj s tistimi, ki so prejemali vence.

V teh sanjah sem videl vse, kar je in kar bo iz mojih fantov. Mnogim sem to že povedal, drugim pa še bom. Prizadevajte si, da bo nebeška Devica od vas vedno prejemala cvetlice, ki jih ne bo treba nikdar zavrniti.

11.
POGLAVJE

Zbirali so dobitke za loterijo – Uradna cenitev – Don Bosko prosi turinskega prefekta, naj mu da dovoljenje za loterijo. Odlok prefekture o potrditvi – Prva don Boskova okrožnica, ki najavlja loterijo – Program in načrt pravilnika o loteriji – Dve okrožnici Tajništva komisije za razpošiljanje programa in srečk – Objava v Unità Cattolica – Don Boskovo vabilo prijateljem, da bi mu pomagali pri prodaji srečk – Dve prošnji dobrotnikom za pomoč za dela pri cerkvi – Razširitev vrhovnega ekonomata za cerkvene beneficije.

Ko je don Bosko položil temeljni kamen za novo cerkev, je začel iskati darove, ki bi bili kot dobitki za zmagovite številke pri loteriji. Tu navajamo okrožnico, ki jo je on razpošiljal v ta namen.

Spoštovani gospod!

Že pred nekaj leti sem se obrnil na Vas in Vas povabil, da bi sodelovali pri loteriji v prid revnim fantom, ki obiskujejo oratorij v tem mestu. Vi ste mi ponudili dobrohotno pomoč, da je loterija po Vaši zaslugi zelo lepo uspela. Medtem ko mi je srce polno hvaležnosti za vse, kar ste storili, nastajajo nove potrebe in nove razmere, ki me silijo, da začnem novo, saj je to edino sredstvo, da se zatečem k majhni dobrodelnosti. Med temi potrebami so najemnine, vzdrževanje, popravila in tudi gradnja prostorov, namenjenih za te oratorije, in končno cerkev, ki je že v gradnji v četrti Valdocco. Iz programa in načrta loterije, ki, kakor upam, vam ju bom v kratkem poslal, boste lažje spoznali, kar tu samo omenjam. Zato bi Vas z vsem zaupanjem, znova računajoč na vaše učinkovito sodelovanje, prosil za tri posebne usluge:

1. Da bi mi še naprej izkazovali svojo uslugo za zadevo, ki ste jo že prej večkrat podprli.

2. Da bi mi javili imena in priimke tistih oseb, za katere menite, da se ponudijo kot organizatorji te dobrodelne ustanove.

3. Če bi kdo, ki ga poznate, imel darove, ki bi jih uporabili za to potrebo, jih dobrohotno pošljite temu zavodu, tako da bo vzbudilo čim manj hrupa. Ker je za začetek loterije najprej treba zbrati določeno število dobitkov, jih opisati in predstaviti g. prefektu tega mesta in province, da potem dobimo dovoljenje, da darove javno izpostavimo.

Ko Vam medtem izkazujem živo zaupanje, Vam zagotavljam, da bom storil vse, da zmanjšam ves hrup ob vseh opravkih, ki se lahko pojavijo pri opravljanju zadeve, ki jo boste v svoji dobroti pospeševali.

Bog, ki bogat z milostmi bogato poplača kozarec vode, ki ga komu damo v njegovem imenu, naj Vam nakloni dolgo življenje in Vam pošlje bogate blagoslove za dela ljubezni, ki jih boste izkazali tem revnim fantom in za izgradnjo Gospodove hiše.

Blagovolite končno sprejeti mojo veliko hvaležnost!

Vaš vdani služabnik DUH. JANEZ BOSKO

Oratorij sv. Frančiška Saleškega Turin – Valdocco

Kot odgovor na razposlane okrožnice so prihajala številna nakazila in kuverte in kmalu je bilo zbranih 840 dobitkov. Da bi vse razstavili, je bila določena dvorana, ki je bila raztegnjena prek vsega drugega nadstropja in je gledala na Via della Giardiniera. Pravni strokovnjaki so ocenili vrednost prve zbirke nagrad ter k njihovemu seznamu dodali ceno.

Seznam dobitkov do št. 840.

Na željo duh. Janeza Boska izjavljam, da sem danes bil pri pregledu in ocenjevanju zgoraj omenjenih umetniških predmetov; skupna cena vseh je enajst tisoč petsto deset (11,510). – Dano v Turinu, 14. maja 1865. Profesor Janez Volpato.

Podpisani je na željo gospoda don Boska ocenil predmete različne vrednosti, ki so navedeni v zgoraj omenjenem seznamu v vrednosti dvanajst tisoč enaindevetdeset (11.091). – Dano v Turinu, 15. maja 1865, Jožef Buzzetti, ocenjevalec.

Da ne bi nastala nesoglasja, se opozarja, da so mesta od št. ena do šestdeset ostala prazna, da bi tam vpisali dobitke, za katere se upa, da bodo še prišli od Njegovega Veličanstva kneza Amadeja in od ministrov.

Ko je Božji služabnik to opravil, je takoj začel postopek, da bi od civilnih oblasti dobil dovoljenje za loterijo. Pisal je prefektu Pasoliniju:

Presvetli g. prefekt!

Že večkrat prej sem se v težavah fantovskega oratorija v tem mestu zatekel k Vam, presvetli gospod, in sem pri Vas vedno našel močno oporo. Upam, da bom enako uslugo dosegel tudi sedaj, ko imamo res velike potrebe. Te so:

1. Poplačati nekatere zaostanke najemnin za šolo in praznični oratorij v Vanchigli, ki znašajo letno 630 frankov; za oratorij sv. Alojzija pri Porta Nuovi 450 frankov; sv. Jožefa v S. Salvario 300 frankov.

2. Odplačati dolg 25.000 lir, ki ga dolgujem g. Filippiju za del hiše, ki ga je prodal in sem ga kupil, da bi dal zavetje večjemu številu revnih fantov.

3. Da bi priskrbel kruh za okoli osemsto revnih fantov, ki so v zavodu, imenovanem Oratorij sv. Frančiška Saleškega, in dobivajo hrano, obleko in so napoteni na delo.

4. Dograditi novo cerkev, kajti tista, ki smo jo uporabljali do sedaj, služi komaj eni tretjini fantov, ki prihajajo vanjo.

Da bi poskrbel za vse te potrebe, sem prosil zgoraj imenovane gospode z magistrata, ki so pregledali potrebo takih izdatkov, opozorili na potrebna sredstva in predlagali loterijo z dobitki, kakor je razloženo pri dodanem pravilniku in načrtu pravilnika. V tej potrebi se obračam na Vas, presvetli gospod, in Vas vljudno prosim: 1. Da bi blagovolili potrditi komisijo za to loterijo, sestavljeno iz zgoraj imenovanih članov, s pravico, da objavijo program in pripadajoči pravilnik. 2. Da bi smeli razprodati srečke št. 94.404, po en cent o, kar bi znesloo 47.202 lir, v dvojni vrednosti predmetov iz seznama. 3. Da bi vsako srečko podpisal kak član komisije in potrdil s pečatom iste komisije kakor v obrazcu, ki je temu pridružen.

Prepričan, da boste v svoji dobroti sprejeli prošnjo, Vam želim veliko blagoslova iz nebes.
Vaš hvaležni duh. Janez Bosko

Don Bosko je torej hkrati s pismom prefektu dodal seznam članov komisije, program in načrt loterije, obrazec za srečke, seznam dobitkov, ki jih je dobil od dobrotnikov, in ocenitev, ki so jo opravili strokovnjaki. Čez štiri dni je prejel naslednji odgovor:

Oratorij sv. Frančiška Saleškega, Turin
Št. 1139; Predmet: loterija

prefekt turinske province

Potem ko je pregledal prošnjo g. ravnatelja Oratorija sv. Frančiška Saleškega v tem mestu, ki želi dobiti dovoljenje za loterijo s prenosnimi dobitki, ki so bili podarjeni v ta namen v popolno korist imenovanega oratorija,

in pogledal naslednji program oziroma načrt za loterijo, ki mu je sledil registrski obrazec in vzorec za srečke, ki jih je ocenil strokovnjak g. Volpato v znesku 23.601 lir,

ter videl kraljevi odlok z dne 24. septembra 1863, št, 1484,

DOLOČA

1. *Dovoljena je loterija z dobitki, opisanimi v seznamu, v prid Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu z izdajo štiriindevetdeset tisoč štiristo štirih srečk po petdeset centezimov za o, ki skupaj znesejo 47.202 lir, v dvojni vrednosti dobitkov. Omenjena loterija bo opravljena na način in pod pogoji, kakor jih navaja zgoraj omenjeni načrt.*
2. *Vsako srečko bo podpisal eden izmed članov komisije, sestavljene, kot je v predhodnem seznamu, in en uradnik te prefekture, ki je določen v osebi Karla Baccalarija.*

3. *Preden se začnejo razprodajati srečke, je treba imenovano loterijo objaviti javno s podobno objavo kakor za komisijo, kjer bo treba omeniti uporabo, načrt loterije in odlok, ter objaviti kraj, dan in uro, ob katerih bodo vlekli srečke.*

   To bo opravljeno v navzočnosti delegatov komisije pod predsedstvom g. župana tega mesta, ki ima dolžnost, da poroča o pravilnosti vsega postopka.

4. *Prej imenovana komisija bo poročala temu uradu, da bo celotna vsota od prodaje srečk uporabljena izključno v dobro omenjenega zavoda, ki mu bodo ostali tudi neprodani dobitki.*

za prefekta RADICATI
Turin, 19. maja 1865

Ko so dobili to dovoljenje, so v nekaj dneh v severni in srednji Italiji razposlali na tisoče vabil s programom in načrtom loterije z imeni članov komisije.[9]

Imenovanemu vabilu je bilo dodano tudi pismo tajnika same komisije.

ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA
Turin – Valdocco Junija 1865
Presvetli gospod!

V čast mi je, da vam, presvetli gospod, pošiljam program za loterijo, ki jo v imenu komisije, ki je bila za to sestavljena, priporočam Vaši znani dobroti.

Imenovana komisija želi, da tudi Vas, presvetli gospod, prištejemo med organizatorje loterije; dokler mi Vi ne boste izrazili svojega nasprotnega mnenja, se bom imel za pooblaščenega, da Vaše spoštovanja vredno ime vpišem v seznam zaslužnih organizatorjev.

Cilj loterije in bremena, povezana s pospeševalnim uradom, boste v polnosti spoznali iz priloženega programa in načrta loterije, ki ju je vladna oblast že potrdila.

Bog naj bogato poplača Vašo dobroto in v zaupanju, da mi boste oprostili nevšečnost, ki Vam jo povzročam, se Vam iskreno zahvaljujem.

Vaš globoko vdani služabnik VITEZ FRIDERIK OREGLIA DI S. STEFANO, *tajnik*

Z drugo okrožnico je plemeniti tajnik razdeljeval srečke in se priporočal, naj mu pošljejo nabrane dobitke.

ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA
Turin – Valdocco 1865
Dobrotljivi gospod!

Prefektura te province, ki je odobrila loterijo, znano Vaši dobroti, je tudi potrdila prvo izdajo srečk, ustrezno vrednosti že darovanih dobitkov.

Da bi opravili nekatere nujne izdatke za te fantovske oratorije in še bolj zato, da ne bi prekinili del pri gradnji cerkve, ki vsak dan bolj veselo raste iz zemlje, Vam izročam

[9] Dodatek 4.

nekaj desetin št. 8 s prošnjo, da jih priporočite tistemu in v tisti vsoti, kakor se Vam bo zdelo primerno.

Hkrati pa Vas prosim, da zberete tiste dobitke, ki bi jih lahko dobili od dobrohotnih ljudi, in jih pošljete v dvorano, ki je določena za javno razstavo, pač na način, kakor Vam bo delalo manj težav.

V imenu komisije Vam z velikim veseljem sporočam, da je loterija lepo stekla, in zaupamo, da bo z Vašo naklonjenostjo opravljena z dobrim uspehom.

Blagovolite sprejeti izraze moje globoke hvaležnosti!

Iskrene pozdrave

Ponižni služabnik Friderik Oreglia di S. Stefano, tajnik

Tudi časopisi so na veliko objavljali loterijo. Unità Cattolica je 19. julija 1865 natisnila:

»Loterija v Turinu. - Že večkrat smo dobroti naših bralcev priporočili cerkev, ki jo gradijo v Turinu v čast Mariji, Auxilium Christianorum (Pomoč kristjanov). Sedaj pa z veseljem oznanjamo loterijo, ki so jo v ta namen začeli v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, in spodbujamo dobre katoličane, da bi s svojimi darovi pospeševali delo, ki ga podpira sam sveti oče Pij IX. in jo posebej ščiti kraljeva družina. Z globoko hvaležnostjo bomo sprejeli umetniški ali z velikim prizadevanjem izdelan dar in bomo v seznam natisnili ime darovalca. Cena vsake srečke je določena na 50 centov.«

Hkrati pa se je don Bosko obračal tudi z lastnoročno napisanimi pismi na znance in prijatelje, da bi mu pomagali razpečavati srečke za loterijo. Od teh pisem je eno ohranjeno.

Turin, 11. julija 1865

Predragi Casazza!

Prosim te, da bi mi pomagal razpečavati sveženj srečk (dvajsetkrat po deset), ki ti jih prilagam. Po tebi se priporočam tudi papanu in mamici, da bi ti pomagala pri prodaji, in ti mi tako povrneš ob svojem času in na preprost način z ustrezno vsoto denarja.

Zelo si želim, da bi me kdaj obiskal, na način, za katerega veš, da mi bo drag.

Bog te blagoslavljaj, moj dragi. Pozdravi v mojem imenu svoje starše. Veruj, da ostajam vedno tvoj prijatelj duh. Janez Bosko

Gospa Casazza Secondo, ulica Garibaldi 33 – Turin

Zelo dobro je bila sprejeta loterija, katere žrebanje smo zaradi raznovrstnih razlogov morali odložiti do leta 1867. Ta odlog je koristil prodaji srečk, vendar don Bosku ni mogel odvzeti težkih skrbi. Zato se je poln upanja obračal na svoje stare prijatelje, med drugimi piše g. vitezu Saveriju Cottolengu, ki se je mudil v svoji počitniški hiši v Cumiani.

Dragi gospod vitez!

Ubogi don Bosko je v stiski pri nadaljevanju (gradnje) cerkve Marije Pomočnice, zato se Vam priporoča, da bi vzeli kak strošek v svoj račun:

1. strešniki

2. letve za strešnike

3. škarniki (prečne letve), ki podpirajo letve za strešnike

4. tramovi, ki nosijo letve

Vsak od teh delov (ne se ustrašiti) znaša približno štiri tisoč frankov, mogoče kaka stotina manj. Kaj pravi Vaše srce? Verjamem, da bo presveta Marija povrnila Vam in dragemu Emanuelu in Lojzetu, tako da vam bo pripravila lepo bivališče v nebesih, kajti ona pomaga dopolniti Vaše nadzemeljsko bivališče.

Take vsote ni treba takoj plačati, ampak v tekočem letu.

Z zadovoljstvom Vam povem, da so dela že na višini obokov kapel, in upam, da bodo sredi avgusta že pod streho.

Imel sem prošnjo in poznam dobroto Vašega srca, zato naj stori, kar lahko, in jaz bom vedno zadovoljen in v vsakem primeru ne bom nikoli prenehal klicati blagoslov iz nebes nad Vas in nad Vaše odraščajoče otroke, ki jim želim vse dobro.

Priporočam sebe in vse svoje uboge fante dobroti Vaše molitve, medtem ko imam veliko čast, da lahko z vsem spoštovanjem izkažem hvaležnost.

Vdani služabnik DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 5. julij 1865

Neko drugo pismo je bilo naslovljeno na g. viteza Brossa, nekdanjega prošta, zavod S. Salvarija, Turin.

Presvetli in predragi v Gospodu!

Bodite tako dobri, da lahko upam na kakšno pomoč za cerkev, ki jo gradimo tukaj; sedaj sem v položaju, da se moram zateči prav k Vaši dobroti.

V soboto potrebujem dva tisoč frankov, da poravnam štirinajstdnevne dolgove, in ne vem, kje naj jih vzamem; za druge štirinajstdnevne termine je v glavnem že poskrbljeno. Za tega pa se moram zateči k Vam; če ne jemljete tega kot miloščino, bi mi naredili veliko uslugo, če ga daste kot posojilo; jaz pa bom poskrbel, da bom povrnil v času in v načinu, kakor mi boste naročili.

Če mi Vi ne rečete nič nasprotnega, bom s tem namenom ob koncu tedna prišel k vam, razen če bi Vi radi prišli pogledat ta zavod in cerkev v gradnji.

Upam, da Devici Mariji ne bo težko pripraviti vam lepo sobico v nebesih, saj ji boste pomagali graditi hišo na zemlji.

Priporočam sebe in svoje drage fante vašim toplim molitvam.

Ostajam Vaš hvaležen duh. JANEZ BOSKO

Turin, 17. julija 1865

Malo prej je don Bosko za pomoč oratoriju naredil prošnjo vrhovnemu ekonomu cerkvenih beneficijev, katerega naslovnik je skozi dolga leta bil kanonik teolog opat Mihael Angel Vacchetta, ki mu ni nikoli odrekel pomoči.

Ta je februarja 1864 dal svojo odpoved temu uradu, prisiljen zaradi zlobnih natolcevanj časopisa Gazzetta del Popolo, ki v tem upravljanju ni hotela cerkvenih ljudi, in je umrl 21. avgusta 1865, potem ko je zaprosil in dobil odpuščanje raznih cerkvenih kazni, ki si jih je nakopal. V znamenje svoje nenehne dobrote do don Boska je v oporoki zapustil naslednji člen: »Čl. 10. Dobrodelni ustanovi v Valdoccu v Turinu, ki jo je ustanovil don Bosko, volim potrdilo o javnem dolgu z letnim dohodkom petdeset lir, z dolžnostjo za skromno obletnico in perpetuum, da se na dan moje smrti opravi maša za mojo dušo in dušo mojih prijateljev in nasprotnikov, ki naj jo brez odlašanja plača moj dedič eno leto po moji smrti.« Dedič je bil pripravljen zadostiti tej obveznosti, če bi don Bosko predložil dokument, ki ga pooblašča, da sprejema volila kot predstojnik moralne ustanove, ki jo priznava tudi oblast; in tako zapuščina ni bila izpolnjena.

Opatu Vacchetti je v upravi vrhovnega ekonomata sledil odvetnik Fenoglio. Don Bosko ni poznal njegovega razpoloženja do oratorija; vendar je bil odgovor, ki je prišel, ugoden.

Podpisani vrhovni ekonom skrbno poročam Vam, spoštljivi gospod, da je vlada Njegovega veličanstva blagovolila dodeliti Vam iz zakladnice tega vrhovnega ekonomata vsoto petsto lir kot pomoč, da bi se spremenile v blagor naših 58 klerikov, ki so imenovani v znani opombi, dodani uporabi.

To vsoto bo ta Vrhovni urad plačal ali Vam ali tistemu, ki ga boste vi določili, da jo sprejme, da bo oseba le poznana in opremljena z rednim obračunom s kolekom na papirju za koleke, pravilno uničenim in na pravilnem obrazcu, ki je tu spodaj razgrnjen.

Vrhovni ekonom Fenoglio

Turin, 13. junija 1865

12.
POGLAVJE

Don Bosko v Mirabellu – Njegovo pismo markizu Fassatiju; grofu Camburzanu se zdravstveno stanje slabša; govorice o prihodnjem turinskem nadškofu; sklep meseca maja v oratoriju v Mirabellu; njegovi bolni duhovniki; dela pri cerkvi Marije Pomočnice in loterija – Don Bosko za novo mašo v Pino Torinese – Don Bosko napove ozdravitev težko bolnega don Cerrutija – Druge uresničene napovedi – Don Bosko razodene stanje nekega pokojnika – Praznovanje don Boskovega godu – Drugi dokazi ljubezni -Don Ruovo pismo don Proveri: težave so dokaz, da je zavod v Lanzu Božje delo; tolažilni sadovi praznika sv. Alojzija v Marabellu; casalski monsinjor je sprejel izpite klerikov; vaja za srečno smrt v Luju – Katoliško branje

Božji služabnik je naročil, naj v nedeljo 4. junija v oratoriju sklenejo mesec, posvečen Mariji, 31. maja pa je odpotoval v Mirabello. Tam so v četrtek 1. junija slovesno obhajali sklep Marijinega meseca pod vodstvom mons. škofa iz Casaleja ob navzočnosti sprevoda župnikov in drugih duhovnikov. Tudi grofica Callori je s svojo navzočnostjo počastila ta praznik. Gojenci so uprizorili latinsko komedijo Phasmatonices, ki je odlično uspela.

Ko se je don Bosko vrnil v Turin, je takole pisal markizu Fassatiju:

Presvetli in predragi gospod markiz! *Turin, 4. junija 1865*

Odkar ste Vi, spoštovani gospod, s svojo družino odpotovali v Rim, nisem dobil nobene novice od Vas; sicer pa upam, da je Bog uslišal naše revne molitve in Vas je vse ohranil v milosti in spremljal s svojim blagoslovom.

Pri nas je eden Vaših služabnikov, namreč iz Carignana, ki prihaja v šolo v oratorij; čutimo, da ima dobre ideje in dobre navade. Razen po pismih, drugače pa nisem videl gospe vojvodinje, ki je potrdila, da biva kot redno v Borgu. Trenutno je pri grofu Camburzanu, katerega stanje se vedno slabša. Res moramo reči, g. markiz, da ima Gospod svoje

cilje. Menim, da hoče tej verni družini poslati velike težave, da jih pripravi na plačilo v nebesih, ne da bi šli skozi vice.

Na vseh koncih govorijo o novih škofih. do dela načrte, kakor se mu zdi prav. Zdi se, da za Turin kar drži tale trojka: 1. mons. Ballerini – 2. Calabiana – 3. Riccardi. Molimo, da Bog konča to težko zadevo.

Danes obhajamo praznik ustave. V Turinu se nič ne dogaja. Samo blato in dež, zaradi česar je veliko težav po ulicah.

Danes smo z lepim uspehom sklenili majniško pobožnost. Ko bi videli, kako čudovito je bil okrašen Marijin oltar. Glasba, petje, godba, molitve, pridige itn., vse je bilo čudovito. Kanonik Nasi je bil glavni celebrant in pridigar.

Cerkev Marije Pomočnice sega že dva metra od tal in vsi delajo z veseljem. Toda gospa markiza bo morda vprašala: »Kako pa je s financami?« Sporočiti ji moram, da sem z njenim odhodom izgubil glavno oporo; vendar je Gospod uredil, da nam do sedaj ni nič manjkalo, kar bi zaviralo dela.

V četrtek je bila v Mirabellu gledališka predstava v latinščini, kjer je bil navzoč tudi mons. Calabiana s številnimi duhovniki; vse je čudovito uspelo; veliko smo govorili o Vas; ko sem dejal, da Vam bom v kratkem pisal, so mi mons. Škof, don Rua, grofica Callori in Cerruti takoj naročili, naj vsej družini izročim njihove spoštljive pozdrave.

Gospod je obiskal naše zavode, don Alasonatti, ravnatelj in ekonom iz Lanza ter duhovni voditelj naših šol so vsi hkrati zboleli in za sedaj ni upanja, da bi ozdraveli. Sicut Domino placuit, ita factum est (Zgodilo se je, kakor je bilo Gospodu po volji).

Naša loterija kar dobro napreduje. Njegovo Veličanstvo knez Amadej, princ Evgen, vojvodinja iz Genove, knez Tomaž in kneginja Marjeta so prevzeli glavno vodstvo. Imamo že potrdilo za precejšnje število srečk.

Takoj ko bo končana loterija za gluhoneme (7. t. m.), jih bomo takoj začeli razpečevati.

Mi vsi tu v zavodu Vas spoštljivo pozdravljamo in želimo vsega dobrega iz nebes na Vas in na gospo markizo, Azelijo in na spoštovanja vredno družino grofa Evgena de Maistre. Vsem naj Bog nakloni zdravja in milosti, da bi živeli srečno, in nam zagotovi večno zveličanje.

Bog Vas blagoslovi, gospod markiz; in poln spoštovanja Vas pozdravljam.

Vaš globoko vdani in ponižni služabnik duh. Janez Bosko

P. S.: Prosim Vas, da priloženo pismo daste v kak poštni nabiralnik.

Desetega junija, v soboto pred praznikom Presvete Trojice, je mons. Balma, naslovni nadškof iz Ptolemaide, posvetil v duhovnika diakona Jožefa Lazzera. Don Bosko je spremljal novomašnika v njegovo rojstno vas Pino Torinese, bil pri njegovi novi maši in imel novomašno pridigo. Župnik don Jakob Aubert, ki je gostil prijatelja don Boska, duhovščina, domači in ljudstvo so praznovali ta čudoviti dogodek, kolikor so najbolje mogli. Isto se je zgodilo v oratoriju, kajti don Lazzera so vsi imeli radi.

Medtem je v zavodu v Mirabellu zavladala tolažba, ki jo je napovedal don Bosko ob svojem zadnjem obisku. Stvar zasluži, da jo v celoti opišemo.

V šolskem letu 1864/1865 sta bila 5. in 4. letnik gimnazije v malem semenišču zaupana kleriku prof. Frančišku Cerrutiju. A ta je bil bolehen in posegi, ki jih je prestal, so mu izčrpali moči. Don Rua je sporočil don Bosku in ga prosil, naj ga oprosti te tako težke šole. Don Bosko pa je odgovoril:

»Cerruti naj še naprej poučuje.«

Dobri klerik je ubogal, na koncu aprila 1865 pa je težko zbolel.

On sam priča o tem, kakor sledi: »Presenetila me je velika utrujenost in izčrpanost, pogosto sem bljuval kri, dobil sem pljučni katar, imel sem stalno vročino in le s težavo sem dihal. Zdravnik Pasini je menil, da je to zanemarjen in resen bronhitis.

V tistem času je don Bosko prišel v Mirabello; vprašal me je o bolezni, ki me je mučila, in mi svetoval tablete, po katerih mi je bilo zelo slabo. Ko je odhajal, mi je rekel:

'Ni še prišla tvoja ura; bodi miren; moraš narediti še veliko stvari, preden si zaslužiš nebeški raj.'

Bolezen je bila vedno hujša, da je zdravnik menil, da ni upanja na ozdravitev. Dobro se spominjam, da je vpričo mene dejal:

'Ni več zdravil, ki bi mu jih lahko dali; bolezen je prehuda, moči so izčrpane do zadnjega; zato mora strogo počivati in mora vladati popolna tišina. Ne preostane drugo, kot da narava sama opravi.' Don Rua, ravnatelj, mi je v svoji ljubezni izkazoval vso skrb in uredil, da so fantje zjutraj in zvečer molili, kakor je navada, kadar je kdo resno bolan. Ker bolezen ni popustila in ker je don Rua odšel v Turin, je govoril z don Boskom. Ko se je vrnil, mi je dejal: 'Veš, kako je. Da tvoja ura še ni prišla in moraš misliti, da boš ozdravel. Še več. Kdo je tisti zdravnik, je vprašal don Bosko, ki zdravi don Cerrutija? To je zdravnik Pasin, sem mu odgovoril. Potem tisti zdravnik nič ne zna.

Na dan, ko mi je don Rua sporočil ta don Boskov odgovor, se spominjam, da sem bil presenečen nad takim napadom kašlja. Ker nisem mogel več prenašati, sem se vrgel na posteljo in sem pričakoval, da bom vsak čas izdihnil. Kljub temu sem drugi dan šel v šolo, v peti razred gimnazije; zvečer sem se že bolje počutil; naslednji dan sem se počutil skoraj popolnoma zdrav in sem poučeval do konca leta. Ker sem zaupal v don Boskovo besedo, sem vsak dan potoval v Turin, da bi bil pri kakšnem predavanju na Kraljevi univerzi, ne da bi se mi poslabšalo. Še več, julija tistega leta sem se mogel pripraviti na izpit iz moderne zgodovine na isti univerzi, na kateri sem bil vpisan na fakulteto za literaturo in filozofijo.

Nadalje se spominjam, da si zdravnik ni znal razložiti te ozdravitve, tako da me je še nekaj mesecev kasneje začudeno vprašal, kako in ali sem res bil ozdravljen. 'No, je dodal on, narava ima svoje skrivnosti, ki jih mi ne poznamo.' Od njega nismo mogli zvedeti ničesar več, kajti čeprav je bil pošten, je bil bolj malo naklonjen cerkvenim dolžnostim. Tega se je na žalost navadil zlasti z branjem tako imenovane Rivista scientifica (Znanstvena revija), ki jo je vsak mesec dobival iz Pariza in od katere je tudi meni dal brati nekaj številk, ki so razpravljale o nastanku človeka iz opice, ki sem jih pa, hvala Bogu, takoj ko sem jih prebral, vrnil in dejal, naj mi jih več ne pošilja.

Prepričan sem, da, človeško govorjeno, brez čudeža ne bi mogel preživeti, saj sem bil od prevelikih naporov že dolgo popolnoma utrujen in izčrpan in ne bi mogel kar ves mesec vzdržati silnega napada bolezni.«

Tudi don Rua je v pismu z dne 11. julija pisal don Proveri, prefektu v Lanzu: »Želiš imeti novice od našega dragega Cerrutija; na svoje veliko veselje ti lahko sporočim samo dobro. Po enem mesecu bolezni se je okrepil, morda bolje, kakor je bil skozi vse letošnje leto, še več, ponovno je začel poučevati in opravljati vsa druga dela. Naj ga Gospod ohrani pri dobrem zdravju; to pa rečem res iz srca, kajti vedno ostaja tisti dobri Cerruti.«

Tu bomo omenili še druge napovedi, ki so se uresničile. Don Joahim Berto je več let pred don Boskovo smrtjo pisal:

»Leta 1865 sem šel v soboto popoldne proti koncu šolskega leta v kor cerkve, da bi se pri njem spovedal; razlagal sem mu o težavah, ki sem jih imel pri odločanju za duhovniški poklic in s tem za svoje nadaljevanje v oratoriju; on je vnaprej videl moje težave, uganil mojo misel in mi dejal:

'Poglej, ne vznemirjaj se zaradi svojih staršev, saj bosta tvoj oče in mati zveličana.'

Jaz pa sem odgovoril: 'Že prav. Toda jaz čutim, da nimam dovolj sposobnosti, da bi mi uspelo v duhovniškem stanu.'

'Ne boj se. Stori, kar moreš, in pojdi naprej.'

'Prav,' sem nadaljeval, 'zelo sem zadovoljen, da lahko ostanem tu; in če se odločam za ta poklic, se odločam samo zato, da ostanem pri vas, pod očetovskim varstvom, ker poznate mojo naravo. Nimam drugih težav. Želel bi pa, da bi vztrajal samo zato, da bi rešil svojo dušo, da bi se vedno spovedoval pri vas, ker imam v vas neomejeno zaupanje.'

Don Bosko mi je odgovoril: 'Ker zaupanje zahteva zaupanje, ti bom povedal, da če bi kdaj moral biti ločen od mene, boš le za kratek čas.'«

Bil je namreč poseben don Boskov tajnik, imel je sobo poleg njegove in šele v zadnjih dveh letih življenja Božjega služabnika ga je v tem zaupljivem uradu zamenjal neki drug sobrat. Ko je postal urednik arhiva, je imel vedno prost

dostop do don Boskove sobe, čeprav mu je bila dodeljena kaka druga soba, ker so pomembne stvari zahtevale, da je don Rua bil vedno blizu vrhovnega predstojnika.

Mlad fant Alojzij Tamone, čevljarski vajenec, je celo slišal napoved svoje prihodnosti. Ko je leta 1865 šel k don Bosku po slovo, preden se je vrnil domov v Giaveno, mu je rekel, da bi rad vstopil v vojaško godbo. Znal je čudovito igrati na trobento.

»Kaj,« mu je dejal don Bosko, »ti bi rad postal godbenik? Vedi, da boš pri štiridesetih letih nehal igrati: pusti ta načrt.«

Tamone se je vrnil domov in nadaljeval čevljarsko obrt; nabral si je skromno imetje; pri štiridesetih letih ga je začelo boleti v trebuhu, da je moral pustiti svoj poklic in še bolj godbo. Moral se je zadovoljiti s kurirsko službo na občini; leta 1897 nam je sporočil o gornji napovedi in povedal, da zaradi želodčne bolezni ne more več delati.

Poleg napovedi prihodnosti gojencem se je zdelo, da don Bosko pozna stvari z drugega sveta.

Gojenec Jožef Perazzo je istega leta pripovedoval don Bertu naslednji dogodek:

»Ko mi je umrl oče, sem bil zelo potrt in sem želel vedeti o njegovem stanju na drugem svetu. Zato sem se priporočil don Bosku, da bi molil tudi zanj, on pa mi je nekoč pri spovedi dejal: 'Videl sem tvojega očeta, bil je oblečen tako in tako.' Natančno mi je vse opisal, da sem ga takoj spoznal in dodal: 'Njegova podoba je bila prav ta; bil je navadno prav tako oblečen.' 'Lepo,' je nadaljeval don Bosko, 'tvoj oče je še v vicah; moli in prav kmalu bo šel v nebesa.' Čudovito! Don Bosko ga nikoli ni videl ne poznal.«

Medtem se je junija bližal don Boskov god. Od povsod so prihajala pisma nekdanjih gojencev, ki so mu čestitali, želeli srečo in se mu zahvaljevali. Besede so res vredne, da jih ohranimo in tudi beremo, tako spoštovanje izražajo do Božjega služabnika. Mi bomo navedli samo eno misel:

IZ SAMOSTANA *20. junija 1865*

Moj preljubi oče!

Po dolgem in neodpustljivem odlašanju Vam končno pišem, saj nočem zamuditi take lepe priložnosti, kot je Vaš god. Skupaj z menoj Vam čestitajo vsi očetje te svete hiše in se priporočajo v Vaše molitve. Veste, da se mi meša, veste pa tudi, da Vas prav iz srca ljubim; verjemite mi, da sem vedno mislila na Vas kot na dobrega očeta, čeprav Vam tega nisem pisala. V petek zvečer bi rada tudi jaz sedela blizu Vašega prestola kot pred tremi leti, Vas objela in Vam povedala toliko stvari … toda če mi je to prepovedano, mi ni prepovedano, da za Vas molim, da bom blizu Vas, svojega preljubega očeta, ob svojem odličnem gospodu don Bosku, ki ga ljubim v Jezusu in Mariji, takoj za Bogom, pravim 'takoj za Bogom', kajti

če so mi starši dali telesno življenje, ste mi Vi dali duhovno življenje, kar je še dragocenejši dar. Najlepši dar pa, ki ste mi ga dali, je, da ste me napotili v ta samostan …

Veste, da sem Vam včasih govorila in se Vam priporočala, prepričana, da me uslišite, četudi Vas kaj stane. Prav gotovo ne dvomim. Vi ste me uslišali in molili zame …

Če mi boste kdaj odgovorili, kar si srčno želim, mi dajte nekaj nasvetov, enega od tistih opominov … In molite, molite zame. Prosite Devico Marijo, da nikoli ne popustim skušnjavam hudobnega duha, da bom vedno ljubila to svojo ljubljeno zavetnico in naj se vedno zatečem k njej kot edinemu sidru, ki mi ostane, in edinemu kompasu, ki naj me vodi k Jezusu.

Iskreno pozdravite don Alasonattija, mojega dragega viteza, don Francesija, melanholičnega don Cagliera, don Boggera, ob katerem ne mine dan, da se ga ne bi spominjala, in vse don in nedon, ki jih spoštujem in ljubim kot brate. Priporočite me v molitev vsem v zavodu. Povejte J… in R…, da jih srčno prosim, da mi izprosijo vztrajnost, in da zelo računam na njihove molitve. In Vam, dragi oče, kaj naj rečem? Kakšno srečo naj Vam zaželim? Pridružujem se vsemu, kar bo lepega rečeno ob tem prazniku v oratoriju, posebno pa tistemu, kar bo znal prisrčnega povedati don Francesia, ko Vam bo obljubil moje uboge molitve in moja sobotna obhajila.

Kakor če bi klečala pred Vami in Vam spoštljivo poljubljala sveto roko, Vas prosim za Vaš blagoslov in se podpisujem … *Marija Hieronima Suttil*

Na predvečer praznika sv. Janeza so bile vse stavbe čudovito razsvetljene, obširen okrogel prostor na dvorišču je bil obdan z drogovi in zastavami in razporejene so bile klopi, na katerih so sedeli gojenci. Za don Boska je bil pripravljen prestol, nasproti njega pa oder s stopnicami za godbo in za pevce, ki naj bi zapeli himno, ob prestolu pa na vsaki strani sedeži za veliko število dobrotnikov, sredi tega odra pa miza, na katerem je bilo zloženih veliko darov in cvetnih šopkov. Recitatorji pesmi in proznih sestavkov so se pomikali naprej, da bi brali svoje sestavke, ki so se menjavali s spevi in aplavzi v čast don Bosku, ki je pogostokrat ploskal z njimi, menjaje čestitke z izrazi veselja. Božji služabnik je končal s kratkim vedrim nagovorom, čeprav so bili njegovi štirje sodelavci bolni. Kljub vdanosti je fantom pokazal svojo bolečino in jih prosil, naj mu pomagajo nositi križ. Mnogi so jokali, ko jim je omenil bližnjo smrt g. Alasonattija.

Izrazov ljubezni ni bilo konec na godovni dan; čeprav manj slovesni, so se ponavljali pogostokrat ob šolskih in cerkvenih praznikih, na dvorišču, kadar se je tam pojavil, v šolah, v učilnicah, v delavnicah in celo po mestnih ulicah. Dvakrat smo sami videli skupino osemdesetih gojencev, ki so se vračali s sprehoda; ko so srečali don Boska na nekem trgu, polnem ljudi, so zapustili vrste, mu tekli naproti in se zgrnili okoli njega, da bi mu poljubili roke.

Ob koncu meseca junija so ob prazniku sv. Alojzija poleg veselja sobratje doživljali tudi žalost. Ko so ravnatelja don Dominika Ruffina z vso obzirnostjo prepeljali iz Lanza v oratorij, je v vseh vzbudil veliko žalost, že ko so ga samo videli, kako ubog stopa iz kočije.

Prefekt don Provera je sporočil novico v Mirabello in dodal, kar je don Bosko izrazil glede zavoda v Lanzu.

Don Rua mu je odgovoril:

»Novice, ki so prizadele vaš zavod, o katerih si mi pisal, nas niso prav nič razveselile. Sočustvujemo z vami, in kar se nas tiče, bi radi videli, da popolnoma prenehajo, zato h Gospodu dvigamo goreče molitve. Na drugi strani pa nas tolaži misel, da so vaše preizkušnje znamenje, da je vaša ustanova delo Božje previdnosti. Ravno zato sem hotel don Bosku svetovati, naj nadaljuje svojo ustanovo in jo ohranja odprto. Tu smo obhajali več praznikov, ki so zelo lepo uspeli.

Obhajali smo praznik sv. Alojzija. V procesiji smo nosili svetnikov kip, ki so ga pripravili in okrasili člani bratovščine; zaigrali so tudi prizor, koliko bojev je moral pretrpeti sv. Alojzij, da je lahko postal redovnik; predstava nas je večkrat prisilila, da smo točili bridke solze, in je v vsakem, ki je imel rahlo srce, zapustila najlepše vtise.«

Glavni igralec je bil Alojzij Lasagna, takrat gojenec v Mirabellu, ki je svojo vlogo odigral tako doživeto, da se je vdal Gospodovemu klicu in postal salezijanec.

Don Rua je dodal: »Kleriki so delali izpite pri monsinjorju, ki je bil zelo zadovoljen. Naslednji teden bomo v četrtek (6.) šli v Lu, da bomo skupaj opravili vajo za srečno smrt.«

Medtem je tiskarna v oratoriju nadaljevala svoje delo.

Meseca julija je izšel zvežčič Katoliškega branja O živalskem magnetizmu in spiritizmu, izdal doktor v medicini in kirurgiji v Turinu. To je bil dr. Gribaudo. Delce navaja zgodovinska mnenja o lažnem klicanju duhov in o magnetizmu. Razpravlja o naravnem postopku in o lažnem zaklinjanju duhov, o naravi magnetizma in o škodi, ki jo povzroča.

Potem so pripravili še druge zvežčiče.

Meseca avgusta so izdali zvežčič: Življenje blažene Marjete Marije Alacoque z molitvami k presv. Jezusovemu Srcu.

Meseca septembra: Albert in Nina, prijetna zgodbica.

Meseca oktobra: Kateheza o zakramentu potrditve ali svete birme, ki jo je sestavil neki župnik turinske nadškofije. Na koncu zvezka je bilo dodano opozorilo:

»Ta zvezek razpošiljamo brez kazala, kajti čez nekaj mesecev bo izšel drugi, ki mu bodo dodane molitve in premišljevanja za pobožen prejem zakramenta birme in za vreden prejem zakramenta spovedi in obhajila. V omenjenem zvežčiču bodo strani oštevilčene kot nadaljevanje iz prejšnjih in bo mogoče skupaj s tem napraviti eno knjigo.«

13.
POGLAVJE

Šolski nadzornik zahteva letno poročilo o delovanju gimnazije – Don Boskova skrb za bodoče šolsko leto – Don Bosku ponujajo zavod Cavour in don Bosko ponuja vodstvo profesorju D. Cantùju; povabilo in nasveti Amadeja Peyrona; dogovor ni sprejet – Še drug predlog za ustanovitev šole v Occimianu – Don Boska pričakujejo v Lanzu, da bi odločil o usodi zavoda – Don Bosko občuduje čednost potrpežljivosti v trpljenju don Provera – Smrt don Ruffina: besede don Boska in fantov oratorija v njegovo čast – Don Boskovo pismo grofici Callori, v katerem izraža svoje duševno razpoloženje v teh dneh – Razlaga napovedi, ki jo omenja don Ruffinova kronika – Čestitke nekemu prijatelju za god – Nov turinski prefekt – Don Bosko pri sv. Ignaciju in v Lanzu: zagotovilo nadaljevanja tamkajšnjega zavoda – Don Boskovo pismo nekemu kleriku – Zadnji don Boskov nagovor pred koncem leta; krščanski pogum; namig na bližnjo smrt don Alasonattija – Don Boskovo pismo provikarju kanoniku Vogliottiju za izpit pred kleriško preobleko

Don Bosko je 30. junija 1865 od šolskega nadzornika Frančiška Selmija prejel zahtevo po že običajnem poročilu in vprašalnik o zavodu, ki ju je bilo treba predložiti ministrstvu. Medtem ko je pripravljal odgovor, ni mogel mimo misli na prihodnje šolsko leto. Trije njegovi duhovniki, ki so bili usposobljeni za pouk v gimnaziji, so bili težko bolni. Tudi četrti z izpiti usposobljen učitelj je bil slabotnega zdravja in peti je odšel v semenišče.

Istočasno je že pred enim mesecem občinska uprava v Cavourju spet navezala pogovor z namenom, da bi don Bosku izročila vodstvo zavoda-konvikta, ki so ga prekinili leta 1860, ko so zavod zaprli. Don Bosko je v goreči želji, da bi delal dobro mladini kjerkoli, in zato, da bi ustregel prošnji slavnega strokovnjaka v grškem jeziku, člana Kraljeve akademije znanosti in umetnosti, profesorja teologije, literature in filozofije na univerzi v Turinu, prijatelja opata Amadeja

Peyrona, bil naklonjen pogovoru. Šlo je za odprtje štirih razredov osnovne šole in petih razredov gimnazije. Župan generalmajor, vitez Cezar Cauda, je prišel v Turin, da bi se o tem pogovoril z don Boskom. Vse je bilo dogovorjeno, nesporazum je bil samo glede višine plač: 10. 000 ali 8.000 na leto. Kar se tiče osebje, ne bi manjkalo asistentov, tudi diplomirane učitelje za ljudsko šolo je bilo lahko dobiti, toda manjkali so diplomirani profesorji, zlasti za višje razrede gimnazije.

Don Bosko je pisal nekaterim profesorjem svojim prijateljem, ki so poučevali v državnih šolah, in jim ponudil ustrezno plačano mesto v zavodu v Cavourju. Med drugimi je povabil profesorja duhovnika Angela Cantùja iz Carmagnole, ki je poučeval v liceju v Savoni.

Predragi Cantù!

Od govora do dejanja je lepa razdalja, ali ne? Toda poglejmo, ali bi jo bilo mogoče v kratkem preskočiti. Lansko leto smo govorili, da bi bilo dobro odpreti nov zavod in bi bili pripravljeni sodelovati. Sedaj gre za ustanovitev gimnazije v Cavourju, pa mi manjka osebje. Ali bi bili pripravljeni prevzeti vodstvo? Ali bi sprejeli delno vodstvo in pouk? To sta moji dve vprašanji. Če bi vi načelno bili pripravljeni sprejeti, bi vam sporočil natančnejše podatke. Menim, da bi se mogli z lahkoto sporazumeti, sicer pa re infesta, redibo (ob zavrnitvi odstopam).

Bodite tako dobri in molite za ubogega don Boska, ki medtem ko ima v rokah toliko stvari, pozablja sam nase. Bog naj vas blagoslovi in vam da zdravja in milosti, medtem ko se poln spoštovanja izjavljam vaše uglednosti vdanega prijatelja.

Turin, 17. junija 1865 *DUH. JANEZ BOSKO*

Opat Amadej Peyron je takole odgovoril don Bosku:

Velečastiti gospod! *Turin, 4. julija 1865*

Zaradi skupnega dobrega, ki bi ga lahko storili v Cavourju, vam sporočam, da je Skupnost pripravljena ustanoviti zavod latinščine. Vi ostajate samo pri 8.000 lirah. Poleg tega sem dobil v roke vaš dopis s pogoji, ki jih postavljate Skupnosti. Vendar bi bilo dobro, da bi pisno določili obveznosti, ki jih prevzemate. Po teh predpostavkah sem prepričan, da ne bo mogoče ničesar skleniti, če se vi in Skupnost ustno ne domenite.

V ta namen vam predlagam, da pridete v Cavour in se nastanite v moji vili, kjer vas bomo mi in moja družina sprejeli kot Božjega angela. Če bi vedel za uro in dan prihoda v Pinerolo, bi poslal tja svoj koleselj.

Toda preden boste prišli sem, bodite tako prijazni in se pogovorite s cavourskim župnikom, ki je te dni v Turinu in vas bo obiskal. On vam bo dal vsa potrebna pojasnila in navodila za pogajanje. V Cavourju pa se bo župnik umaknil, da se ne bo vmešaval v dogovore. Tu bomo sogovorniki jaz, moj nečak in Skupnost.

Glede obveznosti, ki jih boste prevzeli, bi vam svetoval večerno šolo v zimskih mesecih. To je danes v modi in mi moramo z modernimi ljudmi začeti z njihovimi željami, da jih pridobimo za to, kar si mi želimo.

Prosil bi vas, da bi se spomnili nekega fanta iz Cavourja, po imenu Bima, ki sem vam ga priporočil preteklo zimo in ste mi zagotovili, da ga boste sprejeli prihodnjega avgusta.

V največjem spoštovanju do vaše uglednosti vdani služabnik

Amadej Peyron

Don Bosko je upošteval opatova priporočila in občinski upravi v obliki dogovora predložil svojo zamisel. Potem so celotno zadevo prekinili bodisi zaradi nezadostnih sredstev za devet diplomiranih profesorjev bodisi zaradi slabotnega zdravja profesorja Cantùja, drugi pa iz osebnih razlogov niso mogli prevzeti vodstva. Mogoče so bili še drugi razlogi, dejstvo pa je, da to za don Boska ni bil izgubljen čas, ker je imel priložnost, da si je ustvaril lastno sodbo o pogojih, ki jih je treba upoštevati, kadar gre za sprejem vodstva in uprave kakega občinskega vzgojnega zavoda. Naj v informacijo povemo, pod kakimi pogoji je bil pripravljen sprejeti zavod v Cavourju.

predlog za ponovno odprtje zavoda-konvikta v cavourju

Potem ko so se gospodje člani občinske uprave v Cavourju na seji 19. maja 1865 odločili ponovno odpreti nekdanji zavod-konvikt tega kraja, potem ko smo vzeli v pretres ponudbo za izdelavo predloga za prevzem vodstva imenovanega zavoda-konvikta in ko smo preverili priporočilna pisma z edinim namenom, da bi pripomogli k moralni in učni vzgoji učeče se mladine v Cavourju in okoliških krajih, smo izdelali predlog v naslednjih členih:

1. *V želji, da bi ponovno odprli nekdanji zavod-konvikt za reden osnovnošolski in gimnazijski pouk učeče se mladine v Cavourju in okoliških krajih, prevzema občinska uprava obveznost za izplačilo 10.000 lir duhovniku Janezu Bosku z namenom, da poskrbi za po zakonih določen pouk v štirih razredih osnovne šole in petih razredih gimnazije (glej priložen zapisnik).*
2. *Občinska uprava nudi v ta namen imenovani zavod z vrtom in se obvezuje, da ne bo spreminjala namembnosti teh prostorov.*
3. *Občinska uprava bo določila mesečnino, ki jo bodo plačevali Cavourčani kakor tudi učenci okoliških krajev. Konviktovci ne plačujejo mesečnine.*
4. *Duhovnik Bosko bo poskrbel za diplomirano učno osebje, tako za ljudsko šolo kakor za gimnazijo, in poskrbel za pouk predmetov v smislu državnih predpisov.*
5. *Stroške za opremo prevzema duhovnik Bosko. Občinska uprava pa se zavezuje, da bo kot lastnica opravila vsa potrebna popravila in vzdrževalna dela stavb, kakor to predpisujejo državni zakoni.*
6. *Občinska uprava bo poskrbela za prvo opremo razredov. Za naslednja leta prevzema stroške za pisarniške potrebščine, popravilo klopi in miz, kakor tudi za kurjavo pozimi duhovnik Bosko.*
7. *Občinska uprava ne bo nasprotovala ustanovitvi večerne šole za zunanje odrasle, ki se lahko zbirajo tudi ob prazničnih dneh z namenom, da se vadijo v glasbi in petju, kakor je v danih okoliščinah mogoče.*

8. *Vsi otroci Cavourja se lahko udeležujejo pouka v osnovni šoli in gimnaziji, vendar se morajo prilagoditi disciplini in urnikom, ki so določeni za vsak razred.*
9. *Kar se tiče moralne in religiozne vzgoje, prepušča Občinska uprava duhovniku Bosku, ki bo ravnal v soglasju s krajevnim župnikom.*
10. *Šole bodo začele delovati v šolskem letu 1865/66.*
11. *Če se Občinska uprava iz pametnega razloga ne bi želela še naprej držati pričujočega dogovora (kar se gotovo ne bo zgodilo) bo duhovniku Janezu Bosku dala petletno odpoved, da bo lahko ukrenil vse potrebno za nadaljnje delovanje dobrodelnih ustanov, ki jih vodi v Turinu.*
12. *Zaradi velikih izdatkov, ki jih ima duhovnik Bosko, bo Občinska uprava za to leto dala predujem 5.000 lir do prihodnjega oktobra. Drugo bo izplačala pozneje v obrokih, kakor jih določajo zakoni.*
13. *Nekatere potrebne stvari v korist duhovnika Boska, ki pa ne pomenijo velikega izdatka za občino, bodo urejene po ustnem dogovoru.*

Ko je ta načrt padel v vodo, so ljudje, ki jim je pri srcu krščanska vzgoja mladine, dali drug predlog, ki naj bi ga uresničili v Occimianu, velikem kraju škofije Casale, nedaleč od Mirabella. Tudi tukaj so mislili na zavod-konvikt in don Bosko ni nasprotoval zamisli. Dal je, da so se pobudniki dogovorili s krajevnimi vodilnimi. Ali je mogoče don Bosko menil, da v bližnji prihodnosti ne bo mogel več sprejeti vseh gojencev v Mirabellu? Ali je predvideval, da bo zapustil Mirabello? Vendar se mu ni nikamor mudilo s prevzemom obveznosti, čeprav je želja, da bi se uresničil načrt v Occimianu, ostala v kraju še dolgo živa. Toda tudi ta zasnova je padla v vodo, kakor ona v Cavourju.

Velečastiti gospod don Bosko!

Bodite tako dobri in mi oprostite, da zamujam z izpolnitvijo naloge, ki ste mi jo dali ob mojem odhodu iz Turina. Samo želja, da bi vam mogel postreči z najnovejšimi novicami, me je zadržala v odgovoru. Govoril sem z gospodom markizom Da Passanom, lastnikom hiše, ki se, kakor veste, imenuje Convento (samostan). Markiz je ves vesel pripravljen, da vam to stavbo odstopi, zlasti še zato, ker gre za dobro delo, od katerega bi imelo korist vse prebivalstvo. Korist bi bila tako duhovna kakor telesna in to je razlog, zakaj je gospod markiz tako zelo navdušen za to zamisel. Govoril sem z mnogimi ljudmi iz kraja in vsi so mi govorili isto, da bi don Bosko namesto v Mirabello moral priti v Occimiano in ustanoviti svoj zavod v Conventu, ki je kot nalašč za ta namen. Ko sem jim dal vedeti, da je don Bosko še pripravljen priti, so menili, da naj Občinska uprava napravi prošnjo in ponudi po svoji pobudi ugodne pogoje. Na ta predlog so razen treh ali štirih vsi pokazali zanimanje, zdi se pa, da so proti prošnji vam, četudi se vašemu prihodu ne upirajo. Naj bo že karkoli razlog za to nesoglasje, se temu ne smete čuditi, kajti popolno soglasje vseh je mogoče le redko doseči. Jaz končujem s tem, da vam skušam navdihniti pogum, kakor mi je naročil tudi gospod markiz, ki pravi, da se nič ne bojte, ker bo stvar gotovo uspela. Obrnite se na

Občinsko upravo z nekako takimi besedami: »Ker mojim potrebam ne zadošča zavod v Mirabellu, bi bil pripravljen, če bi bili krajani s tem zadovoljni, ustanoviti podoben zavod tudi v Occimianu. Toda preden bi se sploh česa lotil, bi rad vedel za stališče, ki ga ima Občinska uprava do tega vprašanja.« Na to vprašanje bo Občinska uprava vsekakor morala odgovoriti in bo v ta namen sklicala sejo, na kateri bodo obravnavali to zadevo. Prepričan sem, da bo predlog dobil privolitev članov sveta. Bilo bi tudi zelo koristno, če bi imeli kako zvezo ali poznanje z intendantom v Casaleju, ki ima tukaj v Occimianu velik vpliv, po katerem bi mogli občinskim očetom predočiti svoj predlog. Če te nagovori kak njihov predstojnik, potem so bolj pripravljeni ugoditi njegovi želji in si tudi ne upajo predloga zavrniti, ne da bi za to na-vedli utemeljene razloge. Storite, kar se vam zdi prav, jaz vam drugega ne morem povedati.

Gospod markiz vas željno pričakuje. Rad bi vas osebno spoznal in bi se v živem pogovoru mogla o vsem domeniti. Rekel sem mu, da boste kmalu prišli, ko boste obiskali svoj zavod v Mirabellu.

Sprejmite moje vdane poklone kakor tudi pozdrave gospoda markiza. Poljubljam vam roko in se podpisujem ponižni služabnik

D. Jožef Rossi

Occimiano, 29. julija 1865

Že 5. julija je prikovan na svoj sedež in sredi najhujših bolečin pisal don Bosku dragi gospod Provera naslednje pismo:

Presladki in velespoštovani oče don Bosko!

V Lanzu si vsi želijo vašega odgovora o nadaljevanju zavoda. Velečastiti gospod župnik in velečastiti don Arrò nepotrpežljivo pričakujeta vaš odgovor. Z vsem spoštovanjem pravim: če je odgovor pritrdilen, si ga želim čim prej, če je nikalen, bi prosil 8 do 10 dni odloga, da bi razpečal 400 srečk. Čakal sem do sedaj, da sem mogel razposlati tudi programe loterije.

Na osnovi mojega dopisa nam je župan takoj dodelil 2.200 lir, vendar nam izplačevalec še ni ničesar izročil. Prav tako nam je obljubil dobršno vsoto za sredo tega meseca.

Tukaj gredo stvari na splošno kar dobro. Upam, da nam bo don Sala prinesel novico o dnevu vašega prihoda.

Mi tukaj molimo in se trudimo, da bi vam Gospod poslal veliko tolažb v nadomestilo za toliko neprijetnosti, ki ste jih morali doživeti prav to leto.

Vaša uglednost, ki ste naš oče, naj nam podari svoj blagoslov, nas priporoči presveti Devici, da bi nas obvarovala novih, zlasti duhovnih neprijetnosti. V imenu vseh vas spoštljivo pozdravljam. Prijetno mi je, da morem biti vaše velečastite uglednosti

vdani sin v Jezusu Kristusu duh. Francesco Provera

Še istega večera, ko je don Bosko prebral to pismo in so se pri večerji pogovarjali o težavah, ki so prizadele zavod v Lanzu in tudi oratorij, je dejal: »Občudovanja vreden pri vsem tem je don Provera. On ni samo miren kljub svojim mukam,

temveč najde celo način, da tolaži druge.« V odgovor na njegovo željo mu je sporočil po don Sali, da bo prišel v Lanzo v času duhovnih vaj pri sv. Ignaciju. Dobri oče ni upal oditi iz oratorija, ker se je iztekalo življenje ubogemu don Ruffinu.

Ta je dejansko končal svojo zemeljsko pot 16. julija, na dan karmelske matere Božje Marije. Bil je star 25 let. Poln svetega navdušenja je dal odločno svoje moči in svojo krepost v korist novega zavoda in vzbudil največje pričakovanje. Don Bosko je, potem ko mu je zatisnil oči, odšel iz sobe in v solzah dejal:

»Dragi don Ruffino, veliko si mi pomagal in jaz te ne bom nikoli pozabil.«

Te besede je slišal dijak tretjega razreda gimnazije Jožef Daghero.

Don Bosko je velikokrat govoril o don Dominiku Ruffinu. Leta 1884, devetnajst let po njegovi smrti, je dejal:

»O, kako lepo dušo je imel don Ruffino, brat našega Jakoba! Kakor da bi bil utelešen angel. Samo pogled nanj je človeka postavil v paradiž in v obraz je bil veliko bolj pobožen, kot nam to kažejo slike sv. Alojzija. O, koliko angelov je Bog daroval naši Družbi! Celó življenja Dominika Savia, Mihca Magoneja in Frančka Besucca izginejo pred čudovitim življenjem mnogih drugih, ki so ostali nepoznani in se tudi nikdar ni nič povedalo o njihovem neoporečnem življenju.« Tu je navedel celo vrsto imen.

Toda ne samo v spominih nanj, temveč zlasti še v krščanski ljubezni do njegove sestre je izkazoval pokojnemu svojo hvaležnost. O tem nam poroča njegovo pismo velezaslužni grofici Callori, iz katerega tudi razberemo, kako se je don Bosko počutil tiste dni.

Velezaslužna gospa grofica!

Mlada Ruffino je odsotna, zato ji za jutri ne morem sporočiti. Njena mati je nekaj dni na oddihu pri župniku v Lanzu. Kakor hitro bom mogel govoriti z eno ali drugo, bom ukrenil, kar je potrebno, in takoj obvestil vaše blagorodje.

Nikakor nisem pozabil na knjigo; ves čas mislim nanjo in samo nezadržni opravki so mi onemogočili natis. Kaj si hočemo. V tem času je pet najsposobnejših duhovnikov zbolelo. Pred enim tednom je poletel v nebesa don Ruffino, zvesti don Alasonatti je pripravljen, da gre za njim, preostali trije dajejo nekaj upanje na ozdravitev. Lahko si predstavljate, koliko izdatkov, koliko težav, koliko skrbi je padlo te dni na don Boskova ramena.

Vendar nikar ne mislite, da sem potrt. Samo zelo utrujen. Gospod je dal, potem spremenil načrt in vzel, kakor mu je bilo ljubo. Naj bo hvaljeno njegovo sveto ime! Sicer se pa tolažim z upanjem, da bo po nevihti spet zasijalo sonce.

Ko se boste dokončno namestili v Vignaleju, vas bom, vsaj upam tako, obiskal in se ustavil za kak dan pri vas.

O, gospa grofica, sem v trenutku, ko potrebujem izredno razsvetljenje in moč. Podprite me s svojimi molitvami. Priporočite me tudi vsem svetim dušam, ki jih poznate.

Jaz pa ne bom nehal klicati Božjega blagoslova na vas, na vašega gospoda soproga in nad vso vašo spoštovano družino, medtem ko imam čast, da se poln hvaležnosti izrekam za vaše velezaslužne blagohotnosti vdanega služabnika

Turin, 24. julija 1865 *duh. Janez Bosko.*

Vse don Ruffinove papirje so skrbno zbrali. Med njimi je tudi njegova Kronika Oratorija, o kateri v eni izmed opomb beremo:

»Oktober 1859. - Don Bosko mi je dejal: 'Živeti bi moral še enkrat in pol tega, kar si že živel.' Rekel sem mu po pomoti, da sem star 18 let, čeprav sem bil v resnici 19.

Ruffino je vprašal don Boska, koliko časa bo še živel. Ko je zapisal prej naveden odgovor, je pokazal, kakšen pomen je pripisoval njegovim sanjam, saj je iz lastne izkušnje vedel, kolikokrat so se njegove napovedi uresničile.

Toda ali je Ruffino v primeru te napovedi tudi razumel don Boskove besede? Zdi se, da ne, kajti don Bosko ni govoril o njegovem naravnem življenju, saj je don Ruffino umrl star 25 let. Prav v tej zgodnji smrti je treba iskati razlog, zakaj don Bosko ni hotel jasno izraziti svoje misli; saj v svoji veliki previdnosti ni hotel razodevati skrivnosti fantom, ki so bili zreli za večnost. Zato menimo, da je don Bosko govoril o njegovem salezijanskem življenju, to je od leta 1855/56, ko je bil v semenišču v Giavenu in se je odločil, da bo šel k don Bosku. Bralci se spominjajo, kar smo napisali že v 5. zvezku. Tako so od omenjenega leta do 1859 pretekla štiri leta. Naslednja štiri leta so potekla do jeseni 1863 in dve leti od jeseni 1863 do 1865. To je v tem primeru naše mnenje. Saj tudi svetopisemskih napovedi ne moremo vseh razumeti dobesedno. Sicer pa naj si vsak ustvari lastno sodbo.

Lahko bi opustili omenjeno pripombo in tako opustili vso razlago. Vendar smo jo hoteli povedati, ker ničesar ne zamolčimo, in v tem, kar se tiče don Boska, nimamo kaj skrivati. Povedali smo svoje mnenje tudi zato, da nam nihče ne bi mogel očitati, da smo to opustili, obenem pa izjavili tako tistemu, ki odobrava, kakor tistemu, ki ne odobrava takih razmišljanj, da je don Bosko vsakokrat, ko so ga vprašali, ali je v prostem razgovoru hotel prerokovati.

Don Bosko pa tudi v svojem največjem trpljenju ni pozabljal na svoje prijatelje, do katerih je bil izredno ljubezniv. Dne 19. julija je pisal »slavnemu doktorju Vincenciju Lanfranchiju – lastnoročno« in mu poslal, kakor se zdi, dolžno povračilo ali mogoče samo preprosto voščilo z željami za dolgo življenje.

naj živi sveti Vincencij in tisti, ki nosi njegovo ime

Če bi bili ugodni vetrovi
in bi mi pela muza,
bi vam spesnil rimo

za tisoč in sto let.
Toda Marsupij
mi je razjedel žep
in mi jih ostalo
samo sto petdeset.

Tisočkrat živio! Tisoč let srečnega življenja! Amen.

DUH. JANEZ BOSKO

Medtem je grofu Pasoliniju v vodstvu turinske prefekture za kratek čas sledil grof Karel Cadorna, senator kraljestva. Don Bosko je želel stopiti v stik z novim prefektom, ker je potreboval njegovo naklonjenost za loterijo, in Gospod mu je odprl pot. Dne 17. julija mu je Cadorna po naročilu notranjega ministra poslal prošnjo za sprejem v njegov zavod 12-letnega Janeza Emilija Demonteja, ki ga je njegov nezakonski oče, poveljnik pehotnega regimenta, zapustil sredi ceste. Minister bi bil pripravljen plačevati mesečno 15 lir. Don Boskova dobrohotna privolitev so hvaležno sprejeli, on pa je dosegel zaželeni cilj.

Zatem je odpotoval k sv. Ignaciju in od tam kakor po navadi pisal pisma svojim sinovom, ki so prosili za svet. Za to leto nismo mogli dobiti nobenega. Ker pa so nam ob neki priložnosti izročili dopis iz nekega prejšnjega, ga tukaj kljub vsemu objavljamo, ker je bil don Bosko vedno prijatelj duš, ki želi vsem dobro.

Dilecto Filio Cibrario Nicolao, salutem in Domino[10]

Ut animae tuae curam geram per epistolam tuam postulasti; et exaudita deprecatio tua. At quantum in te est, cura et habitu, incessu, sermone, gestu, opere agas et vivas quemadmodum decet Clericum in sortem Domini vocatum.

Dominus conservet te in via mandatorum suorum; ora Deum pro me, et cura ut valeas.
S. Ignatii apud Lanceum, die 25. Julii 1860 *SAC. BOSCO JOANNES*

Ko se je vrnil v Lanzo in se dogovarjal s predstavniki Občinske uprave o zadevah zavoda, je zaradi obzirnosti do župnika Alberta umaknil svojo odpoved. Vrnil se je v Turin za slovesno razdelitev nagrad, ki jo je don Bosko izrabljal kot odlično sredstvo za vzgojo svojih sinov v kreposti. Že dalj časa jih je pripravljal na počitnice in jih opozarjal, da bi se varovali ozirov na ljudi.

»S sv. Pavlom odločno recite,« jim je zabičeval, »ne sramujem se evangelija.« Bodite možje in ne bilke, ki jih veter maje: Esto vir (bodi mož). Čelo pokonci, trden korak, odločen v božji službi tako doma v družini kakor zunaj doma, v cerkvi in javnosti. Kaj so oziri na ljudi? Strašilo iz papirja, ki ne grize. Kaj so očitajoče besede

[10] Dragemu sinu Nikolaju Cibrariu pozdrav v Gospodu! V pismu si me prosil, da bi se zavzel za tvojo dušo. Tvoja prošnja je uslišana. Kolikor je odvisno od tebe, skušaj v obleki, hoji, govorjenju, kretnjah, dejanju in življenju ravnati tako, kakor je v skladu z načinom obnašanja klerika, ki je poklican v Gospodovo službo. Gospod naj te ohrani na poti svojih zapovedi. Moli zame in glej, da boš zdrav. Pri sv. Ignaciju nad Lanzom, 25. julija 1860. duh. Janez Bosko

izzivalcev? Milni mehurčki, ki se v trenutku razpočijo. Ne brigajmo se za nasprotnike in njihovo zasramovanje. Pogum zlobnežev je porojen iz strahu dobrih. Bodite pogumni in videli boste, kako se jim bodo povesile peruti. Bodite vsem dober zgled in videli boste, kako vas bodo vsi spoštovali. To toliko bolj, če ste študentje.

Občudujem kmečkega človeka, ki v svoji veri doma v hiši poljublja križ in Križanega, toda profesor, oficir, uradnik, študent, ki se ob glasu zvona odkrije in pokriža ter z vsemi člani družine moli angel Gospodov in Iz globočine kličem za svoje umrle, me napolnjuje z občudovanjem in navdušenjem.

Bodite torej v čast Oratoriju. Razvedrilo da, toda tudi učenje in pobožne vaje. Ste nadarjeni? Izrabite svoj talent samo v dobro. Zavračajte domišljavost nekaterih nepoštenih študentov iz kakega drugega zavoda, ki boste nanje naleteli. Zapomnite si, da znanje brez vesti vodi v propad duše. Storite, da bodo ljudje, ki vas bodo videli brez strahu pred javnim mnenjem, zveste Božjim in cerkvenim zapovedim, ob vprašanju, kdo da ste, začudeni slišali dogovor:

- To je eden izmed don Boskovih sinov.

Fantom, ki so odhajali na počitnice, je tudi priporočal, da bi vsak dan svojim molitvam dodali še zdravamarijo za rešitev duše in uspešnost del njihovega ubogega predstojnika, in jim obljubil, da bo on storil isto zanje in za njihove družine. Zabičeval jim je, da naj tega nikdar ne pozabijo, in je to zdravamarijo imenoval obvezno.

To leto je najbolj zanesljivim razdelil srečke za loterijo in jim naročil, naj jih razpečajo v svojem domačem kraju.

Ob sklepu šolskega leta je kanoniku Vogliottiju, rektorju semenišča in škofijskemu provikarju, poslal imena fantov, ki bi želeli obleči duhovniško obleko.

Velecenjeni in velespoštovani gospod generalni vikar! *Turin, 7. avgusta 1865*

Pošiljam vam seznam fantov, ki bi želeli opraviti izpit za kleriško preobleko. Tudi tokrat nisem mogel zbrati vseh listin, četudi sem se močno potrudil. Manjkajoče vam bom dostavil takoj, ko jih bom prejel od staršev. Tokrat niso navedena imena fantov iz drugih škofij, temveč samo prosilci iz turinske nadškofije in tisti, ki želijo biti sprejeti v to škofijo.

Zelo mi je žal, da v tej zadevi ne morem storiti vsega tako, kot bi bilo treba. To ni mogoče tako zaradi oddaljenosti kot zaradi izdatkov, večkrat pa tudi zaradi malomarnosti tistih, ki bi morali dati izjave.

Sprejmite izraze moje hvaležnosti, s katerimi vam želim vse nebeške blagoslove, in se izjavljam za vaše uglednosti vdanega služabnika. *duh. Janez Bosko*

14.
POGLAVJE

Don Bosko v Gozzanu pri škofu iz Novare; kruh previdnosti; neodločna volja – Don Boskovo pismo; kleriki, ki se pripravljajo na izpit iz leposlovja; bojazen pred kolero; pot v Vignale – Obisk samostana, ki je v sporu s škofom – Don Provera pošljejo iz Lanza v Mirabello; pri vodstvu zavoda ostanejo samo kleriki – Kolera v Anconi – Don Bosko piše notranjemu ministru in kardinalu Antonucciju in jima ponudi sprejem mnogih dečkov, ki so ostali brez staršev – Ministrstvo vprašuje, s kakšnimi pogoji je pripravljen sprejeti sirote – Prefekt iz Ancone se s telegramom zahvaljuje in sprejema don Boskovo ponudbo – Zahvalno pismo Odbora za javno pomoč – Pismo kardinala Antonuccija – Dar nekega Sicilijanca don Bosku za sirote iz Ancone

Ko je don Bosko podelil nagrade gojencem, je šel na nekaj potovanj, da bi pospešil prodajo srečk za loterijo in uredil nekaj zadev.

Dne 2. avgusta se je odpravil, ne da bi prej obvestil škofa v Novari, mons. Jakoba Filipa dei Marchesi Gentile, v Gozzano. Škof ga je ponovno povabil, naj ga obišče v njegovem letovišču. Želel je z don Boskom razpravljati in se odločiti, kako bi poskrbel za cerkvene poklice, ker je v škofiji imel le malo klerikov. Don Bosko se je odzval iz spoštovanja do prelata. Računal je, da bi prišel za kosilo, toda ko je v Novari stopil z vlaka, je po nerodnosti zamudil poštni voz. S svojo običajno mirnostjo je obiskal nekaj oseb in potem odpotoval naprej.

V Gozzano je prišel proti 10,30 ponoči in takoj šel trkat na škofova vrata. Sprejeli so ga nadvse slovesno, vendar je spravil prelata v veliko zadrego. V hiši ni bilo nič pripravljenega za večerjo, ker je škof vsak dan sproti kupoval, kar je bilo potrebno za njegove in zanj. Ko je koga povabil k mizi, je imel navado reči:

»Povabim vas jest, ne vabim vas pa na kosilo.«

Prav tisti večer ni nič ostalo od večerje in v kuhinji in shrambi je bilo samo

malo olja in nekaj steklenic vina. Niti koščka kruha. Ob tej uri so bile zaprte trgovine in škof si ni upal vprašati don Boska, ali bi potreboval okrepčila. Toda teolog Reina, škofov tajnik, ga je potegnil iz zadrege. Vprašal je don Boska: »Vi bi morali še večerjati?«

»Kaj pravite večerjati, kósiti,« je odgovoril don Bosko. »Kočija in nekatere obveznosti so me zadržale.«

Pri tem odgovoru je stiska postala še večja. Sedaj je tajnik don Bosku, ki se je smehljal, odkril zadrego.

Prav v tem trenutku pa je vstopil v sobo don Cacciano, apostolski misijonar, ki je bil pogosto škofov gost. Ko je slišal, da so brez kruha, je potegnil iz zavoja dva hlebca in dejal: »Ko sem proti večeru stopal proti Gozzanu, sem v bližnjem kraju sredi ceste z nogo zadel ob ta dva izgubljena hlebca. Ker na cesti nisem nikogar videl in nisem hotel, da bi ta Božji dar šel v nič, sem ga pobral. Ali ni to dejanje Božje previdnosti, ki bi rada dala jesti don Bosku?«

Škof je vstal od mize, odšel v spalnico in don Reini, ki ga je spremljal, dejal: »Pojdite in delajte družbo don Bosku in mu pripravite malo večerje. Jaz ne morem ostati, ker me je preveč sram.«

»Šel bom,« je dejal tajnik in dostavil skromno: »Vidite, ekscelenca, kaj pomaga tako varčevanje in nakupovanje iz dneva v dan.«

Plemeniti in bogati prelat je bil sama dobrota za reveže.

Poleg tistih dveh kruhov so pri sosedi dobili še dve jajci, škof pa je poslal steklenico vina in vse skupaj so postavili pred don Baska. Tajnika don Reina in don Delvecchio sta bila pri tisti večerji, na kateri je don Bosko med smehom in pripovedovanjem vseh mogočih šal trdil, da tako obilne in okusne večerje že dolgo ni imel in da vse to pripisuje izredni Božji previdnosti, ki je poskrbela za vse.

Naslednjega dne je dobri škof dal pripraviti obilno kosilo don Bosku na čast in se potem dolgo na samem z njim pogovarjal.

Šlo je za način, kako bi v škofiji pomnožili število cerkvenih poklicev, kajti veliko župnij je bilo brez dušnega pastirja. Semenišč poleg bogoslovja za bogoslovce ni manjkalo. Semenišče v Gozzanu je bilo za študente filozofije, v semenišču v Monte S. Carlu sopra Arona za študente prve in druge retorike, na otoku San Giulio pri Orti sta bila dva razreda latinske gramatike in v Masinu je bila prva gimnazija in razredi osnovne šole. Toda vzgoji v štirih različnih semeniščih je manjkal enovit duh in neprekinjenost duhovnega vodstva, ki lahko oblikujeta dobrega duhovnika. Zato se je zdelo primerno, da bi v enem samem zavodu zbrali vsaj gimnazijce. Toda kdo je mogel zagotoviti pravo vodstvo, dati študiju novo smer in pobožnim vajam novo spodbudo? Če bi pa vodstvo takega zavoda zaupali don Bosku in salezijancem, ali ne bi to vzbudilo nezadovoljstvo in ugovore po vsej škofiji, zlasti med duhovščino? Ali je bilo mogoče najti primerno

mesto in zadostno povračilo predstojnikom in učiteljem, ki so toliko let delali za semenišče in bi sedaj ostali brez primernega delovnega mesta? In ali je bilo pametno spreminjati stanje, ki je trajalo že toliko časa in vzbujati nezadovoljstvo v tistih krajih, kjer bi odprava semenišč pustila brez zaslužka toliko ljudi? Ali ne bi bilo bolje semenišča ohraniti in v škofiji ustanoviti zavod z osnovno šolo in gimnazijo, kjer bi se vzgajalo po don Boskovih načelih? Ta zadnja možnost se je zdela najbolj primerna. Toda kje dobiti sredstva?

Razgovor med don Boskom in škofom je trajal dolgo, toda ker je bilo za vsak predlog toliko težav in ugovorov, nista ničesar sklenila. Škof je dejal: »Zadosti za zdaj. O tem bomo še govorili.«

Ko je Božji služabnik zapuščal škofovo sobo, je don Reina, ko je radoveden čakal v predsobi in mu je bilo veliko do koristi škofije, dejal: »Iz vsega skupaj ne bo nič.«

O tem razgovoru nam je pripovedoval sam don Reina, ki je poskrbel za srečanje don Boska s prelatom. Rekel je, da je škof don Boska še večkrat povabil na razgovor o tem tako pomembnem vprašanju.

Toda Božji služabnik je bil prepričan, da v takih okoliščinah ni bilo mogoče priti do ustreznih sklepov.

Iz Gozzana je don Bosko pisal grofici Callori:

Veleugledna gospa grofica!

Upam, da vas bom v kratkem mogel obiskati, v prihodnjem tednu, ko bom v Montemagnu.

Kleriki, ki bi jih vi v vaši dobrohotni naklonjenosti bili pripravljeni sprejeti na oddih, niso prosti, ker morajo dvanajstega prihodnji mesec opraviti izpit iz literature in jezika in se morajo za to pripraviti. Tukaj so vsi preobloženi z delom, bodisi da se učijo, da poučujejo ali da koga nadomeščajo.

O koliko stvareh bi se rad pogovoril z vami, gospa grofica! Molite za to hišo, ki ima sicer veliko blagoslova, pa tudi veliko križev. V vsem pa naj se izpolni Božja volja.

Tudi jaz bom molil za vas in prosil Gospoda predvsem dve stvari: da vas in vaše družine ne bi obiskala kolera, ki nam vsem grozi, in da bi presveta Devica Marija pripravila vsem lepo bivališče v nebesih.

Če ne bi mogel priti iz Montemagna v Vignale, vam bom sporočil, kdaj se bom mogel odpraviti v Felizzano.

Bodite tako prijazni in pozdravite vašega soproga in vse družinske člane.

Presveta Devica naj nas ohrani vedno njene in samo njene.

Hvaležno se izjavljam za vaše zaslužne uglednosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 3. avgusta 1865; Gozzano (samo danes)

Ko je don Bosko zapustil Gozzano, se je napotil v neko mesto neke druge škofije, kjer je bil samostan tretjerednic v odprtem sporu s škofom, od katerega so bile odvisne. Nikakor niso mogli najti načina, kako bi spor poravnali in jih pripravili k pokorščini. Rade bi prevzele stroga pravila reda, kateremu so pripadale, in so se razglasile za neodvisne. Ko so zvedele za don Boskov prihod, so mu poslale sporočilo in povabilo, naj jih obišče. Ko je škof, ki je don Boska gostil, zvedel za to povabilo, mu je dal popolno svobodo, da jih obišče, vendar ga je opozoril na previdnost, ker je to redovno skupnost moral že kanonično kaznovati.

Don Bosko je šel na obisk. Sprejele so ga z vsem spoštovanjem in častmi v govorilnici. Vse redovnice so klečale in katera je pristopila k ograji, da bi z njim govorila, je tudi pokleknila. Končno ga je predstojnica povabila, da bi jim spregovoril nekaj besed. Don Bosko se je branil, toda predstojnica je vztrajala v svoji prošnji.

»Naj bo, kakor želite,« je dejal. »Ali spoštujete don Boska?«

»Seveda ga spoštujemo. Imamo ga za pravega svetnika.«

»Poslušajte torej, kaj vam bom povedal,« je dodal častitljivi in se pri tem ljubeznivo iz srca smehljal.

»Z veseljem.«

»Prav. Vi veste, da je zapisano: Pokorščina vašim predpostavljenim. Torej ...«

Ko je predstojnica slišala to antifono, ga je prekinila: »Te stvari se ne tičejo ne pridiganja ne popolnosti. Sodijo v spoved in jih obravnavamo samo z duhovnim voditeljem.«

»Rekle ste, da imate don Boska za svetnika, potem pa ga nočete poslušati.«

»Oprostite mi, prosim, toda vi se ne smete vtikati v te stvari. To bomo me same uredile.«

»Prav. Toda upam …«

Ni mogel nadaljevati, ker so mu pred nosom zaprle vrata in se je moral umakniti.

Vrnil se je naslednjega dne in bil spet sprejet z vsemi pozornostmi. Božji služabnik je hotel narediti še en poizkus, da bi jih pridobil za pravo odločitev. Rekel jim je: »Rad bi vam govoril kot dober oče, kot prijatelj.«

»Recite, don Bosko, bi mogoče želeli skodelico kave?«

»Ne, najlepša hvala. Raje dobro premislite ... vaša nesoglasja s škofom ...«

»Mogoče bi želeli svežo limonado?«

»Dopustite mi, da povem: ve nič ne mislite na posledice ...«

»Na te stvari, gospod don Bosko, moramo misliti me. Vi se v to ne smete vmešavati. To so duhovne stvari, stvari vesti. Ni mislite več na to.«

Prekinile so razgovor in s tem tudi njegovo dobronamerno prizadevanje.

Škof je končal pravdo tako, da je hišo dal zapreti, redovnice pa razgnati. Dve izmed njih sta prišli obiskat don Boska, vendar sta bili še vedno trdovratno neuklonljivi nasproti škofu.

»Če se v duhovih zakorenini tako nepravično nasprotovanje,'' je don Bosko opozarjal svoje salezijance, »potem tu ni več prostora za svetost. Kjer pa vlada ponižna pokorščina, tam zmaguje milost.«

Ko se je po tem kratkem potovanju vrnil v Turin in slišal, da se don Proveri stanje ne izboljšuje, je častitljivi odločil, da naj se vrne domov v domači kraj, kjer bi mu domači zrak pomagal.

Predragi Provera!

Zdi se mi primerno, da se pripraviš na pot v Mirabello, kjer se boš ustavil za nekaj dni in se dogovoril o vsem, kar je treba ukreniti. Medtem:

1. *Zaključi natančno vse račune in obvesti o vsem Salo in Bodratta.*
2. *Reci jima, da je uprava zavoda začasno v njunih rokah, naj se o vsem dogovarjata in zedinita za večjo Božjo slavo.*
3. *Gospod odvetnik don Arrò bo še naprej skrbel za duše naših fantov, dokler ne dobimo koga, ki bi ga mogel nadomestiti.*
4. *Pusti potreben denar. Če meniš, da je kaj odveč, prinesi dol in bomo poskrbeli za zavod.*

Ti lahko prideš prihodnji petek ali pa v četrtek naslednjega tedna. V vsakem primeru prej sporoči, da te bomo na omnibus šli počakat s kočijo.

Bog naj te, dragi moj, blagoslovi. Na skorajšnje veselo snidenje. Ko boš odhajal, ne reci, ali boš prišel nazaj ali ne, kajti o tem bomo razpravljali v Mirabellu z očetom.

Pozdravi vso družino in imej me za v Gospodu vdanega duhovnika.

Turin, 8. avgusta 1865 *Janez Bosko*

Z odhodom don Provere je zavod v Lanzu ostal v rokah samih klerikov, ki pa so kakšna dva meseca neverjetno enotno delovali za dober uspeh. »Bili smo brez duhovnikov,« je veliko let pozneje pisal don Sala, »vendar je do konca šolskega leta vse potekalo v najlepšem redu. Don Arrò ali kak drug duhovnik je prihajal darovat sveto mašo, spovedovat in pridigat. Oh! Dobro se še spominjam, kako pridno smo takrat delali, da bi vse poteklo kar se da dobro. Nikakor nismo hoteli, da bi kdo rekel, da gredo stvari v zavodu slabo, ker ga vodijo sami kleriki.«

Medtem je bila potrjena vest o smrtonosni koleri v Italiji. Bolezen se je razširila med 200.000 muslimani, ki so se napotili v Meko, razbrzdano živeli in bili zelo umazani. Na poti nazaj jih je nekaj sto prišlo v Egipt v Aleksandrijo, kjer je epidemija kmalu izbruhnila. Veliko število prebivalcev, zlasti Evropejcev, se je

skušalo ubraniti bolezni tako, da so se preselili drugam. Več tisoč se jih je zateklo v Ancono in 8. julija je izbruhnila kolera tudi tukaj. Na začetku se je zdela blaga, toda prve dni avgusta se je pojavila z vso silo, tako da je bilo 9. avgusta že tisoč obolelih in več kot 500 jih je umrlo. Dne 21. avgusta je bilo že 1.130 mrtvih. Okoli 16.000 ljudi je zapustilo mesto in se odpravilo drugam.

Ko je don Bosko slišal za to nesrečo, je bil zaskrbljen za usodo otrok, ki so ostali brez staršev, ne samo v Anconi, temveč tudi v drugih pokrajinah, kjer je bolezen divjala manj strašno, vendar pa je žela svoje žrtve. Zato je 9. avgusta pisal kardinalu Antonucciju, škofu v Anconi, pismo, katerega prepisa nimamo, in mu ponudil pomoč za njegove sirote. Istega dne je poslal drugo pismo notranjemu ministru Janezu Lanzu, v katerem mu je izrazil svoj predlog.

Ekscelenca! Turin, 9. avgusta 1865

Žalostna poročila o koleri, ki so prispela v naše mesto, so pretresla vse dobre ljudi. V živi želji, da bi priskočil na pomoč tudi na najbolj skromen način, sem pripravljen sprejeti tisto število dečkov, ki bi zaradi te nesreče ostali brez staršev ali se znašli v revščini in bi mi jih hoteli poslati. Poskrbel bom za prostor za 100 fantov, ki so stari od 12 do 18 let, zdravi in dobro vzgojeni in so bili v karanteni ter je s tem zagotovljeno, da so obvarovani bolezni, ki muči našo domovino.

Zagotavljam vam svoje globoko spoštovanje in hvaležnost.

Vaš vdani služabnik duh. Janez Bosko

Na pismo, ki je bilo oddano v pisarnah ministrstva za notranje zadeve v Turinu, so takole odgovorili:

KRALJEVINA ITALIJA; notranje ministrstvo; Oddelek VI - Pododd. II; št. 5087

Odgovor na pismo z dne 9. avgusta. Turin, 16. avgusta

Predmet: Ponudba ravnatelja Oratorija sv. Frančiška Saleškega za otroke, osirotele zaradi kolere.

Človekoljubna ponudba vaše uglednosti, da bi dali streho tudi do sto dečkom, ki jih je prizadela strašna nesreča, ki ta čas muči Ancono in druge pokrajine kraljestva, je vredna vse pohvale.

O tako pomembni stvari bi vsekakor morali poročati gospodu ministru v Firence. Podpisani meni, da kolikor bolj natančni bodo podatki, toliko lažje bo mogoče uresničiti vašo ponudbo. Zato je nujno, da vaša uglednost navede pogoje, s katerimi ste pripravljeni narediti to dobro delo, se pravi, ali bo sprejem in vzdrževanje fantov zastonj ali pa pričakujete kako mesečnino, ki, kakor je vaši uglednosti znano, ni zadeva države, ali bi se zadovoljili z enkratno podporo, kolikšno in od kod.

Menim, da tudi vi imate za potrebno poznanje takih nadrobnosti in vas prosim, da bi jih dodali k vašemu cenjenemu dopisu z dne 9. tekočega meseca, ki je prispel komaj danes na Generalno direkcijo, ki vas o tem tudi obvešča.

Prosim vas, da storite to čim hitreje, da ne bo zamujala vesela novica za vdove in reveže tega z nesrečo obiskanega mesta, in jim prinesla veliko olajšanje.

Glavni direktor G. Boschi

Ne vemo, kaj je odgovoril don Bosko, vendar je moral biti odgovor hiter in je gotovo izražal velikodušnost njegovega srca. Tudi ministrstvo je takoj sporočilo prefektu v Anconi don Boskovo ponudbo, da bi sprejel v oratorij dvajset ali tudi trideset dečkov, ki so ostali v tistem mestu brez staršev.

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE Turin, 16. avgusta 1865

Veleugledni in spoštovani gospod!

S pravim zadovoljstvom izpolnjujem posebno naročilo, ki mi ga je zaupal gospod prefekt, da vam posredujem brzojavno sporočilo, ki je s podpisom prefekta pokrajine Torre prišlo pravkar (ob petih popoldne), podpisano od Torreja, prefekta te pokrajine.

»Ancona - prefekt, Turin. V svojem imenu in v imenu Odbora za pomoč prosim, da sporočite duhovniku Janezu Bosku v Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Turinu prisrčno zahvalo za pripravljenost, da sprejme v svojo ustanovo dvajset ali celo trideset dečkov, sirot zaradi kolere. Komisija prosi, da sporočite to duhovniku Bosku. Prefekt Torre.«

Imam čast, da se izrekam poln spoštovanja za

vašega vdanega in uslužnega služabnika.

Pooblaščeni svetovalec G. Dogliotti

Telegramu je sledilo na don Boska naslovljeno pismo:

Odbor za javno pomoč prizadetim od kolere v Anconi

Št. 31; Sprejem ponudbe in zahvala Ancona, 17. avgusta 1865

Ugledni član našega odbora gospod grof Karel Torre, prefekt te pokrajine, nam je sporočil velikodušno ponudbo, s katero je vaša visokocenjena uglednost pripravljena v svojo ustanovo sprejeti z navedenimi pogoji dvajset do trideset dečkov, ki so zaradi kolere ostali brez staršev.

Manjkajo nam besede, veleugledni in velečastiti gospod, da bi izrazili našo ganjenost ob tako velikodušni ponudbi, ki jo je narekovalo še globlje človeško čustvo. To toliko bolj, ker nam iz vaše ugledne metropole pravkar prihajajo novice z dokazi krščanske ljubezni, pri čemer ne vemo, ali je večja vrednost daru ali globina čustva, iz katerega prihaja.

Kakor ste mogli zvedeti iz telegrama gospodu turinskemu prefektu, smo pripravljeni sprejeti vašo velikodušno ponudbo. Medtem ko želi stopiti v stik z vami zaradi nadaljnjih sporočil, pač glede na potrebe, ki se bodo pokazale, vas prosi, da sprejmete izraze najgloblje hvaležnosti in sporočite svojim someščanom globoko hvaležnost tega tako zelo prizadetega prebivalstva, ki pa prav ob takih dejanjih velikodušne pomoči iz vse Italije dobiva nove spodbude za življenje.

Stalni odbor:

Vitez odvetnik Klemen Marinelli, predsednik
Inženir Aleksander Castagnoli
Vitez grof Alojzij Giovanelli
Grof Lovrenc Montemerli
Decij Passarini
Inženir Aleksander Viviani
Tajnik: vitez odvetnik Bernard Ferraris

Don Bosko je prav tako že drugič pisal kardinalu nadškofu v Anconi, ki mu je takole odgovoril:

Predragi don Bosko! Ancona, 18. avgusta 1865

Verjetno vas je pismo mojega generalnega vikarja že doseglo. Kljub temu dodajam nekaj vrstic v odgovor na vaš dopis z dne 16. tekočega meseca. Zelo se veselim vaše naklonjenosti do moje osebe in se vam za to iz srca zahvaljujem.

Domenjeno ostane, kar smo sklenili glede mojih sirot. Zahvaljujem se vam za vaše zares evangeljsko prizadevanje, ki ste ga pokazali ob tej priložnosti.

Še naprej molite zame in bodite prepričani o mojem spoštovanju in iskreni povezanosti, ko vas iz srca blagoslavlja, vaš, dragi don Bosko, najvdanejši služabnik

A. B. kardinal Antonucci, nadškof

Za zdaj sirot še niso poslali, ker so se bali, da bi kateri prinesel bolezen tudi v Turin. Toda nekaj mesecev pozneje, ko je bila izključena nevarnost, so določili dan odhoda za oratorij.

Unità Cattolica z dne 5. oktobra 1865 je pisala:

»DOBRODELNOST. – Neki katoličan iz Palerma, ki želi sodelovati pri pomoči ubogim, prizadetim od kolere v Anconi, je pri branju Unità Cattolica, ki poroča, kako je ugledni don Bosko ponudil ubogim sirotam iz Ancone sprejem v svoje zavetišče, poslal 30 lir v korist istega don Boska, da bi jih uporabil za imenovano dobrodelno delo. - Nakaznico smo izročili.«

Tega leta je v Italiji v 34 pokrajinah, 357 občinah zbolelo 21.520 oseb, od katerih jih je 10.975 umrlo. Tako pišejo uradne statistike.

15.
POGLAVJE

Don Bosko dopolni v Montemagnu petdeset let; pridiga tridnevnico – Protestanti in Božji služabnik – Njegova žalost zaradi nekega odpadnika – Krivovercem iztrgani dečki – Uboj nedolžnih – Pismo nekega župnika iz Sassarija, ki don Bosku poroča o delovanju valdežanov na Sardiniji in mu svetuje sredstva za učinkovito obrambo – Snaga in higiena v oratoriju – Inšpekcija članov Higienske službe – Žalostno poročilo občinski upravi – Župan pošije don Bosku odlok Higienske službe, ki omejuje število gojencev – Vzrok sektaškega sovraštva do don Boska – Unità Cattolica brani don Boska – Po premaganih nasprotovanjih oratorij po številu raste

Dne 16. avgusta je don Bosko dopolnil petdeseto leto starosti. Kakor je napovedal nekaj let prej, se je zdelo, da bo to moralo biti zadnje leto njegovega življenja. Dejansko je bil s svojim zdravjem že večkrat na koncu, toda goreče in vztrajne molitve k Bogu za njegovo zdravje v oratoriju, v malem semenišču v Mirabellu in v zavodu v Lanzu so dosegle svoj namen. Don Boskovo zdravje se je popravilo.

Don Bosko je svojo petdesetletnico slavil v Montemagnu, kjer ga je kot že običajno pričakoval markiz Fassati. Ustavil se je samo za dva dni in v dogovoru z župnikom pripravil tridnevne nagovore kot pripravo na praznik Marijinega rojstva.

Božji služabnik je bil vedno pripravljen opravljati duhovniško službo in deliti kruh Božje besede med ljudstvom. Toda ta gorečnost za večno zveličanje duš je bila neutrudna zlasti zaradi nasprotovanja protestantom, ko je z orožjem ljubezni zavračal njihove zvijačne napade.

Prav tiste dni je v tisoč in tisoč izvodih ponatisnil delce Kdo je don Ambrogio, ker je ta duhovnik pripravljal pot krivovercem s svojimi bogokletnimi in obrekovalnimi govori na trgih mest in v večjih naseljih. Na žalost je precejšnje število neprevidnežev padlo v mreže sovražnikov katoliške Cerkve.

Bolečina, ki jo je don Bosko čutil zaradi kakega odpada od vere, je bila neizrekljiva. Jožef Buzzetti nam je pripovedoval, da se je don Bosko med prijetnim pogovorom v svoji pisarni kar nenadoma zresnil, pogledal, se začel tresti po vsem telesu in nepremično gledal v tla, kakor da bi bil za nekaj minut iz sebe. Okoli stoječi so vsi osupli mislili, da bo omedlel. Toda kmalu si je opomogel in dejal:

»Glejte, videl sem, kako se je utrnil plamen na svečniku. Eden izmed fantov prazničnega oratorija je postal protestant.«

Zato si ni nehal prizadevati, da bi fante obvaroval nevere. Tega leta je sprejel v oratorij veliko fantov, ki se mu jih je posrečilo iztrgati iz protestantskih šol valdežanov. Sprejel je dva dečka nekega protestantskega madžarskega oficirja in ju priporočil krščanski ljubezni katoličanov. Prav tako je skrbel za tri otroke zloglasnega odpadnika De Achillisa in jih rešil revščine. Ko jim je iz razumljivih razlogov spremenil ime in priimek, jih je dolgo imel v oratoriju med dijaki in jih poučil o katoliški veri. Mi smo jih osebno poznali, saj smo živeli skupaj z njimi.

Ohranila se nam je prošnja nekega drugega dečka, ki je prosil don Boska, da bi ga sprejel k sebi in poučil o krščanski veri.

»Jaz, Frančišek Giovanelli Avventino, sin odpadniških staršev, sem bil krščen v valdeški cerkvi v Turinu meseca julija leta 1855. Krstil me je doktor Meille.

Malo pozneje so me moji starši prepeljali v Marseille, kjer sem hodil v protestantsko šolo celih osem let. Skoraj vsak dan sem se moral udeleževati protestantskega nauka v tamkajšnji cerkvi.

Sedaj sem po Božji milosti spoznal zmoto, v kateri sem živel. Želim se odpovedati protestantizmu in vstopiti v edino pravo katoliško Cerkev.«

Don Bosko je s svojo gorečnostjo nenehno pridobival protestante, ki so, ko so videli, da jih zapuščajo mnogi privrženci, segli tudi po podlih sredstvih, kakor moremo razbrati iz nekega poročila, ki ga je don Bosko prejel od neke dobro poučene osebe.

»Valdežani delajo v tem času edinstveno propagando med nežnimi otroki. Iz Anglije dobivajo ogromna denarna sredstva, ki jih uporabljajo za to, da zbirajo osirotele otroke in otroke iz revnih katoliških družin in jih pošiljajo v Valli, kjer jih vzgajajo v protestantizmu. Valdeške družine, ki jim Odbor za evangelizacijo, sestavljen iz valdeških pastorjev, katerim predseduje pastor Revel iz Firenc, izroča te otroke in plačuje tudi do 17 lir na mesec za vsakega do osmega leta. Pozneje plačuje samo devet lir. Valdežani pri tem imajo dva cilja: 1. Priskrbeti valdeškim družinam, ki so po naravi zelo pohlepne po denarju in se zvečine hranijo samo s krompirjem, 17 lir na mesec, kar je zanje velika pridobitev. 2. Poslati v London Odboru za propagando dolg seznam imen otrok, ki so jih odvzeli katoličanom in vzgojili v valdeški veri; s tem opravičujejo porabo denarja, ki so ga iz Londona poslali v Italijo.

Zato bi goreč duhovnik v župniji Torre Pellice lahko na skrivaj zbiral pri valdeških družinah imena otrok, ki jih vzgajajo, od kod prihajajo, kdo so njihovi starši, in o tem obvestil njihove župnike, ki bi poskrbeli, da bi jih sprejeli in vzgajali v katoliških zavodih. Družba svetega otroštva za Kitajsko bi se lahko zavzela za te otroke in jih iztrgala iz rok krivovercev.«

Medtem ko je razmišljal, kako bi mogel preprečiti duhovni pokol toliko nedolžnih žrtev, je Božjemu služabniku prišla žalostna novica. Neki dobri župnik in Sassarija na Sardiniji, ki je bil med svojim obiskom v Turinu don Boskov gost in se je z njim dolgo pogovarjal in ki ga je don Bosko prosil, da bi razpečal nekaj srečk loterije, mu je pisal:

Velečastiti gospod in nadvse dobri oče!

Pred nekaj dnevi mi je župan tega mesta izročil zavoj z desetimi desetkami srečk v korist moških oratorijev v Valdoccu, Vanchigli in Porta Nuovi. Ker ste vi njihov ravnatelj, izrabljam to priložnost, da vam pišem to pismo in zagotovim, da se bom z vso močjo potrudil, da bi razpečal srečke in zbral darove za loterijo pri dobrodelnih osebah.

Hotel sem vam pisati že prej, toda ker vem, da je vaša uglednost vedno močno zaposlena za večjo Božjo slavo in za pomoč revni mladini, me je to odvrnilo in sem čakal na ugodno priložnost, ko bi imel zadosten razlog.

V Sassariju je kakor po navadi, in kar se tiče verskih stvari, ne popolnoma slabo. Toda pred dvema mesecema je prišel v mesto neki evangeljski, ali bolje rečeno protievangeljski pastor, ki v neki dvorani poučuje majhno število pripadnikov. Na začetku je prihajalo veliko radovednežev, sedaj pa se je njihovo število zmanjšalo in mi župniki storimo, kar moremo, da bi odvrnili ljudi od obiska in jih opozorili na nevarnost. To je prvič, da prihaja v Sardinijo kriva vera in brezmadežna Devica Marija, ki jo to ljudstvo tako zelo časti, naj nas obvaruje nevarnosti.

Če mi bo Gospod ponudil kako priložnost, da bi mogel biti v korist Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, bi bilo to v veliko srečo. Sem v kraju, kjer je po koleri ostalo veliko revežev, in vi veste, kakšni so načrti Božje previdnosti. Jaz ne opustim ničesar in se vedno spominjam pogovora, ki ste mi ga vi s toliko dobroto naklonili. Prav tako ne morem pozabiti izredno ljubeznivega sprejema, ki sem ga bil deležen pri vas.

Končujem to dolgo pismo in se priporočam vašim molitvam. Prav tako vam priporočam v molitev svojo župnijo. Jaz v svojih nevrednih molitvah prosim Boga za vašo dragoceno zdravje ter gmotni in duhovni napredek vaše ustanove.

Blagovolite sprejeti moje pozdrave in zlasti še izraze mojega globokega spoštovanja. Počastite me s svojimi ukazi. Ne pozabite me pri sveti daritvi in verjemite mi, v kako veliko čast mi je, da se imam za vaše uglednosti ponižnega, vdanega in spoštljivega služabnika.

Teolog Filip Canepus, kanonik, župnik v Sassariju (Sardinija)

Sassari, 28. avgusta 1865

P. S.: Čestitam vam za dobrodelno dejanje, ko ste v oratorij sprejeli trideset osirotelih otrok.

Don Bosko mu je odgovoril s predlogom o ustanovitvi prazničnega oratorija, o širjenju Katoliškega branja in pogostnem pridiganju kot sredstvu za boj proti protestantizmu. Dobri župnik se mu je takole zahvalil:

Velečastiti in velespoštovani oče!

Najprej se zahvaljujem vaši uglednosti, da ste mi odgovorili s pismom, polnim ljubeznivosti in pozornosti. Trudil sem se za razpečavanje srečk, toda ker je v tem mestu veliko revežev, zlasti slepih in mrtvoudnih, je težko dobiti ljudi, ki bi jih hoteli kupiti. Razen tega so vse družine močno obdavčene. Če mi jih bo kljub temu uspelo razpečati, vas bom prosil za novo pošiljko srečk.

Sredstva, ki ste jih nakazali za odpravo krive vere, smo skoraj že uporabili. Katoliško branje je tukaj zelo razširjeno, pridiganje pogosto in protestantski pastor nima biti česa vesel, ker ima le malo poslušalcev in so tisti, ki jih ima, bili tudi prej daleč od vere. Najmogočnejše sredstvo, s katerim razpolaga, je denar, ker je tukaj več delavcev kot delovnih mest in je tako veliko ljudi brez zaposlitve, revščina pa sili k vsem neredom. Kljub vsemu pa upam, da ta strupena zel ne bo pognala v Sardiniji, kjer ni bilo nikdar nobene krive vere. Ker ste vi pripravljeni ponuditi nam sredstva za boj proti tej krivi veri, vam že sedaj v imenu tudi svojih duhovnih vrstnikov zagotavljam, da vas bom ob priložnosti nadlegoval. Za zdaj se zadovoljujem, da vas prosim za molitev za svojo revno osebo.

V upanju, da me ne boste pozabili v svojih molitvah, se z izrazi globokega spoštovanja poslavljam od vas in imam čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega in poslušnega služabnika Teolog Filip Canepus, kanonik, župnik v Sassariju

Sassari, 17. septembra 1865

V teh mesecih je Božji služabnik moral prestati sicer lahko, pa zato nič manj neprijetno nadlogo.

Ker je nadvse cenil čistočo, je želel in z vsemi sredstvi priporočal, da so to upoštevali tako gojenci kakor drugi in skrbeli za čistočo vseh prostorov oratorija. Vsak dan so pometali tla, stopnice in obširna dvorišča za odmor na južni strani zavoda. Ob sobotah so temeljito uredili delavnice. Ob četrtkih je vsak gojenec posebno pozorno moral očistiti svojo obleko in urediti posteljo. Prav tako so strogo pazili na čistočo telesa in obleke med tednom. Ob prazničnih dneh in ob izhodu so bili vsi gojenci, četudi razen pokrivala brez uniforme, vedno primerno oblečeni. Nikakršne razlike ni bilo med dijaki in rokodelci, med tistimi, ki so plačevali, in tistimi, ki so bili v zavodu zastonj; med tistimi, ki so skrbeli zanje starši, in onimi, ki jim je oratorij dajal vse potrebno. Bilo je pravo veselje, ko si ob nedeljah in praznikih videl vse dečke lepo opravljene in zadovoljne.

Toda zavetišče ni bila gosposka palača, temveč bivališče revežev, čeprav je don Bosko pri gradnji upošteval vsa pravila snage in higiene. Na severu je dolgo

in ozko dvorišče ločilo glavno poslopje od hlevov, pralnice, drvarnice in smetišča. Tu so bili v primerni oddaljenosti drug od drugega trije stolpi z mostovži za vsako nadstropje. To je bil tako rekoč kmečki del oratorija, ki pa je zato, ker je bil na prostem, imel prednost dobrega zraka.

Tlak v šolskih razredih in spalnicah ni bil iz marmorja, temveč kakor v večini hiš v mestu iz ploščic iz žgane opeke, ki pa so, pa če si jih še toliko pometal, vedno povzročale prah, zlasti ob hoji toliko stotin fantov. Samo dvorana za učilnico je bila asfaltirana.

Tak je bil položaj oratorija, ko je 19. avgusta 1865 nenadoma prišla komisija Urada za zdravstveno službo, ki je obiskovala javne ustanove v mestu in ugotavljala higienske razmere, zlasti ob grožnji kolere, ki se je vedno bolj širila.

Ta higienski pregled je bil opravljen v času velikih počitnic, ko je bila več kot polovica gojencev odsotna. Zato je bilo razumljivo, da so bila tla v spalnicah nepometena, da so bile postelje razstavljene, da so slamnjače izpraznili za pranje in je bilo listje po tleh, kakor je to navada v pripravi na novo šolsko leto. Tudi v učilnici so pulti in mize čakali na mizarje, ki naj bi jih spravili v red. To je bilo delo za več tednov, nakar naj bi cel zavod prebelili. Ta splošni nered pri splošnem čiščenju iz higienskih razlogov je pač nekaj običajnega in ga je bilo mogoče ugotoviti tudi na ozkih stopnicah in stopničnih presledkih. Tako je pač povsod ob takem času.

Toda tega položaja niso mogli ali hoteli razumeti člani inšpekcijske komisije, ki so zdravstvenemu inšpektorju izdali uničujoče poročilo: prostori, namenjeni učenju in spanju, so umazani in v njih je polno mladine; dvorišče brez svežega zraka, stranišča v zelo slabem stanju, smetišče preblizu kuhinji in obednici. Temu so dodali še celo vrsto pripomb, zvečine daleč pretiranih, mnoge brez utemeljitve in vse v sovražnem razpoloženju.

Občinska uprava je don Bosku izdala naročilo za strog nadzor snage v vsej hiši in dodala nekaj zelo dragih obveznosti. Razen tega »naj se ne sprejemajo novi gojenci, dokler ne bo občinska komisija po novem pregledu določila števila gojencev, ki jih ustanova lahko sprejme.«

Teden pozneje se je komisija vrnila v Valdocco in župan Rorà je na osnovi poročila komisije sporočil don Bosku, da sme sprejeti samo 500 gojencev in da v učilnico v zgornjem nadstropju lahko gre samo 200 fantov.

Naj še povemo, da je bil med člani komisije tudi kak dopisnik protiklerikalnega časopisa, ki je bil vesel, da je lahko izkoristil upravičene odredbe oblasti v boju proti koleri, da je lahko očrnil don Boska.

Klerik Frančišek Dalmazzo je 22. avgusta 1865 pisal iz Turina don Rui v

Mirabello: »Oratorij je bil izpostavljen mučnim zdravstvenim pregledom in komisija je sestavila uničujoče poročilo o higienskem stanju zavoda, zato ker je don Bosko predlagal županu v Anconi, naj mu pošlje dečke, ki so zaradi kolere osiroteli. Sektaši so to dejanje šteli za žalitev njihove časti, ko se je mesto Turin hotelo izkazati v pomoči ubogim Ancončanom. Iz priloženega listka, ki ga pošilja Jožef Buzzetti, lahko vidite, kakšne nezaslišane stvari je poročala Gazzetta del Popolo.«

Ta je v odločno sovražnem duhu poročala o stanju, ki smo ga opisali o oratoriju, in v zmagoslavnem tonu končala svoj dopis: »Po vsem tem naj javnost presoja, kaj pomeni don Boskova ponudba, da bi sprejel trideset anconskih sirot. Dobri anconski župan naj se za božjo voljo najprej pozanima pri zdravstveni inšpekciji v Turinu, da ga potem sami osiroteli otroci ne bodo preklinjali.«

Vsi pošteni ljudje so zavračali take sodbe in mi sami smo na lastna ušesa slišali, kako so nekateri preprosti ljudje govorili:

»To pa je zares preveč! Naj ta časnikar, če more, stori to, kar je storil don Bosko.«

Dne 30. avgusta je tudi teolog Margotti s stolpov svoje Unità Cattolica stopil v boj in dal svojo oceno položaja v obrambo don Boska:

Don Bosko in Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Že nekaj časa nekateri časopisi ob naslonitvi na trditve Gazzette del Popolo pišejo in so pisali o neprimernem stanju čistoče, higiene in prevelikem številu gojencev v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Mi smo osebno večkrat obiskali to ustanovo in nismo ugotovili nobene teh nerednosti. Znano nam je, da je to ustanovo obiskal princ Amadej v spremstvu turinskega župana in drugih uglednih meščanov, ki so po obisku prostorov izrazili svoje zadovoljstvo nad stanjem zavoda. Prepričani smo, da je ta ocena upravičena, saj zavod vsako leto pregleduje zdravniška komisija in niti ministrstvo niti občina niti kvestura, zlasti pa ne občinska uprava ne bi pošiljali tja otrok, če bi se bilo treba bati kakih neprimernosti.

Pod vtisom govoric smo se hoteli sami prepričati, kako je s to ustanovo z zdravstvenega, številčnega in higienskega vidika. Bili smo zadovoljni, da smo lahko na kraju samem ugotovili, kar smo prej nosili v sebi kot verjetno. Se pravi:

1. *Zdravstveno stanje teh dečkov je odlično, saj preteče pet ali celo šest mesecev, ne da bi kak fant šel v bolniško sobo, razen mogoče zaradi prevelikega teka do jedi.*
2. *Videli smo veliko prizadevanje, da bi poskrbeli za vse potrebno, in si ni mogoče želeti kakih izboljšav, zlasti če pomislimo, da gre za zavod, ki se vzdržuje iz javne dobrodelnosti.*
3. *Število gojencev je vsekakor zelo veliko, vendar je tam prostora za približno 800 otrok, in to v znosnih razmerah.*

Vsekakor moramo pohvaliti don Boskovo skrb, da je takoj, ko se je kolera približala našim krajem, proti koncu preteklega julija velik del svojih varovancev poslal drugam, tako da je sedaj v zavodu namesto osemsto tristo fantov.

Iz vsega tega lahko sklepamo, da so tisti, ki so širili sovražna poročila o tej ustanovi, bili slabo obveščeni in bi morali svoje izjave preklicati ali pa sodijo med tiste obrekovalce, ki izrabijo vsako priložnost, da očrnijo katero koli delo in ustanovo, ki jim ni po volji.

Ti ljudje bi morali pomisliti vsaj na to, da je tukaj zbranih na stotine najubožnejših otrok iz najnižjih ljudskih slojev. Tukaj se ti dečki ob nenehnih odpovedih don Boska in njegovih sodelavcev naučijo živeti kot dobri kristjani in se izučijo obrti, ki jim omogoča, da si z delom svojih rok pošteno služijo kruh.

Te vrste ustanove bi morali podpirati vsi, ki imajo v prsih srce. Samo sovražniki resničnega dobrega so sposobni, da jih zatirajo in blatijo.

Božji služabnik je ustregel zahtevam zdravstvene komisije in pospešil popravila in čiščenje prostorov. Opravičil se je, da ne more izvesti predragih del, ker mu tega okoliščine ne dovoljujejo. Mirno je nadaljeval svoje delo, ne da bi zmanjšal število fantov, in pripravil prostor za zaradi kolere osirotele otroke. Število gojencev je naraslo na 900.

Po vseh teh inšpekcijah oratorij ni imel več sitnosti zaradi higiene in vlada, občine in komisija iz Ancone niso prav nič pomišljali, da ne bi don Bosku zaupali otrok, ki jim je kolera vzela starše. Prav tiste dni je senator Bona z Ministrstva javnih del, Direkcije železnic priporočil mladega Karla Cerrutija iz Turina, ki je bil tudi sprejet.

16.
POGLAVJE

Don Bosko piše iz Novare markizu Fassatiju: prišel bo v Montemagno; ne ve, ali je zaradi kolere pametno imeti tridnevnico; cerkev Marije Pomočnice kot poroštvo gotovosti v teh težkih časih; inšpekcija občinskega odbora v oratoriju – Iz Turina odgovarja provikarju glede izpitov za preobleko; ponuja mu srečke loterije – Pridiga tridnevnico v Montemagnu – Prosi material za gradnjo cerkve – Zaupa don Rui službo prefekta v oratoriju: pokorščina in dobrota – Napoved – Don Rua se pripravlja na izpit za profesorja retorike – Neuspeli poskusi, da bi pomagali don Alasonattiju – Don Boskovo pismo na potovanju – Don Bosko v Becchih, v Chieriju in v Borgu Cornalense – Mons. Contratto mu piše in ga vabi v Acqui; poroča mu o nekem svetem duhovniku; prosi za profesorja za svoje semenišče – Don Boskovo ljubeznivo ravnanje s svojimi sodelavci tudi na potovanju – Napovedana kolera tudi v drugih predelih Evrope – Upanje, da tistih, ki sodelujejo pri gradnji cerkve v Valdoccu, ne bo napadla kolera

Dogovarjanje z Odborom v Anconi in higienska inšpekcija turinske občine sta don Boska zadržali za kak dan v Turinu. Vendar pa ni čakal dolgo, da se ne bi spet odpravil na pot zaradi razpečavanja srečk za loterijo in za iskanje sredstev za gradnjo cerkve v Valdoccu.

Dne 29. avgusta 1865 je bil zopet v Novari, od koder je pisal markizu Fassatiju, ki ga je pričakoval v Montemagnu.

Predragi gospod markiz!

Zaradi novic o koleri, ki jih je mogoče vsak dan pogosteje slišati, bi bilo morda bolj pametno, če ne bi imeli tridnevnice v čast presveti Devici Mariji. Če pa ste kaj ukrenili v tem smislu ali ste že objavili to pobožnost, potem sva jaz in don Rua pripravljena na vaše ukaze.

Teolog Golzio je pripravljen iti z menoj v Montemagno. Šla bi prihodnji ponedeljek ob 9.30h iz Turina in prišla z omnibusom k vam ob petih popoldne.

Upam, gospod markiz, da ste vi, gospa markiza, Azelija in Emanuel pri najboljšem zdravju, za kar vsak dan prosim pri sveti maši. Prepričan sem, da me bo presveta Devica vedno uslišala, zlasti pa še v teh nevarnih časih.

Ne vem, ali učitelj Cerruti ustreza vašemu pričakovanju. Če se vam zdi primerno, ga kar opozorite. Z veseljem bo sprejel kakršen koli vaš nasvet. Malo pozno je prišel v Montemagno, ker sem mu pisal v Mirabello, ko je on že odšel domov. Tako je moralo pismo opraviti dvojno pot.

Naša cerkev napreduje in je na eni strani dosegla že streho. Upam, da bo ta cerkev za vas in za vso vašo družino zagotovilo uspešne zaščite Marije Pomočnice. Imejte veliko zaupanje vanjo.

Gotovo ste zvedeli iz časopisov, da nam Gospod poleg nekaterih oseb v hiši pošilja tudi sovražnike, ki nas mučijo od zunaj. Pomislite: Občinska uprava je naročila Borelli in Botteru, da opravita inšpekcijo glede higiene in moralnosti. Dva dobra primera.

Veliko molite zame in za to našo hišo in me imejte vedno v številu tistih, ki se z vsem spoštovanjem izrekajo za vaše uglednosti vdane in ponižne služabnike.

Novara (samo za danes), 29. avgusta 1865 *DUH. JANEZ BOSKO*

Ko se je don Bosko vrnil v Turin, je odgovoril na dopis kanonika Vogliottija, rektorja semenišča.

Veleugledni in vele spoštovani gospod vikar!

Prejel sem seznam naših fantov, ki so se prijavili na izpit za kleriško preobleko, in se vam zanj zahvaljujem. Sunt bona mixta malis (dobro pomešano s slabim). Zadovoljen sem, da so nekateri padli pri izpitu, kamor so šli brez mojega dovoljenja. Žal mi je za Maffeija, ki je zgleden v vedenju in eden najboljših v razredu. To je zares izreden primer, da temu fantu ni uspelo. Examen sive periculum (izpit ali nevarnost).

Prejel sem tudi drugo vaše pismo, v katerem mi sporočate, da ste ohranili 100 srečk in bi radi končali najine račune, ki bi morali biti že zdavnaj poravnani. Blažena revščina! Če ne bi bilo preveč drzno, bi vašemu pismu dodal še nekaj, vendar se bojim, da bi bil preveč nadležen. Vendar poskusimo. Bi bili pripravljeni prevzeti še 100 srečk te loterije? Tako bi imel dodatnih 50 frankov, ki dodani k prejšnjim 350 znesejo 400 frankov. Tako bi poravnal svoj dolg s semeniščem.

Sicer pa ab amicis honesta sunt petenda (od prijateljev se zahtevajo poštene stvari), zato če bi moj predlog imeli za neprimeren, rade volje umikam svojo prošnjo in se omejim na zahvalo za izkazane druge dobrote. Želim vam iz nebes sveto milost, priporočam sebe in to našo hišo dobroti vaših molitev in ostajam vaše nadvse častivredne spoštljivosti vdani služabnik.

Turin, 3. septembra 1865 *DUH. JANEZ BOSKO*

P. S.: Prilagam potrdilo o lepem vedenju klerika Vittoneja, ki mi ga je poslal škof iz Acquija, da vam ga izročim.

Dne 4. septembra je prejel od markiza Fassatija ugodno novico. Z don Carroccio Arròjem iz Lanza, ki naj bi pridigal slovesno tridnevnico ljudstvu, je bil v Montemagnu. Iz Mirabella se je na njegovo prošnjo odpravil don Mihael Rua pridigat in spovedovat. Uspeh je bil tak, kakršnega so lahko pričakovali. Verniki so bili polni svetega navdušenja. Tisti večer so v vseh družinah molili rožni venec, kakor je to navada pozno v jeseni, ko se končajo dela na polju. Spovedanci so se polni veselja vračali domov s svetinjico Marije Pomočnice, ki so jo prejeli v dar od misijonarjev. Dosluženi vojaki, ki so se udeležili vojn leta 1855 in 1859, so trdili, da imajo te svetinjice rajši kot odlikovanja, ki so si jih zaslužili na bojišču. Zmagali so v najbolj častni vojni, ko so premagali sovražnika svojih duš.

Po končani tridnevnici se je don Bosko vrnil v Turin in se posvetil skrbi za gradnjo cerkve. Grofu Karlu Caysu, ki je bil na počitnicah v Casellettah, je poslal naslednji dopis:

Dragi gospod grof!

Z velikim veseljem sem prejel novico o rojstvu naslednika v rodbini Cays, vendar je to novico spremljala druga, bolj skrb vzbujajoča, da se gospa grofica počuti zelo slabo. Takoj smo naročili javno molitev tako zjutraj kakor zvečer in sedaj smo v veliko zadovoljstvo slišali, da je spet vse v redu in da je zdrava. Naj bo zahvaljen Bog in Marija Pomočnica.

In kako je z našo cerkvijo? To je vsebina drugega dela mojega pisma. Cerkev je dograjena do strehe, sedaj mi pomagajte, da jo bomo pokrili. In kako? Z latami, strešno opeko, deskami, tramovi, ki jih vi več ne potrebujete in bi jih lahko podarili Mariji Pomočnici. Kaj pravite k temu, gospod grof? Kaj pravita k temu, gospod Alojzij in gospa grofica? Ker je težko moledovati za denar, sem menil, da bi se ravnal po nasvetu viteza Ksaverija Collegna in prosil za gradbeni material. Oprostite mi, gospod grof, zaupljivost, s katero vam pišem, in mi dovolite, da vam želim iz neba zdravja in milosti za vas, za vso vašo družino. Sebe in vse svoje dečke priporočam v vaše svete molitve in se veselim, da se morem izreči za vaše uglednosti vdanega in ponižnega služabnika.

Turin, 11. septembra 1865 *duh. Janez Bosko*

Pismo, ki ga je, ne ve se od kod, poslal don Rui v Turin, nam kaže, s kakšno zavzetostjo se je Božji služabnik trudil, da bi postavil Mariji Pomočnici njeno kraljevsko palačo:

Predragi don Rua! *18. septembra 1865*

Danes zapade menica za 1000 frankov. Vzemi ključek, ki ga prilagam, stopi v mojo sobo in v predalu, ki ga poznaš, boš dobil zavitek 1000 frankov. Potem se pogovori z vitezom in don Saviem, ki naj povesta, ali oni sami izplačajo vsoto, ki jo onadva že poznata iz prejšnjega meseca.

Jaz se vrnem v Turin jutri ob treh popoldne.

Bog naj blagoslovi tebe in vso našo družino.

Tvoj vdani v Jezusa Kristusu duh. Janez Bosko

Don Rua je z občudovanja vredno pripravljenostjo zapustil Mirabello, prevzel službo prefekta v oratoriju in si s tem naložil težko breme, ki mu ga je prepustil don Alasonatti. Breme je bilo zares težko zaradi tako zahtevne in zapletene materialne uprave.

Don Rua je urejal svoj zavod za novo šolsko leto, ko je don Provera prišel v Mirabello in mu dejal:

»Don Bosko te pričakuje v Turinu.«

Don Rua, ki je pisal pri pisalni mizi, ni pomišljal niti trenutek. Ne da bi postavil kako vprašanje ali zahteval kako pojasnilo, je vstal, vzel svoj brevir in dejal:

»Pripravljen sem.« In je takoj odpotoval v Turin.

Tako neposredno izvedena pokorščina je morala biti zanj, ki je tako zelo rad imel svoje gojence, velika žrtev. Vendar je vstopil v oratorij veselega obraza in dobre volje, da bi se komu zdelo, da ga ni nič stalo zapustiti kraj, kjer je deloval dve leti in kjer so ga vsi imeli radi.

Ko ga je sobrat, ki mu je sledil v ravnateljevanju malega semenišča, prišel pozdravit, mu je dejal:

»Ti torej greš v Mirabello. Pozdravi mi fante. Rad jih imej, kakor sem jih jaz imel rad. Veš, dobri fantje so.« In v očeh se mu je zalesketala solza. Nato je nadaljeval: »Do sobratov bodi kakor starejši brat do svojih mlajših bratov.«

Toda še nekaj pomembnejšega se je zgodilo v teh dneh: začela se je uresničevati ena don Boskovih napovedi.

Pred letom 1850 se je pogosto dogajalo, da je deček Rua, kadar je šel v šolo ali se vračal iz nje, srečal Božjega služabnika. Kakor hitro ga je zagledal, je pritekel k njemu, se odkril, mu poljubil roko in vzkliknil:

»Oh, don Bosko, mi boste dali kako podobico?«

Častiti Božji služabnik se je ljubeznivo pogovarjal z njim, mu položil biret na glavo in smeje se podal dlan leve roke, medtem ko je z desno nakazoval, da bi jo razdelil na dvoje, in dejal:

»Vzemi, Mihec, vzemi.«

Mihec mu je znova še bolj spoštljivo poljubil roko in si pri slovesu mislil: »Kaj neki je hotel povedati s to kretnjo?«

To misel pa je jasno povedal don Bosku, ko je prišel v oratorij in ko mu je 3. oktobra 1852 don Bosko nadel kleriško obleko:

»Ali se spominjate, gospod don Bosko, tistih najinih srečanj, ko sem hodil v šolo k šolskim bratom in ko ste mi na mojo prošnjo, da bi mi dali podobico, naredili, kakor da bi hoteli polovico moje roke? Kaj ste s tem hoteli povedati?«

»Oh, dragi moj sinko,« mu je z očetovskim poudarkom rekel don Bosko, »to bi ti že moral razumeti. Toda še bolje boš to razumel v prihodnje.« In je nadaljeval: »Don Bosko ti je hotel povedati, da si bova nekoč delila vse na pol.«

Tako je sedaj don Rua kot prefekt v oratoriju in zvest posnemovalec don Boskovih kreposti 20 let delil z don Boskom ves trud in težave v oratoriju in salezijanski družbi. Končno je s tem, da je bil njegov vikar, delil tudi njegovo oblast.

Don Rua se je medtem pripravljal na izpit iz italijanščine, grščine in latinščine, da bi dosegel diplomo profesorja retorike. Že 28. avgusta mu je don Bosko priskrbel pri županu potrdilo o lepem vedenju in ga z drugimi listinami predložil univerzi in sedaj mu je, ker so tako zahtevali od njega, izročil svoje častno zagotovilo:

Podpisani z veseljem potrjujem, da se je duhovnik Mihael Rua iz Turina šest let posvečal pouku v nižjih in štiri leta v višjih razredih gimnazije v popolno zadovoljstvo svojih predstojnikov in v nemajhno korist svojih učencev.

Prepričan sem, da je vreden posebne pohvale, ker je vedno vse svoje delo žrtvoval brez kakršnega koli plačila.

Turin, 14. septembra 1865 *duh. Janez Bosko*

Avtentičnost podpisa gospoda duhovnika Janeza Boska potrjuje
šolski nadzornik (pečat) Vigna *Turin, 15. septembra 1865*

Don Bosko se je 19. septembra vrnil v oratorij, toda takoj spet odpotoval. S svojo mislijo pa je bil vedno pri don Alasonattiju, katerega življenje je ugašalo. Poskusili so vse, da bi ga rešili. Poslali so ga, kakor smo že povedali, v rodni kraj Avigliano in ga potem nastanili v malem semenišču v Mirabellu, ko je bil tam za ravnatelja don Rua. Od tam so ga prepeljali v prijetno hišo v Trofarellu, ki jo je salezijanski družbi daroval don Matej Franco. Ker je bilo vse zaman, so ga na njegovo prošnjo, ker je čutil potrebo po dobrem gorskem zraku, polnem kisika, prepeljali v Lanzo. Don Bosko mu je dal za spremljevalca pisca teh vrstic.

Dragi moj Lemoyne!

Piši gospodu Canaleju, da sprejemam njegovega priporočenca in tudi njega samega, če želi priti k nam v oratorij. Razloži mu stvar o treh mesečninah. Dne 24. bom v Turinu in ga z veseljem pričakujem. Razume se, da mu je na voljo soba in prostor pri naši mizi.

O drugem se bomo osebno pomenili. Pozdravi naše fante. Pozdravi don Alasonattija. Pojdi in ljubeznivo pozdravi gospoda vikarja in vso hišo Arrò.

Rad me imej v Gospodu in vedi, da sem ves tvoj v Jezusu Kristusu vdani
duh. Janez Bosko
Turin, 19. septembra 1865

Dne 1. oktobra, na praznik sv. rožnega venca, je Božji služabnik šel z godbo in lepim številom gojencev v Becche. Tukaj se je ustavil za nekaj dni. Odločil je, da se bo skupina 6. oktobra vrnila v Turin. Nato je šel v Chieri, od koder je pisal don Rui:

Predragi don Rua!

Na kratko:

1. Pošlji dva programa zavoda v Lanzu gospodu vitezu T. Vaccarinu, župniku v Butiglieri d'Asti, drugega pa gospodu Viljemu Aratu della Serra.

2. Prav tako gospodu kanoniku Caselliju v Chieri.

3. Don Ghivarellu sporočilo, da bodo fantje prišli k njemu v petek. Če bi jih hotel iti počakat, bi mu zapeli napitnico.

4. Od tu se bom napotil v Borgo. Toda v petek bom v Turinu. To pravim za tvoje ravnanje, da obvestiš markizo Negrotto iz Genove, če bi prišla in vprašala po meni.

Vsi se dobro počutimo. Don Cagliero uživa. Pozdravi don Francesia in don Bonettija una cum coeteris (skupaj z drugimi skupaj).

Tvoj v Jezusu Kristusu vdani DUH. JANEZ BOSKO

Chieri, 4. oktobra 1865

Sredi oktobra so ga pričakovali v Acquiju, kamor so ga zelo vljudno vabili. Posebna gorečnost Božjega služabnika je našla čas in način, da se je zanimal tudi za posebne zahteve kakega škofa.

Acqui, 3. oktobra 1865

Visoko spoštovani gospod!

Zelo mi je hudo, da vaša uglednost ni mogla narediti izleta v Strevi 25. oziroma 26. preteklega meseca septembra, ko bi mogli videti gospoda don Alojzija Cogrossa in bi bili priča čudežne ozdravitve nekega župnika, ki že 14 let ni mogel hoditi brez bergel. Z nadnaravno pomočjo je v trenutku prejel milost, da lahko spet hodi, zapustil brez pomoči sobo, kjer se je zgodil čudež, odpotoval še isti večer domov in naslednjega dne daroval sveto mašo (po 14 letih), vodil procesijo in podelil blagoslov velikemu številu vernikov.

Prav tako mi je žal, da ne morete priti k nam v prvi polovici tega meseca, ker bo zvesti Božji služabnik don Alojzij Cogrosso prišel nazaj k meni 10. tega meseca. Vendar sem skoraj prepričan, da boste prišli, če vam bo le mogoče.

Povedati vam moram, da so bile vse moje poizvedbe za profesorja retorike brezuspešne. Pričakujem še en razgovor, vendar ne vidim možnosti za uspeh. Vroče vas prosim, da bi me rešili te skrbi, kot ste mi obljubili, da mi boste 1. novembra v spremstvu klerika Vittonega poslali profesorja gramatike, če mi do 15. tekočega meseca ne boste drugače sporočili.

Živim v upanju, da bom še pred napovedanim dnem imel srečo, da vas objamem v tej škofijski palači in ostajam v globokem spoštovanju vdani

+ F. MODESTO, *škof.*

V oratoriju so bili vsi začudeni zaradi tako pogostih in nenadnih don Boskovih odsotnosti, kar se prejšnja leta ni dogajalo. Vzrok je bila cerkev Marije Pomočnice. Toda največje občudovanje je vzbujalo dejstvo, da je kljub nevšečnostim, utrujenosti, nasprotovanju in tisočerim križem bil vedno miren in dobre

volje. Rad se je šalil. Že dolgo je svojim zvestim sodelavcem laikom priskrbel plemiške naslove s fevdi. Fevdi so bile majhne krpe zemljišča, ki so bila v Morialdu last njegove družine, nekatere od njih neobdelane in nerodovitne zaradi veliko peska. In tako je imenoval enega grofa v Becchih, kraju, kjer se je rodil, drugega markiza v Valcapponeju, barona v Baccajau in komendatorja ne vem katere komende.

S temi naslovi je imel navado klicati Rossija, Gastinija, Enria, Pelazzo, Buzzettija. Pa to ne samo doma v hiši, temveč tudi zunaj, zlasti še, ko je v času počitnic potoval s katerim izmed njih. Ti so sicer preprosto, pa vendar primerno oblečeni nadaljevali veselo igro in so navadno dobro igrali svojo vlogo. Resno in prepričljivo so se imenovali po svojih nazivih in govorili o posesti, gradovih, letoviških krajih in zvezah z odličniki, ki pa so obstajali samo v domišljiji in na luni. Dostikrat so ljudje, ki so potovali z njimi v istem železniškem vagonu, bili začudeni, da imajo čast biti v tako visoki družbi. Ob drugih priložnostih so jih na železniških postajah sprejemali z velikimi častmi, ker je don Bosko imel navado železniškemu osebju dajati obilne napitnine in so jim zato izkazovali vse mogoče pozornosti, prednosti in usluge. Zgodilo se je tudi, da so kdaj prišli v kak kraj, kjer niso imeli znancev in so zato morali v kakem gostišču iskati prenočišče in hrano.

Don Bosko je imel navado reči:

»Ste ugodno potovali, gospod grof? Ali se niste mogoče preveč utrudili, gospod markiz? Kaj si želite za večerjo? In vi, gospod baron, gotovo ne boste našli tukaj obilnih pojedin, ki jih navadno pripravljajo vaši kuharji. Moramo malo potrpeti, dragi gospodje, in se zadovoljiti s tem, kar nam morejo tukaj nuditi.«

Seveda je govoril v šali, vendar tako ljubeznivo, da so gostilničar, njegova družina in povsod znani brezdelneži, ki so slišali, ponavljali te plemiške naslove, bili vsi iz sebe in se skrajno potrudili, da bi mogli čim primerneje pogostiti tako ugledne goste. Bili so pripravljeni celo odstopiti svoje postelje.

Gostilničar se je približal don Bosku in ga po tiho vprašal:

»Kako? Ta tamle je grof in oni tam markiz?«

»To so nadvse ugledni gospodje.«

»Oh, mi ubogi reveži, kako jim bomo mogli postreči, da bo ustrezalo njihovemu dostojanstvu?«

»Nikar si ne belite glave, dragi gospodar, to so uvidevni ljudje in znajo potrpeti.«

Za vse nas je bila to pravcata komedija, da smo pokali od smeha. In dostikrat je ta igra imela odlične uspehe.

Nekega dne se je Božji služabnik napotil na postajo Porta Nuova na vlak.

Spremljal ga je Jožef Rossi in mu nosil kovček. Kot po navadi je prišel v trenutku, ko je vlak že odhajal in so bili vsi vagoni polni, vrata zaprta in pri oknih je bilo polno obrazov, da se je zdelo, da so vsi sedeži zasedeni; kakor da bi hoteli preprečiti, da bi še kdo vstopil. Ko don Bosko ni mogel najti praznega prostora, se je v šali obrnil na Rossija in mu glasno zaklical:

»Oh, gospod grof, zelo mi je žal, da ste se tako trudili in mi nosili kovček.«

»Lahko si mislite, don Bosko,« je Rossi prav tako glasno odgovoril. »Čutim se srečnega, da vam morem narediti to skromno uslugo.«

Nekateri potniki so se ob besedah gospod grof in don Bosko spogledali, jih spoštljivo ponovili in eden izmed njih ju je poklical, medtem ko sta ona še iskala proste sedeže na vlaku:

»Don Bosko, gospod grof, stopita sem, tu sta še dva prostora.«

»Ne bi vas rad nadlegoval,« je dejal don Bosko.

»Vstopita, to je zame prava čast. Umaknil bom svoje kovčke in bo za vse zadosti prostora.«

Napoved, ki jo je Božji služabnik izrekel proti koncu leta 1863, se je začela uresničevati. Po veliki smrtnosti v Anconi, na Sardiniji in v Neaplju je zaradi kolere uradno umrlo 1188, zbolelo pa 2315. To je bilo do 13. in 14. novembra. Vendar je bilo v resnici žrtev veliko več. Po 14. novembru se je bolezen še bolj razširila. Bili so dnevi s po 200 obolelimi in 80 mrtvimi in izdali so 40.000 dovoljenj za tiste, ki so se hoteli izseliti iz kraljestva na varnejše kraje.

Žarišče okužb so bila mesta zunaj Italije, Malta, Smirna, Carigrad in druga pristanišča.

Kolera se je širila tudi v Franciji. V Parizu in departmaju Senna je zbolelo sedem tisoč ljudi. V Marseillu je sredi septembra umrlo po šestdeset do sedemdeset bolnikov na dan. Kolera je prišla tudi v Toulon in okolico, kjer je še posebno divjala.

V Španiji je kolera divje razsajala. Mnogi ljudje so zapustiti svoj dom, se razpršili po podeželju ali odšli v neokužena mesta. Samo v Madridu se je zbralo 60.000 beguncev. Ko pa je kuga prišla tudi tja, so ljudje bežali drugam.

Na Angleškem kolera ni prizadela prebivalstva. Je pa razsajala goveja kuga in pobrala sto tisoče volov in krav. V nekaterih pomorskih mestih je veliko ljudi pobrala malarija. Italijanska vlada je bila prisiljena zavrniti tovore, ki so prihajali iz britanskih pristanišč.

V tem času je v severni Italiji raslo zaupanje in pobožnost do Marije Pomočnice. Med mnogimi pričami izberimo naslednjo.

Iz Campegineja je gospa Amalija Fulcini Jacobazzi 12. septembra 1865 takole pisala don Bosku:

Od več oseb in zlasti od moje velike prijateljice grofice Karoline Soranzo iz Benetk sem slišala pripovedovati o čudoviti cerkvi, ki jo gradite v Turinu v čast naši ljubi materi Mariji z naslovom Auxilium Christianorum. Od prav iste prijateljice sem zvedela, da sprejemate tudi najmanjše darove. In ker je videla, kako zelo se bojim umreti od kolere, mi je svetovala, naj darujem kaj malega, da bi bila rešena te nevarnosti. Oprostite mi, če sem si upala naravnost na vas nasloviti svoje pisanje. Toda tudi v tem sem se držala nasveta svoje dobre Karoline, ki me je k temu spodbujala.

Prepričanje, da Marija Pomočnica obvaruje pred kolero tiste svoje častilce, ki pomagajo pri gradnji njenega svetišča v Valdoccu, se je razširilo v mnoga mesta, kot bomo pokazali drugje. Namesto strahu se je v njihova srca naselilo milo zaupanje.

17.
POGLAVJE

Don Alasonatti v Lanzu – Njegovo trpljenje in vdanost v Božjo voljo – Junaška potrpežljivost, da ne bi motil poteka življenja v zavodu – Njegova skrb za zdravje drugih – Gorečnost za dober potek življenja v zavodu – Duh molitve: presveti Zakrament in presveta Devica – Bolezen se poslabša: njegova mirnost – Sveta popotnica in maziljenje bolnikov – Oporoka – Vzdihljaji – Nadležen spomin – Presunljivo priporočilo – Zadnji dan njegovega življenja; odlok svete Kongregacije za obrede, ki potrjuje češčenje od pradavnih časov blaženega Kerubina Testa – Besede prijazne krščanske ljubezni – Zaupanje v Božje usmiljenje – Njegova dragocena smrt – Nekaj njegovih pisem

Opolnoči med 7. in 8. oktobrom je v Lanzu umrl duhovnik Viktor Alasonatti, prefekt Salezijanske družbe in Oratorija. V Lanzo je prispel konec avgusta, in ker je čutil, da se bliža konec njegovih dni, se je pripravljal na smrt, ki je zanj bila počitek po toliko naporih in težavah in začetek večne sreče. Vsak dan je že več let molil Proficiscere (odidi, moja duša), ker se je bal, da v trenutku smrti tega ne bi mogel, kakor se je potem tudi v resnici zgodilo.

Kaj je ta sobrat trpel, ve samo Bog. Tvor v grlu mu je potisnil glavo skoraj do kolen in desna rama ga je hudo bolela. Kljub temu je večino dneva prebil zunaj postelje.

Bil je popolnoma predan v Božjo voljo. Pogosto je vzklikal Zgodi se tvoja volja. Njegova najljubša misel je bila Ostani vedno v zahvaljevanju Bogu. Ob vsakem sunku bolečine v rami je vzklikal »Bogu hvala«. Ko so ga bolečine najbolj mučile in so se mu zvijali udje, se mu je stisnil obraz, so mu škripali zobje, ga je davil kašelj, mu katar stiskal prsi in mu je iz ust tekla kri, nisi slišal iz njegovih ust nikakršne tožbe, temveč je na njegove ustnice prihajal nasmeh, na žalost krčevit in tesnoben. Kdor je bil navzoč pri takih napadih, je ostal ves dan

prestrašen in se ga je vsega polastilo globoko sočutje. In vendar je bila njegova prva beseda, ko je mogel kaj izgovoriti, Bogu hvala. Potem ko je malo zaspal po noči brez sna, zaužil kaj malega ali popil malo tekočine, se malo sprehodil po vrtu, prejel kako dobro ali slabo novico, je ponavljal Hvala Bogu.

Kleriki, čeprav maloštevilni in vsi skrajno zaposleni s šolo, učenjem, odmori in sprehodi, so si razdelili dan tako, da je bil ponoči in podnevi vedno eden pri njem in mu stregel. Toda don Alasonatti se je trudil, da bi delal zavodu čim manj nevšečnosti. Pripravljali so mu hrano, za katero so menili, da mu najbolj ustreza. Toda prepogosto se ga je v trenutku, ko so postavili jedila predenj, polastil tak odpor in gnus, da se je opravičil in želel, da bi jedila spet odnesli v kuhinjo. Istočasno pa je prepovedal, da bi mu prinesli kaj drugega.

Malo utehe mu je dajala zelo vroča juha, ki so mu jo po naročilu zdravnika prinašali na vsaki dve uri. Nekega jutra je klerik, ki naj bi mu prinesel juho, moral nadomestiti nekega učitelja in mislil, da bo kdo drug postregel bolniku. Vendar ni bilo nikogar in don Alasonatti je ostal ves dopoldan brez okrepčila. Moral bi samo potegniti za vrv zvonca, vendar ni hotel klicati nikogar vse do enih popoldne, dokler skupnost ni končala kosila. Tedaj je pozvonil. Prihitel je klerik Sala in don Alasonatti ga je smehljaje se vprašal:

»Ste pozabili name?«

»Kako? Vam nihče ni prinesel kosila?«

Takoj je odšel v kuhinjo in dal potrebna naročila. Klerik pa, ki je bil vzrok te nehotene nevšečnosti, je stopil takoj k bolniku in namesto zasluženega karanja, ki ga je pričakoval, medtem ko se je opravičeval, slišal, kako mu ljubeznivo odgovarja:

»Nič hudega. Pa mi sedaj prinesi kaj jesti. Bogu hvala.«

Bal se je, da bi nenadoma umrl brez navzočnosti sobratov. Če je za kak trenutek ostal sam, se ga je polastil strah in živčni napad. Kljub temu je dostikrat ponoči prisilil bolničarja, da je šel počivat:

»Da bi zaradi mene morali trpeti drugi, ni prav.“

Nekega večera so mu rekli, da bi fantje pod njegovim oknom na vrtu imeli večerjo, če bi on dovolil.

»Nimam nič proti,« je odgovoril. »Prosil bi samo, da ne bi preveč kričali, ker me nocoj bolj kot druge dni stiska v prsih.«

»Potem bo bolje, da to večerjo na prostem prenesemo na drug dan: quod differtur, non aufertur« (kar se preloži, se ne odloži).

»Ne, ne, naj gredo na travnik. Zelo mi je prijetno, če vidim fante in sem deležen njihovega veselja.«

Tako govoreč je dal postaviti svoj naslanjač blizu okna, kamor je sedel, da se je naslajal ob pogledu na fante, ki jih je imel tako zelo rad.

Nekoč drugič je eden izmed strežnikov igral na svojo flavto in don Alasonatti se je smehljal s prisiljenim in bolečim nasmehom prav v trenutku, ko so bile bolečine najhujše.

»Vas to igranje moti?« ga je vprašal tisti, ki mu je stregel.

»Da, povzroča mi silne bolečine.«

Strežnik se je dvignil, toda don Alasonatti ga je poklical nazaj: »Kam pa greš?«

»Povedat tistemu, naj neha igrati.«

»Ne, ne, ne želim, da greš. Revček. To je njegovo edino zadoščenje in nikakor nočem, da bi zaradi mene ostal brez njega.« In strežnik je moral ubogati.

Tudi kadar so bile bolečine najhujše, je skrbel bolj za druge kot zase. Če je bil v hiši bolnik, je skrbno vpraševal, kako mu gre. Če je z gor kak dan pihal bolj hladen veter, je okoli stoječim svetoval, naj se dobro pokrijejo. »Kajti,« tako je imel navado reči, »nočem, da bi zboleli.« Če je slišal koga kašljati, mu je naročil kavo in potem vprašal, ali jo je popil. Tistemu, ki ni ubogal, ni ušlo milo pokaranje. Fante, ki so ga prišli obiskat, je vedno vpraševal:

»In kako je z vašim zdravjem?«

»Dobro. In vi, gospod prefekt, kako je vam?«

»Počutim se bolje, ko slišim, da je drugim dobro.«

Če je potem slišal, da komu ni popolnoma dobro, mu je bilo tako hudo, da je moral odgovoriti, da mu je bolje, sicer ni mogel mirovati. Zato so mu kleriki in gojenci vedno zagotavljali, da se počutijo izvrstno.

Vedno je hotel biti na tekočem o vsem, kar se je dogajalo v hiši, in je vedno z veliko ljubeznijo opozarjal tiste, ki so bili potrebni poboljšanja. Če ni bilo spovednikov, je bil pripravljen poslušati spoved klerikov. Ko je spominjal, koliko dobrega lahko naredi duhovnik s to sveto službo, je vzklikal:

»In jaz sem veteran, zunaj službe.«

Nenehno je molil. vsako jutro, razen nekaterih dni zadnjih tednov, je želel iti v cerkev, biti pri sveti maši in prejeti sveto obhajilo, čeprav je veliko trpel zaradi evharističnega posta. Dokler je mogel, je vedno klečal. Ko ga je pozneje prevzela slabost, je sedel in je pokleknil samo za povzdigovanje. Včasih je želel darovati sveto mašo ob dveh ponoči. To je bil zares junaški napor, ker se ga je lotila slabost, ki je potem trajala cel dan. Zadnjič je maševal 1. oktobra, v nedeljo sv. rožnega venca. Vsak dan je popoldne z muko odhajal v cerkev na obisk k svojemu Gospodu v najsvetejšem zakramentu in ostajal tam več kot eno uro.

Gojil je čisto posebno pobožnost do presvete Device Marije. Rožni venec z mnogimi drugimi molitvami je bil njegova vsakdanja duhovna hrana. In kako je

molil! Kdor ga je opazoval med molitvijo, je moral vzklikniti: »Ta duhovnik ima zares živo vero!« Kadar je mogel, je molil na glas kljub velikim bolečinam, ki mu jih je povzročal čir v grlu. Ko zaradi napadov kašlja ali zaradi skrajne utrujenosti ni mogel moliti na glas, je bil samo pogled na rožni venec, ki je drsel med njegovimi prsti, poln spodbude. Vse do zadnjega dne je opravljal to pobožno vajo.

Nekega večera, ko je bil ob 8.30h že v postelji, so gojenci kleče na dvorišču pred molitvami odpeli običajno pesem, in sicer Mi smo Marijini sinovi. Ob prvih zvokih teh deških glasov se je don Alasonatti, ki je lahno zaspal, prebudil, se stresel, se zravnal v postelji in sedel, snel nočno čepico in s svojim utrujenim glasom pel skupaj s fanti. Potem je pobožno sklenil roke na prsih in po tiho molil. V tistem trenutku je stopil v njegovo sobo klerik s čašo kamiličnega čaja, za katerega je prosil, da bi mu pospešil prebavo, saj mu je želodec delal velike težave.

Don Alasonatti je kleriku z roko pokazal, naj čaj položi na mizico.

»Oprostite, gospod prefekt, takoj ga popijte, dokler je še topel. Dobro vam bo del.«

»Tvoja ponudba prihaja ob nepravem času. Bi mi hotel dati čaj po opravljenih molitvah?«

»Po molitvah bo mrzel in ne bo imelo smisla, da bi ga pili.«

Spet se je potopil v molitev. Vedel je, kako zelo pomembna je skupna molitev.

Ko je zvonilo angel Gospodov, je povabil vse, da so pokleknili in skupaj molili.

Nekega dne je videl, kako je eden izmed večjih fantov v naglici naredil znamenje svetega križa. Poklical ga je k sebi in mu dejal:

»Dovoli mi, dragi moj, majhno opombo.«

»Kar recite, gospod prefekt.«

»Ko bi te don Bosko videl, kako malomarno si naredil znamenje svetega križa, bi te pokaral.«

»Oprostite, gospod prefekt, res nisem mislil na to, vendar mislim, da sem storil prav.«

»Ko opravljaš kako versko dejanje, vedno misli na to, kar delaš.«

»Hvala. Skušal bom upoštevati vaš opomin.«

»Ne zameri mi. Opozarjam te zato, ker te imam rad. Tako bi tudi jaz rad, da bi me opozorili, kadar storim kaj narobe. Zato te prosim, da me opoziriš vsakokrat, ko se ti bo zdelo umestno. To bo najlepše darilo, ki mi ga moreš dati.« Nato je povzel besedo: »Povej mi, sem te morda užalil?«

»Ne, nikakor ne. Nasprotno, zelo sem vam hvaležen za opozorilo.«

»Ostani mi vedno naklonjen in pojdi sedaj na odmor.«

Zares je on sam dajal najlepši zgled take natančnosti. Čeprav ga je roka zaradi revmatizma zelo bolela in ga vsak gib veliko stal, se je trudil, da je naredil čim bolj natančno znamenje svetega križa.

Toda bolezen je napredovala tako daleč, da ni mogel nasloniti glave na nobeno stran več. Če je položil glavo na zglavnik, so živci, ki so postali zelo občutljivi, začeli s svojimi krči. Isto se mu je dogajalo, če je z rokami podpiral čelo. Tedaj je prosil svojega strežnika, da mu je glavo podprl s kosom lesa za rameni in je tako držal glavo pokonci, medtem ko je sedel v postelji.

»Ne pohujšuj se, če vidiš, kako si iščem bolj primeren položaj. Svoje telo darujem vsak dan Gospodu, vendar imam tudi dolžnost, da ga vzdržujem v življenju, dokler bo njemu všeč.«

Nekoč je smehljaje se dejal:

»Jaz sem že mrtev, vsaj tako se mi zdi. Že nekaj tednov imam tak občutek. Zdi se mi, da sta v meni dva človeka: eden, ki trpi, in drugi, ki mirno opazuje, kako drugi trpi, in gleda, kako telo počasi razpada.«

Kakšna junaška vdanost krščanske potrpežljivosti.

Že več kot en mesec je s svojim zgledom spodbujal skupnost v Lanzu, ko je 5. oktobra, bil je četrtek, čutil, da mu polagoma ponehavajo moči. Popoldne je dal poklicati svojega spovednika župnika iz Pessinetta don Antona Longa, svojega šolskega tovariša. Ko je ta vstopil v njegovo sobo, ga je vprašal:

»Kaj želiš, da prosim Gospoda zate? Želiš ozdraveti?«

»Naj se zgodi Božja volja,« je odgovoril don Alasonatti, »vedno naj se zgodi Božja volja. Bogu hvala.«

Ko se je spovedal, je prosil, da bi mu prinesli sveto popotnico, in ker je don Longo uvidel resnost položaja, je privolil. V spremstvu fantov so v sobo prinesli Najsvetejše. Ko ga je zagledal, ga je prevzelo tako navdušenje, da je komaj še mogel dihati.

Sam je hotel moliti kesanje. To je storil tako pomaziljeno, da se je zdelo, da ne čuti več nikakršnih bolečin. Ko je prejel sveto obhajilo, je ostal pogreznjen v globoko premišljevanje in šele čez kake četrt ure se je ogledal po klerikih, ki sta bila blizu postelje, in jima rekel:

»Naučite se od mene pravočasno prejeti svete zakramente.«

Naslednji dan je čutil olajšanje. Toda proti večeru je spet začutil močne bolečine in se spet želel spovedati. Dal je prižgati svečo in prejel maziljenje bolnikov. Župnik v Lanzu Albert mu je podelil sveti zakrament. Bolnik je tako pobožno odgovarjal na molitve, ki spremljajo sveti obred, da so se vsi jokali. Potem ko so mu podelili papežev blagoslov, se je zahvalil župniku za dobroto, ki mu jo je izkazal, in se priporočil njegovim molitvam, če bi moral tisto noč umreti. Ko je to povedal, se je za nekaj časa potopil v molitev.

Pisatelj teh vrstic je stal ob njegovi postelji. Bolnik mi je naredil znamenje, naj se mu bolj približam, me prijel za roko in mi s težavo dejal:

»Prosim vas, da izpolnite mojo poslednjo željo. Kmalu bom umrl. Mogoče jutri ne bom več med živimi: ne pozabite spodbuditi vseh, da bodo molili zame. Recite don Bosku, naj se me en mesec spominja pri sveti daritvi. Pozdravite mi don Boska, vse duhovnike, klerike, oratorij v Turinu, hišo v Mirabellu, don Frančiška Montebruna iz Genove in klerika Janeza Garina. Pišite jim, naj vedno molijo zame. Recite fantom zavoda v Turinu, naj me priporočijo Gospodu in naj mi oprostijo, če sem se kdaj zmotil pri kaznih ali jih nisem kaznoval, ko so si zaslužili. Končno prosim odpuščanja za vse slabe zglede, ki sem jih dal. Mi bodo odpustili, kajne?«

Tu je prenehal govoriti, ker ga je močno dušilo. Nato je nadaljeval:

»Nimam ničesar svojega, kar bi mogel komu zapustiti, kajti tisto malo, kar mi je pripadalo, sem dal hiši. Ostalo je last mojega očeta. Imam samo tri stvari. Svojo uro zapuščam gospodu vitezu Oregli, ker je njegova, on mi jo je dal. Izročite mu jo, ko bom umrl. To naj bo spomin na prijateljstvo, ki naju je povezovalo. Materi don Dominika Ruffina zapuščam križ, ki ga imam v Turinu. Kakor hitro bom umrl, sporočite to don Giacomelliju, ki mu zapuščam svoj rožni venec, na katerega sem tolikokrat z njim molil, ko sva šla peš iz Turina k sv. Ignaciju.«

Tukaj se je obrnil k meni, mi močno stisnil roko in mi rekel: »Vam pa želim, da bi vam Gospod dal svoj sveti blagoslov, da boste mogli nadaljevati po začrtani poti. Naj blagoslovi vaše napore. Nadaljujte veliko delo, ki ste ga začeli. Bodite pogumni. Velika je namreč potreba po duhovnikih, ki se posvečajo mladini. Želim vam, da bi rešili veliko duš, tisoče in tisoče duš, zlasti še duš ubogih zapuščenih dečkov. Rešujte jih. Veliko je namreč sovražnikov, ki jih zalezujejo. Kako zelo je potrebno reševati! Danes je mogoče kakega nedolžnega otroka najti komaj na deželi ali kje visoko v gorah, pa še to na žalost zelo redko. Če boste srečali kakega takega dečka, ga z vso močjo branite pred hudobnimi tovariši.«

Utrujen od napora je utihnil. Nato se je začel obračati k Bogu s svojimi molitvami in v presekanih stavkih govoril:

»Oh, Gospod, kako si velik v svojem usmiljenju ... odpusti mi. Darujem ti ne samo svoje telo, temveč vsa svoja čustva. Rad bi, o Gospod, da bi me pokopali na najbolj neznanem kraju zemlje, da se me nihče ne bi spominjal. Veselim se, Gospod, da bo moje telo dano v hrano črvom v zadoščenje za vse moje grehe, s katerimi sem te razžalil; želim, da bi moj jezik, moje oči, moja ušesa zgnili v grobu za kazen za moje prekrške. Samo eno mi je žal, da ne morem več delati za tvojo slavo. Samo eno milost te prosim, da bi umrl v najhujših mukah. Nadvse si želim, da bi umrl, se tako združil s teboj in bom tako prepričan, da te ne morem več žaliti, ampak te samo ljubiti z vsem svojim srcem. Vendar sem pripravljen trpeti v življenju tako dolgo, dokler bo tebi po volji. Usmili se me, Gospod. Gos-

pod, iz več razlogov sem tvoja last. Z vsem srcem zaupam vate, Gospod.« Nato je navdušeno vzkliknil: Exurgat Deus, et dissipentur inimici ejus (vstani, o Bog, in razpršili se bodo tvoji sovražniki).

Nato je za trenutek zaspal. Ko se je zbudil, se je zdelo, da muči njegov spomin neka neprijetna misel. Rekel je:

»Pokorščina, pokorščina! Nekajkrat sem rekel don Bosku: hočem to ali hočem ono. Ali boste storili tako ali pa ... To je lahko reči, toda prav v tem je pokorščina. Ali ne?«

Povedal je, kako je nekega dne odločno govoril z don Boskom, ker se mu je zdelo, da je prevelikodušen z nekom, ki ni hotel ubogati in je bil v pohujšanje vsem gojencem. Ker sem poznal dogodek, o katerem je govoril, sem mu dejal:

»Saj vendar niste mogli storiti drugače. Bilo je treba kaj odločnega ukreniti.«

»Toda jaz sem dejal: ali tako ali ...! V trenutku smrti se stvari presojajo popolnoma drugače. Seveda: postaviti predstojnika pred izbiro ali ... ali. Toda upam, da mi je Gospod odpustil.« Spet se je umiril in začel moliti.

Še naprej je šepetal molitve, ko se je nenadoma ustavil, me poklical in dejal:

»Prosim vas za eno uslugo. Če bi moral to noč umreti, mi dajajte pogum. Recite mi, naj zaupam v Božje usmiljenje. Dajte mi zadnjikrat zakramentalno odvezo. Mi obljubite?«

»Seveda,« sem mu odgovoril s solzami v očeh.

Rekel je: »Prav, sedaj pojdite počivat. Če se bom počutil slabše, vas bom poklical.«

Ker se nisem ganil z mesta:

»Pojdite, vam pravim, ubogajte.«

Naslednjega jutra je vstal iz postelje, šel na vrt in sedel v senco brajde. Med nenehnimi skrbmi si je oratorij neutrudno prizadeval, da bi Sveti sedež potrdil češčenje od davnih časov blaženega Kerubina Testa, redovnika iz avguštinskega reda, ki je 1479 umrl v Avigliani, svojem rojstnem kraju. Zemeljske ostanke tega dragega svetnika so po razkropitvi njegovih sobratov prenesli s samostanskega pokopališča v župnijsko cerkev sv. Janeza. Don Alasonatti je celih devet let neutrudno zbiral dokumente in dokaze in pošiljal Sveti kongregaciji za obrede spomenice, napisane v dobri latinščini. In od dne do dne je pričakoval tako zaželeni odlok.

Zvonilo je poldan zadnjega dneva njegovega življenja, ko je stopil na vrt klerik Sala in mu izročil velik zavoj, zapečaten z mnogimi pečati. Don Alasonatti ga je odprl. V njem je bil odlok, ki je odobraval in potrjeval češčenje, ki so ga verniki izkazovali blaženemu Kerubinu, in je dovoljeval mašo in dnevnice za

ves red Puščavnikov sv. Avguština za mesto in turinsko nadškofijo. Molitve in berila drugega nokturna so bili, kakor jih je sestavil don Alasonatti.

Prebral je odlok, bil nekaj časa tiho in nato vzkliknil:

»Zares sem zadovoljen. Končno imam srečo, da berem ta odlok.«

Obrnil je svoje solzne oči proti nebu in dodal:

»Sedaj odpuščaš, Gospod, svojega služabnika. Sedaj rad umrem. Ni mi manjkalo drugo kot to zadoščenje.«

Klerik mu je dejal: »Sedaj ko ste toliko storili za čast tega svetnika, ste prvi, ki boste mogli občutiti sadove njegove priprošnje pri Bogu.«

Ni takoj odgovoril. Toda po kratkem molku je dejal: »Prositi, toda kaj naj prosim? Saj mi kar naprej izkazuje milosti, tako da nimam česa prositi.«

»Lahko bi ga prosili za milost ozdravitve.«

»Ne, nikakor ne! Ne upam si prositi česa takega, ker si tega ne zaslužim.« In vsem, ki so prišli k njemu, je dal brati odlok in kazal, kako zelo se ga veseli.

Ker sem mu moral streči, sem sedel blizu njega. Tudi meni je rekel: »Berite,« in mi izročil odlok.

Ko sem nehal brati, je začel govoriti o svoji bolezni in svojem svetniku. Molčal sem in ga poslušal, kar je nenadoma tudi on umolknil in čez čas nadaljeval:

»Sedaj prosim, da greste stran, ker me govorjenja močno utruja, toda če ste vi ob meni, ne morem molčati.« Stisnil mi je roko:

»Zelo vas imam rad, in ko ste blizu mene, ne morem molčati.« Vstal sem in on je nadaljeval:

»Zares sem nevljuden do vas. Toda kaj naj storim? Če začnem govoriti, ne morem več nehati. Saj mi ne boste zamerili, ali ne?«

»Meni se za to ni treba opravičevati,« sem mu rekel in sem sedel nekaj metrov stran od njega.

Čez nekaj trenutkov me je poklical in mi smehljaje se rekel:

»Za prijatelje se ne zanimamo, razen če jih potrebujemo, in jih naganjamo stran. Ko jih potrebujemo, pa jih spet pokličemo. Zato mi, prosim, pomagajte, ker mi pojemajo moči, in me pospremite v sobo.«

Ko sva prišla v sobo, je sedel in mi rekel:

»Ob treh bi se rad malo sprehodil. Boste prišli in me spremljali?«

Toda namesto ob napovedani uri je odšel iz sobe ob dveh. Želel je obiskati ves zavod. Vstopil je v cerkev in nekaj časa molil pred Najsvetejšim, obhodil je vrt, dvorišča, razrede, obednice, spalnice. Zdelo se je, kot da bi se od vsega poslavljal. Ob treh se je vrnil v sobo, rekel, da je silno izmučen, in legel v posteljo.

»Gremo smrti naproti,« je dejal tistemu, ki mu je stregel, se razpoložil za molitev in pobožno molil.

Ko so se proti večeru dečki na dvorišču pod njegovim oknom zabavali na odmoru, so ga vprašali, ali ga to moti in ali naj jim ukažejo ali umerjenost ali molk, je dejal:

»Komaj ta kratki čas imajo za razvedrilo, ubogi sinovi. Pustite jih, naj se veselijo.«

Malo zatem mi je dejal:

»Povejte mi kaj, kar mi bo dobro delo v tem trenutku.«

»Kaj naj vam rečem? Povem vam, da mora biti zelo prijetno misliti, da smo vedno delali za Gospoda.«

»Ne, ni to tisto, kar me tolaži, temveč misel na Božje usmiljenje. Čutim se mirnega. Toda ali ni ta moja mirnost predrzna? Kljub temu da iščem kako misel, ki bi me ponižala ali me potrla, je ne najdem.« Nato je sklenil z vzklikom:

»Oh, kako zelo si želim, da bi se združil z Gospodom. Cupio dissolvi et esse cum Christo!«

Tedaj je naročil, da bi eden izmed nas takoj, ko bi izdihnil, tekel v oratorij in brzojavil don Bosku, če bi še bil v Castelnuovu.

Več klerikov, ki so bili tam zato, da bi mu stregli, je bilo v sobi. Ker so bedeli že veliko noči in so bili ves dan zaposleni, so bili močno utrujeni. Umirajoči se je tega zavedal in jim naročil, naj gredo počivat. Ker so se obotavljali, jih je prego-varjal, da so končno odšli. Pri njem je ostal samo mladi Modest Davico, njegov sovaščan, ki so ga poslali iz Turina, da bi mu stregel, če bi bilo potrebno. Tudi jaz sem se moral umakniti.

Bolnik je bil tega večera tako miren, da nihče ni mogel misliti, da je tako blizu konec njegovemu trpljenju. Pa ni bila še polnoč, ko se je skušal dvigniti iz postelje. Poklical je Davica in mu rekel:

»Daj mi talar. Hočem vstati, ker mi pohaja sapa, in se malo razhoditi.«

»Toda mrzlo je,« je omenil fant, »tak sprehod bi vam lahko udaril na pljuča.«

»Duši me, zraka potrebujem.«

Mladi bolničar mu je pomagal zlesti iz postelje, ga oblekel in ga podpiral, ko se je odpravil proti vratom, da bi šel ven. Toda ko je naredil nekaj korakov, so ga zapustile moči in se je prepustil svojemu spremljevalcu. Napadel ga je kašelj, ker pa ni mogel izpljuniti, ga je začelo dušiti in je silno hropel. Davico se je prestrašil, in ker ni mogel več vzdržati teže že popolnoma nemočnega telesa, niti ni mogel z roko doseči zvonca, je začel kričati: »Don Alasonatti umira, don Alasonatti umira!« Umirajoči je obrnil glavo k fantu in ga mirno gledal v obraz.

Ko je Davico videl, da ga nihče ni slišal, je počasi spustil bolnika na tla in tekel po hodniku, trkal na vrata sob in kričal: »Don Alasonatti umira!«

Najprej je prihitel klerik Sala, ki je s svojimi močnimi rokami dvignil s tal telo svetega duhovnika in ga položil na posteljo. Za Salo sem prišel tudi jaz,

vendar ni bilo več časa, da bi bral molitve za umirajoče. Komaj ga je klerik Sala položil na posteljo, je že izdihnil. Prav v tistem trenutku je ura bila polnoč in začel se je dan praznika Marijinega materinstva. Naš dragi prefekt je umrl stoje na nogah kakor pogumen Božji vojak. Njegova žrtev je bila dovršena.

Medtem so prihiteli kleriki in molče gledali mrtvo truplo človeka, ki je toliko storil zanje. Pokleknili so in odmolili litanije matere Božje Marije in Iz globočine.

Eno uro pozneje je klerik Nikolaj Cibrario peš odšel iz Lanza in ob osmih, potem ko je prehodil 32 km, don Bosku naznanil težko izgubo ter mu izročil moje pismo, v katerem so bili opisani zadnji trenutki življenja našega dragega don Alasonattija.

Truplo so oblekli in položili na naslanjač. Slikar Rollini je naredil sliko in kipar, prijatelj don Alasonattija, je naredil posmrtno masko. Pri pogrebnih slovesnostih so bili navzoči pevci iz oratorija in veliko drugih.

Ko so pregledali njegovo zapuščino, so našli dva zvezka, pisana z roko, ki so ju poslali don Bosku. V enem so bili sklepi iz leta 1861, ki jih je umrli storil pri duhovnih vajah v Lanzu, in nekaj molitev k ranam križanega Jezusa. V drugem so bili izbrani vzdihljaji za vsako tudi najmanjše dejanje v teku dneva, ki jih je umrli izpisal iz psalmov, in druge pobožne vaje.

18.
POGLAVJE

Bon Boskovo pismo generalnemu komisarju za sindikat in nadzor železnic v Turinu za podporo – Don Bosko v Milanu: nepričakovana ozdravitev neke bolnice – Don Bosko v Brescii in v Lonigu – Prošnja obrambnemu ministru za rabljeno obleko – V Padovi in Benetkah – Vrnitev v Lonigo in Turin – Avtoritativno priznanje don Boskove svetosti, ki jo potrdijo tudi dečki – Don Bosko opravlja molitve v skupnosti – Previdnost v dajanju nasvetov – Diplomirani učitelji v oratoriju – Sprejem novih članov – Izvolitev treh članov kapitlja – Upoštevanje, ki ga je don Bosko kazal za dela svojega poslanstva: ni hotel sprememb, novosti v navadah oratorija

Don Bosko je nenehno prejemal podporo za vzdrževanje svojih ustanov in se tudi kar naprej trudil, da je take podpore tudi prejel. Glavnemu komisarju za sindikat in nadzor železnic v Turinu je poslal naslednji dopis:

Veleugledni gospod generalni komisar!

Nekaj nujnih potreb, v katerih se je znašla ta hiša, me sili, da prosim vašo spoštovano uglednost za podporo. Zdi se mi, da je tudi vam znano, kako sta se minister za javna dela in glavna državna direkcija obrnila na našo ustanovo, da smo sprejeli več fantov-sirot brez staršev nekdanjih uslužbencev vaše uprave. Mnogi od njih so še vedno naši gojenci, kakor lahko razberete iz priloženega seznama. Jaz jih z veseljem sprejemam, ker je bil ta zavod vedno odprt državnim ustanovam in ker mi je ravnateljstvo železnic izkazalo veliko uslug z zastonjskim prevozom ali popustom pri prevozu. Vendar je te usluge nova uprava zelo omejila. Toda imenovanih dečkov je še precejšnje število v našem zavodu in enega izmed njih zaradi mladosti podpisani vzdržuje v zavodu v Lanzu.

Res je, da je vaša uprava vsakokrat, ko nam je poslala kakega gojenca, dodala tudi kako podporo. Toda tisto je zadostovalo komaj za obleko in najpotrebnejše stvari za vsakdanjo rabo.

V takem položaju sem se odločil, da se bom spet obrnil na vašo spoštovano uglednost zlasti v tem tako težkem položaju in vas prosil za takšno podporo, ki se vam bo zdela primerna za vzdrževanje teh fantov.

Poln zaupanja v vašo znano dobrohotnost vam želim vse najboljše iz nebes in imam čast, da se izpovem za vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

Don Bosko je zaprošeno podporo tudi prejel.

ministrstvo za javna dela; 10. Oddelek 1. Ur.

Generalni Komisariat sindikata in nadzora železnic
št. 6201; Firence, 12. oktobra 1865

Podpisanemu je v veliko čast sporočiti vam, da je to ministrstvo rade volje sprejelo vašo prošnjo z dne 9. tekočega meseca in odločilo, da se vam izplača vsota 800 lir po pokrajinski blagajni v Turinu.

Generalni komisar Bella

Ta odgovor je prejel don Rua, kajti don Bosko se je spet odpravil v razna mesta razpečavat srečke za loterijo. Nimamo dokazov o potovanju, niti kako je potekalo, razpolagamo pa z nekaterimi pismi, ki nam povejo, kje vse se je ustavil in kaj je v posameznih krajih delal. Poleg tega imamo nekaj poročil tistih, ki so mu izkazovali gostoljubje.

Najprej se je ustavil v Milanu, kjer se je že prej v Oratoriju don Serafina Allievija srečal z gospodom Jožefom Predagliem in z gospodom Guenzatijem, trgovcema, ki sta v svoji mladosti obiskovala to nedeljsko zatočišče za mladino. O velikodušni pomoči gospoda Guenzatija smo že poročali. Sedaj bomo povedali, kar nam je leta 1909 povedala hčerka tega dobrotnika, gospa Karolina Rivolta Guenzati.

Don Bosko je leta 1865 ob svojem obisku v Milanu počastil našo hišo s tem, da je sprejel gostoljubje, ki smo mu ga ponudili. Ko je neka gospa iz Milana, Marjeta Predaglio zvedela, da se mudi pri nas, ga je prišla pozdravit. Še preden je gospa naslovila na don Boska besedo, ji je ta dejal: »Ali ste bolni?« »Na žalost sem res bolna,« je odgovorila, »in to že nekaj mesecev. Zaužila sem že toliko zdravil, opravila toliko pobožnosti, pa vse skupaj ni nič pomagalo.« Tedaj ji je don Bosko rekel: »Hočete ozdraveti? Potem opravite devetdnevnico k Jezusu v presvetem zakramentu in zmolite pet očenašev, zdravamarij in slavaočetu in dodajte besede: 'Don Bosko mi je zagotovil, da me boš ozdravil, in jaz hočem ozdraveti.' Potem kar jejte in pijte.« Naslednje jutro je bila vsa družina začudena, ker je bila ženska rešena vseh tegob, ki so jo že dolgo mučile.

Iz Milana je odpotoval v Brescio, kjer je obiskal dva brata duhovnika Elena, pri katerih je tudi kósil. Moža, polna gorečega navdušenja za zveličanje duš, sta vodila cvetoč oratorij za dečke. Don Bosko jima je pisal pismo, ki sta ga hranila kot dragocen dokaz prijateljstva z Božjim možem. Iz dopisa, ki ga je poslal vitezu Oregli, se zdi, da je v Brescii v zavodu v ulici San Antonio obiskal tudi gospo Magdaleno Girelli, hčer Marije.

Iz Brescie se je odpravil v Lonigo, mestece blizu Monti Berici, kjer je tiste dni letoval grof Soranzo, njegov velik prijatelj, ki je sicer stalno bival v Cremoni in je imel tudi palačo v Benetkah. V Lonigu je Božji služabnik pridigal in od tam pisal don Rui:

Predragi don Rua!

Pošiljam ti nekaj spomenic, ki jih je treba prepisati, in sicer: spomenico za »Ekscelenco itn.« na kolkovano polo za 1 frank.

Pismo daj prepisati na brezčrtno polo, potem pa naredi samo en zavojček, ki ga boš naslovil, kakor je tu napisano, na generala Inciso.

Verjetno ne bom mogel priti domov pred prihodnjim petkom. Če bo mogoče, bom prišel prej. Ne pozabi, da 18. tega meseca zapade menica za 1000 frankov. Če meniš, da jo lahko sam plačaš, mi ni treba pisati, sicer mi takoj piši, da bom ukrepal.

Izroči priloženi listič Rinaudu. Pošlji mi (Lonigo, pri njegovi ekscelenci grofu Soranzu) podatke, da bom mogel govoriti s starši Nicolinija iz Padove.

Pozdravi vse naše prijatelje in Bog naj nam vsem pomaga, da bomo rasli v svetem božjem strahu.

Ves tvoj najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Lonigo, 14. oktobra 1865

P. S.: Pozdravi don Cagliera in don Francesia, pocukaj za brado viteza.

Pismi, ki ju je don Bosko poslal don Rui, sta vsebovali prošnje generalu Petittiju, obrambnemu ministru.

Ekscelenca!

Že dvakrat sem se v preteklih letih obrnil na vas s prošnjo, da bi me podprli z obleko za naše uboge fante v hiši, imenovani Oratorij sv. Frančiška Saleškega. In vi ste nam vedno priskočili na pomoč.

Letos so okoliščine take, da se je naš položaj močno poslabšal in je ustanova v velikih težavah.

Prav zato se ponovno obračam na vašo že znano dobrohotnost in vas prosim, da bi podprli te naše uboge sirote tako, da bi jim dali na voljo toliko odej, rjuh, srajc, spodnjih

hlač, hlač, plaščev, čevljev in drugih stvari, s katerimi bi se mogli obvarovati pred skorajšnjo zimo, kolikor je pač mogoče. Tudi če so ti predmeti ponošeni in obrabljeni, so za nas vedno dragoceni, saj jih drugače ne bi mogli kupiti.

Mogoče je to zadnje leto, ko bomo lahko deležni te vaše dobrote, in prav zato vas še posebno prosimo za to uslugo. Poleg nepozabne hvaležnosti, ki jo bomo hranili do vaše ekscelence, bomo prosili za vse nebeške blagoslove na vas, ki sodite med naše najzaslužnejše dobrotnike.

Z vsem spoštovanjem imam visoko čast, da se smem izreči vaše uglednosti vdani prosilec duh. Janez Bosko.

Turin, oktobra 1865

Visokorodni gospod general!

Že več let sem po posredovanju vaše spoštovane uglednosti lahko prejel podporo v obleki za okoli 800 ubogih dečkov v našem zavodu.

Rečeno mi je bilo, da je usluga odvisna edinole od vas, zato z vsem zaupanjem priporočam to veliko potrebo naših dečkov vaši dobroti.

Ker ne moremo na drug način pokazati svoje hvaležnosti, bomo prosili Gospoda Boga, da nakloni zdravje in srečo tako vam kakor vsej vaši ugledni družini.

Z najglobljo hvaležnostjo imam čast, da se morem izreči za vaše visokorodne uglednosti vdanega služabnika. duh. Janez Bosko

Turin, oktobra 1865

Gospodu generalu Incisi, glavnemu tajniku obrambnega ministrstva. Turin.

Iz Loniga je v spremstvu grofa Soranza, potem ko se je v Padovi oglasil pri starših dečka Nicolinija, gojenca oratorija, odpotoval v Benetke. Tu se je primerilo, da je s terase na Trgu sv. Marka zaslišal čudovite simfonije avstrijske vojaške godbe. Ne da bi kaj pomislil, je navdušen od te glasbe hotel zaploskati. Toda takoj so ga opozorili, da bi bilo kakršno koli priznanje politični izziv. Kajti v prsih meščanov so vrele, četudi skrite, politične strasti. In čeprav je bil trg poln ljudi, je, potem ko so glasbeniki končali svoje izvajanje, vladal smrtni molk.

V Benetkah se je don Bosko srečal s patriarhom kardinalom Jožefom Alojzijem Trevisanatom in drugimi uglednimi osebnostmi iz cerkvenega kroga in plemstva in zlasti še z don Apolloniem, poznejšim škofom v Trevisu, s katerim sta si bila velika prijatelja, kakor tudi s kanonikom teologom mons. Berengom in mons. Giordo.

Ko se je vrnil v Lonigo, je v oratorij pisal nekaj pisem.

Predragi don Rua!

Tvoje pismo je žal prišlo prepozno. Kaj si hočemo. Izroči te odtise vitezu Oregli, pismo don Saviu ter ljubezniv pozdrav in blagoslov Gospoda vsem našim dragim v oratoriju.

Koliko stvari imam povedati o lagunah, gondolah, sv. Marku, don Apolloniu itn.!

Si Dominus dederit (če bo Gospod dal), bom v petek ob osmih zvečer med vami. Vzel sem s seboj dva tisoč srečk, pa jih je bilo premalo.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Lonigo, 1865

Potem ko se je don Bosko poslovil od grofa Soranza in njegove družine, se je napotil proti Turinu. Nimamo točnih podatkov o poti, po kateri se je vrnil. Zdi se pa, da se je za kako uro ustavil v Bologni. V oratorij se je vrnil 20. oktobra. V vseh krajih, kjer se je ustavil, je obljubil varstvo matere Božje Marije vsem tistim, ki bi pomagali pri gradnji njene cerkve v Valdoccu.

Fantje, med katerimi jih je bilo veliko priporočenih od občin, so do zadnjega kotička polnili zavetišče. Sprejeli so ga z največjim navdušenjem in veseljem. Tudi na novo prišli so se kaj kmalu prepričali, da imajo opravka s svetnikom. Že večkrat smo navedli zaprisežena pričevanja o prvih vtisih, ki so jih imeli fantje, ki so prihajali v oratorij z namenom, da bi se tam vzgajali, in so spoznali Božjega moža. Navedli bomo pričevanje, ki je bilo zapisano na cerkvenem sodišču v Turinu pri rednem procesu za razglašenje blaženih. Ponovili bomo nekaj stvari, ki smo jih že priobčili v Biografskih spominih. Toda eno pričevanje več, zlasti če je potrjeno pred sodiščem, ni nikdar odveč, saj je priča resnice.

Teolog don Anton Berrone iz Casalgrassa, kanonik kantor metropolitanske cerkve v Turinu, ki je preživel zadnje štiri gimnazijske razrede od 1865 do 1869 v oratoriju, je leta 1896 takole potrdil neprekinjeno visoko spoštovanje fantov do don Boska:

»Ljubezen do Božje slave je povzetek njegovega življenja. Vedno sem občudoval in bil priča, kako so drugi občudovali njegovo zgledno vedenje in požrtvovalnost, ki sta bili za zgled vsem gojencem. V nesrečah in nasprotovanju si ga mogel videti vedno mirnega in polnega zaupanja v Gospoda. Tolikokrat sem ga opazoval pri mizi: jedel je brezbrižno, ne da bi dajal oceno o hrani. Menim, da ni nikdar šel na sprehod iz gole želje po razvedrilu. Njegova soba, zelo preprosto opremljena, je služila za sprejemnico, delo in počitek.

Vladalo je splošno prepričanje, da je don Bosko obdarjen z nadnaravnimi darovi. Ob svojem vstopu v oratorij sem slišal od svojih tovarišev, da je večkrat napovedal smrt kakega fanta in da se je napoved uresničila, in sicer v okoliščinah, kakor jih je on napovedal. Spominjam se, do so leta 1865 gradili cerkev Marije Pomočnice in starejši tovariši so vedeli povedati, da je don Bosko več let prej točno opisal prostor in podobo cerkve. To je pomembno toliko bolj, ker je

bil don Bosko prav v tistem času brez vseh sredstev, neznan in so mu od mnogih strani nasprotovali. Prav tako se spominjam, da je don Bosko veliko let prej napovedal, kako bo oratorij rastel in se razvijal. Prav tako je vladalo med gojenci prepričanje, da je don Bosko bral vest fantov. Dokaz za to je dejstvo, da si fant, ki je imel kak greh na vesti, ni upal priti k njemu, razen pri spovedi; bal se je, da mu bo don Bosko greh bral s čela. Jaz sem bil večkrat priča takih dogodkov. Med nami gojenci je tudi vladalo prepričanje, da je don Bosko od daleč vedel za nerednosti, ki so se dogajale v oratoriju.

Don Bosko je bil poln velike previdnosti, tako da v oratoriju niso nikdar nastali veliki neredi in pohujšanja, ki se sicer dogajajo tudi v dobro vodenih zavodih. Njegov sistem je bil onemogočiti fantom, da bi storili kaj slabega. S svojim zgledom in nadzorom nad vsem je vzdrževal red in disciplino, čeprav je bilo med fanti toliko različnih nravi. V vsem se je dal voditi pravičnosti. Tudi tisti, ki so plačevali redno mesečnino, še zdaleč niso poplačali, kar so v hiši zares prejemali.

Njegova ponižnost se je kazala v preprostem vedenju, v milobi, ljubeznivosti, prijaznosti do vseh. Kakor magnet je pritegoval k sebi naša srca in zato smo se imeli za srečne, če smo se mu lahko približali. V svojem domačem prijateljskem pogovoru je vedno vključeval misel na nebesa. V njem sta bili tako živi vera in zaupanje, da bomo vsi prišli v nebesa, da smo bili prepričani, da se tisti, ki umrejo v oratoriju, večno zveličajo. Pogosto je temu ali onemu povedal besedo, ki ga je navajala na Boga, in ta njegova besedica je imela vedno velik vpliv na naša srca. Bilo je zares občudovanja vredno, kako so se ljudje, tudi zunanji, bližali, da bi mu poljubili roko, in želeli od njega prejeti blagoslov, in to navadno kleče. Čutili smo, da nam nekaj manjka, če se mu nismo mogli približati. Imel je poseben dar, da se je znal pokazati tako, da so ga vsi ljubili, ne samo tisti, ki so ostali za vedno v njegovih ustanovah, temveč tudi tisti, ki so se razgubili po različnih družbenih slojih, in to za vedno.

Ko se sedaj spominjam tistih časov, lahko rečem, da so se fantje na splošno odzivali njegovemu prizadevanju, se lepo vedli in nekateri celo izredno, vredno vsega občudovanja. V oratoriju je cvetela pobožnost in sveti strah božji. Če se je pripetilo, da kak fant ni mogel živeti v soglasju z duhom zavoda, je sam zapusti hišo, tako da se je le redko zgodilo, da bi bil kdo izključen. To sem deloma sam doživel, deloma pa sem o tem slišal pripovedovati starejše fante v oratoriju.

Sinovski spomin, ki ga je don Bosko hranil na svojo mater, je bil prelep zgled za nas gojence, da smo tudi mi spoštovali svoje starše. O materi Marjeti sem slišal neštetokrat pripovedovati. Vsi so jo imeli za žensko izredne pobožnosti in kreposti, saj se je popolnoma posvetila delu svojega sina. Gojenci, ki so

jo poznali, in mi, ki je nismo poznali drugače kot samo iz pripovedovanja, smo jo nadvse cenili in imeli radi.«

Naj še dodamo pripombo o sredstvu, s katerim je don Bosko v svojih gojencih gojil pobožnost in duha molitve. Od 1846 do 1871, se pravi, dokler je mogel, je vedno molil večerne molitve z gojenci. Mladi Alojzij Bussi je nekega večera po tiho dejal svojemu tovarišu, medtem ko so se gojenci zbirali k molitvi: »Zakaj pride don Bosko vedno, ko je doma, k večernim molitvam z nami?« Medtem so začeli moliti molitve, in ko so jih končali, je don Bosko stopil na prižnico in imel večerni govor. Ko je stopil dol, se mu je Bussi približal in dejal: »Don Bosko, povejte mi kako besedo na uho.« »Molitve molimo skupaj z drugimi zato, da dajemo dober zgled.« Fant je bil ves iz sebe, saj don Bosko ni mogel slišati, kaj je on povedal svojemu tovarišu.

Razcvet tolike kreposti v oratoriju je bil tako očiten, da so prihajali v oratorij k don Bosku duhovniki, zaposleni z vzgojo v drugih zavodih, ki so jih vodili redovniki, in so naleteli na težave v svojem težkem poslanstvu. Če so mu svoje težave povedali osebno ali v pismu, je bil njegov odgovor zelo previden, da mogoče po neprevidnosti koga drugega ne bi spoznali te skrivnosti. Eno izmed takih pisem se je glasilo takole:

»31. oktober 1865. – In Domino. Casus consideratione dignus. Vide, fac quod potes. Iterum in Domino vale (V Gospodu. Zares razmisleka vreden primer. Potrudi se, naredi, kar pač moreš. Ponovno v Gospodu, pozdravljen!). Duhovnik Janez Bosko.«

Iz odgovora, ki ga je don Bosko poslal Kraljevemu šolskemu nadzorniku št. 83 za šolsko leto 1865/66, ugotavljamo vzgojno in učno osebje in dijake v gimnaziji: - V. razred gimnazije: razrednik Celestin Durando in 70 učencev; IV. razred gimnazije: razrednik Janez Krstnik Francesia in 30 učencev; III. razred gimnazije: razrednik Janez Tamagnone in 90 učencev; II. razred gimnazije: razrednik duhovnik Mihael Rua in 40 učencev; I. razred gimnazije: razrednik Frančišek Dalmazzo in 90 učencev. - Don Bosko je omenil tudi pomožne profesorje za stranske predmete in dodal: »Ker skoraj vsi ti učitelji obiskujejo univerzo in se zato morajo prilagajati vašim tamkajšnjim predavanjem, ne moremo za stalno določiti časa, kdaj poučujejo na gimnaziji. Pouk traja štiri ure in tri četrt na dan.«

Proti koncu oktobra so bili sprejeti v Družbo novi člani in izvoljeni trije člani vrhovnega sveta Salezijanske družbe. V zapisniku seje beremo:

24. oktober 1865. Danes zvečer se je zbral svet Družbe sv. Frančiška Saleškega. Na predlog duhovnika Janeza Boska so bili sprejeti: klerik Joahim Berto, klerik Frančišek

Maranzana, klerik Sekund Bernocco, klerik Jakob Cuffia, klerik Evgenij Polledri in klerik G. Franchino.

Dne 29. oktobra 1865 se je zbral svet Družbe sv. Frančiška Saleškega z namenom, da bi pod vodstvom rektorja don Janeza Boska izpolnil izpraznjeni mesti zaradi smrti prefekta don Alasonattija, ki je umrl 7. tekočega meseca, in duhovnega voditelja don Fusera, ki je zbolel na možganih. Za novega prefekta so izvolili don Mihaela Ruo, za duhovnega vodjo pa don Janeza Francesia.

Istega dne so se tudi zbrali vsi člani Družbe in izvolili tretjega svetovalca, ki je še manjkal. Večino glasov je prejel don Celestin Durando, zato so ga vsi priznali za tretjega svetovalca.

V svojih nagovorih je Božji služabnik skušal vliti v svoje sodelavce visoko spoštovanje svojih ustanov in del, prepričan, da so ukaz, nasvet in usmeritev prihajali od višje skrivnostne pobude. Iz jasnega poznanja Božje volje je prihajala njegova nezlomljiva odločenost, da je za vsako ceno skušal doseči postavljeni cilj.

Dajal je tudi zelo pomembne smernice. Na splošno je bil njegov značaj proti posebnostim, posnemanju in novostim. Držal se je načela, da stvari, ki potekajo dobro, ne smemo zlahka spremeniti s pretvezo, da bi tekle še bolje.

Ko mu je kak član skupnosti predlagal, da bi prevzeli to ali ono pobudo, ki ni bila predpisana po pravilniku, je odgovarjal:

»Saj imamo naše stvari! Pospešujmo to, kar je naše. Pobude drugih so lahko še tako dobre, vendar nam ne koristijo in nas oddaljujejo od našega cilja. Nam po Božji dobroti ni treba jemati od drugih, temveč naj drugi, če hočejo, jemljejo od nas.«

Odločno je bil proti temu, da bi uvajali v naše zavode nove družbe in nove pobožnosti. Priporočal pa je, da naj gojimo tiste, ki jih že imamo v oratoriju, in se držimo navad, ki so se pri nas udomačile. Prav tako je hotel, da bi izkoreninili hlepenje po uvajanju in dajanju prednosti knjigam, ki so jih natisnile tuje tiskarne, in ne tistim, ki so izšle pri nas. Imel je navado reči:

»To je nesmisel, to je neumnost, to je žalitev. Dajmo našim gojencem in fantom spoznati naše stvari in pazimo, da jih ne bomo slabo ocenjevali.

19.
POGLAVJE

Smrt nekega dobrega dečka – Spomin vernih duš in prikazovanje duše nekega očeta njegovemu brezbožnemu sinu – Opat Scolari, vodja Oratorija sv. Alojzija – Nov Oratorij sv. Jožefa v San Salvariu v Turinu – Don Boskova prošnja pravosodnemu ministru za podporo prazničnih oratorijev – Don Boskovo pismo kapitularnemu vikarju v zadevi ponovne pripustitve nekega duhovnika – Don Bonetti je imenovan za ravnatelja v Lanzu – Don Bosko in zabredli duhovniki – Zadušnica na trideseti dan smrti don Alasonattija – Razprodaja srečk za loterijo in širjenje Katoliškega branja – Število članov Družbe sv. Frančiška Saleškega, ki so v preteklih treh letih naredili triletne zaobljube – Kako je don Bosko preizkušal poklic starejših novincev – Pismo klerika Bodrata don Bosku – Prve večne zaobljube – Še druge večne in triletne zaobljube

Dne 27. oktobra 1865 je v domači hiši v Vallu di Caluso umrl 12-letni Jožef Scotti. Don Rua je v nekrolog zapisal: »Smrt ga je ugrabila v cvetu njegove mladosti in rečemo lahko: Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus (vzet nam je bil, da ga hudobija ne bi pokvarila). Umrl je od gripe še isti dan, ko je prišel domov.«

S tem žalostnim naznanilom je don Bosko pripravljal gojence na slovesno praznovanje spomina vseh mrtvih. Zvečer jim je pripovedoval o prikazovanju duše nekega očeta njegovemu brezvernemu sinu.

Neki 35-letni moški, vdovec, oče dveh sinov, živi v Turinu s svojo dobro priletno materjo. Njegovo življenje je vse kaj drugega kot krščansko, je brezbožen, preklinjevalec. Ko se je bližal dan vernih duš, mu je mati dejala: »Spomni se svojega ubogega očeta, ki je umrl pred nekaj leti, in moli zanj.«

Sin, ki se je zaradi tega opozorila razjezil, ker je vedel, da pomeni še kaj več, je odgovoril:

»Čemu moliti! V peklu ali v nebesih ne potrebuje naših molitev. Če pa je v vicah, bo ob svojem času prišel ven.«

Uboga mati, ki jo je trdi odgovor zelo užalostil, si ni upala nič odgovoriti, bodisi ker se je bala še hujših besed, bodisi da je zaradi svoje tihe narave želela mir v hiši.

Prišel je večer in ponoči se je materi zdelo, da sliši v sobi svojega sina čuden ropot. Zjutraj ga je čakala v sobi, medtem ko se je odpravljal, da bo odšel. V obraz je bil ves spačen kot človek, ki vso noč ni spal. Mati mu je rekla: »Zdi se mi, da sem nocoj v tvoji sobi slišala ropot.«

»Kakšen ropot?« je odgovoril sin, »ve ženske ste polne praznoverja, s katerim so vam duhovniki napolnili glave.«

Vzel je klobuk in brez pozdrava odšel iz hiše. Mati je bila prepričana, da je sin tisto noč prebil težke trenutke. Proti večeru je bil ves čemeren in globoko zamišljen. Ob običajni uri se je umaknil v svojo sobo in se zaklenil. Tudi on je slišal tisti ropot v svoji sobi in je sedaj pričakoval in slutil še kaj hujšega.

Bil je pogumen človek, ki se ni zlahka česa zbal. Zato se je za vsak primer postavil v bran. Vendar je, preden se je ulegel v posteljo, pregledal vse kote svoje sobe, premaknil in zopet postavil na svoje mesto pohištvo, pogledal pod posteljo in preveril, ali ni v sobi kaj, kar bi moglo povzročiti ropot. Nato je legel spat. Sprva je še malo dvomil, toda potem ga je postalo sram in je pogumno ugasnil luč.

Pod njegovim oknom je bil dolg balkon, s katerega je bil dostop v mnoge sobe. Luna je razsvetljevala balkon. Njegova postelja je stala nasproti oknu. Kar nenadoma je zaslišal korake, bilo je znano drsenje nog njegovega očeta in udarjanje s palico, ko se je v copatah sprehajal sem in tja. Dvignil se je, sedel v postelji in s široko odprtimi očmi gledal na balkon, od koder je prihajal šum bližajočih se korakov. In že se je pri oknu pokazala senca njegovega očeta: prav on, v svoji vsakdanji obleki, s svojim načinom hoje. Senca je šla mimo okna in se potem vrnila. Ubogi sin si ni upal niti dihati. Šum korakov, ki so se oddaljevali, se je spet vrnil. Sedaj se je senca ustavila pred oknom, in čeprav je bilo okno zaprto, vstopila v sobo in se začela sprehajati ob postelji gor in dol.

Naš junak ni več vedel, na katerem svetu je. Toda zbral je ves pogum in vprašal:

»Oče! Ali želite kaj od mene?«

Oče ni odgovoril, temveč se je še naprej sprehajal sem in tja.

»Oče,« je sin nekaj trenutkov pozneje povzel besedo, »če vam je potrebna molitev, mi povejte.«

»Jaz ne potrebujem ničesar,« je odgovoril oče s tihim glasom in se ustavil pred sinom, ga ostro pogledal in obstal nepremičen.

»Zakaj ste potem prišli?« si je drznil vprašati.

»Prišel sem zato, da ti povem, da je čas, da končaš pohujšanje, ki ga daješ svojima sinovoma, tema dvema nedolžnima dušama, ki bi ju ti moral ohraniti čista. Revčka se

učita od tebe, svojega očeta, preklinjanja, brezverstva, prezira Cerkve, njenih služabnikov in slabega življenja. Prišel sem, da ti povem, da se te je Bog naveličal, in če se ne boš poboljšal, boš kmalu čutil, kako težka je njegova kazen.«

Ko je to izrekel, se je napotil k oknu.

»Oče!« je ta nesrečnež še enkrat vzkliknil.

Senca se je obrnila in rekla:

»Spremeni življenje.« Nato je izginila.

Naslednjega jutra, se pravi danes zjutraj, je mati pripeljala svojega sina v mojo sobo in mi pripovedovala, kar sem vam pravkar povedal. Ubogi sin je bil kakor brez besede in mi je vse povedano potrdil. Spovedal se je in mati ga je odvedla domov, saj skoraj ni vedel, kaj počne.

Ta, ki vam to poroča, je srečal mater in sina, medtem ko sta odhajala iz don Boskove sobe, in mati mu je rekla:

»Molite za tega mojega sina.«

Don Bosko se je znašel pred težko nalogo, ker je moral Oratoriju sv. Alojzija poiskati novega vodjo. Teolog Leonard Murialdo je zapustil svojo službo meseca oktobra 1865, ker je odhajal v semenišče sv. Sulpicija v Parizu, kjer se je nameraval eno leto izpopolnjevati v svojem teološkem študiju, za katerega si je postavil obširne in globoke temelje na univerzi v Turinu. Božji služabnik se je obrnil na učenega in gorečega duhovnika opata Teodorja Scolarija iz Muggiateja in ga prosil, da bi se postavil na čelo poredneže v Porta Nuovi. Opat je rade volje sprejel povabilo in takoj, ko mu je bilo mogoče, začel uspešen apostolat, ki je trajal več let vse dotlej, dokler don Bosko ni imel zadostnega števila duhovnikov, ki jih je glede na okoliščine in potrebe pošiljal v Oratorij sv. Alojzija.

Tudi druge praznične oratorije so vodili salezijanski duhovniki; tudi Oratorij sv. Jožefa v mestni četrti San Salvario, ki ga je 1864 odprla družina Occelletti, je imel za vodjo don Janeza Francesia.

Ko je tako poskrbel za vodstveno osebje svojih oratorijev, se je don Bosko obrnil na Corteseja, pravosodnega ministra, in ga prosil za podporo.

Ekscelenca!

V preteklih letih je vaša ekscelenca blagovolila iz blagajne ekonomata nakloniti podporo v korist moških oratorijev sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Porta Nuovi, svetega Angela varuha v Vanchigli in sedaj še sv. Jožefa v San Salvariu. Ta podpora je bila namenjena potrebam bogočastja.

Sedaj vas zaradi odprtja novega oratorija in zaradi velike potrebe, da poskrbimo za bogoslužno obleko in opremo, ponovno prosim, da nam ne bi samo obnovili podpore, temveč jo tudi povečali, kakor vam bo to narekovala vaša blagohotnost.

Zapuščeni dečki, ki se navadno zbirajo na imenovanih mestih, se mi pridružujejo, da izprosimo nebeški blagoslov nad vašo ekscelenco in nad vse naše dobrotnike. V imenu vseh imam čast, da se hvaležno imenujem za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 2. novembra 1865 *duh. Janez Bosko*

Prošnjo je priporočil gospodu poslancu Fenogliu, generalnemu ekonomu v Turinu.

Velezaslužni gospod komendator!

Naše potrebe se ponavljajo, celo množijo in zato mi je potrebno, da se ponovno obrnem na vašo znano naklonjenost. V ta namen vam izročam priloženo vlogo s prošnjo, da bi jo tako napotili, kot je najbolj primerno, ker ne vem, ali je zadosti, da jo naslovim na vas ali jo je treba poslati v Firence.

Bodite tako dobri in mi oprostite prostodušnost, s katero se obračam na vas. Vaša dobrota in vljudnost sta mi navdihnili največje zaupanje.

Želim vam iz nebes zdravja in milosti, medtem ko imam čast, da se izpovedujem za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 2. novembra 1865 *duh. Janez Bosko*

Za ravnatelja zavoda v Lanzu je bil imenovan don Janez Bonetti iz Caramagne. Tega je don Bosko predstavil vikarju mons. Zappati skupaj s pismom, iz katerega je razvidno, kako je bil pripravljen ponuditi roko rešitve tistim nesrečnim duhovnikom, ki so pozabili na svoje dostojanstvo in svoje obveznosti.

Od časa do časa so razni škofje in kapitularni vikarji iz Piemonta in tudi iz nekaterih škofij v Lombardiji pošiljali v oratorij duhovnike, ki so bili suspendirani od svoje duhovniške službe in naj bi se pod don Boskovim vodstvom moralno prenovili. Božji služabnik je rade volje opravljal to dejanje krščanske ljubezni, čeprav je bil več kot enkrat v svojem pričakovanju prevaran. Zdelo se je, da so ti reveži v tistih mesecih pri don Bosku spremenili svoje življenje, toda ko so bili spet v svoji službi in so odšli od don Boska, so ponovno zapadli v svojo prejšnjo bedo. Bilo pa je tudi veliko takih, ki so se resnično spreobrnili.

Božji služabnik je več let zaporedoma velikodušno privoljeval v prošnje prelatov. Toda pozneje je spoznal, da se je bolje ne izpostavljati nevarnosti s tem, da bi dal svojim fantom priložnost, da bi videli malo spodbudna dejanja, čeprav ne moremo reči, da bi se kaj takega kdaj zgodilo. Kljub temu pa je tudi zanaprej znal narediti izjemo in je rad odprl vrata usmiljenja kakemu odpadniku z namenom, da bi ga spet pripeljal nazaj v Cerkev.

Don Bonetti se je predstavil kapitularnemu vikarju z naslednjim pismom.

Veleugledni in velečastiti monsinjor vikar!

Po vašem priporočilu sem se odločil, da bom sprejel na preizkušnjo v ta naš zavod duhovnika V... A... Do sedaj stvari potekajo dobro: udeležuje se pobožnih vaj, opravlja premišljevanje, duhovno branje, se redno spoveduje in obljublja vse najboljše.

Če se vam zdi umestno, si ta duhovnik zelo želi maševati. Rad bi tudi spovedoval, vendar menim, da je treba za zdaj dovoliti samo prvo.

Nosilec tega pisma je duhovnik Bonetti, profesor in duhovni voditelj zavoda v Mirabellu, ki ga moram poslati v Lanzo, da nadomesti pokojnega don Ruffina. Lepo vas prosim, da bi imenovanemu potrdili dovoljenje za spovedovanje. S seboj nosi samo potrdilo od škofa v Casaleju. Svoje redno dovoljenje ima v Mirabellu. Že danes zvečer naj bi pomagal spovedovati tukaj v oratoriju, kjer se naši fantje pripravljajo, da bi opravili vajo za srečno smrt za pokoj duše umrlega don Alasonattija.

Jutri bomo opravili slovesno zadušnico, kakor boste mogli videti iz povabila, ki vam ga bo izročil don Bonetti.

Prepričan, da boste še nadalje naklonjeni tej hiši, vam želim vse najboljše iz nebes in se z globokim spoštovanjem izražam za vaše blagohotnosti vdanega služabnika.

Turin, 7. novembra 1865 *DUH. JANEZ BOSKO*

Povabilo na zadušnico za pokojnim don Alasonttijem se je glasilo:

Duhovniki, kleriki in gojenci Oratorija sv. Frančiška Saleškega sporočajo vaši ugledNosti, da bo po smrti dragega duhovnika don Viktorja Alasonattija, prefekta tega zavoda, v domači cerkvi žalna verska slovesnost 8. tekočega meseca, na trideseti dan njegove smrti.

Razpored: dopoldne: ob 7.30h molitve za pokojnika, tiha sv. maša in obhajilo. - Ob 10.00h slovesna pogrebna maša. - Ob 11.00h pogrebni govor.

Če nas ne bi mogli počastiti s svojo navzočnostjo, vas prosimo, da bi zmolili en Iz globočine za dušo tega gorečega sodelavca in dobrotnika te hiše. Vdani služabnik

Turin, 6. novembra 1865 *DUH. JANEZ BOSKO*

Pogrebni nagovor je prebral klerik Anton Sala pred izbrano in številno množico prijateljev in dobrotnikov, ki so se skupaj z gojenci udeležili prisrčnega in dostojanstvenega opravila, vrednega naklonjenosti in hvaležnosti, ki ju je don Bosko gojil do tega nepozabnega prijatelja in sodelavca.

Vitez Oreglia di Santo Stefano je v tistih dneh moral opraviti potovanje v nekatera mesta. Da bi mu Božji služabnik olajšal širjenje Katoliškega branja in razpečavanje srečk za loterijo, mu je izstavil naslednje priporočilo:

Predragi in velezaslužni gospod vitez Oreglia! *Turin, 10. novembra 1865*

Z veseljem sem sprejel novico, da morate zaradi opravkov obiskati več mest v Italiji. Ob tej priložnosti bi vas prosil, da bi se zavzeli za korist naše hiše, ki ji že več let posvečate svoj trud in napore. Naj vam predstavim svoj načrt.

Širjenje Katoliškega branja, loterija v korist naših ubogih dečkov in dokončanje cerkve, ki je nujno potrebna, so naloge, ki v tem trenutku zaposlujejo vse zaposlene v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega.

Ali bi vam bilo mogoče priporočiti širjenje tega Branja v krajih in pri ljudeh, kot bi se vam zdelo najbolj primerno?

Bi mogli vzeti s seboj zavoj srečk in jih izročiti kaki dobrotni osebi, ki jo boste srečali, da bi jih razpečala iz ljubezni do Boga in v čast Mariji Pomočnici?

Na ti dve vprašanji mi, prosim, odgovorite ob svoji vrnitvi in upam, da bo odgovor pritrdilen.

Bog naj vam nakloni srečno potovanje in me imejte za vaše uglednosti hvaležno vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

Kljub toliko nalogam ni nehal skrbeti za napredek Družbe sv. Frančiška Saleškega. Videl je, kako se je z leti pomnožilo število salezijancev, od katerih se je določena skupina posvetila Bogu s triletnimi zaobljubami. V maju 1862 je bilo, kakor smo že poročali, dvaindvajset teh velikodušnih fantov. Leta 1863 so se tem pridružili duhovnik Bartolomej Fusero in šest klerikov; leta 1864 en dijak, trije pomočniki laiki in devet klerikov. Vsega skupaj je bilo štirideset članov s časnimi zaobljubami, kot nam to poroča knjiga, kjer so zapisana imena in zbrani podpisi tistih, ki so delali zaobljube, in njihovih prič.

Ker je bila prejšnje leto v Rimu pohvaljena Družba sv. Frančiška Saleškega, je don Bosko sklenil, da bodo meseca novembra nekateri naredili prve večne zaobljube in bi tako dokončno utrdil temelje že obstoječe ustanove.

To so bili člani, ki jih je rodila Salezijanska družba in so se že pred cerkveno odobritvijo odločili, da bodo pomagali don Bosku v njegovem poslanstvu.

Že več let je prav tako preizkušal tiste, ki so izrazili željo, da bi sledili zgledu prvih. Te lahko delimo v dve vrsti. V prvo, ki je bila tudi bolj številna, so spadali tisti, ki jih je že od malega vzgajal don Bosko in na katere se je mogel popolnoma zanesti; dodobra je poznal njihove sposobnosti in je zato z njimi lahko govoril popolnoma zaupno. Te je ljubeznivo povabil, da bi ostali z njim, ker je bil prepričan o njihovem poklicu, vendar jim je pustil popolno svobodo, da so se pripravili na triletne ali na večne zaobljube. Mnogi izmed njih so se odzvali njegovemu povabilu, drugi pa so postali odlični škofijski duhovniki. V drugo vrsto pa so spadali odrasli, duhovniki in laiki, ki so želeli postati salezijanci. Te je, ne da bi se skoraj zavedali, preizkusil, kakor se mu je pač zdelo primerno, da se je prepričal o njihovi kreposti in ugotovil trdnost odločitve. O tem smo že poročali na drugem mestu. Z ljubeznivim in vljudnim početjem ter z izredno

tankočutnostjo je kakemu profesorju filozofije zaupal pouk v prvem razredu ljudske šole, kakemu dobremu in znanemu govorniku nadzor nad služabniki, kakemu uglednemu gospodu asistenco v delavnicah. Komu drugemu, ki je bil zelo navezan na svojo družino, je dal naročilo v njegovem rojstnem kraju, komu drugemu je odkazal manj častno mesto pri mizi predstojnikov. Zlasti pa je opazoval, kako so se znali prilagoditi skupnemu življenju in vsem neprijetnostim, ki jih le-to prinaša s seboj. Ko je videl, da komu ne ugaja kako opravilo, mu je lepega dne naročil prav tako delo z »bodi tako dober in mi stori to uslugo, zelo ti bom hvaležen«.

Pa tudi karanja in opomini so mu služili za presojo samoljubja vsakega posameznika. Včasih je z navideznim odtegovanjem ljubeznivosti na različne načine preverjal čustva srca in trdnost poklica. V zvezku spominov nekega salezijanca, ki je prav to leto kot odrasel človek vstopil v oratorij in se pripravljal na zaobljube, beremo naslednje:

Živel sem v neki duhovni suhoti, ki si je nisem mogel razložiti in mi je delala življenje neznosno. Don Bosko, ki mi je drugikrat znal vliti mir v dušo in polnost miline, me nekaj dni sploh ni pogledal. Niti na svoj godovni dan, ko sem mu z ljubeznijo in preudarkom deklamiral svoje verze, me ni niti pogledal niti kaj povedal, kaj šele da bi mi privoščil en sam preprost »prav«, kakor je to v svoji dobroti znal vedno storiti, da je koga spodbudil k dobremu. Ker vem, da so don Bosku znane skrivnosti srca, sem opravil izpraševanje vesti, da sem ugotavljal, ali sem mogoče storil kaj slabega in bi mu zato vzbudil nevšečnost.

Danes pa me je don Bosko podvrgel težki preizkušnji. Z nekim gospodom je prišel v tiskarno, kjer sem delal. Vsi so se obrnili k njemu. Stavci so se mu, ko je hodil mimo škatel s črkami, skušali približati. Za vsakega je imel lepo besedo, pohvalo, spodbudo. Upal sem, da se bo končno spomnil tudi mene. Šel je mimo mene, poljubil sem mu roko, razburjen sem imel oči obrnjene vanj v pričakovanju, da me bo potolažil. Toda ni me opazil, ni se mu spremenil obraz, ni se obrnil k meni, ni se zmenil zame, da uporabim izraz iz šole, in to niti takrat, ko sem ga poklical po imenu, ko sem mu poljubljal roko, kakor je to pri nas navada. To se pravi, da je zares jezen name, sem si mislil, o tem ni več nikakršnega dvoma. Kaj sem vendar storil?

Videl sem, da se samo zame ni zmenil.

Z ranjeno dušo in z bolečino v srcu sem žalostno spremljal don Boska, ki je nadaljeval svoj obhod. Tam spodaj, čisto v kotu, se je srečal z nekim fantom, za katerega ne bom rekel nič slabega, vendar menim, da je bil lahkoten, vihrav in rekel bom celo hudoben. In glej, kakšno srečo ima! Don Bosko se je ustavil blizu njega, ga predstavil tistemu gospodu in mu pripovedoval o velikih dejanjih in čudovitostih tega fanta. Nato mu je rekel, naj gre na svoje mesto, toda ta je še dolgo hodil za njim in don Bosko se je delal, kot da tega ne bi opazil. Potem se je z njim šalil in mu dejal, naj gre delat. Končno ga je z odločno roko ustavil.

Sedel sem za mizo. Oči so se sprehajale po krtačnih odtisih, roka je skušala zbrati misli, da bi razumel, kar sem bral. Toda vse je bilo zaman, ničesar nisem razumel. Ponovno sem skušal brati. Pa je bilo še slabše.

Tiskarna je bila v pritličju in nekaj oken je bilo obrnjenih na dvorišče.

Ko sem bil v tako veliki stiski duše in srca, sem zaslišal, da je nekdo trkal na okno nad mojo glavo. Dvignil sem glavo in glej čudo. Kdo je bil? Bil je don Bosko, ki se je od zunaj, kjer je bil, spomnil name, hotel končati preizkušnjo in mi pokazati svojo naklonjenost in očetovsko ljubezen. Obstal sem kakor otopel: »Oh vi, don Bosko?« sem vzkliknil. In on mi je z nasmehom neizmerne dobrote pomahal z roko in potem kot sladek sen izginil izpred mojih oči. Kaj naj bi storil in rekel? »Hvala, don Bosko!« sem vzkliknil in vstal ter odprl okno. »Hvala za vašo dobrohotnost!« Toda on ni slišal več ničesar, in ko se je še enkrat obrnil nazaj, se mi je zdelo, da je rekel: »Srečno, bodi dobre volje.« In znova sem bil jaz.

Uganil je mojo stisko in z očetovsko dobroto me je hotel rešiti. Nasmeh, ki je vse spreminjal, sem zapisal v svoj spomin in svoje srce.

Določeno število aspirantov ni preneslo teh preizkušenj in se je umaknilo z bojišča. Toda mnogi drugi so vse junaško prestali. Eden izmed njih je pisal don Bosku:

Hvaljen Jezus in Marija!

Velečastiti oče!

Dvajseti oktober je bil zame nadvse pomemben. Prav danes poteka leto, odkar sem naredil iz samega sebe, iz svoje volje in volje vseh mojih dragih popolno žrtev Gospodu. Bil je neki od Boga poslan duhovnik, gospod don Bosko, ki je ta dar v Božjem imenu sprejel. Od tega trenutka se nisem imel več za kaj drugega kot za don Boskovo orodje z namenom, da bi v vsem izpolnjeval Božjo voljo. Do danes nisem nehal blagrovati tistega srečnega dne in se zahvaljevati Bogu, da mi je izkazal milost, da sem se postavil pod don Boskov prapor. Čustvo hvaležnosti do tako velikega očeta je v meni tako naraslo, da se čutim zadosti močnega, da prenesem vsako preizkušnjo.

Prečastiti oče, danes vam obnavljam zagotovilo svoje pokorščine in zvestobe, trdno odločen, da posvetim Bogu svoj zadnji del življenja pod ljubeznivim vodstvom vaše ugodnosti in tistega, ki ga le-ta predstavlja.

Zaupam v Božjo pomoč in pomoč presvete Device Marije, sv. Jožefa in sv. Frančiška Saleškega, našega posebnega zaščitnika, da bom mogel izpolniti te svoje obljube. Pomagajte mi tudi vi, opozarjajte me, blagoslovite me, in medtem ko vam poljubljam vašo posvečeno desnico, se v največjem spoštovanju izrekam za vdanega sina v Jezusu Kristusu.

klerik Frančišek Bodrato

Don Bosko je, potem ko je podvrgel preizkušnji tiste, ki so se želeli z zaobljubami posvetiti Gospodu za vse življenje in drugi za tri leta, in potem ko jih je s konferencami pripravljal na ta korak in vprašal za privolitev svoj sosvet, privolil

v prošnje svojih dragih učencev. V svoji skromni predsobi je ob raznih priložnostih, vrednih večnega spomina, predsedoval obredu zaobljub.

Dne 10. novembra 1865 je duhovnik Janez Krstnik Lemoyne v navzočnosti vseh sobratov salezijanske družbe, potem ko so bili opravljeni vsi po pravilniku predpisani obredi, pred rektorjem duhovnikom Janezom Boskom izpovedal večne zaobljube čistosti, uboštva in pokorščine; priči sta bila duhovnik Janez Cagliero in duhovnik Karel Ghivarello.

Dne 15. novembra so ob navzočnosti vseh sobratov salezijanske družbe, potem ko so opravili vse po pravilniku predpisane obrede, naredili večne zaobljube pred rektorjem duhovnikom Janezom Boskom: duhovnik Mihael Rua, duhovnik Janez Cagliero, duhovnik Janez Francesia, duhovnik Karel Ghivarello, duhovnik Janez Bonetti, klerik Henrik Bonetti, klerik Peter Racca, laik Jožef Gaia, laik Dominik Rossi. Po končani slovesnosti je rektor duhovnik Janez Bosko imel kratek nagovor in ponovno poudaril, kar je že povedal. Menil je, da nihče ne bi smel narediti zaobljub zato, da bi ustregel predstojniku, ali zato, da bi končal svoje šolanje, ali zaradi kakega človeškega razloga, temveč samo zato, da bi bil koristen Družbi, pri čemer mora vsak imeti za cilj rešitev svoje duše in duše svojih bližnjih.

Dne 6. decembra 1865 so v navzočnosti vseh sobratov Družbe sv. Frančiška Saleškega, potem ko so prosili za razsvetljenje Svetega Duha in po predpisanih molitvah pred rektorjem duhovnikom Janezom Boskom in pričama duhovnikom Mihaelom Ruo, prefektom, in duhovnikom Janezom Francesio, duhovnim voditeljem, naredili večne zaobljube duhovnik Celestin Durando, sin Frančiška iz Farigliana (Mondovi); laik vitez Friderik Oreglia di Santo Stefano iz Bene Vagienne, klerik Alojz Jarach iz Ivree, klerik Jožef Mazzarello iz Morneseja, klerik Joahim Berto iz Villar Almeseja.

Za njimi so naredili triletne zaobljube duhovnik Angel Savio iz Castelnuova d'Asti, duhovnik Jožef Bongiovanni iz Turina, klerik Sekund Merlone iz San Damiana d'Asti, klerik Janez Tamietti iz Ferrare, klerik Jožef Manassero in Bene, klerik Alojz Rostagno iz Entraque, Frančišek Paglia iz Coassola Canavese, klerik Julij Barberis iz Mathi Canavese, klerik Chiaffredo Ricciardi iz Villafalletta.

Do sem prepis iz zapisnikov.

Dne 29. decembra sta v oratoriju naredila večne zaobljube klerik Frančišek Bodrato in klerik Anton Sala, 11. januarja 1866 pa pred delegatom don Ruo duhovnik Frančišek Provera, klerik Frančišek Cerruti in še trije kleriki ter triletne zaobljube en gojenec-dijak iz Mirabella.

20.
POGLAVJE

Don Bosko izbere nove ravnatelje v Mirabellu in Lanzu – Don Janez Bonetti goreč vzgojitelj: dva presenetljiva dogodka – Don Bosko piše don Bonettiju, naj pripravi salezijance v malem semenišču na konferenco; gre v Mirabello; spoveduje na vlaku; slovesen praznik v čast ravnatelju – Don Bosko gre v Tortono, da obišče svojega bolnega gojenca – Predstojnici sester Zveste tovarišice priporoči dekle, ki bi rada postala redovnica – Nasveti nekemu kleriku, kako naj se ravna glede hrane, počitka in učenja – Kleriki potrjeni za pouk v ljudski šoli in nižji gimnaziji; doktorski izpiti; dva izpita na univerzi za diplomo profesorja retorike; ugovori

Kakor hitro so prvi člani Družbe naredili večne zaobljube, jih je don Bosko postavil za ravnatelje zavodov in jih poslal na njihova delovna mesta. Prvi je odšel don Janez Bonetti. Toda takoj, ko je prišel v Lanzo, se je pokazalo, da ostri gorski zrak ne dene dobro njegovemu zdravju. Začeli so ga močno boleti zobje in napadla ga je visoka vročina. Don Bosko ga je po enem tednu poklical v Turin. Na njegovo mesto v Lanzo je poslal duhovnika Janeza Krstnika Lemoyna, ki je bil sprva določen za malo semenišče v Mirabellu. Sedaj pa je don Bonetti šel v Mirabello in prevzel vodstvo tamkajšnjega zavoda. Pričakovalo ga je 170 gojencev, kaj kmalu pa jih je bilo dvesto.

Don Bonettija so odlikovale odlične kreposti, živa in pristna pobožnost, globoko filozofsko in teološko znanje in razgledanost v leposlovju. Ni gledal na trud in težave, da je le koristil materialnemu, literarnemu in moralnemu napredku fantov, ki so bili zaupani njegovi skrbi. Odlikovala ga je izredna gorečnost za zveličanje njihovih duš.

O tem razpoloženju nam pričajo mnoga mesta v njegovih spisih. V enem izmed pisem ravnatelju zavoda v Lanzu je pisal: »Našim sodelavcem je treba

dopovedati, da imeti na voljo dobre fante, ki undequaque (v vsakem pogledu) zadovoljujejo svoje predstojnike, zlasti v časih, v katerih živimo, ni samo posebna milost, temveč rekel bi celo prednost, ki si jo moramo zaslužiti pri Bogu z našim svetim življenjem, molitvijo, opomini, asistenco, nadzorovanjem, z eno besedo z vsem, kar se tiče uresničenja modrih naukov, ki jih je don Bosko dal v pisnem navodilu ravnateljem. Na tak način bomo videli v naših zavodih cveteti vse najlepše čednosti.«

In v nekem drugem pismu:

»Milost dobrega uspeha kakega fanta moramo izsiliti iz Božjega srca z velikim duhom zatajevanja in obilo molitve.«

On sam je izpolnjeval vse, kar je svetoval drugim, kakor je mogoče razbrati iz življenjepisa, ki ga je napisal o svojem gojencu Ernestu Saccardiju. Da je Gospod obilno blagoslovil njegov trud, nam kažejo veliki uspehi, ki so jih dosegli njegovi gojenci, najprej od 1865 do 1877 v Mirabellu in pozneje v Borgu San Martino. Pobožnost do Srca Jezusovega, ki je gorela v njegovem srcu, je prevevala vse njegovo delovanje, dajala učinkovitost njegovim poljudnim nagovorom, njegovim pridigam v sveti božji službi, tako da je vse globoko presunil in trdno prepričal. Zdi se celo, da je presveto Srce Jezusovo tudi z nadnaravno podporo sodelovalo pri izpolnjevanju njegove težke naloge. Kar bomo povedali, se je zgodilo v Borgu San Martino.

Neke noči se mu je v sanjah zdelo, da je ob spremljavi neizmerno lepe glasbe vstopil v njegovo sobo dostojanstven gospod in ga povabil, da je šel z njim. Sledil mu je in vstopila sta v spalnico, kjer so vsi dečki mirno spali. Tisti gospod se je ustavil ob neki postelji in dejal don Bonettiju: »Poglej tega fanta: v enem mesecu se bo moral predstaviti pred Božjim sodnim prestolom. Treba ga je pripraviti na to.«

Ko se je don Bonetti drugo jutro zbudil, je bil tako prevzet od živih sanj, da ni mogel misliti na kaj drugega. Vendar se je obotavljal, da bi komu kaj povedal. Lahko bi bila igra moje domišljije, toda kaj če je to opomin iz nebes? To ne bi bilo nič nemogočega. Bog je zelo blizu vsakemu izmed nas, v njem živimo, se gibljemo in smo in Bog nas ima neizmerno rad. Toda zdelo se mu je, da če bi o tem govoril, bi to bilo mogoče sebi v čast in zato bo rajši molčal. Toda še je razmišljal: »Toda, če bi bilo od moje besede odvisno večno zveličanje kake duše, ali me ne bi potem pekla vest, ker sem molčal, pa bi opomin potem potrdilo dejstvo?« Z druge strani pa kaj bi bilo to slabega, če so bile le navadne sanje, in bi v fantih vzbudil misel na večnost.

Zato se je odločil, da bo govoril, ne sicer javno, temveč zasebno. Poklical je k sebi nekaj svojih najbolj zaupnih fantov, jim povedal sanje, napovedal dan

smrti in zamolčal ime fanta, ki bo umrl. Toda cela zadeva je bila tako izjemna, da ni mogla dolgo ostati skrita. Tako je iz zaupnih pogovorov stvar postala znana vsem in je v vseh vzbudila veliko zanimanje, zlasti še, če bi se uresničila. To tem bolj, ker v hiši ni bilo nobenega bolnika. Tedaj je neki fant, ki ga je don Bonetti, kakor je sam povedal, pripravil na veliki korak, po kratki bolezni umrl prav v napovedanem času. Med pričami tega dogodka je duhovnik profesor Jožef Isnardi.

V istem zavodu je proti večeru nenadoma zbolel neki fant. Pri priči so poklicali ravnatelja don Bonettija, ki je takoj prihitel, toda fant je bil že mrtev. Ves iz sebe, kakor da bi bila njegova krivda, da fant ni prejel svetih zakramentov, je šel v cerkev, pokleknil pred oltar in dolgo molil in jokal. Naslednjega dne ni hotel jesti, vračal se je spet in spet v cerkev pred Najsvetejše, odšel iz zavoda in se odpravil v gozd. Izčrpan od 24-urnega posta je še naprej molil in se sprehajal. Nenadoma se je ustavil, se zazrl z odprtimi očmi proti nebu in vzkliknil Deo gratias (Bogu hvala)! Rešen je, je že v nebesih. Ko se mu je povrnila prvotna vedrost, se je vrnil v zavod in šel k večerji. Don Bonetti nikdar ni nikomur ničesar povedal o tem dogodku. Toda profesor don Janez Tamietti je skrivaj šel za njim v gozd, da bi ga nadzoroval, in če bi bilo treba, potolažil. Skrit za drevesi in ograjo je videl vse, kar smo povedali, ter slišal, kaj se zgodilo. Vendar se ga nikdar ni upal ničesar vprašati, niti tedaj niti kdaj pozneje. Prav tako je bil priča vsega don Karel Farina.

Temu duhovniku, ki je bil tako ljub Gospodu, je nekaj dni po prevzemu nove dolžnosti don Bosko takole pisal:

Predragi don Bonetti!

V četrtek bom prišel v Mirabello. Ali bi zvečer bilo mogoče pripraviti konferenco za člane Družbe?

Če ti je mogoče, jih zberi nocoj in jutri zvečer in jih vprašaj, ali je kateri pripravljen narediti začasne ali večne obljube. Ponovi, kar je bilo rečeno tukaj. Vendar pa pazi, da se nihče ne bi odločil zaradi koristi ali iz posvetnega razloga, temveč samo zato, da samega sebe izroči Bogu v daritev.

Confortare et esto robustus (bodi pogumen in močan). Pozdravi don Provera, Goffija in druge naše drage učitelje, asistente in fante v Mirabellu.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z nami. Amen.

Vdani v Jezusu Kristusu duh. Janez Bosko

Turin, 20. novembra 1865

P. S.: Računam, da bom v sredo ob enih popoldne v Giarolu.

Dne 22. novembra je bil don Bosko v Mirabellu. Ko je na vlaku iz Alessandrie v Giarole bil sam v oddelku z nekim gospodom, je nanesel pogovor na verske stvari. Don Bosko ga je pripravil in spovedal kar na vlaku. O tem nam priča don Janez Garino.

V malem semenišču so pripravili veliko slavje, na katerem je don Bosko uglednim krajanom in gojencem s pohvalnimi besedami kot naslednika don Rua predstavil don Bonettija.

Iz Mirabella se je Božji služabnik v spremstvu don Janeza Cagliera odpravil v Tortono in obiskal fanta Jožefa Pittaluga, gojenca oratorija, ki je že več kot eno leto čutil močne bolečine v nogi. Proti koncu leta 1864 se je vrnil domov, da bi se zdravil. Don Bosko ga je imel silno rad in ga zelo cenil zaradi čistosti njegove duše. Fant mu je odgovarjal s sveto in enako naklonjenostjo. Ta dobri fant si je s svojo nadvse ljubeznivo naravo pridobival srca vseh, kamor koli je prišel.

Prvega septembra 1865 je dobri sinko poročal kleriku Henriku Bonettiju o svojem stanju:

»Pišem s tresočo se roko. Šel sem na kratek sprehod iz hiše, opirajoč se na palico. Z mojo nogo je enkrat boljše enkrat slabše, kar me zelo vznemirja. Včasih se tresem od vročine. Zdravnik pravi, da bo zdravljenje trajalo veliko časa. Prosim vas, da bi poslali moj kovček z obleko na škofijo v Tortoni. Dobro vem, da bo don Bosku to odposlanje povzročilo veliko bolečino. Toda jaz vedno držim obljubo, ki sem jo dal svojemu duhovnemu in časnemu očetu. A zdi se, da to ni Božja volja. Dvakrat ali trikrat na dan zmolim za don Boska zdravamarijo. Vsak dan obiščem semenišče in rektor mi izkazuje svoje prijateljstvo. Moja mati vsak dan moli za oratorij.«

Drugega novembra 1865 je spet pisal istemu: »S težavo se prebijam iz dneva v dan, ker sem zaposlen v stolnici. Tukaj delam in se učim. Omnia ad majorem Dei gloriam (vse v Božjo čast). Moj oče že štiri mesece boleha za prsno vodenico in ni upanja, da bi ozdravel. Zato moram pomagati tudi škofijski pisarni. Prosim vas, da bi molili zanj. In kako je z don Boskom, tem mojim dragim očetom? Recite mu, da naj moli in stori, da bodo tudi drugi molili za mojo družino. Povejte mu, da naj mu ne bo odveč kratek skok do Tortone, če bo prišel v Mirabello.«

Don Bosko je ustregel želji svojega gojenca. Ko je prispel v Tortono, je z don Caglierom takoj šel pozdravit škofa mons. Janeza Negrija, starega skoraj osemdeset let. Škof ga je z veseljem sprejel v svoji zatemnjeni spalnici, ker je bil bolehen. Po tem obisku je don Bosko šel v semenišče, kjer je prenočeval. Nato se je takoj odpravil k Pittalugovim, ki so ga sprejeli z velikim veseljem. Ko je zagledal

fanta, mu je takoj zagotovil, da je prišel v Tortono izrecno zaradi njega. Dolgo se je z njim pogovarjal, poslušal njegove zaupnosti, ga spodbujal v njegovih stiskah, mu obljubil svojo pomoč in tako malo olajšal njegovo trpljenje. Nato se je dal odvesti na njegov dom, kjer je blagoslovil in potolažil vso družino, zlasti še bolnika. Kakor hitro se je po mestu razvedelo, da je don Bosko v Tortoni, so ga takoj prišli pozdravit generalni vikar, kanoniki in drugi duhovniki. Tudi škof, čeprav zelo slabotnega zdravja, mu je hotel vrniti obisk.

Ob slovesu je don Bosko priporočil svojega gojenca rektorju kanoniku Ferlosiu, ki je imel njega in njegove gojence nadvse rad. Pittaluga je vstopil v semenišče kot klerik.

Ko se je don Bosko vrnil v oratorij, je skušal pomagati v redovnem poklicu nekemu dobremu dekletu. V ta namen je pisal spoštovani materi Evdoziji, predstojnici Zvestih tovarišic Jezusa Kristusa, ki so imele zavod za cerkvijo Velike Matere Božje v Turinu. Don Boskovi odnosi do te redovne skupnosti so bili že zelo stari, kajti ko je ustanoviteljica prvič prišla v Turin z dvema sestrama, ki sta znali samo francosko, ju je on z veliko potrpežljivostjo učil italijansko slovnico.

Velečastita gospa mati!

Mlado Terezijo Quaranta iz Settima Torinese so mi toplo priporočili kot zelo krepostno dekle, ki bi rada postala redovnica. Bi vaša uglednost v svoji previdnosti pomislila, da bi jo sprejela v svoj zavod? V kratkem želim obiskati vašo sveto družino.

Medtem se vam zahvaljujem za naklonjenost, ki jo izkazujete tej naši hiši. Pridružujem se molitvam svojih fantov in želim vam in vsej vaši družini bogat blagoslov iz nebes ter se obenem izpovedujem za vaše velečastite uglednosti vdanega služabnika.

Turin, decembra 1865 *duh. Janez Bosko*

Prav iste dni je enega izmed svojih sinov, klerika Julija Barberisa razveselil z naslednjim pismom:

Predragi Julij!

Tu so odgovori na tvoja vprašanja:

1. *Za zajtrk gavasso (obilno, hlebček), za kosilo, kakor bo pač teknilo, za malico nič, za večerjo kakor bo teknilo, vendar zmerno.*
2. *Nikakršnega posta, razen kar zahtevajo Pravila.*
3. *Počitek po urniku hiše. Takoj, ko se zbudiš, začni ponavljati šolsko učno snov.*
4. *Osnovni študij so predavanja v semenišču, vse drugo je drugotnega pomena, tvoja zavzetost naj velja prvemu.*
5. *Stori vse, prenašaj vse, da boš pridobival duše za Gospoda.*

Bog naj te blagoslovi. Moli za svojega vdanega v Jezusu Kristusu

Turin, 6. decembra 1865 *duh. Janeza Boska*

Medtem so po pravilih ustanovili v Mirabellu in Lanzu hišne svete. Pridni don Boskovi sinovi so si prizadevali, da bi si z nenehnim študijem pridobili čim več diplom za pouk v ljudski šoli in gimnaziji.

Že oktobra so kleriki Aleksander Fabre, Peter Guidazio in Frančišek Bodrato iz zavoda v Lanzu v Novari dosegli diplomo za pouk v višjih razredih osnovne šole. Sedaj pa sta klerika Pavel Albera in Avgust Croserio iz Mirabella dosegla na univerzi v Turinu diplomo za pouk v nižji gimnaziji.

Istočasno je na univerzi predložil svojo doktorsko tezo duhovnik Janez Krstnik Francesia. Končal je tretje leto literature in je zaradi dobrih ocen in precejšnje starosti prosil, da bi se lahko prijavil k doktorski disertaciji. Boj proti oratoriju se še ni končal in rektor univerze Herkul Ricotti mu je odgovoril, da bi bilo tako dovoljenje proti pravilniku univerze. Don Francesia je že hotel še za eno leto podaljšati svoj študij na univerzi, ko se je istega dne, ko je dobil negativni odgovor, srečal z don Janezom Turchijem, ki mu je dejal: »Vi okoli don Boska ste zares ponesrečeni! Študirate, da se kadi za vami, delate vse izpite, pa le ne pridete nikamor. Jaz sem opravil izpite in naredil prošnjo za disertacijo eno leto pred koncem študija in so mi dovolili, kakor so dovolili tudi drugim.«

Medtem je profesor Ricotti kot rektor univerze dal odpoved in profesorju Angelu Serafinu, dekanu teološke fakultete, je kot najstarejšemu članu akademskega sveta bila zaupana ta služba. Don Francesia je takoj pisal profesorju Serafinu, da je Ricotti zavrnil njegovo prošnjo, da pa je iz zanesljivih virov zvedel, da so drugim v enakih okoliščinah dovolili, kar so njemu odrekli, kot npr. don Janezu Turchiju. Zato obnavlja svojo prošnjo. Naslednjega dne je dobil sporočilo, da mu dovoljujejo, kar je prosil. Šel je k izpitu, zagovarjal tezo in 13. decembra bil razglašen za doktorja literature. Na ustreznem mestu bomo pokazali, katero mesto je ta duhovnik, ki ga je don Bosko imel navado klicati slavni don Francesia, zavzel v kraljestvu literatov.

Tudi don Celestinu Durandu se je posrečilo doseči diplomo, vendar po drugačni poti.

Prosvetni minister Jožef Natoli je zaradi velikega pomanjkanja uradno izprašanih učiteljev razpisal izreden izpit za profesorje retorike za tiste, ki niso obiskovali univerze. Don Durando se je odločil, da bo izrabil ponujeno priložnost.

Izpitni komisiji bi moral predsedovati Mihael Coppino, dodeljeni doktor filozofske fakultete. Le-ta se je z vso silo uprl ministrskemu razpisu, in ker mu ni uspelo uveljaviti svojo zamisel, je sklenil, da bo vse pripravnike pri izpitu vrgel.

Ko je prišel na izpit don Durando, mu je Coppino dejal, da je krivično, da bi kdo z enim samim izpitom opravil, kar so si drugi morali pridobiti z dolgimi leti študija, z vrsto izpitov in z velikanskimi izdatki. Tako bi se nekateri z enim

samim izpitom izenačili z njimi in takoj dosegli kateder in mogli poučevati celo v liceju.

To je Coppino na bolj vljuden način dopovedoval don Durandu in drugim prosilcem. Tudi vsi drugi, ki so hoteli imeti diplomo, so se na enak način prijavili za izpit. Coppino je dajal negativne ocene, da niso mogli narediti izpita. Vendar pa je prezrl tisti člen odloka, ki je določal, da niso odločilne posamezne ocene, temveč povprečje. Don Durando je pri Coppinu padel iz enega predmeta, toda po zakonu je dosegel zahtevano. Tajnik komisije, velik don Boskov prijatelj, je naredil to pripombo, in ne da bi obvestil Coppina, tajno sporočil na ministrstvo v Firence, kakšne nepravilnosti so se dogajale pri izpitu, in navedel Durandov primer, ki ima pravico do diplome, pa so ga razglasili za neprimernega. Iz priloženih listin je bilo razvidno, kako je Durando dosegel višje ocene, kot so bile potrebne.

Istočasno je tudi Coppino, ki je, nepopustljiv v svojih idejah, vrgel Duranda, pisal v Firence o neuspelem poteku preizkušnje. Toda v svoje veliko začudenje in jezo je dobil sporočilo od ministrstva, da ima Durando pravico do diplome, in mu jo zato morajo izdati.

Coppino je odgovoril, da je Durando dobil eno oceno manj kot je potrebno, toda ministrstvo je navedlo imenovani člen odloka in končno je Durando po mnogih zapletih dobil svojo diplomo.

Don Celestin Durando je bil edini pripravnik v celi Italiji, ki se je okoristil z razpisom tega izrednega izpita. Ohranil je vse dopise tega postopka. Pripomniti moramo, kako so ga v Turinu vsi profesorji, zlasti Tomaž Vallauri, ki je bil njegov posebni prijatelj, zelo cenili. Že leta 1860 je Durando dal natisniti v Pinerolu pri tiskarju in založniku Jožefu Lubettiju Bodoniju svojega Novega Donata ali Osnove latinske slovnice za uporabo v nižjih gimnazijskih razredih. To 192 strani obsegajočo knjigo so uvedli v veliko šol. Leta 1876 je doživela enajsto izdajo v več tisoč izvodih in brezštevilna prodaja se nadaljuje tudi še danes.

Tudi don Mihael Ra, ki je bil vpisan v drugi letnik leposlovne fakultete, se je kot pripravnik na doktorat v leposlovju prijavil leta 1866 na ta izredni izpit z namenom, da bi dobil diplomo profesorja retorike. Iz pisnih izpitov ni bil samo enoglasno dobro ocenjen, temveč je bil deležen pohvale tudi v pesniški kompoziciji. Vendar ga je doletela nesrečna usoda vseh pripravnikov, ker so se profesorji zarotili proti ministrski odredbi. Niso ga pripustili k ustnim izpitom, ker so zahtevali, da bi predložil uradno pooblastilo za poučevanje, in ker se je prepozno prijavil na izpit. To so bile spletke in ni mogel narediti izpita, ki bi ga gotovo odlično opravil. Odlikoval se je zlasti v zgodovini, italijanščini, latinščini in grščini, v kateri je bil še posebno doma. Dve leti, to je 1856-1857, je hodil

večkrat na teden v šolo k slavnemu grekologu opatu Amadeju Peyronu. Bil je tako izveden, da je grške pisatelje prevajal na prvi pogled. Tako nam pripoveduje kanonik profesor don Anfossi, njegov tovariš in prijatelj, in ve povedati, da so bili 1866 ali 1867 na univerzi izpiti iz grščine. Besedilo je bilo izredno težko. Neki kandidat, ki ni znal prevesti besedila, je prelisičil nadziratelja in prosil don Anfossija za prevod. Ta je prišel k don Rui, ki je sedel v svoji pisarni sredi kupov pisem in dopisov in sprejemal stranke. Don Rua je vzel besedilo, ga prebral in currenti calamo (naglo) napisal prevod, ga poslal fantu na izpitu in ta je dobil odlično oceno. Naj v ponazorilo še povemo, da je imel opat Peyron navado reči: ''Če bi imel šest takih ljudi, kot je don Rua, bi si upal odpreti univerzo.''

Nekaj mesecev pozneje je prejel doktorat iz literature klerik Frančišek Cerruti, katerega ime je svetlo blestelo med književniki in v pedagoških disciplinah.

Aprila 1866 je šel na izpit za četrti letnik leposlovja. Izpitno komisijo so sestavljali trije profesorji: prvi je bil Gašper Gorresio, stalni tajnik Akademije znanosti in knjižničar Kraljeve univerze, izvedenec na mnogih znanstvenih področjih, tako da so ga prihajali poslušat mnogi učenjaki iz vse Evrope. Odlikoval pa se je v poznanju starih orientalskih jezikov. Dober duhovnik, nekoč velik don Boskov zaupnik in še vedno njegov občudovalec, je slekel duhovniško obleko. Posledica časov. Drugi je bil Kazimir Danna, upokojeni profesor literature in član Združenja leposlovcev. Tretji je bil E. Levriero, ravnatelj nekega liceja v Turinu, suplent profesorja Coppina na univerzi za italijansko literaturo in načela estetike. Ta je sodil med vrhove prostozidarstva. Kot predsednik komisije je določil pisno nalogo v italijanščini z naslovom Ljubezenska lirika v času Rima in Aten. Ker je bil Cerruti edini prijavljenec za izpit, je bil naslov naloge ne samo neprimeren, temveč zanj kot klerika celo izzivalen, saj se je imel za don Boskovega učenca.

Kandidat pa se ni ustrašil, temveč v spisu najprej prikazal liriko pri Rimljanih in Grkih ter primerjal človeško in pogansko ljubezen s krščansko in Božjo ljubeznijo. Primer te ljubezni je pokazal na Devici iz Nazareta, ki je bila hči, nevesta in mati istočasno. Potem je še obravnaval ljubezensko liriko pri krščanskih klasikih in pri tem navajal Petrarca, Danteja in druge. Medtem ko so izpraševalci poslušali branje naloge, je Danna, ki ni bil zadovoljen s tako globokimi krščanskimi čustvi, z nekaj besedami izrazil svoje nezadovoljstvo. Klerik Cerruti, ki je bil presenečen in zlovoljen zaradi takega početja, je nagonsko obrnil hrbet Danni, medtem ko je Gorresio z jezno gesto opozoril Danno, da naj dá, da izprašani izrazi svoje misli. Levriero je omenil, da kandidat ni razvil teme, kot je bila nakazana. Toda končno se je moral vdati in dati izprašancu pozitivno oceno kakor druga dva izpraševalca. Ko je Cerruti srečno prestal ta izpit, je meseca maja dosegel še doktorat.

Tukaj puščamo ob strani to zadevo in ne bomo več naštevali mnogih drugih, ki so v don Boskovih domovih dosegali diplome in doktorske naslove, razen v nekaterih izrednih primerih. Naj nam bo zadosti, da smo videli prve udeležence, ki jih je don Bosko postavil na to tako pomembno in bleščeče področje.

Naj še dodamo, da je Božji služabnik našel podporo prav tam, kjer se je najmanj nadejal. Profesor Leveriero je bil dolgo nasproten veri in oratoriju, vendar se je s časom unesel. Zadnja leta svojega življenja je tako zalo cenil don Boska, da je bil celo navdušen zanj in je to navdušenje tudi izrazil svojim najbližjim. Zato je rade volje sprejemal kakršno koli priporočilo Božjega služabnika.

21.
POGLAVJE

Don Boska pričakujejo v Firencah – Nadškof mu da stanovanje v škofijskem dvorcu – Prošnje patra oratorijanca Mettija – Don Bosko napiše cvetke za božično devetdnevnico – Don Bosko v Pisi; njegovo pismo fantom v oratoriju – Don Bosko v Firencah; častni sprejem pri nadškofu in v stolnici – Veličasten dar, ki ga sprejme in ki odloži njegovo vrnitev – Trenutna ozdravitev vendar s pogojem – Fantje sprejeti v zavod v Mirabellu; Ernest Saccardi – Vrnitev v Turin – Don Bosko stori uslugo človeku, ki je slabo govoril o njem – Ljubezniva pisma, ki kažejo, koga je don Bosko obiskal v Firencah – Spoštovanje, ki ga je imela do don Boska markiza Uguccioni – Obljuba, da se bo vrnil v Firence prihodnjo pomlad – Don Bosko odgovori na pismo ubogega služabnika

Po velikih slovesnostih, s katerimi so proslavili brezmadežno spočetje Device Marije, se je don Bosko odpravil v Firence, da bi tam zbiral darove, razpečaval srečke za loterijo, pridobival nove naročnike za Katoliško branje in naredil nekaj pomembnih opravkov. Na mnoga ljubezniva povabila je odgovoril z obljubo obiska in mnoge gospe, med njimi markiza Luiza Nerli Libri, so ga v pismih spominjale na dano obljubo.

Nadškof ga je pričakoval v želji, da bi se z njim pogovoril o načinu, kako naj bi se borili proti protestantizmu. Ponudil mu je svoje gostoljubje v škofijskem dvorcu.

Velespoštovani gospod don Bosko!

Gospod vitez Gautier mi je osebno izročil dopis vaše uglednosti z dne 20. tekočega meseca in sem vam zares iz srca hvaležen, da ste mi dali priložnost spoznati tako poštenega in vernega človeka.

Veliko sva govorila o vas in o vaši ustanovi. Zelo sem si želel, da bi tudi v našem mestu imeli tako koristno in dobrodelno ustanovo, kot ste jo vi ustanovili in jo vodite in ki je nenehen vir dobrodelnosti za družbo in za Cerkev. Posebno sem se razveselil novice, da se

nameravate kmalu odpraviti v Firence. Pri tem se zavedajte, da vam je v nadškofijskem dvorcu vedno pripravljena soba za prenočevanje, da ne boste zavrnili gostoljubja, ki vam ga ponujam iz vsega srca. V tem upanju vam izražam svoje spoštovanje.

+Joahim, nadškof v Firencah

Firence, na dan sv. Petra, 1865

Don Julij Metti, duhovnik oratorija, slaven po kreposti, pisatelj mnogih zelo cenjenih knjig in neutruden duhovnik v opravljanju duhovniške službe, si je bolj kot vsi drugi prizadeval, da bi don Bosko prišel v Firence.

Firence, 19. septembra 1865

Visoko spoštovani don Bosko!

Pretekel je že en mesec, odkar me je obiskal gospod vitez Gautier, mi izročil vaše pozdrave in mi sporočil, da boste čim prej prišli v Firence. To novico sem sporočil markizi Villarios in nekaterim duhovnikom, ki so pripravljeni na sodelovanje in so se vsi razveselili tega sporočila. Pogosto me vprašujejo, ali je don Bosko že prišel in kdaj bo prišel.

Še več. Neka dobra vdova me je prosila, da bi namestil njuna dva sinova v kako vzgojno hišo. Priporočil sem ji don Boskovo ustanovo v Turinu ali pa tisto, ki jo bo don Bosko odprl v Firencah. In prav ta vdova me kar naprej vprašuje, ali ta don Bosko je kje ali ga ni. Bilo bi tudi še nekaj drugih dečkov za sprejem. Tudi duhovniki večernih šol, ki nujno potrebujejo vodstvo in podporo, z odprtimi rokami pričakujejo don Boska. In še nekaj. Loterija, za katero sem dobil v razpečavanje 100 srečk, zahteva, da se pokaže don Bosko tudi tukaj, če hoče imeti več sreče.

Kaj boste torej storili, moj predragi in velečastiti oče? Boste prišli ali ne boste prišli? Hočete storiti kaj v prid tega ubogega glavnega mesta, ki tako izgublja svojo dušo in za telo ničesar ne pridobiva? Povejte mi kaj, da bom mogel odgovoriti tem dobrim ljudem.

Tisoč pozdravov gospodu vitezu S. Stefanu in vsem drugim vašim sodelavcem v Božjem delu, kakor tudi vsem vašim gojencem.

Priporočite me Gospodu in me imejte za svojega ponižnega in vdanega služabnika.

Julij Metti iz oratorija

Don Bosko je torej odpotoval, potem ko se je poslovil od fantov v oratoriju in potem ko se jim je priporočil v molitev. Don Rui je izročil listek s cvetkami, ki naj bi jih izpolnjevali v prihodnji božični devetdnevnici. Cvetke so naslednje:

BOŽIČNA DEVETDNEVNICA

1. *Takojšnja pokorščina v prijetnih in neprijetnih stvareh.*
2. *Ponižnost v obleki, laseh, v govorjenju in uboganju, v neprijetnih zadevah.*
3. *Ljubezen - prenašati napake drugih in skrbeti, da nikogar ne razžalimo.*
4. *Ljubezen - tolažiti žalostne, biti uslužen, storiti vsakemu dobro, hudega nikomur.*

5. *Ljubezen - opozarjati nemarne, ljubeznivo opozoriti tiste, ki bodo govorili slabo ali predlagali neprimerna dejanja.*
6. *Ljubezen - odpuščati sovražnikom in jim dajati dobre nasvete, če imamo za to priložnost.*
7. *Beg pred tistimi, ki grdo govorijo.*
8. *Beg pred brezdelnostjo, vestnost v izpolnjevanju dolžnosti.*
9. *Spoved, kakor če bi bila zadnja v življenju.*

Na sam praznični dan:
Pobožno obhajilo z obljubo, da se bomo pogosto obhajali.

Don Bosko je odpotoval iz Turina verjetno v ponedeljek 11. decembra z vlakom proti Genovi. Don Cagliero je povedal, da so »don Boska na vseh potovanjih, kamor koli je prišel, z veseljem sprejemali. Celo škofje so ga sprejemali z največjim znamenjem spoštovanja in ljubezni in mu celo odstopili prvo mesto pri mizi.«

Ko je prišel v Piso, je Božji služabnik pisal v oratorij in sporočil svoje novice. Medtem so njegovi godbeniki iz Turina odhajali v Avigliano, kjer naj bi slovesno proslavili blaženega Kerubina Testa, potem ko je Cerkev odobrila njegovo češčenje.

Predragi don Rua!

Sem v Pisi pri kardinalu Corsiju, kjer živim kot velik gospod: kočija, kočijaži, konji, strežniki, dobra kosila, obilne večerje, vse na moj migljaj. Ne manjka mi drugo kot moji fantje iz oratorija, pa bi bil srečen in zadovoljen. Videl sem reko Arno, ki deli mesto v dva dela; stolnico, ki je slavna bazilika; poševni stolp, ki se na vrhu oddaljuje sedem metrov od osnove; stolp, v katerem je od gladu umrl grof Ugolino s svojimi otroki; razvaline neke stavbe, ki je bila last imenovanega grofa, ki ga je pisansko prebivalstvo uničilo iz maščevanja za krivice, ki mu jih je prizadejal; krstilnik, ki je pravo čudo kiparstva in marmorjev; pokopališče takega bleska, da prekaša vse na svetu ter daje mir vsem, ki na njem počivajo. Stvari, ki mi nadvse ugajajo, vendar bi rad videl svoje fante. O Firencah bom poročal, ko se vrnem v Turin.

Sedaj preidimo k našim zadevam. Pisal sem vitezu, priložen je bil zapečaten list brez naslova. Ta list je treba izročiti don Francesii, da bi priporočil vsebino vitezu Vallauriju za Unità Cattolica. Poroča o tem, kar se je naredilo.

Povej don Caglieru, da naj se pohod v Avigliano naredi podnevi, to je odhod zjutraj in vrnitev zvečer, kakor se zdi, da želi don Valfrè, čeprav je vse pripravljeno za hrano in prenočevanje. Njemu pošlji seznam fantov, od katerih bi tisti, ki so najprej navedeni, morali imeti prednost in bi jih morali poslati v bolj primerne hiše.

Za slovesnost sv. Avguština je bila dogovorjena vsota 70 frankov. Toliko v vednost.

V nedeljo me še ne bo v Turinu. V naslednjem pismu ti bom sporočil, katerega dne bom prišel. Zbral sem že nekaj denarja, vendar ne vsote, ki jo ti želiš. Moli in vabi druge

k molitvi. Sporoči mi veliko nadrobnih novic o mojih sinovih. Povej jim, da sem v vsaki cerkvi, ki sem jo obiskal, molil zanje. Naj tudi oni molijo za njihovega don Boska.

Bog naj nas blagoslovi in nas vedno ohrani v svojem svetem strahu. Tako bodi.

Vdani v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Pisa, 13. decembra 1865

N. B.: - Kardinal v Pisi mi je izročil prelepe podobice, ki naj bi jih dobili najbolj zgledni v čednosti naše hiše. Ti mi boš v pismu sporočil, koliko jih je. Rad bi zvedel novice od pesnika Francesie: jaz sem mu povedal vse njegove kreposti in čudovitosti.

P. S.: Podeli moj blagoslov in blagoslov veliko bolj pomembnega kardinala Corsija vsem prebivalcem naše hiše, vključno z Mihaelom. Kako je z njegovim zavodom?

Don Bosko se je vedno rad šalil. Mihael je skrbel za hlev.

Prihod Božjega služabnika v Firence je bil pravo zmagoslavje. Stanoval je v nadškofijskem dvorcu, kjer je bil deležen vseh pozornosti. Stolni kapitelj, ki ga je nameraval počastiti, je želel, da bi obiskal njegovo slavno svetišče. Nadškof je željo sporočil don Bosku in ga je spremljal tja ob 10,00h dopoldne. Vsi kanoniki, odeti v kapo, so ga s škofom iz Fiesole čakali v zakristiji z generalnim vikarjem iz Prata. Take počastitve izkazuje kapitelj samo kardinalom. Ko je don Bosko vstopil, so mu šli vsi naproti in so mu izražali svoje zadovoljstvo. Nato so ga posadili na sedež sredi med njimi, mu prebrali nekaj nagovorov in deklamirali nekaj pesmi v italijanskem in latinskem jeziku. Nekdo je mojstrsko zaigral na klavir, nakar so spet sledili pozdravi in deklamacije. Končno so don Boska povabili, da bi spregovoril kako besedo. Četudi ni pričakoval podobnega povabila, se je dvignil. Povedal je, da je na prostoru, kjer so zbrani, imel začetek florentinski koncil, da so v stanovanjih, ki jih gospodje kanoniki sedaj zasedajo, prebivali očetje Cerkve, da se je v tej sobani razlegal glas papeškega odposlanca. Potem je ponovil besede priznanja, ki jih je papež naslovil na zbor, in sklenil, da tudi on nima lepših besed, s katerimi bi mogel izraziti svoje spoštovanje uglednim prelatom, ki sestavljajo slavni kapitelj florentinske stolnice. Vsi so se začudili ob tem nagovoru, ki je bil poleg kraja, kjer je potekal, še izredno spretno nanesen na okoliščine, v katerih se je vse dogajalo.

V Firencah, kakor povsod drugod, si je Božji služabnik tako pridobil srca, da so vsi, ki so slišali, da se misli posloviti, vzkliknili:

»Tako kmalu?«

»Moram iti v oratorij,« je odgovarjal don Bosko raznim gospodom in gospem, ki so ga hoteli prepričati, da bi podaljšal svoje bivanje. »V oratorij me kličejo nujni opravki.«

Ko je odhajal iz stolnice, se je srečal z markizo Gerini, ki ga je vprašala:

»Zakaj se hočete tako kmalu vrniti v Turin? Bi se ne mogli še za kak dan pomuditi pri nas?«

»Moji fantje me pričakujejo.«

»To ni pomembno. Naj počakajo. Ko boste prišli, vas bodo videli. Koliko jih pa je?«

»Približno tisoč.«

»Toda če bi se hoteli še za kak dan ustaviti, menim, da vaši fantje ne bi zaradi tega kaj veliko trpeli.«

»Prav rad bi se ustavil. Če bi vi hoteli poskrbeti za kruh mojim fantom, bi se rad ustavil do konca tedna.«

»In koliko denarja je potrebno za teh nekaj dni za vaše fante.«

»Deset tisoč lir.«

»In če bi ta denar dobili, bi se zares ustavili?«

»In zakaj ne?«

»Prav: jaz vam dam 10.000 lir.«

»Pod tem pogojem ostanem v Firencah.«

»Nočete, da vam denar takoj prinesem? Sedaj ga nimam pri sebi. Če vam je prav, bom danes zvečer poslala vsoto v škofijski dvorec.«

»Tako naj se zgodi. Naj vas Gospod blagoslovi.«

Plemenita gospa je bila za don Boska Božja previdnost. Zvečer so mu prinesli denar in don Bosko je podaljšal svoje bivanje v Firencah.

Novica o tem dogodku se je hitro raznesla po mestu in tudi časopisi so jo pobrali. Tako je dopisnik Armonie (prim. 20. december 1865) na svoj način poročal o dogodku:

»Tukaj pri nas je don Bosko, nastanjen v nadškofijskem dvorcu. Včeraj, 16. decembra, je daroval sveto mašo pri San Marcu. Pripovedujejo, da je pri obisku Zavoda za spreobrnjenke na vprašanje skupine gospa, med njimi naše županje, koliko časa bo še ostal tukaj, odgovoril, da ga nuja, da zbere pet tisoč frankov, sili, da se vrne v Turin. Ko se je vrnil domov, je našel v sobi ovojnico z bankovci v vrednosti deset tisoč frankov. Dejstvo je, da je don Bosko vzbudil pozornost mnogih florentinskih dam in da jih je v raznih zasebnih kapelah veliko obhajal in imel zanje nagovore, s katerimi jih je navajal k praktičnemu življenju.

Zaradi pomanjkanja drugih novic (vsa današnja politika se izgublja v zborovanjih poslancev in dogovarjanju ministrstev) vam pošiljam to. In Armonia naj to uporabi, če more.«

Don Janez Garino poroča o nekem drugem dogodku, ki se je pripetil za časa don Boskovega obiska v Firencah. Vprašal sem o tem don Apollonija, ki je stvar zvedel od gospe grofice Soresina Vidoni Soranzo. Monsinjor mi je odgovoril

tako, da mi je poslal pismo z dne 13. aprila 1888, v katerem je bil prepis poročila imenovane grofice. Po opisu vrtničnega grma, ki je leta 1862 ali 1863 sredi najhujše zime vzcvetel pod oknom, kjer je bival don Bosko v gradu Sommariva del Bosco, beremo:

Tudi v Firencah, v hiši moje babice grofice Boutourlin je don Bosko dvignil iz postelje neko gospo, ki je že 25 let trpela zaradi sušice hrbtnega mozga in je imela skrivljeno nogo. Ukazal ji je, naj hodi po hiši, in ona je vse to brez težave storila. Potem jo je don Bosko vprašal, ali hoče ozdraveti (obljubil ji je ozdravitev) ali pa hoče spet biti bolna. Malo je pomislila, potem pa dejala, da se ji zdi, da je Božja volja, da trpi. Takoj je morala leči v posteljo, iz katere se ni več dvignila in je umrla po 32 letih ležanja, potem ko je silno trpela zaradi gnitja kosti. Ta sveta žena je gospa Karolina Sorelli.

Ko sem prejel od mons. Apollonia to poročilo, za katero sem prosil 19. aprila 1888 don Janeza Garina, je grofica Soranzo na vprašanja o nekaterih dogodkih glede don Boska, ki jih je ta gospa poznala, med drugim povedala tudi to: »Od prič, ki so videle čudež Karoline Sorelli, ki ga je don Bosko storil ob svojem prvem prihodu 1865, ni nihče več živ. Jaz sem to zvedela naravnost od don Boska samega, ki je zelo cenil svetost gospe Sorelli. O tem mi je potem pripovedovala še neka druga oseba iz Firenc, ki je tudi že mrtva. Lahko vam zagotovim, da je vse, kar sem pisala mons. Apolloniu, čista resnica. Še veliko drugih stvari bi lahko povedala o tem svetniku, zlasti o tem, kako je napovedoval prihodnost in kako je bral skrivnosti srca. - Karolina Soranzo.«

Don Bosko je sprejel štiri toskanske dečke in jih poslal v malo semenišče v Mirabello. On sam jih je spremljal do Turina, od koder so jih odpeljali v Mirabello. Eden izmed njih, Ernest Saccardi, je bil od nežne mladosti versko vzgojen in zelo pobožen. Ko ga je na dan odhoda mati izročila don Bosku, si je deček obrisal solze, poljubil Božjemu služabniku roko in mu veselo dejal:

»Do sedaj je bila moja mati zame vse. Sedaj se prepuščam vašim rokam. Storite z menoj, kar se vam zdi najbolje za mojo dušo.«

Don Bosko ga je spodbudil in mu zagotovil vso svojo naklonjenost.

»Od tebe pričakujem samo dve stvari,« mu je dejal, »odkritosrčnost v dušnih zadevah in pokorščino predstojnikom.«

»Upam,« je odgovoril deček, »da vas bom v tem popolnoma zadovoljil.«

Don Bosko je odpotoval iz Firenc v spremstvu štirih novih gojencev in se vrnil v oratorij. Ob tej priložnosti je prišel tudi v Prato v Toskani, kjer se mu je pripetil naslednji dogodek.

Potovali so v železniškem vagonu in nekaj gospodov je razpravljalo o dnevnih dogodkih. Pogovor je nanesel na vzgojo mladine. Eden izmed navzočih je

menil, da bi bilo treba ukiniti vse jezuitske šole in odpraviti zavode, ki jih vodijo redovniki. Nato je dodal:

»Če bi bil jaz na vladi, bi zatrl to kotišče malih jezuitov, ki ga ima v Turinu don Bosko, in z brcami razgnal njega in njegove gojence in na njihovo mesto postavil regiment konjenice.«

Obrnil se je k don Bosku, ki si je v kotu vagona nekaj zapisoval v notes:

»Ali ni res, gospod opat, da bi bilo to najbolje?«

»Meni se zdi, da ne bi bilo najbolje,« je odgovoril Božji služabnik. »Toda ali sploh poznate don Boska?«

»Malo. Ali ni res, da vzgoja, ki jo ima za svoje dečke, ni po naši zamisli? Vzgaja toliko novih jezuitov in nam ni treba več fratrov.«

»Toda glejte,« je povzel besedo don Bosko, »jaz sem bil tolikokrat v oratoriju in sem govoril z don Boskom, ki se imenuje poglavar poredneže, in sem videl, kaj se tam poučuje. Lahko vam zagotovim, da nima v mislih drugega kot to, da bi iz tistih ubogih fantov naredil dobre kristjane in poštene državljane.«

Toda oni drugi je vztrajal pri svojem: »Živimo v drugih časih. Srednji vek je za nami.«

Med tem pogovorom je pripeljal vlak na postajo in vsi tisti gospodje so izstopili.

Minilo je šest ali sedem mesecev in v Rimu so objavili razpise za pomembne stavbe. Gospod, ki je govoril proti don Bosku, je bil inženir in podjetnik, ki bi se rad priglasil za ponudnika, toda potreboval je priporočila. Nekega dne se je srečal v Turinu s svojim znancem markizom in ga prosil za pomoč. Ta mu je dejal:

»Pojdi k don Bosku in ga prosi v mojem imenu. Prepričan sem, da ti bo dal priporočilo za kardinala Antonellija.«

Nekaj dni pozneje se je ta gospod predstavil don Bosku in ga prosil za priporočilno pismo.

»Takoj vam ga bom napisal,« je odgovoril don Bosko, tako storil in mu zaprošeno izročil.

Ta se mu je zahvalil in ga vprašal, ali ima kakšna naročila za Rim. Božji služabnik mu je smehljaje se odgovoril:

»Veste, rad bi eno stvar. Ko boste pri kardinalu, mu ne recite, da bi bilo treba don Boska in njegove fante z brcami izgnati iz oratorija, ker to ne bi bilo prav.«

Inženir je pogledal don Boska in v njem prepoznal tistega duhovnika, pred katerim je na vlaku tako slabo govoril o oratoriju. Prosil ga je odpuščanja in mu zagotovil, da ne bo nikdar več rekel besede proti njemu in proti svojemu bližnjemu. Šel je v Rim, dobil naročilo in zaslužil sto tisoč lir. Postal je dober kristjan in ostal vedno hvaležen Božjemu služabniku.

Ta dogodek nam je pripovedoval baron Bianco di Barbania.

Veliko pisem, ki so jih pisali po don Boskovem odhodu iz Firenc, nam priča o njegovem delovanju in gorečnosti, obenem pa tudi o boleči ločitvi, ki so jo čutili Florentinci ob njegovem odhodu, in veliki želji, da bi ga spet imeli v svoji sredi, o zaupanju v njegove molitve in o vnemi za razpečavanje loterijskih srečk. Podali bomo nekaj poročil tudi zato, ker nam govorijo o dogodkih, ki jih ne poznamo iz drugih virov.

Dne 21. decembra je vitez Karel Cerboni takole pisal don Bosku: »Ker zaradi nesporazuma pri obveščanju nisem imel sreče in časti, da bi vas mogel kljub svoji želji spoznati in vam poljubiti roko v samostanu sester tretjerednic sv. Frančiška v Ognissanti, si dovoljujem, da vam pišem v vsem spoštovanju to moje pismo in vas prosim, da bi prosili zame pri Najvišjem v določeni časni potrebi. Podelite svoj sveti blagoslov meni in vsej moji družini.«

Dne 8. decembra se je plemenita gospa Luiza Nerli Libri potožila vitezu Oregli: »Čeprav vdana v Božjo voljo, neizmerno čutim izgubo angela, svoje drage Mariane. Don Bosko je ni videl. Jaz zaradi svoje žalosti nisem mogla nikamor. Don Bosko je šel, hodil veliko okrog in obiskal veliko zasebnikov, kamor so ga vabili. Name na žalost nihče ni mislil in ga tako nisem mogla videti. Mogoče nisem bila vredna te tolažbe in sedaj bom kot vedno sama zase ponavljala: vdanost v Božjo voljo, vdanost v Božjo voljo. Izročite mu moje pozdrave, v mojem imenu mu poljubite roko in prosite blagoslova za mojo hčerko, da jo bo Bog blagoslovil in vedno vodil po poti kreposti. Zdi se mi, da so s priimkom Nerli povezana mnoga nesoglasja: Henriketa Nerli je bila deležna mnogih don Boskovih uslug. Mama, mene to ni nikdar doletelo ... Tisoč najboljših želj za novo leto, in to iz vsega srca. Molite, molite veliko zame, da se bom v miru posvetila njegovi loteriji.«

Grofica Virginia de Cambray Digny je 5. januarja 1866 takole odgovorila vitezu Oregli: »Zelo mi je hudo, da odlični don Bosko še vedno trpi zaradi bolezni oči, ki so ga bolele že v Firencah. Bojim se, da so napori tistih dni in posebno še potovanje na tako mrzel dan, kot je bil dan njegovega odhoda, podaljšali njegovo bolezen. Upam, da se je v teh zadnjih dneh njegovo stanje malo izboljšalo.

Zelo sem zmedena zaradi zahvale, ki mi jo v don Boskovem imenu izrekate za vse, kar sem storila v času njegovega bivanja v Firencah, kajti zdi se mi, da nisem storila nič izrednega. Če se sem ga obiskala in iskala priložnost, da bi ga videla, moram priznati, da je bilo v vsem veliko sebičnosti in zato ne zaslužim, da bi se mi zahvaljevali za moje usluge. Prepričanje, da bodo don Bosko in vsi prebivalci njegove hiše molili zame in za mojo družino, je zame razlog za veliko tolažbo, ker upam, da bomo mi vsi po njegovi priprošnji dosegli od Gospoda tisto milost, ki je potrebna, da živimo tako, da bomo nekoč deležni (v moči Božjega usmiljenja) večnega veselja v nebesih. Bodite tako dobri, gospod vitez, in

izročite don Bosku mojo odkrito zahvalo za tako veliko uslugo, da sem imela srečo, da sem ga videla.«

Dne 9. januarja 1866 je p. Dominik Benelli, kaplan kolegialne cerkve sv. Lovrenca, takole pisal don Bosku: »Imel sem srečo, da sem v Firencah govoril samostanskim učencem prav v tej kolegialni cerkvi sv. Lovrenca. Prav tako sem slišal od don Leona Ponzacchija, kaplana priorata Filigare, da je imel srečo, da ga je spremljal iz Firenc v Prato in mu mogel zaupati moralno stanje svoje duše. Po pogovoru se je pomirjen vrnil v to mesto.«

V nekem drugem pismu z dne 26. oktobra dodaja: »Don Ponzacchi se je zaradi pogovora z vami iz Firenc v Prato čutil znatno potolaženega, še naprej je dobre volje in se posveča delu za duše, pridiga v svoji cerkvi in drugod, spoveduje in obiskuje bolnike.«

Gospa Terezija Pestallini, rojena Barbolani Montauto, katere soprog je poslal v oratorij denar, ki ga je don Bosko zbral v Firencah, piše don Bosku in mu pošilja 80 lir za njegove fante: »Moj mož mi je pripovedoval o delu, ki ga opravljate s takim pogumom. Poleg tega mi je gospa Hieronima Ugoccioni, s katero sva tesno povezani, pripovedovala o vaših krepostih in me spodbudila, da bi vam pisala. In jaz sem tako drzna, da vam pišem in vas prosim, da bi zmolili zame samo eno zdravamarijo z namenom, da bi mi Gospod vrnil zdravje, ki ga tako zelo potrebujem za svojo družino; imam štiri majhne otroke, ki jih, prosim, blagoslovite skupaj z menoj in mojim možem.«

Markiza Izabela Gerini je 23. januarja 1866, potem ko se je don Bosku zahvalila za pismo, v katerem ji je sporočal, da se zdravstveno dobro počuti in da je popolnoma ozdravel na očeh, poročala o »odličnem delu«, ki ga je poslal njej in njenemu možu, ki ga bodo vedno hranili v lepem spominu. Nato zaključuje: »Zavedajoč se, kar ste te mi zagotovili, da vas bom mogla ponovno videti tukaj spomladi, vam bom osebno izročila tisto malo, kar bom zbrala za cerkev matere Božje Marije.«

Že prej pa je pisala vitezu Oregli: »Dokler smo imeli srečo, da je bil med nami don Bosko, vam nisem mogla pisati, če se nismo prej dogovorili z njim o vsem, kar je bilo treba storiti. Upam, da se je zdravje don Bosku izboljšalo in da se je malo odpočil od naporov, ki jim je bil podvržen v Toskani. Zares je bil tega zelo potreben.«

Dne 11. februarja 1866 je gospodična Mariana Buonamici don Bosku v pismu sporočala: »Sem hčerka Buonamicijeve, ki sem vas prišla obiskat z mamo in sestro v nadškofijsko palačo zjutraj pred dnevom vašega odhoda. Obljubili ste nam, da boste prišli maševat v naš privatni oratorij. Toda na našo žalost niste

mogli priti, ker ste morali iti v samostan Santa Maria Maddalena. Upam pa, da nam boste naredili to uslugo, ko se boste, kot ste obljubili, vrnili prihodnjo pomlad. Papa, ki je imel srečo, da se vam je na postaji približal in govoril z vami, vas lepo pozdravlja, kakor tudi mama in moja sestrica.«

Tudi ubogi služabnik markiza Nicolinija je 15. januarja 1866 pisal don Bosku: »Zelo mi je bilo hudo, ko je vaša uglednost odpotovala. Če bi vedel za to, bi prišel prej v Firence, pokleknil pred vas in vam poljubil sveto roko ter prosil za vaš sveti se blagoslov.« In potem ko je dodal, da se je pri prenašanju težkega tovora pretegnil in zbolel na ledvicah ter po dolgem zdravljenju komaj še more hoditi, prosi, da bi ga ozdravil. Don Bosko je ubogemu služabniku odgovoril lastnoročno in v opozorilo tajniku kakor po navadi zapisal: odgovoril.

22.
POGLAVJE

Katoliško branje: Življenje blažene Marije Angelske – Don Boskov predgovor k temu življenjepisu – Da je mogel pisati, se je moral zateči v zasebne hiše – Njegov blagoslov nekega starega prijatelja – Galantuomo, zbornik za leto 1866 svojim bralcem

Tako se je končalo leto 1865.

Katoliško branje za mesec november in december je prineslo Življenje blažene Marije Angelske, bosonoge karmeličanke, Turinčanke, z devetdnevnico molitev njej v čast. To življenje, čudovito zaradi junaških kreposti, zlasti pokorščine in nadnaravnih darov, je napisal don Bosko, ki ga je bralcem takole predstavil v predgovoru:

Zdi se nam potrebno in bralcem prijetno, da takoj na začetku povemo, od kod smo črpali spomine o čudovitih delih blažene Marije Angelske.

Iz življenjepisa očeta Elie od sv. Terezije, ki je opisal njeno življenje nekaj let po njeni smrti, od očeta Anzelma od sv. Alojzija Ganzage, istega reda, in končno v naših dneh od očeta Teppe, barnabita, samih zelo učenih in pobožnih pisateljev. Tudi stalno izročilo potrjuje v knjigi opisane dogodke in vse jasno priča o svetosti te naše slavne someščanke, v kateri se je Bog hotel pokazati veličastnega, kakor pravi prerok: Čudovit je Bog v svojih svetih. Bog se je pokazal veličastnega zlasti v prvih letih njenega življenja, veličastnega v izrednih milostih, ki jih je vlil od vsega začetka v njeno nežno srce, veličastno v potrpežljivosti, v srčnosti, ki jo je napolnjevala v najhujših nasprotovanjih, čudovito v znanju, previdnosti, ljubezni, gorečnosti, s katero jo je napolnil, da je postala ne samo popolna redovnica, temveč pravi Gospodov apostol, zaklad, vrt prijetnosti. Ti, dragi bralec, boš našel v življenju blažene Marije Angelske popoln vzor kreposti in svetosti, vendar v taki obliki, da jo lahko posnema vsak kristjan v svojem stanu. Zaradi vsega tega smo hoteli ob-

javiti v Katoliškem branju povzetek življenja te vredne Kristusove neveste in s tem dati v roke našim bralcem zelo uporabno sredstvo za duhovno korist. Bog daj, da bi naši napori služili v njegovo večjo čast in slavo in v čim večjo korist duš. Ti pa, pobožni bralec, ki bi se ti pri branju v srcu vzbudila lepa misel za kak svet sklep, ne zavrzi je, kajti to je milost, ki jo poklanja Bog, to je dar, ki ti ga je iz nebes izprosila blažena devica Angelska.

V krepostnem življenju skušajmo posnemati zglede naše blažene, da nas naredi srečne v času in večnosti.

duh. Janez Bosko

Častitljivi je napisal to knjigo med množico potovanj in drugih opravil. Ko so mnogi obiskovalci zaman prišli v oratorij in zvedeli, da hodi v konvikt sv. Frančiška Asiškega, so ga hodili obiskovat tudi tja. Če je torej hotel dobiti nekaj prostega časa, se je moral zateči v domove svojih dobrotnikov in prijateljev. Ti so mu dajali na voljo eno izmed sob z vsem potrebnim za pisanje. Tako je don Bosko hodil sedaj k enemu pa spet k drugemu in se v miru zbral v določeni mu sobi.

Najpogosteje se je zatekal k Brosiu, bersaljeru, ki mu je pomagal zlasti v prvih težkih letih oratorija v Valdoccu. Ta gospod, ki mu je don Bosko popolnoma zaupal, je imel navado reči: »Don Bosko je bil velik človek, bil je velik svetnik in moj velik prijatelj.«

Ko ga je don Janez Bonetti vprašal, mu je ta pisno odgovoril:

»Ko je don Bosko pisal življenje blažene Marije Angelske in druge življenjepise svetnikov, je pogosto prihajal k nam, da je mogel v miru delati. Vsakokrat je potem, ko je končal pisanje, ostal nekaj časa pri nas in se pogovarjal z menoj.

Nekega dne ga je moja žena popeljala k postelji moje bolehne hčerke in ga prosila, da bi jo blagoslovil. Ko je bil don Bosko ob postelji, jo je prijel za roko in dejal: Vstani. Jaz, ki v tistem trenutku nisem vedel, kaj je don Bosko nameraval storiti, sem rekel: 'Ne more vstati, bolna je.'

'Prav,' je odgovoril don Bosko, 'potem pa jo bomo poslali v nebesa.' Ko je to povedal, je zmolil molitev in jo blagoslovil.

Kakor hitro je don Bosko odšel, me je moja žena pokarala, ker sem rekel, da se moja hčerka ne more dvigniti, in dodala: 'Ali nisi videl, da jo je don Bosko hotel ozdraviti?' Dejansko je don Bosko vedel, da je bila deklica bolna že dolgo in zakaj naj bi jo prijel za roko in ji zapovedal, naj vstane, če ne zato, da bi jo ozdravil. Počakal sem, da bi se don Bosko spet oglasil, toda odpotoval je iz Turina. In uboga deklica je malo pozneje zares odšla v nebesa.

Ni se pa isto zgodilo s hčerko, ki še živi, ki jo je don Bosko, lahko rečemo že mrtvo, vrnil živo, kakor sem vam to že pripovedoval.«

Obenem s temi zadnjimi zvezki tega leta so naročniki kot vezilo dobili Galantuoma ali letopis za 1866. La Civiltà Cattolica leto 1865, IV. zv., stran 722 je pisala: »Galantuomo je odličen naslov za mali letopis, ker vsebuje samo najboljše in krščanske misli, uči samo resnico in svetuje samo dobro.«

Vseboval je nekaj razmišljanj za vsak mesec o eni Božji zapovedi; spomin na polaganje temeljnega kamna cerkve Marije Pomočnice; spodbudne pripovedi, prijetna poročila, epigrame; načrt pravilnika loterije, katere žrebanje naj bi bilo prihodnje leto, potem ko bi bili dobitki tri mesece dani na ogled.

V glavnem je prinesel naslednje misli:

GALANTUOMO SVOJIM BRALCEM:

Drago mi je, dragi moji bralci, da vas morem spet vse pozdraviti, vse, ki ste me prebrali lansko leto. Upam, da nobeden izmed njih ni umrl. Kajti če bi katerega izmed njih Gospod poklical k sebi, bi kot za najboljšega prijatelja iz srca prosil za njegov večni mir. Kajti jaz zahtevam, da so moji zvesti bralci tudi moji dobri prijatelji. In če ne, pač ne.

In kaj nam boš povedal letos?

Se bomo spet zabavali ob branju zgodb tistega ubogega Mihaela?

To je bila dobra misel, veš!

Svet je tako zanič, da ti gre na jok, in je zato pravi Božji blagoslov, če moremo dvigniti oči k lepšim razgledom, kot nam jih more dati ta zemlja.

Zatorej tisoč in tisočkrat hvala za vse, kar si nam podaril lansko leto. Toda kaj nam boš podaril letos?

Letos bi te rad zabaval, toda na drugačen način. Imeli boste zadosti prijetnih pripovedi. Varietas delectat (različnost je prijetna), je dejal nekoč moj profesor v gimnaziji. Smešne prizore tistega burkeža bomo prihranili za drugo priložnost. Čeprav sem se sveto zaklel, da se ne bom vmešaval v te stvari tukaj spodaj, ki jim modri ljudje pravijo politika, pa bom vendar takole mimogrede, ne da bi hotel ali celo nameraval, povedal stvari, ki sem jih zvedel, in ko sem jih slišal, so mi lasje, ki jih je še malo ostalo, poskočili pokonci. Bog se usmili! Kaj se je vendar zgodilo z vašim Galantuomom, bi rekli vi moji zvesti bralci. Rad bi sredi toliko solz vzbudil smeh, vendar ne na škodo svoje poštenosti do vas in do tistih, ki mi hočejo priskočiti na pomoč. Upam, da bo prihodnje leto, vendar pozor, ne delam nikakršnih prerokovanj, ker so me tista, ki sem jih skušal narediti, preveč drago stala in mi vzela pogum, da bi še naprej prerokoval. Ti ljudje so mislili, da sem zares velika riba. Reveži! Kako bi spremenili svoje mnenje, če bi me videli.

Jaz torej upam, da vam bom mogel prihodnje leto, če bodo nastopili boljši časi, pripovedovati lepe zgodbe. Ste zadovoljni s tem? Torej smo se dogovorili. Toda če ubogega Galantuoma ne bi bilo več? Veste, ta dvom se je porodil tudi v moji glavi, vendar sem ga kot neustreznega takoj odpravil. Toda ker

1. sem že star, ker

2. je mogoče tudi brez mnogih let umreti, ker

3. ima leto 365 dolgih dni in se v tem času lahko zgodi veliko stvari in mnogi lahko preidejo v boljše življenje, prosim, da bi ubogi Galantuomo, tudi če bi umrl, ostal v dobrem spominu mojih ljubeznivih bralcev. Vendar upam, da se bom tokrat še izmuznil in bom tako mogel prihajati k vam še veliko let.

Kdor bi hotel kaj drugega, naj mu bo ustreženo.

Menil sem, da bi bilo dobro, če bi vam letos vsak mesec dal v razmišljanje eno Božjo zapoved. Stvari so na splošno tako zamotane, da ni slabo, če se jih od časa do časa spomnimo, ker bi mogoče prišel čas, ko bi bilo za to prepozno.

Prosim vas, dragi bralci, da bi me pokazali mnogim, da bi me brali in govorili o meni, zlasti še tistim, ki malo hodijo v cerkev, ki z Božjimi zapovedmi ne vedo kaj početi, ki jih vi bolje poznate kot jaz, ki kričijo in oznanjajo, da so svobodni, pa so le sužnji svojih strasti. Prav s temi bi se rad malo pogovoril, da bi ostala v njih kaka verska misel.

In še ena majhna stvarca, ki vam bo gotovo po volji. Vi, dragi prijatelji, ostanite zdravi in zadovoljni in ne bodite hudi na Galantuoma, če bo mogoče kdaj siten. Kaj hočete, star sem in godrnjav, vidim, kako na svetu stvari potekajo narobe, vendar nimam moči, da bi jih spravil v red. Seveda, treba bi bilo imeti vse kaj drugega kot tega ubogega starca, da bi zadržal to mašino. Toda poln sem dobre volje. Če bi to le zadostovalo.

Prav. Bodite vedno veseli v Gospodu, moji dragi bralci, in na svidenje!

23.
POGLAVJE

1866

Osebje salezijanske družbe – Sanje: poplava; mlin; rešilna deska; plovba in nevarnosti; zahrbten otok; kaznovani sramotilci – Ribiči – Brodolom tistih, ki zapustijo rešilno desko – Morska ožina; ostanki brodoloma; rešitev izgubljenih fantov; peč; studenec s poželeznjeno vodo – Rešilna deska zapusti ožino; mirni valovi; mavrica – Srečen pristanek; vinograd; vrt; svetišče; Marijina obljuba – Razlaga sanj; rožni vrt pod stebriščem – Nasvet

Na začetku leta 1866 je imel don Bosko na voljo dvanajst duhovnikov. Vseh članov salezijanske družbe je bilo 90. Devetnajst jih je naredilo večne zaobljube, devetindvajset triletne. Drugi so bili novinci.

Vesel zaradi tako lepe krone dobrih sodelavcev, je ljubeznivi prijatelj mladih duš obljubil, da bo na novega leta dan pripovedoval sanje in jim istočasno dal vezilo za naslednje leto. Kakor v videnju je gledal, tako se nam je tedaj zdelo, prihodnost salezijanske družbe in drugih redovnih družb in stvari, ki so se tikale njegovih gojencev, tako sedanjih kakor prihodnjih. Toda tisto, kar je hotel povedati fantom, je bilo predvsem njihovo stanje pred Bogom, kajti vse njegove besede, kakor smo to že sto in stokrat ponovili, so imele za cilj boriti se proti grehu, in to z odkritosrčnostjo, ki ni poznala ozira na ljudi. Pokoraval se je ukazu Svetega Duha, ki v Ekleziastu pravi: Ne verearis proximum in casu suo; ne retineas verbum in tempore salutis (4,27-28), oziroma po razlagi mons. Martinija: »Ne hlini zaradi napačnega sramu napak svojega bližnjega. Ne prizanašaj, ne molči, ko moreš s svojim opozorilom koga rešiti. Uporabi modrost, ki ti jo je dal Bog, in ne skrivaj je, ko se mora uveljaviti, da daje čast Bogu s tem, da popraviš in spreobrneš brata, ki se je pregrešil.«

Don Bosko je pred množico svojih fantov v ponedeljek zvečer 1. januarja 1866 takole govoril:

Zdelo se mi je, da sem bil nedaleč od kraja, ki se mi je na prvi pogled zdel Castelnuovo d'Asti, pa ni bil. Vsi fantje iz oratorija so se veselo zabavali na velikanskem travniku, ko so se na robu tiste planjave prikazale ogromne vode, od vseh strani poplavljale planjavo in se bližale nam. Pad je prekoračil bregove in z njegovega obrežja so lili silni hudourniki.

Mi vsi, presunjeni od strahu, smo se spustili v beg in se obrnili k osamelemu mlinu, ki je stal oddaljen od drugih stavb in imel mogočne zidove kakor trdnjava. Ustavil sem se sredi svojih fantov, ki so stali vsi preplašeni na dvorišču mlina. Toda voda je zalivala tudi ta kraj. Prisiljeni smo bili zateči se v mlin in potem v najvišja nadstropja. Z oken smo mogli oceniti grozo poplave. Od Superge do Alp ni bilo namesto travnikov, obdelanih polj, vasi, hiš videti drugega kot ogromno jezero. Kakor je voda naraščala, tako smo se mi vzpenjali v vedno višja nadstropja. Ko smo izgubili vse človeško upanje, sem svojim fantom začel priporočati, naj se prepustijo Božjim rokam in naročju naše dobre matere Marije.

Voda se je dvignila že skoraj do najvišjega nadstropja. Vsi smo bili prestrašeni in ni nam preostalo drugega, kot da smo se zatekli na velikanski splav, ki je imel obliko ladje in se je prav tisti trenutek pojavil pred nami in plaval blizu nas. Vsak je hotel biti prvi, vendar si nobeden ni upal stopiti nanj, ker se splav ni mogel čisto približati stavbi zaradi nekega zidu, ki je štrlel iz vode. Pač pa je moglo služiti za brv ozko drevesno deblo. Toda bilo je nevarno, ker se je deblo na eni strani naslanjalo na gugajoči se splav, ki so ga zibale vode.

Zbral sem pogum in prvi skočil na splav, da bi od tam pomagal fantom in jih pomiril. Postavil sem klerike in duhovnike, da bi pomagali tistim, ki so odhajali iz mlina in pristajali na plovilu. Toda glej, po kratkotrajni pomoči, ki so jo dajali, so se čutili tako utrujene, da so se kar sesedli na tla, in tudi tiste, ki so stopili na njihovo mesto, je doletela ista usoda. Začuden sem tudi jaz poskusil, pa sem se tudi jaz od utrujenosti sesedel.

Medtem je veliko fantov, ki so bili naveličani čakanja ali so hoteli pokazati svoj pogum, dobilo zadosti dolgo in široko desko in so malo niže od debla naredili drug prehod. Ne da bi čakali na pomoč duhovnikov in klerikov, so začeli sami iti na splav, kljub vzklikom, da naj tega ne delajo.

»Prenehajte, prenehajte, sicer boste padli,« sem kričal. In dogajalo se je, da so mnogi, bodisi da so izgubili ravnotežje, bodisi da jim je spodrsnilo, bodisi da jih je kdo sunil, padli v grozeče vrtince in izginili v umazanih vodah. Pa tudi šibka brv je popustila in vsi, ki so stali na njej, so izginili v valovih. Skoraj četrtina naših fantov je bila žrtev svojevoljnosti.

Jaz, ki sem do tedaj držal konec debla, medtem ko so fantje skušali priti na plovilo, sem opazil, da je čer, ki je ovirala splav, da bi pristal ob mlinu, izginila. Posrečilo se mi je približati plovilo k mlinu. Tu je stal don Cagliero, ki je z eno nogo na oknu in z drugo na robu čolna pomagal fantom, ki so ostali v sobah, da so prešli na splav.

Vendar še niso bili vsi fantje na varnem. Nekaj jih je zlezlo na podstrešje in od tod na streho in so se na vrhu sklenilo v tesno skupino, medtem ko se je voda vedno bolj dvigala in že prišla do kapi. Toda z vodo se je dvignil tudi splav. Ko sem videl te reveže v taki stiski, sem jim zaklical, naj bodo tiho, naj goreče molijo, naj se primejo za roke in počasi stopajo navzdol. Ubogali so, in ker se je plovilo približalo žlebu, so se s pomočjo tovarišev spravili na splav. Tu je bilo v košarah polno kruha.

Ko so bili vsi na krovu, pa vendar še vedno v nevarnem položaju, sem začel po kapitansko poveljevati in dejal fantom:

»Marija je morska zvezda. Ona ne zapusti nikogar, ki vanjo zaupa. Zatecimo se pod njen plašč. Ona nas bo rešila iz nevarnosti in nas peljala v varno pristanišče.«

Zato smo prepustili ladjo toku valov. Plavala je varno in se oddaljevala od tistega kraja (Facta est quasi navis institoris, de longe portans panem suum – postala je kakor ladja trgovca, ki od daleč prinaša svoj kruh). Pritisk valov, ki jih je gnal veter, jo je poganjal s tako hitrostjo, da smo se strniti kakor v eno telo, da ne bi padli.

Potem ko je barka prevozila veliko razdaljo, se je kar nenadoma ustavila in se začela naglo vrteti okoli svoje osi ter grozila, da se bo potopila. Toda močan sunek vetra jo je potisnil iz vrtinca. Začela je pravilneje pluti, se s podporo vetra izognila marsikaterega vrtinca in se ustavila ob suhem prostranem bregu, ki se je zdel kakor otok sredi morja.

Veliko fantov je bilo tako iz sebe, da so kričali, da je Gospod Bog postavil človeka na suho zemljo in ne na vodovje. Poskakali so na suho brez dovoljenja in vabili tudi druge, da bi šli za njimi. Toda njihovo veselje je bilo kratko. Vode so spet narasle in nenaden sunek vetra je pognal valove na obrežje, da so se reveži znašli v vodi vse do pasu in so jih valovi potegnili za seboj. Ko so izginili, sem vzkliknil:

»Zagotovo je res, da tisti, ki dela po svoji glavi, plača samovoljo.«

Plovilo je bilo v igri vrtinca spet na tem, da se potopi. Videl sem fante, kako so bili bledi v obraz in vsi prestrašeni: Zaklical sem jim: »Pogum, Marija nas ne bo zapustila.« In vsi skupaj smo goreče zmolili dejanje vere, upanja in ljubezni, nekaj očenašev, zdravamarij in Pozdravljena Kraljica. Nato smo kleče in držeč se za roke molili razne molitve. Toda nekaj lahkomiselnežev, ki se niso ozirali na nevarnost, kakor da se ne bi nič dogajalo, je vstalo, hodilo sem in tja in se norčevalo iz tistih, ki so molili. Tedaj se je splav nenadoma ustavil, se naglo začel vrteti okoli sebe in močan sunek vetra je odnesel s seboj tiste nesrečneže. Bilo jih je trideset. Ker je bila voda globoka in kalna, jih nismo več videli. Mi smo začeli peti Pozdravljena Kraljica in smo bolj kot prej v zaupanju klicali na pomoč Morsko zvezdo.

Zavladala je tišina in mir. Toda plovilo je kakor kaka riba še naprej plulo, ne da bi vedeli kam. Na krovu smo storili vse, da bi se rešili. Naredili smo vse potrebno, da ne bi nihče padel v vodo in da bi rešili tiste, ki jih je odneslo. Kajti bilo je nekaj neprevidnežev, ki so se sklanjali nad robove splava in padali v vodo. Bili so pa tudi hudobneži, ki so vabili tovariše na rob splava in jih potem suvali v vodo. Zato so nekateri duhovniki pripravili dolge močne palice, debele vrvi in trnke vseh vrst. Drugi so trnke vezali na vrvi in jih razdeljevali sem in tja. Nekateri so bili že pozorni na svojem mestu in čakali na klic na pomoč. Kakor hitro je padel kdo v vodo, so se palice povesile in utapljajoči se je lahko prijel za trnek in vrv ali pa ga je trnek ujel za obleko in so ga mogli potegniti na varno. Toda tudi med fanti, ki naj bi reševali druge, so nekateri ovirali ribiče in tiste, ki so pripravljali vrvi in trnke. Kleriki so se na vso moč trudili, da bi zadrževali dečke, ki jih je bilo še zelo veliko na splavu.

Jaz sem stal na vzvišenem prostoru sredi splava, obdan od klerikov in fantov, in dajal ukaze, ki so jih točno izpolnjevali. Dokler so bili ubogljivi in so poslušali moja naročila, je

šlo vse lepo; bili smo zadovoljni, gotovi in mirni. Toda nekaterim je postal splav neprijeten, vožnja se jim je zdela predolga in začeli so tožiti nad neprijetnostjo potovanja. Začeli so se prepirati o kraju, kjer naj bi pristali, iskali so drugo rešitev in se varali z upanjem, da je nedaleč od tam suha zemlja, kjer bi našli zanesljivo zatočišče; izražali so dvom o preskrbi, pričkali so se med seboj in me niso več hoteli ubogati. Brez koristi sem se trudil, da bi jih prepričal in pripravil k pokorščini.

Tedaj so se nam začeli bližati drugi splavi in zdelo se je, da so usmerjeni drugam. In tisti neprevidneži so se odločili, da se bodo ravnali po svoji volji, se oddaljili od mene in delali po svoje. Vrgli so v vodo nekaj desk, ki so bile na splavu, nekaj drugih desk pa je plavalo na površini vode. Splezali so nanje in odpluli proti drugim splavom. Zame je bil to strašen prizor: videl sem tiste nesrečneže, kako so šli svojemu uničenju naproti. Pihal je veter in valovje je bilo razburkano, fante je zibalo gor in dol in nato so izginili v globini; druge so zajeli vrtinci in jih pogoltnili; zopet drugi so zadeli na ovire in kratko malo izginili. Nekaterim je uspelo splezati na druge splave, toda kmalu so tudi ti potonili. Naredila se je trda tema. Od daleč je bilo slišati krike tistih, ki so se utapljali. Vsi so utonili. In mare mundi submergentur omnes illi quos non suscipit navis ista (v morju sveta se potopijo vsi tisti, ki jih ni sprejela ta ladja), to je ladja presvete Device.

Število mojih dragih sinov se je zelo zmanjšalo. Kljub vsemu temu pa smo v zaupanju v mater Božjo Marijo po celi noči plovbe končno pripluli v neke vrste ozek prekop med dvema blatnima bregovoma, polnima grmičevja, skal, kamenja, posod, kolov, razbitih desk, vejevja, vesel, jamborov. Vse okoli splava je bilo polno krastač, kač, zmajev, krokodilov, morskih psov, gadov in tisoč drugih strašno grdih živali. Na vrbah žalujkah, ki so spuščale svoje veje nad naš splav, je bilo polno čudnih mačkov, ki so grizli človeške ude, in veliko strašnih opic, ki so se spuščale z vej in skušale doseči naše fante. Toda ti so se znali pogumno izmikati in so se tako rešili teh hudobnih namenov.

Tam smo na obširnem prodišču v naše veliko začudenje zagledali naše uboge izgubljene tovariše ali tiste, ki so nas zapustili. Potem ko so potonili, jih je voda naplavila na to obrežje. Udje nekaterih so bili polomljeni zaradi udarcev ob predmete, na katere so naleteli. Drugi so bili do vratu zakopani v blato, iz katerega je bilo videti samo lase ali kako roko. Tu se je v blatu kazal hrbet, tam spet kaka glava, drugje je plavalo na vodi mrtvo truplo.

Kar nenadoma se je s splava zaslišal glas nekega fanta:

»Tu je pošast, ki žre meso tega in tega.«

Večkrat je ponovil ime tistega nesrečneža in ga na smrt preplašen pokazal tovarišem.

Toda pred nami se je prikazal še drug prizor. Nedaleč od tod je stala velikanska peč, v kateri je gorel močan plamen. V plamenu so se kazali človeški liki, videle so se noge, stegna, roke, lakti, glave, vse to se je vzpenjalo in padalo v plamenih, da se je zdelo, kakor da bi plavalo sočivje v vreli vodi. Ko smo natančneje pogledali, smo videli notri naše gojence. Bili smo vsi prestrašeni. Nad tistim ognjem je bilo nekakšno velikansko pokrivalo, na katerem je bilo z velikanskimi črkami zapisano: šesta in sedma zapoved se končujeta tukaj.

Tam blizu je bila obširna vzpetina, poraščena z divjimi drevesi, in tam je bila še velika množica naših fantov, ki so padli v vodo ali sami skočili z našega splava. Stopil sem na ko-

pno, ne meneč se za nevarnost, se jim približal in videl, kako so imeli razjedene oči, ušesa, lase ali celo srce, polno črvov, ki so jih razjedali. Eden je trpel bolj kot drugi. Skušal sem se mu približati, toda on je bežal pred menoj in se skrival za drevesi. Videl sem druge, ki so se od bolečin zvijali in odlagali obleko; videl sem, da so bili prepleteni s kačami. Nekateri so imeli v prsih gade.

Vsem sem pokazal na studenec, ki je v velikem curku dajal čisto in hladno vodo. Kdor se je šel tja umit, je v trenutku ozdravel in se je mogel vrniti na splav. Večina tistih nesrečnežev je ubogala moj ukaz, nekateri pa so se uprli. Tedaj sem se odločil in se obrnil k tistim, ki so ozdraveli, ki so se odzvali mojim povabilom in so odločno stopali za menoj, potem ko so počasti odšle. Kakor hitro smo stopili na splav, se je ta, gnan od vetra, začel gibati in je zapustil tisti prekop v nasprotni strani, od koder smo prišli, ter zaplul po neskončnem oceanu.

Vsi smo objokovali strašno usodo naših tovarišev na tistem kraju in začeli prepevati Slavite Marijo vsi verni jeziki v zahvalo nebeški Materi, ki nas je tako čudežno ščitila. Tedaj je v trenutku, kakor na Marijin ukaz, nehal pihati veter in plovilo je zaplulo tako mirno in lahkotno, da tega ni mogoče opisati. Zdelo se je, da se je gibal ob samih domislicah in dovtipih fantov, kakor da bi vode božale toliko dlani.

In sedaj se je pokazala na nebu čudovita mavrica, veliko lepša kot polarni sij. Na njej smo v velikih črkah videli napis MEDOUM, ne da bi vedeli, kaj pomeni. Meni se je zdelo, da je vsaka črka začetnica besed Mater Et Domina Omnis Universi Maria (mati in gospa vsega vesolja Marija).

Po dolgem potovanju smo končno zagledali na obzorju suho zemljo in v naših srcih se je vzbudilo globoko zadoščenje in koprnenje. Ta zemlja, polna gozdičkov z najčudovitejšimi drevesi, je kazala čudovit prizor, ker jo je ožarjal sij sonca, ki je vzhajalo izza hribov. Bila je to čudovita luč, ki je vlivala občutek počitka in miru.

Končno se je naš splav dotaknil peska, pristali smo na suhi zemlji in se znašli pod prekrasnim vinogradom. O tem splavu lahko zanesljivo rečemo: Eam tu Deus pontem fecisti quo a mundi fluctibus trajicientes ad tranquillum portum tuum deveniamus (ti, Gospod, si naredil ta most, po katerem naj bi se od valov sveta zatekli v tvoje varno pristanišče).

Fantje bi želeli vstopiti v tisti vinograd in nekateri bolj radovedni kot drugi so skočili na suho in že bili na obrežju. Toda kakor hitro so naredili nekaj korakov, so se spomnili nesrečnega konca tistih, ki so skočili s splava, ko se jim je pokazalo obrežje, zato so se hitro vrnili na plovilo.

Oči vseh so bile uprte vame in na čelu vseh si bral vprašanje:

»Don Bosko, ali je že čas, da se izkrcamo in se tukaj ustavimo?«

Najprej sem malo pomislil in potem rekel: »Izkrcajmo se. Čas je že. Sedaj smo na varnem.«

To je bilo znamenje za splošen izbruh veselja. Vsi so si meli roke in vstopili v vinograd, vendar v najlepšem redu. Izpod trt so viseli grozdi, podobni tistim iz obljubljene dežele, in na drevesih je bilo polno sadja, kot si ga lahko želiš v najlepši jeseni, tako sladkega, kot ga še nikdar niso okusili. Sredi tega vinograda je stal velik grad, obdan s čudovito lepim varovalnim obzidjem.

Usmerili smo se proti gradu in pustili so nas noter. Bili smo utrujeni in lačni. V veliki z zlatom okrašeni sobani je bila pripravljena velika miza, obložena z najbolj izbranimi jedili, ki si jih je lahko vsak vzel po mili volji. Medtem ko smo se tako krepčali, je vstopil plemenit strežnik, čeden, odet v prekrasno obleko. Prijetno in ljubeznivo se je vedel in nas vsakega poklical po imenu. Ker je videl, da smo vsi prevzeti od njegove lepote in od stvari, ki smo jih videli, je dejal: »Vse to še ni nič. Pridite in poglejte.«

Stopili smo za njim. Iz stebriščnih lož nam je pokazal vrtove in dejal, da so ti vrtovi za nas, za naše odmore in da se lahko po mili volji v njih zabavamo. Vodil nas je iz dvorane v dvorano, od katerih je bila ena lepša od druge, saj so bile polne stebrov, umetniško obdelanih stropov in okraskov vsake vrste. Nato je odprl vrata v kapelo in nas povabil, naj vstopimo. Sprva se nam je zdela majhna, toda ko smo prestopili prag, je postala tako prostrana, da smo komaj videli do konca. Tlak, zidovi in oboki so bili iz najdragocenejšega marmorja, srebra, zlata in dragocenih kamnov, da sem ves iz sebe vzkliknil: »To je prava nebeška krasota, pripravljen bi bil ostati tu vse življenje!«

Sredi tega velikega svetišča se je na bogato okrašenem podstavku dvigal kip Marije Pomočnice. Poklical sem fante, ki so se porazgubili po tistem prostranem prostoru, da bi se zbrali ob kipu in se zahvalili nebeški Devici za tolike dobrote, ki nam jih je izkazala. Tukaj sem se zavedel, kako velika je ta cerkev, saj je bila naša skupina tisočev fantov kakor majhna skupinica sredi tega ogromnega prostora.

Ko so fantje opasovali tisti nebeško lepi kip, se nam je zazdelo, da se giblje in se nam smehlja. In že se je zaslišal šepet in pritajeno govorjenje v množici: »Marija giblje oči,« so nekateri vzkliknili. In res je presveta Devica Marija z neizmerno dobroto obračala svoje materinske oči po naših dečkih. Nato so zopet glasno vzkliknili: »Marija giblje roke.« In res je počasi razprostrla roke in dvignila plašč, da nas je vse zbrala pod njim. Po licih so nam od ganjenosti tekle solze. »Marija giblje ustnice,« so vzkliknili nekateri. Nastala je popolna tišina. Marija je odprla usta in z nadvse milim srebrnim glasom rekla:

če mi boste pobožno vdani sinovi, bom jaz vaša dobra mati.

Pri teh besedah smo vsi padli na kolena in zapeli: Hvalite Marijo, vsi verni jeziki. Ubranost je bila tako mogočna, tako prijetna, da sem se zbudil. Tako se je končalo to videnje.

Don Bosko je takole sklenil svoj nagovor:

Glejte, dragi sinovi. V teh sanjah lahko razpoznamo razburkano morje tega sveta. Če boste poslušali moje besede in izpolnjevali moje nasvete ter ne boste poslušali slabih svetovalcev, boste po trudu, da bi delali dobro in se izogibali hudega, in po zmagi nad vsemi slabimi nagnjenji prišli nazadnje do konca svojega življenja v varno zavetje našega prizadevanja. Tedaj nam bo prišel naproti, poslan od presvete Device Marije v imenu našega dobrega Boga, tisti, ki nas bo povedel v svoj kraljevi vrt, da se oddahnemo, v nebesa pred Božje obličje. Toda če boste v nasprotju s tem, kar vam pridigam, poslušali sebe in ne mojih nasvetov, boste žalostno propadli.

Don Bosko je ob raznih priložnostih in zasebno razlagal te sanje, ki niso prikazovale samo oratorija, temveč, kakor se zdi, salezijansko družbo.

»Travnik je svet. Vodovje, ki nam grozi, da utonemo, so nevarnosti sveta. Strašna vesoljna povodenj so nečednosti in protiverska načela in preganjanje dobrih. Mlin je osamljen in miren prostor, pa vendar ogrožen; hiša kruha, katoliška Cerkev. Košare kruha so presveta Evharistija, popotnica potujočim. Splav je oratorij. Drevesno deblo, ki služi za prehod iz mlina na splav, je križ, se pravi žrtev samega sebe Bogu s krščanskim zatajevanjem. Deska, ki so jo položili fantje za primernejši prehod na splav, so neizpolnjena pravila. Veliko jih prihaja z drugotnimi in slabimi nameni: da bi si kaj zaslužili, bili počaščeni, dosegli uspeh v poklicu, da bi jim šlo dobro, da bi se povzpeli višje v družbi. To so tisti, ki ne molijo in ki se norčujejo iz drugih. Duhovniki in kleriki pomenijo pokorščino in nakazujejo mogočna sredstva odrešenja, ki jih dosežemo s pokorščino. Vrtinci so mnoga in težka preganjanja, ki so že bila in še bodo. Otok, ki se je potopil, so nepokorni, ki niso hoteli ostati na splavu in se vračajo v svet, potem ko so zapustili poklic. Isto velja za tiste, ki so se skušali zateči na druge splave. Fantje, ki so padli v vodo in so iztegovali roke proti tovarišem na splavu, so tisti, ki so, potem ko so padli v greh, spet dobili milost s pokoro. Morska ožina, mački, opice in druge pošasti so revolucije, grešne priložnosti, miki greha itn. Črvi v očeh, jeziku, srcu so poželjivi pogledi, grdi pogovori, slaba nagnjenja. Studenec vode, ki je imela moč, da je uničila vse črve in ozdravljala v trenutku, sta zakramenta spovedi in obhajila. Blato in ogenj so kraji greha in pogube. To seveda ne pomeni, da vsi tisti, ki so se pogreznili v blato, ali tisti, ki so goreli v plamenih, morajo iti v večno pogubljenje v pekel. Ne, Bog nas varuj! Pomeni pa, da niso v milosti pri Bogu, in če bi tisti trenutek umrli, bi bili večno pogubljeni. Srečni otok, svetišče je salezijanska družba, utrjena in zmagoslavna. In prekrasni strežnik, ki sprejema dečke in jih vodi na obisk palače in svetišča, se zdi, da je eden izmed umrlih gojencev, mogoče Dominik Savio.

Iz tega zadnjega stavka moremo sklepati, da don Bosko v teh kakor v drugih sanjah v skritem pomenu misli zlasti na salezijansko družbo. Omeniti moramo, da je v vseh obdobjih sanj imel še vzporedna videnja, ki so sanje dopolnjevala. O tem se don Bosku ni zdelo primerno govoriti. To sklepamo iz besed, ki jih je leta 1879 rekel don Juliju Barberisu, da je v teh sanjah videl don Cagliera, kako je prekoračil veliko vodo in pomagal drugim, da so jo prekoračili, in kako so naredili deset postaj. Tako je tudi 1885 povedal, da so te sanje povezane s sanjami iz leta 1854, ko je spoznal, da bo don Cagliero postal škof.

Drugega januarja zjutraj so fantje, ki so želeli spoznati stanje svoje vesti, hiteli v zakristijo opravit spoved. Don Bosko je enemu, ki ga je po spovedi vprašal, kje ga je videl v tistih skrivnostnih sanjah, je odgovoril:

»Bil si na splavu. Toda lovil si ribe in si večkrat padel v vodo. Jaz pa sem te vedno znova potegnil na splav.«

»In ko ste prišli v svetišče, se spominjate, da ste me videli?«

»Da, da,« mu je smehljaje se odgovoril.

Ko ga je neki klerik iz Vercellija na odmoru na dvorišču vprašal, kako je bilo z njim, mu je odgovoril: »Ti si motil druge in tako onemogočal ribolov.«

Duhovniku, ki ga je vprašal, kakšno vlogo je igral v videnju, je odgovoril: »Videl sem te samega, oddaljenega od drugih, kako si na enem koncu splava ves zavzet pripravljal trnke z vrvmi, s katerimi so potem drugi lovili tiste, ki so padli v vodo.« Dodal je še veliko drugih stvari, ki so se na čudežen način uresničile dvajset let pozneje, vendar nima smisla tukaj o njih govoriti.

Gojenci nikakor niso pozabili teh sanj, ki so nanje naredile zelo močen vtis. Mladi Avguštin Semeria iz Molteda Superiore, ki nam je v pismu 24. septembra 1883 o tem pisal, je potrdil našo pripoved in dodal:

»Spominjam se, da je don Bosko nekaj večerov pozneje, kar je bilo nekaj izrednega, povabil vse, da smo pod stebriščem zmolili rožni venec za potrebe svete matere Cerkve. Po končani molitvi je stopil med nas. Mi smo ga veselo sprejeli, mu vzklikali in on je dal, da smo ga dvignili na ramena in ga postavili na njegovo prižnico. Ko se je ploskanje poleglo, je govoril o veselju, ki ga bodo doživeli tisti, ki bodo dosegli obrežja večnega veselja, kako bodo uživali mir kristjani, ki so vedno živeli v Božji milosti. Ko nam je želel lahko noč, je dodal: »Ko se boste slekli in legli v posteljo, storite to skrajno skromno. Mislite na to, da vas Bog vidi. Potem lezite, prekrižajte roke na prsih, se v srcu izročite Jezusu in Mariji in zaspite.«

24.
POGLAVJE

Povabilo na gledališko predstavo – Don Bosko obišče zavod v Lanzu – Pismo don Apollonia; njegovo bivanje v oratoriju za prevod bule Ineffabilis v razne dialekte – Težavno razpečavanje srečk loterije v raznih pokrajinah – Žalostne napovedi za začeto leto – Predlagajo nov zakon za zaplembo vsega cerkvenega premoženja – Veliki pogrebi na dvoru – Izredne molitve v oratoriju – Cvetke za devetdnevnico v čast sv. Frančišku Saleškemu in praznika Marijinega očiščevanja – Dva zvezka Katoliškega branja – Trije turinski mučenci: za kapelico teh mučencev v cerkvi Marije Pomočnice kanonik Gastaldi obljublja posebno sliko – Škof v Novari v pastoralnem pismu presoja Katoliško branje

Resne misli, ki jih je don Bosko znal vcepljati v duše svojih dečkov, so se vedno menjavale z razvedrilom, glasbo, s pošteno zabavo. Takoj potem ko je pripovedoval v prejšnjem poglavju omenjene sanje, je poslal glavnim dobrotnikom oratorija in drugim gospodom, katerih naklonjenosti si je želel pridobiti, naslednje vabilo:

Velezaslužni gospod!

V nedeljo popoldne (7.) ob 6.30 bodo gojenci tega zavoda pripravili gledališko predstavo.

Njim in meni bi bilo v veliko zadoščenje, če bi vaša uglednost skupaj s tistimi, ki bi jih hoteli pripeljati s seboj, s svojo navzočnostjo počastili naš zavod.

Ko vas spoštljivo vabim na predstavo, vam želim vse najboljše iz nebes in se hvaležno podpisujem vdani služabnik duh. Janez Bosko.

Turin, 5. januarja 1866

Ko so se končali božični prazniki, se je don Bosko odpravil na obisk v zavod v Lanzu, kamor je prišlo veliko fantov, ki jih don Bosko še ni poznal. Ko je Božji

služabnik prišel v obednico, je sredi večerje postal resen, se obrnil k ravnatelju in po tihem dejal:

»V tem trenutku sta dva fanta pri studencu ob vhodu na drugo dvorišče, ki ju je treba nadzorovati. Pošlji takoj koga, da ju bo odvedel z drugimi na odmor.«

Ravnatelj je poslal enega izmed asistentov, ki se je vrnil in dejal: »Pri studencu ni bilo nikogar, videl sem pa dva (in je povedal njuni imeni), ki sta prav tisti trenutek odhajala. Vprašal sem ju, od kod prihajata, in odgovorila sta, da od studenca.«

Po molitvah je ravnatelj oba fanta poklical k sebi:

»O čem sta se vidva menila?«

»O ničemer,« sta odgovorila vsa v strahu.

»Prav, pridita z menoj. Don Bosko vaju pričakuje. Ima vama nekaj povedati.« In mu ju je predstavil.

Don Bosko ju je za trenutek pogledal, nato jima je na uho rekel besedo, zaradi katere sta postala vsa rdeča v obraz. Bila sta nova gojenca, ki sta prišla v zavod pred kratkim. Priznala sta svojo krivdo in obljubila, da se bosta poboljšala. Naslednjega dne je, potem ko je skoraj ves dan spovedoval, zvečer pripovedoval sanje o splavu.

Medtem so tisti, ki so se ponudili, da bodo razpečavali srečke za loterijo, dajali svoja poročila in ga prosili za nasvete, zlasti pa za njegovo navzočnost.

Iz Benetk mu je pisal don Jožef Apollonio:

Naj živi Dete Jezus!

Velečastiti gospod don Janez! *Benetke, 2. januarja 1866*

V spremstvu presvetega imena Jezusovega, na katerega praznik začenja Cerkev novo leto, vam pošiljam svoja voščila. Gospod naj vas blagoslovi, dragi don Bosko, in naj sprejme vaše apostolsko prizadevanje v zadoščenje za toliko zla, ki je razširjeno v naši ubogi Italiji. Želim vam, da bi vam Gospod naklonil vse tiste milosti, ki si jih želim sam zase, se pravi, da bi vas naredil svetega, kakor je z vašo pomočjo naredil za svetnike tiste fante, katerih življenjepise ste mi poslali. V ta namen se z živo hvaležnostjo zahvaljujem v imenu mons. Giorde za dragocene knjige, ki ste mu jih poslali po papeškem konzulu Battaggi. Oprostite mi, da vam nisem pisal prej. Toda ker sem slišal od princese Helene Vidoni oziroma od njene hčerke, da vašo uglednost pričakujejo v Cremoni pri magdalenkah, sem hotel odpotovati tja in opraviti dve stvari, to je poslati vam denar za srečke in se vam zahvaliti.

Žal mi je, da nisem mogel razpečati več srečk. Menim, da je malo mest, kjer bi dobre ljudi od toliko strani prosili za miloščino. Zato s toliko večjo lahkoto zavračajo dobrodelnost, ki se opravlja zunaj njihovega kraja. Verjetno ste že vse prejeli od družine Vidoni.

Prejel sem dragoceno pismo od magdalenk. Odgovoril sem jim z mnogimi opombami, ki jih je treba imeti pred očmi, ko gre za tako pomembno stvar. Stvar je v Jezusovih

rokah, ki je znal podpreti zadevo z 39 tisoči avstrijskih lir in bo mogel rešiti toliko drugih težav, ki se postavijo na pot pri uresničevanju načrta.

Jaz nevredno prosim vedno, vedno, vedno pri sveti maši in zunaj nje za vašo uglednost in za svete ustanove pod vašim vodstvom. Prosim vas za protiuslugo, da bi se tudi vi spomnili pri Jezusu mene, ko hočem postati ves njegov, da bi mi izkazal milost, da bi ga mogel zelo zelo ljubiti. Če imam to, mi vsega drugega ni nič mar. Saj imam vse.

Z globokim spoštovanjem se izjavljam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Jožef Apollonio

Prosim vas, da bi prenesli moja voščila in moje spoštovanje vsem članom vaše družine.

V zadnjem odstavku don Apollonio pravi, kako pozna salezijance in fante iz oratorija. Prejšnje leto je bil namreč nekaj mesecev med njimi kot gost don Boska, ki mu je, čeprav samo posredno, pomagal pri delu, ki je bilo v čast Devici Mariji.

Opat Dominik Sire, član Družbe sv. Sulpicija, profesor in ravnatelj semenišča v Parizu, si je zamislil prevod bule Pija IX., s katero je razglasil brezmadežno spočetje Device Marije, v vse jezike. Prevod naj bi opravili verniki, ki govorijo tisti jezik. Bili naj bi dobri literati, da bi lahko v čim lepšem slogu prevedli to listino. Na lepo bi besedilo prepisali izkušeni lepopisci na 10.000 in več listov, iz najfinejšega pergamenta, na 28 cm dolge in 22 cm široke in okrašene z najfinejšimi okraski. Ko je opat Sire izrazil svojo zamisel, so vsi navdušeno ploskali in delo se je začelo. Po sedmih letih je bilo skoraj vse pripravljeno, da bi listine na dan mučeništva svetih apostolov Petra in Pavla v tridesetih umetno vezanih zvezkih predložili papežu. Gorečega in neutrudnega sulpicijanca so pri premagovanju neizmernih težav podpirale premnoge osebnosti najrazličnejših položajev in stanov. Med njimi je bil tudi don Apollonio za nekaj italijanskih narečij iz severne Italije, pri čemer je sodeloval tudi don Bosko, ki je bodisi sam prispeval svoj delež bodisi da je don Apolloniju poiskal stik z najuglednejšimi literati Piemonta.

Na koncu naj še povemo, da je poleg don Apollonia tudi gospa Amalija Fulcini Giacobazzi iz Benetk, Canal S. Gregorio št. 234, dne 13. januarja 1866 don Bosku pisala, da srečke za loterijo niso šle v prodajo, kakor bi želela.

»Zares mi je žal, ko mi v pismih, ki jih dobivam od ljudi, katerim sem zaupala razpečavanje srečk za loterijo v Parmi, Piacenzi, Modeni in Bologni, sporočajo, da jih ne morejo prodati ali pa zelo malo. Tako je predstavnik mojega očeta v Parmi zbral ves denar za prodane srečke in tudi neprodane srečke. Preden bi sprejela neljubo odločitev, da bi vam poslala srečke nazaj, vas, velečastiti gospod don Bosko, vprašam, ali ste srečke že poslali na Dunaj. Če jih v to mesto

še niste poslali ali ste jih poslali le malo, bi, če čas še dopušča, poslala srečke nekaterim svojim znancem, da bi videla, ali bi mogoče bila tam bolj uspešna kot v mestih, kjer sem menila, da mi bo uspelo. Izrabljam to priliko, da vam, velečastiti don Bosko, želim srečno novo leto in tisoč nebeških blagoslovov.«

Iz Cremone mu je sicer iz drugačnih razlogov dne 25. januarja 1866 pisala princeska Helena De Soresina Vidoni. Potem ko mu je priporočila v molitev bolehno grofico Karolino Mocenigo, je dodala: »Dobre redovnice zakramentalke iz Monze vas prosijo, da bi prišli blagoslovit njihovo drago bolno predstojnico mater Serafino. Ne morete si misliti, kako zelo si to želijo. Tudi mi imamo v dobrem vašo obljubo, da boste prišli v Cremono, in pust je že daleč. Kdaj lahko računamo na vaš prihod? Za sedaj nam pošljite svoj blagoslov in bodite tako dobri in molite za nas.«

Nič ne pove o srečkah, ki jih je ona prevzela za razpečavanje. Neugodni potek prodaje srečk je bilo pripisati okoliščinam časa.

Leto 1866 se je začelo z zelo žalostnim predvidevanjem. Spori med Avstrijo in Prusijo, zaradi katerih se je don Bosko leta 1862 bal zmage revolucije v škodo papeškega Rima, so neizogibno vodili k spopadu, pri katerem je morala biti udeležena tudi Italija. Decembra 1863 je napovedal vojno, glad in kugo. Za to zadnjo smo videli, kako je leta 1865 začela žeti žrtve. Sedaj pa je bila pred vrati vojna.

Toda pretila je še nova nesreča. Dne 13. februarja 1865 je Božji služabnik napovedal, da zakon o zaprtju samostanov ne bo odobren, če bodo le zadosti goreče molili. In tako, kakor smo napovedali, se je tudi zgodilo, ker so ga ministri zaradi nekaterih popravkov na željo poslancev umaknili. Toda na žalost molitve verjetno niso bile zadosti goreče in niso zadostovale, mogoče pa je tudi Božja pravičnost imela svoje načrte, ko je dovolila to zatrtje.

Dvaindvajsetega januarja 1866 je kralj ob odprtju parlamenta v svojem kronskem govoru ponovno predstavil ministrov predlog, ki ga je umaknil 25. aprila 1865. Nekateri so se spominjali, kako se je leta 1855 ob podobni priložnosti razlegal klic: Veliki pogrebi na dvoru! Sedaj je v noči od 21. na 22. januar v Genovi končal svoje življenje pri prebivalstvu močno priljubljen 20-letni princ, njegovo kraljevo visočanstvo Odone, knez Monferratski, tretjerojeni sin kralja Viktorja Emanuela II. Imenovali so ga biser savojske hiše. Kar se tiče pobožnosti in krščanske ljubezni, so vsi v njem videli podobo njegove matere kraljice Marije Adelaide svetega spomina. V Genovi, Turinu in na Sopergi, kjer so pokopali mladega princa, so bile veličastne pogrebne slovesnosti. Zlasti ga je spremljal jok revežev, ki jih je princ velikodušno podpiral.

Kljub temu žalovanju je 31. januarja 1866 poslanska zbornica izjavila, da je treba nujno odobriti od kralja predloženi zakon in so zato takoj začeli razpravljati o njem. Predlog je v 105 členih zmanjšal število škofij v Italiji na 69, država se je polastila celotnega cerkvenega premoženja, dopuščal je maloštevilno duhovščino, ki naj bi jo plačevala država. Odpravil je brez razlike vse redove in redovne družbe.

Zaradi tega je don Bosko priporočil fantom izredne molitve. V ta namen so pod stebriščem molili rožni venec, kot smo povedali že v prejšnjem poglavju, in sedaj jim je za devetdnevnico k sv. Frančišku Saleškemu in očiščevanju Device Marije predlagal naslednje cvetke:

DEVETDNEVNICA K PRAZNIKU SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA IN OČIŠČEVANJA DEVICE MARIJE

1. *Bog je naš gospodar. - Ne hudič, ne ljudje, ne mi sami.*
2. *Samo duša. - Če izgubimo to, je vse izgubljeno.*
3. *Za večno izgubljen. - Kam bi šel tisti, ki bi umrl to noč?*
4. *Kaj smo storili za svojo dušo? Kaj mislimo storiti zanjo? Izpraševanje vesti za našo preteklost.*
5. *Hudobija smrtnega greha. - Ker nas dela Božje sovražnike, ker nam jemlje nebesa, ker nas obsoja na pekel.*
6. *Isto. - Ker nas izpostavlja mnogim časnim tegobam: Npr. izgon Adama in Eve iz raja; Lucifer; vesoljni potop itn.*
7. *Greh pohujšanja. - Odrešenikov zgled.*
8. *Gotova in negotova smrt.*
9. *Grižnja vesti v smrtni uri.*
10. *Mirnost v smrtni uri za tistega, ki dobro živi. - Savio, Magone, Besucco.*
11. *Dobra spoved s trdnim sklepom.*
12. *Dobro sveto obhajilo in obljuba pogostega prejemanja.*

Haec sunt observanda (vse to je treba storiti).

Poleg tega je z namenom, da bi vzbudil zaupanje v pomoč svetnikov v teh težkih časih, ki so se pripravljali Cerkvi in ljudstvu v Piemontu, izšel zvezek Katoliškega branja za mesec januar izpod peresa kanonika Lovrenca Gastaldija: Zgodovinski podatki o mučeništvu svetega Solutorja, Adventorja in Oktavija, zavetnikov mesta Turina, ki jih je zbral neki turinski duhovnik. Pisatelj poroča o izrednih milostih, ki so jih Turinčani prejeli od teh svetih mučencev, bodisi za obrambo svoje vere, bodisi z izrednimi zmagami nad nevarnimi sovražnimi vojskami, in je nakazal potrebo, da se k tem svetim zavetnikom zatekamo tudi v našem času. Učeni pisatelj je zavračal krivi nauk protestantov o češčenju svetnikov. Glavni praznik teh treh mučencev Tebanske legije se je obhajal 20. januarja.

V svoji knjigi je kanonik Gastaldi tudi pokazal, na kako svetem kraju gradijo cerkev Marije Pomočnice, na grudah, ki so bile prepojene s krvjo teh mučencev na bregovih reke Dore. V 16. poglavju je pisal: »Želeti bi bilo, da bi v novi cerkvi, posvečeni Mariji Pomočnici, ki jo gradijo v turinski mestni četrti Valdocco, enega stranskih oltarjev posvetili tem trem mučencem v spomin na mučeništvo, ki so ga prestali na tem kraju.« On sam se je ponudil, da bi priskrbel sliko za to kapelo.

Naj živi Jezus Kristus!

Predragi moj najdražji! Via Giulio, Turin, 22. februarja 1866

Pred kratkim ste me v svoji zapeljivi dobrohotnosti sveto nagovorili, da bi prispeval k izdelavi enega stranskih oltarjev nove bazilike. Na to povabilo odgovarjam s ponudbo, da bom na svoje stroške dal naslikati oljnato podobo ustreznih razsežnosti glede na oltar s pogojem, da bo posvečen svetim mučencem Solutorju, Adventorju in Oktaviju, ki so v bližini tega kraja prelili svojo kri.

Imam dva fanta, ki bi ju rad videl sprejeta v vašo hišo. Eden je kovač in drugi mizar. Ta zadnji je tako nagnjen k cerkvenim stvarem, da bi mogel postati dober duhovnik.

Molite zame. Ostajam kakor vedno vaš vdani služabnik v Gospodu

kanonik LOVRENC GASTALDI.

Omenjeni zvezek Katoliškega branja je naznanila Unità Cattolica dne 1. februarja:

Z velikim zadovoljstvom ugotavljamo, da Branje uspeva in se širi med nami. Šteje že 14 let življenja in je bolj kot kdaj živo in cvetoče. Ne dolgo tega smo brali v okrožnici mons. Gentileja, škofa v Novari, namenjeni spodbudi ljudstva in duhovščine, da bi širili in brali te dragocene zvezke. Zaradi veliko dobrega, ki ga prinašajo ljudstvu, za katerega so pisani, bi radi videli, da bi se čim bolj širili med nami. Prvi zvezek letošnjega leta obravnava svete turinske mučence Solutorja, Adventorja in Oktavija, ki ga je napisal nič manj pobožen kot učen gospod.

Prav tako je tiskarna v oratoriju za mesec februar natisnila Skriti biser njegove eminence kardinala Wisemana, nadškofa v Westminstru. Pisatelj na dramatičen način opisuje vrnitev v družino in smrt sv. Aleša. Iz podatkov naročnikov, ki so zbrani v tem zvezku, je mogoče razbrati, da so le-ti tudi v Franciji, Švici, Avstriji in Nemčiji.

Na zadnjih straneh tega zvezka je don Bosko dal natisniti že omenjeno pastirsko pismo mons. Jakoba Filipa de' Marchesi Gentile, škofa v Novari, z dne 15. novembra 1865. V tem pismu prikazuje škof svojim škofljanom veliko žalost svetega očeta zaradi nenehnega razsajanja krivoverskega in nemoralnega tiska. Svoje vernike navdušuje, da bi z vso močjo preprečevali širjenje slabega tiska in se zoperstavili, da bi prišel v njihove hiše. Nasprotno pa so dobre knjige vir blagoslova in srečna dediščina za družine, ki ga prejemajo. Nato dodaja:

»Brez dvoma poznate dobre knjige in časopise, ki jih v vaši gorečnosti morete širiti zlasti v tistih krajih, kjer je nevarnost največja. Tukaj se omejujemo na knjižice, ki jih tiskajo v Turinu in nosijo naslov Katoliško branje.

To velezaslužno Branje že trinajst let izhaja v veliko zadovoljstvo vseh dobrih. To so tanke knjižice, ki v obliki dvogovorov, pripovedi, poročil in drugih zanimivih dogodivščin družijo vse ljudi, zlasti še mladino, ki v naših časih kaže toliko željo po branju. Slog, jezik, izbira naslovov in snovi so prirejeni tako, da jih morejo razumeti vsi.

Knjižice so popolnoma apolitične, zato imajo dostop v vse družine.

Cena je tako skromna, da si jih lahko kupi, ki mu je do tega. Naročnina znaša petnajst centimov na mesec.

Sveti oče je že večkrat podelil svoj blagoslov vsem sodelavcem in zelo priporočil širjenje Branja kot enega najkoristnejših in odličnih del. Veliko škofov ga je že priporočilo v svojih škofijah in mi imamo za našo dolžnost, da ga ponovno priporočimo: storite, kar je v vaši moči, da jih podprete, širite.« Tam, kjer je že uvedeno, naj nadaljujejo branje, kjer ga pa še ni, dajte, da ga spoznajo.«

Da bi čim bolj širili dober tisk, je vsak zvezek prinašal napovedi vseh dobrih knjig, ki jih je bilo mogoče kupiti v tiskarni Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

25.
POGLAVJE

Splošna konferenca za salezijance na praznik sv. Frančiška Saleškega – Don Bosko ob smrti grofa Rudolfa De Maistra – Don Rua piše v don Boskovem imenu grofici Callori za natis nekaterih knjig, za kar potrebuje denar – Don Bosko v Milanu – Blagoslovi in ozdravljanje – Naznanjanje v trenutku, ko se dogajajo oddaljeni dogodki – Pričevanje o njegovem branju src in napovedovanju prihodnosti; don Bosko skuša skriti svoje nadnaravne darove – Njegovo na videz navadno človeško življenje, ljubeznivo družabno, priteguje tudi srca posvetnežev – Njegovo ravnanje, ko ima pri kosilu kakega gosta – V Milanu je gost nekega odvetnika, ki sklene z njim tesno prijateljstvo

Na praznik sv. Frančiška Saleškega 4. februarja, na dan seksagezime, so se v don Boskovi predsobi zbrali ravnatelji hiš za običajno splošno letno konferenco. Bili so navzoči vsi sobratje oratorija in poslušali letno poročilo. Don Boska ni bilo, ker je bil odsoten zaradi smrti grofa De Maistra in je zato zboru predsedoval don Rua.

Najprej je povzel besedo don Pestarino, ki je poročal o gradnji zavoda v Morneseju. Povedal je, da so prebivalci v Morneseju navdušeni, da je škof dal dovoljenje, da lahko delajo tudi v nedeljo in da prav tiste dni zidarji zastonj zidajo, medtem ko 200 ljudi iz naselja prinaša potreben material. Skupna želja, da bi čim prej končali začeto delo, je tesno povezala župnika in župljane, oblastnike in podanike, družine z družinami. Fantje, namesto da bi šli na ples, prihajajo ob večerih k njemu v župnišče in v cerkvi je veliko svetih obhajil. Gospod Bog je z izrednimi dogodki pokazal, da mu je gradnja po volji. Kolo težkega voza je povozilo nogo nekega fanta, ne da bi se mu kaj zgodilo. Neki kovač, ki je z ogrodja padel na kup proda, je ostal nepoškodovan. Četrtina zavoda je že zgrajena.

Kot drugi je govoril ravnatelj iz Mirabella don Janez Bonetti. Povedal je, da je v njegovem malem semenišču, kakor povsod na svetu, veliko dobrega pa tudi kaj slabega. Prvo zlo je njegova pobita glava, prva dobrina pa ta sveti lisjak, prefekt don Provera. Dobro je opravljanje duhovnega branja v skupnosti, slabo pa, da nekateri sobratje ne izpolnjujejo natančno pravil. Med fanti so ustanovili družbo, ki skrbi za redno prejemanje svetega obhajila in poleg tega še za posebne namene, ki jih želi don Bosko.

Ta nagovor je vzbudil nezadovoljstvo pri nekaterih, zlasti pri klerikih v Mirabellu. Na javnih sestankih je treba govoriti o dobrem ali molčati.

Za don Bonettijem je govoril don Lemoyne, ravnatelj zavoda v Lanzu. Povedal je, kaj je bilo narejenega za notranje gojence in kaj bi bilo treba storiti za zunanje, zlasti še, da bi ustanovili praznični oratorij. Kar se tiče klerikov, mu je drago ponoviti to, kar je lansko leto o njih povedal pokojni don Ruffino.

Don Rua je sklenil sestanek z govorom, v katerem je pokazal potrebo, da v vsakem zavodu vlada enotnost. - Enotnost vodstva: vse naj bo osredinjeno v ravnatelju, vse naj bo odvisno od njega. Ne kritizirati predstojnikov. Fantje naj se učijo od klerikov. Če bodo kleriki poslušni, bodo poslušni tudi gojenci. – Enotnost duha, ljubezen; klerik naj ne govori nikdar slabo o drugem kleriku. Vsi naj si pomagajo med seboj. Potrpimo drug z drugim kot bratje in ljubimo se kakor bratje. - Enotnost v materialnih stvareh: nobeden naj ne išče posebnosti in izjem v spalnici, jedilnici, pri asistenci, če ni za to posebnih razlogov. - Čistost: bodimo zelo spoštljivi v ravnanju z dečki. Spominjajmo se, da je ta angelska čednost naš ponos in naša krona. Skušajmo izpolnjevati nasvete, ki jih je dajal sv. Filip Neri za ohranjevanje te čednosti.

Don Bosko je šel k smrtni postelji grofa Rudolfa De Maistra, ki je v starosti 75 let 3. februarja ob treh popoldne izdihnil v Borgu Cornalense pri Turinu, v gradu njegove visokočastite sestre kneginje Laval di Montmorency. Obdajala ga je njegova družina, ki jo je nadvse ljubil in ki mu je izkazovala enako ljubezen in naklonjenost. Sin slavnega Jožefa De Maistra se je od 1787 do 1814 junaško boril za pravico. Potem je zvesto in pošteno služil kraljevi družini Savoja in opravljal visoke službe v sardinijskih državah ter bi zato od kralja Karla Alberta odlikovan z najvišjim redom presvete Annunziate. Leta 1853 je v Parizu objavil dva zvezka Pisma in Dela svojega očeta grofa z biografskim uvodom slavnega pisatelja. V obrambo svetega očeta in v njegovo službo je poslal dva svoja sinova, ki sta navdušena za svetega očeta zvesto opravljala svoje naloge. Nekaj dni pred smrtjo je kot zadnji dar novčiča sv. Petra daroval tisoč frankov. Ločil se je s tega sveta in šel v večnost ob spremstvu svojega nadvse velikega prijatelja don

Boska. Ta je bil njegov gost v Rimu leta 1858 in je v sobanah njegovega stanovanja napravil prve korake, ki so pripeljali do ustanovitve Družbe sv. Frančiška Saleškega.

Potem ko je izkazal zadnjo čast svojemu nepozabnemu prijatelju in dobrotniku in potem ko je potolažil člane družine, se je don Bosko vrnil v Turin in nadaljeval svoja vsakdanja opravila. Teh je bilo veliko in bila so zelo mnogovrstna. Toda ob strani je imel don Rua. Naj nam o tem pripoveduje značilno pismo, ki ga je zvesti sodelavec pisal plemeniti grofici Callori.

Veleugledna gospa!

Z veseljem sem sprejel od don Boska častno nalogo, da vam pišem namesto njega, ki je nenehno zaposlen s toliko stvarmi.

Kar se tiče knjige o najsvetejšem Zakramentu, mi naroča, naj vam povem, da gre za majhne težave glede naslova, verjetno bo najboljši tisti, ki ga predlaga vaša uglednost.

Kar se tiče drugega dela, vam on v svojo žalost sporoča, da je že pisal monsinjorju. Ta je sicer odgovoril, ni pa storil kaj več. Don Bosko mu je pisal in ga prosil, da bi mu poslal izvirnik, vendar do sedaj še ni dobil odgovora. Zato priporoča vaši uglednosti, da bi čim prej pisali monsinjorju, pri vsem pa želi, da bi imenovani spis mogel vsem čim bolj koristiti.

Naj preidemo na drugo. Menim, da vam ne bo odveč slišati nekaj novic o don Bosku in njegovih sinovih. Zato si dovoljujem, da vam jih sporočim. Zaradi naklonjenosti Gospoda Boga smo vsi zdravi in dobre volje. Tudi don Bosku gre bolje in oči ga več ne bolijo. Če ne bi bilo tistega presnetega glavobola, bi bil popolnoma zdrav.

Jaz in don Cagliero sva po vašem priganjanju skrbela, da bi mu olajšala položaj. Rekla sva mu, da naj nama pove, kako bi mogel več počivati, kaj ga pri delu najbolj teži, da bi ga razbremenila. Vprašala sva ga, katero zdravilo bi mu moglo prinesti olajšanje. On pa se je začel smejati in napol zares napol v šali dejal: »Jaz zelo dobro vem, kaj bi mi moglo pomagati.« Nisva več vpraševala, kaj bi to moglo biti. Nato je nadaljeval: »Potreboval bi eliksir (čudežno zdravilo) desetih marengov na dan. To bi takoj spravilo v red moj želodec in mojo glavo.« Midva sva se spogledala in na glas zasmejala. Ker mu midva ne moreva priskrbeti takega eliksirja, sem menil, da bi ta recept predložil vaši uglednosti, če bi ga mogoče mogli vi.

Sicer pa vas prosim, da bi sprejeli pozdrave od don Boska, don Cagliera in mnogih drugih, ki so izkusili dobroto gospe grofice, kakor tudi od strani pisca. Medtem ko vam želim uspešen post, imam čast, da se v hvaležnosti imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. Mihael Rua
Turin, 11. 2. 1866

Meseca februarja leta 1866 je don Bosko potoval v Milan. Znano nam je nekaj stvari, ki jih je tam opravil.

Dne 20. februarja mu je gospa Amalija Gnecchi Decio takole pisala:

Prešinjena od globokega spoštovanja, si upam pisati vam te vrstice in se vam zahvaliti za veliko dobroto, da ste nas hoteli obiskati in nam podariti toliko stvari, ki so nam tako drage. V soboto zvečer smo končali sveto devetdnevnico v čast Jezusu v najsvetejšem zakramentu in presveti Mariji Pomočnici, kakor ste nam svetovali. En dan pred tem se mi je spet povrnilo zdravje in tudi moj Karel je občutil veliko izboljšanje glede svojih starih tegob. Zato si ne moreva kaj, da ne bi čutila velike hvaležnosti do dobrega Boga in presvete Device Marije za tako dragoceno nama podeljeno milost. Prav tako se zahvaljujeva vaši uglednosti za zanimanje, ki ste ga pokazali za najine potrebe. In ker vi že toliko zmorete pri Jezusovem in Marijinem srcu, dopolnite svoje delo in prosite za najine duhovne potrebe. Moj Karel se vam prav tako zahvaljuje za knjigo Zgodovina Italije in jo hrani za spomin na vas. Prejeli smo tudi zavitek srečk za loterijo in izkupičku dodajamo še 400 lir za Marijo Pomočnico. Istočasno vam prilagam 40 lir od mojega očeta, 5 lir od moje sestre in 10 lir od moje svakinje, ki se vsi priporočajo v vaše molitve.

Don Boskovi koraki so bili zaznamovani z blagoslovi Marije Pomočnice in sloves svetosti Božjega služabnika se je vedno bolj širil.

Gospa Alojzija Barbò je 26. maja 1866 pisala iz Milana don Bosku in mu priporočala svojo hčerko, ki je pred dvema mesecema oslepela na eno oko, ko se je prevrnila kočija, s katero se je vozila, in so ji drobci stekla ranili punčico očesa. Pisala je: »Znano mi je toliko milosti, ki so jih razni ljudje prejeli tudi v našem mestu v zelo težkih primerih, pa so po vašem nasvetu in molitvah ostali nepoškodovani.«

V že navedenem poročilu grofice Karoline de Soresina Vidoni Soranzo, ki jo je vpraševal don Janez Garino, beremo še naslednje podatke:

»Leta 1866 je bil v Milanu v hiši neke moje prijateljice in je povedal, da sem rodila deklico. To se je zgodilo prav isto uro ali malo prej. Ko je potem nekaj dni pozneje prišel k meni, sem mu dejala: 'Kako ste mogli vedeti, da sem postala mati deklice? Saj nisem imela niti časa, da bi vam brzojavila.' Nasmehnil se je in mi dejal: 'Vidite, da sem bil vedeževalec.'

Ko me je drugič prišel obiskat, sem mu dejala: 'Veste, don Bosko, da je brat mojega bratranca Boutourlin, Filip Migneis, zelo bolan?' Don Bosko mi je odgovoril: 'Mislim, da je umrl.' Preverila sem novico in ugotovila, da je tisto uro izdihnil v Civitavecchii.

Tudi ob raznih drugih priložnostih sem imela prepričljive dokaze, da bere v srcih, ker mi je povedal stvari, ki jih nikomur nisem povedala; napovedal mi je prihodnost, ki se je potem do pičice uresničila.«

Toda v Božjem služabniku ni bilo nič izrednega ali narejenega. Bil je neskončno ponižen in poleg tega neizmerno prijazen. Ozdravitve je, kakor je prav,

pripisoval presveti Devici Mariji in druge izredne darove, ki so se mogli na kak način zdeti osebni, je znal skrivati za nekaterimi izrazi in pripovedmi, ki so odvračali občudovanje pri tistih, ki ga niso dobro poznali.

Nekega dne se je nekdo pred njim čudil zaradi uresničenih napovedi, zaradi odkritih skrivnosti, zaradi stvari, ki jih on človeško gledano ni mogel poznati. Don Bosko je vzkliknil: »Uganil sem, ne da bi vedel. Nekega jutra sem še bil v hiši nekih redovnic in ena izmed sester, ki je nisem poznal, je bila zelo prizadevna pri strežbi. Rekel sem ji: 'Marta, Marta, nimis sollicita es' (Marta, Marta preveč si prizadevaš). Ne vem, ali je znala latinsko, vsekakor pa je razumela besede Marta, Marta in že je pripovedovala svojim sosestram: 'Don Bosko je zares pravi svetnik, on je prerok. Ne da bi me poznal, je vedel, da mi je ime Marta.' Zares ji je bilo tako ime.«

Prav tako ni bilo na njem nič strogega. Njegovo obnašanje je bilo vedno nadvse naravno in njegova ljubeznivost je pridobivala srca. Sloves svetosti pri posvetnjakih ni budil nezaupanja in odpora. Vsi so si želeli pogovora z njim. Ta njegov način obnašanja mu je odpiral vrata vseh hiš in so si ga želeli tudi ljudje drugačnih nazorov. Lahko rečemo, da je bil don Bosko eden izmed tistih, ki so znali iz osebe Božjega učitelja povzeti najbolj mile in lepe človeške poteze. Najlepša pohvala, ki jo moremo izreči o njem, so besede, ki jih je sestra sv. Frančiška Borgia izrekla o sveti Tereziji: »Zahvaljen bodi Bog, da nam je dal spoznati svetnico, ki jo moremo vsi posnemati! Njen način življenja ni nič posebnega. Ona je, spi, govori, se smeje kakor vse druge, brez kakršne koli prisile, ceremonij, po domače, pri vsem tem pa se vidi, da je polna Svetega Duha.«

Neki ugleden gospod nam ga takole opisuje, ko je povabil k mizi kakega prijatelja ali dobrotnika, kar se je pogosto dogajalo. Ko je s svojimi duhovniki šel v skupno obednico, se je zdelo, kakor da bi bil zadnji med njimi. In kako zelo je bil zadovoljen, ko je mogel povabiti kakega prijatelja, da so skupaj sedli k mizi. Pridite danes z nami. Pridite, videli boste, da bo komaj ... in ni dokončal stavka, se ljubeznivo nasmehnil, stegnil roke, kot bi hotel reči, da se bo treba zadovoljiti s tem, kar nam nudi samostanska kuhinja. Toda nihče si ne more predstavljati zadovoljstva, ki ga je imel tisti, ki si je z don Boskom delil skupno hrano. Inter pocula (med požirki) je bil njegov pogovor živahen, ker so bili pri mizi še drugi omizniki. Toda don Boskova beseda je bila nadvse duhovita in njegove pripovedi nadvse zanimive. Sam je bil zelo zadržan, skromen in nadvse umirjen. S tem pa ni rečeno, da ni z veseljem ponudil steklenice dobrega starega vina, da je tako svojemu povabljencu pokazal, kako zelo mu je ljubo, da je njegov gost. Zadovoljstvo, ki ga je potem zaokrožil z že znanim nagovorom: Oprostite mi, če

ste se danes morali malo postiti. Toda s svojo navzočnostjo ste nas počastili in to je končno pomembno. In to se je zgodilo, o dobri stari prijatelj.

Vsak dan se je večalo število njegovih prijateljev, ki si jih je pridobil s svojim prikupnim vedenjem. Leta 1866 je prav v Milanu sklenil poznanstvo z odvetnikom Comaschijem.

Comaschi je bil človek tako imenovanih svobodomiselnih načel in predsednik združenja klobučarjev. V imenu te skupine se je predstavil generalu Garibaldiju, ko se je ta mimogrede mudil v Milanu. In junak dveh svetov je bil vesel te časti in je gostitelju podaril svoj klobuk. Odvetnik ga je položil v sobi pod steklen zvonec in ga ob pravi uri dal občudovati svojim obiskovalcem.

Ko je leta 1859 zaradi sodne razprave prišel v Turin, je slišal govoriti o don Bosku in ga hotel videti. V spremstvu nekega drugega odvetnika je prišel v oratorij, kjer ga je Božji služabnik sprejel s svojo čudovito vljudnostjo in se pogovarjal zlasti z drugim odvetnikom, ki ga je že poznal. Comaschi je malo govoril, pa zato več opazoval in se tako navdušil za don Boska, da je vzkliknil: »Don Bosko se mi ne zdi tak, kot so drugi duhovniki!« Od tega trenutka je bil prevzet od nepopisnega občudovanja in ljubezni. Nekega dne se je vrnil v oratorij z namenom, da bi se srečal z don Antonom Salo, ker je imel blizu njegove vasi v Brianzi svoje letovišče. Ko je videl v vratarnici don Boskovo sliko, je vzkliknil: »Kako, nimate drugega, bolj častnega mesta, kamor bi postavili don Boska? Ali sploh veste, kdo je don Bosko?« In je presenečenemu vratarju naredil pravo pridigo.

Ko je leta 1866 zvedel, da je don Bosko v Milanu, ga je povabil na kosilo v svojo hišo. Don Bosko je povabilo sprejel. Odvetnik je bil ves iz sebe zaradi sreče, da je mogel sedeti z njim ob isti mizi. Božji služabnik, ki se je znal prilagoditi vsem vrstam ljudi, je vodil pogovor z znano pripovedjo nemškega gospoda Dehuca, ki je prišel v Italijo z namenom, da bi obiskal Rim. V tistih časih še ni bilo vlaka in so zato potovali v kočiji, ki je imela veliko postankov. Dehuc je cenil pivo, vendar mu je še bolj ugajalo vino, in to najboljše. In ker je bil zelo bogat, je poslal naprej poslance, da so povsod pokušali vino, in če so našli kako izredno dobro kapljico, so na steno krčme napisali est! (je), če je bilo še boljše, est! est! in če je bilo izvrstno, est! est! est! Gospodar je sledil začrtani poti in se ustavljal pač glede na kakovost vina. Včasih je bila to samo ena noč, drugič pa nekaj dni in seveda je bil možakar več pijan kot trezen. Končno je prispel do Montefiasconeja, kjer je videl na neki gostilni napisano est! est! est! Skočil je iz kočije, naročil sobo in se tako slovesno napil, da je od pijanosti umrl. Tako je šel na drugi svet. Služabnik ga je dal pokopati v častivreden grob, na katerem je bil zapisan vzrok njegove smrti: Est! Est! Est! Sed propter nimium est Herus meus

Joannes Dehuc mortuus est (Je! Je! Je! Toda zaradi preveč Je je moj gospodar Dehuc umrl). Dal je na grob narediti odprtino, skozi katero so na vsako obletnico smrti zlili nekaj litrov najboljšega vina in tako poškropili njegove kosti za prijetnejši počitek. Don Bosko je to zgodbo pripovedoval tako živahno, da je ni nihče, ki jo je slišal, nikdar več pozabil.

Božji služabnik se je trudil, da bi si pridobil naklonjenost čim večjega števila ljudi z namenom, da bi jih pripeljal k Bogu. Odvetnik Comaschi je don Boska zelo prosil, da bi prišel stanovat k njemu vsakokrat, ko bi prišel v Milan. Don Bosko je rade volje sprejel odvetnikovo gostoljubje. Toda z vsakokratnim don Boskovim obiskom je postajal boljši. Počasi je spremenil svoje ideje in Garibaldijev klobuk ni imel več častnega mesta. Namesto njega je položil tja dvoje lastnoročno napisanih pisem Božjega služabnika, vdelanih v zlat okvir. Ne moremo si misliti in povedati, kako zelo je vzljubil don Boska in kako zelo ga je poveličeval. Nikdar ni dovolil, da bi v sobi, ki je bila določena za don Boska, stanoval kdo drug, temveč jo je imel kot svetišče, kjer je hranil vse, kar je Božji služabnik kdaj uporabljal pri njegovi mizi, in ni dal, da bi kozarce, prtiče in namizne prte oprali. Dokler je živel, je te predmete častil kot svetnikove relikvije.

Tako nam je pripovedoval in pričeval don Lovrenc Saluzzo, ki je vse to slišal pripovedovati iz ust Comaschijevih sorodnikov.

26.
POGLAVJE

Napoved, ki se bo izpolnila po treh mesecih in pol – Prizadevanje pri prosvetnem ministrstvu za spregled dokazovanja usposobljenosti za učitelje oratorija – Don Boskova prošnja ministru – Priporočila turinskega župana in prefekta – Ministrov odgovor don Bosku po prefektu – Pismo Pija IX. don Bosku – Spomini nekega bivšega gojenca na oratorij; don Boskova želja za korist fantov; sanje: obisk v spalnicah; naznanilo bližnjega odhoda nekega gojenca v večnost in prihodnja smrt – Še druge sanje: hudič moti spovedi in obhajila – Nov zvezek Katoliškega branja

Don Bosko se je vrnil v Turin, da bi s svojimi fanti na vesel in svet način končal pustni čas (13. februarja). Nekega večera prve dni posta je naznanil, da bo v teku treh mesecev in pol eden izmed fantov poklican v drugo življenje: Estote parati (bodite pripravljeni).

Medtem se je lotil uresničevanja nekega načrta, za katerega je bil izid zelo dvomljiv, vendar 'tentare non nocet' (če poskusiš, nič ne stane).

Don Bosko je gojil trdno prepričanje, ki mu je kar naprej lebdelo pred očmi. Jasno je predvideval, da se bodo njegovi zavodi in s tem šole na čudežen način množili. Videl je pa tudi težavo, da bi mogel pripraviti dovolj profesorjev z vsemi potrebnimi uradnimi spričevali, kot jih je zahtevala šolska oblast. Četudi je poskrbel, da je veliko članov Družbe opravilo doktorat in doseglo diplome na univerzi in se tako usposobilo za pouk, ni izključeval možnosti, da se jih bo hotelo veliko osamosvojiti in poučevati v državnih in mestnih šolah. Pri izpitih so se rektor univerze in izpitna komisija pokazali nasprotni tistim, ki bi nameravali ostati v oratoriju. Povedali smo že, kako so leta 1863 na vsak način skušali preprečiti, da bi se don Boskovi učenci vpisali na univerzo, in kako zelo so nasprotovali šolskemu nadzorniku Selmiju, ki je leta 1864 dal dovoljenje, da so poučevali v oratoriju od države neizprašani učitelji. Leta 1865 se je to nasproto-

vanje nadaljevalo, vendar delno omililo zaradi turinskega župana Galvagna, ki je don Bosku priporočil lepo število fantov in jih je on sprejel v oratorij. Toda kakor smo že povedali, sprva niso dovolili don Francesii doktorskega izpita ob koncu tretjega letnika leposlovnega študija, medtem ko so drugi dobili tako dovoljenje. Don Durandu je predsednik komisije sicer iz drugih razlogov izpodbijal usposobljenost za poučevanje retorike in šele po dolgih mesecih in na zahtevo ministrstva se je uklonil in mu dal državno diplomo. Don Rua, ki je prav tako naredil pisni izpit, ni bil pripuščen na ustnega, ker niso nekega spričevala hoteli priznati za veljavnega. Po drugi strani pa je treba povedati, da so v državnih šolah mnogi poučevali samo na osnovi kraljevega imenovanja, brez kakršnih koli spričeval ali izpitov. Nekatere redne profesorje pa so nadomeščali neizprašani suplementi. Tako je bil torej don Bosko nenehno izpostavljen neizprosnemu boju. To še tem bolj, ker je tudi v obdobjih zatišja dobro vedel za spletke in nasprotovanje, ki se je nadaljevalo. O neizprosnosti tega boja je posredno pričal Veliki orient uradnega prostozidarstva v Turinu, ko je proti koncu leta 1865 srečal don Boska in mu rekel: »Oh, ubogi don Bosko, vam delajo velike skrbi, kajne? Toda ukazal bom, da vas pustijo pri miru.« Zdi se, da je obljuba imela uspeh.

Toda Božji služabnik je že izdelal načrt. Tega leta je nekaj učiteljev v gimnaziji poučevalo brez uradnih izpitov, ker so diplomirani profesorji morali prevzeti druge, pomembnejše naloge. Kraljevi šolski nadzornik se je zadovoljil z običajnim statističnim poročilom, toda to ni moglo dolgo trajati. Treba je bilo najti končno rešitev, ki bi rešila oratorij kakršne koli zadrege. Za to je bil potreben pogum kot za državni udar.

»Imam vse dolžnosti družinskega očeta,« je menil don Bosko, »zakaj ne bi imel tudi tozadevnih pravic?«

Posvetoval se je z županom Galvagnom, ki je sicer pripadal vladajoči stranki v Italiji, vendar je odobril njegovo zamisel in obljubil, da mu bo pomagal. Naslanjajoč se na to podporo, je naslovil na prosvetnega ministra Dominika Bertija svojo prošnjo.

Ekscelenca!

Menim, da je vaši ekscelenci znano, da delujejo v Turinu že 25 let tako imenovani moški oratoriji. To so ustanove, kjer se v primernih prostorih ob prazničnih dneh zbirajo najbolj nevarnostim izpostavljeni fantje, ki so iz raznih pokrajin kraljestva prišli v to mesto in se zaposlujejo s pošteno zabavo, potem ko opravijo svoje verske dolžnosti. Takih oratorijev je četvero in se v njih zbira več tisoč otrok. Omogočajo jim osnovnošolsko izobrazbo in priskrbijo tudi delovno mesto pri kakem obrtniku. Toda v tej veliki množici otrok je nemalo takih, ki so popolnoma brez vsega, in če jih ne bi sprejeli v kak zavod, kjer bi jih oskrbeli z vsem potrebnim, bi bilo vse prizadevanje zaman. Treba jim je priskrbeti obleko, hrano, stanovanje, pouk in vajeniško mesto pri kakem mojstru. Tako se usposabljajo, da

bi si lahko sami pošteno služili vsakdanji kruh. S tem namenom je bila ustanovljena hiša, imenovana Oratorij sv. Frančiška Saleškega, kjer je ta čas zbranih okoli osemsto fantov. Vsi so tukaj deležni redne večerne osnovne šole in drugih njim primernih možnosti za učenje. Čez dan je dobršen del zaposlen v priučevanju kake obrti, kot čevljarstva, mizarstva, kovaštva, knjigoveštva, tiskarstva, stavstva in podobnega. Drugim pa, ki jih je Božja previdnost obdarila s posebnimi sposobnostmi, se omogoča srednješolska izobrazba. Prvi se izučijo tiskarstva in se zaposlijo bodisi v zavodu bodisi v drugih tiskarnah. Veliko jih je doseglo diplome za poučevanje na gimnaziji, drugi so vstopili v druge poklice in v kratkem času bili sposobni, da so si sami služili vse potrebno za življenje.

Te šole so v preteklosti vedno šteli za ustanove prizadevnosti in ljubezni. Zato jih je gospod prosvetni minister ob raznih priložnostih priporočal, jih spodbujal in med drugim prosilcu izrazil, da jih to ministrstvo skuša z vsemi sredstvi, ki so mu na voljo, pospeševati in jim pomagati do čim večjega razmaha.11 Učitelji so bili ravnatelj ustanove, ki so mu pomagali nekateri gojenci, pa tudi zunanje osebe. Toda vsi so delali zastonj. Zato so šolski nadzorniki v teku več kot dvajsetih let velikodušno dovoljevali, da so se poučevali tisti predmeti, ki so se zdeli za življenje najpotrebnejši, in se niso zanimali za to, ali so bili učitelji državno izprašani ali ne. Samo nekaj let kraljevi šolski nadzornik – sicer na mil način – šteje to ustanovo za javno gimnazijo-konvikt. Zato jo hoče podrediti vsem predpisom in zakonom o državnih javnih šolah. Poleg drugega zahteva tudi, da imajo vsi učitelji za svoje poučevanje ustrezne državne izpite. Ker pa ustanova, ki deluje popolnoma zastonj, ne more oskrbeti državno priznanih profesorjev, bi ostalo veliko nadarjenih in delavoljnih dečkov brez možnosti za učenje in bi se brez dela potepali po javnih ulicah in trgih.

Po tej uvodni razlagi podpisani vljudno prosi vašo ekscelenco:

1. *Člen 251 Zakona o javni izobrazbi daje družinskim očetom ali tistim, ki jih nadomeščajo, pravico, da oskrbijo svojim otrokom in sorodnikom srednješolsko izobrazbo brez nadzora države.*
2. *Po členu 356 osebam, ki zastonj poučujejo uboge otroke v osnovni in tehniških šolah, ni treba dokazovati svoje usposobljenosti.*
3. *Glede na izjavo, ki jo je vaša ekscelenca dala v poslanski zbornici, da želite dati vse olajšave glede javne izobrazbe, prosim vašo ekscelenco,*

da bi imenovanega ravnatelja te ustanove šteli za očeta tam stanujočih fantov, ker tako ali tako skrbi za vse potrebno za njihovo telesno in duhovno življenje;

da bi upoštevali, da sta pouk in oskrba popolnoma zastonj in da ti dečki nimajo nikakršne druge možnosti, da bi si priskrbeli vse potrebno;

da bi bila velika materialna in moralna pridobitev, če bi mogli tem fantom svobodno omogočati srednješolsko izobrazbo v skladu z njihovimi prirojenimi sposobnostmi.

Zato naj bi duhovniku Janezu Bosku, ravnatelju Oratorija sv. Frančiška Saleškega, ki mu pomaga veliko drugih dobrotnikov, dovolili poučevanje ubogih dečkov, zbranih v njegovem zavetišču, na drugi stopnji, v smislu imenovanih členov, to je, ga oprostili doka-

11 Pismo 29. aprila 1857, G. Lanza.

zovanja šolskim oblastem o usposobljenosti, kot se je to delalo že dvajset let.

S tem se nihče ne okorišča, ker so šole popolnoma zastonj in učitelji poučujejo, ne da bi za to dobili kako plačilo, temveč samo koristijo ubogim dečkom, ki na noben drug način ne bi mogli gojiti sposobnosti, ki jim jih je Gospod naklonil.

Želja vaše ekscelence, ki ste jo izrazili ob raznih priložnostih, da bi bil pouk popolnoma svoboden, mi vliva upanje, da boste vzeli to prošnjo v dobrohoten pretres in da bodo imeli dečki naše ustanove razlog, da vam bodo za to globoko hvaležni. Medtem ko prosim iz neba blagoslov na vas, imam čast, da se izpovedujem za vaše ekscelence vdanega služabnika.

Februar 1866 *duh. Janez Bosko*

To prošnjo je s svojim pismom podprl turinski župan in jo dal natisniti tudi v časopisih, ker je vedel, kako velik vpliv ima javno mnenje na odločitve vlade.

Mesto Turin Županova pisarna

Vzgojna ustanova slavnega duhovnika don Boska, ki je nastajala počasi iz zelo skromnih začetkov, se je ob neutrudnem prizadevanju njenega ravnatelja, da, celo ustanovitelja, postopoma razvila v naravnost kolosalno razsežnost. Dobro, ki ga je uresničila v 25 letih od svoje ustanovitve, je vsem znano in je neizmerno: tisoči in tisoči zapuščenih in ubogih dečkov, ki so pomenili pravo nevarnost za družbo, so se prerodili, izobrazili, postali delavni člani družbe v najrazličnejših obrteh, duhovniki in v drugih poklicih, jasno dokazujejo korist te tako dobrodelne ustanove, ki s tako skromnimi sredstvi cvete in se razvija na nedoumljiv način in jo je mogoče razložiti samo s pomočjo koristne in učinkovite dobrodelnosti Turinčanov, ki je največja tam, kjer je tudi javna potreba največja.

Dosedanji odlični dokazi, velika družbena korist in zlasti še pohvale vladnih zastopnikov v vseh časih za srednješolsko izobrazbo, ki jih je bila ustanova do sedaj deležna in dobila v ta namen očitno podporo, so razlogi, da naj se ustreže prošnji, ki jo ravnatelj naslavlja na prosvetno ministrstvo, da bi mu kot do sedaj ne bilo treba nastavljati diplomiranih učiteljev za srednjo šolo, katere izobrazbo tam popolnoma zastonj dobiva toliko fantov od ravnatelja samega ter učenih in pobožnih oseb in ki je obrodila že toliko zdravih in bogatih sadov.

Iz teh razlogov in zlasti še zaradi izredne koristi, ki jo ima od te ustanove mesto Turin, podpisani župan menim, da moram pri častivrednem gospodu prosvetnem ministru odločno podpreti zgoraj omenjeno prošnjo gospoda ravnatelja don Boska, ki v nobenem primeru ne bi zmogel prenašati bremena, če bi moral za srednješolski pouk najeti diplomirane in za to plačane učitelje. Saj je nemogoče, da bi mogel dobiti osebe, ki bi bile sposobne brez plačila opravljati delo, ki je njihov poklic in sredstvo za obstoj.

Turin, 26. februarja 1866

Župan in vdani prijatelj ministra Bertija pri občinskem svetu mesta Turin, Galvagno

Don Bosko je prejel podobno priporočilo tudi od prefekta pokrajine. Ta priporočila so samo delno dosegla zaželen uspeh. Prefekt je don Bosku odgovoril:

Prefektura Turinske pokrajine; Zasebna pisarna

Št. 105; Turin, 16. marca 1866

Pohitim z odgovorom v nadaljnje ravnanje vaše uglednosti, ki sem ga prejel od pros-

vetnega ministrstva na vašo prošnjo za oprostitev diplom za učitelje vašega velezaslužnega zavoda.

Čeprav smo vzeli v potreben pretres priporočilo turinske občine in vaše uglednosti, pa zato, ker ne moremo odobriti določenega stanja v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega za izjemo od izvajanja zakona, je podpisani dal dovoljenje šolskemu nadzorniku te pokrajine, da potrdi za tekoče šolsko leto učno osebje. Istočasno naj se sporoči duhovniku Bosku, da če se ne bo prilagodil zakonskim zahtevam, bo šolska oblast prisiljena ukrepati v smislu sedanjih predpisov. To je vse, kar je to ministrstvo moglo storiti v korist tej ustanovi v smislu sedaj veljavne zakonodaje. Pri tem je ministrstvo zelo daleč od tega, da ne bi priznalo zaslug in človekoljubnosti ustanove. Vendar ne more ravnati drugače, ker bi sicer delalo v nasprotju z zakonom.

Prefekt Torre

Med množico problemov, ki jih je imela, zlasti pa še zaradi vojne proti Avstriji, je vlada pustila oratorij pri miru. Angel naših šol je čuval nad njo pa tudi molitev in blagoslov Kristusovega namestnika je prispevala svoje. Božji služabnik je verjetno na začetku leta pisal svetemu očetu, vendar nimamo ne pisma ne prepisa, imamo pa papežev odgovor.

Pij PP. IX.

Dragemu sinu pozdrav in apostolski blagoslov!

Zahvaljujemo se, predragi sin, za obilico milosti, ki jo je Bog naklonil temu vernemu ljudstvu, in za premnogo nadvse koristnih pobud, ki so se začele izvajati in že napredujejo v korist tega ljudstva kljub vsem napadom na katoliško vero in Apostolski sedež v veliko pohujšanje vseh poštenih ljudi. Iz vsega srca čestitamo tebi in tvojim tovarišem duhovnikom z vsemi pobožnimi združbami, o katerih nam poročaš in katerim želimo vedno večji uspeh. Sicer pa iz tega, s kako naklonjenostjo smo uslišali tvoje prošnje, da smo obogatili tvoja združenja z odpustki, lahko spoznaš, kako zelo te imamo radi. Naj te Gospod Bog varuje vseh zalezovanj sovražnika, zavrača njegove napade in jih naredi neuspešne z našim blagoslovom. Vse to ti iz srca želimo in v znamenje naše naklonjenosti podeljujemo apostolski blagoslov.

Izdano pri sv. Petru v Rimu 24. februarja 1866 v dvajsetem letu našega papeževanja.

Pius pp. ix.[12]

---

12 Pius P. P. IX. – Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem. Deo gratias agimus, Dilecte Fili, quod fideli huic populo, quo invito tot catholicae religioni et huic sanctae Sedi injuriae illatae fuerunt, tantam suae gratiae copiam largiatur, et complura utilissima opera hic moliri ac perfici velit unde tot scandala manarunt: tibi vero ac piis sacerdotibus ac sodalitatibus, quas commemoras, gratulamur ex animo, ac majora semper ominamur incrementa. Ceterum illius, qua Nos te et illas prosequimur charitate apertum habes argumentum in facilitate, qua tuis obsecundavimus praecibus, et easdem societates petitis auximus privilegiis et indulgentiarum thesauris. Avertat ab iis Deus omnes insidias inimici, omnemque vim longe repellat: vestraque opera benedictione sua augeat et faecundet. Id vobis toto pectore adprecamur, dum coelestis favoris auspicem et paternae benevolentiae Nostrae pignus universis Benedictionem Apostolicam peramanter impertimus. PIUS PP. IX.
Datum Romae, apud S. Petrum, die 24 Februarii 1866, Pontificatus Nostri Anno XX.
Dilecto Filio Presbitero Joanni Bosco; Augustam Taurinorum.

Don Boskove ustanove so uspešno delovale v korist mladih duš. Pismo nekega bivšega gojenca, že imenovanega Avguština Semerie, pisano iz Ligurije leta 1883, nam daje poročilo o gorečnosti Božjega služabnika to leto.

Velečastiti gospod don Rua!

Preteklo je že 17 let, odkar sem zapustil ta oratorij, in ga še nisem pozabil. Kako naj bi izbrisal iz spomina toliko ljubeznivih skrbi, ki nam jih je izkazoval don Bosko v letih naše neizkušenosti? Ko se spominjam tistih izrazov neizmerne dobrote, ljubeznivih besed, s katerimi nas je spodbujal h kreposti, potrpežljivosti, s katero je prenašal naše napake, skrbi za našo vzgojo, se čutim razneženega, ganjenega in solze mi tečejo iz oči.

Spominjam se, kako je ta dobri oče tožil, da veliko fantov njegovega zavoda tako poredko prejema svete zakramente. On, ki je hotel poznati rane naše duše z željo, da bi jih mogel ozdraviti s kakim dobrim nasvetom, si je pomagal tudi s sanjami. Preden jih je pripovedoval, je imel navado reči, da imamo tri vrste sanj: nekaj jih prihaja od Boga, da nas navajajo k dobremu; nekaj jih prihaja od hudiča, da nas zapeljujejo v hudo; in nekaj od položaja, ki ga imamo med spanjem. Sanje, ki nam jih je pripovedoval don Bosko, so prihajale od Boga.

Bilo je leto Gospodovo 1866, 15 dni pred praznikom sv. Jožefa, in don Bosko je pripovedoval:

Sanjal sem, da sem v postelji. Kar se mi predstavi neki človek ali neka prikazen s svetilko v roki in mi reče: »Don Bosko, vstani in pojdi z menoj.«

Brez najmanjšega strahu sem vstal, se oblekel in šel za njim, ki je storil vse, da ga nisem mogel videti v obraz. Šla sva skozi več spalnic in hodila po prehodu med dvema vrstama postelj, kjer so spali fantje. Ko sva tako hodila med posteljami, sem opazil, da so nad ležečimi fanti stali mački na zadnjih nogah, s sprednjimi pa so prežali na njihove obraze.

Tisti človek se je končno ustavil in naredil obhod okrog postelje nekega spečega fanta. Tudi jaz sem se ustavil in ga vprašal, kaj počne. Odgovoril mi je: »Za praznik sv. Jožefa mora ta fant iti z menoj.« Razumel sem, da mora umreti.

Tedaj sem odločno zahteval: »Hočem vedeti, kdo ste in v imenu koga govorite.«

»Če hočeš vedeti, kdo da sem, tu imaš!« V tistem trenutku je izginil in z njim svetilka, tako da sem ostal v popolni temi. Tedaj sem se napotil, da bi se vrnil v posteljo, toda med potjo sem zadel v nekakšen kovček ali posteljo, se spotaknil in se zbudil.«

Ko je nehal pripovedovati zgodbo, nam je povedal, da so tisti mački nad spečimi fanti pomenili sovražnike njihovih duš, ki se vedno sučejo okoli nas, da bi nas zapeljali v greh, če smo v Božji milosti, ali pa bi nas uničili, če smo v smrtnem grehu, če bi to Bog dopustil.

»Prepoznal sem,« je dodal, »kdo je tisti, ki mora umreti za praznik sv. Jožefa; kdo je, ne bom povedal nikomur, da ne bom vzbudil razburjenja. Glejmo in opazujmo, ali se bodo te sanje uresničile. Medtem pa bodimo vsi pripravljeni na srečno smrt. Tistim, ki se bodo prišli spovedat k meni, bom povedal kaj posebnega.«

Prav na praznik sv. Jožefa zvečer je v svojem domačem kraju umrl neki fant iz oratorija.

V oratorijskem nekrologu beremo: 19. marca 1866 je v starosti 18 let umrl Simon Lupotto. Zaradi svoje pristne pobožnosti je bil zgled vsem tovarišem. Pogosto je prejemal svete zakramente, pobožno je opravljal svoje molitve, bil je velik častilec presvetega Rešnjega telesa, rekel bi, da je bil pravi sveti Alojzij, kadarkoli sem ga videl moliti. Kakor je napovedal don Bosko, je šel praznovat praznik sv. Jožefa v nebesa, saj je bil njegov velik častilec. Sicut lilium inter spinas (kakor lilija med trnjem), kajti doma je bil med ljudmi čisto drugačnega kova.

Semerijevo pismo takole nadaljuje pripoved:

Nekega drugega dne je don Bosko pripovedoval:

Sanjalo se mi je, da sem bil v zakristiji, natlačeno polni fantov, ki so se hoteli spovedati pri meni. Tedaj je prišel skozi zakristijska vrata kozliček, se začel smukati med fanti, se igrati sedaj z enim in potem z drugim, tako da so se fantje naveličali čakati in so drug za drugim odhajali. Končno se je kozliček ustopil k meni in s svojim prikupnim skakljanjem odvedel celo fanta, ki se je spovedoval in sem ga jaz tesno držal objetega. Jezen sem brcnil žival, ji zlomil en rog in jo pognal v beg. Hotel sem strogo grajati zakristana, da je spustil žival noter.

Nato sem vstal, si oblekel mašno obleko in šel maševat. Ko smo prišli do obhajila, se je skozi glavna vrata vsula truma kozličev, se porazgubila po klopeh in raztresala fante, da tisti, ki so nameravali iti k obhajilu, niso šli. Nekateri so se že dvignili, da bi pristopili k obhajilni mizi, toda premagani od ljubkosti kozličev, so se z njimi igračkali in se niso obhajali. Drugi so že klečali pri obhajilni mizi, nekateri so bili na tem, da bi pokleknili, toda kozliči so jih premotili, da niso prejeli obhajila.

Ti kozliči so sovražniki duš, ki so jih z raztresenostjo ali neprimernimi čustvi odvračali od zakramentov.

S takimi in podobnimi nagovori je don Bosko pripravljal fante na velikonočne praznike, medtem ko je za tisoče in tisoče fantov iz štirih oratorijev še naprej potekal katekizemski pouk postnega časa. Prav tako si je zelo želel, da bi vsi njegovi fantje, ki še niso prejeli birme, imeli primerno pripravo na ta zakrament.

Na začetku meseca marca je izšel tretji zvezek Katoliškega branja z naslovom Sveta devetdnevnica premišljevanj in molitev za vreden prejem zakramenta birme. - Bližnja priprava na prejem zakramentov spovedi, obhajila in birme. - Zbirka glavnih vprašanj za preizkušnjo za birmance.

Ta zvezek je bil nadaljevanje knjižice, ki je izšla oktobra preteklega leta z naslovom Katehetski pouk o zakramentu birme. Ni imela naslovne strani in tekočega oštevilčenja strani, tako da so jo mogli zvezati z zgoraj omenjeno številko Katoliškega branja.

27.
POGLAVJE

Marijine svetinjice – Genovski nadškof zaupa v don Boskove molitve – Dela pri novi cerkvi – Dogovarjanje za ureditev Vie Cottolengo pred cerkvijo Marije Pomočnice – Smrt nekega dobrotnika – Don Bosko da v Milanu nekemu trgovcu dober nasvet – Don Bosko gre v Cremono z namenom, da bi nabiral miloščino – Okrožnica in program za začetek loterije – Razstava dobitkov – Odprtje loterije: dvogovori, deklamacija v piemontskem narečju – Turinski prefekt dovoli dodatno izdajo srečk – Velikodušna posojila za plačilo dolgov – Katoliško branje

Pobožnost do Marije Pomočnice se je med ljudstvom vedno bolj širila tudi zato, ker je Božji služabnik obilno delil med vernike Marijine svetinjice. Te svetinjice so povsod imeli za učinkovito sredstvo proti nezgodam in zdravilo proti boleznim. Zato so kar naprej prihajale prošnje za svetinjice, ki jih je blagoslovil don Bosko. Ljudje so imeli veliko zaupanje do matere Božje Marije pa tudi v molitve njenega zvestega služabnika, kakor tudi v molitve dečkov v oratoriju. Njegova ekscelenca mons. Andrej Charvaz, nadškof v Genovi, je takole pisal:

Moj dragi in spoštovani opat! *Genova, 26. marca 1866*

Iz srca se vam zahvaljujem, moj dragi opat, za molitve in devetdnevnice, ki ste jih dali opraviti za ozdravitev od bolezni, o kateri sem vam govoril. Jaz sem v ta namen pridružil svoje molitve k vašim in zdi se mi, da sem občutil določeno izboljšanje. Kakšen pa bo končni izid, prepuščam presveti Božji volji. Ob prvi priložnosti vam bom poslal majhen dokaz svoje hvaležnosti in živega zanimanja za vašo tako koristno ustanovo.

Sprejmite čustva mojega globokega spoštovanja in vdanosti do vas, dragi gospod opat!

Vaš vdani služabnik + André, nadškof v Genovi

Ko je prešel mrzel zimski čas, so pri cerkvi Marije Pomočnice spet začeli delati. Pripravili so ogrodje, ki je bilo potrebno za zidavo oboka in kupole. Na tej naj bi kraljeval bakren pozlačen kip presvete Device Marije in don Bosko je v ta namen že navezal prve stike s podjetjem Boggio v Turinu. Močno pa ga je skrbela ureditev javne ceste pred cerkvijo, za kar je županu poslal naslednji dopis:

Veleugledni gospod župan!

Ko smo lansko leto ob polaganju temeljnega kamenja njegovega kraljevskega visočanstva princa Amadeja in ob navzočnosti vaše uglednosti začeli graditi cerkev Marije Pomočnice, smo govorili tudi o ureditvi Vie Cottolengo pred novo stavbo. Vi ste si vse natančno ogledali in ugotovili, da je to potrebno, in ste obljubili pomoč občine.

Sedaj so dela pri cerkvi že močno napredovala, stavba je pokrita, postavljeni so oboki. Zato prosim vašo uglednost, da bi vzeli v pretres naslednje:

1. *Ko je mestni geometer zarisoval temelje, je predpostavljal, da bo Via Cottolengo tekla naravnost, ker sicer sploh ne bi bil mogoč dohod v cerkev.*
2. *Ta popravek Vie Cottolengo je že odobren in en del zemljišča smo že odkupili od semenišča. Tudi tamkajšnje stavbe so obrnjene na novo začrtano ulico.*
3. *S tem popravkom bi se delno dvignila raven ulice, kar bo pomagalo, da bo ta okraj bolj zdrav, kajti od vseh strani se v to kotanjo stekajo vode, ne da bi mogle odteči. Tako se je zgodilo, da so bile prav hiše iz te okolice v letu kolere 1854 najbolj prizadete in so nekatere družine v celoti izumrle. Tej potrebi bi ustregli s tem, da bi dvignili že odobreno ploščad, pri čemer bi poskrbeli za reden odtok vode.*
4. *Na ta način bi mogli nadaljevati dela z manjšimi stroški, zaposlili bi več delavcev in zadostili želji prebivalstva, da bi čim prej dobili cerkev, v kateri bi mogli opravljati svoje verske dolžnosti.*

Iz teh in drugih razlogov, ki jih vaša uglednost dobro pozna, vas prosim, da bi opravili izravnavo Vie Cottolengo po načrtu, ki ga je odobril občinski svet in glede na to, kar zahtevajo načrti nove cerkve, kakor smo vse to obrazložili ob prvi predstavitvi cerkve, preden smo začeli gradbena dela.

Poln zaupanja, da bo ta prošnja, kakor hitro bo prišla v vaše roke, vzeta v dobrohotno obravnavo, si štejem v veliko čast, da se smem izreči za vaše uglednosti vdanega prosilca.

Turin, 26. februarja 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Prošnji so malo pozneje ugodili. Sedaj se je Božji služabnik spet odpravil na potovanje. Vendar je prej določil, da so izkazali priznanje in hvaležnost uglednemu dobrotniku, ki ga je že od leta 1850 zvesto podpiral. To je bil grof opat Lunel di Cortemiglia, ki je umrl sredi meseca februarja. Sklenil je, da če bi uprava sirotišnice v Cherascu pod vodstvom njegovega prijatelja don Aleksandra Ghisolfija, ki je prav tako bila deležna veliko pokojnikovih uslug, pripravila slovesno zadušnico, bi pri tem sodelovalo najmanj dvanajst pevcev iz oratorija.

Odpravil se je proti Milanu in zdi se, da je obiskal Monzo in tako ustregel goreči želji matere Serafine, predstojnice zakramentink, ki je želela z njim govoriti.

Na železniški postaji v Milanu se je pripetil dogodek, ki je vreden, da ga omenimo. Kaže namreč, kako so bile don Bosku pri srcu tudi materialne potrebe njegovih dobrotnikov.

Don Mihael Rua je v Milanu 9. aprila 1891 napisal naslednjo izjavo:

»Gospa Roza Guenzati je podpisanemu leta 1866 pripovedovala, da je don Bosko spotoma z vlakom prispel v Milan. Ker se je nameraval v mestu ustaviti samo za nekaj ur, ni niti zapustil železniške postaje. Njenemu soprogu pa je sporočil, naj ga pride obiskat. In res se je v njenem spremstvu odpravil tja. Med pogovorom mu je don Bosko dejal: 'Letos, gospod Guenzati, nakupite čim več blaga, ker boste imeli priložnost, da ga boste dobro prodali.' Po odhodu Božjega služabnika sta zakonca, spominjajoč se njegovih besed, zares nakupila veliko večje zaloge kot prejšnja leta, in kakor je bilo napovedano, sta vse zelo ugodno prodala. Bila sta Bogu hvaležna za don Boskov nasvet, vendar sta si očitala: 'Če bi bolj zaupala besedam Božjega služabnika in nakupila še večje zaloge blaga, bi gotovo vse prodala.' Hvaležna Bogu za dobroto, sta se bogato oddolžila z darovi za reveže, kot sta imela navado.«

Nasvet je bil začetek znatnega premoženja.

Božji služabnik je odpotoval tudi v Cremono, kjer ga je pričakovala princesa Helena Vidoni, sestre magdalenke in drugi. Nato je nadaljeval pot v San Giovanni in Croce k plemeniti družini Soranzo.

Tiste dni je poslal vitezu Oregli di Santo Stefano okrožnico, ki naj bi jo dal natisniti:

Predragi gospod vitez!

Tu imate pismo. Spravite vse v red, in če je treba kaj popraviti, mi sporočite.

Povejte don Rui, da naj sporoči gospodični Orselli, da bom v soboto ob enih pri njej na mineštri. On, don Rua, naj pride s pismi na postajo Porta Susa.

Pišem v naglici. Iščem denar, toda, toda ... Bog naj blagoslovi vas in ves vaš trud in imejte me v Gospodu za vdanega.

Cremona, 8. marca 1866 *duh. Janez Bosko*

Okrožnico so takoj natisnili.

Velezaslužni gospod!

V veliko zadovoljstvo in čast mi je, da lahko sporočim vaši velezaslužni uglednosti, da je loterija, ki smo jo že drugikrat priporočili, vaši dobrodelnosti prinesla še več dragocenih dobitkov, ki zaslužijo, da jih pokažemo javnosti. Zato se je pripravljalni odbor zbral in

določil, da je treba oskrbeti primeren prostor blizu Oratorija sv. Frančiška Saleškega, kjer bi 19. tega meseca odprli javno razstavo darov krščanske dobrodelnosti. Število dobitkov je doseglo tri tisoč.

Zelo vljudno vas prosim, da bi se tudi vi udeležili te slovesnosti, tudi zato, da bi se vam zahvalil za vaše sodelovanje in da bi pozdravili ugledne osebnosti, za katere upamo, da nas bodo počastile s svojo navzočnostjo.

Prosim vas, da bi nam še naprej pomagali pri razpečavanju srečk in nam poslali predmete, ki ste jih mogoče zbrali za loterijo.

Dečki, ki so deležni vaše dobrodelnosti, se mi pridružujejo, da bi vam izrazili svojo hvaležnost in vam zaželeli obilo milosti iz nebes, medtem ko imam čast, da se z vsem spoštovanjem izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 11. marca 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

OPOZORILO

Ob dveh popoldne se bodo zbrali gospodje pobudniki in gospe pobudnice v eni izmed dvoran v poslopju razstave. Tu bo potekal naslednji program:

1. Koncert godbe

2. Petje ob spremljavi godbe

3. Dve gianduievi (pavlihovi) besedi

4. Filozof in pesnik

5. Ogled dobitkov

N. B.: Po odloku prefekture bo javna razstava dobitkov trajala tri mesece, nakar bo sledilo žrebanje. Razstava je javnosti odprta vsak dan od enih do petih popoldne.

Desetega marca se je don Bosko vrnil v oratorij. Za loterijo, ki se je začela leta 1865, je prosil in bil uslišan, da je smel podaljšati razstavo. Na začetku 1866 so natisnili seznam dobitkov. Med njimi so bili darovi sv. očeta Pija IX., njihovih kraljevskih visočanstev princa Evgenija Savojskega Carignano, princa Tomaža, kneza genovskega, princa Amadeja, kneza iz Aoste, kneginje iz Genove, pa tudi notranjega ministrstva. Dobitkov je bilo 2524 brez darov, ki so prišli mimo loterije v korist prazničnih oratorijev. Med temi naj omenimo več telovadnih orodij kot dar njegovega kraljevskega visočanstva princa Amadeja, kneza Aostanskega, ki so bila razpostavljena na dvorišču oratorija, in 500 lir, ki so jih zbrali turinski oratoriji ob godu njihovega ravnatelja, očeta duhovnika Janeza Boska.

Devetnajstega marca, to je na praznik sv. Jožefa, so slovesno odprli loterijo. Ker je močno snežilo, je bilo le malo obiskovalcev. Prišel pa je župan Galvagno. Peli so opereto II Poeta e il Filosofo (Pesnik in filozof), ki jo je uglasbil don Cagliero, in predstavili iz več razlogov pomemben dialog, ki ga je napisal don Bosko.

Maksim, Ernest in Tankredi

Maksim: Želim, dragi Ernest, da razložiš, zakaj so naš ljubljeni župan in mnogi drugi ugledni gospodje prišli v naš skromni oratorij.

Ernest: Danes pri nas obhajamo slovesen dan.

Maksim: Mogoče praznik sv. Jožefa?

Ernest: Praznik sv. Jožefa je priložnost, toda pravi razlog je odprtje loterije.

Maksim: Toda ali te loterije niso začeli, nadaljevali in končali lansko leto?

Ernest: Lansko leto so jo začeli, nabirali so dobitke in natisnili srečke, ki so jih nekaj tudi že razpečali, sedaj pa je treba javnosti pokazati dobitke, da bodo kupci srečk z lastnimi očmi občudovali število, kakovost, lepoto in dragocenost darov.

Maksim: Toda ali ne bi bilo bolje namesto darov takoj zbrati denar? Tako bi prihranili čas, delo, sitnosti in takoj zadostili potrebam, ki jih je toliko.

Ernest: Res je. Toda pomisliti moraš, dragi Maksim, da mnogi darujejo dobitke in kupijo srečke. Drugi lahko dajo samo kak dar ali samo kupijo srečke. Tako lahko vsak sodeluje na svoj način. Zato daje loterija priložnost za veliko in majhno dobrodelnost, pač glede na možnosti, ki jih kdo ima.

Maksim: Skratka, glavni in zadnji cilj te loterije je denar, denar. Oh, denar! Zares si mogočen, ker te vsi hočejo imeti za prijatelja.

Ernest: Res je, da je zadnji cilj loterije spraviti skupaj čim več denarja. Toda z dovoljenimi sredstvi. Vendar pa je tu tudi priložnost, da kaj dobiš, in je vsakemu dano na prosto izbiro, ali se udeleži ali ne. Poleg tega pa gre tudi za plemenit cilj, saj je končni cilj dobrodelnost.

Maksim: Kaj je ta dobrodelnost?

Ernest: Z loterijo hočemo podpreti praznične oratorije, katerih vzdrževanje stane veliko denarja, kajti najemnine, oprema, popravila, učitelji, predmeti za razvedrilo itn. so drage zadeve. Pa tudi zavetišče sv. Frančiška Saleškega ima velike potrebe zaradi pomanjkanja sredstev. Končno je tu še gradnja cerkve Marije Pomočnice, ki bi jo radi kmalu končali.

Maksim: In kje gradijo to cerkev?

Ernest: Gradijo jo ob dvorišču našega oratorija. Če iz te dvorane obrneš pogled proti jugu ali zahodu, boš videl stavbo v obliki latinskega križa. To je cerkev Marije Pomočnice. Ona nam kot mati ponuja svojo roko in nas prosi, da bi ji pomagali zgraditi hišo, da bi pomnožili število njenih častilcev in potem dobili za to plačilo v nebesih.

Maksim: Medtem ko si govoril, me je obšla misel, da je to daleč prevelika cerkev za ta kraj. To toliko bolj, ker ima tudi oratorij svojo cerkev.

Ernest: Odlična pripomba, vendar nič ne pove. Sedanja cerkev sv. Frančiška Saleškega je zadostovala nekaj časa. Toda sedaj je toliko notranjih in zunanjih gojencev, da je prostora komaj za eno tretjino. Če si, dragi Maksim, videl, kako je to ob prazničnih dneh, si videl, da smo stisnjeni kakor sardine v škatli. Poleg tega smo v mestni četrti, kjer so hiše polne stanovalcev, nikjer pa nobene cerkve. Gre za trideset tisoč prebivalcev, ki nimajo kraja, kjer bi opravili svoje verske dolžnosti. Kaj praviš, Maksim? Se ti zdi potrebna cerkev v takem kraju?

Maksim: Če je tako, potem soglašam, da je res potrebna cerkev, kjer bi notranji in zunanji gojenci in tudi okoličani mogli moliti. Vendar bi rad vprašal še nekaj drugega.

Ernest: In kaj bi to bilo?

Maksim: Danes imamo med seboj toliko uglednih gospodov. Med dragimi tudi našega gospoda župana, velezaslužne člane pripravljalnega odbora loterije, gospode organizatorje in gospe organizatorke. Ali ne bi bilo koristno, če bi na kratko opisal cilje in namene oratorijev?

Ernest: V tem pogledu se mi zdi pametno, da damo besedo prijatelju Tankrediju, ki kot najstarejši član oratorija te stvari dobro pozna.

Tankredi: Z veseljem bom skušal ustreči tej vajini želji. Da ne bom ponavljal vsega, kar je bilo povedano ob slovesni blagoslovitvi temeljnega kamna cerkve, vaju pozivam, draga prijatelja, da izročita gospodu županu izvod Spomina na ta dan in z njim načrt cerkve ter ga prosita, da ju sprejme. Za sedaj naj na kratko povem, da so oratoriji kraji, kjer ima mladina priložnost za pošteno zabavo ob prazničnih dneh, potem ko zadosti svojim verskim dolžnostim. Taki kraji so oratoriji svetega angela varuha v Vanchigli, svetega Alojzija v Porta Nuovi, svetega Jožefa v San Salvariu in sv. Frančiška Saleškega tukaj, kjer smo. Namen tega doma je sprejeti tiste fante, ki jih je smrt njihovih staršev ali kaka druga nezgoda postavila v nevarnost, da bi končali slabo, če ne bi bilo hiše, kjer bi jih hoteli zastonj ali skoraj zastonj sprejeti. Nekateri izmed nas smo rokodelci, drugi pa, ki jih je narava obdarila s posebnimi sposobnostmi, se posvečajo šolanju. Do nedavnega je zadostovala ta cerkev, toda sedaj je postala pretesna. Treba je bilo zgraditi večjo, ki bi zadostila zahtevam te hiše in tistim, ki od zunaj prihajajo z vseh strani mesta k cerkvenim opravilom. Ker je mestna četrt Valdocco zelo obljudena, kakor je to že povedal Ernest, in ni blizu nobene cerkve, je ta, ki jo gradimo, nujno potrebna.

Maksim: Ker se mi zdi, da si zelo dobro poučen o stvareh oratorija in si istočasno tudi doma v risanju, mi povej še kaj o novi cerkvi. Je že dolgo tega, kar so jo začeli graditi?

Tankredi: Temelje so postavili leta 1864, toda temeljni kamen so blagoslovili komaj 27. aprila lansko leto. To se pravi, da so se redna dela začela pred enajstimi meseci.

Maksim: Koliko so že napredovala?

Tankredi: Gradnja je že zelo napredovala. Zidovi so zgrajeni do potrebne višine, streha je pokrita, ogrodje za oboke je postavljeno in začeli so graditi sijajno kupolo. Upajmo, da bo zares veličastna. Rekli so mi, da bo na vrhu kupole stal čudovit kip Marije Pomočnice, ki blagoslavlja Turinčane in vse tiste, ki pomagajo graditi to veličastno svetišče.

Maksim: Če bo morala ta cerkev služiti tolikerim ljudem, bo morala biti zelo prostorna, ali ne?

Tankredi: Nedvomno. Površina cerkve je približno tisoč dvesto kvadratnih metrov, kar pomeni, da bo lahko sprejela štiri do pet tisoč ljudi.

Maksim: Zagotavljam ti, da mi je zelo prijetno ob misli, da se tako svetišče gradi tukaj v Turinu v čast vzvišene kraljice nebes. Toda kje jemljejo denar za tolike izdatke?

Tankredi: To vprašanje sem si že večkrat tudi sam postavil. Za preteklost mi ni znano, toda za prihodnost računamo na loterijo, se pravi na dobroto (nakaže roke, ki dajejo) tistih gospodov, ki so nam v korist in za nadaljevanje te gradnje zamislili to loterijo kot edino sredstvo dobrodelnosti.

Maksim: Tem gospodom moramo biti za njihovo tolikšno dobroto zelo hvaležni. Moramo se jim zahvaliti in ohraniti neizbrisen spomin na njihovo dobroto.

Ernest: Želim, da ne bi bili samo hvaležni, temveč da bi tudi molili zanje, da bi Bog razlil mnogotere blagoslove na vse organizatorje in organizatorke in na vse, ki so na kakršen koli način pomagali, da se je ta zadeva pripeljala k tako dobremu koncu.

Tankredi: Molil bom in prosil presveto Devico Marijo, da bi vsem tem našim dobrotnikom pripravila lep zahvalni venec.

Maksim: Naj živijo mnogo let vsi srečni in zadovoljni. Da ne bi nobeden, če bi se ponovno pojavila smrtonosna kolera, utrpel niti najmanjše škode.

Tankredi: In vi, gospod župan, ki ste blagovolili priti ta dan k nam na obisk, sprejmite posebne izraze naše hvaležnosti. In če potem, kakor se po navadi ob slovesnih priložnostih naslavlja na vladarje prošnja, tudi mi izrečemo posebno prošnjo, isto, kar smo že prosili drugikrat, da bi namreč podprli vlogo za izravnavo Vie Cottolengo pred cerkvijo Marije Pomočnice, da bi tako imeli lahek dostop do svetišča, ko bo dograjeno.

Ernest: Gospodje organizatorji in gospe organizatorke, vse, kar smo tukaj povedali, je tudi želja naših predstojnikov in naših sošolcev. In sedaj vas v imenu prav teh sošolcev prosimo za dobrohotno prizanesljivost, če vam zaradi našega skromnega socialnega položaja nismo mogli pripraviti bolj slavnostnega sprejema, kot bi si ga sicer zaradi svojih zaslug zaslužili in bi vam ga mi radi podarili. Dokazana dobrota vašega srca naj nam izkaže dobrohotno prizanesljivost. In sedaj vas vse vljudno vabimo, da bi počastili dvorano z razstavljenimi loterijskimi dobitki. In če boste srečali dobrotnike, vas prosimo, povabite jih, naj pridejo na ogled razstave kateri koli dan v tednu. S tem nam boste naredili veliko uslugo. Vedno nam bo v veliko zadovoljstvo, če bomo mogli znova pozdraviti med našimi obiskovalci tudi vas ali tiste, ki ste jih vi napotili na ogled razstave, kjer bodo videli darove, ki nam jih je naklonila vaša dobrota. Kar velja za druge, velja predvsem za naše organizatorje in organizatorke, in to vsakokrat, ko nam bodo ponovili obisk, s katerim so nam danes naredili velik praznik.

Po tem dialogu je eden izmed dečkov, ki je prvič nastopal na odru, oblečen v gianduio, deklamiral pesem v piemontskem narečju, ki jo je po don Boskovi zamisli spesnil don Jožef Bongiovanni. Fant je v šaljivem slogu pesnika Bernija pripovedoval, kako je v sanjah naredil dolgo potovanje, kako je v gradu bogatega gospoda prišel v zakladnico, polno zlatnikov in bankovcev, kako mu je gospodar podaril ves tisti zaklad in kako si je napolnil žepe s cekini in si vsega naložil, kolikor je mogel. Vse to je nesel don Bosku in vzkliknil: »Končno smo dobili denar za cerkev!« Toda njegovo veselje je trajalo le malo časa, kajti ko je padel s postelje, se je zbudil in se znašel praznih rok. Sklenil je z upanjem, da bodo dobrotniki znali popraviti to neprijetnost in bodo storili, da se bodo sanje kljub vsemu spremenile v resničnost.

Na srečo hranimo prepis te čudovite pesnitve kot dragocenost iz tistega časa.[13]

Tako so obhajali praznik začetka loterije, ki pa je bila uradno odprta s prihodom njenega kraljevskega visočanstva kneginje Genovske. Pripravili so ji slovesen sprejem z godbo in navdušenimi pozdravi fantov.

Ker se je medtem nabralo še veliko dragocenih dobitkov, je don Bosko prosil prefekta, da bi smel dotiskati še več srečk. Prošnji je bilo ustreženo.

Veleslavni gospod prefekt!

Odbor za pripravo loterije, ki je bila odobrena z odlokom dne 19. maja 1865, izpolnjuje dolžno obveznost, da vam sporoči, da je bila 19. marca 1866 odprta razstava dobitkov imenovane loterije.

Ob tej priložnosti smo ugotovili dobrohoten sprejem javnosti in ob velikem številu na novo prispelih dragocenih dobitkov bili primorani ponovno se obrniti na vas s prošnjo:

1. Potrditi oceno predmetov od št. 841 do vključno 2524. K temu naj se dodajo do sedaj neupoštevani predmeti od št. 1 do vštevši 59, kar pomeni 1684 dobitkov v vrednosti 41.982 lir, kot to potrjujejo pod črto podpisani ocenjevalci.

2. Da bi zato smeli dati v obtok 167.928 srečk kot dvojno vrednost predmetov, kot je to imenovana prefektura že dovolila.

V upanju, da bo prošnja uslišana, vam pripravljalna komisija izreka zahvalo, medtem ko se v njenem imenu z globokim spoštovanjem imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

Friderik vitez Oreglia, tajnik pripravljalnega odbora

Turin, 11. aprila 1866

Sledi seznam novih dobitkov, med katerimi so trije darovi Pija IX.: z zlatom okovana kameja iz školjke (500 lir), kameja iz granitnega kamna (800) in emajliran z zlatom okovan križ (200).

Pod črto je podana ocena izvedencev.

Na prošnjo duhovnika Janeza Boska sem ocenil zgoraj navedene umetniške predmete. Njihova vrednost je petnajst tisoč štiristo trideset lir (15.430). Potrjuje:

Turin, 9. aprila 1866

prof. Janez Volpato

Podpisani na prošnjo duhovnika Janeza Boska izjavljam, da sem pregledal galanterijske in podobne predmete, navedene v seznamu, in jih ocenil na šestindvajset tisoč petsto dvainpetdeset (26.552) lir. Potrjuje: Jožef Buzzetti

---

13 Glej MB VIII, str. 1951-1055.

Prefektura je odgovorila z naslednjim odlokom:

N.P.G. 6208. - ODDELEK 682; PREFEKT TURINSKE POKRAJINE

Potem ko smo vzeli v pretres dopis pripravljalnega odbora za loterijo, ki je bila odobrena z odlokom 19. maja 1865 v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu, ki prosi za dovoljenje za izdajo 167.928 dodatnih srečk, enakovrednih dvojni vrednosti predmetov, navedenih v drugem seznamu, ocenjenih na 41.928 lir;

potem ko smo videli in pregledali imenovani odlok z dne 10. maja 1865,

ODLOČAMO

1. *Dovoljujemo izdajo dodatnih 167.928 srečk po 50 centov v korist loterije za Oratorij sv. Frančiška Saleškega.*
2. *Preden bodo srečke dane v prodajo, morajo biti podpisane od enega člana pripravljalnega odbora ali od prefekta, ki ga predstavlja.*
3. *Drugi odlok tega urada bo določil kraj, dan in uro žrebanja omenjene loterije.*

Turin, 16. aprila 1866 *Prefekt TORRE*

Don Boskovi dobrotniki so se ob pesmi don Bongiovannija veselo smejali in pritrdilno ploskali. Dejansko je moral sen postati resnica, pa vendar ne takoj. Zato se je don Bosko tudi trudil, da je dobil od prijateljev posojila. Ti so mu popolnoma zaupali, ker so iz izkušnje vedeli, da je porok za njihov denar sama Božja mati Marija.

Gospodu grofu Frančišku di Viancino je pisal:

Predragi gospod grof!

Pripravljen sem sprejeti fanta Cinzana, ki ste mi ga priporočili vi v vaši že znani dobroti. Skušal ga bom usmeriti v šolanje. Škoda je le, da pri nas nimamo osnovne šole, on pa je končal komaj drugi razred. Treba je tudi videti, ali je sploh nadarjen za šolo. Storite tako: dajte mu kakršno koli knjigo in mu recite, naj se nauči na pamet kako stran. Kakor hitro si boste ustvarili svojo sodbo, mi jo sporočite. Potem bomo videli, kaj lahko naredimo.

Toda te dni me muči težka skrb. Do začetka aprila bi moral plačati štiri tisoč frankov. Upal sem na loterijo, ki na srečo dobro poteka in se srečke dobro prodajajo. Toda denar priteka le počasi. Tu pa gre za podjetnika, ki sodeluje pri gradnji cerkve in denar nujno potrebuje. Ali bi mogoče vaša uglednost lahko naklonila meni ali bolje rečeno Mariji Pomočnici potrebno vsoto? Kaj pravite? Zadovoljen bi bil tudi s posojilom na moj račun, če ne pri vas, pa pri kakem vašem znancu. To bi me rešilo iz zagate. Tako dobro delo bi vam prineslo bogato plačilo in med drugim tudi obilen blagoslov tukaj na zemlji in lepo bivališče za vas in za vso vašo družino v nebesih blizu matere Božje Marije.

Priporočam sebe in vso svojo družino vašim pobožnim molitvam in imam čast, da se imenujem vaše spoštovane uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 30. marca 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Prav tako je pisal grofici Callori:

Velezaslužna gospa grofica!

Aleluja! Velikonočni prazniki so tu in zato mislimo na plačilo naših dolgov. Na razpolago imam dva tisoč frankov vašega moža gospoda grofa. Če računa še na druga dva tisočaka, mu ju bom priskrbel do konca tedna, sicer ju bom še uporabljal do konca junija. Če imate kak prostor, kjer bi ju odložil, prav, sicer bom sam naredil izlet v Casale.

Nisem se mogel osebno zavzeti za knjižico o najsvetejšem Zakramentu, vendar mislim, da je tisk dobro utečen. Monsinjor iz Mondovija mi je poslal rokopis in na začetku prihodnjega tedna bodo stavci začeli delati. Je sicer precej dolgo besedilo, vendar menim, da bo ugajalo.

Veselo alelujo, gospa grofica, in srečne praznike: Bog naj razlije na vas, na vašega moža in vso družino obilen blagoslov.

Pozabil sem na eno stvar. Kip, ki ga bomo postavili na vrh kupole, bo stal znatno več, kot smo menili. Visok mora biti štiri metre. To pomeni debelejšo bakreno pločevino in s tem težjo obdelavo. Stal bo dvanajst tisoč frankov. Neka gospa se je ponudila, da plača osem tisoč. Nikakor ne mislim ostanka pripisovati vam, toda mogoče je ta nebeška mati storila, da so padali ali da padajo marengi (zlatniki) na vašo hišo.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami in odvrne od nas nevarnosti, ki se vedno večje in se v večjem številu bližajo.

Z globoko hvaležnostjo se izjavljam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 31. marca 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Skladno z don Boskovim finančnim stanjem je za mesec april izšel zvezek Katoliškega branja z naslovom O uporabi denarja. Napisal Jožef Frassinetti, prior pri Santa Sabini v Genovi. Zlata knjižica, ki bi morala priti v roke vseh katoličanov. Kaže, kako je denar največja sila na svetu in v rokah hudobnežev vzrok tolikerih nesreč. Toži o pomanjkanju velikodušne radodarnosti pri dobrih in nezadostno podpiranje katoliških ustanov. Izhaja iz velikega načela, ki se ga je držal tudi don Bosko: »Dobri ljudje danes ne smejo več razmišljati o tem, kaj so nujno dolžni podariti, temveč o tem, kako daleč lahko pametno in dovoljeno podpirajo dobrodelne ustanove: Ne dati le tistega, kar moramo dati, temveč tisto, kar moremo dati, in to do zadnje možnosti. »Poudarja, da se morajo združiti katoličani in tudi sredstva, s katerimi lahko dosežejo skupen cilj. Spodbuja ne samo bogate temveč tudi revne k dobrodelnosti in kaže, kako zlasti ubogi s skromnimi centi vzdržujejo velika dela, kot Družbo za širjenje vere in Sveto otroštvo, ki gredo v milijone.

Za mesec maj so tiskali zvezek z naslovom Pripovedi in prilike očeta Bonaventure z dodatkom Nimam časa. Odlična zbirka gradiva za pridige mladini in ljudstvu.

Za mesec junij so pripravljali Teodul ali otrok blagoslova, zgled za mladino izpod peresa velečastitega očeta Mihelangela Marinija. To je življenjepis nekega preprostega belgijskega fanta, ki je kot študent živel v domači hiši.

28.
POGLAVJE

Odbor za pomoč prizadetim od kolere v Anconi – Tajnikovo poročilo – Prihod prvih sirot iz Ancone – Nov dogovor med don Boskom in Odborom – Poročilo in pohvala predsednika Marinellija don Bosku – Don Bosko ne dopusti, da bi njegov vzgojni sistem prešel pod nadzor Odbora – Don Bosko prosi pri raznih škofih za izvzetje njegovih klerikov od vojaške službe

In kaj je z osirotelimi otroki iz Ancone? Od dne, ko so v Anconi velikodušno sprejeli don Boskovo ponudbo, je poteklo že več mesecev. V tem času je Božji služabnik, ganjen od žalostne usode mnogih drugih dečkov, ki so ostali brez staršev tudi drugod in so mu jih priporočali za sprejem, napolnil svoje zavetišče do zadnjega kotička. S tem so narasli njegovi izdatki in se je njegovo finančno stanje močno poslabšalo. Kljub temu ni pozabil na Ancono in je znova poslal svojo velikodušno ponudbo. Medtem so iz vse Italije, spodbujeni s krščansko ljubeznijo, prihajali darovi in več drugih dobrodelnih ustanov je ponujalo svoje usluge osirotelim otrokom iz Ancone.

V poročilu Odbora za pomoč prizadetim od kolere 1865 v Anconi (natisnjeno v tiskarni Giuseppe Civelli, Piazza Cavour, casa Terni, 1869, Ancona) beremo:

Poročilo, ki ga je prebral tajnik vitez odvetnik Bernard Ferrari na zasedanju 26. decembra 1865.

(II. stran 10). - Zadnji predlog, ki ste ga odobrili na seji 23. avgusta 1865, se glasi: Odbor je v načelu odobril misel, da bi, če je mogoče, za sirote, ki jih ne bi sprejeli v druge italijanske dobrodelne ustanove, odprli vzgojni zavod s pomočjo javne in zasebne dobrodelnosti, kolikor se predstavniki, ki imajo pravico do tega, ne bi zoperstavili postavljenim pogojem.

(stran II). - Velikodušnemu pozivu duhovnika Janeza Boska in velezaslužne Pergole se je odzvalo 57 dobrodelnih ustanov. Prostora je za 48 dečkov, k čemur ne štejemo mest, ki jih ponuja Bosko, in 45 deklic, skupaj 93.

Don Bosko je prejel naslednje obvestilo:

Ancona, 13. januarja 1866

V smislu dogovorjenega vam pošiljam tri sirote: Gustava Berlutija ter brata Adolfa in Avgusta Spazzacampagna, da jih sprejmete v zavod, ki ga vodite.

Gospod grof Jurij Pichi, ki se je velikodušno ponudil, da jih bo pospremil k vam, bo imel čast, da vam bo izročil listine imenovanih sirot in se vam v imenu našega Odbora ponovno zahvalil za velikodušno ponudbo v korist anconskih otrok, osirotelih zaradi kolere. Hkrati upam, da vam bom v prihodnje lahko poslal še druge dečke, kakor hitro mi boste sporočili, da so na voljo prosta mesta.

Dovolite mi, da vas najvljudneje pozdravim. Predsednik C. MARINELLI

Nadaljnji dogovori so spremenili prvotne pogoje za sprejem. Anconski Odbor je prejel od javne dobrodelnosti velike vsote, ki bi jih bilo treba nameniti tudi za sirote, ki so šle v Turin. Don Bosku so sporočili, da so druge dobrodelne ustanove, ki so sprejele sirote, že prejele podporo. Zato tudi on ni mogel, da ne bi omenil, da tudi oratorij, ki nima nobenih rednih dohodkov in živi od miloščine v zaupanju v Božjo previdnost, pričakuje podporo Odbora. Božji služabnik je bil vedno pripravljen zastonj sprejeti uboge, sirote in zapuščene. Toda če je bila zanje na voljo gotovina, ki so jo v ta namen dale na razpolago občinske uprave, ali vsote, nabrane pri zbirkah, ali volila dobrodelnih ustanov, ni v svoji previdnosti in čutu za pravičnost opustil deleža, ki mu je pripadal.

Odbor se je uklonil njegovim razlogom in se z njim dogovoril, kakor je mogoče brati v omenjenem poročilu Odbora, natisnjenem pri Civelliju.

Poročilo, ki ga je prebral predsednik vitez odvetnik Klemen Marinelli na zasedanju dne 25. marca 1866:

(Stran 24). - Končno imamo še predlog dobrodelnega duhovnika Boska iz Turina, ki se tiče te vrste nesrečnežev in ki mu moramo posvetiti vso pozornost. Ta je v svoji srčni dobroti ponudil zastonj trideset prostih mest, vendar dejansko lahko sprejme samo pet fantov. To nič ne zmanjšuje naše dolžnosti hvaležnosti, če v dobrodelnem navdušenju ni pravilno ocenil svojih zmožnosti. Toda njegov namen je bil odličen in veliko nam je pomagal s tem, da je dal dober zgled, ki so ga potem drugi posnemali. Predlaga nam naslednje: pripravljen je sprejeti dečke, ne mlajše od 12 in ne starejših od 17 let. V zavodu bi jih držal tri ali štiri leta, izučil bi jih kake obrti, katere dohodek (ko bi delali z dobičkom) bi šel v njihovo korist, potem ko bi zapustili zavod. Za vsakega fanta želi dobiti 600 lir. Zdi se, da bi glede na možnosti zavoda mogel sprejeti deset dečkov.

Predlog se nam v finančnem pregledu zdi ugoden, saj gre za določeno število let in usluge, ki bi jim jih naredil.

Na osnovi zaupnih informacij, ki smo jih prejeli, izpolnjuje zavod vse pogoje moralnosti, vzgojnih metod, zdravstvenega in higienskega varstva. Zato predlagamo Odboru,

da bi sprejel ponujeni predlog. Pri tem je treba zagotoviti, da bi ob morebitni predčasni prekinitvi dogovora Odbor prejel sorazmerni delež vplačane mesečnine.

Z druge strani pa bi nam dogovor z don Boskovo ustanovo dal priložnost, da bi poskrbeli za tiste fante, ki ne izpolnjujejo pogojev, ki jih postavljajo druge ustanove, medtem ko drugje na vse to ne gledajo tako zelo natančno.

Vzemimo za primer splošno postavljen pogoj, da mora biti sirota brez živečega očeta. Tako smo samo v nekaterih ustanovah lahko nastanili fante, ki tega pogoja niso izpolnjevali, otroci pa, zlasti nežnejše starosti z materjo hranilko niso dobivali od še živečega očeta nikakršne podpore.

Don Bosko je zagotovil, da bo z imenovano vsoto poskrbel za hrano, stanovanje, obleko, vzgojo in pouk tem sirotam in jih uvedel v kako obrt, oziroma, če bi bili izpolnjeni vsi pogoji, tudi v šolanje v smislu predpisov oratorija, in to za dobo ne manj kot treh let.

Že sprejete dečke so usmerili v šolanje in so bili zelo zadovoljni. Toda anconski Odbor je menil, da je treba oratoriju, preden bodo poslali še naslednje dečke, postaviti določene pogoje v korist njihovih varovancev.

Ancona, 7. aprila 1866 št. 322

Odbor za pomoč od kolere prizadetim je na svoji seji 25. aprila 1866 odobril predlog predsedstva, ki ga je predstavila vaša uglednost za sprejem 10 sirot v vaš zavod za tri ali štiri leta za 6000 lir vplačila za vzgojo in pouk, vendar s pogojem, da svoj vzgojni sistem in higienske razmere prepusti nadzoru predsedstva ali organa, ki mu bo sledil. Obenem mora zagotoviti, da bo povrnil vsoto denarja, če bi kateri izmed gojencev predčasno zapustil vzgajališče.

Ko vam sporočam to odločitev z namenom, da bi pospešili sprejem fantov, vas prosim, da bi mi sporočili, kakšna zagotovila nam dajete v zvezi z navedenimi zahtevami.

Sprejmite najgloblje izraze spoštovanja od predsednika C. Marinellija.

Božji služabnik, ki ni nikdar dovoljeval poseganja zunanjih v vodstvo hiše, je odredil naslednji odgovor:

Veleugledni gospod! Turin, 9. aprila 1866

Gospod don Bosko mi je zaupal nalogo, da vam odgovorim na vaše cenjeno pismo z dne 7. tekočega meseca. Don Bosko ne nasprotuje sprejemu navedenih predlogov. Vendar želi, da vas opozorim na eno stvar: da je v našem vzgojnem sistemu eno edino vodstvo in zato ne sprejemamo nikakršnega zunanjega nadzora. Ker se ustanova vzdržuje samo s pomočjo javne dobrodelnosti, ne pozna stalne in nespremenljive uprave, temveč se predstojnik ravna glede na okoliščine in vsakokratne potrebe varovancev.

Nadzor, ki ga dopuščamo, se tiče poročila o moralnosti, šolskem in učnem napredku, higienskih razmerah itn.

Naj vas še opozorimo, da je don Bosko sprejel in sprejema veliko fantov, ki mu jih pošilja vlada, občina, državne železnice, in ko je besnela kolera, je sprejel tudi 40 dečkov, ki mu

jih je poslal župan. Zato je moral in mora računati z veliko večjimi vsotami, kot je 6000 lir, ki jih ponuja vaša častivredna ustanova, pa pri teh vsotah ni niti vlada niti kdo drug zahteval kakega nadzora in kakih zagotovil. Zato tudi v vašem primeru ne misli spreminjati načina ravnanja. Končno pa poseduje tukaj v Turinu in drugod celo vrsto stavb, ki morejo nuditi zagotovilo za 6000 lir.

Potem ko smo to jasno povedali in od teh dveh pogojev ne odstopamo, se lahko domenimo o drugih stvareh, ki so potrebne za sprejem omenjenih fantov, ki jih priporočate njegovi dobrodelnosti.

Veseli me lepa priložnost, da izrazim svoje spoštovanje in spoštovanje gospoda don Boska vam in velezaslužnemu odboru; želim vam od Gospoda vse nebeške blagoslove itn. itn.

DON MIHAEL RUA

Odbor ni več zahteval drugih pojasnil in je 16. maja 1866 prosil Božjega služabnika, da sprejme v svoj zavod osem fantov, ki so že bili pripravljeni na odhod.

Don Bosko je bil v skrbeh, ker bi morali trije kleriki nastopiti vojaško službo, saj se je povsod govorilo o resni vojni nevarnosti. Zato si je prizadeval, da bi te klerike zaupal kakemu škofu, ki bi jih po veljavnih zakonih oprostil vojaške službe. Obrnil se je na njihove ordinarije, toda tri škofijske pisarne so odgovorile, da so že predložile vladi popoln seznam tistih redkih, ki bi mogli biti oproščeni. Nato se je obrnil še na druge ordinarije. Enemu izmed njih, mons. Losanni, škofu v Bielli, je don Rua v don Boskovem imenu pisal:

Prečastiti monsinjor!

Med fanti, ki naj bi po končanem gimnazijskem šolanju oblekli duhovniško obleko, je tudi Sekund Bernocco iz Cherasca. Ker ni imel potrebnih sredstev za šolanje, je opravil gimnazijo v tej dobrodelni ustanovi in sedaj tudi kot klerik iz istega razloga nadaljuje svoje šolanje pri nas.

Kot letnik 1846 bo moral letos na nabor. Prosili smo že kapitularnega vikarja, da bi ga dal na seznam oproščenih nabora, pa ni bilo več mogoče.

Zato se obračam na vašo uglednost in vas spoštljivo prosim, da bi ga dali na seznam fantov te škofije in tako rešili nabora, ker je še nekaj praznih mest. Če vam ga ne bi bilo mogoče obvarovati nabora, bi vas prosil, da bi mi čim prej sporočili, da bi so obrnil na kako drugo škofijo.

Vam v vednost izjavljam, da je ta klerik že končal latinske šole in je sedaj v prvem letniku filozofije. Bil je vedno uspešen pri izpitih in njegovo moralno obnašanje je vredno vse pohvale. Zato dobro kaže, da bo uspel v duhovniškem stanu, ki je edini cilj njegovega življenja.

Prosim vas, da mi dobrohotno oprostite mojo nadležnost in mi dovolite, da vam želim vse najboljše iz nebes, ko imam čast, da se izpovedujem za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Za don Boska DUH. MIHAEL RUA, prefekt

Turin, aprila 1866

Vendar tudi škof v Bielli ni mogel ustreči don Boskovi prošnji. Prav tako tudi poskusi pri drugih prelatih niso prinesli ugodnejšega izida in se je po enem mesecu še vedno ukvarjal z isto težavo. Zato je on sam pisal mons. Jakobu Filipu Gentilu, škofu v Novari.

Velespoštovana ekscelenca!

Že več mesecev sem vas želel obiskati, da bi se z vami pogovoril o nekaterih zadevah, toda pri tem me je ovirala cela vrsta majhnih, pa nenehnih stvari. Prosim vas, da bi pomagali oprostiti vojaške službe tri klerike. To mi je svetoval gospod vikar Garga. Če imate še prostor na seznamu, bi vas prosil za naslednjo uslugo. Če vam je mogoče, bi vam takoj dostavil:

1. Odpustnico svojega škofa z datumom pred žrebanjem številk.

2. Rojstni list, spričevalo o lepem vedenju in datum preobleke.

3. Potrdilo, da študirajo v naši hiši in pomagajo pri asistenci ubogih dečkov praznič-nih oratorijev in da so brez vseh sredstev za študij.

Oblast se je vedno zadovoljila s temi tremi potrdili in ni delala nikakršnih težav.

Naša cerkev, ekscelenca, napreduje in kupola je iz dneva v dan višja. Podelite svoj blagoslov vsem, ki so pri tem zaposleni in pomagajo na kakršenkoli način.

Vsi se priporočamo v vaše molitve, in medtem ko vam želim krepkega zdravja iz nebes in veliko let srečnega življenja, imam globoko hvaležen čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 24. maja 1866 *duh. Janez Bosko*

Odgovor je zadostil njegovemu pričakovanju, tako da je 29. maja mogel pisati vikarjema v Brugnatu in Albi ter don Joriu, škofovemu kaplanu v Bielli, da ima oprostitev za te klerike.

29.
POGLAVJE

Zveza med Prusijo in Italijo proti Avstriji – Don Boskova skrb za gradnjo cerkve: prošnja ministru za bogočastje – Dar iz hvaležnosti postajenačelniku – Sprejem fanta, ki ga je priporočil župan – Prošnja kralju, ki sprejme loterijske srečke – Prošnja za mavricijsko odlikovanje –Don Bosko se trudi za loterijo – Don Bosko pokara nekega župnika zaradi slabo vzdrževane cerkve – V Cuneu napove revni ustanovi redovnic velik razcvet – Odpravljeno neurje v Revellu – Don Bosko ohranja v nasprotovanju mirno kri – Odpor do ministrantov in zavrnitev nekega sramotilca – Cvetke in vzdihljaji, ki jih je za mesec maj predložil fantom zavoda v Lanzu

Omenili smo že govorice o vojni. Med pripovedovanjem teh spominov smo že navedli vzroke za nasprotovanje, ki ga je kazala Nemčija.[14] Dolgi diplomatski razgovori s pruskim ministrom Ottom von Bismarckom in Avstrijo, sedaj zahrbtni pa spet izzivalni, niso dali nikakršnih zaželenih sadov. Zbornica v Frankfurtu je priznavala upravičenost avstrijskih stališč, toda Bismarck si je po ščuvanju sektašev hotel za vsako ceno prisvojiti danski kneževini Schleswig-Holstein, izključiti avstrijsko cesarstvo iz nemške konfederacije, spremeniti vladarje majhnih držav v pruske prefekte in jim pustiti naslov in civilni položaj. Tako smo se znašli na pragu vojne. Toda še preden se je zgodil oboroženi spopad, je Prusija 8. aprila 1866 z Italijo pod vodstvom ministra La Marmora sklenila zvezo s tem, da ji je obljubila beneške pokrajine. Toda Italija se je hotela polastiti tudi Trenta z italijanskim delom Tirolske, Trsta in Istre.

Cesar Napoleon, ki je že dalj časa poznal Bismarckove zamisli, je odobraval te načrte, saj mu je ta obljubil rensko pokrajino, in se je odločil za nevtralno stališče. Bismarck je začel pošiljati v Italijo ladje, polne oklepnih vozil, streliva,

14 BiS 7, str. 67 in 404.

opreme, konj in vsega drugega in zahteval od zakonodajne skupščine okrepitev kopnih in morskih sil za sto tisoč mož. Napoleon ne bi nikdar dopustil, da bi se ob morebitni zmagi Avstrije izničilo njegovo delo v Italiji. Več francoskih časopisov je objavilo članke, v katerih so napovedovali odstop Sardinije Franciji.

Toda boj proti Avstriji ni bil nič drugega kot samo eden izmed dogodkov v boju sektašev proti papeštvu in Cerkvi. Meseca aprila so v Firencah natisnili demokratski razglas, v katerem je bilo rečeno: »Resnično, veliko rimsko vprašanje ni v zavzetju mesta Rima. Verjetno je, da bo kralj v kratkem času stopil v Rim in naredil red med barikadami, ki jih postavljajo Rimljani. Rimsko vprašanje je obseženo v padcu papeštva, v kronanju Lutrovega začetega dela, v svobodi vesti, v razglasitvi svobode mišljenja, v vzpostavitvi znanosti na oltarjih katoliškega Boga.« Istočasno je princ Hieronim Bonaparte ponavljal: »Avstrija je najmogočnejša branilka katolicizma na svetu in njegova zadnja trdnjava. Treba jo je uničiti in izbrisati s sveta njene sledove. Naloga Prusije je uničenje katoličtva na Dunaju, kakor naj to stori Italija v Rimu.«[15]

Iz vsakega zla, ki ga je sicer obžaloval, pa je don Bosko znal dobiti razloge za pospeševanje dobrega s pomočjo presvete Device in je dajal za to zgled.

Medtem ko si je don Bosko prizadeval, da bi za svoje klerike izposloval oprostitev od vojaške službe, je razmišljal o vedno večjih finančnih stiskah zaradi revščine ljudstva, ki mu je treba pomagati, in drugih težavah, s katerimi se je srečeval pri gradnji cerkve. Pisal je grofu Cibrariu pismo in naslovil enako prošnjo De Falcu, pravosodnemu ministru in ministru za bogočastje. Ta mu ni odgovoril, zato mu je don Bosko leta 1868 poslal pismo z enako vsebino.

Ekscelenca!

Že dolgo je med številnim prebivalstvom mestne četrti Valdocco tega mesta čutiti potrebo po cerkvi.

Več kot trideset tisoč odraslih in veliko število otrok iz vsega mesta toži, da nimajo bogoslužnega prostora, kjer bi mogli zadostiti svojim verskim dolžnostim.

Zaradi te potrebe sem se odločil za gradnjo cerkve na zemljišču, ki sem ga nalašč v ta namen kupil nedaleč od sedanjega Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

Ker je pomanjkanje sredstev zavlačevalo začetek del, me je vaša ekscelenca, potem ko je bila obveščena o resnosti položaja, po generalnem ekonomu spodbudila k delu z obljubo petnajst tisoč frankov, kot je to navada pri gradnji cerkva v Turinu.

V strahu pa, da delo ne bi moglo napredovati, je bilo določeno šest tisoč frankov za izplačilo, ko bi bili narejeni temelji, in tri tisoč, ko bi zrasla do strehe.

---

15 Journal de Bruxelles, 30. junij.

V pogovoru mi je bilo obljubljeno še dodatnih devet tisoč frankov, ko bi bila opravljena vsa ta dela, da bo stavba zgrajena do konca.

Prav ta dela so sedaj končana: zidovi, stebri, streha, veliki notranji oboki so postavljeni. Toda prav sedaj je vedno bolj čutiti pomanjkanje denarja, bodisi ker se vedno bolj izrablja dobrodelnost zasebnih oseb bodisi zaradi prenosa glavnega mesta, iz česar izhaja velika težava za nadaljevanje začetih del, če nam vaša ekscelenca ne pride na pomoč.

Prosim vas, da dobrohotno premislite o tisočih fantov in množici meščanov, ki si želijo novega poslopja, in nam naklonite podporo, ki ste nam jo z besedo obljubili.

Vsi Turinčani in zlasti še prebivalci Valdocca se mi pridružujejo z zagotovilom hvaležnosti in trajnega priznanja vaše naklonjenosti in enodušno želijo nebeški blagoslov za ugledno osebo našega vladarja. V veliko čast mi je, da se smem imenovati vaše uglednosti vdanega prosilca.

Turin, 16. aprila 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Don Bosko je pospešil prevoz gradbenega materiala, preden bi prekinili oziroma več ne dovoljevali prevoza tovora po železnici. V znamenje hvaležnosti je nekemu uslužbencu železnic, ki mu je veliko pomagal, podaril en izvod svoje Zgodovine Italije v umetniški vezavi, ki je prejemniku, kakor lahko razberemo iz priloženih listin, bila v veliko veselje.

Popolnoma nič ni tudi zmanjšal svojega prizadevanja za loterijo. Pravega zaščitnika loterije in oratorija se je izkazal turinski župan, ki nikakor ni hotel, da bi ta sveta pobuda utrpela kakršno koli škodo. Don Bosko se mu je oddolževal tako, da je zastonj sprejemal v svoj zavod dečke, ki mu jih je priporočal.[16]

Dne 16. aprila je prosil kralja, da bi sprejel še nadaljnjih 400 loterijskih srečk. Ministrstvo kraljeve hiše mu je poslalo naslednji laskav odgovor z dopisom oddelka in zaporedno številko zapisnika 622.

Firence, 13. maja 1866

Posebno zanimanje, ki ga njegovo veličanstvo kralj kaže za vzgojne ustanove in kar je že velikokrat potrdilo, me je opogumilo, da sem predstavil kralju vsebino vašega pisma z dne 16. aprila, v katerem ponujate v nakup 400 loterijskih srečk v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

V zadoščenje mi je, da vam lahko sporočim, da je njegovo kraljevo veličanstvo kljub mnogim izdatkom, ki težijo blagajno kraljeve hiše, odobrilo sprejem srečk za omenjeno loterijo, kar znaša 200 lir, ki jih boste lahko na začetku prihodnjega meseca dvignili pri Glavni zakladnici kraljeve hiše v Turinu. Sprejmite izraze mojega globokega spoštovanja.

Vodja ministrstva REBAUDENGO

---

16 Gospod Janez Krstnik Lobina, nekdanji kraljevi uradnik, ki nima nobenih sredstev in mora preživljati ženo in tri otroke, bi rad videl, da bi sprejeli v svoj zavod njegova sinova Frančiška in Petra; prvi je star 15, drugi pa 13 let. Pisec se zato obrača na vas s prošnjo, da bi videli, ali je mogoče sprejeti ta dva fanta v zavod, ki ga vodite. - Vdani služabnik, župan Galvagno.
Don Bosko je sprejel starejšega fanta.

Da bi gospoda Klavdija Gamboneja nagradil za njegov dar 3.000 lir, ki jih je podaril oratoriju, je don Bosko naslovil na grofa Cibraria prošnjo za odlikovanje tega velikodušnega dobrotnika. Rade volje jo objavljamo, ker nam daje vpogled v olikano vljudnost Božjega služabnika.

Ekscelenca!

Spoštljivo prosim vašo ekscelenco, da bi dobrohotno prebrali, kar v naslednjem poročam o velikih zaslugah gospoda Klavdija Gamboneja.

1. *Že 36 let je svečar kraljevega dvora in njunih kraljevskih visočanstev kneza Genove in princa Savoja- Carignana, v svoji stroki je vedno veljal za izrednega umetnika. Na vseh javnih razstavah je prejel častna odlikovanja. Na razstavi v Firencah je prejel prvo nagrado.*
2. *V žalostnih dneh kolere 1835 v Cuneu in 1855 v Turinu je bil od raznih občinskih uprav izvoljen za prideljenega nadzornika in dobil priznanja za svojo zavzetost, ki jo je pokazal v tistih hudih dneh, kot je to mogoče razbrati iz poročila uradnega glasila, tedanje Gazzette Piemontese. Imenovani je lastnik dveh svečarn, ene v Pinerolu in druge v Turinu, in blagajnik družbe Consorzia (Zadruga) San Giovanni, član Sveta svetega turinskega prta.*
3. *Vedno je delal v korist ubogih in jim pomagal tako na njihovih domovih kakor tudi s tem, da je na svoje stroške pošiljal zapuščena dekleta in fante v dobrodelne ustanove. Prav tako je že ob več priložnostih pomagal Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, kjer je zbranih osemsto revnih dečkov, in sedaj nazadnje, ko je zvedel, da smo v veliki stiski, daroval tri tisoč frankov.*
4. *Je lastnik trinajstih listin, ki pričajo o njegovi vdanosti njegovemu kraljevskemu veličanstvu vladarju.*

Zaradi vseh teh dokazov javne zaslužnosti ponižno prosim vašo uglednost, da bi gospodu Klavdiju Gamboneju podelili v znamenje priznanja Mavricijev križ in s tem počastili njega in njegovo družino.

Res je, da je vsota, ki jo namenjajo ob takih priložnostih, manjša od splošno določene, vendar prosim vašo uglednost, da bi upoštevali prejšnje zasluge, ki daleč presegajo zahteve običajev.

Kar sem zgoraj navedel, lahko potrdim z dokumenti, ki jih na vaš ukaz takoj predložim v vpogled.

Jaz in moji ubogi dečki smo prepričani, da bomo dosegli zaželeno uslugo, se pravi, da boste tako dobri in boste vzeli v pretres vse zgoraj navedene razloge in podelili odlikovanje tako zaslužnemu možu. Tako boste k dokazom vaše naklonjenosti do našega zavetišča dodali še nov dokaz vaše blagohotnosti.

Naj nebeški blagoslov pride na vas in vse, ki se trudijo za zapuščeno mladino. Z globokim spoštovanjem si dovoljujem izraziti čustva globoke vdanosti do vaše uglednosti.

Ponižni in vdani služabnik duh. Janez Bosko

Turin, 29. maja 1866

Obveznosti loterije in pogoste prošnje župnikov, da bi pridigal v krajih okoliških pokrajin, so don Boska prisilile, da je bil zelo pogosto zdoma. Celo najtesnejši prijatelji so ga v bojazni, da ga ne bodo našli doma, prosili za sprejem po pošti. Gospe Azeliji, hčerki markiza Fassatija, je takole odgovoril:

Veleugledna gospa Azelija!

V nedeljo opolnoči bom doma in mi bo v veliko uteho, da bom mogel sprejeti na obisk gospo grofico Marne.

Lahko noč vam, očetu in mamici. Naj vas Bog vse obdaruje s svojimi blagoslovi.

Molite zame in za moje poredneže in me imejte v Gospodu za vaše uglednosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 18. aprila 1866

Drugo pismo, naslovljeno na ugledno gospo grofico Bosco-Riccardi, ki je z drugimi gospemi popravljala obleko fantov iz oratorija, nam da vedeti, kako so mnoge obveznosti v mesecu maju don Bosku preprečevale, da bi obiskal svoje prijatelje in dobrotnike.

Velezaslužna gospa grofica!

Ne morem vas priti obiskat, čeprav bi rad. Vendar prihajam v osebi Jezusa Kristusa, ki se skriva pod temi cunjami, in vas prosim, da jih v svoji veliki dobrotni naklonjenosti pokrpate. To je sicer obremenitev, toda upam, da bo za vas zaklad za nebesa.

Bog naj blagoslovi vas, vaš trud in vso vašo družino, medtem ko imam čast, da se izpovedujem za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 16. maja 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Tako je razdajal samega sebe, nadaljeval svoje pohode, posvečene večji Božji slavi in blagoslovljene od Marije Pomočnice. Don Frančišek Dalmazzo poroča:

»Don Boskovo ljubezen do vsega, kar je bilo povezano z vero in njegovo gorečnostjo za Božjo hišo, se je jasno pokazala, ko sem ga nekoč spremljal na obisku pri nekem župniku v bližnji okolici Turina. Ko je po obisku župnišča šel v cerkev in videl, da je vsa zanemarjena in propadla, je župniku očital neprizadevnost za dostojanstvo Božje hiše. Nato je dodal: »Vaše župnišče je veliko bolje ohranjeno in z vsem oskrbljeno. Toda Božja hiša je slabo negovana. Zakaj ne mislite na to, da bi postavili v kraju novo cerkev?

Ne vem, ali je župnik v odgovor na ta očitek ali iz kakih drugih razlogov poskrbel v posmrtni zapuščini za vse potrebno. Toda poskrbel je.«

Usmiljene sestre so v Cuneu odprle dom za uboge in zapuščene deklice z namenom, da bi jih poučevale gospodinjstva. Za vodstvo je bila določena sestra

Arhangela Volontà in še neka druga sestra. Ko sta prišli v Cuneo, sta bili presenečeni, kajti stavba ni niti najmanj ustrezala zahtevam vzgojne ustanove. Zidovi so bili majavi in vso opremo je sestavljalo nekaj stolov in dve slamnjači. Prišli sta že dve deklici, toda nikjer ni bilo zagotovljenih kakih dohodkov. V takem stanju je bila hiša tiste dni, ko se je don Bosko mudil v Cuneu. Jezuit p. Ciravegna ga je povabil, da sta obiskala novo ustanovo.

Božji služabnik je v tisti izredni revščini prepoznal začetke Božjega dela, ki je bilo deležno blagoslova iz nebes. Sestram je dejal: »Vidim, da ni ničesar, kar bi vas oviralo pri delu. Res je, ne morete iti tako naprej, toda bodite prepričane in mirne, da vas bo Bog blagoslovil in podprl vse vaše napore. Ob svojem času boste dobile veliko in udobno hišo, kjer boste mogle storiti veliko dobrega.« Nato jih je blagoslovil in odšel. Od tega blagoslova Božjega služabnika je preteklo štiriindvajset let in sestra Arhangela se mu je šla zahvalit za blagoslov, ki ga je podelil njihovi hiši, v Valsalice, kjer so počivali njegovi zemeljski ostanki.

Sedaj je bila njihova hiša nekaj drugega; v njej je bilo deset sester in sto deklic, ki so bile oskrbljene od Božje previdnosti, kot je don Bosko obljubil.

Tega leta je don Bosko v Revellu di Saluzzo obiskal župnika don Frančiška Geuna, kanonika in dekana. Kar nenadoma je nastal silen vihar. Nevihta je razsajala, začela je padati toča in ljudje so se zbrali v cerkvi, da bi Bog prizanesel njihovemu pridelku. Tudi župnik je prihitel ter vzel roket in štolo za don Boska, ki je ob tej veliki nevarnosti povabil ljudstvo, da bi se zateklo k Mariji Pomočnici. Začel je peti Maria Auxilium Christianorum, ora pro nobis. Ljudstvo je odgovorilo 'ora pro nobis' in že hotelo nadaljevati z drugimi molitvami. Toda on je na glas trikrat ponovil vzklik Maria Auxilium Christianorum, ora pro nobis. Pri tretjem vzkliku je neurje v hipu utihnilo in prikazalo se je sonce. Župnik in ljudstvo so bili vsi iz sebe od veselja zaradi tako velike očitne milosti.

Don Bosko se ni bal neprijetnosti potovanj niti tega, da je pogosto zamudil vlak, kajti ljudje, ki jih je srečeval na cesti, so ga zadrževali. On je bil vedno vsem vse. Mi sami smo bili priča naslednjega dogodka.

Nekega dne je don Bosko dejal enemu izmed sobratov, da bi ga spremljal na postajo Porta Nuova. Sveto mašo naj bi daroval v kraju, kamor je bil namenjen. Toda ko je stopil iz sobe, je prišel neki klerik, ki mu je moral povedati dve besedici na uho. Don Bosko se je ustavil in poslušal. Na stopnicah je srečal še drugega, ki mu je tudi hotel govoriti. Don Bosko se ustavi in posluša. Pri vhodu ga je čakal še tretji in se je mirno spustil z njim v pogovor. Pod stebriščen so ga obdali duhovniki in kleriki in vsakemu je bil na voljo. Končno se je napotil k izhodnim vratom, ko je neki deček pritekel in ga poklical po imenu. Don Bosko se je us-

tavil, ga poslušal in odgovarjal na njegova vprašanja. Da je v teh okoliščinah ohranil mirno kri, je moral imeti Jobovo potrpežljivost. Ko je prišel na postajo, je vlak že odpeljal. On pa se prav nič ni vznemiril, temveč je šel darovat mašo v cerkev sv. Karla, se nato vrnil na postajo in se odpeljal z naslednjim vlakom.

Bil je utelešena mirnost, povezana z odločno vztrajnostjo, s katero je obvladoval oratorij v določenih težkih trenutkih zaradi razposajenosti kakega fanta.

Odločen nasprotnik oziranja na ljudi, ni mogel trpeti v hiši fantov, ki bi bili slab zgled svojim tovarišem. V oratoriju je lepo uspevala družba ministrantov in don Bongiovanni jo je vodil. Toda leta 1866 je veliko gojencev začelo sramotiti tiste, ki so bili člani te družbe, in niso opustili nobene priložnosti, da jih ne bi opravljali. Najbolj sramotilna beseda, ki so jo mogli iznajti, je bila bongiovannist. Tako je bilo nekaj mesecev in don Bosko je videl, da so se nekateri ustrašili, se ohladili v pobožnosti, nekateri pa celo izstopiti iz družbe. Don Bosko je nekaj opravljivcev zasebno opozoril in pri večernih govorih jasno povedal, da bo ministrante podpiral z vso močjo. Ker se stvar še ni hotela pomiriti in ko je obžaloval, da njegove besede niso imele zaželenega uspeha, je odločil, da če bo še kdo iz zaničevanja tovarišev ali da bi se norčeval iz ministrantov, izrekel besedo bongiovannist, bo takoj izključen iz zavoda.

Toda ti razgrajači so bili tako podivjani, da so zlorabili don Boskovo dobroto in nadaljevali svoje nečastno početje. Zato in tudi iz drugih razlogov so bili odpuščeni iz zavoda. Od te druščine je v oratoriju ostal še deček, zelo nadarjen, priden v učenju in sicer neoporečnega vedenja. Toda ministrantov ni mogel prenesti za nobeno ceno. Tudi on se je ob don Boskovih besedah, namesto da bi se poboljšal, še bolj zagrizeno obnašal in ponavljal zloglasni vzdevek ter dodajal: »Rajši kot da bi pristopil k ministrantom, sem izključen iz zavoda. Rajši smrt.« In tiste, za katere je menil, da so bili vzrok odpustitve tovarišev iz zavoda, je posmehljivo imenoval vohuni.

Don Bosku je bilo hudo, da bi tega dečka izključil kakor druge. Zato se je delal, kot da nič ne ve o njegovi nesramnosti, in je čakal na ugoden trenutek. Ta je kmalu prišel. Fant je imel don Boska neizmerno rad in je bil prepričan, da so se člani družbe ministrantov opirali nanj samo zato, da jih je zagovarjal. Nekega dne pa se je ta deček pojavil v don Boskovi sobi ves objokan in mu prinesel pismo svojih staršev. Menil je, da don Bosko nič ne ve o njegovem odporu do ministrantov. Božji služabnik ga je ljubeznivo sprejel in vprašal, kaj želi.

– Prišel sem, da vas prosim za uslugo.

– Kaj želiš?

– Moji starši so mi poslali tole pismo.

– So tvoji starši zdravi?

– Zdravi so. Toda sporočajo mi, da se je zgodilo veliko hudega in da stvari v družini ne kažejo dobro.

– Zelo mi je žal.

– Ne morejo več plačevati 18 lir na mesec. Zato mi pišejo, da naj vas prosim, da bi mi znižali na 10 lir mesečno, sicer me bodo vzeli iz zavoda.

– In zakaj ti je težko zapustiti zavod?

– Oh, don Bosko! Da bi se vrnil domov? Jaz, ki sem že tako daleč v šoli in imam namen postati duhovnik, bi zdaj opustil šolanje in pokopal vse upanje?

– Toda, kaj hočeš? Doma boš že našel kak drug način, da si boš služil kruh.

– In kaj bodo rekli moji tovariši, ko bodo videli, da sem se vrnil. Moji starši me več ne morejo šolati. Moral bom vzeti v roke motiko in kramp in obdelovati zemljo. - In je bridko jokal.

– Toda, dragi sinko, kaj hočeš, da naredim? Poln sem dolgov in izdatkov. Potrpi. Bomo videli, ali bo mogoča prihodnje leto.

– Oh, don Bosko, ne zapustite me. Bodite tako dobri in me še imejte v hiši. Tudi staršem, ki so v taki stiski, bi bilo v pomoč.

– Ali razumeš, da s tem, ko zmanjšam mesečnino tebi, odvzamem toliko drugim dečkom.

– Fant je bil iz sebe zaradi žalosti in don Bosko je nadaljeval: Zate bom storil vse, kar je mogoče. Toda z enim pogojem. Povej mi, ali si priden?

– Storil bom vse, kar je v moji moči, da vas zadovoljim.

– Prav, verjamem ti. Toda potrebujem koga, ki ga bom izbral, da bo pazil nate, ki bo zate odgovoren, ki mi bo mogel reči, da si zaslužiš to pomoč.

– Prav, sprejemam ta pogoj. Boste videli ...

– In da boš ravnal po nasvetih, ki ti jih bo on dajal.

– Da, gospod, pokoraval se bom. Povejte mi, kdo je to.

– Poznaš v hiši nekega don Bongiovannija?

– Da, gospod - je odgovoril fant in oblila ga je rahla rdečica.

– Prav, pojdi k njemu in mu povej vse, o čemer sva se dogovorila. Popolnoma mu zaupaj in videl boš, da boš zadovoljen. Obljubljam ti, da če mi bo don Bongiovanni dal o tebi dobra poročila, ti bom znižal mesečnino ne samo na 10, temveč tudi na 5 lir. In če tvoji starši ne bi mogli plačati zate, te bom imel v zavodu zastonj.

– Fant je poljubil don Bosku roko in odšel s povešeno glavo.

Šel je iskat don Bongiovannija, ki mu je don Bosko dal potrebna navodila.

Naslednjo nedeljo je bil velik praznik ministrantov in so slovesno korakali pred duhovnikom k oltarju. Tedaj so v veliko začudenje gojencev, ki so vse pozorno opazovali, videli, kako je s povešenimi očmi in ves zardel v obraz, oblečen

v talar in roket, korakal tudi naš deček. Bila je prava sramota. Toda samo za en dan. Kajti od tega dne se je odločno poboljšal, in to iz vsega srca. Tako je don Bosku uspelo, da je dejanje ovrglo tisto zagotovilo: Rajši vidim, da me izključijo iz zavoda, kot da bi pristopil k ministrantom.

Dne 30. aprila je don Jožef Persi začel v oratoriju pridigati duhovne vaje in don Bosko je za vsak dan napisal cvetko, ki naj bi jo gojenci darovali Mariji v njej posvečenem mesecu.

Cvetke za mesec maj leta 1866

1. *Ko bom šel mimo Najsvetejšega, bom pobožno in spoštljivo pokleknil in v svojem srcu vzkliknil: Hvaljeno in češčeno naj vedno bo presveto Jezusa rešnje telo. Vzdihljaj: Marija, tebi posvečam svoje srce.*
2. *Goreče prosi Marijo, da v tem mesecu noben naš tovariš ne bi padel v smrtni greh. - Vzdihljaj: Pribežališče grešnikov, prosi za nas.*
3. *Vsak naj prosi kakega tovariša ali koga drugega, da bi mu svetoval, kaj bi lahko naredil, da bi ugajalo Mariji. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi vedno napredovati v kreposti.*
4. *Obljubimo Mariji, da ji bomo vedno zvesto vdani in v znamenje vdanosti nosili okoli vratu njeno svetinjico, ki jo bomo pobožno poljubili, preden bomo legli spat. - Vzdihljaj: Devica Marija, sprejmi me pod svoj plašč in me varuj vsega hudega.*
5. *Zavzetost za pobožno in pozorno opravljanje molitev dobrega kristjana, zlasti pred jedjo in po njej ter pred učenjem, šolo in delom in po njih. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da te bom vedno bolj ljubil.*
6. *Iz ljubezni do Marije bom prenašal napake svojega bližnjega, zlasti tiste, ki se jih težko znebimo. - Vzdihljaj: Devica Marija, vžgi v mojem srcu ogenj ljubezni.*
7. *Daruj Mariji vse pobožne vaje, ki jih boš opravljal ta mesec, in prosi jo odpuščanja za vse dosedanje brezbrižnosti. – Vzdihljaj: Devica Marija, stori, da te bom vedno bolj ljubil.*
8. *Uporabljaj dobro svoj čas, se pravi, glej, da ne boš niti ene minute brez dela, vendar vse v večjo Božjo slavo. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da si bom zaslužil nebesa.*
9. *Naredi Mariji v čast kako duhovno ali telesno zatajevanje. - Vzdihljaj: Devica Marija, daj mi čisto in brezmadežno srce.*
10. *Opozori kakega tovariša, ki ima kako napako v govorjenju ali obnašanju. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi obvladovati jezik.*
11. *Ko se zjutraj zbudiš, dvigni svojo prvo misel k Mariji in obljubi, da boš čez dan storil kako dobro dejanje njej v čast. – Vzdihljaj: Kako srečen bi bil, če bi bil Mariji vedno zvest.*

12. *Opravi kratko molitev k Mariji, da bi storil trden sklep, da boš vedno gojil čednost sramežljivosti. – Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da se bom navdušil za čednost sramežljivosti.*
13. *Opravi temeljito izpraševanje vesti in pripravi se na spoved, ki naj bi bila kakor zadnja v življenju. - Vzdihljaj: Marija, vedno me varuj greha.*
14. *Točna pokorščina predstojnikom: spovedniku v duhovnih stvareh, učitelju pa v šolskih. - Vzdihljaj: Devica Marija, sedež modrosti, prosi zame.*
15. *Zatajuj svoj jezik. Zamolči besedo, ki bi lahko žalila ljubezen, nravnost ali dobro navado. - Vzdihljaj: Devica Marija, stori, da bosta moja duša in telo čista.*
16. *Ohrani popoln molk v spalnici in glej, da ne boš klepetal, ko boš zvečer šel iz govorilnice v spalnico. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom jezik uporabljal v Božjo slavo.*
17. *Vsakokrat ko boš molil ali slišal moliti slavaočetu, se prikloni v čast presveti Trojici. - Vzdihljaj: Devica Marija, tempelj presvete Trojice, prosi za nas.*
18. *Poglej, ali med svojimi papirji, slikami, knjigami imaš kaj nespodobnega, in tisto v čast Mariji vrzi v ogenj. - Vzdihljaj: Devica Marija, nebeška vrata, prosi zame.*
19. *Razmisli o tistih dolžnostih svojega stanu, na katere največkrat pozabimo, in prosi za Božjo pomoč ter obljubi Mariji, da se boš poboljšal. – Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom čim popolneje služil Bogu.*
20. *Obljubi pred Marijinim oltarjem, da se boš za vsako ceno znebil tiste svoje napake, ki jo najbolj poznaš. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom vedno bolj spoznaval samega sebe.*
21. *Vsakokrat, ko vstopiš v cerkev, se z blagoslovljeno vodo pobožno pokrižaj. - Vzdihljaj: Devica Marija, stori, da ne bom nikdar brezbrižen v stvareh, ki se tičejo vere.*
22. *Iz ljubezni do Marije se ne bom niti za šalo z rokami dotikal drugega. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da si bom pridobil vljudnost in previdnost v govorjenju s svojimi tovariši.*
23. *Povabi kakega tovariša, da bosta skupaj opravila obisk Najsvetejšega in Marije. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da postanem svet.*
24. *Daj dober nasvet kakemu svojemu tovarišu in ta naj ga izpolni iz ljubezni do Marije. - Vzdihljaj: Devica Marija, izprosi mi krepost pobožnosti.*
25. *Pokaži največjo zavzetost v izpolnjevanju opravil svojega stanu. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom točno izpolnjeval svoje dolžnosti.*
26. *Največja previdnost in zavzetost zvečer, ko se slačiš, in zjutraj, ko se oblačiš. Vzdihljaj: Devica Marija, mati svete čistosti, prosi zame.*
27. *Niti z najmanjšo stvarjo ne prekrši hišnega pravilnika, zlasti v tem, kar se tiče spalnice. - Vzdihljaj: Devica Marija, nauči me kreposti ponižnosti.*

28. *Bodi pozoren pri daritvi svete maše in opravi kratko molitev za tistega, ki malo ljubi Marijo. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da si pridobim čednost ponižnosti.*
29. *Vsak naj se dá kakemu tovarišu opozoriti na tisto napako, ki mu je v največjo oviro, da ne more dajati dobrega zgleda. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da se bom vedno bolj poznal.*

Tudi fantom v zavodu v Lanzu je poslal nekaj cvetk in vzdihljajev, s katerimi naj bi častili nebeško Mater v njej posvečenem mesecu.

Mariji

njeni sinovi zavoda v Lanzu meseca maja 1866

Biti bolj pobožno pri sv. maši s tem, da pozorno izgovarjamo skupne molitve, in imeti oči, kolikor je mogoče, obrnjene k oltarju. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom mogel brzdati svoja čustva in svoje telo.

Biti pozoren na besede, ki jih ravnatelj vsak večer pove po večernih molitvah, s trdnim sklepom, da bomo izpolnili priporočila, ki jih daje. Vzdihljaj: Devica Marija, stori, da bodo Božje besede v meni obrodile obilen sad.

Iz ljubezni do Marije se odpravimo takoj, ko nas zvonec kliče, na določeno mesto. - Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da si pridobim čednost pokorščine.

Ob znamenju zvonca zjutraj ne poslušaj lenobe. Takoj vstani, in ko greš iz učilnice v cerkev, ne govori s tovariši. – Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom poslušen Božjim navdihom.

Prosi presveto Devico, da ti bo pomagala narediti trden sklep, da boš gojil čednost čistosti. – Vzdihljaj: Devica Marija, stori, da bom vedno bolj rastel v kreposti.

Pomisli na tiste dolžnosti svojega stanu, ki jih najbolj zanemarjamo. Zatecimo se k Mariji za Božjo pomoč in prosimo, da bi se poboljšali. – Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom zvesto služil Jezusu.

Če smo koga razžalili, ga prosimo, da nam odpusti, in naredimo posebno uslugo tistemu, do katerega čutimo kaj odpora. – Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da bom vedno živel v miru z vsemi.

Iz ljubezni do Marije posveti svoj odmor z udeležbo pri skupni igri in vljudno povabi k skupnemu veselju tiste, ki so žalostni ali osamljeni. Vzdihljaj: Devica Marija, pomagaj mi, da ne bom nikdar razžalil tvojega sina Jezusa.

30.
POGLAVJE

Pismo iz Rima, da bi dosegel zdravje od Marije Pomočnice – Don Boskovo pismo vitezu Oregli: fantje iz oratorija gredo služit vojaški rok; poročila o loteriji in cerkvi; podeljene milosti; tri opombe k opravljanju devetdnevnice k Mariji Pomočnici; pozdravi rimskim gospodom – Parlament odobri Crispijev zakon o sumničenju; nepravična in neutemeljena strogost proti duhovščini in Cerkvi – Škof iz Guastalle, po krivici obsojen na hišni pripor, najde zatočišče v oratoriju – Don Bosko ga s civilnimi oblastmi v Turinu in plemenitimi družinami tolaži v njegovem izgnanstvu – Odlične kreposti uglednega prelata – Zahvala Pija IX. za nekaj knjig – Papež ustreže novomašnikom v oratoriju

Že nekaj časa se je vitez Friderik Oreglia di Santo Stefano mudil v Rimu. Tukaj niso bile neznane kreposti Božjega služabnika don Boska in 9. maja 1866 je markiza Terezija Patrizi, rojena Altieri, pisala don Bosku in se priporočila njegovim molitvam z željo, da bi bila rešena krčev, ki so jo mučili že tri leta, in mu zagotavljala, da zaupa v Marijo Pomočnico. Don Bosko ji je v odgovor poslal pismo s priporočilom, da naj zaupa v dobroto matere Božje Marije, ter prilaga več pisem in dopis za viteza, kateremu pripoveduje o stvareh, ki so se dogajale v oratoriju.

Predragi vitez!

Prejel sem tvoji dve pismi iz Firenc in Rima in sem vsebino povedal zbrani skupnosti. Vsi so navdušeno vzkliknili: Naj živi vitez!

Vse je bilo že storjeno. Tiskarna dela naprej, vendar potrebuje vašo navzočnost. Durando se počuti malo slabo in gre na deželo. Ubogi don Francesia ga nadomešča v šoli. Bonetti je šel domov po slovo od brata, ki gre k vojakom. Migliassi je že odšel. Bisio in Oddone bosta odpotovala danes. Upam sicer, da bodo oproščeni, vendar je stvar zapletena. Gromo je šel z Garibaldijem in nekateri drugi ga hočejo posnemati. Verjetno bo moral tudi Gallo k vojakom.

Vse te zadeve nalagajo vsakemu nove obveznosti. Toda Gospod nam daje zdravje, tako da nihče v hiši ni bolan. Sicer pa vse poteka v miru in nikjer ni videti zastojev.

In kako je z denarjem? Kako nam gre? Loterijske srečke gredo slabo v prodajo in denar od prodanih srečk le počasi prihaja. S cerkvijo napredujemo s pomočjo miloščine, ki nam jo pošilja Marija. O tem bom še poročal.

Pretekli teden smo prejeli dva tisoč frankov, vse Marijina miloščina. Ravnatelja bolnišnice v Cherascu je bolela roka, in potem ko je bil več mesecev na zdravljenju v bolnišnici San Giovanni, so mu jo hoteli odrezati. Toda prej je hotel poskusiti še z devetdnevnico, kakor vam je znano. V soboto je prinesel svoj dar s popolnoma ozdravljeno roko.

Grof Pollone je poslal 150 frankov, ker je bil s pomočjo predhodne devetdnevnice rešen bolezni, ki bi ga skoraj pripeljala v grob.

Kneginja Melzi iz Milana je poslala 500 frankov, ker je njena tašča, ki jo je cela vrsta bolezni spravila v skrajno težek položaj, z devetdnevnico Marije Pomočnice naredila konec vsem svojim tegobam.

Podobni darovi iz podobnih razlogov so prišli iz Chierija, Astija, Cunea, Saluzza, Milana, Monze, Benetk. S temi darovi gremo kljub našim stiskam naprej.

Če komu predlagate, da bi se v devetdnevni pobožnosti zatekel k Mariji, pazite na naslednje:

1. *Da ni nikakršnega upanja v pomoč ljudi in ostaja samo vera v Boga.*
2. *Prošnja naj bo popolnoma osredinjena na zakramentalnega Jezusa, vir dobrote, milosti in blagoslova. Opreti se je treba na Marijino pomoč, ki jo Bog v tem svetišču hoče poveličati tukaj na zemlji.*
3. *V vsakem primeru je treba postaviti kot pogoj 'fiat voluntas tua' (zgodi se tvoja volja) in duhovno korist tistega, za katerega se opravlja molitev.*

Včeraj se je ves zavod udeležil praznika monsinjorja vašega brata.

Bog naj ga posadi na prvo mesto v svoji Cerkvi in naj iz njega naredi velikega svetnika.

Izročite moje pozdrave vsem, ki jih srečate. Dostavite priložena pisma naslovnikom. Gospa Imoda Monaca je dobro razpoložena in velika dobrotnica. Patricijeva se priporoča v molitev itn.

Bog naj blagoslovi vas in vaše prizadevanje. Sprejmite najvdanejše izraze ljubezni vse hiše in vas v imenu vseh pozdravlja vdani prijatelj

Turin, 12. marca 1866 *DUH. JANEZ BOSKO.*

Sedem ali osem fantov iz oratorija je moralo pod orožje. Od vseh strani Italije so se valile vojaške čete proti beneški meji.

Oblast je bila prepričana o zmagi. Toda tisti, ki so vedno ribarili v kalnem, so skušali izrabiti priložnost za prevrat ljudstva v veliko škodo enotnosti Italije. Zato sta 9. maja 1866 poslanska zbornica in 14. maja senat odobrila zakon, ki ga je predložil Frančišek Crispi pod imenom zakon sumničenja. S tem zakonom je bila vlada pooblaščena, da je poslala v hišni pripor za eno leto delomr-

zneže, lenuhe, potepuhe, člane kamóre in vse druge ne samo osumljene osebe, temveč tudi take, za katere je obstajal utemeljen razlog, da želijo vzpostaviti prejšnji red ter škoditi enotnosti Italije in njenim svobodnim ustanovam. Ta zakon, kakor je bil zamišljen, je dal hudobnežem priložnost, da so ga razlagali po svoje in ga uporabljali v korist strank, zasebnih strasti in v škodo vsega, kar je bilo katoliško. Še preden je bil odobren v senatu in ga je vlada razglasila, so ga uporabili proti duhovščini. Napol uradni časopisi, kot L' Opinione (Mnenje), so stvar obarvali z že znanimi obrekovanji in so trdili, da so se duhovniki udeležili zarote, ki so jo na srečo odkrili, ki je skušala vzpostaviti oblast Burboncev.

Zato so na Neapeljskem z neizprosno strogostjo zakon izvajali proti škofom in prelatom, ki so jih imeli za sumljive. Kvestor jih je poklical k sebi in jim ukazal, da morajo takoj oditi v Rim ali v Marseille, in jim ni dal časa, da bi uredili svoje domače zadeve. Ni se oziral na njihovo zdravstveno stanje, visoko starost, revščino, dostojanstvo in ni navedel nikakršnega razloga, ki bi mogel opravičiti tako ravnanje, nasprotno vsakemu pravu. Rekli so, da je vodja zarotnikov mons. Salzano, eden najbolj miroljubnih ljudi na svetu, in so ga izgnali. Prav tako so izgnali škofa iz Gallipolija, Orie, Manfredonije, Rossana, Salerna, Averse, Nole in Termolija z vikarjem in prokanclerjem. Škofa mest Calvi in Teano so 19. maja zaprli v njegovi domači hiši, nato pa odvedli v Neapelj, kjer so mu le z veliko težavo dovolili kratek oddih, in nato v Rim, kjer so bili v izgnanstvu že drugi neapeljski škofje in prelati, in sicer samo zato, ker so jih imeli za vplivne. Veliko drugih uglednih cerkvenih osebnosti in laikov so iz podobnih razlogov vrgli v ječo ali poslali v izgnanstvo v tujino ali jih vtaknili v hišni pripor. V okolici Nole so v eni noči zaprli kakih 200 ljudi, na stotine pa v drugih krajih in v S. Marii di Capua.

Toda ne samo na Neapeljskem, tudi v drugih krajih kraljestva so s cerkvenimi ljudmi ravnali na enako krut način. Monsinjorja Cantimorrija, škofa v Parmi, so izgnali v Cuneo. V Milanu so vrgli v ječo provikarja mons. Pertusatija in z njim veliko drugih duhovnikov. V Bologni so v enem samem dnevu izvedli kar štirideset hišnih preiskav, čeprav niso odkrili niti sence krivde; župnike, odvetnike in časnikarje katoliškega nazora pa so zaprli v ječo.

Ovaduhom, ljudem, polnim sektaškega sovraštva, je dala pretvezo okrožnica, ki jo je notranji minister Ricasoli, predsednik vlade, ki je prišel na oblast 20. junija, razposlal prefektom pokrajin. Okrožnico je objavila Gazzetta Ufficiale (uradno glasilo) 26. maja. V njej je notranji minister priporočal največjo strogost pri izvajanju pravic, ki jih dovoljuje zakon, da bi tako prehiteli vse prizadevanje inozemskih sil ali domačih hudobnežev v škodo domovine.

Kaj kmalu je veliko škofov na Neapeljskem, v Markah, v Romagniah in v Lombardiji videlo, kako so bogoskrunsko vdrli v njihova stanovanja državni uslužb-

benci, brskali po njihovih listinah, premetali vse, kar se je moglo premakniti, in iskali obremenjevalni material. Nato so jih, ne da bi našli karkoli, kar bi moglo opravičiti njihovo početje, izgnali daleč od njihovih škofij. Skoraj vsak dan so bili v časopisih objavljeni seznami 10, 13 pa tudi 30 župnikov, redovnikov, preprostih duhovnikov ali laikov, tudi plemenitega rodu, ki jih je Nadzorni komité brez sodnega postopka obsodil na hišni pripor. Niso bili krivi političnih spletk, temveč zaradi skrbi za Božje in za pravo katoliško zavest.

Božji služabnik je imel srečo, da je priskočil na pomoč in dajal tolažbo eni izmed prvih žrtev tega sramotnega preganjanja.

Mons. Peter Rota, škof v Guastalli, se je zatekel v predmestno župnišče župnije sv. Roka, ko ga je 13. maja ob treh popoldne obiskal delegat javne varnosti in poročnik karabinjerjev mesta z oddelkom konjenice s poveljem, da je treba pregledati monsinjorjeve listine in da mora takoj zapustiti ta kraj in se odpraviti v eno izmed predloženih mest. Dobri prelat je z njemu lastno prostodušnostjo sprejel novo nadlogo, vendar je še prej prefektu v Reggio poslal naslednji telegram:

»San Rocco, 13. maja 1866. - Prisiljen od vladnega povelja, da zapustim škofijo, ne da bi vedel razlog za to, potem ko sem kot škof in kot svoboden državljan protestiral proti kršenju osebne imunitete, se uklanjam goli sili in izbiram za svoje začasno domovanje Turin. Istočasno zahtevam takojšnjo vrnitev v škofijo, kjer imam pravico in dolžnost bivanja. - + Peter, škof v Guastalli.«

Po eni uri in pol trajajoči preiskavi niso našli, kakor je bilo pričakovati, nič kaznivega. Kljub temu je moral mons. Rota v svoji kočiji v spremstvu delegata javne varnosti in poročnika karabinjerjev oditi v Reggio. Od tam je naslednjega jutra v spremstvu člana javne varnosti z vlakom odpotoval v Turin in proti večeru prispel na cilj, ne da bi vedel, kam naj gre, saj ni poznal nikogar. Predstavil se je lazaristom, ki so ga prijazno sprejeli, toda ker so imeli na stanovanju že dva škofa, ki sta prav tako morala zapustiti svoji škofiji, ni bilo mogoče sprejeti še tretjega. Od tam je odšel v Malo hišo Božje previdnosti. Toda ker je to ustanova javne dobrodelnosti, so se bali, da bi jo nadlegovala oblast. Poleg tega pa niso imeli primernega stanovanja in so mu zato svetovali, da bi se predstavil don Bosku, ki bi mu verjetno velikodušno ponudil gostoljubje.

Oratorij je večkrat na leto sprejemal škofe med svoje zidove in don Bosko jim je izkazoval izredno spoštovanje. Prihod kakega škofa je bil zanj in za njegove gojence razlog za družinski praznik, saj je bil vsak škof vzvišen pastir Cerkve. Kdorkoli je že bil, so ga takoj povabili, da je daroval mašo za skupnost in podelil blagoslov z Najsvetejšim. V cerkvi so slovesno prepevali in na dvorišču je igrala godba škofu v čast. Božji služabnik sam ga je spremljal po zavodu, da je obiskal

delavnice in šole ter pri tem v znamenje svojega spoštovanja ponižno držal biret v roki in mu poljubil prstan v navzočnosti fantov. Zvečer je pri večernem govoru omenil srečo, ki so jo zaradi škofovega obiska imeli vsi.

Mons. Rota torej, ki je poznal oratorij samo iz pripovedovanja, se je ponoči z določeno negotovostjo predstavil v oratoriju in vprašal po don Bosku. Toda don Boska ni bilo v Turinu. Tedaj mu je prišel naproti don Janez Cagliero, ki ga je takoj, ko je slišal o njegovi stiski, nadvse ljubeznivo sprejel, tako da si je dobri škof opomogel in se začutil kakor doma.

Naslednjega dne se je don Bosko vrnil, in ko so poročali o novem gostu, je vzkliknil: »On je škof. Ko bo on pri nas, bo z nami tudi Gospod. Ničesar se ne bojmo.« Takoj ga je šel pozdravit in mu je na tisoč načinov pokazal, kako zelo ga veseli njegov obisk. Zahvalil se mu je za čast, ki mu jo je izkazal, in se opravičil, da mu ne more ustreči z vsemi udobnostmi, kot bi si jih zaslužil. Ugledni pregnanec mu je segel v besedo in dejal:

»Vi, don Bosko, sprejemate uboge in zapuščene. Kdo je sedaj bolj zapuščen kot jaz? Imejte me za enega svojih zapuščenih sirot. Zadosti mi je, da mi daste malo zatočišča, kakor enemu izmed teh.«

Ko se je zvedelo, kdo je ta škof, ki so ga videli v cerkvi in na dvorišču, in iz kakšnega razloga je prišel k njim, je bil to razlog za praznik vsem prebivalcem oratorija. Pri večernem nagovoru je don Bosko dejal: »To je znamenje, da Bog blagoslavlja naš oratorij.« Dečki so po večernem nagovoru šli na dvorišče in pod monsinjorjevim oknom vzklikali: Naj živi škof iz Guastalle!

V oratoriju ni bilo dosti prostora. Toda dobri sveti pregnanec se je zadovoljil s sobico, kjer je spal, in s predsobo, kjer je sprejemal obiske in jedel. Don Bosko je hotel, da so zanj posebej kuhali.

Monsinjor je pohitel s pastirskim pismom za svoje škofljane. Obžaloval je, da je moral oditi, ne da bi se od njih poslovil, in sedaj živeti daleč od njih. Želel jim je Božji mir, ki ga je mogoče doseči samo z življenjem v Božji milosti. Spodbujal jih je, da ne bi poslušali učiteljev krive vere, ki so prišli, da bi se razbohotili v Božjem vinogradu in ga uničili. Priporočal jim je dobra dela in pogost prejem zakramentov. Obljubil jim je, da bo pri sveti maši vsak dan molil zanje, tudi za tiste, ki ga mogoče sovražijo, ne da bi vedeli zakaj; bil je pripravljen objeti z enako ljubeznijo vse. Pismo je nosilo datum: V Turinu, v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, na dan sv. Gregorija VII. (25. maja) in podpis tudi podtajnika duhovnika Janeza Cagliera.

Don Bosko je okrožnico dal natisniti v oratorijski tiskarni in jo odposlal na škofijsko pisarno v Guastalli.

Monsinjor je bil šest mesecev prava spodbuda za vse. Rade volje je spovedoval vse, ki so ga prosili za to uslugo. Toda kar je na dečke naredilo največji vtis,

je bilo, da je na vsakih osem dni prišel v zakristijo in se spovedal pri don Bosku, potem ko je čakal kleče na golih tleh med gojenci, dokler ni prišel na vrsto. Ko so fantje prvič videli tega častitljivega moža, ki ga je preganjanje naredilo še bolj veličastnega, ko je prišel v zakristijo, da bi se spovedal, so vsi spoštljivo vstali in mu odstopili mesto. Toda on se je umaknil v kot in čakal popolnoma negiben, dokler niso vsi opravili svoje dolžnosti.

Don Bosko je skušal omiliti njegovo žalost in ga je tolažil ter mu namenjal toliko pozornosti, da je ta dobri škof izrazil don Rui in drugim, da je preživel najlepši čas svojega življenja prav v oratoriju. Skoraj vsak dan je don Bosko vabil prelate ali ugledne duhovnike, da so z njim kosili ali večerjali. S pomočjo političnih in civilnih oblasti v mestu mu ni samo odvzel občutka strogosti prisilnega jetništva, ki mu je prepovedovalo zapustiti mesto, temveč mu je prefektura tudi z odgovornostjo pred vlado dovoljevala, da se je napotil, kamor je hotel, tudi daleč v okolici Turina.

Izrabil je to možnost in se odpravil k škofu Ghilardiju v Mondovi, ki ga je sprejel z zvonjenjem vseh zvonov in ga kot gosta obdržal nekaj dni. V vročih poletnih mesecih je naprosil grofa Filipa Radicatija v Passeranu, svojega velikega dobrotnika, svetovalca na prefekturi in podprefekta, da ga je sprejel v svojo vilo. Tudi družina grofov Appiano di Castelletto, ki jo je z grofom Radicatijem vezala rodbinska vez in globoka vera, je tekmovala z njim v velikodušnosti in spoštovanju uglednega pregnanca.

Vsi, ki so prišli z njim v stik, so bili navdušeni nad njegovo krepostjo potrpežljivosti, vdanosti v Božjo voljo in zlasti še nad njegovo skromnostjo, združeno z obsežnim znanjem in globoko učenostjo. Nikdar ni bil brez dela. V svojem apostolskem zagonu je spovedoval, katehiziral, birmoval in v oratorijski cerkvi podeljeval svete redove. Zdelo se je, da je Božja previdnost uporabila tiste, ki so ga obsodili na izgnanstvo, da mu je pripravila slovesno opravičenje, celo zmagoslavje.

Nekaj dni po prihodu škofa iz Guastalle je don Bosko prejel posebno tolažbo, ki si jo je želel bolj kot kakršno koli drugo srečo: s svojimi očmi je mogel brati pismo, ki mu ga je lastnoročno pisal Kristusov namestnik na zemlji.

PAPEŽ PIJ IX.

DRAGEMU SINU POZDRAV IN APOSTOLSKI BLAGOSLOV.
(prevod iz latinščine)

Z resničnim zadovoljstvom smo prejeli pismo, s katerim si pospremil svoj dar Zgodovino Italije, pripovedovano mladini, natisnjeno v tiskarni v Turinu, skupaj s knjigo Iscrizioni (zapisi) doktorja Vallaurija. Čeprav zaradi premnogih težkih in pomembnih opravkov nismo imeli priložnosti, da bi osebno prebrali imenovano Zgodovino, nam je dar vendar v veliko zadovoljstvo in se ti zanj iz srca zahvaljujemo.

Še naprej, predragi sin, vcepljaj z vso prizadevnostjo v duše dečkov presvete zapovedi naše svete vere in jih oblikuj v pobožnosti, poštenem življenju in izpolnjevanju vseh kreposti. Prav tako ne nehaj prositi Boga za zmago naše svete Cerkve in za posebno varstvo Device Marije.

Končno ti, predragi sin, v naši očetovski ljubezni iz vsega srca podeljujemo apostolski blagoslov.

Papež Pij ix.

Dano pri sv. Petru, 21. maja 1866, v dvajsetem letu našega vladanja.

Dragemu sinu duhovniku Janezu Bosku – Turin.

Malo prej je papež don Bosku naklonil nekaj posebnih odpustkov na osnovi naslednje prošnje:

Preblaženi oče!

Duhovnik Janez Bosko kleče pred nogami vaše svetosti spoštljivo predstavlja potrebe nekaterih dečkov, sprejetih v Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Ker kažejo jasna znamenja duhovniškega poklica, smo jih usmerili k šolanju in sedaj skoraj že končujejo, kar je predvideno za ta poklic. To so imena fantov in usluge, za katere prosimo:

1. Dominik Bongiovanni, diakon, da bi bil posvečen v duhovnika prihodnjo soboto na predpraznik presvete Trojice, bi moral dobiti dimissoriale (odpustnico); nadškofijska stolica v Turinu je namreč brez pastirja. Poleg tega prosi, da bi mu spregledali tri mesece in dvanajst dni starosti, ki jo predpisujejo sveti kanoni. Rodil se je namreč 3. septembra 1842.

2. Nikolaj Cibrario, diakon, potrebuje samo dimissoriale za duhovniško posvečenje.

3. Frančišek Cerruti prosi za dimissoriale, da bi mogel sprejeti tonzuro s štirimi nižjimi redovi in potem ob določenem času višje redove.

To so usluge, za katere z največjim spoštovanjem prosimo vašo blaženost.

31.
POGLAVJE

Še eno don Boskovo pismo vitezu Oregli – Naročila za razne rimske gospe, napoved vrtnic in trnja rimskemu senatorju; zaradi pomanjkanja sredstev dela pri cerkvi samo osem zidarjev; Marija berači; pozdravi dobrotnikom – Dolžnost, da se objavijo uslišane prošnje Mariji Pomočnici, in živa pobožnost do nje – Ponovno pismo vitezu Oregli; nasprotovanje zaradi neke milosti, ki jo je objavila Unità Cattolica; dogovor s škofom v Ivrei o Katoliškem branju; milosti in darovi; ne more se odločiti, da bi šel v Rim, čaka, kaj se bo zgodilo – Prizadevanje, da bi ravnatelj časopisa objavil prvo milost in provikar dal dovoljenje za natis – Vsebina članka – Ugovori proti tej objavi – Don Bosko da natisniti omenjeno milost v Katoliškem branju – Na čudovit način se širi vsepovsod vera v Marijo z naslovom Marija Pomočnica

Ljubezen do Marije in njene slave z njenim neizmerno milim nasmehom je v don Bosku premagovala vse bolečine, vse skrbi, vso malosrčnost, ponižanja in utrujenost. Njeno slavo je oznanjal s prižnic, o njej je govoril v zasebnih pogovorih, o njej je pisal v knjigah, o njej pripovedoval v pismih.

O tem je pisal tiste dni gospe Elisi Melizi Sardi iz Milana, ki se je 22. maja zahvaljevala ne samo za njegovo lastnoročno napisano pismo, temveč tudi za njegove molitve, od katerih je veliko pričakovala.

Vitezu Oregli, ki je bil še vedno zaposlen v Rimu, je dajal nova naročila za mnoge dobrotnike tega mesta in mu poročal o novih čudovitih delih Marije Pomočnice.

Predragi gospod vitez!

Prejel sem vaše pismo, na katero, tako upam, sem vsaj delno odgovoril pretekli ponedeljek. Prebral sem ga našim gojencem, ki so bili očitno zadovoljni in vam pošiljajo pozdrave, polne spoštovanja in vdanosti.

Iz Rima so mi poslali listek, ki ga prilagam, da se boste mogli ravnati, kadar bo primerno, glede kardinala Riaria.

Ne vem, ali je ta gospa markiza Patrizi ista, ki sem ji že pisal listek; če ni, ali je že kakor koli, je ta listek zanjo. V njem ji sporočam, da bomo ustregli njeni pobožni želji.

Povejte grofici Calderari, da če bi bolj na široko pisal o stvari, ki jo omenja, bi jo lahko spravil v stisko. Naj bo tako dobra in znova prebere moje pismo, naj bo mirna in prepusti vse meni.

Vam, gospod vitez, dá misliti dobrota in vljudnost njegove uglednosti markiza Cavallettija, rimskega senatorja. To zame ni nič novega. Vse odkar sem bil v Rimu, je blagopokojni kardinal Marini velikokrat govoril o vernosti, krščanski ljubezni in gorečnosti te ugledne družine. Če ga boste mogoče kje srečali, mu izročite izraze mojega velikega spoštovanja. V preteklosti sem ga priporočal v molitev na splošno, odslej bom izrecno molil zanj in za njegovo družino. Recite mu, da mu Gospod pripravlja lep šopek prekrasnih vrtnic, da ga bo pa zbodlo veliko trnja, če ga bo hotel sprejeti. V kratkem boste zvedeli drugo. Ne morem pisati o vsem. Priporočam se v njegove in njegove družine pobožne molitve in v nedeljo bom prosil dečke, da bodo darovali sveto obhajilo po njegovem namenu.

Menim, da še niste slišali zadnje novice o cerkvi. Od štiridesetih zidarjev, ki bi morali delati, jih je zaradi pomanjkanja sredstev ostalo samo osem. V tem trenutku smo v zelo kočljivem položaju zaradi pomanjkanja, v katerem so naši običajni dobrotniki. Upajmo, da bo Gospod poslal čim prej mir med krščanskimi ljudstvi in da se bodo mogli podaniki zbrati okoli svojega vladarja in se v miru posvečati rešitvi svoje duše.

Predvčerajšnjim, v petek, je Marija Pomočnica naredila uspelo zbirko. Neka gospa, ki jo je že leto dni mučil protin in sama ni mogla narediti koraka, se je priporočila nebeški Dobrotnici. Z vso svojo družino je opravila pobožnost v čast presvetega Zakramenta. Kaj si hočemo! Bog je velik in dober. Ko so končali molitve in prejeli blagoslov, je gospa v začudenje vseh lahko prosto hodila. Včeraj se je sama šla zahvalit Mariji Tolažnici, potem pa je prišla k nam in dala obilen dar za cerkev, s katerim sem plačal delovodji, ki je čakal na plačilo. Naj bo vedno češčena velika Mati Odrešenikova.

Želimo, da bi se čim prej vrnili, vendar ostanite v Rimu tako dolgo, dokler ne boste zadostili svoji pobožnosti in izpolnili vseh naročil.

Bodite tako dobri in izročite moje pozdrave monsinjorju svojemu bratu, p. Oregli, p. Brunengu, p. Fantoniju, družini Vitelleschi in naši dobrotnici markizi Villarios in vsej njeni družini. Prav tako pozdravite mons. Manacorda in vse, ki jih boste srečali.

Milost našega gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami. Amen.

Pozdravlja vas vdani v Jezusu Kristusu duh. *Janez Bosko*

Turin, 21. maja 1866

N. B.: Ne pozabite, ko se boste vrnili v Turin, poskrbeti za svojega namestnika v tiskarni za čas svoje odsotnosti.

S pripovedovanjem o čudovitih delih, ki jih je opravila mati Božja Marija, je razen izkazovanja svoje neizmerne ljubezni do Božje Matere skušal koristiti tudi

bližnjemu. Hotel je v vseh ljudeh obnoviti neomejeno zaupanje vanjo, ki je sredi tegob, težav, zmot in nevarnosti tega našega življenja vedno ljubeča, mogočna, dobrotljiva pomočnica. Po Marijinem naročilu je priklical v življenje ustanovo, sedaj gradi cerkev in kar naprej govori o potrebnosti zakramentov, ki nas rešujejo greha ali nas pred njim varujejo, kajti greh je vzrok za tegobe človeštva.

To je bilo njegovo poslanstvo in za to je dobil nebeško zagotovilo. Toda če je hotel doseči ta cilj, ni bilo zadosti, da je pisal in zasebno govoril. Treba je bilo spraviti v dejanje, kakor pravi evangelij: Povejte ob polnem dnevu, kar vam pravim v temi. Pridigajte na strehah, kar sem vam povedal na uho. – Treba je bilo zatrobiti glasno na trobento, tako da bi se slišalo po vsem svetu. V javnost s tiskom. Kako naj ljudje ljubijo to, česar ne poznajo? Voluntas non fertur in incognitum (volja ne more hoteti tega, česar ne pozna).

Don Bosko je prišel do svoje odločitve. Dobro je vedel, da je njegov načrt novost, ki je v Piemontu niso bili navajeni. Predvideval je, da mu bodo hudobneži naprtili koristolovstvo, častiželjnost in neprevidno zaletavost. Vedel je, da ga bodo obdolžili fanatizma, da mu bodo naredili tisoč težav in ovir. Toda on se ni ustrašil takih groženj. Z druge strani pa je bil prepričan, da 'Opera Dei revelare et confiteri honorificum est' (Božja dela razodevati in priznavati je častno). Dejansko je takoj na začetku občutil nasprotovanje, kakor o njih poroča vitezu Oregli.

Predragi vitez!

Hudič takoj zabode svoje rogove v Božja dela. Kakor hitro je v tisku izšel dogodek Morelli, so začeli o tem pisati časopisi. Morellijev sin, ki študira na univerzi, je hotel, da bi oče popravil sramoto, kakor se je on izrazil, ki se mu je zgodila, in se z grožnjami predstavil na uredništvu Unità Cattolica. Tu je, ne da bi nas prej opozoril, dal objaviti popravek, v katerem priznava dejstvo, vendar so vse objavili brez njegovega naročila in privolitve. Ta pripomba je zmotna, ker v poročilu, ki ga imamo v hiši, je zapisano: »Dajem pooblastilo, da to poročilo berejo in natisnejo ter dajo v javnost na način, da bo to v večjo Božjo slavo.«

In kaj sedaj? Kakor hitro se bo don Durando vrnil z okrevanja, bomo vse uredili. Potrpimo.

Kljub vsemu temu nas Marija Pomočnica blagoslavlja in med drugimi blagoslovi, ki nam jih je podelila danes, je tudi dokončna ureditev zadeve s Katoliškim branjem. Res je, da smo morali prevzeti težke žrtve, toda sedaj je končno naše.

Čez nekaj dni bom stopil h gospodu grofu Demagistrisu po sedemsto frankov. Odlično, kar ste storili v tej zadevi.

Prekinjam pisanje, da sprejmem v dar miloščino, ki mi jo izroča neka oseba, ki je imela zapleteno sodbo. Priporočila se je Mariji Pomočnici, opravila devetdnevnico in obljubila dar za cerkev. Danes je končala devetdnevnico in pravda je pri kraju.

Kar se tiče vašega bivanja v Rimu, je za neomejen čas, se pravi, dokler ne zberete deset tisoč frankov za cerkev in za peka. To pomeni, da čutimo veliko potrebo, da se čim

prej vrnete, vendar lahko ostanete v Rimu tako dolgo, dokler bo to v večjo Božjo slavo in korist oratorija.

Kar se tiče mojega potovanja v Rim, je stvar zelo zapletena, zlasti zaradi časa, v katerem živimo. Moram počakati, kaj se bo zgodilo v teh dveh tednih.

Ker ne morem imenovati vseh, ki naj jih pozdravite, pozdravite tiste, ki ste jih navedli v pismu, in zlasti vse naše dobrotnike. Povejte vsem, da bom jutri zanje maševal, fantje pa bodo prejeli sveto obhajilo po njihovem namenu z vsemi molitvami, ki jih opravljamo za dobrotnike cerkve.

Bog naj blagoslovi vas, gospod vitez, naj blagoslovi vaše napore in stori, da boste z vsako besedo rešili eno dušo in si tako zaslužili en mareng (zlatnik). Amen.

Vdani v Jezusu Kristusu duh. Janez Bosko
Turin, 22. maja 1866

P. S.: Po pošti boste prejeli knjige in glasbeni material, za katerega ste prosili.

To pismo govori o dveh dogodkih, ki jih je treba pojasniti. Prvi se tiče milosti Marije Pomočnice, ki jo je objavila Unità Cattolica 29. aprila 1866, št. 101. To je bila prva milost, ki smo jo objavili z namenom, da bi pokazali v dejanjih dobroto presvete Device Marije do vseh tistih, ki pomagajo graditi njeno cerkev v Valdoccu in podpirajo salezijanske ustanove. Hoteli so najvidnejšemu italijanskemu katoliškemu časopisu izkazati to čast. Prav tako so na straneh istega časopisa obširno poročali o čudežih, ki jih je Marija naredila v Spoletu, ko so jo klicali s tem imenom. Po tej prvi objavi bi nadaljevali, kakor se je potem dejansko tudi zgodilo, objavljanje vsega, kar je Marija z imenom Pomočnica storila tistim, ki so pomagali pri gradnji novega svetišča. Vse to v vednost krščanskemu ljudstvu in v korist Marijinih častilcev.

Don Durando je šel k svojemu profesorju in prijatelju Tomažu Vallauriju in ga prosil, da bi v Unità Cattolica objavili rokopis o milosti.

Takrat teolog Margotti še ni bil tako tesno povezan z oratorijem kot pozneje. Profesor Vallauri, ki je bil sourednik časopisa Unità Cattolica, je privolil v don Durandove razloge in dejal, da on sam nima nikakršnih težav, vendar bi o stvari govoril z Margottijem. Ko je teolog prebral poročilo, ga ni hotel dati v tisk, če ga prej ne bi odobrila cerkvena oblast. Tako so poročilo poslali nazaj in dodali navedeni pogoj. Don Durando se je napotil h kanoniku Vogliottiju in ga prosil, da bi dal svoje dovoljenje. Toda kanonik se je odločno uprl. Kaj naj storimo? V semenišču je bil med predstojniki teolog Olivero, ki je bil zelo naklonjen oratoriju in je imel velik vpliv na Vogliottija. Na tega se je obrnil don Durando in teolog Olivero je tako dolgo pregovarjal provikarja, da je končno dal dovoljenje. Članek so natisnili tako, kakor ga podajamo.

NAJ ŽIVI MARIJA POMOČNICA!

Veleugledni gospod ravnatelj!

Pod vtisom mnogih poročil, ki jih dan za dnem berem v vašem časopisu o naši katoliški Cerkvi, sem se opogumil, da bi v vaših stolpcih objavili poročilo o izredni ozdravitvi, rekel bi čudežni, ki sem je bil deležen po priprošnji Marije Pomočnice. Devet mesecev sem ležal v postelji zaradi bolezni, ki je imela vse znake kostne jetike, in trpel neznosne bolečine. Tudi del glave in zlasti levo lice sta bili napadeni od te bolezni. Poklical sem najbolj znane zdravnike, tako posamično kakor v skupnem posvetu, in uporabil vsa mogoča zdravila. Vse zaman. Stvar, v kateri so se ti strokovnjaki strinjali, je bila: če bi bolezen povzročila gnojenje, kar se je zdelo neizogibno, bi takoj povzročila smrt. Pa tudi sicer bi v kratkem podlegel bolezni. Tako sem v hudih bolečinah in žalosti videl, kako se mi z naglimi koraki neizogibno bliža smrt, ne da bi mogli preprečiti njen prihod.

Tiste dni me je iz prijateljstva prišel obiskat odlični duhovnik don Bosko. Ko je slišal natančno poročilo o mojem stanju, mi je dejal, da se jih je veliko priporočilo Mariji Pomočnici in so prejeli izredne milosti in uslišanja. Priporočil mi je, da bi opravil devetdnevnico k tej nebeški materi. Če bi mi Marija izprosila ozdravitev, tako mi je dejal, naj bi prinesel kak dar za nadaljevanje gradnje cerkve Marije Pomočnice v Valdoccu. Ker nisem imel več nikakršnega upanja v človeška sredstva, sem se z veseljem odzval temu povabilu. Tako so vsi člani moje družine in jaz, kolikor mi je bolezen to dopuščala, prosili v ta namen in zaupali v Božjo dobroto po priprošnji blažene Device.

Zadnji dan devetdnevnice me je imenovani duhovnik spet počastil s svojim obiskom in spodbudil k zaupanju v presveto Devico Marijo. Preden me je zapustil, mi je podelil blagoslov in obljubil, da bo naslednji dan daroval zame sveto mašo.

Naslednjega dne se je ob četrt na osem začela sveta maša, kakor mi je bilo povedano, in člani družine smo molili. Ob pol osmih sem začutil poslabšanje, huda bolečina mi je dala slutiti grozeče posledice, opazil sem naglo gnojenje. Takoj sem začutil občutno izboljšanje, ki se je potem nadaljevalo. Družino je prevzelo veliko veselje in jaz sem se začutil, rekel bi, v trenutku ozdravljenega. In to od bolezni, ki je po mnenju zdravnikov neozdravljiva, in če bi tudi iznašli kak način zdravljenja, bi to zahtevalo dolga leta bolečega in težkega okrevanja.

Sedaj sem popolnoma zdrav, tako zdrav, kot še nikdar nisem bil. To ozdravitev pripisujem Bogu in sem ga prejel po priprošnji Božje matere Marije z imenom Pomočnica kristjanov.

Prvo, kar sem storil, je bila moja zahvala Bogu za tako veliko dobroto. Takoj sem se odpravil izpolnit svojo obljubo z darovanjem svojega prispevka za gradnjo novega svetišča, ki veličastno raste v tem mestu v mestni četrti, imenovani Valdocco.

V počastitev resnice želim, da to poročilo objavijo in preberejo tako, da bo v večjo Božjo slavo in v čast presvete Device Marije.

JOŽEF MORELLI, nekdanji župan v Casellah

Dajem dovoljenje za natis: kanonik A. VOGLIOTTI, cerkveni revizor
Turin, 29. marca 1866

Sin gospoda Morellija, ki je bil učenec don Duranda, je bil ob branju tega poročila v tem časopisu užaljen in je prisilil svojega očeta, da je napisal naslednjo izjavo in dal objaviti v Unità Cattolica dne 16. maja 1866 v št. 116.

Gospod direktor Unità Cattolica!

V št. 101 vašega uglednega časopisa sem naletel na poročilo nekega dogodka, podpisano od Jožefa Morellija, nekdanjega župana v Casellah.

Zaradi te objave v imenovanem časopisu brez moje vednosti, ki so jo potem posneli še drugi časopisi, si ne morem kaj, da ne bi odločno ugovarjal. Izjavljam, da ta objava ne prihaja od mene, temveč od oseb, ki jih zaradi obzirnosti ne imenujem.

Turin, 13. maja 1866 *Jožef Morelli*

Don Bosko se ni strinjal s tem slabo nasvetovanim ugovorom in je isto milost dal natisniti v julijskem zvezku Katoliškega branja pod naslovom Naj živi Marija Pomočnica s pripombo:

»Ni nam znano, zakaj so hoteli nasprotovati verodostojnosti tega poročila, toda mi ti, dragi bralec, lahko zagotovimo, da je to, kar bomo povedali, čista resnica. To objavljamo še s toliko večjo željo, da bi vsi Marijini častilci zvedeli, kako ta dobra nebeška mati pomaga svojim sinovom tudi v časnih zadevah. In kaj naj bo potem pripravljena storiti za rešitev naših duš?«

Čeprav so češčenje Marije z imenom Pomočnica kristjanov poznali že v več krajih, je bilo vendar omejeno na nekaj družin, pa je, potem ko je začel o tem poročati tisk, vzbudilo kakor električna iskra zaupanje vanjo.

»Vedno več in več ljudi se ji je začelo priporočati,« je leta 1868 pisal don Bosko, »opravljati devetdnevnice in ob uslišanju obljubljati kak dar. In tukaj bi moral jaz, če bi hotel opisati množico dogodkov, napisati ne majhno knjižico, temveč več debelih knjig.

Prenehanje glavobola, ozdravitev vročine, zaceljene rane in uljesa, izginitev protina, konec krčev, bolezni oči, ušes, zob, ledvic, ki so v trenutku izginile, so sredstva, s katerimi nam Božje usmiljenje daje vse potrebno za dograditev te cerkve.

Turin, Genova, Bologna, Neapelj pa tudi vsa druga mesta, kot Milan, Firence, Rim, so priče izrednih darov, ki jih je Marija, klicana z imenom Pomočnica kristjanov, podelila svojim otrokom, ki so ji potem hvaležni prinesli svoje darove. Pa tudi v oddaljenih krajih, kot Palermo, Dunaj, Pariz, London in Berlin, so se ljudje zatekli k Mariji Pomočnici in ji obljubili majhen dar ter bili uslišani v svojih prošnjah. Ne poznam niti enega, ki bi se zatekel k njej, ne da bi bil uslišan. Večje ali manjše uslišanje tako v duhovnih kakor telesnih potrebah je bilo vedno posledica prošnje njenih častilcev. Zatekli so se k njej, prejeli nebeški dar in izpolnili svojo obljubo, ne da bi jih kdo k temu navajal.«

32.
POGLAVJE

Težave, ki jih je imel don Bosko, da so pravno priznali lastništvo Katoliškega branja – Grof Cays postavljen za razsodnika – Njegovi sklepi – Don Boskova pisma grofu – Grofovo pismo škofu v Ivrei – Božji služabnik je pripravljen na kakršno koli rešitev, samo da pride do sporazuma – Nadaljevanje dogovora med grofom in škofom – Don Bosko postane pravno edini lastnik Katoliškega branja

Don Bosko je v pismu 22. maja 1866 vitezu Oregli poročal: »Marija Pomočnica nas še naprej blagoslavlja s svojimi blagoslovi. Med drugimi blagoslovi je tudi končna rešitev vprašanja Katoliškega branja. Res je, da smo morali marsikaj žrtvovati, toda sedaj je končno naše.« Toda na žalost je to vsaj za nekaj časa ostalo še zgolj upanje.

Božji služabnik je za dokončno ureditev tega vprašanja, ki je teklo že več let, moral marsikaj prestati. On si je zamislil izdajanje Branja, izdelal je načrt, začel tisk, vedno je bil pri vsem zraven, pisal je, popravljal tako vsebino kakor slog, hodil na potovanja, pisal in spodbujal druge, da so pisali, delal je propagando. Lahko rečemo, da ni nikdar mislil, da Katoliško branje ne bi bilo njegova last, temveč koga drugega.[17] »Solastniki so postali drugi zaradi njegove ponižnosti pa tudi zaradi njegovega globokega spoštovanja vsakega pastirja Cerkve in zlasti še zaradi njegove velikodušnosti. Res je, da je ivrejski škof podpisal menico za 425 lir in naredil velik dolg pri markizu Biragu, res pa je tudi, da se je z naročnino na Katoliško branje zbrala več kot zadostna vsota za odplačilo vseh teh obveznosti.

---

17 Glej BiS 7, str. 109.

Toda don Bosko je želel premagati vsako težavo, samo da bi zagotovil obstoj Branja. Zato je prišel v Turin generalni vikar ivrejskega škofa kanonik Pinoli, da bi uredili zadevo, ki bi bila po volji njegovega škofa.

Razlog za ta korak je bila zahteva tiskarja Paravie mons. Morenu, da naj plača dolg 4265 lir za stroške tiska, preden je don Bosko 1864 sam prevzel upravo Branja v svoje roke. Ker so se pa trije imeli za lastnike Branja, je bilo treba določiti pravice vsakega posameznega in s tem tudi dolžnosti.

Teolog Valinotti je v ta namen prosil grofa Karla Caysa di Giletta, da bi on bil razsodnik v zadevi, in mu postavil ob stran uradnega svetovalca odvetnika Deamicisa.

Grof je sprejel ponudbo in odločil, da je treba za vsako ceno preprečiti vsak poseg sodišča in najprej določiti, kdo je lastnik Katoliškega branja, ker so vsi trije trdili, da je to vsak izmed njih. Kdor bi bil priznan za lastnika, bi moral plačati dolg Paravii. Potem bi bilo treba določiti, kaj in koliko naj bi edini lastnik dal v odškodnino drugima dotedanjima solastnikoma. Teolog Valinotti je izjavil, da mu je zadosti moralno zadoščenje, ker je s svojim sodelovanjem s Katoliškim branjem veliko prispeval k širjenju dobrega in želi samo, da bi bil izvzet iz kakršne koli obveznosti med leti 1854 do 1864.

Na tak način se je vprašanje omejilo samo na odnos med škofom in don Boskom. Bilo je primerneje prenesti lastninsko pravico samo na don Boska, saj je bil pripravljen prevzeti povračilo dolgov, ker je po l. 1864 tako in tako sam vodil upravo. Treba je bilo samo še urediti obveznosti monsinjorja do Katoliškega branja in obveznosti Katoliškega branja do monsinjorja. Toda to so bili samo približni računi, ker nihče ni vodil pravega knjigovodstva.

Prvi računi tiskarja De Agostinija od 1853 do 1857 so obupno zmedeni, poznejši, ki jih je vodil kanonik Valinotti, so malo bolj urejeni. Ocene ni bilo mogoče narediti v kratkem in razsodnik je moral porabiti veliko časa. Sklep njegovega raziskovanja se glasi:

Dolg Katoliškega branja do monsinjorja prihaja iz prodaje donosa 425 frankov iz leta 1856 in ostanka (3388) dolga Biragu in se ocenjuje na 9428 lir. Dolg monsinjorja do Katoliškega branja za naročnino od 1853 do 1855, vštevši vplačilo od 1853-1855 1677 lir, znaša 8264 lir. Zato je dolg Katoliškega branja monsinjorju 1164 lir. Ker pa je škof, kakor moremo razbrati iz pisem kanonika Pinolija teologu Valinottiju, izrazil željo, da bi on ohranil lastninsko pravico do Katoliškega branja, sta grof in odvetnik sklenila, da bi spremenili prvo ponudbo in bi zato monsinjor ohranil lastninsko pravico ter si naložil tudi vse dolgove

pri Paravii. Tako osredinjenje lastnine Katoliškega branja bi pomenilo tudi dobiček sedanje uprave, kar bi pomenilo pridobitev tega, kar je don Bosko zaslužil od 1864 leta. Korist, ki jo je don Bosko uresničil v dveh letih svoje uprave, bi morala poplačati njegovo delo, kar brez dvoma zasluži krepko povračilo.

To so bili sklepi presoje dne 22. maja. Dne 23. in 24. maja so se ponovno zbrali na razgovor in don Bosko je uvidel, da so mu možje iz Ivree hoteli naložiti težek pogoj, kot je mogoče razbrati iz pisma, ki ga je pisal grofu Caysu.

Predragi gospod grof!

Ko sem vam predvčerajšnjim zaupal sklep ali bolje dokončanje zadeve Katoliško branje, sem upošteval vse, kar je bilo rečeno glede Biraga in obresti monsinjorjeve menice. Toda včeraj so se stvari obrnile drugače in so meni naložili vsoto več kot pet tisoč frankov.

Kot ravnatelj dobrodelne ustanove ne morem prevzeti te obveznosti, ne da bi prej razčistil nekatere stvari. Zakaj hočejo samo meni natovoriti dolg Paravie, saj sta to vodila samo gospod T. Valinotti in kanonik Pinoli. Jaz sprejemam dogovor, kakor je bilo izrečeno v sredo. Če tega ne bodo sprejeli, ker gre za veliko vsoto, bom pustil vse drugo in sam preveril račune, dodal nekatere svoje zapiske in zapiske raznih drugih oseb iz raznih krajev in obdobij. Nikdar nisem mislil, da bodo privlekli na dan te stvari, ki smo jih imeli za zastarele ali skoraj zastarele. Teolog Valinotti sam mi je večkrat zagotovil: z obrestmi 200 frankov v prid Katoliškega branja je monsinjor plačan. Dolg pri Biragu pa je skorajda izplačan itn.

Res je, da je treba nujno plačati dolg pri Paravii in to se lahko naredi takole: Jaz bom plačal svoj delež, teolog pa naj stori, kakor hoče.

Pri tem je treba upoštevati:

1. Kakor sem vam povedal in kar znova potrjujem, da če se vidi kak mogoč konec zadeve, ki bi jo v vesti mogel sprejeti, bom to brez nadaljnjega storil.

2. Če hočemo končati odlašanje, sem pripravljen plačati dolg pri Paravii, samo da je vsega konec, in jaz ne bom več zahteval svojih pravic.

Verjemite mi, gospod grof, da mi je ta zadeva kakor trn v srcu. Po eni strani bi rad odstranil tudi samo senco prepira, po drugi pa imam množico fantov, ki jim moram dati jesti in ki me silijo, da izrabim vsako najmanjšo možnost, da zadostim njihovim potrebam. To je tudi razlog, zakaj je moje zdravstveno stanje tako slabo. Poleg tega mi je zelo žal, da smo vas s to stvarjo tako zaposlili. Bog naj vam povrne in molil bom, da bo plačilo pri Bogu zelo veliko.

Prosim vas, da te moje misli prenesete, če se vam zdi primerno, častitemu teologu Valinottiju in mi verjemite, da se iz vsega srca izrekam za vašega vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 25. maja zjutraj 1866

N. B.: Danes dopoldne bom moral iti v mesto zaradi bolezni nekaterih fantov in me zato ne bo doma do 10.30.

Grof Cays je končal svojo razsodbo. Dne 27. maja je pisal škofu v Ivrei in mu natančno opisal položaj in pismo sklenil takole:

Vaši uglednosti predlagam dve rešitvi ali dva sistema. Če se vam zdita primerna in pravična, bodite tako dobri, da se odločite za enega od njiju. Teolog Valinotti in don Bosko se v spoštljivi vdanosti že vnaprej strinjata z vašo odločitvijo. Kar se tiče mene, vas prosim, da mi odpustite, da sem prevzel obveznost, ki zdaleč presega moje sposobnosti. Toda če sem sprejel nalogo, to vam povem odkritosrčno, sem storil samo zato, ker so me k temu prisilili. Zlasti vi ste s svojo dobroto izvajali name močan pritisk, potem ko ste sprejeli izbiro, ki jo je določil teolog Valinotti.

Mons. Moreno mu je odgovoril z dvema pismoma z dne 28. in 31. maja, v katerih ga je prosil, naj mu pošlje dokumente in papirje v zvezi z računovodstvom. S tem je dokazal, da ni bil zadovoljen s poročilom o dohodkih in izdatkih, dolgovih in kreditih, ker se mu je zdelo, da s tem preveč izgublja, če bi se odrekel lastninski pravici Katoliškega branja.

Grof Cays je po ceremoniarju velečastitega don Serraglia 1. junija poslal monsinjorju poročilo o dohodkih in izdatkih in druge listine. Ko mu je razložil umestnost dognanj svoje raziskave predstavljenih računov, je dodal:

»Ko so me prosili, da izrečem svojo razsodbo o vprašanju, sem moral predvsem opredeliti plačilo tiskarni Paravia. Svoje posredovanje sem povezal s prijateljskim sporazumom in ne s pravno razsodbo. Stvar je preveč zapletena in ne vem, ali bo po dveh letih razpravljanja mogoče uspešno končati pogovor, kot sem to menil na začetku razgovorov.

Moj prvi predlog je prekinitev pogovorov in odpis lastnine Katoliškega branja don Bosku s pogojem, da ta plača celoten dolg pri Paravii.

Ne bi rad nalagal še dodatnega dolga, ki prihaja iz obresti menice vaši uglednosti, kar, kakor je razvidno iz predloženih računov, vse skupaj sloni na zelo negotovih domnevah in zato ne more biti izhodišče za kako obveznost.

Kako naj bomo gotovi o izidu računa, ko manjkajo podatki za čas odtujitve dohodkov in ne poznamo niti točne vsote, ki je bila izgubljena? Poleg tega pa je med računi, ki jih lahko napravimo, nekaj takih, ki vodijo k prav nasprotni ugotovitvi. V takih okoliščinah sem se vzdržal kakršne koli sodbe. Hotel sem svoje dvome sporočiti vaši uglednosti in vam prepustiti odločitev, tako da bi tako odpustitev dolga kakor zadržanje bili odvisni od vaše velikodušnosti.

Upam, da boste privolili v ta predlog tudi v želji, da bi čim prej končali to zadevo, pa tudi zato, ker bi taka rešitev prinesla veliko koristi ubogi mladini don Boskove ustanove, ki se ne omejuje samo na turinsko mladino, temveč se razteza tudi v druge škofije. Jaz sem se opredelil za drugo rešitev. Mogoče sem v želji, da bi končali to zadevo, nehote okrnil pravice katerega izmed udeležencev.

Stvar, ki je za zdaj še popolnoma neodločena, bomo končali z odločitvijo tistega, ki bo iz razlogov pravičnosti in poštenosti hotel končati razpravo in tako pomagal k rešitvi.«

Monsinjor je ostal pri svoji odločitvi in je 2. junija pisal grofu pismo, v katerem izraža željo, da bi mogel pregledati računovodstvo za leta 1864-1866, se pravi v času, ko je don Bosko vodil upravo Katoliškega branja. Grof je dvakrat šel v oratorij, toda don Bosko je bil obakrat odsoten. Zato je pustil monsinjorjevo pismo tajniku, monsinjorju pa je 4. junija med drugim pisal naslednje:

»Predstavitev teh računov ne bo končala pravde, kajti če bi ti bili tudi jasni kakor sonce, ne bi bilo jasnosti glede vseh pravic, ker je treba razpravljati o povračilu oratoriju za izdatke tiskanja, povračilu za delo, ki so ga opravili fantje, in zlasti še, in to je največ, o oceni don Boskovega dveletnega dela. Če hočemo biti pravični, je treba vzeti v pretres tudi to. Zato se predvideva, da stvar ne bo tako hitro končana.

Vidim, da vi niste tega mnenja. Zato polagam v vaše roke vse nadaljnje poslovanje razsodnika in se umikam iz cele zadeve. Prosim vašo ekscelenco, da me imejte popolnoma izvzetega iz te zadeve.

Žal mi je, da je moje delo v vsem tem prizadevanju ostalo brez uspeha. Lahko pa vam zagotovim, da sem vložil svojo najboljšo voljo.

Prosim vas, da sprejmete itn.«

Petega junija je monsinjor iz Ivree pisal grofu in se mu zahvalil za njegovo delo. Opravičil se mu je in ponovil, da hoče videti don Boskovo računovodstvo, ker gre za izredno pomembno zadevo, v kateri si brez trdne utemeljitve ni mogoče ustvariti mnenja. So vidiki, ki bi lahko dali stvari popolnoma drugačen izid, kot ga je predstavil grof.

Ko so tako prekinili razpravo s pomočjo grofa Caysa, so bili Ivrejčani prisiljeni stvar ponovno vzeti v roke, saj je tiskar Paravia poslal odločno zahtevo za izplačilo dolga. Tako je stvar spet stekla.

Teolog Valinotti je pisal grofu in ga prosil, ali bi mogel pravočasno urediti zadevo in tako preprečiti pohujšanje zaradi tega prepira ter se domeniti z odvetnikom Deamicisom. Obljubil mu je, da bo tisto, kar bo storil, prav narejeno in bo skušal zadovoljiti monsinjorja. Poslal mu je tudi pismo kanonika Pinolija, v katerem je podajal zadnje monsinjorjeve zahteve, in sicer, da bi Katoliško branje ostalo last don Boska, ki bi poravnal dolg pri Paravii, njemu pa bi plačal 1700 lir kot ostanek njegovega imetja in ne samo 1163 lir in 82 centov.

Dne 22. julija je grof Cays s svojega letovanja v Casellettah sporočil ta predlog don Bosku, ki je bil, kakor smo videli, pripravljen plačati Paravii dolg, ne da bi prevzel kakršno koli drugo obveznost. Vendar Božji služabnik ni ničesar obljubil, niti ni bilo pričakovati od njega kakega preprostega predloga, ki ga nasprotna stran sploh ne bi sprejela, poleg tega pa bi bil obtežen z novimi dajatvami. Zato je grofu takole odgovoril:

Veleugledni gospod grof!

Cela vrsta opravkov me je prisilila, da sem bil več dni zunaj Turina, in to je tudi razlog, zakaj vam nisem odgovoril na vaše cenjeno pismo v blaženi zadevi Katoliškega branja. Menil sem, da je, potem ko sem se popolnoma zaupal odločitvam teologa Valinottija in je to potrdil tudi monsinjor škof Moreno, stvar rešena brez nadaljnjih razprav. To toliko bolj, ker bi bilo treba prevzeti vse dolgove prvih petih let, kot je bilo zapisano v zapisniku, ne da bi mogli preveriti stanje. Nobenih računov ni za leto 1856. Čeprav je vse podpisal teolog Valinotti. Jaz pri vsem nisem navedel izdatkov za potovanja, pošto, knjige, vzdrževanje nekaj fantov ad hoc (v ta namen), kar znese vsaj 5000 frankov. Vse to so pustili ob strani in izdelali poravnavo. Predložili ste mi, da naj prevzamem dolg za Katoliško branje pri Paravii, ali bi ga prevzel monsinjor, ne da bi vzel v poštev druge stvari. Jaz sem se popolnoma izročil vam in se izročam še sedaj. Potem si izmišljajo vedno nove pogoje in odvetnik kanonik Pinoli me je v svojem pismu označil s pridevki, ki si jih jaz nikdar ne bi upal izreči o njegovi osebi.

Pravijo, da jaz povzročam vedno nove težave. Vi, gospod grof, veste, ali sem samo enkrat spremenil svoja stališča, razen da nisem nikdar navajal svojih deset let dela za Katoliško branje.

Da pokažem, da nisem spremenil in ne spreminjam niti besedice od dogovorjenega, ponavljam, da sem pripravljen umiti si roke nad Katoliškim branjem in prepustiti vse monsinjorju s pogojem, da on poravna dolg pri Paravii.

Ponavljam, kar sem že povedal: da prevzemam dolg pri Paravii in s tem Katoliško branje brez vsakršne druge obveznosti, če je tako prav. Če bi potem hoteli končati to zadevo, sem pripravljen dati tisoč frankov monsinjorju, če je poravnan dolg s Katoliškim branjem in drugimi knjigami, ki so naša last. Pripravljen bi bil tudi plačati na roko, toda na žalost nimam denarja.

Končno naj vam, gospod grof, odkritosrčno povem, da ob dejstvu, da je v oratoriju toliko mladih klerikov in aspirantov iz škofije Ivrea, ki smo jih vzdrževali in jih še vzdržujemo popolnoma zastonj, ne bi mislil, da je mogoče tako malenkostno obravnavati to zadevo.

Oprostite mi zaradi vsebine tega pisma in če se je morda kje prikradel kak manj primeren izraz. Veliko opravkov, naše potrebe in premnoge težave, ki prihajajo iz te zadeve, so me prisilili, da sem pisal malo naglo in mogoče tudi z občutkom užaljenosti.

Zahvaljujem se vam za dobroto, ki ste jo pokazali v tej in v drugih zadevah v zvezi z oratorijem, in vam zagotavljam najglobljo hvaležnost, ko imam hkrati čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 4. avgusta 1866 *duh. Janez Bosko*

Gospodu grofu Caysu di Giletta - Alpignano-Casellette.

Temu pismu je don Bosko priložil listek za grofa, ki ga je napisal v Streviju dne 4. avgusta.

Predragi gospod grof!

Pisal sem v uradnem slogu. Če menite, da bi bilo umestno poslati to pismo odvetniku Pinoliju, bi bil za to.

Dobro letino za vas, gospod grof, in blagoslov vsej vaši povečani družini. Bog naj vas vse blagoslovi. Molite zame, ki se s polnim spoštovanjem izrekam za najvdanejšega služabnika.

Strevi, 4. avgusta 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Zdi se, da se je grof popolnoma strinjal z don Boskovimi pogledi. Ko se mu je Božji služabnik nemudoma zahvalil, je dodal še dopis, ki naj bi bil priložen pismu z dne 4. avgusta in iz katerega je mogoče razbrati, kako je bil daleč od kakršnega koli spora.

Predragi gospod grof!

Prejel sem vaše cenjeno pismo in se vam zanj zahvaljujem. Prilagam dodatni dopis, ki ga, prosim, priložite mojemu pismu za škofa. Naj odločijo, kakor hočejo. Kot izraz krščanske ljubezni hočem sprejeti vsako odločitev, ki se vam bo zdela prava. Sebe in svoje fante priporočam dobroti vaših molitev, želeč vam vse nebeške blagoslove. V hvaležnosti se izjavljam vaše uglednosti vdani služabnik.

Turin, 11. avgusta 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Grofu Caysu – Casellette

V pripisu je bilo rečeno:

P. S.: Ko sem napisal pismo in vedno v želji, da bi bila zadeva Katoliškega branja končana, vam dajem popolno pooblastilo, da vsoto 1000 lir (o katerih je govor v pismu) zvišate na 1163,82, kakor ste predlagali v pismu monsinjorju škofu v Ivrei. Če bi vi hoteli prevzeti carto bianco (pooblastilo) in bi mi o vsej zadevi govorili šele na koncu, ko bo treba dati podpis, bi mi izkazali resnično delo krščanske ljubezni. Moji opravki in moje premnoge težave mi ne dopuščajo, da bi se še naprej ukvarjal s to zadevo.

Vaš vdani služabnik DUH. JANEZ BOSKO

Grof je sporočil don Boskove predloge kanoniku Pinoliju, medtem ko se je ta 16. avgusta obrnil nanj in mu sporočil, kako zelo ga skrbi, da bi pravda s Paravio šla naprej in bi moral plačati velike stroške, če bi sodišče izreklo svojo sodbo. Zato ga prosi, da bi pravdo s Paravio takoj končali. Sprejema pogoj, da zniža zahtevo na 1500 lir, ki pa jih je treba plačati na roko, da bi s tem kupil police javnega dolga in tako nadomestil to, kar je monsinjor izgubil. Pravdo s Paravio so prekinili. Kanonik Pinoli je zaupal izdelavo pogodbe odvetniku Deamicisu (odvetniku teologa Valinottija), ki naj bi se dogovoril z don Boskom glede ustreznih pripomb. Izhodišče je bilo, da bi don Bosko plačal Paravii 4265 frankov kot ostanek dolga, monsinjorju pa v treh obrokih 1500 frankov, se pravi 500 frankov prvo, 500 frankov drugo in 500 frankov tretje leto. S tem bi postal don Bosko edini lastnik Katoliškega branja in ivrejski monsinjor in teolog Valinotti bi ga

razrešila vseh obveznosti do nekdanje uprave Katoliškega branja. Grof Cays se ni več vtikal v te dogovore, ki naj bi jih sklenili obe stranki ob pomoči gospoda odvetnika Deamicisa.

Kljub vsemu temu se zdi, da je cela stvar spet padla v vodo. Kanonik Pinoli je zahteval, da mora don Bosko plačati Paravii ne samo dolg, temveč tudi stroške za pravdo in obresti. O tem ni bilo govora v osnutku pogodbe. Dne 24. novembra 1866 je kanonik pisal grofu, da ni mogoče monsinjorju nalagati novih bremen, da se je Paravia pritoževal, da še niso končali te nesrečne pravde in da je zato prisiljen vso stvar izročiti sodišču s ponovnimi visokimi izdatki. Potem je tožil, da se je dolg pri Paravii še povečal, ker don Bosko ne plača dogovorjene vsote. Končal je s prošnjo, da bi se zavzel pri don Bosku, ki naj bi držal dano besedo in tako končal neprijetno zadevo za vse soudeležene.

Grof mu je na začetku decembra takole odgovoril:

Velečastiti gospod kanonik!

Včeraj zjutraj sem bil pri don Bosku in tukaj je povzetek najinega pogovora. Don Bosko je pripravljen sprejeti pogodbo, kakor je bila sklenjena, se pravi: pripravljen je plačati dolg pri Paravii, kakor je bilo določeno, to je 4200 frankov. To vsoto smo ustrezno določili, da bi bil izražen don Boskov dolg, in 1500 frankov za monsinjorja kot plačilo, s čimer don Bosko nima težave. Nekaj drugega pa je dodatno vprašanje izdatkov za stroške pravde. Če gre za obresti od 4200 frankov, ki jih don Bosko ni mogel plačati Paravii takoj, ko je bil sklenjen dogovor, je on pripravljen to plačati; če pa gre za obresti, ki jih Paravia zahteva za čas pred dogovorom, potem moram povedati, da to ni bilo predvideno v dogovoru in jih zato mora poravnati ali monsinjor ali teolog Valinotti. Isto velja za plačilo stroškov za razpravo. Tako bi se morala stvar končati, potem ko smo določili dolg pri Paravii na 4200 frankov, če se ne motim,[18] *in dolg pri monsinjorju 1500 lir. To vsaj je bil moj predlog.*

Pravite mi, da monsinjor ni pripravljen na večje žrtve. Vendar tu ne gre za nove dodatne izdatke, kakor niso nove žrtve, ki jih don Bosko mora prenašati zaradi nadaljevanja pravde. Sicer pa, če bi se monsinjor odločil za kako žrtev, bi bilo to v prid ustanovi, ki si zasluži vso naklonjenost. Znane so vam velike obveznosti, ki ležijo na don Boskovih ramah. Sedemsto in več fantov, ki jih mora vzdrževati, ni malenkost, kajti če jih je nekaj takih, ki plačujejo, je še več takih, ki so popolnoma zastonj. Med temi jih je veliko iz ivrejske škofije, nekaj klerikov celo takih, ki jih je monsinjor sam priporočil. Tega ne pravim zato, da bi spremenil smer njegove dobrodelnosti v njegovi škofiji, temveč v želji, da bi bil še zanaprej naklonjen naši ustanovi in skušal zgladiti nastale ovire.

Oprostite mi, da sem se tako izrazil, vendar menim, da moram povedati stvari tako, kakor jih vidim.

---

[18] Točna vsota je bila, kot sem videl, 4265 lir.

Po treh mesecih, 22. februarja 1867, je odvetnik Deamicis don Bosku predložil naslednji osnutek pogodbe:

Teolog Valinotti predlaga po podpisanem načinu, kako bi izravnali razlike v ocenjevanju položaja, ki je nastal zaradi zahteve Paravie, da naj se mu plačajo obresti od 4265 lir za tiskanje Katoliškega branja, in sicer po dogovoru med teologom Valinottijem in don Boskom.

Teolog Valinotti prevzema obveznost, da bo pri Paravii plačal stroške pravde in obresti od imenovane vsote do pogodbe, ki jo je don Bosko s pismom gospoda viteza Oreglie di Santo Stefano naročil izdelati gospodu odvetniku Deamicisu tako glede teologa Valinottija kakor monsinjorja škofa v Ivrei dne 16. septembra 1866.

Z druge strani pa se duhovnik don Bosko obvezuje, da bo poleg vsote 4265 lir Paravii plačal tudi obresti, ki prihajajo po izdelavi pogodbe z imenovanim pismom, kakor tudi izdatke za pravdo, ki jo je Paravia sprožil pri sodišču. Seveda prosimo, da bi vse potrebno naredili čim prej, da bi tako prekinili še nadaljnje zapetljaje z gospodom Paravio.

To mi je bilo naročeno, da sporočim s strani teologa Valinottija gospodu don Bosku. Upam, da bo predlog sprejet.

Grof Cays je poslal odgovor teologu Valinottiju.

Velečastiti gospod teolog!

Sporočam vam, da so po vaši izjavi, da prevzemate obresti in stroške razprave pred pismom don Boskovega tajnika odvetniku Deamicisu z dne 16. septembra 1866, in če pustimo ob strani, da bo obresti po tem datumu prevzel don Bosko, stvari dobile drugačen tek. Zagotavljam vam, da z don Boskove strani ne bo nikakršnih težav za sprejem vašega predloga. Prav tako vam z veseljem sporočam, da se je Paravia odpovedal obrestim pred sprejetjem pogodbe 16. septembra. O tem sem se v navzočnosti pravnega izvedenca Rodella pogovoril s Paravio. Vse bi bilo dogovorjeno, samo vsota za stroške razprave še ni določena, kar nam bo znano pojutrišnjem, v sredo 27. tekočega meseca. Kakor mi je zagotovil gospod Rodella, se ne bodo dvignili čez 150 lir.

Menim, da bi mogli končati zadevo Katoliškega branja med škofom v Ivrei in njegovimi družabniki na eni strani in don Boskom na drugi strani na naslednji način: vsak naj bi na tisti delež, ki mu pripada, plačal obresti in stroške pravde Paravii, tako pred 16. septembrom kakor po tem datumu. Določili naj bi obroke za plačilo 4265 lir s strani don Boska Paravii, kakor tudi obroke plačila 1500 lir s strani don Boska škofu v Ivrei, pač v smislu dogovora.

Ostane še vprašanje, ki bi ga morali rešiti kot gordijski vozel, to je plačilo izdatkov za izdelano pogodbo. Meni se zdi, da bi bilo pravično, da bi plačal polovico monsinjor in drugo polovico don Bosko.

Če se strinjate z zgoraj navedenimi pogoji, prosim, sporočite. Jaz bom poskušal zvedeti za stroške razprave, kakor hitro mi bo gospod Rodella dal potrebne podatke.

Sprejmite moje vdane pozdrave in me imejte za vašega vdanega služabnika.

Grof Cays

Obe strani sta sprejeli dokončen dogovor, naredili so pravnoveljavno pogodbo in teolog Valinotti je pisal grofu Caysu.

Velespoštovani gospod grof! *Vercelli, 30. marca 1867*

Včeraj sem od odvetnika Deamicisa prejel tri prepise pogodbe med don Boskom, monsinjorjem škofom v Ivrei in menoj. Takoj sem jih podpisal in poslal po pošti kanoniku Pinoliju, da jih podpiše in dá podpisati monsinjorju, in ga prosil, da jih vrne po pošti odvetniku Deamicisu.

Mogoče bodo v nekaj dneh tukaj, tako da preostane samo don Boskov podpis.

Po moji vrnitvi v Turin vam bom vrnil še dopise in listine, ki so pri meni, da jih oddaste don Bosku.

Gospod naj blagoslovi dober uspeh Katoliškega branja in tudi vas, ki ste si toliko prizadevali za ureditev cele zadeve. Jaz sem zadovoljen, če bo Gospod vzel v poštev vse, kar sem storil brez kakršnega koli koristoljubja, pa naj ljudje govorijo, kar hočejo.

Sprejmite z izrazi visokega spoštovanja pozdrave od vdanega služabnika teologa Valinottija.

Po tem dopisovanju med grofom Caysom in teologom Valinottijem je bila listina podpisana od Valinottija in poslana v Ivreo kanoniku Pinoliju kot zastopniku monsinjorja škofa. Toda Pinoli jo je vrnil, ker monsinjor ni hotel, da bi ga imeli za lastnika. Zato jo je podpisal samo on in predlaga, da bi don Boska izvzeli iz vsakršne monsinjorjeve zahteve.

Predlog ni zadostoval, zato je odvetnik Deamicis pisal Pinoliju in grof je v tem smislu pisal monsinjorju naslednje pismo, iz katerega je razvidna vdanost in nežno čutenje plemenitega patricija.

Monsinjorju škofu v Ivrei

Velečastita ekscelenca! *3. aprila 1867*

Z določenim notranjim odporom se vračam k razgovoru o Katoliškem branju. Gotovo se spominjate, da sem od aprila preteklega leta prevzel posredništvo v sporu, ki je nastal med vašo ekscelenco, teologom Valinottijem in duhovnikom Boskom zaradi Katoliškega branja. Gotovo se spominjate, kako sem v pismu z dne 27. maja predlagal, da bi se vi za nadomestilo 1163,82 lir odpovedali lastništvu Katoliškega branja v don Boskovo korist. Vsoto bi don Bosko (poleg 4265 lir Paravii za njegove storitve) plačal monsinjorju ali pa bi ohranili lastništvo Branja in plačali dolgove pri Paravii. Znova sem prebral pismo z dne 28. maja, v katerem omenjate žrtve zaradi menic in potrdil, ki ste jih morali imeti, odkar ste priklicali v življenje Katoliško branje. Opozorili ste me, da naj bi vzel v poštev račune tistega poslovanja, preden bi se brez potrebnega poznanja lotil tako kočljive zadeve. V pismu z dne 31. istega meseca ste mi izrazili mnenje, da se vam zdi zelo umestno, da bi mogli videti račune tistega upravljanja. Kajti tam je šlo poleg mnogih žrtev, ki ste jih že omenili, tudi za prepustitev lastninske pravice publikacije, ki je zaradi velikega števila

naročnikov dobro uspevala itn. Prav tako se tudi gotovo spominjate, kako sem vam zato, ker nisem mogel dobiti računov in se zato ni moglo nič dognati, pisal dne 2. junija, da je v tej zadevi treba pustiti ob strani natančno določanje računov, kajti povsod so bile luknje in zato ni bilo mogoče določiti nikakršne osnove, ki bi rabila za izhodišče pravnega postopka, in vse to v časovni stiski, ker je Paravia zahteval svoj denar. Zato sem prepuščal vaši uglednosti nadaljnje odločanje, ker jaz sam nisem mogel ničesar ukreniti. Vi ste bili tako ljubeznivi, da ste mi odgovorili v pismu dne 5. junija in se mi zahvalili, kakor ste rekli, kljub bridkostim, ki vam jih je povzročila ta zadeva.

Tukaj se končuje prvo obdobje te razprave, katere predmet je bila odstopitev lastninske pravice monsinjorja in teologa Valinottija don Bosku ali odstop lastninske pravice don Boska monsinjorju samemu.

Drugo obdobje se začenja s pismom kanonika Pinolija, ki mi ga je poslal teolog Valinotti 20. julija in me prosil, da bi ponovno začel pogajanje z don Boskom. Tukaj sem verjetno jaz naredil napako, ko nisem pisal najprej vaši velecenjeni ekscelenci za potrebna pojasnila. Toda ker so kar naprej govorili o monsinjorjevi koristi, sem menil, da ste dali pooblastilo kanoniku Pinoliju ali da je vsaj delal z vašo privolitvijo. Verjetno so tisti, ki so si dopisovali z menoj, najprej hoteli urediti vso zadevo in vam podati uradno izjavo, ko bi bilo že vse pripravljeno. Kakor koli že, jaz sem bil vedno prepričan, da se vse dela z vašo odobritvijo. Vse bi slonelo na vaši privolitvi za prenos lastninske pravice Katoliškega branja za odškodnino, o kateri je bil govor. Pismo kanonika Pinolija me je torej pooblaščalo, da sem ponovno navezal razgovore o lastninski pravici Katoliškega branja na naslednji osnovi: don Bosko bi postal lastnik Katoliškega branja tako, da bi poleg 4265 lir dolga pri Paravii plačal vaši ekscelenci tudi vsoto 1700 lir kot ostanek dolga namesto 1163,82 lir, kot sem jaz predlagal na začetku. Ponovno sem poln dobre volje začel z don Boskom razgovor, v katerem ni šlo več za drugo kot za vsoto 1500 lir, ki naj bi jo on izplačal vaši spoštovani ekscelenci. To je vsota, ki jo je določil sam kanonik Pinoli v svojem pismu dne 16. avgusta, v katerem je predlagal, da bi razpolovili vsoto, ki sem jo nastavil jaz, in prejšnjo vsoto 1700 lir. Pripisal je še, da naj poskrbim, da bo zadeva pri Paravii čim prej končana brez sodne razsodbe.

Don Bosko je predlog sprejel s pogojem, da bi vsoto izplačal v obrokih po 500 lir na leto, do tretjega leta brez obresti. Sredi septembra je bil izdelan načrt za prenos lastništva Katoliškega branja na don Boska, ki naj bi ga opravila vaša ekscelenca in teolog Valinotti. Kakor hitro bi don Bosko postal lastnik Katoliškega branja, bi prevzel dolg pri Paravii in bi se tako končal spor zaradi starega dolga.

Zdelo se je, da je vse končano, in rekli so, da so pogodbo vsi sprejeli. Tedaj sem od kanonika Pinolija 20. novembra prejel ponovno pismo, v katerem se je pritožil, češ da don Bosko ni držal besede in da pogodba ni veljavna, ker še ni usklajeno vprašanje, kdo bo plačal stroške sodnega procesa in zaostalih obresti, ki jih je terjal Paravia in ki jih don Bosko ni hotel plačati. Tukaj sem moral spet posredovati in po mnogih besedah se je tudi to razrešilo. Dogovoril sem se s Paravio, da je odstopil od tožbe. Med don Boskom in

Paravio je bilo vse urejeno. Čakali smo samo, da bi prenos lastništva Katoliškega branja bil dejansko opravljen s podpisom pogodbe z dne 16. septembra, o kateri mi je kanonik Pinoli dejal, da je že sprejeta. To je pisanje, ki je bilo s podpisom don Valinottija v treh prepisih poslano v Ivreo, da bi ga podpisali vi ali kanonik Pinoli kot vaš predstavnik in bi tako končali ta prepir. Nikdar si ne bi mislil, da to pisanje ne bi dobilo vašega podpisa, zlasti še zato, ker so mi rekli, da ste stvar v načelu že sprejeli, in to celo v dani obliki. Lahko si mislite, kako silno sem se začudil, ko sem tri izvode pisanja videl pred seboj samo s podpisom kanonika Pinolija in z njegovim pismom, v katerem pravi, da dogovora ne more sprejeti v vašem imenu. Po vsem, kar je bilo rečeno in storjeno o Branju, ni bilo mogoče sprejeti tega predloga. Prenos lastništva bi moral opraviti pravi lastnik ali v njegovem imenu tisti, ki bi bil za to pooblaščen. Nihče ne bi mogel don Bosku svetovati, da bi sprejel tako ponudbo, zlasti ne, da bi prevzel s pogodbo dolg 4265 lir pri Paravii, če prej ne bi dobil pooblaščenega potrdila o lastninski pravici Katoliškega branja. Obenem pa nihče ne bi priznal prenosa lastnine, če v to ne bi privolil lastnik ali od njega pooblaščeni predstavnik. Najmanj, kar bi bilo potrebno, bi bilo, da bi iz kake listine bilo mogoče razbrati, da odstopa od lastništva Branja.

To je torej razlog mojega pisanja: da vam pokažem obdobja dogovarjanja in pooblastilo, da sem stvari peljal do točke, v kateri so sedaj, prepričan, da boste odstopili od pravice svojega lastništva. Sedaj je odvisno od vašega odgovora, ali bo stvar končana ali ne. Če sprejmete pogodbo, se bo don Bosko dogovoril s Paravio in bo vse končano. Če ne sprejmete, ne bo mogoče preprečiti sodnega postopka, katerega konec lahko predvidevamo.

Naj ponovim, da sem z odporom vzel pero v roke, vendar se mi je zdelo potrebno, da sem razložil svoje ravnanje v tej zadevi. Vse listine, ki jih imam na voljo v tej zadevi, me potrjujejo v prepričanju, da boste privolili v predloženo. Ko sem se trudil v tem smislu, menim, da je bila dana možnost verjetno edine rešitve.

Mogoče sem se zmotil, toda zmote ni mogoče pripisati pomanjkanju dobre volje; skušal sem uskladiti koristi vseh in zagovarjati njihova stališča. Če mi ni uspelo – potrpljenje. Ne čutim pa krivde, da ne bi storil vsega, kar je v moji moči. Prosim, da mi oprostite to dolgo nadlegovanje in mogoče tudi mojo drznost. Čutim zadoščenje, da vas morem v globoki ponižnosti pozdraviti itn.

Grof Cays

Škof je moral priznati jasne grofove razloge. Toda kljub temu je še dolgo odlašal s svojim podpisom.

Ugledni gospod grof!

Vse do včerajšnjega dne sem upal, da se bom mogel z vami osebno pomeniti o zadevi, ki ste mi jo obrazložili v svojem dopisu dne 3. tekočega meseca. Ker mi to ni mogoče, vam dajem odgovor. Najprej se vam zahvalim zaradi nevšečnosti, ki ste jih imeli zaradi mene. Upam, da ste iz poročil preteklega leta in pojasnil, ki so bila z njimi povezana, spoznali, da se nisem nikdar vmešaval v račune in računovodstvo Katoliškega branja, čeprav sem za-

nje prispeval velike vsote denarja. Zato lahko vidite, da po preteklem mesecu juniju nisem spremenil svojega stališča. Bil sem vedno prepričan, da gospoda kanonik Pinoli in Valinotti nista delovala v mojo škodo. O tem sem prepričan tudi sedaj. Sicer pa sem ustanovil Istruttore (Poučevalec) in so mi ga ukradli. Dal sem kupiti Piemonte in so si ga prisvojili drugi. Zamislil in organiziral sem Biblioteca Ecclesiastica, pa so mi jo pokvarili, črtali. Ustanovil in vodil sem Armonio, pa so mi jo uničili. Na svojo nesrečo sem škof in molčim.

Medtem ko se vam ponovno zahvaljujem za toliko izrazov spoštovanja, ki ste mi jih izkazali, in za toliko nevšečnosti, ki ste si jih naložili zaradi mene, imam čast, da se imenujem v globokem upoštevanju vaše uglednosti vdanega in pokornega služabnika.

+ Alojzij, škof v Ivrei

Ivrea, 15. aprila 1867

Končno se je mons. Alojzij Moreno vdal v odstop lastninske pravice Katoliškega branja. Toda don Bosko je izgubil prijatelja.

Teolog Valinotti je opravil preostale postopke.

Veleugledni gospod grof!

Prosim vas, da bi obvestili gospoda don Boska, da lahko ob vsakem času prevzame knjige in listine v zvezi s Katoliškim branjem (ki naj ga Bog blagoslovi). Vendar bi rad dobil izjavo o prejemu, ki bi jo podpisal don Bosko.

Verjetno ste zvedeli za smrt kanonika Pinolija, ki je po dolgi bolezni umrl 14. tega meseca. Priporočam vam ga v vaše molitve.

Sprejmite izraze mojega globokega spoštovanja, medtem ko imam čast, da obnovim izjave itn.

Vdani in pokorni služabnik T. Valinotti

19. oktobra 1867

Tu smo se malo obširneje razpisali, da bi pokazali, koliko je don Boska stalo Katoliško branje.

33.
POGLAVJE

Smrt nekega dobrega dečka – Pismo vitezu: uresničena napoved; don Durandova diploma; zaželena vrnitev viteza v Turin; težave don Boskovega potovanja v Rim; njegova hvaležnost do dobrotnikov – Sklep Marijinega meseca – Ponovno pismo vitezu; zadeva Morelli; molitve za neko dobrotnico cerkve; nekaj ukinjenih železniških prog – Pismi dvema plemenitima fantoma v zavodu – Don Bosko v Lanzu na prazniku sv. Filipa Nerija – Vitezu: njegove molitve za dobrotnike; oddana in prejeta pisma – Prusija napove Avstriji vojno – Vitezu: še več fantov iz oratorija pod orožje; če bo mogoče, bo šel v Rim; čaka ga v Mirabellu; devetdnevnica v Consolati; kupola raste – Don Boskove nevšečnosti – Matere, ki priporočajo don Bosku svoje sinove vojake; tolažilna napoved – Katoliško branje

Od 'meum ac tuum frigidum illud verbum' (*od tiste mrzle besede moje in tvoje*), ki jo je don Bosko moral izreči v svojo veliko žalost, da je mogel zagotoviti pravice posesti, ki jo je zapustil v last Salezijanski družbi, se vrnimo k pripovedi o dogodkih konec meseca maja 1866.

V oratoriju so napeto pričakovali uresničenje ene izmed don Boskovih napovedi iz sredine meseca februarja. Meseca maja je umrl 16-letni Jožef Rosa iz Verolenga. Zbolel je v drugem tednu meseca marca in se vrnil k svojim staršem 14. istega meseca. O njem je don Rua v nekrologu zapisal:

»V oratoriju je bil samo nekaj kratkih mesecev, vendar zadosti, da je pustil za seboj drag spomin. Pokoren svojim predstojnikom, prizadeven v izpolnjevanju dolžnosti, je bil vedno med prvimi v razredu. Vesel in ljubezniv do vseh, je bil ljubljenec vseh. Umrl je v domači hiši, potolažen z zakramenti sv. Cerkve.«

Je bil to fant, ki ga je don Bosko napovedal? Ne, don Bosko je napovedal, da bo nekdo umrl po treh in pol mesecih. On sam je v pismu vitezu Oregli, ki se je

še vedno mudil v Rimu, povedal med prvimi sporočili ime pokojnika in omenjal izpolnitev svojih besed.

Predragi gospod vitez!

Minili so trije meseci in pol in na svojem domu je umrl naš gojenec Gili, čevljar. Na smrt se je lahko pripravil na najbolj primeren način. Priporočite Gospodu njegovo dušo.

V dveh priloženih pismih se zahvaljujem in priporočam. Toliko v vašo vednost.

Vsi v hiši smo zdravi. Durando je bil malo bolan. Sedaj je spet zdrav. Končno je dosegel doktorski naslov tisti, ki so mu toliko nasprotovali.

Želimo si, da bi se čim prej vrnili. Če pa lahko še kaj dosežete, kar ostanite. Želel bi in skoraj bi vam ukazal, da se ne bi vrnili v Turin brez deset tisoč frankov v žepu. To je potrebno, da bi mogli malo pospešiti dela pri cerkvi.

Ob vaši vrnitvi bomo govorili o možnosti, da bi se jaz odpravil v Rim. Toda finančne, politične, moralne in religiozne težave me ovirajo. Povedali mi boste svoje mnenje.

Ker je treba izpolniti toliko različnih predpisov za vozovnico na železnici, je bolje počakati, preden se odločimo za ta izdatek.

Ko boste srečali gospoda Canoria Focardija, mu recite, da je odhod njegovega sina bil zanj gotovo boleč trn. Toda v kratkem bo prejel lepo vrtnico. Izročite mu moje pozdrave.

Znano mi je, da je markiza Lillarios v hiši Vitelleschi in si veliko prizadeva v našo korist. Izražam globoko hvaležnost. Toda recite jim, da nočem, da bi delali zastonj. Naš gospodar je bogat in lahko plačuje. Zato ga bom prosil in storil, da bodo prosili tudi drugi, da bodo prejeli bogato na tem svetu in vsak lepo sobico v nebesih.

Ne pozabite prošnje princu Torlonii za podporo. Bog naj vas spremlja in blagoslavlja vse vaše korake. Molite za nas vse, medtem ko se v imenu vseh, celo Sirtorija in Jaracha, v Gospodu izpovedujem za vdanega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 31. maja 1866

Enaintridesetega maja je bil praznik Rešnjega telesa in tega dne so gojenci oratorija sklepali Marijin mesec. Za 3. junij so določili isto ljubo slovesnost v Mirabellu s škofom iz Casaleja in v Lanzu, kjer naj bi obhajali tudi praznik sv. Filipa Nerija, zavetnika zavoda, kamor naj bi prišel tudi don Bosko. Kakor je bila navada, so v obeh zavodih pripravili razdelitev nagrad šestim fantom, ki so po tajnem glasovanju gojencev dobili največ glasov zaradi dobrega verskega življenja in moralnega obnašanja.

Preden je zapustil Turin, je don Bosko ponovno pisal vitezu in mu sporočil nekaj vladnih odredb, med drugim tudi glede vojne, in dvema plemenitima dečkoma, baronu Gregoriju Cavalchini Garofoli in markizu Emanuelu Fassatiju, gojencema konvikta Mongrée v Franciji, ki so ga vodili očetje jezuiti.

Predragi gospod vitez!

Prosim vas, da izročite priloženo pismo gospe kneginji Sora in mi sporočite opazke, ki jih bo izrazila o tem dopisu. Odgovoril sem ji na vse, kar je hotela, in še na kaj več.

Zadeva Morelli je tukaj v Turinu prešla neopažena. Mi pa bomo stvar uredili tako, da jo bomo natisnili v naslednjem zvezku Katoliškega branja. Mislim, da bo tako prav, da o stvari izvejo tudi v Rimu.

Če bi se dalo v časopisu Civiltà Cattolica priporočiti novo izdajo Zgodovine Italije, bi verjetno bilo koristno.

Recite gospe in gospodarici gospoda Aisca di Alessandro, da bom rade volje molil zanjo in da bodo zanjo molili tudi dečki naše hiše. Naročil bom Mariji Pomočnici, da ji pripravi lepo sobico v nebesih, ki je zagotovljeno plačilo vsem tistim, ki z vero v srcu sodelujejo pri gradnji njenega svetišča na zemlji.

Danes so v Turinu sporočili, da so železniške proge med Turinom, Bologno in Firencami prekinjene.

Če vidite, da lahko storite kako stvar v večjo Božjo slavo, kar odložite svoj odhod iz Rima. Bog naj blagoslovi vaše napore. Sprejmite pozdrave vse hiše in verjemite v vdanega prijatelja.

duh. Janez Bosko

Turin, 1. junija 1866

Predragi Gregorij Garofoli!

Z veseljem sem prejel tvoje pismo in ga prebral fantom, ki so se udeležili izleta v Tortono. Novice o tebi so jih zelo razveselile in so mi naročili, naj te lepo pozdravim. Zelo rad bi se s teboj zadržal v daljšem pogovoru, vendar ne bi bilo dobro, da bi ti stvari, ki bi ti jih rad povedal, napisal. Če me boš med prihodnjimi počitnicami obiskal, ti bom povedal, kar sem ti nameraval pisati. Kot prijatelj tvoje duše si ne morem kaj, da ti ne bi priporočil treh osnovnih stvari, ki so zajete v treh FFF, se pravi: 1. Fuga (beg) pred brezdeljem. 2. Fuga (beg) pred tovariši, ki grdo govorijo in dajejo slabe nasvete. 3. Frequentare (pogosto prejemati) obhajilo in spoved. Pozdravi svoja brata, Emanuela Callorija in druge Piemontčane, ki so s teboj in za katere veš, da jih poznam.

Bog naj te blagoslovi in ohrani v svoji milosti. Moli zame, ki ti ostajam vdan v Gospodu.

Turin, 1. junija 1866 *duh. Janez Bosko*

Dragi Emanuel!

V svojem ljubeznivem pismu si mi naročil, naj prosim presveto Devico, da bi ti naklonila dobro voljo in zadosti moči, da bi študiral. Rade volje sem v teku celega Marijinega meseca to tudi delal.

Vendar ne vem, ali sem bil tudi uslišan. Zelo rad bi to vedel. Vsekakor upam, da je vse v redu. Papa, mamica in Azelija so zdravi. Pogosto jih ob pol šestih popoldne srečujem in navadno govorimo o tebi. Malo se bojijo, da ne boš uspel pri učenju in bi tako dodal še nove skrbi k mnogim, ki so jih že imeli to leto. Jaz jih vedno tolažim, zanašajoč se na

tvojo bistrino, dobro voljo in obljube, ki si jih dal. Se motim? Upam, da ne. Še dva meseca in potem – kakšno veselje, če boš dobro opravil izpite. Prav, dragi Emanuel, še naprej se te bom spominjal pri Gospodu. Potrudi se: napor, pridnost, poslušnost, vse naj bo tu, da boš dobro opravil izpite.

Bog naj te blagoslovi, dragi Emanuel! Bodi s svojim lepim obnašanjem vedno tolažba svojim staršem. Moli tudi zame, ki ti ostajam vdan prijatelj.

Turin, 1. junija 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Prvega junija so kleriki oratorija, študenti filozofije in teologije, v semenišču uspešno opravili izpite in don Bosko je 2. junija zjutraj prišel v Lanzo, kjer so ga navdušeno sprejeli. Ob tej priložnosti je v svoji očetovski ljubeznivosti, ki ničesar ne pozabi, dejal, kako so don Bonettija, ko je preteklega novembra prišel v Mirabello za ravnatelja, slovesno sprejeli, medtem ko je ravnatelj v Lanzu bodisi zaradi žalovanja v zavodu bodisi ker je bil nenadoma imenovan, prišel sam, brez sprejema, brez predstavitve. Zato naj bi praznik sv. Filipa nadomestil zamujeno slovesnost.

On sam je ves popoldan spovedoval. Zvečer je godba oratorija po mestu igrala svoje koračnice in nato v spremstvu pevcev prikorakala do zavoda. Don Bosko se je pojavil pri cerkvenih vratih in fantje so ga navdušeno pozdravili. Ko so vstopili v cerkev, slovesno okrašeno in ozaljšano, so prejeli blagoslov. Naslednjega dne je bilo slovesno skupno obhajilo, slovesna maša v župnijski cerkvi in procesija z Najsvetejšim. Pri maši so z don Boskom sodelovali duhovniki in župan Druetti z občinskimi svetovalci. Po večernicah je sledila pridiga, blagoslov, gledališka predstava, ognjemet. Vladalo je čudovito veselo razpoloženje, godba, petje in igre ves dan.

Ko se je vrnil, je nadaljeval pisanje pisem.

Predragi gospod vitez!

Prejel sem vaše pismo, v katerem mi sporočate, da so nekateri dobri ljudje obdarovali našo hišo. Zahvalite se vsem v mojem Imenu in jim zagotovite, da bom molil in poskrbel, da bodo molili tudi drugi, Gospoda bomo prisilili, da jim bo povrnil stokratno v tem življenju in da bodo prejeli še večno življenje.

Posebna zahvala gre gospe kneginji Sora za zavzetost, s katero razpečava srečke za loterijo, in za dragocen dar, ki ga je po njenem zavzemanju darovala neka dobra gospa. Recite prvorojencu te gospe, da se ga vsak dan spominjam pri sveti maši in prosim, da bi ostal na poti, ki vodi v nebesa.

Žal mi je, da tokrat ne morem pisati gospe markizi Matildi Vitelleschi. Upam, da bom to v kratkem storil. Vendar bo že sedaj deležna vseh molitev, ki jih v tej hiši opravljamo zjutraj in zvečer za vse naše dobrotnike.

Prosim vas, da izročite priloženo pismo gospe grofici Bentivoglio.

Za zdaj ne morem odgovoriti na pisma Alberta in Janeza Vitelleschija. Vendar bom to kmalu storil.

Pri nas se stvari zaostrujejo in zdi se mi primerno, da pospešite svoj prihod. Zato vas prihodnji teden pričakujemo v oratoriju, razen če morate dokončati kak nujen opravek.

Pozabil sem vam naročiti, da bi se zahvalili gospodu Aicardiju za njegovo zgledno pismo. Hranim ga kot drag spomin na zares krščansko pismo. Bog naj ga blagoslovi sedaj v času in ga naredi blaženega v večnosti.

Mi tukaj v hiši smo vsi zdravi, toda dela imamo, da komaj zmagujemo.

Ponižne pozdrave vajinima bratoma, p. Brunengu, hiši Vitelleschi, Villarios itn.

Sprejmite izraze žive vdanosti vse naše hiše in zlasti še moje, ki vam želim veliko blagoslova iz nebes. Pri tem imam zadovoljstvo, da se morem v Gospodu imenovati vaše uglednosti vdanega prijatelja.

Turin, 8. junija 1866 *duh. Janez Bosko*

N. B.: Bilo bi nam zelo ljubo, če bi nam sporočili približen dan vašega prihoda med nas. Vitez Villanova in grof Villa sta v moji sobi in me vprašujeta o vas, vas pozdravljata in vam želita srečno potovanje. Obiskal nas je tudi vaš stric grof Della Margherita. O tem bomo še govorili.

Na političnem obzorju so se zbrali črni oblaki.

Prusija je končala svojo strašno oborožitev in manjše države Severne zveze, fevdalno povezane s Prusijo, so morale skrbeti za prevoz vojakov in 57.000 mož. Dne 3. junija so pruske čete nepričakovano vdrle v Holstein in mala avstrijska posadka se je morala umakniti. Dne 13. junija je Avstrija izdala potni list pruskemu poslaniku na Dunaju in odpoklicala svojega ambasadorja iz Berlina. Dne 14. je zahtevala sodelovanje zvezne vojske po številu 157.000 mož in državni zbor je z 9 glasovi za, 5 glasovi proti in enim vzdržanim glasom odobril avstrijsko zahtevo. Toda 16. junija je 50.000 Prusov bliskovito napadlo Hannover, Saško in Hessensko in kljub velikim izgubam prisililo hannoverskega kralja k predaji, medtem ko je saški kralj zbežal na Češko, hessenskega volilnega kneza pa so ujeli. To se je zgodilo od 16. do 20. junija. Dne 19. junija je kralj Viljem Pruski napovedal vojno Avstriji.

Tudi Italija je v najkrajšem času ukrenila vse potrebno za prehod vojske in mornarice iz mirnega stanja v bojno pripravljenost. Toda prevoz po železnici se je sicer v zmanjšani meri nadaljeval. Don Bosko je vitezu, ki je napovedal svojo skorajšnjo vrnitev v Turin, dal še nekaj navodil in pomembna sporočila.

Predragi gospod vitez!

Pridite brez bojazni. Ni nevarnosti za potnike, tako mi je zagotovil prefekt pokrajine. Preden boste odpotovali, napišite seznam oseb z imenom, priimkom in bivališčem, s katerimi je dobro imeti stik. Med drugim kupite tudi pol ducata lepo izdelanih križev, ki bi jih lahko nosile okoli vratu nekatere ugledne gospe.

Bisio in Peirano starejši sta bila vpoklicana v mobilno gardo.

Gallo je odšel z rezervisti leta 1842. Tako smo ostali brez nekaj zelo pomembnih ljudi. Toda naj bo v vsem blagoslovljen Bog.

Preden boste odpotovali, pozdravite, kakor je treba, vse poznane in jim zagotovite našo hvaležnost, naše molitve k Bogu in Mariji Pomočnici, da jih bo ta nebeška dobrotnica obdarila s svojimi zakladi tukaj na zemlji in jim naklonila blaženo večnost. Mnogim še nisem pisal, vendar bom to storil po vaši vrnitvi.

Če se bo ponudila priložnost, bom opravil potovanje do Rima, vendar je treba dobro premisliti, to še toliko bolj, ker je prav sedaj hiša potrebna posebnega nadzora.

Imam kup stvari in dogodkov, ki bi vam jih moral sporočiti. Toda potrpljenje! Pogovorila se bova, ko se vrnete. Čeprav si želim, da bi se to zgodilo čim prej, vam vendar pravim, da najprej končajte svoje opravke. Dan več ali manj, si bomo že pomagali.

V četrtek (21.) bom v Mirabellu. Kdo ve, ali ne bi mogoče tudi vi prišli tja in bi se skupaj vrnila v Turin?

Opravljamo devetdnevnico k Mariji Tolažnici. Vse dni sem namenil nekaj obhajil in eno sveto mašo za družini Vitelleschi in Villarios, ki sta do vas tako velikodušni in si goreče prizadevata za našo hišo.

Bog naj vas blagoslovi in vam podari srečno potovanje. Imejte me vedno v Gospodu kot vdanega prijatelja. DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 15. junija 1866

P. S.: Kupola se vedno bolj dviga in ne pričakuje drugega kot denar.

Božji služabnik je iz več razlogov želel čimprejšnjo vrnitev viteza Oreglie, kajti imel je velik vpliv na dva mlada sobrata, ki sta, prevzeta od ošabnosti in želje po svobodi, v tistih dneh pripravljala veliko nevšečnosti. Don Bosko je upal, da se bosta pomirila in vdala vitezovim pametnim nasvetom. Stvari so prišle tako daleč, da ju je Božji služabnik moral mirno prenašati v strahu, da ne bi storila kakega napačnega koraka.

Za te nevšečnosti vemo iz opombe v pismu grofici Callori, ki je osebno poznala ta dva problema.

Velezaslužna gospa grofica!

Dne 21. tekočega meseca bom, če je tako Bogu po volji, prišel v Mirabello in se bom tja in nazaj grede oglasil v Casaleju. Tako bom imel priložnost, da se bom z vami pomenil o nekaterih mojih potovanjih.

C... in L... se zdita pobesnela. Govorita in grozita, da bosta dala don Boska v časopise. Pred nekaj dnevi je bil v Conte di Cavour objavljen članek proti naši hiši, ki ga nekateri pripisujejo njima. Skušam potrpeti s človeško slabostjo in se vsak dan bolj prepričujem, da je treba delati za Božjo slavo in ne za to, da bi ugajali ljudem.

Priporočam se vašim pobožnim molitvam.

Bog naj blagoslovi vas, vašega gospoda moža, medtem ko imam čast, da se imenujem vaše velezaslužne uglednostivdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

V tistih dneh je veliko mater, ki so trepetale za usodo svojih sinov, prihajalo k don Bosku s prošnjo, da bi jih priporočil varstvu Marije Pomočnice. Med pismi, ki jih hranimo v arhivu, smo izbrali dve. Prvo je markize Nerli.

J.M.J. Firence, 15. junija 1866

Velečastiti gospod don Bosko!

Kakor sem vam že v drugem pismu sporočila, bo moj edini sin kot prostovoljec vstopil v odred vodičev redne vojske, ker se mu zdi, da je to njegova dolžnost do domovine. Ta odločitev me je zadela kot strela z jasnega neba. Sicer je že mesec dni kazal posebno navdušenje za vse, kar se tiče vojske, toda nikdar si ne bi mogla misliti, da bi bil sposoben pripraviti mi tako žalost, saj vse do sedaj ni nikdar ničesar sklenil, ne da bi prej vprašal za svet svojo mater. Oh, kako nesrečni časi za vse nas! Vi boste moj položaj veliko lažje razumeli, kot bi vam ga jaz sama mogla opisati. Prizadelo mi je najbolj občutljivo mesto, in če mi Bog ne bi priskočil na pomoč v svojem brezmejnem usmiljenju, bi gotovo izgubila pamet. Mislim na veliko stvari. Toda prva je zveličanje duše mojega sina, kajti tu gre za večnost.

Gotovo se spominjate, kako zelo sem vam priporočala svojega sina, in obljub, ki ste mi jih dali.

Sedaj je zares čas, da jih izpolnite, in računam na vaše molitve in na molitve vaših dečkov. Sredi tolikih bridkosti me tolaži misel, da Bogu ni nič nemogoče in da se iz še tako velike hudobije more doseči kaj dobrega. V srcu čutim, da bo Mario, ko bo daleč od svoje družine, kjer ga vsi obožujejo, čutil potrebo, da bo postal pobožen, da bo bolj mislil na svojo dušo, tudi zaradi večje nevarnosti, ki ji je izpostavljen.

Sedaj je v Milanu. Toda jutri bo moral odpotovati v vojaško skladišče v Caserto, kar je sicer zelo daleč od bojnega meteža, vendar pa izpostavljen mnogim nevarnostim, če ga Marija ne bo rešila. Čujte, od tega trenutka obljubljam tej veliki Materi, če mi ga bo varovala pred vsemi telesnimi nevarnostmi in zlasti še če mi ga bo vrnila domov boljšega in bolj pobožnega, kot je bil do sedaj, dar, ki naj ostane v njeni cerkvi, ki se pod vašim vodstvom gradi v Turinu pod naslovom Marije Pomočnice. Vi mi boste svetovali pri izbiri, ker sama ne vem, kaj bi bilo bolj koristno, ker želim darovati kaj uporabnega. Upam, da bom mogla ob svojem času izpolniti to svojo obljubo. Veliko molite zame pri Bogu, da bom znala izkoristiti to žalost v svojo večjo korist. Moma Uguccioni želi, da bi vam jo priporočila. Blagoslavljajte vsak dan mene, mojega sina in vso mojo družino in me imejte za

svojo vdano služabnico.

Henriketa Nerli

Drugo pismo je naslovljeno na viteza Oreglio.

Preljubeznivi gospod!

Firence, 11. julij 1866

Želela sem vam čim prej odgovoriti na vaše cenjeno pismo z dne 26. junija in vam povedati, da sem zelo vesela, ko sem slišala, da sta moja sestra in moj svak prispevala nekaj koristnega k vašemu uglednemu oratoriju s seznanjanjem, ki sta ga opravila med našimi sorodniki. Vedela sem, da je bila velika uteha za mojo sestro in mojega svaka, ko sta imela čast, da sta slišala pripovedovati toliko vzvišenih in spodbudnih dejanj iz življenja odličnega don Boska. Zato sem vam iz srca hvaležna, da ste sprejeli moje pismo, ki sta vam ga onadva izročila, in ga skrbno dali naslovljencu.

Prav danes zjutraj sem prejela pismo moje sestre. Piše mi, da je prejela sporočilo markize Di Villa Rios, da je don Bosko zelo bolan in da jo to zelo skrbi. Tudi mene je ta novica zelo prizadela. Življenje tega svetega moža je vendar za vse tako dragoceno. V teh žalostnih časih koristi človeštvu s svojimi deli, zgledi in nasveti, zato je vsaka novica o njegovi bolezni vzrok za žalost in preplah pri tistih, ki ga poznajo.

Zelo bi me veselilo, če bi zvedela kaj novic o njegovem zdravju.

Prosim vas, da poveste don Bosku, da nimam besed, da bi se mu zahvalila za veliko uslugo, ko vsak dan moli zame pri sveti maši, da bi presveta Devica Marija vzela pod svoj obrambni plašč moje sinove, ki so na bojišču. Zahvaljujem se tudi vam, gospod vitez, da ste mi sporočili to novico, ki mi je dala moč in vlila tolažbo v teh dneh. Za zdaj se moj starejši sin še ni znašel v nevarnosti, ker pripada oddelku četrte armade. Toda od sedaj naprej, ko so prekoračili Pad, je lahko vsak trenutek vpleten v boje. Drugi sin je za sedaj pri skladišču istega regimenta, da se kot navaden vojak nauči uporabljati orožje, vendar se bojim, da bo moral kmalu oditi. Oba goreče priporočam don Boskovim molitvam, pa tudi v vaše, gospod grof, da bi mi gospod podelil vdanost v njegovo voljo in bi zmogla nositi ta in še druge križe.

Prosim, sporočite moje globoko spoštovanje don Bosku in me imejte vedno, spoštovani gospod grof, za vdano služabnico.

Virginija de Cambray Digny

S tolažljivo napovedjo je Božji služabnik znal v teh okoliščinah vnesti mir v srce neke matere, žene visokega kraljevega dostojanstvenika. Njen drugorojeni sin je, navdušen za vojno, zbežal od hiše, da bi se bojeval pod Garibaldijevo zastavo. Gospa je vsa obupana takoj pisala don Bosku, ki ji je s povratno pošto poslal sporočilo, da se bo njen sin vrnil domov veliko boljši in pridnejši, kot je bil do sedaj. Naborna komisija je ob branju priimka tega fanta poklicala in ga postavila ob stran. Ker ni hotela, da bi šel z drugimi prostovoljci, ga je dodelila vrhovnemu poveljstvu oddelka. Tako se je izognil vsaki nevarnosti, prejel je oficirski čin in imel zadosti časa, da je razmislil o žalosti, ki jo je povzročil svojim staršem. Ker je bil plemenitega srca, mu je bilo zelo žal zaradi koraka, ki ga je naredil, in ko se je vojna končala, se je vrnil domov in spremenil vedenje, kakor je napovedal don Bosko.

Medtem ko je s svojim vrojenim čutom za prihodnost tolažil matere, je skušal s Katoliškim branjem fantom, ki so šli na vojno, vliti čustva vere, žrtve in zvestobe v izpolnjevanju dolžnosti. Za mesec julij je pripravil zvezek z naslovom Prijateljeva beseda vojaku. Spisal Viktor Marchiale. V uvodu beremo:

Dragi vojaki. Vem, da nočete debelih knjig, zato prihajam k vam s knjižico majhnega obsega, ki jo boste lahko nosili v žepu skupaj z denarnico in tobakom. Preberite vse, kar je napisano tako z velikimi kakor majhnimi črkami, ker boste na vsaki strani slišali besedo prijatelja, ki vas če ne drugo obdarja s kratko pripovedjo.

Pisatelj, neki duhovnik, v treh poglavjih razlaga besede sv. Petra (I, XI, 17): Deum timete - Regem honorificate – Fraternitatem diligite (Boga se bojte - kralja častite - brate ljubite) in kaže: 1. Strah pred ljudmi je strahopetnost in nespamet; 2. Nujna krepost: poslušnost (straža, vojaške vaje, izpostaviti življenje na bojišču; 3. Dolžnost, da premagamo samoljubje in napuh, biti velikodušni v odpuščanju žalitev s tem, da se ne gremo dvoboj.

V dodatku sta opisana dva zgodovinska dogodka: Jan Sobieski in rešitev Dunaja in Milost presvete Marije Pomočnice.

Na koncu je nekaj vojaških pesmi.

34.
POGLAVJE

Don Bosko prosi kapitularnega vikarja in kanonika rektorja semenišča usluge za svoje klerike – Don Bosko gre v Mirabello – Zelo bolan gojenec – Nerazložljiva don Boskova izginitev – Parlament odobri zakon o zatrtju redov in zaplembi cerkvenega premoženja – Don Bosko povabi izgnane in obubožane redovnike v svoje hiše

Zaradi vojne so zaprli vse univerze in javne šole in predčasno opravili izpite. Toda don Bosko je za svoje gojence pripravil izpite v rednem roku in skušal med počitnicami zadržati v oratoriju čim večje število fantov; sprejel je celo nekaj novih, ki mu jih je priporočila turinska prefektura. Kljub denarni stiski, kljub odpovedi nekaterih naročil v delavnicah, kljub odhodu nekaterih mojstrov v vojsko so vsi rokodelci imeli zadosti dela tudi zato, ker je gradnja cerkve zahtevala veliko kovaškega in mizarskega dela.

Toda Božji služabnik je moral poskrbeti tudi za klerike, kar je zahtevalo še večje izdatke. Poleg članov salezijanske družbe je vzdrževal v oratoriju po več let še druge, ki so po končanem študiju postali duhovniki in vstopili v škofijsko službo. Prihajali so iz revnih družin. Prav tako je pričakoval še nekatere klerike iz semenišča, ki so končali šolsko leto in niso imeli sorodnikov, h katerim bi lahko šli med počitnicami, pa so se priporočili njegovi dobroti. Za vse te je don Bosko prosil podporo kapitularnega vikarja.

Veleugledni in velečastiti monsinjor!

Upad duhovnih poklicev in potreba po dobrih duhovnikih se tako zelo čuti, da o njiju ni treba razpravljati. To je skrb vseh, zlasti še duhovnikov, in vsi bi se morali zavzeti. Tudi jaz sem v svoji majhnosti v želji, da bi storil, kar je v moji moči, zbral dečke, ki se odlikujejo po kreposti in nadarjenosti ter dajejo upanje na dober uspeh, in jim dal možnost, da študirajo latinščino. Pričakovanje se je izpolnilo in tako imam vsako leto precejšnje šte-

vilo pripravnikov za izpit za duhovniško preobleko. Nekaj jih je že postalo duhovnikov. Iz opravljenih izpitov in iz primernega obnašanja lahko cerkveni predstojnik presodi, ali je bilo upanje upravičeno. Ker so to zvečine revni fantje, sem prosil zasebne dobrotnike, da so mi pomagali pri njihovem vzdrževanju. Toda sedaj ti dobrotniki ne morejo več pomagati in morali bi odstopiti od vzgoje kakih šestdeset fantov, katerih starost, nadarjenost, značaj in vedenje dajejo utemeljeno upanje za dober uspeh v cerkvenih poklicih.

Iz tega razloga se obračam na vašo spoštovano uglednost in vas iz vsega srca ponižno prosim, da bi vzeli v dobrohoten pretres to potrebo in mi priskočili na pomoč, da bi mogel oskrbeti klerike, ki asistirajo, poučujejo in vzgajajo ter v celoti ali deloma potrebujejo podporo.

Popolnoma sem prepričan, da boste v svoji dobroti podprli to delo, ki ima za edini cilj priskrbeti Cerkvi dobre duhovnike in tako pospeševati blagor naše katoliške vere, večjo Božjo slavo in korist duš.

Ko vam želim iz neba čim obilnejše plačilo, imam čast, da se izrekam za vaše spoštovane uglednosti vdanega prosilca.

DUH. JANEZ BOSKO

Odgovor monsinjorja vikarja, ki je že večkrat priskočil na pomoč oratoriju, kaže, v kakšni stiski je v teh dneh bila turinska škofijska pisarna.

Velečastiti gospod! Turin, 13. junija 1866

Če je kaka ustanova, ki bi jo mogel imeti za vredno vse pozornosti, ali kaka oseba, ki si zasluži isto sodbo, ste to vi in ustanova, ki jo vi tako modro vodite. Zato je dejstvo, da vam ne morem priskočiti na pomoč, zame povod velike žalosti. Toda na žalost je tako. Virov ali sredstev nimam nikakršnih. Od škofije, škofijske pisarne ali iz službe kapitularnega vikarja ne prejemam nikakršne plače. Ne dobivam denarja niti za škofijske pošiljke, kaj šele za honorarje ali takse za potrdila. Imam pa celo vrsto izdatkov, ki jih ne bi imel, če bi bil navaden kanonik, od česar tudi živim. Ne razpolagam z nobenim kaplanskim mestom ali beneficijem, čeprav bi rad priskočil na pomoč vašim klerikom, če pri tem ne bi oškodoval drugih, ki so še bolj potrebni pomoči. Ne razpolagam z nikakršnimi dohodki škofijske pisarne, ker je tisto malo, kar imamo, komaj zadosti za izplačilo uslužbencev. Sicer pa veste iz lastne izkušnje, da so ti prihodki vsak dan manjši, in če bi kje kaj preostalo, moram to prihraniti za prihodnjega škofa, kateremu bom moral dati obračun o upravi za čas, ko je bila škofija brez pastirja. Prihodki kraljevega ekonomata niso na voljo meni, tako da ne ostane drugo kot 'nemo dat quod non habet' (nihče ne more dati, česar nima). Sicer so pa vsi drugi kleriki, tako gojenci semenišča (od katerih niti eden ne plačuje popolne mesečnine in mogoče samo šest ali osem jih plačuje polovico) kot zunanji v enakem položaju kot vaši v oratoriju in zato v finančnem pogledu ne morem ustreči po 'iuxta vota et merita' (željah in zaslugah) prošnji vašega cenjenega dopisa od včeraj.

Zato vas prosim, da potrpite in se zadovoljite s tistim malo, kar vam morem dati za vaše dobre klerike. Sprejmite moje spoštljive pozdrave in imejte me za

vaše uglednosti vdanega služabnika.

JOŽEF ZAPPATA, gen. kapit. vikar

Ko don Bosku pri kapitularnem vikarju ni uspelo, je poskusil potrkati na vrata rektorja semenišča kanonika Vogliottija, ki je opravljal službo škofijskega provikarja. Prosil je za nekega klerika, ki se mu je posebej priporočil.

Veleugledni in velečastiti gospod rektor!

Pretekle jeseni sem priporočil vaši spoštovani uglednosti klerika Klementa Fusera, ki si ni mogel plačati mesečnine. Jaz sam sem ga že vzdrževal popolnoma zastonj in sem zanj kupoval celo obleko in knjige. Vi ste mi blagovolili odgovoriti, ne vem ali ustno ali pisno, da bi glede klerika Fusera skušal fanta spodbuditi in ga poslati v semenišče, in če bi bilo njegovo obnašanje zadovoljivo, bi mogel dobiti brezplačno mesto.

V teku šolskega leta ni bilo nikakršnih težav. Sedaj mi pa piše, da mu nočejo izročiti opreme, če ne plača svojega dolga. Menim, da se je lepo obnašal tako v pobožnosti kakor pri učenju. Zato se obračam na vas, da bi ekonomu v Braju pisali tozadevno sporočilo. To toliko bolj, ker revščina te družine zaradi cele vrste nesreč človeka sili k sočutju in celo v jok.

Z resnično žalostjo smo prejeli poročilo o vašem slabem zdravju, in ker ne moremo storiti kaj drugega, smo vas priporočili zasebnim in skupnim molitvam.

Naj nas Gospod usliši in vam podeli še dolga leta srečnega življenja. Z vsem spoštovanjem imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 16. junija 1966 *DUH. JANEZ BOSKO*

Takojšnja dobrohotna privolitev kanonika je don Boska spodbudila, da je nanj naslovil podobno prošnjo kot na kapitularnega vikarja.

Veleugledni in velečastiti gospod rektor!

Gojil sem živo željo, da letos ne bi prosil semenišča za podporo ubogih klerikov naše hiše. Toda usahnitev mnogih virov dobrodelnosti je zaostrila potrebe mene samega in naših klerikov, ki jim moram sam poskrbeti za hrano, obleko in vse drugo.

Zato se ponovno obračam k vam s prošnjo, da bi nam naklonili tisto največjo podporo, ki jo zmore semenišče.

Klerikov tukaj in v Lanzu je petdeset. Svoje življenje namenjajo asistenci, katehezi, pouku revnih dečkov, zlasti še tistih, ki obiskujejo tukajšnji oratorij.

Poln zaupanja, da boste vzeli v dobrohoten pretres predloženo prošnjo, vam zagotavljam globoko hvaležnost in imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika in prosilca.

Turin, 26. junija 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Tri dni pozneje je pisal istemu rektorju, ali bi mogli kleriki iz Lanza opraviti izpite pri posebni komisiji.

Veleugledni in velečastiti gospod rektor! *Turin, 29. junija 1866*

Ker so kleriki to leto zaradi zgodnjega roka in naglice morali opravljati svoje izpite predčasno, se jih kleriki in učitelji zavoda v Lanzu niso mogli udeležiti. Zato bi jih radi opravili sedaj. Toda ker morajo asistirati gojence in ker bi prevoz v Turin pomenil velike stroške, prosijo, da bi jih naredili v Lanzu.

Zato z mojim zavzemanjem naslavljajo na vas prošnjo, da bi kakor lansko leto vi pooblastili gospoda župnika v Lanzu ali katerega drugega duhovnika po vaši izbiri, da bi pri njem opravili ta izpit.

Poln upanja, da boste drugim uslugam dodali še to, vam želim od Gospoda zdravja in srečnega življenja, medtem ko imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

P. S.: Prinašalec te prošnje je ekonom iz Lanza, ki je pripravljen sprejeti kakršen koli odgovor, tudi ustnega, če imate to za primerno.

Medtem je bil don Bosko v Mirabellu, kjer so 21. junija gojenci malega semenišča obhajali praznik sv. Alojzija Gonzage. Tam se je srečal s teologom Antonom Belasijem, o katerem smo že govorili, ki je imel slavnostni govor.

Dijak petega razreda gimnazije, najboljši fant v zavodu, Frančišek Rapetti, je težko bolan ležal v bolniški sobi. Očetu je uspelo, da so ga sprejeli med klerike škofije Alessandria in ga s tem oprostili nabora. Dne 21. junija je Rapetti želel preživeti dan zunaj postelje, toda proti večeru ga je obšla taka slabost, da ni mogel več stati na nogah.

Malo pozneje so ga napadli taki krči, da se je zdelo, da bo umrl. Nekdo ga je celo že razglasil za mrtvega. Ker je bila bolniška soba blizu don Boskove, ga je Vincenc Provera, brat don Frančiška Provere, prefekta v zavodu, povabil, da bi sprejel gostoljubje v njegovi domači hiši. Don Bosko je zelo spoštoval starega Provero in njegovo družino. Nikdar ni prišel v Mirabello, ne da bi se oglasil pri Proverovih, in imel je navado reči, da je njegova družina s Proverovo enota. Prav tako ni nikdar pisal ravnatelju, ne da bi za njegove domače naročil pozdrave. Očetu Proveri in drugim članom družine je pošiljal tudi zasebna vezila in pisma, kakor je imel navado delati gojencem v Turinu. Zato je rade volje sprejel povabilo.

Ko je vstopil v hišo, so zaklenili vsa vrata in ključe spravili. Sedaj se je zgodilo nekaj, kar nam je pripovedoval Vincenc Provera in kar je potrdila gospa Karolina Provera, redovnica Reda zvestih spremljevalk, ko je iz Pariza po don Boskovi smrti pisala don Evaziju Rabagliatiju.

Radi bi natančno vedeli, kako je bilo z izginitvijo don Boska iz naše hiše. Zares vam ne morem povedati več kot to, kar je bilo že rečeno. Zelo pozno zvečer sva z mojo sestro Kolombino čakali na najinega brata Vincenca, ki naj bi se vrnil domov iz zavoda. Ko je prišel, je v naglici dejal: 'Hitro, hitro pripravita sobo in posteljo, ker je fant, ki je ležal v sobi blizu don Boskove sobe, umrl. Zato ne bi bilo primerno, da bi don Bosko prenočil v svoji sobi. Sprejel je ponudbo, da pride k nam.' Tako je tudi bilo. Drugo jutro sem zelo zgodaj vstala.

Hišna vrata so bila vsa zaklenjena. \/si družinski člani smo hodili po prstih in smo storili vse, kar je bilo v naši moči, da ne bi delali ropota in motili don Boska v njegovem spanju. Tedaj je nekdo, ne vem več, kdo je bil, prišel iz zavoda nekako ob šestih zjutraj in nam v začudenje dejal, da je Bosko v malem semeniščču in že daruje sveto mašo.

»To vendar ni mogoče,« smo mu odgovorili, »saj še ni odšel iz sobe, nihče ga ni videl.« Vrata smo šele pozneje odprli. Če je don Bosko hotel oditi iz hiše, je moral iti skozi sobo, kjer je bila zbrana družina z namenom, da bi ga videli, ga pozdravili, mu zaželeli dobro ter ga prosili za blagoslov. Začudeni smo se vpraševali med seboj: Kako je vendar mogel oditi iz hiše?'

Res je, da je imela soba, v kateri je prenočeval velečastiti gospod don Bosko, dvoje vrat, od katerih so se ena odpirala na skupen hodnik, toda ta vrata so bila vedno zaklenjena in tudi tokrat so bila zaprta in ključavnica na svojem mestu.

Dostikrat smo še potem v družini govorili o tem, toda vedno smo pripoved končali s 'Kako je mogel oditi, ne vemo povedati'.

Mladi Rapetti, ki si je malo opomogel od močnega napada, si je srčno želel govoriti z don Boskom, ki ga je po opravljeni sveti maši rade volje obiskal. Ker ga je imel zelo rad, ga je priporočil presveti Devici, mu povedal nekaj spodbudnih besed, ki so ga močno razveselile, in mu na koncu podelil blagoslov. Toda preden mu je dal blagoslov, ga je vprašal, ali si želi od Boga milost, da bi v trenutku ozdravel. »Ne,« je odgovoril bolnik, »temveč želim izpolniti Božjo voljo.« In dobri fant je izdihnil v Gospodovem poljubu dne 22. junija.

Dopoldne 22. junija se je don Bosko vrnil v Turin in 23. so telegrami iz Firenc prinesli žalostno novico, da je bil zakon o odvzemu cerkvenega premoženja končno izglasovan. Vlada je pred neposrednim izbruhom vojne izjavila, da nujno potrebuje cerkveno imetje za izravnavo državnega proračuna. Za nadaljnji obstoj redovnih družb je bilo vloženih 191.000 zahtev, za ukinitev pa 16.000. Toda vlada je podpirala sektaše, ki so zahtevali odpravo.

Dne 19. junija 1866 je poslanska zbornica zavrnila zmanjšanje števila škofij, naložila nove dajatve škofijskim mizam in s tem dejansko odobrila ukinitev vseh verskih združenj in cerkvenih družb in izročila državi vse njihovo imetje. Brez uspeha so liberalni poslanci kot Ricciardi predlagali, da bi bile izvzete vsaj usmiljene sestre, hospitalci, usmiljeni bratje, samostani kamaldolencev in Montecassino. Niti ena žrtev ne bi smela uiti pokolu.

Izgnanim redovnikom so določili letno pokojnino. Če so pripadali redovom s posestjo, so duhovniki in sestre dobivali največ 600 in najmanj 360 lir, pač glede na starost. Laiki in konverze največ 480 in najmanj 200 lir. Če so pripadali beraškim redovom, so duhovniki in koristke dobivali 250, laiki in konverze pa 140, če so bili starejši od 60 let, in 95 lir, če so bili mlajši. Teh zadnjih je bilo največ.

Dne 23. junija 1866 je bil ta zakon odobren v senatu s 87 glasovi za in 22 proti. Regent princ Carignano ga je podpisal 7. julija 1866.

Tako so redovne družbe izgubile svoje domove, dohodke in lastnino. V nekaterih pokrajinah so redovnice zapadle v največjo revščino. Večino zemeljske posesti so razprodali na javnih dražbah, veliko cerkev so spremenili v javna poslopja, samostane pa v vojašnice, ječe in šole. Cerkveno posodo so izročili starinarnicam in Židom. Veliko redovnikov iz novih pokrajin, ki jih je novi zakon veliko bolj prizadel kot zakon iz leta 1855, je moralo iskati novo domovanje zlasti v Piemontu, kjer so si oskrbeli nov način življenja.

Don Bosko, ki so mu bili redovniki tako zelo pri srcu, je takoj priskočil na pomoč najbolj prizadetim.

»Spominjam se«, je poročal don Frančišek Dalmazzo, »kako je don Bosko vsem redovnikom, raztresenim po vsem Piemontu, izkazoval gostoljubje v vseh svojih ustanovah. Mnogi izmed njih, med njimi tudi člani beraških redov, so ponudbo sprejeli in živeli v zavodih nekaj let, nekateri pa celo vse življenje in bili preskrbljeni z vsem potrebnim. Tako se je v Turinu zbralo nekaj jezuitskih patrov, ki jim je vlada ukazala razhod. Don Bosko je poslal mene, da sem šel k njihovemu predstojniku patru Sekundu Francu z naročilom, da jim ponudim naše gostoljubje za ves čas. Spominjam se, da je p. Franco ves v solzah vzkliknil: 'Kako veliko srce ima ta don Bosko, on je zares pravi svetnik!' Naročil mi je, naj se mu zahvalim, ker so stvar uredili že na drug način, vsekakor pa se bo vedno spominjal dobrote tega Božjega moža.«

35.
POGLAVJE

Italija napove Avstriji vojno: Custozza – Don Boskov god – Don Bosko izrazi namen, da bi ustanovil družbo sester – Don Boskovo pismo gojencem v Lanzu v zahvalo za voščila – Latinska komedija – Očetovske besede njegovemu tajniku – Pismo neki velikodušni dobrotnici – Smrt nekega gojenca in težka bolezen nekega drugega fanta – Zadnji dnevi Ernesta Saccardija in don Boskovo pismo njegovi materi – Otroci in Dete Jezus – Don Boskovo pismo kleriku Frančišku Cerrutiju

Dne 19. junija 1866 je kralj Viktor Emanuel napovedal vojno Avstriji. Italijanska vojska, ki je štela 219.000 mož in 456 topov, je bila razdeljena na dva dela. Prvemu je neposredno poveljeval kralj, ki je imel v glavnem poveljstvu generala La Marmora in naj bi deloval na Minciu. Drugemu je načeloval general Cialdini, ki bi moral napredovati ob dolnjem Padu pri Ferrari. Tretji del, sestavljen iz 30.000 prostovoljcev pod Garibaldijem, pa naj bi skušal vdreti v Trentino. Suhozemski vojski naj bi pomagala mornarica, sestavljena iz 36 ladij, med njimi 12 oklopnic. Avstrijci so imeli v Italiji 180.000 mož in v Jadranskem morju 27 ladij, od teh 7 oklopnic.

Kralj se je iz Firenc 21. junija odpravil v Cremono, kjer je bilo glavno poveljstvo. Bataljoni, ki jim je poveljeval La Marmora, so 23. prekoračili Mincio in 24. jih je v Custozzi v središču četverokotnika z vso močjo napadel nadvojvoda Albert. Bitka je trajala ves dan in Italijani so jo izgubili, četudi so se bojevali hrabro. Zato so nekaj časa mirovali, da so spet uredili svoje čete.

Strašna novica je prišla v Turin ponoči 25. junija, potem ko so že proslavili don Boskov god. Glasbeno-literarna akademija je bila ponoči ob 23. uri. Prišla sta tudi ravnatelja iz Mirabella in Lanza, vsak v spremstvu z enim gojencem kot predstavnikom svoje skupnosti. Akademije zvečer štiriindvajsetega niso pono-

vili, kot so to storili eno ali dve leti pozneje in zatem vedno. Don Bosko se je umaknil v svojo sobo. V glavi je imel nov načrt, ustanovitev ženskega reda za vzgojo deklic in način, kako bi mogli salezijanci pri tem sodelovati. Svojo zamisel je povedal ravnatelju zavoda v Lanzu, ki je takoj zapisal vse, kar je slišal. Povedal je naslednje:

»Zašlo je sonce na praznik sv. Janeza Krstnika. Na nebu je svetila polna luna in hladen vetrič je blažil poletno vročino. Vstopil sem v don Boskovo sobo in ostal z njim kaki dve uri. Z dvorišča je prihajal hrup fantov, ki so se veselo zabavali. V vseh oknih oratorija in na robovih balkonov je bilo prižganih na stotine raznobarvnih lučk v barvastih kozarcih. Sredi dvorišča je bila nameščena godba na pihala in od časa do časa igrala vesele koračnice. Don Bosko in jaz sva se približala oknu in se z obrazoma, obrnjenima drug proti drugemu, naslonila na napušč. Prizor je bil čudovit in veselje je napolnjevalo najini srci. Z dvorišča naju niso mogli videti, ker sva bila v senci. Jaz pa sem od časa do časa pomahal z robcem skozi okno, tako da so fantje videli in začeli navdušeno klicati Naj živi don Bosko!

Don Bosko se je smehljal. Dolgo sva ostala tako, vsak zatopljen v svoje misli, ko sem vzkliknil:

– Oh, don Bosko, kako lep večer! Se spominjate nekdanjih sanj? Glejte sedaj pred seboj vse te fante, duhovnike in klerike, ki vam jih je obljubila mati Božja Marija!

– Kako dober je Gospod, mi je odgovoril don Bosko.

– In preteklo je že dvajset let in nikdar nam ni manjkalo kruha. Vse to se je naredilo, ne da bi kaj imeli. Kaj je človek v takih delih? Če bi bilo to človeško delo, bi že petdesetkrat propadli!

– In nisi še vsega povedal. Glej, kako hitro raste naša salezijanska družba, tako po številu članov kakor po številu ustanov. Vsak dan pravimo: zadosti, ustavimo se. Toda neka skrivnostna roka nas silili naprej.

– Ko je tako govoril, je imel obraz obrnjen h kupoli, ki se je dvigala pred nama. Spomnil se je nekdanjih sanj in usmeril svoj pogled nanjo, ki je bila odeta v bele žarke meseca in se je zdelo, da je pravo nebeško videnje. Don Boskov pogled in izraz obraza sta imela v tistem trenutku videz navdihnjenja. Spet sva se potopila v molk, se prepustila razmišljanju in tisočerim čustvom.

Nato sem spet povzel besedo:

– Povejte, don Bosko, kaj se vam zdi, ali ne manjka še nekaj, kar bi moralo dopolniti vaše delo?

– Kaj hočeš povedati s temi besedami?

Nekaj časa sem bil tiho, potem pa rekel:

– Za deklice ne boste storili ničesar? Ali se vam ne zdi, da bi kaka sestrska ustanova, ki bi bila priključena naši salezijanski družbi, ki ste jo ustanovili, ne

bila krona vašega dela? Tudi Gospod je imel pobožne žene, ki so hodile z njim 'et ministrabant ei' (in mu stregle). Koliko stvari bi mogle narediti sestre v korist naših gojencev. In potem, ali ne bi mogle sestre delati za deklice vse tisto, kar mi delamo za dečke?

Bal sem se izraziti svojo misel, v strahu, da bo don Bosko nasprotnega mnenja. Pomislil je malo in mi potem na moje začudenje odgovoril:

– Tudi to bomo naredili. Imeli bomo sestre. Vendar še ne takoj. Malo pozneje.

Dejansko so bile ustanovljene leta 1877. Pozneje je don Bosko pisal dečkom v Lanzo:

Mojim dragim sinovom v Lanzu.

Ne morete si misliti, dragi sinovi, kako zelo me je razveselil obisk gospoda ravnatelja don Lemoyna in vašega predstavnika, mojega dobrega prijatelja Chiarigliona.

To veselje se je še povečalo, ko sem prebral vaše lepe čestitke posameznih razredov, asistentov, učiteljev in prefekta. Bral sem jih brez prenehanja in prekinil branje samo, da sem si obrisal solze veselja, ki me je navdajalo. Ko ste potem dodali še denarni dar za novo cerkev, je bil to višek vaše dobrote.

Dragi moji sinovi, iz srca se vam za vse to zahvaljujem. Povedali ste nekaj stvari, ki ne veljajo zame, vendar jih sprejemam kot znamenje vaše dobrote in vašega dobrega srca.

Naj vas Gospod vedno blagoslavlja! Don Lemoyne vam bo povedal veliko stvari z moje strani. On je vaš ravnatelj, ljubite ga in bodite mu pokorni, kakor bi bili vdani in pokorni meni. On dela z najboljšo voljo za vas in si ne želi drugega kot vašo korist. Koliko lepih stvari mi je on pripovedoval o vas.

Dovolite mi torej, da vam povem: »Naj živi gospod ravnatelj don Lemoyne, naj živijo vsi drugi predstojniki zavoda, naj živijo, naj se zaploska vsem mojim dragim sinovom v Lanzu!«

Upam, da se bomo kmalu videli in se pogovorili o zelo pomembnih stvareh.

Medtem molite zame in jaz vas ne bom pozabil v svojih molitvah in pri sveti maši.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami in presveta Devica Marija naj nam pomaga, da bomo vedno hodili po poti, ki vodi v nebesa. Amen.

V popolni ljubezni vaš vdani prijatelj v Gospodu DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 25. junija 1866

Na ovitku je bilo zapisano:

Mojim predragim fantom zavoda-konvikta v Lanzu
njihov prijatelj DUHOVNIK JANEZ BOSKO.

Tiste dni so v oratoriju pripravljali gledališko predstavo v latinskem jeziku. Vabilo, ki ga je sestavil don Francesia, ki je že veliko let načeloval gledališču in vodil gledališke vaje, so odposlali 23. junija 1866.

JOANNES BOSCO SACERDOS
Lectori salutem.[19]
Pueri mei musis mansuetioribus
Operam qui navant, latinam fabulam
Propediem septima et vigesima Junii dabunt.
Hora secunda, postmeridiano tempore.
Est comoediae agendae Alearia nomen
Et eius auctor clarissimus Palumbus,
Maxime qui sales plautinos callet.
Et iam res nova sane nobis praesagit
Multos doctiores spectatores fore,
Quos inter gaudeo te adnumerarier.
Verum si adsies, meus ni obficiet amor,
Tu nostrum cum aliis optime adprobaveris
Morem, quem sumsi abhinc aliquot iam annos,
In hac studiorum pueros ratione
Meos exercendi. Fac venias. Vale.

Domi, ex aedibus quae vulgo feruntur: Oratio di S. Francesco di Sales – Valdocco. Augustae Taurinorum, IX kal. Julii an. M. DCCC, LXVI.

Don Bosko se ni udeležil predstave samo zato, da bi zadovoljil svoje gojence, temveč zlasti zato, da bi počastil veliko povabljenih gostov. Z njim je bil tudi mladi tajnik, ki si ga je tega leta izbral, klerik Joahim Berto, ki se je na začetku svoje tako zelo pomembne službe čutil malo negotovega v strahu, da ne bi zadostil vsega pričakovanja in zaupanja, ki ga je vanj položil njegov predstojnik. Toda don Bosko ga je spodbudil in pomiril. Sam klerik Berto nam pripoveduje:

»Leta 1866 sem spremljal don Boska iz njegove sobe v gledališko dvorano. Šla sva po stopnicah pred učilnico, in ko sva bila sama, mi je dejal: Poslušaj, ti se preveč bojiš don Boska. Misliš, da sem strog in zelo zahteven in te me je strah. Ne upaš si prostodušno govoriti. Vedno si v strahu, da me ne boš zadovoljil. Stran z vsem tem strahom. Ti veš, da te ima don Bosko rad, in če boš naredil majhne napakice, jih ne bo videl; če bodo pa velike, ti jih bo odpustil.«

Kaka očetovska dobrota! Kakor hitro je opravil vse, kar so mu naložili tisti dnevi zmede, je pisal grofici Callori:

Velezaslužna gospa grofica!

Dne 22. tega meseca sem se iz Mirabella napotil v Casale. Toda ko sem prišel na postajo, so bila vsa potovanja odpovedana. Potem ko sem čakal petnajst ur v Alessandrii, sem končno prispel v Turin. Zaradi tega nisem mogel priti spoštljivo pozdravit vas in vašo družino, kakor sem želel, in se pogovoriti o naših zadevah.

---

19 Haec valet tessera tibi et tuis.

Naj vam povem, da bo pojutrišnjem zapadel moj dolg pri gospodu grofu. Dolg moram poravnati, da si bom pridobil zaupanje. Ko ste bili v hiši Collegno, ste mi rekli, da bi v tem času prispevali za oltar sv. Jožefa v cerkvi, vendar niste določili vsote. Bodite zatorej tako dobri in mi povejte:

1. Ali ste v tem trenutku pripravljeni dati kak dar in koliko znaša.

2. Na kateri naslov naj pošljem denar za gospoda grofa.

3. Ali ima gospod grof račune, ki naj jih plača v bankovcih, ali, kar bi bilo razumljivo, da mu vrnem napoleone, kakor sem jih tudi sam dobil.

Kakor hitro bo začel vlak spet redno voziti, bom prišel na obisk v Casale ali pa v Vignale. Tedaj me bo veselilo, da bom videl Cesarina, ki sem ga v odgovoru na vaše pismo zamenjaj z Bimbom.

Oh, gospa grofica, potrebujem pomoči vaših molitev. \/ rokah imam toliko stvari, da ne vem, kje naj začnem in kje naj končam. Hvala Bogu, moralno stanje v hiši je zadovoljivo, razen nekaj trnov, ki pa jih ni mogoče izločiti iz človeškega življenja.

Bog naj blagoslovi vas, gospa grofica, naj blagoslovi vso vašo družino in vas vse ohrani v svoji sveti milosti in v miru srca.

Z najglobljo hvaležnostjo in spoštovanjem imam čast, da se imenujem vaše velezaslužne uglednosti vdanega služabnika DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 29. junija 1866

Don Bosko je namignil na neko trnje. To je verjetno bila smrt enega njegovih gojencev v oratoriju pred nekaj dnevi in težka bolezen nekega drugega fanta v Mirabellu. Don Mihael Rua je to takole zapisal v nekrologu:

Umrl je 12-letni Alojzij Borgna iz Casotta. Odličen deček, ki je vzbujal najlepše upe. Čeprav je bil v zavodu kratek čas, je bil že član Družbe presvetega Zakramenta in pripravnik za Družbo ministrantov. Kazal je izredno zbranost v času svetih obredov.

Neki drug fant, ki ga je don Bosko pripeljal s seboj iz Firenc in izročil ravnatelju malega semenišča v Mirabellu, je zelo zbolel. Že dva meseca se ni mogel znebiti trdovratnega kašlja. Predstojniki so si prizadevali na vse načine, pa brez uspeha. To je bil Ernest Saccardi iz Brozzija (Firence), ki se je odlikoval po taki kreposti, da si je zaslužil, da je don Bonetti napisal njegov življenjepis. Tovariši so ga klicali angel. Ker je bil že prej večkrat bolan in sploh slabotnega zdravja, so se začeli bati za njegovo življenje. Sporazumno z zdravnikom ga je don Bonetti iz dveh razlogov hotel poslati v Turin: da bi spremenil zrak in da bi ga pregledali najboljši zdravniki mesta. Saccardiju so povedali odločitev in on se je strinjal. Zelo si je želel, da bi bil pri don Bosku, ki ga je imel nadvse rad in ga je štel za očeta svoje duše. Večkrat je povedal, da se prav nič ne boji smrti, če bi bil ob njem don Bosko. Zato so ga poslali v Turin. Spremljal ga je neki učitelj in

ga izročil don Bosku, ki ga je pričakoval. V Turin je prispel 30. junija. Sklicali so najboljše zdravnike, njihov odgovor pa je povzročil največjo žalost pri vseh, ki so tega fanta imeli radi. V nebesih ga je že čakala krona. V kratkem času si jo je spletel lepo in bogato okrašeno in angeli so se pripravljali, da mu jo položijo na glavo. Miren, da celo zadovoljen je v don Boskovi navzočnosti umrl 4. julija 1866.

Nekaj dni pozneje je don Bosko sporočil prežalostni materi okoliščine smrti njenega sina.

Čeprav je prebil veliko časa zunaj postelje in je opravljal svoje pobožnosti v cerkvi, je vendar takoj, ko je legel, prosil za svete zakramente in jih tudi prejel. Nekega večera je, potem ko se je spovedal, dejal, da ga nekaj teži, in mi je razodel svojo bolest: »Bojim se, da se bo moja bolezen dolgo vlekla in da me boste potem poslali domov. Če bi se to zgodilo, tedaj jaz ubogi revež!« Potolažil sem ga in mu zagotovil, da naj bo njegova bolezen dolga ali kratka, ga bom vedno imel pri sebi in skrbel za vse, kar mu bo koristilo za dušo in telo. Tedaj je poln zadovoljstva vzkliknil: Torej bom vedno pri don Bosku, don Boskov sin.

Bog bodi zahvaljen!

»Toda,« sem mu dejal, »če bi te Bog hotel imeti pri sebi v nebesih, bi ti jaz dovolil, da bi šel. Kaj praviš na to?«

»Vsekakor, rade volje bi šel v nebesa.«

Povedati moram, da se je najbolj bal, da bi ga poslali domov, in če so o tem samo govorili, se mu je stanje poslabšalo. »Pri nas doma,« je imel navado reči,« so določene nevarnosti za dušo, ki se jim ne bi mogel izogniti, na žalost, na žalost.

Tukaj opuščam veliko stvari, ki se tičejo napredovanja bolezni in prejema svetih zakramentov. Niti ne bom omenjal njegove potrpežljivosti, pobožnosti, gorečnosti, stvari, ki bi lahko z njimi napolnil celo knjigo. Naj samo povem, da smo mu nekega dne predlagali, da bi povabili njegovo mater, da bi ga prišla obiskat. »Ne,« je odgovoril, „kajti verjetno me ne bi dobila več živega. In potem, ona me ima zelo rada in bi bilo zanjo preveč hudo, če bi me videla umirati. Meni samemu bi bilo zelo hudo.«

Na večer, preden je umrl, sem ga vprašal, ali mi želi kaj naročiti. Rekel je: »Povejte mojim tovarišem, da bom jutri v nebesih z materjo Božjo Marijo.« Rekel sem, da bi tisti večer pisala pismo očetu Juliju Metti. »Želiš mogoče kaj od njega?« »Oh, oče Julij,« je vzkliknil, »oh, dragi oče Julij, zahvaljujem se vam, da ste mi rešili dušo s tem, ko ste me poslali sem. Bog naj vam povrne.''

Dne 4. julija ob devetih zjutraj sem stal ob njegovi postelji in opazoval razvoj bolezni. Ko je zagotavljal, da hoče tega dne iti v nebesa k materi Božji Mariji, sem ga vprašal, od kod ta gotovost. »To mi je zagotovila ona, ki sem si jo izbral za mater. Ona gotovo ne bo spremenila tega, kar je rekla.« Menil sem, da bi bilo dobro, če bi ga vprašal, ali ima kako naročilo za svojo mater. »Da,« je odgovoril, »recite moji materi, da se ji zahvaljujem za vse, kar je storila zame, in jo prosim odpuščanja za žalitve, ki sem ji jih povzročil. Draga mati,« je nadaljeval, »vi ste se toliko žrtvovali zame. Toda bodite prepričani, da ste

rešili mojo dušo, in to je največ vredno. Izgubili boste sina na zemlji, pa s tem pridobili sina v nebesih. Vem, da vam bo sporočilo o moji smrti povzročilo veliko žalost, toda vi ste kristjanka; žrtvujte to bolečino Gospodu za rešitev moje duše.«

Po teh besedah sem mu priporočil, bi se malo odpočil. Ubogal me je. Malo zatem je nadaljeval: »Recite še moji materi, da umiram zadovoljen brez kakršnega koli strahu pred smrtjo. O, draga mama, jaz grem v nebesa. Bodite pogumni. Tam vas bom pričakoval in bom vedno prosil Boga za vas. Pozdravite druge moje sorodnike in jim povejte, da ob smrti žanjemo, kar smo v življenju sejali.«

Hotel je še govoriti, pa je bil tako vznemirjen, da sem mu svetoval, naj molči. »Še nekaj bi vam rad povedal, oprostite mi.« »Kar povej, storil bom vse, kar želiš.« »To je žalostna zadeva,« je dodal, »težko mi je, vendar jo izpovem. Prosite mojo mater, naj govori z nekaterimi mojimi tovariši, ki jih ona pozna, in jim pove, da me peče vest, ker sem jih poznal. Naj storijo vse, da bodo pred smrtjo popravili pohujšanje, ki so ga storili.«

V tistih zadnjih trenutkih je povedal še marsikaj drugega, kar, upam, da vam bom lahko ustno prenesel.

Ura je bila enajst dopoldne in on je molil ter poljubljal križ. Na obrazu mu je sijalo veselje. Nehal je govoriti, pogledal po okoli stoječih, se nasmehnil in njegova duša je poletela h Gospodu.

Po njegovi smrti se je zgodilo nekaj posebnega: njegovo truplo je postalo tako lepo, da se je zdelo, kakor da bi ga kdo naslikal kot angela. Njegovi tovariši so uživali, ko so ga gledali. Tako je ostal šestintrideset ur. Ko si vstopal v sobo, kjer je ležalo njegovo truplo, se ni čutil nikakršen vonj.

Med njegovo boleznijo in takoj po smrti smo opravili posebne molitve. Pogreb je bil veličasten in pobožen. Njegovi tovariši so ga spremili do mrtvašnice. Vsi predstojniki te hiše in drugega zavoda, kjer je preživel večji del časa, zatrjujejo, da so izgubili resnično dragocen dragulj.

Dve stvari naj vas v tej nesreči tolažita: 10 Tako izredno lepa smrt, kot si jo moremo želeti samo pred Bogom, je neizmerna tolažba za vsako krščansko mater. 2. Nič mu ni manjkalo ne za dušo in ne za telo. Ko je umiral, je bilo okoli njegove postelje polno duhovnikov, klerikov in tovarišev, ki smo zanj molili.

Molimo v ponižnosti Božjo odločitev, ki ima v vsem svoje daljnosežne načrte. Reči moramo, da ga je Bog hotel vzeti k sebi, da nevarnosti ne bi pokvarile njegovega srca in ukanile njegove duše, ki je bila že zrela za nebesa. Tolažimo se med seboj v upanju, da ga bomo kmalu videli v boljšem življenju.

Tako je pisal don Bosko.

Novico o smrti so takoj sporočili v Mirabello. Hud vtis, ki so ga dobili gojenci, je bil omiljen s pripovedjo presenetljivega dogodka, ki se je večkrat ponovil.

Med pridigo teologa Antona Belasia v malem semenišču so don Belmonte in vsi, ki so bili z njim na koru, opazili živo premikanje in šušljanje dečkov prve-

ga in drugega razreda osnovne šole (kakih trideset) med blagoslovom in tudi že prej, ko so izpostavili Najsvetejše. To so bili slabo zadržani vzkliki začudenja in prevzetosti. Po blagoslovu so dečki tekli na dvorišče in trdili, da so v sveti hostiji videli prelepo Dete Jezusa.

To čudno dogajanje se je ponovilo dva zaporedna večera, vedno v veliko začudenje in veselje najmanjših dečkov, ki so to videli.

To nam je pripovedoval sam don Belmonte.

Nekateri so menili, da gre za halucinacijo, kajti ob prestolu Najsvetejšega sta bili dve piramidi cvetlic, ki bi se mogle tako razporediti, da bi dale videz deteta. Mi se ne spuščamo v to razpravo. Rečemo samo, da če je to bila iluzija, je imel osnovo v dveh velikih resnicah: da je bil tam na prestolu zares živi in pravi naš Gospod Jezus Kristus in da je on dejal: Sinite parvulos venire ad me: Deliciae meae esse cum filiis hominum (pustite male priti k meni, kajti moje veselje je biti s človeškimi otroki).

Don Boska so obvestili o dogodku in on je stvar omenil v pismu kleriku Frančišku Cerrutiju, ki bi moral biti v kratkem posvečen v duhovnika in za katerega so zbirali cerkveno doto. Za vse svoje duhovnike, tudi za tiste, ki so zapustili oratorij, je z nezaslišano zavzetostjo pripravil vse potrebno. Tudi to leto se je z vso močjo trudil pri kralju, ekonomatu, Družbi sv. Pavla in na škofiji za svoje klerike, ki so se pripravljali na prejem višjih redov. Toda dopisovanje in prizadevanje je naraščalo, odlašanja in težav pa ni bilo nikdar konec.

Kralju je takole pisal:

Sveto kraljevsko veličanstvo!

Med fanti, ki smo jih sprejeli v hišo, imenovano Oratorij sv. Frančiška Saleškega, sta dva klerika, ki smo ju zaradi moralnega obnašanja in posebne nadarjenosti usmerili v študij. V kratkem sta končala licej in sta sedaj v petem letniku bogoslovja.

Ker nimata potrebnih sredstev za študij, sta skušala za izkazano dobrodelnost z veliko zavzetostjo poučevati katekizem ter sta asistirala in poučevala v dnevnih in večernih šolah. Sedaj sta dosegla primerno starost, končala študij in imata vse potrebne lastnosti, da bi prejela duhovniško posvečenje. Toda manjka jima cerkvena dota in nimata nikogar, ki bi jima jo mogel dati.

Iz tega razloga se podpisani zateka k velikodušnosti vašega veličanstva in vas prosi, da bi njun primer vzeli v dobrohoten pretres in bi jima po ekonomatu podelili cerkveno doto vse dotlej, dokler si ne bi mogla pomagati drugače.

To dejanje velikodušne dobrodelnosti bi bilo v korist tudi tej ustanovi, ki ji posvečata svoj trud in sposobnosti.

Vsi zaupamo v vašo vladarsko dobroto, ki smo jo že večkrat občutili, in vam zagotavljamo, da bomo prosili nebo za vašo vzvišeno osebo in nad vso kraljevsko družino Božji

blagoslov. V imenu vseh se vašemu kraljevskemu veličanstvu zahvaljuje vdani in ponižni prosilec DUH. JANEZ BOSKO.

Turin, 1866

Kleriku Cerrutiju je pisal:

Predragi Cerruti!

Je, ni, obljubljeno je, se bo dobilo, potem je negotovo, težave 'et caetera' (itn.); konec koncev se vse vleče v nedogled. Držimo se varne poti. Ob prvi priložnosti pridi v Turin in tukaj bomo razpravljali o tvojem premoženjskem stanju; če bo treba, bomo šli v Saluggio in postavili delež na imetje, ki ti pripada. Drugo bomo določili pozneje.

Če si zares vesel, se potrudi, da bodo veseli tudi drugi v malem semenišču. Gotovo si že slišal o smrti našega dragega Saccardija. Reci svojim tovarišem, da naj se mu priporočajo v molitvi, ker je sedaj že gotovo v nebesih v družbi z Rapettijem, resnična kopija Dominika Savia. Pozdravi don Bonettija in don Provera skupaj z vsemi drugimi prebivalci. Oprosti latinščini, ker nisem mislil, da pišem profesorju latinščine.

Če se bo stvar o Detetu Jezusu nadaljevala, povej don Bonettiju, naj vse natančno zapiše, zlasti tako, da naj vsak, ki je bil deležen videnja, napiše sam zase, kaj je doživel. Potem bomo iz vsega povzeli osnovno vsebino.

Cerruti, pogum, treba se je boriti, nismo sami, Bog je z nami. Plačilo bo povrnilo vsak najmanjši trud.

Bog naj nas vse blagoslovi in nas ohrani na poti večnega zveličanja. Amen.

Tvoj v Jezusu Kristusu vdani DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 7. julija 1866

Frančišek Cerruti je bil posvečen za subdiakona 20. septembra in prvič stopil k oltarju 22. decembra 1866.

36.
POGLAVJE

Vojna v Nemčiji in Italiji – Mati Božja Marija ščiti vojaka sina neke don Boskove dobrotnice – Statistika šol za zunanje – Podpora kraljevega ekonomata nezasedenih beneficijev prazničnim oratorijem – Prošnja miloščinarju kraljeve hiše – Zahvala neke dobrotnice in dvoje pisem v prid gradnji cerkve – Bojišče: don Bosko in grof Radicati – Don Bosko pri sv. Ignaciju in v zavodu v Lanzu – Njegovo pismo kleriku, ki mu priporoča bolnega očeta in ga prosi za nasvet za študij – Branje napredovanj in razdelitev nagrad v oratoriju – Don Bosko piše gojencem v Mirabellu: nasveti za počitnice – Premirje med Prusijo in Avstrijo – Don Bosko priporoča nekemu svetemu duhovniku širjenje Katoliškega branja in ga spodbuja k spovedovanju – Nekaj zvezkov Branja

Vojna je bila v teku. Pruski bataljoni, ki so zavzeli Hannover, so se obrnili proti Bavarski in njenim zaveznikom. V dneh 3., 4. in 10. julija je prišlo do krvavih bitk in po velikem napadu pri Grossdorfu so se Bavarci umaknili v Würzburg. Prusi jim niso sledili, temveč so se obrnili proti Frankfurtu na Maini, sedežu državnega zbora, kamor so po srditih bojih vkorakali 16. julija 1866. Druge pruske čete so zavzele Nassau in 18. julija vkorakale v Darmstadt, glavno mesto velike kneževine Hessen. Tako so drugega za drugim premagali zaveznike in si jih podjarmili.

Istočasno je 300.000 Prusov vkorakalo na Češko, ozemlje avstrijskega cesarstva. Boji so trajali od 26. do 30. junija, vendar vedno s pruskim napredovanjem. Dne 3. julija so pri Sadowi naleteli na cesarsko vojsko z 250.000 vojaki. Ob navzočnosti kralja Friderika se je zjutraj začela bitka, ki je prinesla hude izgube na obeh straneh, toda zmagali so Prusi. Avstrijci so bili popolnoma poraženi. Dne 8. julija so zmagovalci vkorakali v Prago, 13. julija so zasedli Brno

in opustošili Češko in Moravsko. Dne 17. julija so se ustavili v Oldenburgu ob Thayi,[20] se vkopali in tako presekali pot avstrijski vojski, ki se je zbrala v Olomucu. Tako je samo 45.000 mož prišlo v Floridsdorf in se utrdilo ob levem bregu Donave. Dunaj je bil v nevarnosti.

Že 1. julija je cesar Franc Jožef, da bi mogel združiti vojsko, ki je bila v Italiji, z vojsko na severu, ponudil Napoleonu beneške pokrajine. Dne 4. julija je Napoleon sprejel odstop teh pokrajin in se ponudil za posrednika za premirje med Avstrijo in Viktorjem Emanuelom. Po tem dogovoru se je 40.000 vojakov veteranov iz Dalmacije in del vojakov, ki so se bojevali pri Custozzi, odpravilo proti Dunaju.

Francoski cesar je 5. julija brzojavno sporočil italijanskemu kralju odstop beneških pokrajin in predlagal premirje. Odgovorili so mu, da se je treba najprej dogovoriti s Prusijo. Bismarck je zahteval upoštevanje dogovora, se pravi, da ne bi sklenili miru, ne da bi se prej sporazumeli. Italija je zato zavrnila premirje, in ker Napoleon ni naredil nikakršnega dejanja, s katerim bi se polastil Benečanskega, se je podvizala, da je zasedla čim več ozemlja, ki so ga zapustili Avstrijci. Zato je del cesarske vojske moral ostati za obrambo četverokotnika, Benetk, Trentina in Soče.

General Nunziante je dobil ukaz, naj se z enim bataljonom polasti prehoda čez Pad pri Borgu Forte, ki so ga branili cesarski vojaki na poti proti Mantovi. Po 13 dneh obleganja in topniškega ognja se mu je to posrečilo.

Osmega julija je Cialdini v bližini Sermideja prekoračil Pad in korakal proti Massi z več kot 100.000 možmi, ne da bi naletel na odpor, ter 10. julija zasedel Rovigo. Prekoračil je Adižo, zavzel Padovo, ne da bi izstrelil en sam naboj, šel v Vicenco in Treviso. Dne 16. julija je prišel do Tagliamenta, medtem ko se je general Cadorna napotil proti Soči, ne da bi mogel doseči Avstrijce, ki so na cesto postavili barikade, da bi ovirali prodor.

Medtem je Garibaldi napredoval proti Tirolski in prešel na zahodu dolino Chiese. Divizija generala Medici pa je korakala proti Trentu skozi Valsugano. Toda tako prvi kot drugi sta na vsakem koraku naletela na bojevnike, ki so se jim močno upirali.

Don Bosko se ves ta čas ni umaknil iz Turina. Molil je in spodbujal druge k molitvi za svoje gojence vojake in za toliko drugih, ki so mu jih priporočili v molitev. Zares se zdi, da je mati Božja Marija kakor ščit nad njimi razprostrla svoj materinski plašč.

---

20 Češko Dyje, op. prev..

Grofica Virginija Cambray Digny je 11. avgusta 1866 pisala vitezu Oregli:

»Prepričana sem, da mi je Bog podelil veliko milosti po priprošnji odličnega don Boska. Vedno bom hranila hvaležen spomin na velike usluge, ki mi jih je naredil in mi jih še dela s tem, ko moli zame in spodbuja druge, da molijo zame in za mojo družino.

Moj sin oficir se je znašel na izpostavljenem mestu, zapleten s svojim polkom v težek boj z veliko močnejšim sovražnikom. Po Božjem usmiljenju in po priprošnji Device Marije, ki se je ozrla na toliko molitev, se je rešil popolnoma zdrav, medtem ko sta dva vojaka ob njegovi strani dobila težke rane. Poleg tega so ga še njegovi tovariši nagradili s pohvalo za njegovo ravnanje.

Zato, gospod grof, vidite, da sem veliko dolžna vašim molitvam, o uspešnosti katerih imam toliko dokazov, in zato še naprej polagam svoje zaupanje v vaše molitve.

Ne morete si misliti, kako zelo sem se razveselila, ko sem iz vašega pisma zvedela, da se je don Bosku zdravje malo izboljšalo. Pozneje pa mi je markiza Nerli povedala, da dobro okreva, in upajmo, da bo popolnoma ozdravel.«

Don Bosko ni v nobenem trenutku nehal misliti na oratorij in na gradnjo cerkve.

Med drugim je moral napisati odgovor na okrožnico šolskega nadzornika Selmija, ki je 12. julija po naročilu prosvetnega ministra zahteval točno statistiko njegovega konvikta, ki bi jo moral dostaviti prvih 25 dni tekočega meseca. Na povabilo Baricca, šolskega nadzornika za osnovne šole turinske pokrajine, je poslal statistiko večernih in prazničnih osnovnih šol Oratorija sv. Frančiška Saleškega za leto 1865/1866.

»Zelo se zahvaljujem za skrb za naše šole in rade volje odgovarjam na postavljena vprašanja.

V šestih razredih smo poučevali vse od branja do slovnice in aritmetike. Učitelji so kleriki našega oratorija, ki jim pomagajo nekateri bolj sposobni fantje pod vodstvom profesorjev duhovnikov G. B. Francesie in Celestina Duranda. Največje število učencev v enem razredu je 35, le redko 40. Šola traja od meseca novembra do konca julija. Lansko leto smo dobili podporo 500 lir za večerne in dnevne šole za osnovno šolo in za gimnazijo.

N. B.: Poleg pouka pisanja, branja, slovnice in računstva imamo za mlade rokodelce, ki jih je kakih 500, v večernih in prazničnih šolah glasbeni pouk tako petja kot glasbil.

Nič ni odnehal s prošnjami za podporo. Kakor po navadi vsako leto je poslal prošnjo Glavnemu kraljevemu ekonomatu cerkvenih beneficijev v Turinu za oratorije v Valdoccu, Porta Nuovi, Vanchigli in San Salvariu. Generalni ekonom Fenoglio mu je z dopisom 14. julija sporočil, da mu je vlada njegovega veličanstva dodelila vsoto 500 lir.

Drugo prošnjo je naslovil na miloščinarja kraljeve hiše.

Sveto kraljevo veličanstvo!

Ubogi dečki, zbrani v zavetišču, imenovanem Oratorij sv. Frančiška Saleškega, vseh je kakih osemsto, so v veliki stiski in se k preizkušeni dobroti vašega kraljevskega veličanstva ponižno zatekajo s prošnjo, da bi uvideli njihov težki položaj in jim podelili dobrotno podporo, ki vam jo bo narekovalo vaše očetovsko srce.

Zavedajoč se te dobrote, bodo vsak dan prosili Boga za zdravje vaše vzvišene osebnosti in vseh članov kraljevske družine.

V imenu vseh ponižnih prosilcev

Turin, 18. julija 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*[21]

Mlademu grofu Calloriju je napisal zahvalno pismo, iz katerega moremo razbrati mirnost njegovega duha kakor tudi globoko hvaležnost do te plemenite družine.

Predragi gospod Cezar! *Turin, 23. julija 1866*

Vi ste dober tajnik, ker vedno pišete o dobrih, koristnih in spodbudnih stvareh. Najlepša hvala mamici za tisoč frankov, ki jih je namenila za prižnico. Prepričan sem, da Marija Pomočnica ne bo prav nič zaostajala v velikodušnosti do mamice.

Pred koncem tega meseca bom prinesel k vam na dom tisoč frankov, kakor mi pišete, in prinesel jih bom v napoleondorjih, vendar z odkrito glavo. Kajti če bi prinesel petdeset napoleondorjev s pokrito glavo, bi to moglo razburiti celo Jupitra, Saturna, Marsa itn.

Kakor hitro se boste vrnili iz kopališča, vas bom, tako upam, mogel pozdraviti v Casaleju ali v Vignaleju. Zagotavljam vam, da se vas vseh vsak dan spominjam pri sveti maši.

Naj vas spremlja Božja milost in sveti božji strah naj bo vaše največje in najbolj zaželeno bogastvo. Amen.

V hvaležnosti in spoštovanju se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Dela pri cerkvi so napredovala, ker Božji služabnik ni nehal priporočati pomoč vsem, ki so se zatekali k njemu po nasvet. Podajamo dvoje njegovih pisem izmed mnogih drugih, ki jih je poslal v Rim. Prvo je bilo namenjeno ugledni gospe grofici Violanti Runez, Nancy.

---

[21] Ta prošnja ni dosegla tega, za kar je prosila. Prvi miloščinar njegovega veličanstva je odgovoril: Turin, 11. avgusta 1866. Predragi gospod don Bosko! Z veliko žalostjo vam moram sporočiti, da vam ne morem podeliti nikakršne podpore v odgovor na prošnjo, ki jo je vaša uglednost naslovila za svoje fante, iz sklada za podpore, in to iz razloga, ki je podan na hrbtni strani tega dopisa.
Kljub temu mi ostanite naklonjeni in sprejmite izraze spoštovanja in naklonjenosti. Vaše uglednosti vdani in ponižni služabnik kanonik Kamil Pelletta. Na hrbtni strani prošnje je bilo napisano: V tekočem letu 1866 se je podpora znižala za polovico in kraljeva miloščina jo podeljuje samo revnim družinam in izjemoma kaki dobrodelni ustanovi.

Velezaslužna gospa!

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami! Zahvaljujem se vaši uglednosti za krščansko pismo, ki ste mi ga poslali. Storil bom, kakor mi vi pravite. Molite in tudi jaz bom molil in povabil te svoje dečke k molitvi za obe družini, ki mi jih priporočate. Toda treba je biti potrpežljiv in vdan v Božjo voljo in se truditi, da bi vedno izpolnjevali sveto Božjo voljo. Če potem želite storiti kaj nam v prid, pomagajte markizi Vitelleschi razpečati nekaj srečk za loterijo, katere dobiček je namenjen gradnji cerkve v tem mestu z naslovom Marija Pomočnica.

Želim vam vse nebeške blagoslove. Vi pa bodite tako dobri in molite zame in za moje revne dečke, medtem ko imam čast, da se imenujem vaše dobrodelne uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 25. julija 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

V drugem pismu je odgovarjal prevzvišeni predstojnici benediktinskih olivetanskih oblatk v Tor de' Spechi, materi Magdaleni Galeffi.

Velečastita gospa mati! *Turin, avgusta 1866*

Prejel sem vaše pismo, polno krščanskega čustvovanja, in se vam zahvaljujem za skrb, ki ste jo pokazali za naše dečke, ki vam jih spet priporočam v vaše pobožne molitve.

Bodite pogumni. Vi in vaše hčerke v Kristusu naj molijo in pričakujejo vse od Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Spodbudite novinko, ki ste jo pravkar sprejeli, da bi molila v ta namen, in videli boste, da se bo znebila vseh pomislekov.

Zagotavljam vam, da bom priporočil Gospodu tudi vašega brata za njegovo večjo duhovno korist. Storite s svoje strani vse, kar morete, in pomagajte grofici Calderari pri razpečavanju srečk za loterijo, ki vam je mogoče že znana in ki nam kaže na potrebo.

Bog naj blagoslovi vas in vaše napore in presveta Devica naj brani in varuje vso vašo skupnost in naj vas vse naredi svete. Amen.

Priporočam se dobroti vaših molitev in se imam za vaše uglednosti vdanega služabnika.
DUH. JANEZ BOSKO

Medtem so prihajale novice o skorajšnji veliki pomorski bitki. Dne 16. julija je italijanska vojna mornarica pod poveljstvom admirala Persana odplula iz Ancone. Dne 18. in 19. so obstreljevali utrdbe na otoku Lastovo, vendar niso mogli izkrcati čet. Oklepnico La Terribile je sovražnikovo topništvo tako razbilo, da se je morala umakniti v Ancono na popravilo. Dne 20. julija se je pojavila avstrijska mornarica pod poveljstvom Tegetthoffa in strahotno napadla. Poveljniška ladja Re d'Italia je bila zadeta in se je potopila z vso posadko. Drugo oklopnico, Palestro, so sovražni izstrelki zažgali, eksplodirala je in pokopala v morju vso posadko. Italijanska mornarica, ki zaradi nesposobnosti Persana ni mogla odbiti sovražnikovega napada, se je razbita zatekla v pristanišče. Kot višek nesreče se je zaradi velikih valov v samem pristanišču potopila še oklepnica Affondatore.

Ob prvih novicah o porazu, ki jih je don Bosko dobil od prijateljev pri mornarici, je v želji, da bi dobil natančnejše podatke, vzel kočijo in se z don Durandom odpeljal v prefektovo palačo. Don Bosko sam ni izstopil, pač pa je don Durando šel v pisarno grofa Radicatija. Ta je, medtem ko je razlagal, da še niso dobili uradnih poročil, prejel telegram ministrstva. Odprl ga je in bral tisto slavno krilatico: »Ostali smo gospodarji vod.« Grof je dvignil oči k nebu, se prijel za glavo in vzkliknil: »To pomeni poraz. To je krvavo olepševanje, ki nakazuje silen polom.« Z odkrito glavo je tekel k don Bosku in mu dal prebrati telegram. Kapitan Palestra je bil Faà di Bruno, njegov svak. Božji služabnik se je odpravil h grofici Radicati, da bi jo potolažil zaradi izgube brata.

Potem ko je opravil to dejanje krščanske ljubezni, se je odpeljal v Lanzo, da bi si za nekaj dni oddahnil pri sv. Ignaciju, predsedoval v zavodu podelitvi nagrad in obiskal bolnega očeta nekega klerika iz Lanza. To je bil Janez Krstnik Verlucca, poznejši profesor v semenišču in kanonik penitenciar stolnice v Turinu, ki ga je tudi vpraševal, ali naj nadaljuje svoj študij v zavodu ali v semenišču.

Don Bosko mu je takole odgovoril:

Predragi Verlucca!

Z veseljem bom združil svoje molitve in molitve naših fantov za tvojega očeta, obenem pa se bom obrnil tudi s posebno prošnjo na Dominika Savia. Od danes do Marijinega vnebovzetja moli vsak dan tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu k Jezusu v najsvetejšem zakramentu v čast Dominiku Saviu, ki ga je zelo častil. Ko bom šel v Lanzo, ga bom, upam, mogel obiskati.

Kar se tiče kraja, kjer bi nadaljeval svoje šolanje, bomo imeli še čas za razmislek. Ti si skušaj samo izbrati tisti kraj, ki bo v večjo Božjo slavo in večjo korist tvoje duše. Naj ti povem, da so velike žrtve mladosti trni, ki se v večnosti spremenijo v dišeče vrtnice. Upam, da se bomo kmalu videli.

Bog naj blagoslovi tebe in tvoje napore. Moli zame, ki sem iz srca ves tvoj.

Turin, 18. julija 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Šestindvajseti julij je bil velik dan za dijake Oratorija sv. Frančiška Saleškega, dan podelitve nagrad. Dopoldne so opravili pobožnosti v cerkvi. Veliko gojencev, če ne vsi, je prejelo svete zakramente, slišali so poslovilne besede svojega ljubljenega don Boska in prejeli blagoslov z Najsvetejšim. Ko so se zbrali v za to pripravljenem prostoru, so bili radovedni, kakšen je izid njihovega truda in naporov. Lahko si predstavljamo, kaj so si vsi želeli in da so to željo imeli zapisano na svojem obrazu: da bi vsak bil prvi v svojem razredu.

Mons. Peter Rota, škof iz Guastalle, je s svojo navzočnostjo počastil zbor. Veliko drugih uglednih osebnosti ga je obdajalo ter dajalo prireditvi kras in poudarek.

Ob tej priložnosti je študijski vodja don Francesia nagovoril fante z nadvse prisrčnim nagovorom, ki je razodeval veliko ljubezen do njegovih učencev.

Istega dne je don Bosko pisal gojencem v Mirabellu pismo, v katerem jim je dajal nasvete za počitnice, ki jih je že ustno podal fantom v Lanzu in oratoriju.

Dragi moji sinovi v Mirabellu!

Odločil sem se, da vas bom prihodnjo nedeljo obiskal, toda neka nepredvidena ovira mi je to onemogočila. Zelo mi je žal, saj sem že zbral misli, ki sem vam jih nameraval povedati. Pa potrpimo. Bog je odločil, da bom imel to zadoščenje po počitnicah, ko bom z vami preživel ne en dan, temveč ves teden.

Sedaj vam želim srečne počitnice in pospremljam to željo z nekaterimi nasveti, ki naj bi koristili vašim dušam.

1. *Zahvaljujem se vašemu ravnatelju, prefektu, učiteljem, asistentom in vsem gojencem malega semenišča za vse izraze vljudnosti in potrpežljivosti, ki ste mi jih izkazali, in za vaše molitve za mojo ubogo dušo. Delajte tako še nadalje. Jaz vam zagotavljam, da vsak dan molim za vas pri sveti maši.*
2. *Vsak naj, preden bo zapustil zavod, očisti svojo dušo in obljubi, da jo bo ohranil tako vse počitnice, vse do tistega tedna in tistega dne, ki bo določen za vrnitev. Nikakor vas naj ne premotijo kake malenkosti, da bi ostali doma čez določen čas, razen če bi vas v to prisilila bolezen.*
3. *Kakor hitro boste prišli domov, takoj pozdravite vaše starše v mojem imenu in v imenu vaših predstojnikov; prav tako pozdravite vašega župnika, učitelje in druge, ki jim morate izkazati svoje spoštovanje. To je dolžnost hvaležnosti, ki bo naredila veselje tistim ljudem, vam pa bo v veliko korist.*
4. *Ko boste doma, opravljajte običajno premišljevanje, hodite k sveti maši, opravite duhovno branje, kakor ste delali v zavodu. Prav tako redno opravljajte spoved in prejemajte sveto obhajilo.*
5. *Z vašim obnašanjem v družini pokažite, da vaše leto, ki ste ga preživeli v zavodu, ni bilo izgubljeno. Zato bodite vsem svojim sorodnikom in prijateljem zgled v čednosti pokorščine. Prenašajte potrpežljivo nadlegovanje drugih, ne bodite zahtevni pri jedi, počitku, obleki in podobnem.*
6. *Naj se nikoli ne reče o vas, da ste grdo govorili ali samo poslušali grde pogovore. Če boste naleteli na koga, ki bo to delal, posnemajte vašega zavetnika sv. Alojzija tako, da ga opozorite, da se to ne spodobi, ali tako, da se umaknete iz take druščine.*
7. *Pripovedujte kak dogodek, zgled, ki ste ga brali ali slišali, tistim, ki vas hočejo poslušati, ali pa berite kako dobro knjigo. Toda varujte se slabega branja kot strupa, ki bi mogel umoriti vaše duše.*

Rad bi vam povedal še veliko drugih stvari, če bi mi kratkost pisma to dovoljevala. Naj vam še povem, da boste gotovo srečali bolj učene in veliko bolj svete ljudi, kot sem jaz,

toda težko boste našli koga, ki bi si bolj želel vaše koristi. Zato se me vsako jutro spominjajte pri sveti maši. Jaz ne bom pozabil za vas moliti pri vsakdanji sveti maši.

Srečne počitnice, dragi moji sinovi, in srečno vrnitev! Naj vas vedno spremlja Božji blagoslov.

Kakšno veselje zame in kaka sreča za vas bi bila, če bi šli domov, ne da bi izgubili posvečujočo milost Božjo. Sicer pa počivajte, bodite dobre volje, pojte, smejte se, hodite na izlete in storite vse, kar vam je drago, samo da ne delate greha.

Naj šolski vodja dá brati in prepisati to pismo, če kdo želi.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami in presveta Devica Marija naj vas podpira in vam pomaga, da boste vztrajali na poti, ki vodi v nebesa. Amen.

Z očetovsko dobroto vas pozdravlja vdani prijatelj DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 26. julija 1866

P. S.: Don Bonetti naj popravi, če je kaj treba, ker nisem imel časa, da bi pismo še enkrat prebral.

S koncem tega meseca je bilo konec klanja številnih žrtev, tako da smo lahko vzkliknili s psalmistom: Dissipa gentes quae bella volunt (Razkropi narode, ki se radi vojskujejo). Ko je Bismarck dobil vse, kar je imel za potrebno za izpolnitev svojih načrtov, je, ne da bi vprašal Italijo, ponudil Avstriji petdnevno premirje in 23. julija so sklenili mir. Dne 26. julija sta pooblaščenca podpisala pogodbo za dokončno sklenitev miru.

Italija je bila razjarjena zaradi take zahrbtnosti ter polna jeze in presenečenja, kajti če ne bi pohitela k dogovoru premirja, bi se lahko zgrnila nanjo vojska, zmagoslavna pri Custozzi, ki bi se ji pridružili še vojaki iz Sadowe, to je 320.000 vojakov, in se maščevali za izgubljeno vojno. Zato je Italija po nasvetu Napoleonovega predstavnika 24. julija podpisala osemdnevno premirje z Avstrijo. Zaradi tega so 27. julija ustavili generala Medicija, ki je prodrl že do Pergina, samo osem kilometrov od Trenta, Garibaldija, ki je s prednjimi četami prišel že do Rive di Garda, kamor je hotel priti, in Caldinija, ki je bil že na Soči in se pripravljal, da bi prodrl do Trsta.

Dogovori za začetek mirovnih pogajanj so trajali do 10. avgusta, ker je Avstrija odločno zavrnila 'uti possidetis' (osvojitev zasedenega). Zahtevala je umik čet na desno stran Tagliamenta in popoln odhod s Tirolskega. Italija je morala po sili razmer privoliti.

Sredi vseh teh dogodkov in političnih interesov je don Bosko v tišini svoje sobe nadaljeval pisanje pisem in snovanje Katoliškega branja. Širjenje tega je štel za eno glavnih nalog in prvih dolžnosti. Šlo je za rešitev tisočev duš s tem, da je odkrival spletke krivovercev ali trgal iz rok pohujšljive knjige.

Podajamo pismo, ki ga je pisal don Rafaelu Cianettiju v Lucco, kako lahko določeni nasveti spodbudijo duhovnike k izpolnjevanju njihovega svetega poslanstva.

Predragi gospod don Cianetti!

Prejel sem pošiljko za Catureglijevo in jo izročil njenemu sinu. Kar se tiče strahu pred spovedovanjem, se ne menite za to. Težko je, da bi kak spovedanec vedel več kot vi. Z druge strani pa moramo ocenjevati našo usposobljenost po opravljenih izpitih in ukazih predstojnikov. Poleg tega pa je v delu za duše trohica pobožnosti več vredna kot tisoči gramov znanosti. Zato pogum in spovedujte, kolikor vam dopušča zdravje. Molil sem sam in spodbujal druge k molitvi, kakor ste prosili. Še nadalje vas bomo priporočali Gospodu v naših skromnih molitvah. Ko bodo vlaki spet začeli redno voziti, upam, bom prišel v Lucco in se bova naprej menila o tem. Pozdravite torej monsinjorja don Bertinija, markizo Burlamacchi in družino ter poskrbite, da se število naročnikov Katoliškega branja poveča na deset tisoč. Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z nami. Amen. Molite za nas; v imenu vseh sem vaš vdani v Jezusu Kristusu

Turin, 20. julija 1866 *duh. Janez Bosko.*

Ko se je julija vrnil iz Rima vitez Oreglia, je kot ravnatelj tiskarne nadaljeval tiskanje Katoliškega branja, ki je izhajalo po naslednjem redu:

Avgusta: Karel ali zgodbe iz življenja nekega obsojenca na prisilno delo. Spreobrnil se je, živel in sveto umrl v Cayenni. V dodatku se pripoveduje o nekem fantu trde glave, ki pa si je z molitvijo rožnega venca pridobil veliko učenost in sveto umrl ob Marijinem varstvu.

Septembra: Daniel in njegovi trije tovariši v Babiloniji. Drama v dveh dejanjih (v verzih) izpod peresa p. Julija Mettija, duhovnika Oratorija sv. Filipa Nerija, z dodatkom burke Dimnikar. Burka v prozi, preprosta, prisrčna, razodeva don Boskovega duha, saj jo je deloma sam napisal.

Oktobra: Življenje blaženega Benedikta Jožefa Labre.

Novembra: Življenje sv. Bernarda iz Menthona, ki je zgradil dve zavetišči, imenovani Veliko in Malo, na prelazu sv. Bernarda. Iz teh ustanov se vidi, da devištvo in celibat omogočata ustvarjanje velikanskih del, ki dajejo nesmrtno slavo. Bralcem se priporoča gostoljubnost (ki je bila don Bosku tako zelo draga), o kateri piše sv. Pavel v pismu Hebrejcem: »Vztrajajte v bratski ljubezni. Ne pozabite na gostoljubnost. Ker so bili nekateri gostoljubni, so namreč pogostili angele, ne da bi se zavedali« (13. pog.). V dodatku je poročilo o hipni ozdravitvi neke bolnice, ko si je obesila okoli vratu blagoslovljeno svetinjico Marije Pomočnice.

37.
POGLAVJE

Mirovna pogodba med Prusijo in Avstrijo – Bismarck pripravlja preganjanje katoliške Cerkve – Don Boskova previdnost pri predlaganju novih pobožnih vaj salezijancem – Življenje oratorija je nenehna želja po večni blaženosti – Sodba mondovijskega škofa v tej zadevi – Prve duhovne vaje salezijancev v Trofarellu – Nekaj odhodov iz salezijanske družbe – Don Bosko poroča o enem odhodu grofici Callori – Ozdravitev nekega gojenca – Don Bosko prepozna stanje neke duše – Njegove dobre želje neki dobri gospe – Pismo imenovani grofici za inštruktorja njenemu sinu in o pridigarju tridnevnice; šel bo v Vignale in Mirabello – Druge duhovne vaje v Trofarellu – Škof iz Savone – Smrt dveh fantov

Vojna, ki jo je don Bosko predvidel leta 1862 in je prinesla Cerkvi toliko zla in se zavlekla na šest let, ki je izbruhnila s tako grozovito silo, je bila torej končana.

Četrtega avgusta je kralj Viljem zmagoslavno stopil v Berlin in 24. so v Pragi podpisali mirovno pogodbo, ki jo je Prusija nalagala Avstriji. - Odprava stare Germanske zveze z uvedbo nove, v kateri ni bilo prostora za Avstrijo. - Nova Zveza nemških držav bo obsegala nemške dežele severno od Majne: Meklenburg, Saško, Brunswick itn. Prusija priznava celovitost avstrijskega cesarstva, izvzemši Benečansko. Kot vojni plen bo vzela kneževini Schleswig in Holstein, Lauenburg, kraljevino Hannover, Hesensko, kneževino Nassau in svobodno mesto Frankfurt. Z Württembergom, Badnom, Bavarsko, hessenskim Darmstadtom je Prusija sklenila vojaške pogodbe, po katerih bi vrhovno poveljstvo pripadalo kralju Viljemu I.

Vojno leto 1866 je Kreuzzeitung opisal kot Pohod Gustava Adolfa po nemškem cesarstvu. V pruskem kraljestvu so s priključitvami protestanti sestavljali

dve tretjini prebivalstva, tako da je Bismarck s kraljevo privolitvijo na pruskem državnem zboru predložil celo vrsto zakonov, ki bi katoliške podložnike ločili od Rima in ustanovili narodno Cerkev, ki bi bila odvisna od države. Staro katoliško sekto so priznali za edino katoliško vero. Tako se je pripravljalo hudo preganjanje, ki se je začelo z zakoni maja 1873 in se samo deloma končalo 1886.

Sekte, ki so obvladovale vse dele Evrope, so se pripravljale, da bi sledile pruskemu zgledu. Katoličani so se strnili okoli papeža in predvidevali, da bo dolg in neizprosen boj proti kraljestvu Jezusa Kristusa zelo težek. Škofje vsega sveta so skrbno pazili na dogodke in bili pripravljeni za vero dati življenje in imetje.

Tudi don Bosko se je odločil, da bo salezijance čim bolj pripravil na boj. Bilo jih je sicer še malo, toda s časom bo njihovo število naraslo. Sv. Ignacij Lojolski je z duhovnimi vajami pripravil nepremagljive borce za obrambo Cerkve, ki so ustavili naval protestantov, jim iztrgali brez števila žrtev in spreobrnili veliko poganskih ljudstev. Don Bosko je svoje oborožil z istimi duhovnimi vajami.

Od ustanovitve zavetišča do 1866 so kleriki in duhovniki z zgledno zavzetostjo sodelovali pri duhovnih vajah gojencev, vendar samo zanje ni bilo nobene posebne obveznosti razen tistih, ki jih sveti kanoni prepisujejo pred svetimi redovi. Od časa do časa je don Bosko popeljal kakega salezijanca k sv. Ignaciju, če je videl, da je potreben posebne duhovne obnove. Toda teh je bilo malo. Zato se je odločil, da bo svoje sinove zbral na odmaknjenem kraju, kjer bo z njimi premišljeval večne resnice in pomen verskih dolžnosti. S tem je hotel salezijanski družbi dati videz bolj asketsko urejenega življenja v smislu pravil. Tega leta je uresničil svoj načrt.

Toda Božji služabnik je skušal stvari urediti obzirno, tako da ne bi bile nikomur v breme, ampak bi jih z veseljem opravili in bi se počasi spremenile v navado, ki bi bila vsem všeč in v zadovoljstvo. Treba je vedeti, da je bila Družba sestavljena zvečine iz klerikov in mladih duhovnikov, ki so si morali vzeti nekaj dni počitnic, saj so vneto študirali, da so mogli opravljati izpite, asistirali gojence, poučevali v šoli celo leto in tudi med jesenskimi počitnicami, ker so v tistem času gojenci od sredine avgusta do sredine septembra prihajali v oratorij in zavode na ponavljanje in mnogi fantje sploh niso šli na počitnice, ker jih starši niso mogli sprejeti. Zato je bilo treba nenehno biti pri gojencih ter pripravljati z njimi tudi daljše in prijetne izlete, da so tako pozabili na svoje domove. V avgustu je bilo tudi treba urediti stvari iz prejšnjega šolskega leta ter v septembru in oktobru pripraviti vse potrebno za naslednje šolsko leto.

Iz teh in podobnih razlogov bi se moglo pojaviti nasprotovanje, ki ga je don Bosko hotel na vsak način prehiteti.

Napovedal je dvojne duhovne vaje, prve v prvi polovici avgusta in druge zadnji teden avgusta. Z uvodom in sklepom bi trajale samo pet dni, se pravi tri cele dni. Vsak dan bi bile štiri pridige. Poleg obiska Najsvetejšega in litanij vseh svetnikov po odmoru opoldne bi imeli duhovno branje, zmolili bi mali oficij Device Marije in rožni venec ter končali z blagoslovom z Najsvetejšim. Toda ves preostali prosti čas bi bil na voljo za pogovor, šale, dobro voljo, sprehode. Tako bi ti dnevi služili z ene strani duši, z druge strani pa bi tudi telo dobilo malo oddiha in veselja. Zato je bil vsak dan narezek in še dodatna prikuha. Vsi so predlog navdušeno sprejeli.

S tako previdnostjo je sobrate neopazno pripravil na zaželeni cilj. Leta 1867 so začeli priporočati tišino od 10,30 do 12.00. Naslednje leto so povečali tišino od 16,30 do 17,30. Pri tem so spregledali prekrške kakega nemirneža. Leta 1869 so priporočili, da bi po zajtrku in večerji po tiho govorili in ljubeznivo prepovedali glasne igre, ki so jih sami od sebe opustili po kosilu. Bilo pa je dovoljeno petje po kosilu in večerji. Proti letu 1870 jih je iz treh celih dni postalo šest in nato osem. Odmori so potekali v tišini in zbranosti, ki je z vedno večjim številom eksercitantov postala nujno potrebna, če so hoteli doseči zaželeni duhovni uspeh, da bi se oborožili s ščitom vere, ki daje pogum v boju s sovražnikom.

Toda resnici na ljubo teh sadov ni manjkalo in tudi oborožitev je bila zadostna, še preden so uvedli take vrste duhovnih vaj. V don Boskovem vzgojnem sistemu so bile te resnice vedno pred očmi sinov oratorija, ki so vsak mesec opravljali vajo za srečno smrt. Večerne govore Božjega služabnika je bilo težko pozabiti. Vsako nedeljo je pridigal tako zavzeto in naravno, da so se zdele njegove pridige, sicer same po sebi dolge, zelo kratke. Sobratje in gojenci so govorili, da bi bili pripravljeni vsak dan iti v cerkev in ga poslušati. Ko je govoril o smrti, o poslednji sodbi, o nehvaležnosti ljudi do Boga ali o obotavljanju, da bi se izročili Bogu, se je jokal in pripravil do joka tudi druge. Dostikrat se je zgodilo, da je moral prekiniti govor, ker mu je ihtenje onemogočilo govorjenje. Potem so se hoteli vsi spovedati pri njem.

Sveta duhovna pomaziljenost je zaznamovala tudi zasebne pogovore, posebno v opominih, ki jih je od jutra do večera dajal svojim sinovom in jim kar naprej klical v spomin nebesa.

Don Rua je povedal: »Ko je don Bosko slišal koga, da je tarnal zaradi težav v svoji službi, ga je takoj spodbudil, rekoč: 'Spominjaj se, da delaš za dobrega gospodarja, ki je Bog. Delaj in trpi iz ljubezni do Jezusa Kristusa, ki je toliko trpel zate. Košček nebes poplača vse.'

Če so mu sporočili kako težavo, ki jo je bilo treba premagati, ali kako sovražno dejanje proti njegovi osebi, je imel navado reči: 'Takih težav ne bomo

imeli v nebesih.' Če je kdo govoril o jesenskih počitnicah, je dejal: 'Mi bomo naše počitnice imeli v nebesih.' Ko se je ves zbit vrnil iz mesta, kjer je prosjačil za svoje dečke, in mu je tajnik svetoval, da bi si malo odpočil, preden bo sedel za pisalno mizo ali v spovednico, je dejal: 'Si bom v nebesih oddahnil.' Po dolgi brezplodni razpravi je rekel: 'V nebesih ne bo nasprotujočih si mnenj. Vsi bomo enako mislili.'

Zagotavljal nam je, da je prosil in po priprošnji presvete Device Marije dosegel od Boga milost nebes za stotine in stotine svojih sinov. Nenehoma je dvigal misli gojencev v nebesa in jim zagotavljal, da se bodo tam vsi sešli. Nato je vedno vzkliknil: 'Gorje tistemu, ki ne bo prišel na sestanek. To bi se lahko zgodilo, če ne bi bili zvesti pri opravljanju dolžnosti dobrega kristjana.' Skušal je vzbuditi zaupanje v mater Božjo Marijo, in potem ko je dal kak nasvet, vzdihnil: Stori to Mariji v čast in boš zadovoljen.'

Pogosto je kateremu izmed nas rekel: 'Če boš priden, ti bom pripravil lep prostor v nebesih.' To je izrekel s takim prepričanjem, da se je zdelo, kakor da bi imel razodetje iz nebes in da mu je to povedal sam Bog.«

Mons. Ghilardi, škof v Mondoviju, ki je dobro poznal oratorij, je don Celestina Duranda, ko je opravljal v njegovem semenišču duhovne vaje pred duhovniškim posvečenjem (v duhovnika je bil posvečen 21. maja 1864), večkrat povabil na sprehod, včasih peš, včasih v kočiji. Don Durando je ponižno opozoril prelata:

– In duhovne vaje?

– Kaj duhovne vaje, je vzklikal učeni in sveti škof, vi v oratoriju jih delate celo leto.

Ko so torej sklicali salezijance na prve duhovne vaje, so se ti 2. avgusta zbrali v Trofarellu. Premišljevanja je vodil kanonik Lovrenc Gastaldi, inštrukcije pa don Bosko. Kakor vedno je tudi tokrat začel govoriti o poklicu in o sredstvih, kako ga ohranimo, o časnih in večnih koristih, ki jih omogoča redovno življenje, o treh zaobljubah, ki nas kot duhovne vezi vežejo s predstojnikom, vrhovnim poglavarjem Cerkve in s samim Bogom. Dne 6. avgusta je pred sklepom duhovnih vaj dal nekaj spominov, ki jih je v izvlečku zapustil don Jožef Campi.

Vsakemu izmed njih je (Bog) naročil skrb za svojega brata (Prd 17,12).

Pošiljam vas kakor ovce med volkove. Bodite zato previdni kakor kače in preprosti kot golobje.

Za vodstvo so potrebne tri stvari:

1. Delati vse v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš.

2. Pokazati podložnikom (zlasti na začetku leta), da je edini cilj našega prizadevanja Bož-

ja slava in korist duš. Tako naj ravnamo v šoli, obednici, pri opominjanju, nagrajevanju in vedno.
3. Preučevati nravi in jih popravljati; nikdar jih ne dražiti, vedno jih podpirati; graditi, ne rušiti.
Predstojnik mora imeti tri značilne lastnosti:
1. Biti hiter pri odpuščanju.
2. Biti počasen pri kaznovanju.
3. Biti zelo hiter pri pozabljanju.
– Ko ne vemo svetovati v težkih stvareh, se pri povzdigovanju obrnimo k vsemogočnosti ljubezni presvetega Zakramenta.
– Ne dajati nikomur prednosti, ne se ravnati po antipatijah.
– Kdor hoče, da ga bodo ubogali, naj najprej sam uboga.
– Vedno skušajmo zmanjševati zlovoljnost in pospeševati dobrohotnost.

Salezijanci so preživeli tiste dni v veselju in se polni zadovoljstva vrnili na svoja delovna mesta.

Gospod je don Bosku naklonil veliko tolažbo, istočasno pa dovolil, da je tudi ta pobuda, kakor vse druge v Božjo čast, dobila svoj križ. Božji služabnik je pridigal o pokorščini in njeni obveznosti pod grehom, večjim ali manjšim, tudi v moči četrte Božje zapovedi. Neki sobrat duhovnik, ki je poslušal razlago, se je hotel prepričati, da so njegove triletne zaobljube neveljavne, češ da je takrat, ko jih je izpovedal, bil prepričan, da se obvezuje samo za primer, ko predstojnik ukazuje v moči svete pokorščine. Po pridigi, potem ko se je odločil, da bo izstopil iz Družbe, je drugim govoril, da se z danimi zaobljubami ne čuti vezanega, in s tem povzročil veliko zmedo. Vsi so mu ugovarjali, saj je don Bosko v toliko letih in v toliko nagovorih točno razložil naravo zaobljub.

Ko je don Bosko za to zvedel, je v naslednjem nagovoru milo in zelo previdno razložil vprašanje, ne da bi sobrata imenoval, in opozoril na nevarnost posledic. Ta nepremišljeni, ki je bil sicer dobro podkovan v teologiji in ki je celo vrsto let bil deležen don Boskove dobrote in vseh mogočih uslug, se je po končanih duhovnih vajah vrnil v oratorij in malo pozneje na zelo grob način zapustil Družbo.

Tudi dva klerika, ki sta si želela ustvariti ugodnejši položaj, sta tiste dni zapustila Družbo. Ker sta bila zelo nadarjena, ju je don Bosko dal vpisati na univerzo za študij filozofije in literature in v ta namen prevzel nase velika finančna bremena, ker v svoji velikodušnosti ni nikdar delal stvari na pol. Bila bi odlična profesorja za njegove gojence, vendar diplomi nista koristili oratoriju.

O enem izmed teh dveh je don Bosko pisal tudi grofici Callori Sambuy, ki je bila v zdravilišču v Courmayeurju.

Velezaslužna gospa grofica!

Ker sem prepričan, da vam bo vaše bivanje v tistih svežih krajih dalo več časa za branje, vam bom napisal malo obširnejše pismo.

Ob svojem času sem dogovorjeno vsoto izročil vašemu vratarju. Prišlo je do majhnega nesoglasja, ker je gospod grof, kakor mi je pisal, prišel v oratorij, da bi prevzel denar, pa me ni našel. Njegovo pismo me je dobilo v Lanzu. Toda stvar, o kateri mi je pisal, je bila že urejena, tako da je dvignil oddano pri vratarju.

Marija Pomočnica bo gotovo obilo poplačala tisoč frankov, ki jih je odpustil za prižnico v novi cerkvi. Upam, da bo plačilo za to prejel v nebesih v obliki velikega prestola, kjer bo prostora zanj, za vas in za vso vašo družino in mogoče še za kakega prijatelja. Fiat, fiat!

In preslavna knjiga? Začeli smo jo obdelovati, vendar gre stvar počasi od rok. Menil sem, da je že zrela za tisk, toda ko smo jo sedaj natančno preučili, smo ugotovili, da bo treba še marsikaj narediti. Vsekakor bomo nadaljevali in to je edino delo, ki ga opravljam.

Še druga novica, mogoče malo čudna, vendar ne nepričakovana. Klerika L... ni več v oratoriju. Revček je dopustil, da so ga premagale nekatere ideje. Ker so mu od več strani obljubljali podporo in pomoč, se je odločil, da bo odšel. Bil sem preveč velikodušen z njim. Vendar upam, da bo ostal v cerkveni službi. Nerodno mi je, ker meša v stvar tudi vašo uglednost in pripoveduje okoli, da mu je grofica Callori dejala, da je storil napak, ko je vstopil v Družbo sv. Frančiška Saleškega, in da mu boste vi, kakor hitro bo zapustil oratorij, darovali cerkveno doto itn. Menim, da je to stvar, ki se je porodila v njegovi domišljiji, vendar se mi zdi potrebno, da vas o tem obvestim.

Medtem ko priporočam sebe in vse svoje dečke dobroti vaših molitev, želim vse nebeške blagoslove vam, gospodu grofu in vsej vaši družini ter se z največjo hvaležnostjo izjavljam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 10. avgusta 1866 *duh. Janez Bosko*

P. S.: Ravno sem nameraval zapečatiti pismo, ko sem prejel vaš cenjeni dopis in moram spremeniti naslov (Casale Monferrato). Klerik L... je odšel, tako mi je dejal, ker ni bil več zadovoljen z našo hrano. Od župnika pričakujem nadaljnje navodilo. V Vignalu bomo govorili o preostalem. Toda pogum! In ne pozabite, da so najbolj učinkovite tablete grenke.

O imenovanem kleriku ima don Janez Bonetti v svoji kroniki nekaj vrstic: »Na svojo veliko žalost moram poudariti, da je temu mojemu tako velikemu prijatelju manjkal dar vztrajnosti. Odšel je iz oratorija na zelo neprimeren način in v veliko don Boskovo žalost. Manjkalo mu je ponižnosti in je zadnja leta z lahkoto opuščal izpolnjevanje hišnega pravilnika.« Don Guassardo, duhovni vodja Državnega zavoda v Turinu, ki je leta 1864 gostil don Boska in njegove fante v Capriati d'Orba, mu je priskrbel mesto vzgojitelja.

Malo pozneje jez namenom, da bi vstopil v semenišče v Ivrei, odšel iz oratorija še tretji klerik.

Ko je ta obiskal don Boska z namenom, da bi se poslovil od njega, je videl, da mu je bilo hudo; rekel mu je: »Greš v sveti kraj in jaz ne morem reči, da ravnaš napak, in ti tudi ne branim. Toda ti nisi ustvarjen za življenje v svetu.«

Na žalost se je to tudi uresničilo. Ostal je v semenišču tri leta in prejel nižje redove. Toda potem se ni več počutil, prepričal se je, da ni za cerkveni poklic, in je na veliko žalost predstojnikov, ki so ga spodbujali, da bi ostal, zapustil semenišče. Odložil je duhovniško obleko, študiral medicino, doktoriral in celih sedemnajst ali osemnajst let opravljal dobro plačano zdravniško službo. Toda tudi zdravniški poklic ga ni zadovoljil. Kljub velikim dohodkom je imel dolgove. V zadnjih letih se ga je polastila otožnost in manija zasledovanja in morali so ga poslati v psihiatrično bolnišnico, kjer je čez nekaj mesecev od hudega umrl. In kar je najhujše, oddaljil se je od prave vere in krščanskega življenja. Kljub vsemu je ostal pošten, dober in po svoje veren. Zadnje dni življenja se je poglobil vase, prosil za spovednika, uredil račune z Bogom in umrl, potem ko je prejel tolažila katoliške Cerkve, ki jo je v oratoriju in semenišču tako zelo ljubil in njene zapovedi izpolnjeval na zgleden način.

Po končanih duhovnih vajah je don Bosko ozdravil nekega bolnika in ponovno dokazal, da bere v vesti ljudi.

Don Jakob Bertolotto piše: »V Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Turinu sem vstopil 8. avgusta 1866. Naslednjega dne sem se zbudil z mehurji po celem telesu, ki so me vedno bolj boleli. Ker nisem mogel več prenašati bolečin, so me predstojniki poslali v mavricijansko bolnišnico. Sprejel sem v dobri veri vsa zdravila, ki so mi jih predpisali zdravniki, vendar vse zaman. Nekega dne sem ves obupan in potrt od bolečin stal pod stebriščem oratorija in se bridko jokal. Kar pride don Rua, ki je bil takrat prefekt v hiši. Bilo je nekaj čez četrto uro popoldne. Rekel mi je, da naj se dam blagosloviti don Bosku, ki je bil tiste dni v hiši. Takoj sem šel k njemu. Dejal mi je, naj pokleknem, in me blagoslovil. Naslednje jutro so izginili vsi mehurji in vse bolečine. Prejšnji dan sem se odločil, da grem domov. Toda milost, ki mi jo je izprosil don Bosko, mi je omogočila, da sem ostal v oratoriju še nadaljnjih pet let.

Neki drug naš gojenec nam je zaupal naslednji dogodek. »Vsakokrat, ko sem šel v Turin sem čutil dolžnost, da sem obiskal Oratorij sv. Frančiška Saleškega, in če je bilo mogoče, govoril s častitljivim don Boskom. On me je vedno sprejemal z največjim navdušenjem in ljubeznivostjo. Toda nekega dne sem se mu predstavil, vendar nisem bil v posvečujoči Božji milosti. Ni me pogledal in me ni ogovoril, kaj šele, da bi me pobožal. Pustil me je osramočenega sredi toliko drugih, ki so mu smeli poljubiti roko.«

Proti koncu avgusta se je don Bosko vrnil v Trofarello na začetek drugih duhovnih vaj, katerih naj bi se udeležili vsi tisti, ki niso bili na prvih. Preden je

odpotoval, je obiskal neko ugledno gospo, da se ji je zahvalil za vse dobro, ki ga je storila oratoriju, in ji zapustil naslednji avtogram: »Bog naj stori, da bo gospodična Giacosa postala še bolj ljubeča mati revežev v tem času, in jo potem naredi blaženo v večnosti. Amen. Avgusta 1866.« Dobra gospa je pod tem napisom dodala: »Velečastiti gospod don Bosko je na mojo prošnjo napisal teh malo vrstic tukaj zgoraj in jaz hvaležno sprejemam njegova voščila. Terezija Giacosa.«

Duhovne vaje so se začele 29. avgusta. Don Bosku je pri pridiganju bil tovariš don Bonetti. V Trofarellu je odgovoril na nekatera vprašanja ugledne gospe grofice Callori Sambuy - Casale Monferrato.

Proti koncu avgusta se je don Bosko vrnil v Trofarello na začetek drugih duhovnih vaj, katerih naj bi se udeležili vsi tisti, ki niso bili na prvih. Preden je odpotoval, je obiskal neko ugledno gospo, da se ji je zahvalil za vse dobro, ki ga je storila oratoriju, in ji zapustil naslednji avtogram: »Bog naj stori, da bo gospodična Giacosa postala še bolj ljubeča mati revežev v tem času, in jo potem naredi blaženo v večnosti. Amen. Avgusta 1866.« Dobra gospa je pod tem napisom dodala: »Velečastiti gospod don Bosko je na mojo prošnjo napisal teh malo vrstic tukaj zgoraj in jaz hvaležno sprejemam njegova voščila. Terezija Giacosa.«

Duhovne vaje so se začele 29. avgusta. Don Bosku je pri pridiganju bil tovariš don Bonetti. V Trofarellu je odgovoril na nekatera vprašanja ugledne gospe grofice Callori Sambuy - Casale Monferrato.

Velezaslužna gospa!

Vaše pismo me je dohitelo v Trofarellu, kjer pridigam duhovne vaje našim duhovnikom in asistentom. Vprašanje, ki ga postavljate o duhovniku, ki naj bi bil za repetitorja gospodu Cesarinu, je zelo zamotano. Radi bi učitelja za italijanščino, grščino in latinščino? Za to je potreben profesor nadpovprečnih sposobnosti. Prav tako si želite koga, ki bi ga učil fiziko, aritmetiko, geometrijo, trigonometrijo? Za to je potreben še drug profesor. Isto velja za staro, srednjeveško in novejšo zgodovino. In potem še za naravoslovje in zemljepis. Gimnazijska velika matura je nekaj tako obsežnega, da so potrebni vsaj štirje profesorji. Napravimo takole: Počakajmo, da vidimo, ali bo izpit uspel. Če bo uspel, je tako vse rešeno. Če bo potem potreben en mesec ponavljanja, je najbolje, da pride v oratorij, kjer je veliko lažje dobiti profesorje.

Moram vam povedati, da sem za vas vedno hranil profesorja don Duranda. Toda v ponedeljek sem ga poslal k Fassatijevim, prepričan, da ga vi ne potrebujete. Če mi boste sporočili, vam bo poiskal koga iz našega kroga znancev, ki vam bo gotovo ustrezal.

Kakor hitro se bom vrnil v Turin, bom govoril s kanonikom Gallettijem in vam potem odgovoril. Vedite, da je T. Abbondioli dober pridigar in dober katoličan. Me razumete?

Zdi se mi, da je vaše sedanje bivališče v Vignalu. Zato vas bom kmalu obiskal spotoma v Mirabello. Povejte, prosim, svojemu gospodu soprogu, da nočem, da bi njegovo posojilo

ostalo brez obresti. Na praznik Marijinega rojstva bodo vsi naši dečki prejeli obhajilo in jaz bom daroval sveto mašo po vašem namenu.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Molite zame, ki ostajam v Gospodu vdani služabnik DUH. JANEZ BOSKO

Trofarello, 31. avgusta 1866

P. S.: Oprostite pisavi, pišem v naglici.

Tiste dni je mons. Riccardi di Netro, škof v Savoni, prišel na obisk k svojemu velikemu prijatelju don Bosku. Prelat je imel navado, da je svoje jesenske počitnice prebil pri grofici Casassa, svoji sestri, veliki dobrotnici oratorija. Velikokrat je prišel na pogovor s kakim salezijancem, ki so ga tja poslali predstojniki, da bi si opomogel, in hodil s takimi na dolge sprehode. Ko je potem prihajal v Turin na obisk k don Bosku, je brez nadaljnjega šel v kletno obednico, kjer se je po kosilu dolgo zadrževal v pogovoru s fanti.

Drugega septembra so se končale duhovne vaje in klerik Jožef Daghero je izrekel obrazec zaobljub za tri leta. Bil je prvi salezijanec, ki je naredil zaobljube na duhovnih vajah, ki so bile samo za salezijance. Don Bosko je, kot je začel, potem nadaljeval duhovne vaje za sobrate vse do konca svojega življenja.

V oratoriju je tiste dni odšel v boljše življenje neki deček, o katerem je don Rua napisal:

Mihael Ropolo iz Villafrance v Piemontu je umrl 31. avgusta, star 12 let. Odličen deček, z obraza mu je dihala nedolžnost. Njegovo nežno srce je bilo ustvarjeno za učenje in pobožnost. Vsi so ga imeli nadvse radi. Naj nam Gospod pogosto pošilja tako lepe duše.

O nekem drugem, ki je umrl nekaj prej, je don Rua napisal v nekrolog:

Umrl je Frančišek Nicolini, star 14 let. Ubogi fant! Ko so ga vsi zapustili, je bil v največji revščini sprejet v ta oratorij. Bil je izredno živahen, zelo nadarjen in je vedno bolj napredoval. Toda lotila se ga je počasna bolezen in imel je čas, da je mislil na smrt in se pripravil na odhod. Sprejeli so ga v bolnišnico Cottolengo, kjer je prejel svete zakramente in zapustil svet dobro pripravljen na zadnji korak svojega življenja.

38.
POGLAVJE

Don Bosko napove v Busci prihodnost neke deklice – Don Bosko prosi kapitularnega vikarja, da bi oprostil njegove klerike odhajanja na predavanje filozofije in teologije v semenišče – V novi prošnji don Bosko prosi, da bi mu dovolili ustanoviti v oratoriju šolo za filozofijo: vikar privoli – Dar nekega rimskega prelata za cerkev – Kolera – Don Bosko zagotovi, da tisti, ki bo prispeval za gradnjo cerkve, ne bo zbolel – Mati Božja Marija drži obljubo – Don Bosko svetuje gojencem sredstva, da bi bili rešeni te šibe – Utemeljena previdnost – Srčna dobrota do nekega klerika – Upor v Palermu – Ukinitev redov na Siciliji

Ko se je don Bosko poslovil od svojih dragih učencev v Trofarellu in je držal besedo, ki jo je dal profesorju Karlu Bacchialoniju, profesorju grške literature na Kraljevski univerzi v Turinu, se je napotil v Busco na njegovo letno posestvo in se zadržal tam nekaj dni. Ne moremo si predstavljati, kako je ta odlični literat, goreč katoličan in zgleden družinski oče z veseljem sprejel don Boska, ki je povsod, kamor je šel, prinašal veselje in Božji blagoslov. To se je potrdilo tudi v tej hiši, kakor nam zagotavlja don Janez Garino.

»Bilo je meseca septembra leta 1866, ko se je don Bosko mudil v Busci v hiši viteza profesorja Bacchialonija. Po kosilu je Bacchialonijeva dveletna hčerka kdove zakaj vznemirjala svojo mater. Don Bosko, ki je bil navzoč, je položil roko na glavo deklice in dejal:

Iz te bomo naredili redovnico. In kakšno redovnico? Polno ljubezni in gorečnosti do Boga. Deklica, bilo ji je ime Adelaida, je zrasla in postala redovnica presvetega Zakramenta in kot taka umrla v Vigevanu leta 1889. Mons. De Gaudenzi, škof v Vigevanu, njen spovednik, je zagotovil materi, da je bila Adelaida

prava svetnica in je umrla iz ljubezni do Boga, h kateremu je hotela čim prej iti v nebesa. Mati, ki mi je včeraj, 3. marca 1891, pripovedovala o tem, je povedala, da ji je isto zagotovil tudi Adelaidin spovednik, ko je bivala nekaj časa v tem mestu.

S profesorjem Bacchialonijem, ki je bil vreden vsega zaupanja in ki je z veliko dobrotljivostjo sprejemal na končne izpite fante iz oratorija in zavodov v Mirabellu in Lanzu, se je don Bosko moral pomeniti o nujno potrebni spremembi v oratoriju.

Ker je don Bosko želel odpraviti nekaj pomanjkljivosti pri vzgoji svojih klerikov, je želel urediti šole v svojem zavetišču v Valdoccu. Tako je proti koncu avgusta predložil kapitularnemu vikarju kanoniku mons. Jožefu Zappati naslednji načrt:

Velečastiti gospod generalni vikar!

Opozorila duhovščini, ki jih je vaša uglednost modro zapisala h koledarju tekočega leta, so bila zame predmet mnogega razmišljanja in resnega preudarjanja, zlasti še pretresljiva zaskrbljenost zaradi nazadovanja števila cerkvenih poklicev. Čeprav se moram v svoji majhnosti omejiti na dobro voljo, bi vendar rad pridružil svoje skromne napore, da bo glas predstojnika, kolikor je to odvisno od mene, dosegel zaželen učinek.

Vi ste vroče priporočali, da bi se trudili vzgajati in voditi študirajočo mladino v pobožnosti, da bi ta nadomestila občutne izgube, ki se vsako leto dogajajo s smrtjo duhovnikov, ki jih Bog kliče k večnemu počitku. Da bi ustregli tej spodbudi, smo se odločili, ne da bi to javno razglasili, da bomo fante v tej naši hiši in v zavodu v Lanzu na poseben način vzgajali v pobožnosti in jih navajali na cerkvenega duha. Sklenili smo celo, da po splošnem pravilu v Oratorij sv. Frančiška Saleškega ne bomo sprejeli nobenega fanta, če ne bo imel namena postati duhovnik, vendar tako, da si bo lahko, potem ko bo končal gimnazijo, svobodno izbral poklic. Povprečno število dečkov, ki vsako leto zaprosijo, da bi se posvetiti duhovniškemu poklicu, je povprečno petdeset do petinpetdeset. Od teh jih petindvajset do trideset izrazi željo, da bi pripadali turinski škofiji. Utemeljeno upam, da se bo to število v prihodnjih letih znatno povečalo.

Kar se tiče tistih, ki so že oblekli duhovniško obleko, se pri njih kaže negativnost, ki jo želim odpraviti. Ta negativnost je pogosto vračanje klerikov v laiški stan. V preteklih letih so bili redki fantje iz te hiše, ki so slekli kleriško obleko. Zadnje čase pa se na žalost to dogaja zelo pogosto, bodisi pri takih, ki prihajajo iz semenišča, kakor pri tistih, ki bivajo v oratoriju. Vzroke bo treba iskati v okoliščinah časa, v političnem položaju, slabih možnostih za udobno življenje duhovnikov ter v slabih knjigah in časopisih, ki z lahkoto prihajajo v njihove roke. Naj bo že kakor koli, dejstvo je, da jih veliko sleče kleriško obleko, kakor ste tudi vi sami o tem obveščeni.

Čeprav smo v naši hiši izboljšali razmere glede asistence, pouka in pridiganja, je vendar jasno, da še veliko klerikov odlaga duhovniško obleko in se vrača v svet.

Da bi popravil to stanje z izrecnim namenom večje Božje slave, bi prosil vašo ugled-nost, da bi dovolili klerikom, ki so zaposleni v oratoriju, opravljati študij na način, ki ga predlagam:

1. Predavanja bi potekala po razporedu, učnem načrtu in snovi nadškofijskega seme-nišča in slušatelji bi z drugimi kleriki opravljali izpite na dan, ki bi ga določili predstojniki.

2. Po enem letu preizkušnje bi spet hodili na predavanja v semenišče kot sedaj, če ne bi bilo dobrih sadov.

Na tak način, menim, bi mogli klerike odtegniti mnogim nevarnostim, zlasti še zara-di nespodobnih karikatur in fotografij, zaradi pisanja časopisov, smešnic, šal in zasramo-vanja na javnih trgih, ki so jim bili zlasti kleriki nizke postave zelo izpostavljeni, ko so šli na predavanja ali se vračali.

Verjemite mi, gospod vikar, da so te stvari v mnogih povzročile občutno zmanjšanje pobožnosti, v drugih pa odločitev, da se bodo poslovili od poklica, ki jih postavlja na tako težke in pogoste preizkušnje.

Ko bi ti kleriki živeli v približno tako ugodnih razmerah kot kleriki v Lanzu, in kakor menim, tudi v Giavenu, bi jih bilo mogoče bolje asistirati in živeti po urniku, ki bi bil po-doben tistemu v semenišču.

Iz priloženega razporeda lahko razberete osebje, ki ga predlagam in ki bi ga po va-šem nasvetu spremenil, če bi bila prošnja ugodno rešena.

Izrazil sem samo svoje mnenje. Sedaj prepuščam vaši razsvetljeni modrosti, da odlo-čite, kakor se vam zdi bolj prav.

Vsak dan molimo, da bi vas Gospod Bog še dolgo ohranil pri življenju, da bi mogli še in še delati v Božjo slavo in korist naše svete vere. Ko imam čast, da se priporočam v vaše svete molitve, se izrekam v imenu vseh duhovnikov in klerikov te hiše za vaše ugledno sti vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

Turin, 17. avgusta 1866

Pismo nosi lastnoročni pripis.

P. S.: Pričujoče pismo sem dal prepisati bolj spretni roki, da boste imeli manj težav pri branju.

Na listu, ki je bil priložen pismu, je stalo:

Učitelji klerikov, ki stalno bivajo v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega.

Filozofija

Latinska literatura: duhovnik profesor Janez Francesia.

Aritmetika, geometrija, fizika: duhovnik Angel Savio, diplomiran za višje normalne šole, ali klerik Henrik Bonetti, študent matematike na univerzi.

Logika, metafizika, etika: duhovnik Mihael Rua, profesor literature, ki je tudi pouče-val to snov.

Teologija

Kanonik Lovrenc Gastaldi, geolog Costamagna, duhovnik Cagliero, če bi hoteli nadomestiti katerega izmed omenjenih.

Ta don Boskov načrt, ki je zrastel iz potrebe, kakor je razvidno iz navedenih razlogov, in iz poslanstva, ki ga je že takrat navajalo k določeni svobodi vzgoje in pouka njegovih redovnikov, je dobil naslednji odgovor:

Nadškofijsko semenišče v Turinu

Velečastiti gospod! *3. septembra 1866*

Gospod generalni vikar mi je v svoji dobroti dal na vpogled prošnjo, povezano s spomenico, in mi istočasno izrazil svoje ugledno mnenje, s katerim se popolnoma strinjam. Sklenila sva, da vas povabiva, da umaknete svojo prošnjo, in vam jo zato vračam. Ostajam z odličnim spoštovanjem vdani služabnik.

kanonik Al. Vogliotti, generalni provikar

Don Bosko je kanoniku Vogliottiju spoštljivo odgovoril:

Velespoštovani gospod rektor!

Prejel sem odgovor, ki ste mi ga poslali v soglasju z gospodom generalnim vikarjem. Če bi napisali vsaj kako pripombo, bi se čutil na določen način zadovoljnega. Toda odkrita in ostra zavrnitev me je nemalo užalostila, in to tem bolj, ker mi je to dovoljenje bilo že izdano, pa ga je potem vikar Fissore odložil z utemeljitvijo, da bi bilo v tem primeru število klerikov v semenišču premajhno. Prav tako meni tudi opat Vacchetta. Sedaj bom poskusil s filozofi. Če mi boste dovolili, bom to štel za koristno zame in za moje fante, sicer se bom pa držal tega, kar vama bo Gospod navdihnil, vam in gospodu vikarju. Vedno pripravljen, da vas v vsem ubogam, kakor mi je pač mogoče, se izpovedujem za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 6. septembra 1866 *duh. Janez Bosko*

Čez nekaj časa je prispel pozitiven odgovor na to drugo prošnjo in kleriki študenti filozofije so imeli šolo v oratoriju.

Medtem ko je bil zaposlen s temi dogovarjanji, je Božji služabnik prejel ljubezniv dar nekega uglednega prelata, ki je nekoč pripadal kardinalskemu zboru.

Veleugledni gospod don Bosko!

Z okrožnico z dne 12. maja tekočega leta sem prejel povabilo, da bi se udeležil loterije, ki ste jo pripravili z namenom, da bi zgradili cerkev v čast Mariji Pomočnici, in ste mi v ta namen poslali deset ducatov srečk. Ker želim tudi na ta način prispevati k temu verskemu dogodku, sem jih po gospodu De Kajetanu Tortoneju zadržal in mu naročil, naj vam plača celotno vsoto 50 frankov. Prav tako se vam zahvaljujem za priložene tiskovine in upam, da bo Gospod blagoslovil delo, ki je namenjeno v čast kraljici angelov, za kar imam čast, da se z globokim spoštovanjem izražam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Rim, 4. septembra 1866 *Tomaž Martinelli*

Vedno bolj se je širilo neizmerno zaupanje v varstvo Marije Pomočnice pri obrambi proti strašni bolezni kolere.

Kolera je nadaljevala svojo smrtonosno žetev v maju v Rusiji, Belgiji in Angliji. V Avstriji je bilo 200.000 primerov bolezni in 100.000 mrtvih, na Madžarskem 40.000 primerov okuženja in 22.000 mrtvih, na Moravskem 68.000 okuženih in 28.000 mrtvih. Julija in avgusta se je bolezen širila v Marseillu, Amiensu in drugod. V samem departmaju Senne je bolezen razsajala celo leto in požela 5.700 ljudi. Istočasno se je pojavila v Genovi, se širila v Neaplju in prišla čez Ancono v severno Italijo.

Od začetka leta se je širil glas, da bodo darovalci za gradnjo cerkve Marije Pomočnice obvarovani kolere. Iz Firenc so pisali don Bosku.

Velečastiti gospod!

Oprostite mi predrznost, ki sem si jo dovolil s tem, da vam pišem, toda bojim se, da sem napačno razumela vaše besede.

Ko se je govorilo, da bi dali veliko ali malo za gradnjo cerkve, sem slišala nekatere gospe reči, da ste izjavili, da zagotovo ne bo umrl od kolere nihče, ki bo daroval tudi samo en cent v ta namen.

Tako sem razumela tudi jaz. Z druge strani pa sem slišala več zelo uglednih duhovnikov, ki jih tudi vi dobro poznate, ki so zanikali, da bi vi kaj takega rekli. Dejali so celo, da ste povedali, da to ni nič drugega kot razlaga zanesenjakov, ki nimajo z vašo izjavo nikakršne zveze. Zato vas prosim, da bi mi čim prej odgovorili, da vi potrjujete svojo izjavo in da gre pri vsem za nesporazum. To tem bolj, ker ne bi rada škodila zadevi, ko bi sama razglašala tako trditev.

Evfrozina Covoni

Firence, 7. januarja 1866

V tej zadevi se nam zdi najprimerneje, da ponovimo don Boskove besede, ki jih je povedal, kakor so navedene in so jih tisti duhovniki napačno razumeli. Če hočemo pravilno presoditi, moramo vedeti, v kakšnih okoliščinah jih je izrekel, kako daleč so dobre gospe razširile njegovo obljubo in če poleg tega niso pripisale Božjemu služabniku tako izredno dolgo trajanje bolezni. To tem bolj, ker don Bosko ni pripisoval velikega pomena temu, kar je govoril in delal čudovitega, temveč je, kakor smo že večkrat ponovili, skrival svojo osebo in tudi blagoslove, s katerimi je ozdravljal bolnike. Vse pa je povezoval s tako ljubeznivostjo, da se mnogi sploh niso ničesar zavedeli, prav tako kakor je delal sv. Filip Neri.

Ne vemo, kako je odgovoril gospe Covoni. Da pa njeno upanje ni bilo prazna utvara, lahko sklepamo iz vrstic pisma, ki ga je iz Firenc 13. septembra 1866 pisala Božjemu služabniku markiza Izabela Gerini.

»Zelo me veseli vaše zagotovilo, da bomo rešeni kolere. Vsekakor gojimo veliko zaupanje v Marijo Pomočnico in njej se iz vsega srca priporočamo. Upajmo, da nas bo obvarovala in rešila še drugih nesreč, ki nas tarejo. Molite, molite za vse potrebe vsega sveta. Zelo se veselim novic o izboljšanju vašega zdravja in vam želim tisoč let življenja, da boste mogli dokončati vsa sveta dela, ki ste jih začeli, da boste mogli v svoji gorečnosti zamisliti še druge in da boste še naprej koristni vsem, kakor je bilo to do sedaj.«

Tudi drugi dogodki potrjujejo materinsko dobroto Marije Pomočnice za vse tiste, ki so pomagali don Bosku graditi cerkev v Valdoccu.

Iz Milana nam je 25. februarja 1909 pisala gospa Karolina Rivolta Guenzati:

»Leta 1866 je po vsej Italiji divjala kolera. Moji starši so prejeli od don Boska veliko srečk za neko loterijo, za katero je don Bosko obljubljal, da tistih, ki jih bodo kupili, ne bo napadla strašna bolezen. Zares niti eden, ki jim je moja mati prodala srečke, ni umrl od kolere. Samo ena se je okužila, vendar ni umrla.«

Don Bosko je tudi svojim fantom zagotovil, da jih bo nebeška Mati obvarovala te šibe, če se bodo držali daleč od greha in bodo nosili okoli vratu Marijini svetinjico.

Pri vsem tem pa je vedno bil skrajno previden, da ni skušal Boga.

»Bilo je leta 1866,« piše don Janez Garino, »in kolera je razsajala v mojem rojstnem kraju Busci. Ker sem moral iti domov, malo preden je izbruhnila bolezen, sem ob njenem pojavu hitro uredil stvari in se vrnil v Mirabello Monferrato, kjer sem tisto leto poučeval. Da ne bi bolezni prinesel v zavod, mi je don Bosko pisal, naj ostanem v Busci in kot klerik pomagam župniku v dušnem pastirstvu. Ker je don Bosko vedel, da je moj finančni položaj zelo skromen, me je za dva ali več mesecev mojega bivanja doma podprl z bogato oskrbovalnino. To pravim in potrjujem, da bodo vsi poznali veliko don Boskovo ljubezen, ki je skrbela za vse in ni pozabila na nikogar.

Poleg tega lahko še povem, nadaljuje don Garino svoje pričevanje o don Boskovi dobroti, da mi je v prvih letih mojega bivanja kot klerik v oratoriju poiskal neko bogato gospo, ki se je zavzela zame in me oskrbovala z vsem potrebnim. In zares je ta dobra gospa od časa do časa pošiljala don Bosku določeno vsoto denarja zame. Ob določenih časih me je don Bosko zagotovo poklical in me vprašal, ali potrebujem to in ono, in me nagovoril, da sem brez zadržka povedal, kaj potrebujem, da mi ne bi nič manjkalo. Tedaj sem se spomnil, kakor se spominjam tudi sedaj, don Boskovih besed, ki mi jih je rekel, ko mi je februarja 1858 umrl oče: Zapomni si, Garino, da boš imel v meni vedno očeta. Tako je tudi bilo vse do njegove smrti.«

Medtem ko so na polotoku ljudje živeli v nenehnem strahu in so se nadaljevala pogajanja o miru med Italijo in Avstrijo, je v noči od 15. na 16. september skupina razbojnikov s pomočjo tisočev in tisočev skrivačev, ki se niso odzvali vojaškemu naboru, in s pomočjo republikancev z rdečo zastavo in čepico na glavi, do zob oboroženih in založenih s strelivom, napadla Palermo. To je bil izraz obširne zarote Sicilijancev proti vladi, ki so jo smrtno sovražili. Upali so, da se bo po porazu pri Custozzi in Lastovu italijanska enotnost in neodvisnost razblinila v prah. Skoraj pet celih dni je bilo sicilijansko glavno mesto na milost in nemilosti izpostavljeno revolucionarjem, ki so klicali Naj živi republika. Drhal iz predmestij in bližnje okolice jih je podpirala. 1500 mož posadke je komaj odbijalo silne napade divjih tolp, ki so ropale, požigale in pobijale ljudi. Toda 20. septembra je mornarica izkrcala dve diviziji vojakov vseh rodov pod poveljstvom generala Rafaela Cadorne, ki so mu bila dana vsestranska pooblastila. Dne 21. septembra je vojska napadla mesto, oklepnice so bruhale ogenj in po dolgih urah divjega klanja so uporniki zbežali in se poskrili na podeželju in v gorah. Zvečer je bilo mesto v znamenje veselja razsvetljeno. Razglasili so obsedno stanje v vsej pokrajini. Več dni so lovili krivce in jih po naglem vojaškem sojenju obsojali na smrt.

Toda na žalost so na duhovništvo in redovnike padle posledice upora. Vladno časopisje v Firencah je razglašalo, da so bili podpihovalci in hujskači upora duhovniki, redovniki in redovnice. Zato je ministrstvo izrabilo to priložnost in zaplenilo imetje, ki se ga do tedaj zaradi povezanosti ljudstva s Cerkvijo še niso upali polastiti.

Pretveza je bila zelo preprosta: »Uporniki so se utrdili v samostanih in redovnih hišah.« Ti so bili na dobro izbranih krajih in uporniki so vanje vdrli s silo. Duhovniki, redovniki in redovnice so bili prepuščeni divjanju vojakov, ki so jih imeli za krivce krvavega upora. Policija je zbirala krive obtožbe in na osnovi njih delila pravico.

Cadorna je v pismu, polnem krivičnih in izmišljenih obtožb, napadel osemdesetletnega mons. Nasellija, nadškofa v Palermu, ki niti ni stopil iz nadškofijske palače, ker je bila ta zasedena od vojakov. Njegovega vrstnika mons. D'Acquista, nadškofa v Monrealu, so bolnega potegnili iz postelje in ga vrgli v ječo.

Duhovščina je storila, kar je mogla, da bi omilila zlo, in prefekt mesta Torelli je v svojem natančnem poročilu vladi pokazal, kako so benediktinci in mnogi drugi redovniki reševali vojake.

Toda Cadorna se je takoj polastil vseh samostanov in si prisvojil cerkveno premoženje. Redovnikom, ki so ostali brez stanovanja, je prepovedal nositi re-

dovno obleko in jim ukazal, da morajo oditi v svoj kraj k svojim sorodnikom. Več sto redovnikov so brez kakršne koli pravne obdolžitve in brez sodnega procesa spravili v hišni pripor in jih razposlali na Sardinijo ter v razna mesta v Liguriji, Piemontu in Lombardiji. Dali so jim nekaj centezimov na dan, ne glede na starost, zdravstveno stanje in vremenske razmere, ki so bile za Sicilijance smrtonosne. Redovnice, ki niso hotele iti k svojim družinam ali jih te niso hotele sprejeti, so spravili skupaj v najbolj zapuščene samostane, ne oziraje se na različnost redov in njihove tegobe. Zadosti je bilo, da si bil duhovnik, redovnik ali redovnica, in že si bil brez vseh pravic, kljub temu da je poseben kraljevski ukaz za Sicilijo predvidel poseben položaj. Vse to je bilo storjeno kljub ukazu, ki ga je 18. avgusta 1866 objavila Gazzetta Ufficiale v kraljevem imenu za amnestijo in popolno državljansko pravico vseh, ki so bili obsojeni zaradi mazzinijanskih in garibaldijskih zarot proti vladi in kraljevski savojski hiši, med katerimi je bil tudi sam Jožef Mazzini.

Sredi septembra je kolera najprej izbruhnila v Palermu in vsak dan okužila stotine meščanov. Potem se je razširila na Adernó, Katanijo, Messino, Trapani in drugam, kamor so prišli pribežniki iz glavnega mesta. V Italiji je bila smrtnost veliko večja kot preteklega leta. Leta 1866 je kolera obiskala 49 pokrajin, 540 občin. Prijavljenih primerov je bilo 23.244, mrtvih pa 13.570. Tako poročajo uradni podatki.

39.
POGLAVJE

Kupola cerkve Marije Pomočnice – Čudežna ozdravitev nekega velikega dobrotnika te cerkve – Don Boskova okrožnica za dokončanje kupole – Žrebanje odložene loterije – Praznik za položitev zadnje opeke na kupoli – Presenetljive okoliščine nekega redovnega poklica – Napovedi o nestanovitnosti sklepov nekaterih fantov – Don Bosko pridiga duhovne vaje klerikom v Bergamu – Škof v Bergamu zaupa don Bosku nalogo, da preveri pravovernost nekega teologa – Don Bosko spodbuja v pismu predstojnico nekega samostana

Meseca septembra je odlok turinskega prefekta grofa Karla Torreja ponovno podaljšal čas za žrebanje loterije. Istočasno pa je gradnja kupole cerkve Marije Pomočnice šla proti koncu. Delo je le počasi napredovalo, ker je don Bosku manjkalo denarja. Ko so postavili oboke, so za nekaj dni prekinili delo, končno pa so se odločili, da bodo namesto prvotnega načrta zaradi pomanjkanja sredstev in hitrejšega dokončanja naredili preprost obok v obliki obrnjene kupe. Naročilo sta dobila delovodja Karel Buzzetti in ekonom Angel Savio. Bila sta presenečena in sta skoraj mesec dni zavlačevala naročilo. Tedaj se je don Bosku nenadoma predstavil velik dobrotnik, bankir poslanec Anton Cotta, kraljevi senator, ki je don Boska spodbudil k izvedbi prvotnega načrta, ker sredstev ne bi manjkalo.

Kratka prekinitev del je vzbudila pozornost. Klerik Pavel Albera je šel na škofijo, kjer ga je neka visoka osebnost ogovorila:

– In kaj bo s kupolo?

– Zdi se, je odgovoril Albera, da poslanec Cotta namerava prevzeti del stroškov.

– Bolje bi bilo, če bi tisti denar dal revežem.

Toda čisto drugače je gledala na don Boskovo delo in dobrodelnost bankirja Marija Pomočnica.

Ta je bil pri svojih 83 letih na smrtni postelji in zdravniki so ga že izbrisali s seznama živih. Tedaj ga je obiskal don Bosko. Ko ga je bolnik zagledal, je s čisto tihim glasom dejal:

– Še nekaj minut in treba bo oditi v večnost.

– Nikakor ne, veleugledni, je odgovoril don Bosko, Devica Marija vas še potrebuje na tem svetu. Morate še živeti, da mi boste pomagali graditi njeno cerkev.

– To bi bila tudi moja želja. Toda prepozno je, sem že na koncu.

– In kaj bi storili, če bi vam Marija Pomočnica podarila zdravje?

Senator Cotta, ki ga je to vprašanje presenetilo, je veselo in jasno odgovoril: Če bom ozdravel, obljubljam, da bom šest mesecev plačal po dva tisoč frankov za cerkev v Valdoccu.

– Prav. Jaz se bom vrnil v Valdocco. Tam bomo opravili k Mariji Pomočnici molitve in upam, da vam bo naklonila milost ozdravitve. Zaupajte, Marija je mogočna devica. – In preden je odšel, je nad bolnikom zmolil molitev in ga blagoslovil.

Tri dni pozneje so, medtem ko je bil don Bosko v svoji pisarni, naznanili obisk nekega gospoda. Pripeljali so ga v sobo. Bil je senator Cotta, ki mu je dejal:

– Tukaj sem. Mati Božja Marija me je ozdravila proti pričakovanju vseh in v veliko začudenje članov moje družine in znancev. Tukaj imate dva tisoč frankov, ki sem jih obljubil za ta mesec.

Potem je vsak mesec točno izpolnil obljubljene obroke, živel še tri leta krepek in zdrav, kakor je pač v teh letih to mogoče. Ohranil je globoko hvaležnost Božji Materi za tako izredno milost. Pogosto je prihajal in prinašal darove don Bosku, rekoč:

– Kolikor več denarja vam prinašam za vaše ustanove, toliko bolj mi cvetijo posli. Izkušam na sebi, da Gospod vrača stotero že v tem življenju tisto, kar dajem iz ljubezni do njega.

Naj povemo, da sta tako govorila tudi markiz Fassati in baron Bianco de Barvania. O tem je skupaj z don Ruo pričal don Celestin Durando.

Kupolo so torej gradili, zunaj obdano s tremi ograjami: prva na dnu, okoli šestnajst oken, ki dajejo svetlobo; druga nad napuščem, kjer se začne obok; tretja pa je dopolnjevala majhno ploščad, sredi katere je bilo okroglo okno, kakih 60 metrov nad tlemi. Z desnega stolpa je bil prehod k prvi ograji, z levega pa k drugi in tretji po železni lestvi, ki so jo postavili, ko je bilo vse končano. Nad vsem naj bi se dvigala majhna lesena kupola, ki bi služila za podnožje Marijinega kipa. Ko so bila dela tako daleč, je don Bosko razposlal dobrotnikom naslednjo okrožnico:

Velezaslužni gospod!

V veliko veselje in čast mi je obvestiti vašo dobrodelno uglednost, da so dela na cerkvi, ki smo jo večkrat priporočili vaši dobrodelnosti, prišla do konca in da bomo prihodnjo nedeljo položili zadnjo opeko na kupolo svetišča. Prosim vas, da bi nas na ta dan počastili s svojo navzočnostjo. V vednost vam sporočam, da se bo to zgodilo prihodnjo nedeljo, 23. tekočega meseca, ob 2,30 popoldne. Zatem bodo sledili obredi z blagoslovom z Najsvetejšim, da bi izprosili od Boga obilne nebeške darove za vse tiste, ki so prispevali in bodo prispevali vse potrebno za gradnjo te cerkve.

Ob tej priložnosti vam tudi sporočam, da so javni dogodki zavlekli žrebanje loterije, ki smo jo postavili pod vašo zaščito. V kratkem bomo sklicali odbor, ki naj določi čas za razpečavanje srečk, ki jih je še precej ostalo, in dan žrebanja. O vsem vas bomo obvestili, kakor hitro bo kaj sklenjeno.

Ubogi dečki, ki obiskujejo moške oratorije tega mesta, se mi pridružujejo, da vam želijo veliko nebeškega blagoslova. V imenu vseh vam zagotavljam našo najbolj iskreno hvaležnost in se imenujem vaše velezaslužne uglednosti vdani služabnik.

Turin, 21. septembra 1866 *duh. Janez Bosko*

To je bil nadvse slovesen praznik zaradi množice fantov ter ljudstva na dvorišču in okrog in zaradi godbe na pihala. Markizek Emanuel Fassati se je v don Boskovem spremstvu povzpel na najvišjo točko in položil opeko, ki je dovršila zadnji člen zidakov.

Gradbena dela so bila končana leta 1866. Malo kupolo so postavili na svoje mesto, jo skupaj s kupolo pokrili z bakrom, zalili s kositrom in prevlekli s svinčeno belino, da so tako preprečili oksidiranje zaradi vremenskih sprememb.

Na isti nedeljski večer 23. septembra je don Bosko izpolnil obljubo in v cerkvi sv. Frančiška Saleškega v navzočnosti vse skupnosti nekemu fantu nadel duhovniško obleko.

Povedali smo, kako je don Bosko leta 1864 napovedal smrt fantov Aiacinija in Vicinija in kako je Dominiku Tomatisu, njunemu tovarišu, napovedal, da bo z don Boskom pojedel veliko kruha, da bo dolgo živel in postal salezijanec.

Neke noči je Tomatis sanjal. Teh sanj se je vedno spominjal in so mu bile v spodbudo v vseh težkih trenutkih življenja. Ves svetel in prelep se mu je prikazal pokojni Vicini, ga prijel za roko, ga popeljal na verando in mu pokazal Marijin kip na vrhu kupole cerkve Marije Pomočnice. Takrat od cerkve še ni stalo drugo kot samo temelji, toda Tomatis ga je videl, kakor je bil pozneje v vsem svojem veličastvu. Vicini mu je dejal: »Ali vidiš tisto tam zgoraj? To je tvoje življenje. Zvesto izpolnjuj don Boskove nasvete in prišel boš za menoj v nebesa.« Tomatis ga je gledal v obraz in zdelo se mu je, da je v njegovi duši bral globoko ljubezen, ki ga je vezala nanj.

Ko je nekaj dni pozneje šel k spovedi k don Bosku, mu je ta z bolj ali manj istimi besedami ponovil, kar je slišal od Vicinija. Zelo se je začudil. Ob drugi priložnosti je don Bosko pripovedoval sanje o mečih, ki so viseli ob postelji vsakega gojenca, in o številih, ki so bila napisana na čelih vsakega izmed njih in pomenila število let, ki jih bo še doživel. Vsi dečki so šli vprašat don Boska o skrivnosti sedanjosti in prihodnosti njihovega življenja. Tudi Tomatis je šel, da bi zvedel svojo skrivnost in kako dolgo bo še živel. Don Bosko mu je odgovoril: »Lahko bi ti povedal natančen čas. Vendar je bolje, da ne. Ne misli na to. Naj zadostuje, da boš še dolgo živel. Glej, da boš postal dober, kajti nekoč boš don Boskov duhovnik in mu boš moral pomagati pri reševanju mnogih duš.« Odgovor je bil prvi zametek njegovega redovniškega in duhovniškega poklica, kajti nikdar do tedaj še ni mislil, da bi se ga oprijel.

Ko je potem hitro napredoval v učenju, je v tretji gimnaziji in v retoriki dosegel prvo nagrado. Toda proti koncu gimnazije je začel dvomiti o svojem poklicu. Odrinil je od sebe preteklost, Vicinijeve besede iz sanj in don Boskovo napoved. Ko je šel na počitnice v Trinità di Mondovì, kjer je bil doma, se je odločil, da bo vstopil v Družbo Jezusovo, katere člana sta bila že njegova dva strica. Posvetoval se je z enim izmed njiju in ta mu je rekel, naj dobro premisli korak, ki ga namerava storiti. Razmišljal je, molil, si priskrbel potrebne listine, naredil prošnjo za sprejem, bil sprejet in čakal, da bo prišel dan, ko naj bi se odpravil v kneževino Monako. Z njim naj bi šel še neki fant iz Cottolenga.

Tomatis je prišel v Turin in pred odhodom obiskal don Boska, da bi se pri njem spovedal in se od njega poslovil. Božji služabnik ga je poslušal in mu po odvezi dejal:

– Si že šel h krojaču, da bi ti pomeril talar?''

– Toda ne, don Bosko, postati nameravam jezuit in sem v ta namen naredil že vse korake.

– Toda ti, je ponovil don Bosko, boš šel h krojaču, da ti naredi talar.

Toda jaz moram odpotovati v Monako.

– Poslušaj, naredimo tako, je nadaljeval don Bosko. Čez nekaj dni bomo položili zadnjo opeko na cerkvi. Tistega dne te bom blagoslovil in ti nadel kleriško obleko. Ostani danes z nami na kosilu in zvečer boš šel h krojaču, da ti vzame mero.

– Toda jaz moram odpotovati danes ob dveh popoldne.

– Torej si pozabil na vse, kar sva se menila in kar sem ti nekoč povedal? In o toliko dušah, ki mi jih boš pomagal rešiti?

Ponovil mu je besede, ki mu jih je v sanjah povedal Vicini, in v spominu mu živo zablestela njegova prečudovita podoba. V trenutku se je njegova volja

popolnoma spremenila. Ostal je na kosilu. Malo pozneje je prišel p. Porcheddu. Mudilo se mu je, ker se je bližal čas odhoda.

– Toda jaz ne mislim odpotovati, je dejal Tomatis.

– In zakaj ne? ga je vprašal pater.

– Ker mi je don Bosko spremenil glavo.

– Kaj potem?

– Ostal bom z don Boskom.

– In odposlane listine?

– Žal mi je, vendar je sedaj tako.

– In kaj naj rečem vašemu stricu patru Tomatisu?

– Recite mu, kar hočete, toda jaz ne grem več od tod.

– Če je tako, potem storite, kakor hočete, je dejal pater Porcheddu in odšel.

Zvečer 23. septembra je torej Tomatis prejel duhovniško obleko. Od tega trenutka se je končal vsak dvom o njegovem poklicu, kljub nekaterim nevšečnostim, ki jih je moral prestati. Sedaj je že sedemintrideset let salezijanec, duhovnik in misijonar v Ameriki. Prav tako je čudovito, da se je pri njem uresničila napoved dolgega življenja. Velikokrat se je rešil iz smrtne nevarnosti. Ko je nekoč plaval v zalivu pri Varazzeju, bil je sam, ga je zaneslo na odprto morje in ga je ujel morski tok. Daleč od obrežja, ves utrujen, je čutil, da mu zmanjkujejo moči. Začel se je utapljati, toda tedaj se je obrnil k Mariji Pomočnici in se postavil pokonci. Njegove noge so zadele ob čer, edino v tisti okolici, daleč sredi prostranega morja. Tako se je mogel odpočiti, zbral je vso svojo moč in priplaval do obrežja. Tudi v Čilu se je znašel pred visoko naraslo reko in razmišljal, kako bi jo preplaval. Trije izkušeni gauchos (kravji pastirji) so mu svetovali, da naj se ne spušča v tako nevarnost, ki bi ga gotovo stala življenje. Toda on je zaupal v don Boskovo besedo in srečno priplaval na drugi breg.

O tem nam je dragi sobrat sam večkrat pravil in je dokaz za izredno don Boskovo poznanje poklicev.

Z isto nadnaravno lučjo je Božji služabnik presojal tiste, ki niso bili poklicani v duhovniški in rodovniški poklic. Don Frančišek Dalmazzo je povedal: »Ko sem nekoč don Bosku povedal, da sem prejel pismo od nekega mojega učenca v oratoriju, ki je bil klerik v bogoslovnem semenišču v Milanu, da je odšel v noviciat očetov jezuitov v Epanu, se je močno čudil. Ko sem mu povedal, da se mi ta odločitev zdi zelo posrečena, ker je bil vedno dober fant, četudi živahen, je don Bosko dejal: »Piši mu po mojem naročilu, da naj ti sporoči dan, ko se bo vrnil v Milan.«

Don Peter Gallo, salezijanec, nam je pozimi leta 1866 pripovedoval, da je še kot deček z nekim svojim tovarišem jedel hlebec kruha, ki so ga dobili za zaj-

trk. Tedaj je prišel don Bosko iz cerkve in se čez stebrišče namenil v sobo. Oba sta mu šla poljubit roko. Don Bosko se je ustavil, položil roko na glavo Gallu in rekel: »Unus assumetur« (eden bo sprejet). Nato se je obrnil k drugemu in dejal: »Et alter relinquetur« (drugi zavrnjen). Vsi poznamo apostolsko gorečnost prvega. Drugi pa je sicer oblekel duhovniško obleko, jo odložil, in potem ko je doktoriral iz leposlovja, postal profesor na državnih gimnazijah.

Po prazniku 23. septembra se je don Bosko odpravil v Bergamo, kjer ga je z veseljem pričakoval mons. Speranza. Dne 9. septembra 1864 je don Momolo Berzi iz Chiuduna pisal kleriku Henriku Bonettiju: »Menim, da ni tudi v naši škofiji človeka, ki bi užival tolik ugled in spoštovanje pri našem škofu, kot je vaš pobožni in goreči don Bosko.« Božji služabnik se je nastanil pri grofu Medolagu, na katerega ga je vezalo tesno prijateljstvo, in pridigal duhovne vaje duhovnikom v mestu in gojencem zavoda sv. Aleksandra.

»Don Bosko, » piše don Alojzij Guanella, ustanovitelj Združenja služabnikov Ljubezni, »je s pridiganjem duhovnih vaj klerikom v Bergamu leta 1866 tako navezal nase duše, da je neki fant, ki je prišel v Como in tam pripovedoval, kaj vse je storil in povedal don Bosko, zelo navdušil klerike tega semenišča. Jaz sem začutil do njega veliko ljubezen, ki je vedno bolj rastla, tako da sem kot duhovnik leta 1870 šel v Turin k njemu na obisk.

Slišal sem tudi, da so predstojniki semenišča v Bergamu občudovali jasnost in živahnost, kako je govoril o vsakem bogoslovnem in profanem predmetu.«

V Bergamu je moral biti spomin na duhovne vaje 186l zelo globok, če je trajal še sedaj. Dne 5. aprila 1909 je mons. Angel Cattaneo, apostolski vikar Južnega Honana pri Nau-jang-fouju, o teh duhovnih vajah pisal don Rui:

»Ko že govorimo o don Bosku, mi je ljubo povedati, da sem imel srečo in zadovoljstvo (spominjam se vsega, kakor bi bilo to včeraj), da sem opravil življenjsko spoved pri imenovanem Božjem služabniku, ko je v pustu leta 1861 prišel na povabilo takratnega rektorja velečastitega Carminatija pridigat običajne letne duhovne vaje. Ko sem prišel k njemu, da bi opravil svojo življenjsko spoved (bil sem star 16 let), sem mu začel brati grehe, ki sem jih napisal na dolg list papirja.

On me je pritegnil k sebi, me nežno objel, mi vzel list iz rok in ga vrgel v ogenj. Ob tem njegovem nepričakovanem dejanju sem osupnil in nisem mogel spregovoriti niti besedice. Toda on me je potolažil in takoj dejal: 'Ti bom jaz povedal tvoje grehe.' In res mi je, v moje neizmerno začudenje, povedal drugega za drugim, tako kakor so bili napisani na listu. Lahko si mislite, kako sem bil začuden in presunjen. Začel sem jokati od obžalovanja svojih grehov.«

Tudi mons. Abbondio Cavadini, škof v Mangaloru v Indiji, je leta 1909 obiskal don Jurija Tomatisa v zavetišču san Tommaso v Meliaporu (Madras) in mu pripovedoval, kako je kot klerik v Bergamu delal duhovne vaje, ki jih je pridigal don Bosko. Pripovedoval je, kako prepričljiva je bila njegova beseda, kako je bil prisiljen (kakor smo povedali) prekiniti pridigo o poslednjih rečeh, ker so se mu ulile solze in ga je premagalo ihtenje, in kako se je v naslednji pridigi opravičil pri poslušalcih za tako nehoteno prekinitev. Nato je govoril s takim prepričanjem, da je srca ganil še bolj kot prejšnji dan.

Mons. Speranza, ki je dobro poznal don Boskove sposobnosti, je hotel po njem ugotoviti, kakšne nauke je širil neki njegov duhovnik. To je bil don Angel Berzi, profesor teologije v semenišču v Brescii, zelo učen mož, pa premalo ponižen. Klerikom bogoslovcem je predaval čudovite nauke o materi Božji Mariji, Evharistiji in Cerkvi, in to tako privlačno, da se ga nikdar niso naveličali poslušati. Priporočal je popolno izročitev presvetemu Srcu Jezusovemu in jih vabil, da bi šli v zunanje misijone, če bi se čutili za to poklicane in bi tudi naredili tako obljubo. Vendar so se istočasno širile tudi nekatere njegove ideje, ki se niso zdele popolnoma pravilne, in čeprav so bile izražene samo zasebno, so dišale po krivi veri, zlasti kar se tiče večne človeškosti Božje Besede. Ko je škof mons. Hieronim Verzeri preveril to učenje, ga je odpustil iz semenišča skupaj s petimi bogoslovci, ki so se najbolj zavzemali za njegove nauke. Don Berzi je šel na obrambo v Rim in se pogosto vračal v Bergamo.

Zato je mons. Speranza zaskrbljen prosil don Boska, da bi preveril to učenje. To nikakor ni bila lahka naloga, ker verski novatorji na začetku skrivajo svoje nauke pod dvoumnimi izrazi. Don Bosko je spretno in previdno izprašal nekaj oseb, ki so bile v tesni zvezi z don Berzijem, in ugotovil, da je bil njegov nauk povezan z zmotami gnostikov oziroma jim bil vsaj zelo blizu. Božji služabnik je zadel v črno, kajti ubogi teolog je pozneje trdil, da more človek s svetim obhajilom doseči tako stopnjo svetosti, da je negrešljiv tudi v še tako veliki grešni nevarnosti in da v takem stanju tudi kakršno koli grešno dejanje ni več greh. On sam je bil prepričan, da je že dosegel tako stopnjo svetosti.

Božji služabnik je mons. Speranzi podal sklepe svojega raziskovanja in dodal, da po njegovem mnenju don Berziju ne bi smeli več dovoliti spovedovati. Ko je leta 1881 v Marseillu don Pavlu Alberi pripovedoval ta dogodek iz svojega življenja, je pripisoval don Berzijeve zmotne nauke oslabelosti možganov, kakor je to že povedal škofu v Bergamu in raznim prelatom v Rimu. Leta 1881 je bil ubogi duhovnik še živ in je hodil vsako leto v Sampierdareno, kjer je skušal pregnati svojo bolezen z morskimi kopelmi. Ni mogel več darovati svete maše niti moliti brevirja, ki ga je cele ure držal odprtega pred seboj.

Proti koncu septembra je don Bosko pisal neki svoji neutrudni dobrotnici, velečastiti materi Magdaleni Galeffi, predstojnici plemenitih oblatk v Tor de' Specchiju. Število redovnic je močno upadlo in predstojnica, ki je želela, da bi njena skupnost, ki je bila slavna iz različnih razlogov, spet zacvetela, je pisala don Bosku in ga prosila, da bi ji dal ustrezne nasvete. Takole ji je odgovoril:

Velezaslužna gospa mati!

Prejel sem vaše pismo in vaš dar (5 skudov) za naše revne dečke. Mi vsi se vam zahvaljujemo in prosimo Boga, da bi vam bogato povrnil.

Nikar si ne delajte skrbi zaradi števila hčera, kajti ni pomembno število, temveč krščanska ljubezen in gorečnost za Božjo slavo. Verjetno vas bom mogel pred koncem tega leta pozdraviti in osebno govoriti o vprašanjih, ki jih omenjate v pismu. Nikakor ne bom pozabil posebej moliti za vašo družino, za katero pravite, da je pogreznjena v tegobe. Ne pozabite, da so trni tega življenja cvetoče vrtnice v nebesih.

Bog naj blagoslovi vas in vašo družino in stori, da boste vse postale svete. Amen.

Sebe in svoje uboge dečke priporočam dobroti vaših molitev in se imam v globoki hvaležnosti za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 29. septembra 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

40.
POGLAVJE

Odbor za pomoč od kolere prizadetim iz Ancone sporoča don Bosku prihod novih sirot – Mesečnina za te fante – Dogovor za oskrbo z obleko – Prihod sirot v oratorij – Nevšečno srečanje z don Boskom – Njegova mirnost in lep način, s katerim je pomiril razburjene duhove – Nezadovoljstvo – Razgovori za izpolnitev pogodb – Don Boskova odločnost v obrambi njegovih pravic – Popustljivost odbora – Število anconskih sirot v oratoriju

Meseca septembra je moral don Bosko rešiti tudi nekaj nesporazumov, ki so se pojavili z zaslužnim Odborom za pomoč prizadetim od kolere iz Ancone. Ta mu je 16. maja sporočil željo, da bi poslali v oratorij še osem sirot, ki so pripravljeni za odhod. Pogoji bi bili isti kot do sedaj. Vendar ni bilo določeno, kdo naj skrbi za njihovo obleko, perilo in obutev. Don Bosko je že sporočil svoje stališče in odbor mu je poslal naslednji odgovor.

Ancona, 9. julija 1866 št. 353

Odbor je na svoji včerajšnji seji, potem ko je slišal vaše predloge glede oskrbe z obleko fantov, ki ste jih zadnje čase sprejeli v svoj zavod, sprejel prvega, se pravi, da bo vaša uglednost poskrbela za obleko, če bi kak fant odšel, čeprav rok treh let še ne bi pretekel. Odbor v tem primeru ne bo zahteval povračila.

Ker se mi tako zdi dogovor glede prepustitve omenjenih dečkov vašemu zavodu končan, sporočam vaši uglednosti, da bodo dečki prišli takoj, ko bo vzpostavljen redni promet med Ancono in Turinom.

Sprejmite izraze globokega spoštovanja!

Predsednik C. Marinelli

Šest fantov je prišlo na začetku avgusta v oratorij, kjer je bilo že pet njihovih tovarišev. Don Bosko ni bil doma in so jih zato predstavili prefektu. Obrazi nekaterih so kazali predrznost, prezir, prevzetnost. Bili so neotesani, vročekrvni in

požrešni in niso mogli prenašati discipline, saj so bili mesece in mesece prepuščeni sami sebi. V žepu so nosili nože in so bili pripravljeni, da bi jih v kakem prepiru tudi izvlekli. Predstojniki so to takoj opazili, vendar se jim ni zdelo primerno, da bi jih že na začetku razorožili, kajti gotovo bi se branili, ker so bili vedno v skupini. Drugi fantje iz oratorija so se jih izogibali, ker so se bali zdrah. Dejansko je potem nekaj dni pozneje vodjo čevljarjev Musso doletela nevšečnost.

Naslednjega dne popoldne se je don Bosko po kosilu zadrževal pod stebriščem. Predstavili so mu fante, ki si niso niti sneli pokrivala. Z ljubeznivim smehljajem jih je skušal nagovoriti:

– Ste srečno potovali? Kako se počutite?

– Zanič.

– In zakaj?

– Ker je tukaj vse zanič. Hočemo nazaj domov.

– Kaj vam ne ugaja?

– Ker nimamo jesti. To, kar nam dajejo, je za ...

– Ah tako? To pa zares ni prav. Mineštro, ki jo jeste vi, jedo tudi vaši tovariši. Prav tako so z njo zadovoljni fantje, ki so pred vami prišli iz Ancone, prav tako jo jedo vaši predstojniki in jo jem tudi jaz.

– Če jo vi jeste, je to vaša stvar. Nihče vam ne brani.

– Ali veste, s kom govorite?

– Me prav nič ne zanima.

– Tako, tako ... Na tak način ni mogoče govoriti.

Don Bosko je še vedno vedrega obraza pogledal na drugo stran in se začel meniti s fanti, ki so se v velikem številu zgrnili okoli njega in so bili priče tega pogovora. V vseh je vrelo in nekateri so hoteli zadoščenje za to žalitev. Toda eden previdnejših je zašepetal: »V žepih imajo nože in so sposobni, da jih uporabijo.« Verjetno bi poseg s silo mogel imeti neprijetne posledice.

Potem ko so se še enkrat obregnili, so prostaško skomignili z rameni, izzivajoče pogledali po okoli stoječih in se v gruči napotili v drug kot dvorišča.

Toda tudi v tem primeru v don Bosku ni odpovedal čudovit vpliv in izreden dar za pomiritev še tako težavnih značajev. Več kot enkrat je bil ob prvem prihodu kakega fanta v oratorij priča prizorov divje razbrzdanosti. Toda pod kožo preklinjajoče divje živali je znal počasi vzgojiti pridno ovčko in vzbuditi odzive dobre plati, ki je v vsakem mladem človeku. Nikdar se ni zoperstavljal, skušal je miriti z dobroto, odkrival je dobro stran v človeku, ji skušal dati izraz in pripeljati k Bogu. Tak način ravnanja je imel izredne in pomembne uspehe, kajti ni plasti v družbi, v kateri on s svojim sveto odprtim duhom ne bi pripravil sposobnih ljudi, in to iz fantov, ki so zapuščeni tavali po cestah in trgih.

Zato se je z vsakim izmed teh fantov pogovarjal posebej in si z ljubeznivo besedo pridobil njihovo naklonjenost, kajti skoraj vsi so bili dobrega srca. Dali so se prepričati in so začeli hoditi z drugimi gojenci hiše. S prodornim očesom je odkril njihove sposobnosti in ene napotil k šolanju, druge pa k obrti. Prilagodili so se, se vključili v tok življenja v oratoriju in se navadili delati. Tudi tisti, ki so se na začetku pokazali s svojim obnašanjem tako nasprotne, so se spremenili, čeprav so nekateri vztrajno zavračali disciplino oratorija.

Vendar je eden izmed njih pisal odboru v Ancono. Pritoževal se je proti sorodnikom, ki so ga poslali v Turin, in zahteval, da bi se vrnil: »Mi nočemo delati,« so menili, »in tukaj nas silijo, da moramo delati ves dan.«

Odborniki so bili zaskrbljeni in so pisali don Bosku:

Ancona, 9. septembra 1866; Št. 371

Istočasno s tem pismom pošiljam prefektu te pokrajine gospodu grofu Karlu Torru, članu tega Odbora, vsoto 2.200 lir s prošnjo, da jo pošlje vam v plačilo za mesečnino in obleko šestih fantov, ki so pravkar prišli v vašo ustanovo. Naj dobi za to ustrezno potrdilo s pogoji, ki so podani na priloženem obrazcu, ki ga boste, upam, odobrili.

Sprejmite izraze globokega spoštovanja.

Predsednik C. Marinelli

Toda priloženi obrazec je bil spremenjen in je postavil drugačne pogoje, kot so bili sklenjeni 9. julija. Tu je bilo dogovorjeno, da ustanova ni dolžna povrniti vsote za fanta, ki sam od sebe zapusti ustanovo pred iztekom triletja. Don Bosko, ki je bil vedno pripravljen pomagati ubogim dečkom in je bil zelo velikodušen pri sklepanju pogodb, je bil trdno odločen braniti koristi skupnosti, se pravi oratorija, ker se je imel samo za upravnika vsake podpore, ki mu jo je pošiljala Božja previdnost. Tudi don Rua, čigar naloga je tedaj bila odgovarjati na prošnje, je ravnal enako. Zato so 15. septembra Odboru predložili nov sporazum, ki ga je podpisal don Bosko in je bil naslovljen na predsednika.

Veleugledni gospod!

V pismu z dne 9. tekočega meseca je vaša uglednost poslala tudi obrazec s pogoji, ki so bistveno različni od tega, kar smo sklenili. Še bolj sem se začudil, ko ste prefektu tega mesta sporočili, da naj ne izplača denarja, dokler ne bi privolil v zahtevo, da če kak fant predčasno zapusti zavod, na njegovo mesto pride drug.

Zdi se mi, da ste pozabili na tisto, kar je bilo določeno v pismu, ki smo ga sestavili v moji sobi skupaj s prefektom te hiše.

Dogovorili smo se, da se obvezujemo, da bomo dečke imeli v zavodu tudi več kot tri leta in jim priskrbeli obleko. Toda če kateri zapusti zavod pred tem časom, nismo dolžni nobenega povračila. Vaš dodatek povzroča težave in nas sili k novim dogovarjanjem.

V teh stvareh smo mi pošteni in jasni. Če je dodatek odločilni pogoj, nam to sporočite. Mi bomo uredili s fanti, kakor se nam bo zdelo zanje najbolje. Če ne mislite spreminjati, kar smo pisno in ustno določili, potem pišite imenovanemu prefektu, da nam izplača dogovorjeno vsoto brez pogojev, razen tistih, ki so navedeni v pogodbi in smo jih sprejeli s skupno privolitvijo.

S potrebnim spoštovanjem vas pozdravlja vaše uglednosti vdani služabnik
Turin, 15. septembra 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Obrazec se je glasil:

Turin, 15. septembra 1866

Podpisani ravnatelj Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu izjavljam, da sem v našo ustanovo sprejel sirote: Demostena Gentilija, Roberta Lucchettija, Janeza Pieronija, Vitaliana Cruccianija, Evgena Taffettanija in Ciriaka Sottilettija iz Ancone, ki nam jih je poslal Odbor za pomoč prizadetim od kolere v istem mestu. Za vsoto 4.200 lir se obvezujem, da bom poskrbel za obleko, hrano, stanovanje, vzgojo, pouk in usmeritev v kako obrt v smislu predpisov naše ustanove, in to za dobo, ki ne bo krajša od treh let, ne da bi bil obvezan za povračilo ali izplačilo kakršne koli vrste, če bi kateri izmed sirot zapustil zavod iz razlogov, ki niso odvisni od ustanove. To izjavljam in obljubljam in izdajam potrdilo o prejemu 4.200 lir, ki so mi bile izplačane.

Podpis

Predsednik je takole odgovoril:

Velečastiti gospod!

Dovolite mi, da vam v odgovor na vaše pismo z dne 15. septembra pišem kot zasebnik in uradni predstavnik v upanju, da bomo mogli na ta način urediti vprašanje sirot, ki jih je Odbor v zadnjem času poslal ustanovi, ki jo vodite.

Dogovor, ki sta ga podpisala vi in Odbor, da ne bi nadomeščali dečkov, ki bi neodvisno od vaše uglednosti zapustili vaš zavod, je določal stvari za normalne primere, ko ni bilo nevarnosti, da bi kdo predčasno zapustil vaš zavod. Toda po ravnanju nekaterih dečkov, ki so pravkar prišli k vam in se želijo vrniti, je nevarnost postala zelo verjetna. V tem primeru bi bil dogovor o nenadomestitvi fantov, ki bi odšli kljub vplačanemu denarju, za Odbor nesprejemljiv, kajti ta denar prihaja iz javne dobrodelnosti, ki je ne moremo zlorabljati in bi vi imeli dobiček od predčasnega odhoda dečkov. In vi, ki ste pravi vzor krščanske dobrodelnosti, nikakor ne morete dopustiti, da bi kovali dobiček z odhodom naših otrok. Zdi se mi potrebno, da vam to še posebej povem, kajti glede na prejšnje odnose ne morem biti popolnoma gotov, da bi ostali pri vas tisti, ki so bili na začetku tako uporni. Molk o tem v vašem zadnjem pismu, na katero odgovarjam, me je v tem še podkrepil.

Zato se mi zdi, da ni na mestu stavek: kršiti, kar je bilo dogovorjeno. Verjetno je bil to spodrsljaj v naglici in je vnesena sprememba v skladu z nastalimi spremembami.

Vendar bi se po mojem mnenju mogli sporazumeti tako, da bi določili daljšo dobo, po kateri predčasni odhod kakega gojenca ne bi dal Odboru pravice za nadomestilo.

Prepričan sem, da boste v svojem razumevanju in svoji ljubezni do bližnjega sprejeli predlog. V vsakem primeru pričakujem od vas odgovor, na osnovi katerega bom lahko s svojimi kolegi stvar dokončno uredil.

Poln hvaležnosti za dobro, ki ste ga izkazali našim sirotam, imam čast, da ponovno izrazim svoje spoštovanje.

Odvetnik Klemen Marinelli, predsednik Odbora za pomoč prizadetim od kolere
Ancona, 20. septembra 1866

Iz Oratorija je prišel naslednji odgovor:

Veleugledni gospod!

Pozorno sem prebral vaše pismo in razmišljal o predlogih, ki se tičejo anconskih sirot. Vendar se mi zdi, da naj stvari ne spreminjamo in ostane vse pri dogovorjenem. Okoliščine, za katere vi pravite, da so se spremenile, bi bile samo možnost, da bi pridobili korist iz pogodbe, ki je bila že sklenjena, in če hočemo biti jasni, pridemo na svoj račun. Res je, denar še ni izplačan, vendar je to edinole zaradi naše popustljivosti do gospodov, ki naj bi ščitili in izvajali dogovor.

Sedaj vam sporočam, da so se fantje, ki so nam povzročali velike težave, umirili in kažejo dobro voljo. Tako vsaj lahko sklepamo iz njihovega vedenja. Nikakor nočem siliti Odbora, ki si prizadeva delati dobro, da bi se držal dogovora, ki ga on ima za škodljivega. Nikakor ne nasprotujem, da bi fante vrnili njihovim materam in s tem tudi denar, ki jim je bil namenjen, da si tako ohranim v Anconi dobre prijatelje.

V nasprotnem primeru bi vas prosil, da bi dali navodila gospodu turinskemu prefektu, da izplača vsoto, ki je shranjena pri njem. Prav sedaj bi jo nujno potrebovali, ker je to čas za nakup vsega potrebnega za našo ustanovo.

Z globokim spoštovanjem vas pozdravlja vdani služabnik
Turin, 25. septembra 1866 *duh. Janez Bosko*

Končno so se dogovorili, da bo ostalo vse pri prvotnem dogovoru, medtem ko je don Bosko privolil v nadomesten sprejem, vendar brez pogodbenega potrdila. Predsednik in Odbor sta mu poslala sklepno odločitev, v kateri mu je predsednik pisal:

V smislu sprejetih dogovorov sem danes pisal turinskemu prefektu, naj vam izroči vsoto 2.200 lir poleg že 4.200, izplačanih od gospoda Passarinija, in prosim, da bi mi izstavili ustrezno potrdilo.

Medtem ko privoljujemo v vaše želje, imamo dolžnost, kolikor smo upravitelji denarja naših sirot, da vas prosimo, da nadomestite dečke, ki se želijo vrniti k svojim družinam, z drugimi, ki želijo priti.

Don Bosko je držal dano obljubo. Dne 18. decembra se je vrnil v Ancono eden izmed dečkov in predsednik odvetnik Marinelli je pisal: »Rad bi vedel, ali bi namesto Evgenija Taffettanija sprejeli nekega drugega dečka, ki je v skrajni

revščini.« Fant, ki ga je predsednik priporočal don Bosku, je bil Paskval Bagni. Don Bosko ga je sprejel v zavod.

Ko so razčistili to zadevo, ko so sprejeli pet dečkov popolnoma zastonj in še nekega drugega, ki ga je priporočil kardinal škof anconski, je bilo v zavodu dvajset fantov iz Ancone.

Izmed novih prišlekov so tri določili za šolanje, in sicer Roberta Lucchettija, Kajetana Berluttija in Demostena Gentilija.

Prav tako so v šolanje usmerili nekaj fantov iz prve skupine. Večina teh fantov se je dobro obnesla, kakor je večkrat povedal don Rua, ki so ga Anconci zelo spoštovali in nekateri so postali njegovi veliki prijatelji. Veliko let pozneje je don Bosko v Anconi srečal enega izmed fantov, ki niso zmogli reda v oratoriju. Čudil se je, ko je pri njem naletel na tako globoko spoštovanje in na lepe spomine na oratorij.

Prijateljsko dopisovanje don Boska in don Rue z Odborom se je še nadaljevalo in je obstajalo v poročanju o vedenju fantov. Zadnje pismo, ki ga je Božji služabnik prejel, je bilo polno zahvale.

41.
POGLAVJE

Don Bosko v Castelnuovu – Ustanovi društvo za širjenje dobrega tiska – Njegovo pismo teologu Appendiniju – Upa, da bo šel v Rim – Iz Buttigliere v Moncucco: skrivnosten pes – Začetek šolskega leta; učitelji; dijaki oratorija – Don Bosko priporoča vsem predstojnikom ljubeznivost – Prosvetni minister spodbuja don Boska, naj nadaljuje šole za ljudstvo – Zaprtje Oratorija angela varuha – Don Bosko pridiga v Neiveju: pismo tamkajšnjega dekana don Bosku – Deček, ki je v poplavi izgubil svoje starše, sprejet v zavod

V že običajnem spremstvu svojih fantov se je don Bosko odpravil v Becche na obhajanje praznika sv. rožnega venca, ki je tistega leta bil 7. oktobra. On, ki ni zamudil nobene priložnosti, da bi delal dobro, ki se mu je zdelo potrebno, je v soglasju z župnikom don Cinzanom v Castelnuovu sklenil, da bo ustanovil združenje za širjenje dobrega tiska. Zamisel, ki ga je leta 1859 pripeljala k ustanovitvi združenja v večjih mestnih središčih, je sedaj dozorela in jo je prilagojeno okoliščinam razširil na trge in vasi.

Program, ki naj bi ga uresničili, je bil naslednji:

ZDRUŽENJE ZA ŠIRJENJE DOBREGA TISKA

ustanovljeno v Castelnuovu d' Asti pod pokroviteljstvom svetih apostolov in z odobritvijo uglednega in velečastitega gospoda župnika in dekana

1. *Namen tega združenja je širjenje dobrega tiska med ljudstvom.*
2. *Član združenja postane, ki za to zaprosi.*
3. *Člani dajo po svoji uvidevnosti vsak mesec dar.*
4. *Dar se uporabi za nakup knjig, ki jih delijo med člane in tudi nečlane.*
5. *Knjige, ki jih dajejo na razpolago dobrotniki, so na voljo članom, ki jih želijo brati in jih dajejo v branje drugim ljudem.*

6. *Člani bodo opravili izredno dobro delo, če bodo po zgledu prvih vernikov zbirali slabe knjige in jih sežigali.*

OSNOVNI ČLENI ZDRUŽENJA

1. *Član združenja je vsakdo, ki je vpisan v seznam članov in opravlja redno svojo dolžnost vplačevanja mesečnega daru.*
2. *Člani prejemajo vsak mesec eno knjižico in imajo pravico, da si izposojajo knjige iz knjižnice.*
3. *Za vsakih dvanajst članov je en zbiralec, ki zbira darove in deli knjižice.*
4. *Vodstvo združenja zunaj središča je zaupano dopisovalcem, ki predstavljajo vodstvo.*
5. *Vodstvo je sestavljeno iz predsednika, ravnateljice (ki opravlja nalogo predsednika za ženske člane združenja), tajnika in treh svetovalcev.*

KNJIŽNICA

1. *Knjižnico združenja sestavljajo knjige, ki so jih darovali dobrotniki.*
2. *Pri vsakem dopisovalcu je na voljo določeno število knjig, ki jih on takoj, ko so jih prebrali, pošlje vodstvu, ki jih bo nadomestilo z drugimi.*
3. *Najdragocenejše knjige hrani vodstvo. Vsak dopisovalec ima seznam, ki je na voljo bralcem.*
4. *Skrb za nakupovanje knjig in izpopolnjevanje knjižnice je prepuščena gorečnosti dopisovalcev, ki naj se obrnejo na dobre ljudi in jim tako na lahek način omogočajo, da opravljajo plemenito delo krščanske ljubezni.*

Don Bosko je iz Castelnuova pisal teologu Appendinu v Villastellone.

Predragi gospod teolog!

Najino zaupno dopisovanje ni bilo nikdar pozabljeno, stvari so bile že dobro utečene, ko se je spremenilo ministrstvo in se je vse moralo začeti znova.

Sedaj sem spet začel pobudo in je ne bom izpustil iz spomina. V vsakem primeru bom med decembrom in januarjem prišel v Rim, kjer upam, da bom mogel doseči, kar nam dela težave.

Imate zadosti razlogov, da ste zadovoljni s tem, kar ste dosegli, kajti vse je bilo v večjo čast matere Božje Marije, ki vam bo ob svojem času vse bogato povrnila, kakor zna to le ona.

Vi pa skušajte k časnim delom krščanske ljubezni dodati še duhovna s tem, da bi molili zame in za te moje fante, medtem ko vam izražam svojo zahvalo in si štejem v čast, da vas lahko pozdravim.

Castelnuovo d'Asti, 8. oktobra 1866 *Vdani služabnik DUH. JANEZ BOSKO*

Iz Castelnuova je don Bosko obiskal v Moncuccu kmetijo Alojza Moglia. V Buttiglieri se je dolgo zadržal z znanci in tamkajšnji župnik, teolog Vaccarino ga je spremljal dobršen del poti. Nato je sam nadaljeval pot po dolini med Moriondom in Moncuccom, ki je vodila skozi gozdove. Kmalu ga je presenetila temna,

oblačna noč, sicer brez dežja, pa vendar nevarna. Moral je hoditi skozi kraje, za katere so trdili, da so polni tatov, in mimo hiš, ki so jih čuvali divji psi. Poleg vsega pa je zašel in ni vedel, kje hodi. Ko se je za trenutek ustavil, da bi zajel sapo, si je dejal: »Oh, če bi imel sedaj ob sebi sivega volčjaka, kako zelo bi mi prišel prav. On bi me gotovo izvlekel iz zagate.« Zdi se, da ga je ta skrivnostni pes slišal. Božjega služabnika je v njegovem razmišljanju prekinilo rezko lajanje, potem spet in že je bil tukaj Sivec. Prikazal se je na obronku hriba, ves vesel prihitel don Bosku naproti in ga spremljal preostalo pot, kake tri kilometre. Sreča za don Boska, da je imel tako spremstvo, kajti ko je prišel do neke hiše, sta se od tam vanj zakadila dva divja psa in grozila, da ga bosta raztrgala na kosce. Toda Sivec se je pognal proti njima in ju tako zdelal, da sta cvileč in tuleč stekla proti hiši. Iz hiše so stopili gospodarji in gledali, kaj se je zgodilo z njihovima živalma. Sivec je vodil svojega varovanca naravnost v hišo, kjer so ga pričakovali. Tukaj so se vsi čudili, ko so videli tako izredno lepega psa, in so postavili don Bosku tisoč vprašanj, kje ga je dobil, ali prihaja iz Turina, od njegovega doma, ali s kake kmetije in tako naprej. Ko so sedli k večerji, je Sivec mirno počival v kotu sobe. Ko so se najedli, je gospod Moglia dejal:

»Tudi Sivcu je treba dati jesti,« in je odšel po hrano. Toda, ko jo je prinesel, so psa iskali tu in tam, ga klicali in se vpraševali, kje da je. A ga niso mogli najti. Vsi so se čudili, kajti nihče ni odprl niti oken niti vrat in domači psi niso dali nikakršnega znamenja, da bi kdo zapustil hišo. Pes je izginil in od takrat v tistih krajih ni nihče več slišal kaj o njem.

Don Bosko sam je leta pozneje pripovedoval o tem dogodku, ker je pogovor nanesel na slavnega Sivca. Vprašali so ga, ali ga je po letu 1855 še kdaj videl. »Seveda,« je dejal, »po prvih letih sem se z njim še večkrat srečal, ko sem pozno v noč ostal brez spremljevalca.« In mi smo z mnogimi drugimi bili navzoči pri tem pripovedovanju.

Tiste dni je don Bosko sporočil mladim dijakom v oratoriju, v Mirabellu in Lanzu, da se bo šola začela 19. oktobra.

V Lanzo se je vrnil klerik Alojzij Delù s spričevalom za pouk v nižjih razredih osnovne šole, ki ga je prejel v Alessandrii. V oratorij je prišel klerik Jožef Mignone z diplomo za pouk v prvih treh razredih gimnazije in postal razrednik drugega razreda gimnazije. Njegovi kolegi so bili profesorji prejšnje leto. Vseh učencev je bilo 315 brez zunanjih. V petem gimnazijskem razredu jih je bilo 40. Tudi rokodelci so imeli svoje učitelje v polnem številu. Pomočnik Jožef Rossi je s priporočilnim pismom opravljal nakupe za oratorij.

Don Bosko je z ene strani učiteljem, asistentom in mojstrom priporočal dolžnost preprečiti nerede in skrbeti za strogo izpolnjevanje pravilnika, da tako

rešijo nravnost, z druge strani pa ljubezen, ljubeznivost in v določenih primerih tudi potrpežljivost v izvajanju pokorščine. Včasih je komu, ki je bil ostre narave, priporočil:

»Želim, da si odslej pridobivaš srca, ne da bi govoril, in če že govoriš, naj bo tvoje govorjenje vedno prežeto z ljubeznivostjo.«

Komu drugemu pa: »Misli na to, da muh ne lovimo s kisom.«

Nekega dne je prefektu oratorija zelo resno govoril. »Dragi moj,« mu je dejal, »poslušaj me in začni kupčevati z oljem.« »Kupčevati z oljem?« se je začudil prefekt. »Da, kupčevati z oljem.« »Toda don Bosko, saj smo vendar redovniki.« »Prav zato. Ali nisi ti prefekt in zato odgovoren, da skrbiš za popravila v oratoriju? Zdi se mi, da nekatera vrata škripajo in malo olja za tečaje bi prišlo zelo prav in bi vse popravilo.« »Oh, vendar ne vidim nikakršnega razloga ...« »Toda,« je don Bosko nadaljeval z nadvse ljubeznivim nasmehom in poudarjal besede, »tvoji podložniki škripajo na poseben način. Torej, se razumeva? Kadar imaš z njimi opravka, vedi, da moraš prodajati olje.«

Don Rua je razumel. Vsi, ki so videli, kako zelo je bil dober, ljubezniv, prijeten, z eno besedo drugi don Bosko, so bili prepričani, da Božji služabnik ni izgubljal časa, ko je z največjo ljubeznivostjo dajal tako dragocene nauke.

Učiteljem v šolah za ljudstvo v prazničnih oratorijih, katerih vrata naj bi se kmalu odprla, je prav tako priporočal neizmerno potrpežljivost. Z vso močjo si je prizadeval, da bi čim bolj cvetele. In vlada je dobro poznala njegovo prizadevnost in zasluge.

URAD KRALJEVEGA NADZORNIKA ZA OSNOVNE ŠOLE TURINSKE POKRAJINE
Št. 2465; Turin, 15. oktobra 1866
Podpisani vam z veseljem sporoča, da je prosvetni minister na predlog Odbora za ljudske šole z namenom, da bi vas spodbudil k nadaljnji zavzetosti za pouk preprostega ljudstva v prazničnih in dnevnih brezplačnih šolah, naklonil podporo 500 lir.
To vsoto vam bodo izplačali v nekaj dneh.
Kraljevi nadzornik BARICCO

V Oratoriju angela Varuha v Vanchigli, ki je bil pod njegovim nadzorom odprt 1849 in je deloval v istih prostorih ves čas, ni bilo šol, temveč so ob nedeljah dečke s ceste versko in moralno vzgajali in poučevali. Ker so v tem območju po prizadevanju markize Barolo zgradili cerkev svete Julije in so po oporočnem volilu v novi župniji odprli tudi oratorij, je don Bosko videl, da to zadostuje za tiste potrebe, in je zato ukinil svoj oratorij ter duhovnike in klerike dodelil Oratoriju svetega Jožefa v Borgu san Salvario, kjer je bila potreba veliko večja.

Ko je don Bosko uredil vse potrebno za začetek novega šolskega leta, se je spet odpravil na svoje potovanje. Prvo je bilo v Neive, kamor ga je povabil tamkajšnji nadžupnik. Pismo hranimo v arhivu.

Neive (Alba), 14. marca 1891

Velečastiti gospod!

Na osnovi poziva, ki sem ga bral v Salezijanskem vestniku, mi je čast, da vam pošiljam priloženo pismo duhovnika don Boska svetega spomina. Leta 1866, in sicer 21., 22. in 23. oktobra, sem imel neizmerno in neizrazno zadoščenje, da sem gostil v župnijski hiši veleuglednega don Boska, ki je prišel pridigat za praznik Marijine čistosti. Bili so to trije dnevi svetih čustev in neizrecne spodbude zame in za moje sodelavce. Tako lepih dni nisem preživel nikdar v svojem življenju in jih ne morem imenovati drugače kot nebeške. Don Boskov pogovor je v njegovi zlati preprostosti poučeval, opozarjal, spodbujal, navajal k dobremu. Nekega večera nam je naredil visoko znanstveno predavanje o magnetizmu. Vsi smo ga strme poslušali. Ob drugi priložnosti nam je pripovedoval nekaj še neznanih dogodkov iz svojega čudovitega življenja, zlasti pa nam je govoril o tistem čudovitem psu, ki ga je tolikokrat branil pred divjimi sovražniki.

Nismo si mogli kaj, da si ne bi govorili: »Kjer gre mimo svetnik, tam gre mirno Bog, kakor je izjavil v hiši staršev župnika iz Arsa mož, za katerega so pozneje zvedeli, da je bil sveti Benedikt Jožef Labre.

Z najglobljim spoštovanjem si štejem v čast, da vas pozdravljam kot vaše uglednosti vdani služabnik

Peter Bonino, nadžupnik in dekan.

Sedaj pa don Boskovo pismo.

Predragi gospod nadžupnik!

Pošiljam vam 20 desetk srečk za loterijo, ki ste jih v svoji dobroti že plačali. Dodajam še drugih dvajset z nekaj programi, ki jih, prosim, razprodajte. Mogoče vam bosta grofica Cocino in grofica Di Castelborgo, dve zelo dobrodelni osebi, pomagali pri razpečevanju. Don Chiesa, don Giacosa in vaš kaplan bosta verjetno želela pomagati. Če bi pa ob koncu ostali še z velikim številom srečk, jih lahko brez nadaljnjega pošljete v Oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Najlepša hvala za ljubeznivost in dobroto, ki ste mi jo izkazali vi in vsa vaša družina. Bog naj vam vsem povrne. Zelo močan vtis je name naredila zgledna pozornost, s katero so vaši župljani poslušali Božjo besedo. Ob priložnosti jim to povejte in jim izročite moje pozdrave.

Naj ostane dogovorjeno, da nam boste prišli pridigat za praznik sv. Cecilije.

Sprejmite en izvod Zgodovine Italije.

Bog naj nas vse blagoslovi in nam pomaga s svojo sveto milostjo. Amen.

S hvaležnostjo se izpovedujem za vaše uglednosti vdanega prijatelja.

Turin, 24. oktober 1866 *duh. Janez Bosko*

Ko se vrnil iz Neiveja, je prejel celo vrsto prošenj za sprejem v zavod. Nekaj dečkov je sprejel zastonj.

Na dnu prošnje, ki jo je poslala iz Cassineja dne 19. oktobra 1866 Lucija Marcellino, vdova po Janezu Krstniku Denicolai, nekdanjem poveljniku karabinjerjev, in prosila za sprejem svojega 13–letnega sina Karla, je bilo pripisano:

Podpisani si dovoljuje, da priporoči dobroti velečastitega gospoda duhovnika don Boska priloženo prošnjo, ker gre za zares revno osebo. Pozdravlja vas senator C. Cadorna
Firence, 28. oktobra 1866

Don Bosko je naročil don Rui, naj odgovori senatorju, da sprejema mladega Karla. Cadorna je 14. novembra 1866 lastnoročno odgovoril:

Podpisani se zahvaljujem velespoštovanemu duhovniku don Bosku in gospodu duhovniku don Rui za ljubeznivo ugoditev prošnji Lucije Denicolai v zadevi njenega sina. Na željo velečastitega gospoda don Rua, prefekta, v pismu z dne 6. tekočega meseca pošilja v priloženem dopisu zaželene podatke in izraža svoje globoko spoštovanje.

Nikakor ne smemo pozabiti imena tega politika, ki je večkrat bil predsednik poslanske zbornice in Državnega sveta in brat generala Rafaela.

Tiste dni je don Bosko storil eno svojih velikodušnih spontanih dejanj, ki so jih vsi občudovali.

Velika poplava v dolini Susa je sejala smrt in uničenje v občini Villarfocchiardo pri Susi. Don Bosko je pisal prefektu Torreju pismo, v katerem je bil pripravljen sprejeti v oratorij nekega dečka, ki mu je voda odnesla starše. Prefekt mu je odgovoril:

Turin, 29. oktobra 1866
Podpisani sem sporočil občinski upravi v Villarfocchiardo velikodušno ponudbo, da sprejmete zastonj v oskrbo in vzgojo ubogo siroto imenovane občine, ki je izgubil starše v katastrofi dne 25. septembra 1866.
Imenovana občinska uprava je na svoji seji 24. oktobra sprejela ponudbo in podpisani ima čast, da vam pošilja prepis zapisnika in se vam zahvaljuje.
Iz priloženega pisma gospoda župana bo vaša uglednost spoznala, da se sirota, ki je deležna te dobrote, piše Just Anton Dematteis in da samo čaka, da ga pokličete in vas bo mogel osebno spoznati.
V prošnji za odgovor vas z globokim spoštovanjem pozdravlja
prefekt Torre

Listina zahvale je bila podpisana od župana Frančiška Rosina in svetovalcev Angela Pugnante in Jožefa Miletta ter potrjena od občinskega tajnika notarja Amprima.

Ubogi 12–letni Dematteis je bil sirota po obeh starših. Don Bosko, vedno pripravljen pomagati, je sporočil, da naj fant pride z osebno opremo in kakim darom, če občina razpolaga s čimerkoli v ta namen. Dne 4. decembra je grof Radicati po sporočilu od prefekta v Susi don Boska obvestil, da bo fant, ki ga je on tako velikodušno sprejel, prišel v oratorij v spremstvu naslednji dan s svojo osebno opremo.

42.
POGLAVJE

Čudovita ozdravitev nekega gojenca oratorija – Mir z Avstrijo; Benečansko pripade Italiji; preganjanje duhovščine v novih pokrajinah – Delno dovoljenje škofom za vrnitev v njihove škofije; nesramno obrekovanje – Osvoboditev mons. Rote in njegova vrnitev v Guastallo – Njegov članek v Unità Cattolica, kjer se zahvaljuje Piemontu in don Bosku – Njegova pisma don Caglieru in don Bosku – Velike nevšečnosti – Katoliško branje: Valentin ali izgubljen poklic – Galantuomo, predgovor: vsi fantje iz oratorija, ki so šli v vojno, so se vrnili čili in zdravi; gotovo protisredstvo za kolero

Za gojence Oratorija je bila presveta Devica Marija vedno dobra mati in don Bosko ljubezniv oče.

»Jaz sem,« pripoveduje mladi Battagliotti, »fant, ki ga je Marija, vzvišena kraljica nebes, rešila velike nesreče. Prevzet od žive želje, da bi se šolal, sem se toplo priporočil našemu gospodu župniku in ga prosil, da bi mi v svoji veliki naklonjenosti pomagal in svetoval. Potrudil se je in mi našel mesto v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Bil sem poln veselja in sem komaj čakal na mesec avgust, da bi se odpravil tja in začel svoje prve izkušnje v gimnaziji. Toda kaj. Velika nesreča me je obiskala in onemogočila vse moje upe. Nekega popoldneva preteklega maja tega leta sem, medtem ko sem opravljal molitev, padel s senika na trda tla in obležal kot mrtev. Cela dva dni sem bil brez zavesti in vsi, ki so me videli, so samo čakali, kdaj bom izdihnil. Celo moje telo je bilo vrženo iz ravnotežja in dobil sem močan zlom. Toda s pomočjo zdravnika in ob veliki skrbi mojih domačih sem si opomogel in počasi je raslo upanje v ozdravitev.

Toda ko sem menil, da sem ozdravel, sem se zavedel, da mi je nesrečni padec pustil težke posledice, kajti začutil sem, da sem izgubil spomin in tudi pamet ni prav delovala.

Nihče si ne more predstavljati mojo žalost in presenečenje, ko sem videl, da je bilo konec vseh mojih načrtov. Vedno znova sem se skušal naučiti kak odstavek iz kake knjige ali razumeti kako znanstveno trditev. Toda ker sem se za vsako ceno hotel šolati, sem se po nasvetu svojega župnika odpravil v Oratorij sv. Frančiška Saleškega, kjer so me čakali že drugi moji tovariši. Tu se je moja žalost še povečala. Ure in ure sem presedel pri knjigah, v šoli sem bil nadvse pozoren, vendar nisem ničesar razumel, niti se nisem mogel naučiti.

Ko sem videl, kako so moji sošolci dan za dnem napredovali v učenju, jaz pa sem ostal vedno na istem mestu, sem brez slehernega upanja preživljal svoje dneve poln žalosti, črnogledja in joka.

Nekega jutra sem stopil v zakristijo, se predstavil don Bosku in pred njim začel bridko jokati:

– Don Bosko, sem mu rekel, ozdravite me mojega glavobola.

– Dragi sinko, mi je ves presunjen odgovoril. Si se že priporočil presveti Devici Mariji Pomočnici kristjanov? Zaupaš v Božjo dobroto in mogočnost vzvišene matere našega gospoda Jezusa Kristusa?

– Seveda. In zelo se trudim, da bi povečal svoje zaupanje.

– Pridi. Bodi pobožno pri sveti maši. Potem se bova pogovorila. Upaj.

Po opravljeni sveti maši me je popeljal pred oltar blažene Device Marije in dejal:

– Opravi devetdnevnico. Moli vsak dan tri očenaše, zdravamarije in slava k Jezusu v najsvetejšem zakramentu z vzklikom Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas. Če boš ozdravel, pripiši to varstvu Marije Pomočnice in v zahvalo daruj kak dar za gradnjo cerkve, ki jo gradijo njej v čast.

– Opravil bom molitve, kakor ste mi jih naročili, toda glede daru ne morem storiti nič, ker sem ubog fant.

– Ti ji boš daroval molitve z namenom, da bo ona navdihnila koga, ki bo dal dar druge vrste. In v zahvalo za prejeto dobroto boš pripovedoval drugim o prejeti milosti.

Vse sem obljubil. V tistem trenutku sem čutil v sebi tako močno vero, da se mi je zdelo, da sem že ozdravel. Seveda je bila samo utvara. Glava me je vedno bolj bolela, moje misli so bile vedno bolj zmedene in spomin vedno slabši. Vsak dan sem molil, se priporočal v molitev svojim predstojnikom in tovarišem, pa vse zaman. Prišel je zadnji dan devetdnevnice in meni je bilo vedno huje. Zdelo se mi je, kakor da bi mi kdo zabil debele žeblje v glavo. Bolečine so bile tako neznosne, da sem šel k don Bosku. Kakor hitro me je zagledal, me je vprašal:

– No, kako ti je? Ti je že bolje?

– Do sedaj je vse pri starem. Pravzaprav veliko huje kot na začetku. Izgubil sem vse upanje.

– O, ti fant, zakaj vendar dvomiš! Pojdi, opravi svojo običajno molitev, polož vse svoje zaupanje v presveto Marijo Pomočnico in upaj.

Storil sem, kar mi je bilo naročeno. Potem sem šel spat. Svoje bolečine sem skušal ublažiti z upanjem na ozdravitev. Takrat sem, ne vem ali v spanju ali v budnem stanju, začutil, da neka roka dviga celo moje telo.

– Ozdravel sem, sem si takoj dejal in spet začutil v sebi vse moči. Zdrav sem, želodec in glava me več ne bolita.

Ves poln zaupanja sem vso noč komaj zatisnil oči. Toda veselje se je še povečalo, ko sem drugo jutro odprl šolske knjige, se lahko učil, pisal domače naloge in razumel razlago svojega učitelja. Moram še povedati, da niso popolnoma ozdravele samo moje umske sposobnosti, temveč tudi telesne, tako da sem lahko opravljal vse svoje dolžnosti z utemeljenim upanjem, da bom mogel nadaljevati šolanje in dosegel, če bo taka Božja volja, duhovniški poklic.

Vsak si lahko predstavi, kako zadovoljen sem bil. Veselje mi je polnilo dušo in mi izvabljalo solze. Stopil sem k oltarju Marije Pomočnice in povsod bom pripovedoval o njeni mogočni pomoči, ki mi jo je izkazala.

Če bo kateri izmed mojih tovarišev bral o tem, naj ne pozabi na dokaz mogočnosti Marije Pomočnice in se zateka k njej v svojih potrebah.[22]

Tako zelo zaželeni mir med Italijo in Avstrijo so končno sklenili 3. oktobra 1866 na Dunaju. Avstrijske čete so se umaknile z Benečanskega in 19. oktobra 1866 je predstavnik Napoleona III., general Le-Boeuf Benečansko izročil Italiji. Od 21. do 27. oktobra so formalno opravili plebiscit. Povsod je duhovščina šla na čelu ljudstva na volišča in izrazila pripadnost Italiji. Škofje so v svojih okrožnicah spodbujali vernike k slovesni zahvali s petjem Tebe Boga hvalimo in prosili Božjo pomoč za novega kralja Viktorja Emanuela. Obenem so jih vabili na plebiscit. Kralj je 4. novembra v Turinu sprejel predstavnike beneških pokrajin, ki so mu izročili izid skoraj enoglasnega plebiscita. Dne 7. novembra je kralj slovesno vkorakal v Benetke in sprejel voščila, čestitke ter izraze vdanosti in priče zvestobe, ki so jih podpisali škofje in duhovniki.

Toda vse to ni pomirilo sovraštva sektašev proti duhovništvu. Še naprej so kričali in zahtevali, da je treba duhovnike strogo držati, da se jim ne sme zaupati in da jih je treba kaznovati zaradi sodelovanja s prejšnjo oblastjo, da ji je treba vzeti vso možnost obstoja in vse sredstvo za nasprotovanje svobodi. S

[22] Poročilo se končuje z besedami: To pripoved sem napisal lastnoročno z namenom, da se ohrani spomin na ta dogodek in se mu da čim večji pomen v javnosti za večjo Božjo slavo in čast vzvišene kraljice nebes. Dominik Battagliotti. Turin, 4. januarja 1867. Potrjeno s podpisom: Piscina, 4. januarja 1867, don Jožef Kalist Spandre, župnijski upravitelj.

tem nezaupanjem, ki so ga sejali med nizko drhaljo, so budili upore, povzročali krivice in navajali k nasilju.

Njegova eminenca kardinal beneški patriarh, povabljen, da blagoslovi prapor narodne garde in slovesno uvede novo civilno ureditev, je vabilo takoj sprejel in se velikodušno dal na razpolago. Ko se je odpravljal iz palače, ga je zunaj čakala divja množica kričačev, ki ga je zasramovala in ovirala, da bi šel na kraj blagoslova. Končno je narodna garda naredila red in obred se je mogel opraviti brez nadaljnjih izgredov. Toda vladni komisarji so tudi na Benečanskem kmalu začeli preganjati duhovnike, jih obsojati na hišni pripor, zapirati v ječe, delati hišne preiskave in zaplembe.

Žandarji so kot hudodelce med kričanjem, žvižgi in zasramovanji vodili v ječe častivredne kanonike, ugledne župnike in navadne duhovnike, ki so jih izvlekli iz njihovih cerkva, ne da bi mogli dokazati kakršen koli pregrešek in tudi najmanjši sum krivde. Drugim so svetovali, da bi 'spremenili zrak', kajti sodna oblast, ki bi morala deliti pravico, in policija, ki naj bi skrbela za osebno varnost, nista na njih našli krivde in jih zato niso mogli obsoditi. Ker pa so se bali drhali, se jih tudi niso upali braniti.

Redovne ustanove so takoj ukinili in cerkve spremenili v posvetne namene.

Toda to preganjanje duhovnikov, v nasprotju z vso zakonodajo, in zlasti onemogočanje škofom, da bi se vrnili na svoje škofovske sedeže, je začelo presedati javnemu mnenju. Dne 15. oktobra 1866 je Napoleon III. poslal v Firence generala Fleuryja s priporočilom, naj italijanska vlada dopusti vrnitev izgnanim škofom na njihove škofije in naj spet začne leta 1865 prekinjena pogajanja z Rimom za imenovanje novih škofov.

Vlada v Firencah je glede izgnanih prelatov takoj ubogala, ker ji je bilo veliko do tega, da bi svojemu ravnanju dala videz zakonitosti, umerjenosti in spoštovanja vere. Dne 22. oktobra 1866 je minister Ricasoli v okrožnici prefektom pokrajin sporočil, da se je vlada odločila za vrnitev izgnanih škofov, razen tistih, ki so se zatekli v Rim. V isti okrožnici je tudi branil stališče vlade zaradi neljubega ravnanja s škofi, češ da so bili mnogi škofje nadvse nevarne osebnosti, ki so bili sposobni spraviti kraljestvo v največjo nevarnost in v propad. Potem je dodal, da jim je treba zapretiti s sodnim procesom, če bi si upali, tudi samo tajno, rovariti proti državi in sejati nezadovoljstvo.

In čeprav je državna uprava budno pazila, ni mogla niti enega obtožiti najmanjšega dejanja proti državni oblasti.

Med prvimi, ki so jih izpustili na svobodo in so se mogli vrniti v svojo škofijo, je bil mons. Peter Rota, škof v Gaustalli, in sicer po šestih mesecih hišnega pri-

pora. Dne 7. novembra so mu dečki oratorija, veseli, da se lahko vrne med svojo ljubljeno čredo, pripravili globoko občuteno slovo. Don Janez Krstnik Francesia mu je prebral zmagovito himno, ki je izražala tako don Boskova čustva kakor tudi čutenje vse skupnosti.

Monsinjor je odpotoval ponoči v spremstvu svojega odličnega duhovnika don Antona Lanze, ki je bil prav tako obsojen na hišni pripor. On je, kakor hitro so mu dali toliko svobode, prišel v oratorij, kjer je pozdravil monsinjorja in mu delal družbo.

Don Bosko je storil vse, da se je prelat dostojanstveno in v miru vrnil na svoj sedež in da ne bi bil zopet izpostavljen žalitvam drhali. Pri podprefektu Radicatiju je prosil in dosegel priporočilo za oblastnike v Guastalli.

Ko se je mons. Rota vrnil v svojo škofijo, se je spominjal Turina in ljubeznivega sprejema, ki ga je bil deležen pri toliko ljudeh. Njegovo pismo, ki ga je poslal ravnatelju Unità Cattolica, bi zaslužilo, da bi ga v celoti objavili, ker bi bilo to v čast Piemontu in Turinu, vendar se bomo omejili samo na tisti del, ki se tiče nas:

»Ne morem,« je pisal, »in ne smem zamolčati dobrote tistega človeka, ki me je sprejel v svojo hišo, bil do mene nadvse velikodušen, mi storil toliko uslug, me spodbujal s svojo gorečnostjo, krepostjo, rekel bom s čudovitimi deli krščanske ljubezni, in ki deluje v tistem svojem Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Tistih sedemsto ali osemsto fantov, ki jih je zvečine dvignil iz najbolj črne revščine, ki se vzgajajo z učenjem in priučevanjem kake obrti in, kar je še najbolj pomembno, v svetem božjem strahu, tisti duhovniki in kleriki, ki se posvečajo vzgoji teh dečkov, živijo strožje življenje kot krepostni menihi, ta hiša, ki sprejema ogromno družino, ki je nenadoma vstopila v luč, in veličastna cerkev, ki se poraja blizu kot po čudežu, se lahko imenujejo, zlasti v tem stoletju in v teh letih, čudeži duhovnika Janeza Boska.«

Svojim škofljanom in svojim duhovnikom je ponavljal to, kar smo večkrat slišali iz njegovih ust v oratoriju: da je najlepše dni svojega življenja prebil v oratoriju pri don Bosku.

Tudi don Janezu Caglieru je pisal veliko dragocenih pisem, ki jih hranimo v našem arhivu, iz katerih bomo povzeli nekaj stavkov, ki se tičejo oratorija. Spomin na Turin, tako pravi v nekem pismu z dne 4. decembra, mi je vedno bolj drag. Ko govorim o oratoriju, so vsi začudeni, in če ne bi imel za potrdilo svojih izvajanj dveh prič, ki sta vse to videli, bi poslušalci menili, da pretiravam. Zavedajoč se tolikerih izrazov spoštovanja, sem pisal uredniku Unità Cattolica pismo s prošnjo, da bi ga objavili.

Nekaj dni pozneje je pisal don Bosku:

Guastalla, 9. decembra 1866

Velespoštovani in predragi don Bosko!

Izrabljam priložnost, ki se mi nudi s tem, da neka usmiljenka spremlja deklico, sprejeto v Malo hišo Božje previdnost, da vam pošljem dečka, ki ga je vaša dobrota sprejela v svoj zavod. Ker se je priložnost ponudila tako nenadoma, dečku nismo mogli pripraviti celotne opreme, poslali jo bomo pa čim prej po železnici. Za zdaj prilagam nakaznico za šestdeset frankov. Kaj bom še mogel poslati pozneje, vam ne morem povedati, kajti prav danes v času, ko vam to pišem, so mi odvzeli vse škofijske dohodke in vse dohodke semenišča. In kdo ve, kaj vse nas še čaka? Bog naj nam pomaga!

Deček se piše Evgenij Folloni, je sin še živečih zakoncev Angela in Marije Davaglio, rojen in krščen 18. marca 1853 v župniji San Rocco di Guastalla. Bil je že birman in je opravil prvo spoved in obhajilo. Živi v skrajni revščini, je dobre nravi, dovolj nadarjen in bi se rad šolal. Naključna okoliščina, ki jo lahko štejemo za posebno voljo Božje previdnosti, je dejstvo, da deček vztraja pri svoji trditvi (to poroča njegov župnik), da je več dni pred mojo vrnitvijo iz prisiljenega izgnanstva molil zame in da je Bog uslišal njegove prošnje. Med otroki, ki so mi prišli naproti, ko sem prišel v San Rocco, je bil tudi ta deček. Jaz sem takoj pomislil na don Boska in dejal sam pri sebi: »Oh, če bi mu ga mogel poslati!« Ko sem govoril z župnikom, so se stvari zasukale tako, kakor vidite. Mogoče je deček eden izmed tistih, ki jih Božja previdnost vodi po nepredvidenih poteh k čisto določenim ciljem. Upajmo, da je tako.

Jaz, ki vam dečka izročam, se vam iz vsega srca zahvaljujem. Tako rastejo pred vami moji dolgovi. Jaz sem v Guastalli še kar precej miren, ker oblast zahteva red. Toda kaj pomeni tako varstvo, ko potem …? Sprejem in naklonjenost duhovščine in laikov v mestu sta pravo nasprotje od tega, kar so storili kardinalu De Angelisu. Potrpimo. Včeraj sem opravil slovesnost v čast Brezmadežni v neki župniji škofije Reggio. Kakšna razlika! Ko sem na predvečer praznika prišel tja, je bilo spovedovanja do desetih zvečer. Zjutraj so začeli spovedovati že ob štirih, nakar je bila maša s skupnim svetim obhajilom; zdelo se mi je, da sem v eni izmed tako znamenitih piemontskih župnij. In vse to je sad prizadevanja tamkajšnjega župnika.

Končujem: treba je spraviti na svobodo dečka in osebo, ko ga bo spremljala do Reggia. Pozdravite duhovnike, klerike, gojence, delavce in dečke hiše. Molite in spodbujajte k molitvi zame in za mojo škofijo in me imejte iz vsega srca, gospod don Bosko, za vam

vdanega in ponižno uslužnega.

+ Peter, škof v Guastalli

Sovražno in lažnivo preganjanje duhovščine in odvzem vseh cerkvenih posestev je mnoge starše površne vere sovražno razpoložilo proti njihovim otrokom, ki so hoteli posvetiti svoje življenje Bogu v duhovniškem in redovnem poklicu. Katoliško branje je za mesec december 1866 prineslo Valentin ali preprečen poklic. Sodobna zgodba, ki jo predstavlja duhovnik Janez Bosko. Knjižica pripovedu-

je o hudih posledicah pokvarjenosti, ki jih je doživel fant, kateremu so preprečili, da bi postal duhovnik, in pretresljivo kazen, ki je zadela očeta za to hudodelstvo. V dodatku je molitev, ki naj bi jo opravljali v sedanjih težkih časih Cerkve, in priporočilo časopisa Muzej katoliških misijonov, katerega namen je ohranjati v Italiji navdušenje za širjenje vere in nabiranje darov za ta sveti cilj. Ta ustanova je posebna čast katoliškega duhovništva, saj je bilo teh italijanskih duhovnikov dva tisoč in med njimi štirideset škofov.

Izšel je tudi Galantuomo za leto 1867, poučen in šaljiv letopis z dogodki in dvogovori, zlasti še z razgovorom med čevljarjem in škornjem, z dvema pismoma o branju prepovedanih knjig, s pesmimi in pomembnim opozorilom za naročnike, da naj se varujejo valdeškega letopisa Družinski prijatelj in mu ne dajo vstopiti v njihove družine. Toda najprijetnejša stran tega predgovora je bil opis sprejema fantov oratorija, ki so se čili in zdravi vrnili iz vojne z Avstrijo.

Galantuomo svojim dragim bralcem

Pošiljam vam, dragi prijatelji, prijazen pozdrav, in to tem bolj, ker vem, da vas je vedno več. Bogu hvala! Med tolikerimi mojimi tegobami, predvsem zato, ker sem se že močno postaral, me je najbolj potolažilo dejstvo, da me ima rado toliko ljudi, med njimi zlasti vi. To leto me je zadelo veliko hudega, v veliki meri tudi zaradi tiste velike vojne. Želel sem spremljati vojake, kakor sem to storil leta 1859, toda ker sem že tako močno v letih, tega nisem mogel storiti. Če sem takrat izgubil samo repek, bi tokrat kaj lahko izgubil tudi glavo. Brez repka bi mogel živeti, toda brez glave nikakor ne. Zato sem raje ostal doma in sem svoje brate in sinove spremljal s srcem in molitvami. In zares, hvala Bogu, sem jih lepega dne videl, kako so se vrnili živi in zdravi. Kako so polni veselja skakali okoli mene. Jaz sem jih objemal z nežnim čustvom, kakor če bi se rodili v novo življenje. Toda zaupati vam moram, da sem v ta namen uporabil zelo preprosto, pa zanesljivo sredstvo.

Preden so se odpravili na vojno, sem si oskrbel veliko zalogo svetinjic in sem jim jih razdelil. Naša hiša je postala tiste dni pravo svetišče, kamor je do prišel prepričan, da bo dobil tisto, česar si najbolj želi in za kar najbolj goreče prosi Boga. Porabil bi veliko časa, če bi vam hotel pripovedovati o vseh milostih, ki so jih izprosili. Prav zato in še zaradi mnogih drugih razlogov je postalo Galantuomovo ime zelo slavno. Tedaj sem postal znan na Judovskem, kakor je imel navado reči neki moj že pokojni učitelj. Toda medtem ko vas skušam vse obiskati, vidim pred vašo hišo hudoben gobec, ki bi mi rad preprečil vstop vanjo. Mogoče ga poznate že po imenu in Bog naj vas varuje, da bi ga morali še osebno spoznati - Vsega hudega reši nas, o Gospod!

Nič manj ni strašen kot kolera in je, ne vem, ali po pari ali telegrafu, ki so ga izumili v naših dneh, stopil v naše hiše in začel pobijati ljudi. Tudi tukaj naj naš Galantuomo opravlja službo zdravnika, in to še kakšnega zdravnika, nezmotnega in pri tem še zelo poceni. Poklicali so me na mnoge strani, imel sem veliko posvetov in s svojim zdravilom sem vedno dosegel najboljše učinke, za zdravje. In ti, dragi bralec, če te mogoče zanima, ga

podam tudi tebi: najprej se dobro spovej in se spravi v milost z Bogom, in če si že v milosti pri Bogu, skušaj ostati še naprej. Kot drugo skušaj vzbuditi v svojem srcu pobožnost do Marije Brezmadežne in jo z molitvami in vzdihi ponižno počasti, kot na primer z vzklikom Marija Pomoč kristjanov, prosi zame. V tretje in nazadnje imej okoli vratu obešeno njeno svetinjico. Če bi sedaj prišel ta nesrečni gost, bi ga mogel ustrezno sprejeti in bi se obnovilo tisto, kar je moj prijatelj srečnega spomina Silvio Pellico povedal, ko je govoril o koleri, ki je pretila Turinu leta 1835:

Prišla je indijska bolezen, pojavila se je strašna,

pa se je na Marijin migljaj ustavila in izginila.

Kip, ki so ga postavili na trgu pred cerkvijo Marije Tolažnice, spominja na čudež in na hvaležnost meščanov. Če bi Bog hotel svet spet kaznovati s to nadlogo, bi ga ti branila.

S tem meni Galantuomo, da je zadosti storil za svoje prijatelje. Bodite dobre volje in Gospod vas bo blagoslovil. To je tisto, kar vam iz vsega srca želim.

Galantuomo

43.
POGLAVJE

Pismo kanonika Gallettija, ki obljublja pomoč don Boskovim delom – Marijina pomoč v stiski: tri leta bolna oseba ozdravi – Kazen za neizpolnjeno obljubo po prejeti milosti – Umetnik predstavi občinstvu Marijin kip za vrh kupole – Don Bosko v Murellu pri Racconigiju ob smrtni postelji umirajoče – Gre v Lanzo; v kočiji z dobroto zmede človeka, ki je govoril slabo o duhovnikih; navdušen sprejem v zavodu – Ravnatelju v Mirabellu naznani svoj obisk za praznik sv. Karla; zadovoljstvo z Lanzem – Preveritev ostankov Dominika Savia in njegov novi grob

Don Bosko je pripravljal nove zvezke Katoliškega branja, ene je pisal, druge popravljal; naglo delo, neznosno za koga drugega, moral ga je prekiniti vsak trenutek in nadaljeval ob prvi priložnosti, ki mu jo je omogočil njegov apostolat, vodstvo oratorija in salezijanske družbe, potovanja za nabiranje sredstev za cerkev v gradnji, obiski zavodov in vsakdanja preskrba fantov.

Veliko dopisovanj je prepuščal don Rui, ki mu je dal samo zamisel, drugo pa je dopolnil on. Na eno izmed teh pisem je takole odgovoril kanonik Galletti:

Vse za Jezusa in Marijo!

Velespoštovani gospod don Rua!

Trdno sem upal, da bom mogel dobiti trenutek prostega časa, da bi prišel k vam in vam z živo besedo odgovoril na vaše ugledno pismo. Ker pa se stvar iz dneva v dan bolj zavlačuje, vam bom v nekaj besedah povedal, kako sem z veseljem sprejel vaša priporočila, ki ste jih izrazili v imenu velečastitega gospoda don Boska in vse vaše družine, vštevši veliko cerkev, ki je še v gradnji.

Istočasno pa sem se moral prepričati, da vi ne poznate popolnoma ne mojega srca ne mojega položaja, ker mi sicer ne bi poslali tako oblikovanega pisma.

Pravim mojega srca glede don Boska, ki ga tako cenim in spoštujem, kakor mogoče nihče drug njegovih občudovalcev. In vse, kar občutim v sebi glede očeta, velja vzporedno tudi za njegove sinove in vse, kar je naredila njegova gorečnost.

Zato ne potrebujem nikakršnega priporočila od kogar koli, da pomagam temu delu, ker vse to nosim že sam v sebi. Vsako priporočilo je v meni že dozorelo in mi je ljubo in drago, mogočno in obvezujoče, da se mi zdi, da sem sposoben vsakršnega tudi junaškega dejanja, ki bi mi ga Božja previdnost nakazala za izpolnitev.

Toda kaj hočete, z vsem tem bi jaz v tem trenutku mogel narediti malo ali nič v korist tega Božjega moža in njegove družine.

Res je, da sem po nezasluženi dobroti monsinjorja nadškofa Fransonija blagega spomina postal član odbora za upravljanje imetja semenišča, vendar se vaša uglednost moti, če meni, da morem imeti odločilen vpliv na hotenje in odločitve gospodov upravnikov, s katerimi imam čast deliti udeležbo in kolegialnost. Vedite, in to vam povem z vso odkritosrčnostjo, jaz sem zadnji z vseh vidikov: starosti, imetja, znanja, kreposti, službene dobe, izkušnje, osebne izkušnje, zaslug. Vsi so bili že moji predstojniki v mojih šolskih letih in v raznih službah. Oni imajo pregled čez položaj in odločitve in vpliv tudi name reveža. Vem, da me težko prenašajo, in mi je včasih hudo v njihovi družbi in se ne strinjam z vsem, o čemer odločajo. Ste razumeli? Sicer pa nikar ne dvomite, da ne bi vedno položil svojega zrnca na tehtnico, če bi šlo za don Boska in njegove ustanove. Govoril bom, podpiral, predlagal, vztrajal, branil, storil bom z eno besedo vse, kar mi je mogoče. Gospod naj podpre in blagoslovi moje napore in besede ter vodi moje ustnice, da bom z ljubeznijo povedal tisto besedo, ki bo najbolj koristna. Molite v ta namen zame.

Sprejmite moje uboge pa odkritosrčne besede pohvale in občudovanja za vse, kar storite za Gospoda. Naj vas Gospod iz nebes blagoslovi. Zahvaljujem se vam za vaše najboljše želje in vam želim vso milino Božjih src Jezusa in Marije. Vdani služabnik

Turin, 11. novembra 1866 *duh. Evgenij Galletti*

Velikodušni ljudje so vedno pomagali častitljivemu Božjemu služabniku in sama presveta Devica mu je pogosto priskočila na pomoč. Don Chiala in vitez Oreglia sta pisala.:

Dne 16. novembra je don Bosko moral izplačati štiri tisoč lir za dela v cerkvi. Hišni prefekt don Rua je z nekim svojim sodelavcem odšel od doma z namenom, da bi nabral potreben denar. Potem ko je prehodil turinske ulice, se povzpel po mnogih stopnicah in potrkal na vrata mnogih ljudi, sta se proti enajsti uri vrnila v oratorij. Potem ko sta don Bosku izročila 1000 lir, ki sta jih s tisoč trudi in težavami zbrala, sta povedala, da jima je bilo preostalih 3000 lir nemogoče zbrati. To je bil obupno brezizhoden položaj. Gledali so se, ne da bi kdo kaj rekel. Samo don Bosko je z nasmejanim obrazom in srcem, polnim vere in zaupanja, dejal: »Pogum, za vse je mogoče najti pomoč. Po kosilu bom drugo jaz šel iskat.«

Ob enih popoldne je odšel iz oratorija in po dolgem tavanju, ne da bi vedel, kam naj se obrne, se je znašel blizu Porte Nuove. V tem delu mesta ni poznal nobenega bogatega gospoda. Ustavil se je in premišljeval, kako je vendar mogel priti tja. Tedaj se mu je približal služabnik v livreji. Na obrazu se mu je brala žalost in globoka zaskrbljenost. Vprašal ga je: »Velečastiti, ste mogoče vi don Bosko?«

»Da. Kaj lahko storim za vas?«

»Oh, Božja previdnost!« je vzkliknil. »Sam Gospod Bog mi je pomagal, da sem vas tako hitro našel. Moj bolni gospodar me pošilja z naročilom, da bi bili tako dobri in bi ga obiskali. Tako zelo si želi govoriti z vami.«

»Prav, takoj ga bom obiskal. Je daleč od tod?«

»Oh, ne! Takoj tukaj za vogalom.« Povedel ga je na velik trg, pred veliko palačo.

»Je to njegova hiša?« je vprašal don Bosko.

»Tako je. Moj gospodar je zelo bogat pa tudi zelo dober. Veste, on bi vam lahko pomagal pri gradnji nove cerkve.«

»Odlično, odlično!«

Ko sta vstopila v palačo, je prišla don Bosku naproti neka vsa objokana gospa in mu rekla:

»Oh, don Bosko! Če bi vedeli, koliko časa vas pričakujemo. Tolikokrat smo poslali po vas, pa so nam vedno odgovorili, da vas ni v mestu. Rada bi, da bi Marija Pomočnica po priprošnji don Boska ozdravila mojega moža. Pripravljena bi bila kar koli storiti za vašo cerkev. Toda sedaj je že prepozno. Moj mož je že čisto na koncu. Predvčerajšnjim so se zdravniki zbrali na posvet.«

»Je bila navzoča tudi Marija?« je vprašal don Bosko. »Če ni bilo zraven matere Božje Marije, je bil posvet nepopoln, manjkal je glavni zdravnik. Kaj pa je vašemu možu?«

»Bolezen se je kazala na različne načine. Sedaj na koncu pa se je sprevrgla v vodenico. Večkrat so ga že operirali, toda sedaj je ponovno ves nabrekel, tako da ga je žalost pogledati. Zdravniki se ga ne upajo več dotakniti, ker, kakor pravijo, ni sposoben več za nobeno operacijo.«

»Prav. Če ste vi pripravljeni pomagati materi Božji Mariji v neki zelo pomembni zadevi, bom jaz poskusil z Marijino pomočjo ozdraviti vašega moža.«

»Vsekakor, brez nadaljnjega, z veseljem! Storila bom, karkoli je treba.«

Malo pozneje je don Bosko stopil v sobo, kjer je ležal v postelji že prileten gospod, ki je ves vesel zaklical, ko ga je zagledal:

»Oh, don Bosko! Če bi vi vedeli, kako zelo potrebujem vaših molitev. Nihče drug, samo vi me lahko rešite te postelje.«

»Ste že dolgo v tem stanju?«

»Že tri leta, tri dolga leta. Neizmerno trpim. Ne morem storiti niti najmanjšega giba. Zdravniki nimajo več upanja na izboljšanje.«

»Bi radi šli na kratek sprehod?«

»Oh, jaz ubogi revež! Kaj takega je nemogoče. Razen če bi me nesli.«

»Če ste za to, boste s svojo soprogo, z lastnimi nogami in kočijo šli na sprehod.«

»Oh, če bi mi le malo odleglo, bi bil pripravljen storiti vse za vaše ustanove.«

»Veste, gospod, trenutek ne bi mogel biti ugodnejši. Potreboval bi namreč nujno tri tisoč frankov.«

»Prav. Olajšajte mi samo malo bolečine in poskrbel bom, da vam bom do konca leta ugodil.«

»Toda jaz potrebujem denar danes zvečer.«

»Danes zvečer, danes zvečer! Toda kje naj dobim to vsoto? Tri tisoč lir človek nima vedno pri sebi. Treba bi bilo vstati, iti v banko. Unovčiti menice.«

»In zakaj ne bi šli v banko?«

»Kdo?«

»Vi.«

»Jaz ne morem iti iz hiše. Vi se šalite. Že tri leta se ne morem gibati.«

»Ne morete iz hiše? Nemogoče? Nemogoče za nas, ne pa za vsemogočnega Boga in Marijo Pomočnico. Poskusimo.«

Don Bosko je dal poklicati v sobo vse hišno osebje, bilo jih je trideset, in jih povabil, da bi skupaj molili k Jezusu v najsvetejšem zakramentu in k Mariji Pomočnici.

Ko so končali molitve, je don Bosko podelil bolniku blagoslov.

Ta je takoj začel oddajati vodo in to tako močno, da je žena vsa prestrašena začela kričati:

»Umira, umira!«

In don Bosko:

»Nič se ne bojte. Ne bo umrl. Vrača se k svojemu običajnemu telesnemu obsegu.« In dal je prinesti tista oblačila, ki so že toliko časa ležala popolnoma zanemarjena. Okoli stoječi so bolj pretreseni kot začudeni opazovali razplet stvari. V to dogajanje je vstopil zdravnik, in ko je videl vse te priprave, je vpil, da je vse to neprevidnost, ter skušal bolnika na vsak način zadržati v postelji. Toda ta je vztrajal pri svojem in trdil, da je on gospodar nad samim seboj in bo zato za vsako ceno naredil, kar mu je naročil don Bosko. Družinski člani so mu hoteli pomagati, toda don Bosko jih je zadrževal. V manj kot eni uri je bil bolnik oblečen in se sprehajal sem in tja po sobi. Medtem so pripravili tudi kočijo. Toda

preden je šel na pot, se je gospod hotel še primerno založiti. Prinesli so mu jedi, ki jih je použil z dobrim tekom kot že dolgo ne. Nato je sam brez pomoči prehodil štiri stopnice, ker je don Bosko odločno prepovedal, da bi mu kdo pomagal, se sam povzpel v kočijo, šel v banko in don Bosku izročil tri tisoč lir ter se mu iz srca zahvaljeval, rekoč: »Popolnoma sem ozdravel.« Ko mu je don Bosko izrazil svojo hvaležnost, ga je spodbudil, da naj se zahvali Jezusu Kristusu v najsvetejšem zakramentu in Mariji Pomočnici, ki sta mu edina podelila ozdravitev.

Kakor hitro se je Božji služabnik vrnil v oratorij, ga je že čakal človek, ki naj bi dobil izplačilo. Don Rua in drugi so vsi začudeni videli, kako je bil račun poravnan.

Malo prej se je pripetil drug, pa precej drugačen dogodek, ki dokazuje trditev, ki jo beremo v Pridigarju 5, se pravi, da Gospod zavrača neumno in nezvesto obljubo. Peter Enria zagotavlja, da je pripoved slišal iz ust samega Božjega služabnika.

Nekega dne so don Boska povabili k neki plemeniti družini v Turinu, s katero pa prej ni imel nikakršnega stika. Markiz in markiza sta ga sprejela z izrednimi znamenji spoštovanja in sta mu rekla:

»S tem, ko smo vas povabili k nam, vemo, da smo vas motili pri vaših opravkih.«

Božji služabnik je odgovoril:

»Kadar gre za to, da storim kaj dobrega, in za večjo Božjo slavo, opravljam samo svojo dolžnost.«

»Prosiva vas za veliko uslugo,« sta dodala navdušeno. »Sva zakonca, pa nimava otrok. Vi, ki ste tako dober, molite in uredite, da bodo molili vaši fantje, da se naju Bog usmili in nama podari dediča.«

Don Bosko je obljubil, da bo sam molil in dal moliti k Mariji Pomočnici.

»Bodite tako dobri in naju blagoslovite,« sta oba vzkliknila in padla pred njim na kolena.

Don Bosko ju je blagoslovil in onadva sta povzela: »Kakor vidite, je naša hiša pusta in prazna. Če bi nama mati Božja Marija naklonila sina, bi bilo to za naju velika tolažba. Če bova uslišana, obljubljava velikodušen dar za cerkev Marije Pomočnice.«

»In jaz vama v Gospodovem imenu obljubljam, da bosta uslišana. Molita in verujta in don Bosko vaju bo vsak dan priporočil pri sveti maši Gospodu.«

Leto pozneje je Gospod razveselil to družino z rojstvom sina. Toda onadva nista mislila na to, da bi držala obljubo. Preteklo je že celo leto od tistega veselega dogodka in deček je bil čil in zdrav. Tedaj se je don Bosko znašel v veliki stiski za plačilo dolgov in nakup gradbenega materiala za cerkev. Ker so ga upniki

močno nadlegovali, se je spomnil markiza. Napotil se je k njemu, prepričan, da bo dobro sprejet. Toda tisti gospod je don Boska sprejel z naslednjimi besedami:

»Koga iščete, velečastiti?«

»Prišel sem, če bi mogoče hoteli izpolniti obljubo, ki ste jo dali pred dvema letoma.«

»Kakšno obljubo?« je odgovoril markiz, »in kdo ste vi?«

Ne da bi se don Bosko užalil, je povedal svoje ime in opisal stisko, v kateri se je znašel.

»Prav nič se ne spominjam, da bi kaj obljubil,« je menil gospod.

»Gospod markiz,« je odvrnil Božji služabnik, »pomislite, da obljube niste dali don Bosku, temveč Gospodu in z Bogom se ni šaliti. Iz njegove Božje matere se ne gre norčevati. Dobro premislite, kaj boste sedaj storili.«

Ljubeznivo se je poslovil in potrt zaradi tolike nehvaležnosti, za katero je predvideval, da bo zelo kaznovana, je odšel.

Preteklo je samo nekaj ur od tega pogovora, ko je markiza vsa iz sebe prihitela k svojemu možu in mu povedala, da je otroka napadla nenadna bolezen. Poklicali so zdravnika in vsa hiša je bil pokonci.

Markiz je takoj razumel, da ga je zadela Božja kazen. Takoj je dal zapreči konje in bil v trenutku v oratoriju. Šel je k don Bosku in mu dejal:

»Oh, gospod don Bosko! Pridite takoj k nam. Bodite tako dobri in blagoslovite našega otroka, ki je na tem, da bo umrl. Oprostite mi, bil sem slep, ko sem bil tako neprijazen z vami. Toda pridite, pridite takoj!«

»Pridem takoj,« je žalosten odgovoril don Bosko, »toda rekel sem vam, da se z Gospodom ne gre šaliti. Videli boste, da bo treba reči: Bog nam ga je dal in Bog nam ga je vzel.«

Takoj je stopil z markizom v kočijo, toda komaj so bili pred vhodnimi vrati palače, so prihiteli hišniki z žalostjo na obrazih.

»Kako je?« je vprašal markiz.

»Umrl je.«

Božji služabnik je vstopil sobo, kjer je ležalo trupelce in kjer je bila mati, ki se je utapljala v solzah. Tudi markiz je planil v obupen jok in vzklikal:

»Oh, mi neumneži! Zaradi tega malega denarja smo ubili našega otroka. Bog sam je kaznoval našo lakomnost. Mi norci smo izgubili tolažbo našega življenja in zlasti naše starosti. Znova sva sama na tej zemlji. Oh, don Bosko! Odpustite nama, prosite za naju Boga, da nama odpusti prestopek.«

Božji služabnik ju je potolažil, rekoč:

»Gospod je nadvse usmiljen. On vaju ima neskončno rad in vama bo odpustil. Da bosta postala vredna njegovega odpuščanja, se morata odslej z večjo zav-

zetostjo in z več vere posvetiti dejavnosti naše svete vere … pomagati revežem in potrebnim z velikodušnimi miloščinami. Tako boste postali vredni, da boste nekoč mogli biti skupaj z vašim sinom v nebesih. Bodimo prepričani, da on v nebesih prosi za svoje ljubljene starše.« Nato je sklenil: »Živimo vsi kot dobri kristjani, da bomo nekoč v nebesih mogli biti deležni večnega plačila.« Ko je izrekel te besede, ju je blagoslovil in se poslovil.

Medtem je bil Marijin kip, ki naj bi ga postavili vrh kupole, že skoraj končan. V Unità Cattolica z dne 17. novembra 1866 beremo:

Imeli smo priložnost videti prelepi Marijin kip, ki bo postavljen na vrh kupole cerkve, ki jo v Turinu gradi odlični don Bosko pod naslovom presveta Marija Auxilium Christianorum. Kip je visok skoraj štiri metre, narejen je iz bakra, ki naj bi bil bronsiran z namenom, da ga bodo pozlatili. Modeliral ga je Argenti iz Novare, izdelal pa vitez Ignac Boggio v Turinu, deloma z galvanoplastiko deloma s kladivom in vrezilom. Izvedba takih del, pravi Benvenuto Cellini, je nadvse zahtevna zaradi izrednih razsežnosti. Težko je od blizu presojati taka dela, ki jih je treba gledati iz daljave. Zato je naša sodba o tem delu podvržena videzu, ki ga bo kip imel v višini 46 metrov. Mi smo ga mogli videti v razdalji dveh ali treh metrov, in to na kraju, ki je za tako ocenjevanje zelo neprimeren. Od osmih vedut kakega kipa, kakor pravi Cellini, jih je tukaj mogoče videti le pet in še te od blizu. Nekaj pomanjkljivosti, ki jih sedaj od blizu opažamo, bo izginilo, ko bo kip zgoraj v višini. Po drugi strani pa bomo mogli ugotoviti napake, ki jih sedaj ne opažamo. Po teh predpostavkah naj povemo, da se nam je kip zdel zelo lep, zlasti glava je lepo oblikovana in skrbno izdelana. Obraz je veličasten, obenem pa mil, zlasti če ga gledamo v profilu z desne strani. Glavna pomanjkljivost, ki smo jo opazili, so preozka ramena in stisnjeni boki v primerjavi s celotno velikansko postavo. Pomanjkljivost ramen daje slabo osnovo za roko, ki je dvignjena k blagoslovu in se zato zdi, kot da je pritrjena na hrbet in ne na ramo. Naj ponovimo: gre za izredno delo, ki je verjetno prvo te vrste, ki so ga izvedli v Turinu, in dela čast vitezu Boggiu in delavnici, iz katere je prišel. Vsak si ga lahko sam ogleda v Via Bertola št. 39, malo pred cerkvijo, ki jo gradijo.

Dne 18. novembra se je don Bosko odpravil v Murello pri Racconigiju. Po pobudi voditeljice humiliatk (ponižnih) ali Krščanskega združenja mater pod varstvom sv. Elizabete je gospa Frančiška Cogno, vdova po Auderu, s privolitvijo teologa viteza Karla Ghersija, župnika in upravitelja, povabila don Boska, da bi imel slavnostni govor na čast sv. Elizabeti, ki so jo tistega leta obhajali 25. novembra. Toda don Bosko je zaradi nesporazuma prišel eno nedeljo prej. Tisto jutro se je ponudil v pomoč župniku, ki ga je prosil, da bi obiskal neko zelo bolno žensko, ki je želela, da bi jo blagoslovil, preden bi umrla. Don Bosko je rade volje privolil in pospremili so ga v sobo umirajoče. Ko je pristopil k postelji, je

prosil župnika za dovoljenje, da bi ji podelil papeški blagoslov. Pokleknil je na tla, zmolil nekaj molitev in se malo zadržal ob njeni postelji. Sin Janez Krstnik Olivero je dal obesiti v sobi don Boskovo sliko z napisom: 18. novembra 1866 - je velečastiti don Janez Bosko - počastil ta prostor - s svojim obiskom.

Iz Murella se je Božji služabnik odpravil v Lanzo. Ko je v Turinu stopil na omnibus, se je znašel skupaj z nekim človekom, ki je slabo govoril o duhovnikih. Don Bosko ga je večkrat ljubeznivo popravil. Toda vse zaman. Neotesanec se je rogal don Boskovim opombam in razlogom.

Ko je kočija pripeljala v Lanzo, so se ljudje pozdravljali in nekdo je glasno poklical don Boska po imenu. Ko je tisti človek slišal, da je duhovnik, s katerim je potoval in se do njega neotesano obnašal, don Bosko, je obstal kakor okamnel in bil od sramu ves iz sebe. Prišel je nalašč iz Turina z namenom, da bi v zavodu sv. Filipa priporočil enega svojih sinov. Kljub vsemu se je opogumil, pristopil in prosil don Boska odpuščanja. Ponudil mu je kakršno koli uslugo in ga povabil, da bi stopil z njim v okrepčevalnico. Skušal je popraviti svojo nespamet, kakor je vedel in znal. Božji služabnik, vajen takšnih srečanj, ni sprejel povabila, ampak je, smeje se zmedenosti tega reveža, ustregel njegovi prošnji.

Tistega večera se je na jasnem nebu odigraval čudovit prizor. Videti je bilo množico padajočih zvezd ali meteorjev najrazličnejših barv, ki jih ni bilo mogoče šteti, toliko jih je istočasno padalo, se pojavljalo in izginjalo ter se med seboj povezovalo v krivuljah. Astronom p. Secchi jih je naštel okoli 30.000 in p. Denza v Moncalieriju jih je pa v šestih urah 33.000. Menili so, da gre za komet, ki je s svojim repom vstopil v zemeljsko atmosfero. Ko so proti 9. uri zvečer prišli od pevskih vaj, so bili vsi prevzeti od lepote prizora in se niso mogli nagledati tolike lepote. Nekdo, živahnega uma, je vzklikal:

»To so angeli, ki so prižgali svoje lučke zaradi don Boskovega prihoda.«

Ob tej pripombi so vsi tovariši veselo vzklikali »Naj živi don Bosko«. Brez dvoma je don Boskov prihod v njegov zavod povzročil veliko veselje angelom. Vsi salezijanci in vsi dečki so hoteli pri njem opraviti spoved. Tiste dni je bilo opaziti čudovite spremembe v obnašanju: ponavljali so se čudoviti dogodki iz oratorija.

Naslednji dan je don Bosko pisal ravnatelju v Mirabellu.

Lanzo, 19. novembra 1866

Predragi don Bonetti!

Pišem ti iz Lanza. Zelo sem zadovoljen s tukajšnjimi dečki, toda še veliko bolj zaradi povezanosti predstojnikov, asistentov. Govorijo, pridigajo in delajo tako, da bi lahko vzbujali zavist tistih v Turinu in skoraj tistih v Mirabellu, kjer je zbran cvet našega osebja. Amen.

K vam bom prišel 28. novembra s Pelazzo in don Lazzerom, ki bosta prinesla s seboj, kar si prosil. Don Rua je zaposlen s tem, kar si izrekel v svoji odkritosrčnosti, in se nič ne motiš, ko praviš: vse nam pojeste. To zadostuje, da ga spodbudimo k bolj zavzetemu sodelovanju v smislu, kakor nakazuješ. Jaz se bom postavil med oba in rekel: tertius gaudet (tretji ima dobiček).

Pošlji mi spisek tistih, za katere veš. Tako se bom mogel hitreje povezati z njimi. Želim, da bo za praznik sv. Karla splošni odpustek za vse. Izbrišimo preteklost, očistimo sedanji madež, odločno se zavzemimo, da bi vsi postali sveti, z menoj vred, seveda.

Mir in blagoslov tvoji hiši in vsem njenim prebivalcem. Pozdrave vsem, tako moškim kakor ženskam!

Presveta Devica naj nam pomaga, da bomo šli po poti, ki vodi v nebesa. Amen.

Ves tvoj v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Dne 21. novembra je don Bosko zapustil Lanzo in v Mondoniu se mu je izpolnila želja njegovega srca, ki jo je nosil s seboj že več let. Spomin na Dominika Savia je bil blagoslovljen. Iz tisoč razlogov ni mogel pozabiti fanta, ki si je tako zelo zaslužil njegovo ljubezen. Skušal ga je počastiti na vse načine, ki so se mu zdeli najbolj učinkoviti.[23]

Vse od leta 1859 so nameravali pri ministrstvu vložiti prošnjo za dovoljenje za prenos Dominikovih zemeljskih ostankov iz Mondonia v Castelnuovo. Prošnjo bi vložili v imenu očeta Karla Savia. Don Bosko je naročil svojemu velikemu prijatelju don Aleksandru Allora, da bi se pozanimal za zakonske predpise. Dobri duhovnik mu je 11. novembra 1859 iz Castelnuova d'Asti poročal o uspehu svojega prizadevanja:

»Ko sem vprašal sodnika, ali zakon dovoljuje zunanje slovesnosti, kot na primer spodobno spremstvo trupla, ali se mora vse narediti ponoči, je dejal, da cerkvenega pogreba ni mogoče več ponoviti in je treba truplo takoj pokopati. Kar se tiče civilnih in verskih slovesnosti med potjo, v cerkvi in na pokopališču, ni omejitve. Vendar javna zdravstvena služba priporoča, da se prenos trupla opravi ponoči.

Moje mnenje je, da če bi na kolikor mogoče primeren način izkazali čast posmrtnim ostankom, ki so pripadali duhu tako dragega in občudovanja vrednega mladeniča, bi bilo to v veliki meri pobožno in vzgojno dejanje. Sicer pa stvar tudi ne more biti drugačna, kajti veliko je že takih, ki imajo za svojo dolžnost, da se mu zahvaljujejo za prejete dobrote in ga imajo radi zaradi spomina na njegove izredne kreposti. Naj nam naslednji nedavni dogodek pokaže, kako mogočno deluje na pobožne in verne ljudi prepričanje, da je modri in pobožni fant veliko pretrpel za Jezusa Kristusa in da njegova priprošnja veliko zaleže v korist nas umrljivih ljudi.

---

23 Dodatek 6.

Neka žena, ki je zelo trpela zaradi težkega poroda, se je spomnila, kako so nekateri občudovalci Savievih kreposti prejeli milosti od njega, in kar nenadoma vzkliknila 'Torej, dragi moj Dominik', ne da bi dodala kaj drugega. In zgodilo se je, da je bila žena v trenutku rešena vseh bolečin.«

Toda načrta za prenos Savievega trupla iz Mondonia v Castelnuovo niso izpeljali. Leta 1864 so se odločili, da bi krsto z Dominikovimi ostanki preložili v drugo krsto, utrdili dno groba in krsto položili nazaj ob zidu kapelice sv. Sebastijana na pokopališču v Mondoniu. V mesecih novembru in decembru so zaprosili za potrebno dovoljenje pri pristojnih oblasteh, vendar tudi tega drugega načrta niso uresničili.

Ob tej priložnosti je don Bosko sestavil nagrobni napis, ki ga sicer niso vklesali v kamen, je pa ostal med njegovimi papirji in jasno kaže, kako zelo je cenil svojega svetega gojenca.

TUKAJ
POČIVA V MIRU
RUPLO ANGELSKEGA MLADENIČA
DOMINIKA SAVIA
ROJENEGA V RIVI DI CHIERI 2. APRILA 1842.
POTEM KO JE KREPOSTNO PREŽIVEL OTROŠTVO
V CASTELNUOVU D' ASTI,
JE VEČ LET V ZVESTOBI IN ČISTOSTI
SLUŽIL BOGU
V ORATORIJU SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA
V TURINU
IN JE DANES ZJUTRAJ 9. MARCA 1857
SVETO UMRL V MONDONIU.
ZARADI NEDVOMNIH ZNAMENJ, DA GA JE
GOSPOD IZREDNO LJUBIL,
SO NJEGOVO TRUPLO PRENESLI
Z JAVNEGA POKOPALIŠČA
DNE …… 1864
NJEGOVI PRIJATELJI IN TISTI, KI SO
BILI DELEŽNI NJEGOVEGA NEBEŠKEGA VARSTVA
TER HVALEŽNO IN NEPOTRPEŽLJIVO PRIČAKUJEJO
ODLOČILNO BESEDO NEZMOTNE MATERE
SVETE CERKVE

Pobožni načrt je bil izpeljan komaj leta 1866, četudi je bil narejen že 1864, kakor moremo razbrati iz naslednje listine.

Župnija v Mondoniu
Potrdilo o izkopu in ponovnem pokopu trupla Dominika Savia.

V Gospodovem letu 1866, dne 21. novembra ob devetih dopoldne, sem jaz, podpisani župnik, v navzočnosti in sodelovanju podpisanih prič na pokopališču imenovane župnije dal izkopati truplo tam pokopanega Dominika Savia. Ko so navzoči, ki so prvikrat pokopali umrlega in pozneje obnovili krsto, ugotovili njegovo istost na osnovi zanesljivih znamenj, sem dal pozorno dvigniti okostje, ki je bilo nedotaknjeno in popolno, medtem ko so bili rožni venci in svetinjice, ki so jih položili v grob, popolnoma razjedeni. Dal sem si izročiti kost za kostjo in jih lastnoročno položil v novo za to izdelano krsto, po pravilih osteologije, vsako na svoje mesto, tako je bilo okostje znova zloženo v novi krsti. Na eno stran lobanje sem položil vse razpadle koščke rožnih vencev in svetinjic, na drugo stran pa bakreni kovanec za deset centov iz istega leta. Nato sem povabil navzoče, da vse točno preverijo, in dal zapreti krsto z železnimi vijaki. Nato so krsto previdno dvignili in položili v grob, ki je bil pripravljen v zadnji steni pokopališke cerkve svetega Fabijana in Sebastijana, tako da je pod oltarjem imenovane cerkve. Nato sem dal zazidati zgoraj imenovano steno, ki je bila podkrepljena s posebnim obokom. Zatem smo naredili še lok znotraj cerkve nad grobom, ki je tako zaščiten od vseh strani in kjer se nadaljujejo dela na oltarju, tako da bo vse primerno ustrezalo pomembnosti dogodka.

V potrditev izjavljenega se podpisujem skupaj s tistimi, ki so bili navzoči pri opravilu.
Alojzij Mussa, župnik
Janez Rissone, zidarski mojster, graditelj oltarja
Evazij Peila, zakristan, izdelovalec krste
Jožef Serra, nadomestni občinski svetnik, priča
Alojz Molino, grobar
Z znamenjem križa + Alojz Robina, nepismena priča, gospodar

Kamniti spomenik z napisom na tem grobu so pripeljali iz Genove; za uslišano prošnjo ga je darovala hvaležna oseba.

44.
POGLAVJE

Odstranjene vse omejitve z dekretom, ki škofom dovoljuje vrnitev v njihove škofije –Spoštovanje kardinala De Angelisa do don Boska – Napoved njegove skorajšnje vrnitve v škofijo – Rešitev iz prisilnega bivališča; obisk v oratoriju; odhod v Fermo – Don Bosko sprejme sinove železničarjev – Povabilo železniški upravi na gledališko predstavo njim v čast – Don Bosko v Mirabellu: učinek nekega blagoslova – Ugovori, ker so oratoriju tuji ljudje potovali s popustom – Don Boskov odgovor za obrambo – Priznanje zaupanja oratoriju

Dne 16. novembra je minister Ricasoli preklical odredbo, izraženo v okrožnici z dne 22. oktobra, s katero so bili izključeni od vrnitve na svoj škofovski sedež prelati, ki so se zatekli v Rim ali v tujino. In vsi škofje so se, ne da bi koga vprašali za dovoljenje, vrnili na svoje sedeže. Edini, ki je ostal v Turinu, je bil kardinal Filip de Angelis, nadškof v Fermu. Leta 1861 zaprt v hišo lazaristov, ni hotel nikdar zapustiti pripora, niti zato, da bi obiskal mesto, imel se je za jetnika. Človek globokega in obširnega znanja, nadvse pobožen in kreposten, je na zadnjem konklavu po Piju IX. prejel največ glasov za papeža. Sektaši so se ga bali zaradi njegove trdne odločenosti proti vsemu, kar bi moglo škoditi krščanskemu ljudstvu in ga odvračati od njegovih dolžnosti. Njegovo izgnanstvo je trajalo zato tako dolgo, ker ni hotel prekiniti svojih odnosov s teologom Margottijem.

V teh sedmih letih ga je don Bosko od časa do časa obiskal in med njima se je spletlo tesno prijateljstvo. Kardinal se je živo zanimal za vse, kar se je tikalo oratorija, tako zelo, da je z im, ki mu ga je omenil, rad govoril o vsem, kar se je tam dogajalo. Božji služabnik mu je na dolgo poročal o milostih, ki jih je presveta Devica naklanjala njegovim fantom in kako jim je od časa do časa razodela tudi prihodnost. Njegova eminenca ga je poslušal z otroško preprostostjo in večkrat ga je prosil, da bi mu povedal kaj o njegovi prihodnosti.

Nekega dne, še preden so bili objavljeni ministrski odloki, ga je kot po navadi šel obiskat. Namesto da bi sovraštvo do duhovščine po toliko krutostih pojenjalo, se je še bolj razbesnelo v neki stranki v parlamentu in eden izmed poslancev je celo predlagal zakon, po katerem bi morali duhovniki odložiti talar in hoditi oblečeni kakor laiki. Vse je kazalo na novo preganjanje. S tem se je rešitev kardinala močno odmaknila.

»No, don Bosko,« mu je zaklical kardinal, kakor hitro ga je zagledal, »ali veste kaj o moji prihodnosti?«

»Eminenca, pripravite kovčke, kajti kmalu se boste lahko vrnili v Fermo.«

»Vrniti se v Fermo? Sedaj? V tem boju, ki se bije proti duhovnikom?«

»Pa je vendar tako. Mati Božja Marija je to povedala enemu izmed naših dečkov.«

»Prav. Takoj ko bom svoboden, se bom odpravil, kamor me kliče dolžnost. Toda prej bom prišel v oratorij, da vam povrnem obiske, ki ste mi jih naredili, in da se materi Božji Mariji zahvalim za vse njene dobrote.«

»Zagotavljam vam, da vas bomo nadvse slovesno sprejeli.«

»In mi boste predstavili mladega preroka?«

»Brez dvoma. Zelo pazim nanj, da si ne bo bogve kaj domišljal. V vsakem primeru vam ga bom predstavil.«

Don Bosko je še istega večera pripovedoval o tem pogovoru v obednici pod stebriščem v navzočnosti don Francesia in don Berta. Vsi so se čudili, kajti zdelo se jim je nemogoče, da bi se napoved mogla uresničiti. To še toliko bolj, ker fantje, o katerih se je govorilo, da so deležni posebnih milosti, niso bili nič posebnega glede nadarjenosti in drugih sposobnosti, niti niso uživali posebnega ugleda med tovariši. Res je sicer, da zna ponižnost skrivati tudi najlepše kreposti. Treba pa je še dodati, da je don Bosko, ko je med gojenci odkril kakega takega dečka, navadno z njim ravnal zelo zadržano z namenom, da bi ostal ponižen. Zato niso mogli uganiti, koga je imel v mislih, ko je rekel, da se je priporočil nekemu fantu, da bi molil v tisti namen in potem dobil sporočilo za uglednega pregnanca.

Toda napoved se je na nepričakovan način uresničila. Nekaj tednov pozneje je kardinal prejel sporočilo, da naj se vrne na svoj sedež. Njegova eminenca se je zadržal v Turinu samo še en dan, to je bilo 23. novembra, ki je bil v oratoriju slovesen in prijeten dan. Potem ko je daroval sveto mašo pri Mariji Tolažnici, je prišel v oratorij in vstopil v učilnico, kjer mu je don Francesia prebral lepo deklamacijo, v kateri so opisani trudi in težave, ki jih je pretrpel iz ljubezni do Boga, zaradi zvestobe Kristusovemu namestniku in v obrambo Cerkve.

Kardinal je vsem govoril iz polnosti svoje dobrohotnosti in povedal, da je tistega jutra prosil Boga tudi zanje, ker so tudi oni molili zanj, da bi se mogel čim prej vrniti v svojo škofijo. Obljubil jim je, da bo ob svojem obisku v Rimu o vsem poročal svetemu očetu in jim sam pomagal v vsem, kakor bo pač mogel.

Na koncu so se dva po dva približali h kardinalu in mu poljubili prstan. Don Bosko je stal ob strani. Kardinal je želel spoznati dečka, ki je napovedal njegovo izpustitev. Toda dečka ni bilo na spregled.

Iz oratorija je šel v Cottolengo. Naslednjega dne je odpotoval iz Turina. V nekem pismu svojim škofljanom je takole pisal: »V veliko zadoščenje nam je, da omenimo previdnostni oratorij fantov, ki je na poseben način postavljen pod varstvo sv. Frančiška Saleškega in velike Device Pomočnice, ki ga je ustvarila in ga vodi gorečnost nekega ubogega duhovnika.« V Fermu sta ga duhovščina in ljudstvo sprejela z velikim navdušenjem, veseljem in spoštovanjem.

Ko je kardinal odšel, je don Bosko menil, da bi v znamenje spoštljive vljudnosti do gospodov v upravi železnic, s katerimi je bil, kakor tudi z ministrstvom javnih del, v dobrih stikih, naredil posebno gesto.

V zavetišče oratorija je bilo sprejetih veliko otrok železničarjev. Tudi oktobra tega leta je na priporočilo načelnika oddelka za promet ministrstva sprejel še več novih.

Uprava železnic severne italije *Turin, 1. oktobra 1866*

Načelnik sprevodnikov teh železnic Zanino Maggiorino mi je sporočil, da bi z večjo gotovostjo mogel računati na sprejem svojih dveh sinov v zavod, ki ga vodi vaša uglednost, če bi mogel dobiti priporočilno pismo tega urada.

Zaradi dobrih poročil iz preteklosti imenovanega prosilca, ki ni dal razloga za kakršnekoli pritožbe, kakor tudi zaradi izrednih sposobnosti, ki jih je pokazal pri opravljanju svoje službe, in zlasti še zaradi težke nesreče, ki ga je zadela s smrtjo njegove žene, ki mu je zapustila sedem otrok v največji bedi, se čutim dolžnega, da ga priporočim vaši uglednosti s prošnjo, da bi ustregli njegovi želji.

Prepričan, da bo vaša uglednost znala storiti največjo dobroto, ki je mogoča v tem primeru, imam čast, da se vam lahko zahvalim, in izrabljam priložnost, da izrazim svoje globoko spoštovanje.

Načelnik prometa C. Bachelet

Prav tako je tega leta na priporočilo Direkcije železnic vstopil v oratorij Ernest Canonica, sin Julija.

Toda kljub velikim don Boskovim zaslugam je Direkcija železnic bila na tem, da bi mu ukinila znižano ceno za njegove gojence za potovanje po železnici. Po zaupni poti so Božjega služabnika opozorili njegovi prijatelji zaupniki.

Vendar se don Bosko ni odpovedal svoji genialni misli, ki so mu jo mogoče svetovali tisti, ki so hoteli odvrniti od njega to grožnjo.

Zato je iz Mirabella pisal vitezu Oregli:

Predragi gospod vitez!

V ponedeljek sem skušal govoriti z vitezom Du Houxom, glavnim direktorjem železnic. Toda prav tisto popoldne je predčasno zapustil urad. Nato sem govoril o zadevi z njegovim tajnikom, ki je vse mirno poslušal, vendar ni ničesar odločil, prepričan, da mora o tem odločati njegov predstojnik.

Bodite zatorej tako prijazni in dajte v branje zadnje povabilo. Če ne bo imel nič proti, bomo primerno popravili in potem razmnožili, kakor bo pač želel.

Pripravljamo se, da bomo jutri veselo praznovali svetega Karla. Dečki so precej dobro razpoloženi. Z nami bo prišel na praznik škof iz Casaleja.

Bog naj blagoslovi vas in vaše napore in me imejte v Gospodu za vaše uglednosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Mirabello, 28. novembra 1866

Don Rua je pisal gospodu Du Houxu in ga vprašal, ali je primerno, da gospodom v Upravi železnic Severne Italije pošlje povabilo in če bi mogoče oni, ki poznajo svoje osebje, poskrbeli za izročitev povabil.

Don Bosko je vitezu naročil, da bi vse pripravil za akademijo v čast Uprave železnic. V prvi vrsti je želel pokazati tem gospodom veliko število fantov in velik pomen celotne ustanove. Vabilo se je glasilo:

Gojenci Oratorija sv. Frančiška Saleškega so v želji, da bi izrazili svojo hvaležnost velezaslužni Upravi železnic severne Italije, pripravili večerno gledališko predstavo v imenovanem zavodu prihodnjo nedeljo 2. decembra zvečer ob 6.30, ko vsi glasbeniki obhajajo praznik svete Cecilije. Zato vas spoštljivo vabijo, da bi s svojo navzočnostjo v spremstvu oseb, ki bi jih pripeljali s seboj, počastili to slovesnost. Najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Medtem se je v Mirabellu primeril omembe vreden dogodek. Vincenc Provera, ves navdušen za svoj zavod, je v naglici skušal prehoditi stopnice, ki so vodile iz sobe, kjer so pripravljali pogostitev za povabljene, v kuhinjo in se tako spotaknil, da si je zvil nogo. Zato se je napotil domov, legel v posteljo in dal poklicati zdravnika, ki je predpisal vse potrebno. Proti večeru, kakor hitro so gostje odšli in se je tudi škof poslovil, se je don Bosko odpravil k Proverovim. Vincenčeva noga ni bila samo zatekla, temveč vsa črna od krvi, ki se je zbrala v gležnju. Koliko je trpel, ni bilo mogoče ugotoviti, ker je njegova krepost znala skriti bolečine. Ko mu je don Bosko podelil blagoslov, mu je dejal:

»Dragi moj, stori vse, kar ti je predpisal zdravnik. Imej vero in jutri me boš s kočijo odpeljal na železniško postajo v Giarole ali v Borgo San Martino.«

Priporočil mu je kratko molitev. Naslednjega jutra je dobri Vincenc vstal iz postelje in ves vesel odpeljal don Boska na postajo, kakor da se ne bi nič zgodilo. To je večkrat potrdila Karolina Provera, redovnica Zvestih tovarišic.

Ko se je don Bosko vrnil v Turin, mu je vitez zagotovil, da so bila opravljena vsa naročila, ki jih je poslal iz Mirabella. Istočasno pa so mu izročili pismo Železniške uprave, v katerem so ostro obsojali zlorabe, ki so jih delali nekateri, ki niso pripadali oratoriju, pa so izrabili popuste, priznane samo članom družine oratorija.

Don Bosko je odgovoril:

Velespoštovani gospod!

Preden sem odgovoril na pismo, ki mi ga je vaša uglednost blagovolila poslati v zadevi zlorabe vozovnic s popustom, ki jih je Železniška uprava severne Italije naklonila naši ustanovi, sem se dal temeljito poučiti o vsej zadevi. Kajti od vsega začetka sem dal stroga navodila za uporabo te usluge, da bi izključil vsako zlorabo.

Ugotovil sem, da je v nekaterih primerih namesto asistenta tega zavoda bilo navedeno ime istega, ki je spremljal fanta. Spremljevalec je bil bodisi kak sorodnik ali dobrotnik gojenca, ki je pospremil otroka domov ali v zavod. O tem smo vedno vprašali postajenačelnike, ki so ob dejstvu, da dečki bodisi zaradi nezadostne starosti ali nespretnosti niso mogli sami potovati, uvideli, da jim je potreben spremljevalec.

Zgodilo se je tudi, da smo ob določenih primerih poslali neizpolnjeno vozovnico dečkom, ki so se morali vrniti v zavod. Poslali smo jih neizpolnjene, ker nismo vedeli za dan odhoda in nam ni bila znana oseba, ki naj bi gojenca spremljala. Če je bilo to mogoče neprimerno, bomo v prihodnje storili vse, da se kaj takega ne bo več zgodilo.

Ker je mogoče prišlo do zlorab s strani neznanih oseb, bomo v prihodnje podvojili skrb, da se kaj takega ne bo več ponovilo. Rad bi povedal dve stvari:

1. Prosim, da ne bi pripisovali naši ustanovi nobene tozadevne krivde, ker je vsako tako ravnanje popolnoma zunaj naših namenov in določil zavoda.

2. Če bi se pojavila kaka nerednost, predlagam, da bi strogo kaznovali krivca, kakor to predvidevajo pravila Železniške uprave, in tako preprečili bodoče zlorabe.

Verjemite mojemu velikemu spoštovanju in hvaležnosti. Vaše uglednosti vdani služabnik

Turin, 30. novembra 1866 *duh. Janez Bosko*

Dne 2. decembra je bila v oratoriju napovedana gledališka predstava, vendar povabljenci niso prišli. Gotovo so pisma s povabili obležala v Upravi. To je budilo strah, da so oratoriju odvzeli znižano voznino za vlak. To bi bila za fante velika izguba, saj so plačevali komaj četrtino celotne cene.

Toda ali je bilo don Bosku mogoče preprečiti vse zlorabe, ko so vozovnice v zaprtih ovojnicah pošiljali naravnost stotinam fantov in so šle skozi stotine

neizkušenih rok, ki so bile dostikrat tudi površne in mogoče brez vesti? Je bilo mogoče biti pozoren na toliko oddaljenih krajev? Ali je tudi dobrotnik, ki je naklonil uslugo, mogel predvideti vse nepoštenosti? Nikakor ne valimo krivde za tako strog poseg na nikogar, kajti samo po sebi se razume, da mora Uprava braniti svoje koristi. Vendar pa nikakor ne smemo misliti, da don Bosko ni zastavil vse svoje moči, da bi vse pravilno potekalo.

Tako so maja meseca tega leta dali v obtok nove bankovce Kraljevske zakladnice. Ker je bilo ogromno dela, je zakladnica poslala don Bosku veliko število zvezkov z bankovci po pet lir, ki jim je bilo treba napisati zaporedno številko. To kaže na veliko zaupanje v poštenost don Boskovih fantov. Don Bosko je to nalogo zaupal Jožefu Buzzettiju, ki je izbral najbolj za to nalogo zanesljive fante. Ko so zvezke vrnili, ni manjkal niti en bankovec.

45.
POGLAVJE

Italijanska vlada obnovi dogovor z Rimom o imenovanju škofov na izpraznjena škofovska mesta – V ta namen pooblasti Mihelangela Tonella – Razlogi za naklonjenost nekaterih ministrov do don Boska – Don Boskov odhod v Firence; njegovo uboštvo – Don Bosko se ustavi v Genovi – Prihod v Firence – Sinček markize Uguccioni in dve ozdravitvi – Ministrski predsednik priporoči don Bosku, da bi pomagal Tonellu pri razgovorih o škofih – Plemenito don Boskovo stališče, ki sprejme ponudbo, vendar postavi pogoje – Tonella sprejmejo v Rimu – Don Boskov seznam stvari, ki jih mora opraviti v Firencah – Obisk pri raznih ministrih – Obljubljene in podeljene podpore

Potem ko so se izgnani škofje vrnili na svoje škofovske sedeže, je vlada nameravala pustiti brez škofov tiste škofije, kjer ni bilo škofov. Na tak način bi najlaže odpravili škofije, ki jih je vlada hotela ukiniti. Toda svarilni Napoleonov nasvet je premagal pomisleke. On je skušal po imenovanju škofov priti v trgovinsko zvezo s papeško državo. Poleg tega so skušali papeža pridobiti za politično privolitev kraljevini Italiji in s tem vsaj na posredno priznanje italijanske države. Zato so poklicali v Firence odposlanca Ksaverja Vegezzija in mu ponudili mesto posrednika v Rimu. Za to ga je prosil sam kralj Viktor Emanuel. Toda on je iz zdravstvenih razlogov zavrnil tako kraljevo ponudbo kakor ponudbo vlade. Tedaj so to zadevo izročili posredniku Mihelangelu Tonellu, profesorju kanoničnega in rimskega prava na univerzi v Turinu, kjer je bil dvakrat rektor. Rojen ob koncu 18. stoletja v bližini Pinerola, je postal doktor prava in že zelo mlad član Zbora pravnikov ter bil od 1853 štiri leta član Državnega sveta. Nekaj časa je bil poslanec in potem senator. S svoje univerzitetne stolice in iz spisov, ki jih je priobčil o kanonskem pravu, je sicer na zelo mil način in zelo umirjeno zastopal regalistična stališča, ki so jih po izročilu zastopali v Piemontu. Bil je zelo dobrega srca.

Tonello je 6. decembra sprejel ponujeno mu posredniško nalogo v Rimu in bil pripravljen ponovno začeti razgovore. Navodila, ki jih je prejel od ministrskega predsednika Ricasolija in pravosodnega ministra Borgattija, so se glasila: ničesar predlagati, temveč sprejeti ali zavreči morebitne ponudbe. Kar se tiče vzdrževalnine za škofe, se je treba držati obstoječih zakonov. Isto velja za izvajanje zakonov, kakor tudi za zakone o redovih in cerkvenih ustanovah. Vlada si pridržuje pravico, da Svetemu sedežu predloži mogoče kandidate za izpraznjene škofijske sedeže za vse kraljestvo.

Velikodušno srce Pija IX. je skušalo najti način, kako bi izpraznjena škofijska mesta zapolnil z novimi škofi, vendar ni pokazal pravega navdušenja za te razgovore, ker bi utegnili biti past in bi se končali kakor že prejšnji, ki jih je vodil posrednik Vegezzi. Ali niso medtem še naprej napadali Cerkev z njenimi škofi, redovniki, časnimi dobrinami, njenih pravic in zakonov? Z druge strani pa ni bilo nič uradno izrečenega in tudi kake izjave niso hoteli dati.

Zato je bilo treba najti neuradnega posrednika med Svetim sedežem in ministrskim odposlancem. Za to nalogo so imeli za sposobnega don Boska. Niso pozabili na pripombe in navodila, ki jih je on dal ministru Lanzi prejšnje leto, in vsi so vedeli, kako ga je papež upošteval in mu bil naklonjen.

Znano je bilo, da je bil don Bosko vedno popolnoma privržen papežu. Prav tako so vedeli, da ni bil pripadnik kake stranke ali načelni nasprotnik kogarkoli. Zavračal je duha nekaterih zakonov, vendar je znal priznati dober namen, ki ga je imel zakonodajalec, čeprav je brez rezkosti povedal tudi zadržke.

Don Bosko se je v besedah in dejanjih pokazal do vseh, prijateljev in nasprotnikov, spoštljiv, uslužen in odločen v pravih mejah ter previden in premišljen v ravnanju. Tudi ko je moral koga resno pokarati, ker si je to zaslužil, je znal opozorilo omiliti s kako pohvalo in se tako držati pravila svetnikov: »Vstopiti z njihovimi željami in izstopiti z našimi zahtevami.« Vstopiti z njihovimi željami pomeni priznati njihove dobre strani, ki jih imajo, ker nam to odpira možnost, da bomo uveljavili naše pričakovanje, to je pravice vere in pravičnosti. Njegovo odkrito in ljubeznivo obnašanje je vzbujalo zaupanje.

Don Bosko je bil o vseh načrtih obveščen po zaupni poti, obenem pa je o vsem točno poročal papežu. Zato se je v pričakovanju Ricasolijevega povabila brez vse naglice odločil, da bo šel v Firence, kjer je moral urediti še veliko drugih opravkov.

Ko se je odpravljal na pot, je bil tako neprimerno oblečen (bili smo navzoči), da mu je eden izmed salezijancev moral posoditi klobuk, drugi telovnik in tretji talar. Odpotoval je sam.

Dne 7. decembra 1866 je p. Julij Metti pisal v oratorij, da don Bosko še ni prispel v Firence, in 12. decembra je p. Justin Campolmi iz Firenc poslal zaostanek 4.580,68 lir, ki jih je v tem mestu nabral za cerkev Marije Pomočnice. Med imeni darovalcev je bil cvet florentinske aristokracije.

Medtem je don Bosko podaljšal svoje bivanje v Genovi, kakor moremo razbrati iz pisma doktorja medicine Alojzija Lemoyna, ki nam je sporočil, da je bil don Bosko celo dvakrat na obisku v njegovi hiši, se tam zadržal nekaj časa in prinesel vsem članom družine srečo in zadovoljstvo.

Toda 12. decembra je bil don Bosko že v Firencah in se odpravil v stanovanje gospe Alojzije Casaglia Fedi, prijateljice markize Uguccioni de Nerli, ki je stanovala na Piazza Pitti št. 15. Gospa Alojzija je imela gluhega sina, ki ga je don Bosko šel blagoslovit. To smo izvedeli iz pisma, ki ga je ta gospa pisala don Bosku.

To so novice, ki jih imamo o njegovem potovanju iz Turina v Firence, kjer je bil ponovno gost nadškofa mons. Joahima Limbertija, njegovega velikega občudovalca. Ta prelat se je rad zadrževal z don Boskom v pogovoru o tegobah, ki so težile Cerkev. Nekega večera ga je vprašal, ali bodo Italijani vkorakali v Rim.

»Vsekakor,« je don Bosko odločno odgovoril.

Nadškof se ni mogel vdati v to misel in je prinašal vse mogoče nasprotne razloge. Toda don Bosko je ponovil svojo trditev. Navzoč je bil tudi p. Metti.

Medtem je minister Ricasoli zvedel za don Boskov prihod in ga povabil k sebi.

O čem sta se menila in o tem, kar se je zgodilo pozneje, smo slišali pripovedovati samega don Boska, ko se je vrnil v Turin in v zaupnem pogovoru poročal kanoniku Stanislavu Gazzelli di Rossana iz nadškofijskega kapitlja.

Don Bosko se je torej napotil v palačo Pitti, kjer ga je pričakoval minister. Kakor hitro so javili njegov prihod, mu je Ricasoli vljudno prišel naproti. Toda preden je sedel, je Božji služabnik za trenutek obstal sredi sobane in izjavil:

»Ekscelenca! Vedite, da je don Bosko duhovnik pri oltarju, duhovnik v spovednici, duhovnik med svojimi fanti; in kakor je duhovnik v Turinu, tako je duhovnik tudi v Firencah; duhovnik v hiši reveža, duhovnik v kraljevski palači in ministrski sobani.«

Ricasoli mu je vljudno odgovoril, naj bo miren, ker nihče ni mislil, da bi mu predlagali stvari, ki so proti njegovemu prepričanju. Nato sta oba sedla in začela pogovor.

V želji, da bi storil čim več dobrega, don Bosko ni odbil predloga. Bil je pripravljen sodelovati kot zasebna oseba v Tonellovem poslanstvu s tem, da bi pi-

sal in govoril s tistimi, ki so mu bili naklonjeni. Vendar je tudi pripomnil, da je kraljevski vladi v korist, če se drži italijansko-francoskega dogovora in se ne zoperstavlja imenovanjem, ki bi jih predložil papež, ker bi sicer bil dogovor brez pomena, zavrnitev pa sovražno dejanje.

Minister je privolil in skušal vstopiti v don Boskov način mišljenja. Toda tedaj so ga poklicali na razpravo, ki ji je načeloval sam kralj, in so ministri razpravljali o tej zadevi. Don Bosko je celo dolgo uro ostal sam v tisti sobani.

Končno se je Ricasoli vrnil in z vljudnostjo, lastno diplomatom, don Bosku dal vedeti, da zbor ministrov nima nič proti imenovanju škofov, da bi pa vendar bilo primerno, če bi s Svetim sedežem prej razpravljali o številu škofij in skušali počasi, po določenem načrtu, manjše škofije vključili v večje, kar pomeni, da bi ukinili škofije manjšega pomena.

Don Bosko je odgovoril, da nima namena niti posredno sodelovati s takšnim pogojem, ker nima razloga, da bi dajal predloge vrhovnemu poglavarju Cerkve, kajti on ni poklican, da bi dajal nasvete svetemu očetu. Svetoval mu je, naj odstopi od te zahteve. Zaradi duhovne koristi krščanskega ljudstva je sicer pripravljen iti k papežu, vendar se kraljevski vladi ne spodobi, da bi se vtikala v stvari, ki so v nasprotju z ustavo, dogovori, zakoni in pristojnostjo papežev. Če si ministri to stvar predstavljajo drugače, ne more prevzeti te zaupljive in častivredne naloge in je pripravljen namesto v Rim odpotovati nazaj v Turin in tam ostati.

Ricasoli ga je prosil, naj bi za trenutek počakal. Šel je na zbor ministrov, kjer so odločili, da za zdaj ne bodo odpravili nobene škofije, temveč bodo začeli dogovarjanje o imenovanju škofov na nezasedene sedeže. Končno je minister priporočil don Bosku, naj ob prihodu v Rim naveže stik s Tonellom in mu stoji ob strani v vsem, kar zmore. Ko je Božji služabnik slišal odgovor, je bil zadovoljen in se je odločil, da bo odpravil težave, ki bi se mogle pojaviti.

Naloga, ki jo je don Bosko prevzel, nikakor ni bila lahka. Toda kmalu se je pokazalo, da je prevzeto poslanstvo bilo po Božji volji. Opisal bom dogodek, ki se je v tistih dneh primeril v Firencah in ki ima zapriseženo potrditev v procesu za prištetje našega Božjega služabnika k blaženim.

Markiza Hieronima Uguccioni Gherardi je imela brezmejno rada enega svojih otrok, ki pa je nenadoma zbolel in je kazalo, da bo umrl. Takoj so poslali ljudi, da so po mestu iskali don Boska. On pa je bil na obisku v zavodu somaskov, kjer se je v spremstvu predstojnikov sprehajal iz ene sobane v drugo. Tedaj je prišla gospa markiza, preprosto oblečena in gologlava. Jokala je in kričala,

češ da ji je umrl sin in da naj don Bosko takoj pride, da ga bo obudil v življenje. Navzoči velečastiti možje so se začudili, ko so jo videli v takem stanju, in so menili, da se ji je zmešalo. Toda dobra gospa je še naprej prosila don Boska, naj gre z njo. Don Bosko je ustregel njeni prošnji, ko se je pa približal, je videl otroka nežne starosti, kako je negibno ležal, ves bled v obraz, s steklenimi očmi in brez vsakršnega znamenja življenja. Po prepričanju vseh je že izdihnil. Božji služabnik je takoj pred vsemi začel z molitvijo k Mariji Pomočnici in blagoslovil telesce. Ni še končal molitve, ko je mrtvi zajel sapo, začel dihati, se zganil, se zavedel in se smehljaje obrnil k svoji materi. V kratkem je bil čil in zdrav.

To je bil razlog, zakaj je ta pobožna markiza postala ena največjih dobrotnic don Boskovih ustanov, tako da so jo salezijanci na splošno klicali za našo dobro mamico iz Firenc. Kadar koli je don Bosko potoval skozi to mesto, ga je vedno hotela imeti za svojega gosta in mu na vse mogoče načine izražala svojo hvaležnost in občudovanje. Iz tega razloga sta ona in markiz do smrti ohranila svojo hvaležnost do don Boska, kar je mogoče razbrati iz tisočev pisem, ki jih je markiza pisala Božjemu služabniku.

Don Hiacint Berto, ki je večkrat spremljal don Boska v Firence, je povedal naslednje: »Leta 1873 sem vprašal Božjega služabnika, zakaj mu imenovana markiza in vsa družina izkazujejo toliko spoštovanja, se tako zelo zanimajo za napredek salezijanskih ustanov in si prizadevajo, da bi na vse načine pomagali oratoriju. Don Bosko mi je v zaupnem pogovoru pripovedoval o markizinem sinu. Ona sama mi je večkrat dejala: 'Don Bosko je pravi svetnik. O tem sem prepričana.'«

Markiza ni mogla nikdar pozabiti, kako ji je don Bosko oživil sinčka. To je po letu 1881 večkrat s popolnim prepričanjem pripovedovala don Favstinu Confortoli, v katerega je imela veliko zaupanje.

Leta 1887, ko je bil zadnjikrat v Firencah in se je udeležil kosila pri Uguccionijevih, je markiza navzočim pri mizi spet začela natančno pripovedovati, kako je don Bosko oživil njenega sinčka.

Don Bosko je sklonil čelo, zardel in molčal. To nam je povedal don Karel Viglietti, ki je bil navzoč pri tem kosilu.

Mi sami smo hoteli preveriti ta čudoviti dogodek z vsemi nadrobnostmi, ki so ga spremljale. Povprašali smo don Boska in on je vse do zadnjega potrdil. Toda ko je končal svojo pripoved, je za trenutek obmolknil in z izrazom globoke ponižnosti dodal: »Mogoče pa ni bil mrtev.« Bolj jasnega potrdila si sploh ne bi mogli želeti.

Tiste dni so se pripetili še drugi dogodki, ki samo večajo slavo Marije Pomočnice in ki jim je bil priča sodelavec časopisa Vera Buona Novella (Resnično novo sporočilo) iz Firenc.

Prvi dogodek se tiče neke gospe iz Milana, ki jo je že celih pet mesecev mučila pljučnica in je bila popolnoma izčrpana.

Ko se je don Bosko mudil v tistih krajih, ji je svetoval, naj bi se zatekla k Mariji Pomočnici z devetdnevnico z obljubo kakega daru za njeno cerkev v Turinu, ko bo dosegla zaželeno milost.

Neverjetno se sliši, pa je bilo vendar tako, da je gospa še istega dne znova začela opravljati vse svoje družinske naloge, jesti vse vrste hrane, hoditi na obiske, odhajala in prihajala je brez težave iz hiše, kakor da ne bi bila nikdar bolna. Ko je potem končala devetdnevnico, je bila popolnoma zdrava, kakor nikdar prej.

Neka druga gospa je že tri leta trpela zaradi srčne napake z vsemi neprijetnostmi, ki jih ta bolezen prinaša s seboj. Temu se je pridružila še vročina in neke vrste vodenica. Bila je priklenjena na posteljo. Njena bolezen je dosegla tako stopnjo, da ji je moral mož voditi roko pri križanju, ko ji je imenovani duhovnik podelil blagoslov. Don Bosko je tudi njej priporočil devetdnevnico v čast Jezusu v presvetem zakramentu in Mariji Pomočnici z obljubo daru za cerkev Marije Pomočnice v Turinu, če bi bila prošnja uslišana. Na sam dan, ko se je končala devetdnevnica, je bila bolnica popolnoma zdrava, tako da je sama sestavila poročilo o svoji bolezni, v katerem pravi naslednje:

»Marija Pomočnica me je ozdravila bolezni, za katero so menili, da ni zdravniške pomoči. Danes, zadnji dan devetdnevnice, sem prosta vseh bolezni in grem jest s člani svoje družine, česar že tri leta nisem mogla. Dokler bom živela, ne bom nehala slaviti moči in dobrote vzvišene kraljice nebes. Trudila se bom, da bom pospeševala njeno češčenje zlasti v cerkvi, ki jo njej na čast gradijo v Turinu.«

Medtem ko je don Bosko v Marijinem imenu blagoslavljal in ozdravljal te in druge bolnike, je 10. decembra prišel v Rim poslanik Tonello, ki se mu je pridružil še njegov kolega odvetnik Calegaris. Pod zaščito in s priporočilom kardinala Petra de Silvestrija se je nastanil na Piazzi di Spagna in 15. decembra ga je sprejel v avdienco papež Pij IX. Dobri papež mu je dal očetovsko vedeti, da ne more spremeniti načel, pripravljen pa je sprejeti tiste rešitve, ki bi omogočale strpno sožitje. Odposlanec se je vrnil z avdience poln ljubezni do Svetega sedeža. Dne 21. decembra se je predstavil kardinalu Antonelliju.

Don Bosko se je medtem trudil, da je uredil čim več svojih zasebnih zadev. Vsakokrat, ko je šel v kako mesto, je razmišljal, kako bi mogel pomagati svojim fantom. Priskrbel si je naslove ljudi, s katerimi bi moral stopiti v stik, in o vsaki stvari si je naredil majhen zapisnik, ki ga je pozorno prebiral in skušal dosledno izpeljati. Tako ni ničesar prepuščal naključju, ničesar ni pozabil in je dosledno izpolnjeval zadane si naloge. Ohranil se nam je spisek opravil, ki si ga je sestavil

za ta obisk v Firencah. Prvi del je zajemal prošnje vladi za podpore, usluge in odlikovanja. V drugem delu so navedeni obiski raznim ustanovam in samostanom, naslovi družin, ki so ga povabile na obisk, in natančen datum teh obiskov. Natančno priobčujemo njegove zapiske in podčrtujemo dobroto njegovega srca ob obisku matere pokojnega Ernesta Saccardija, ki ga je vzel s seboj v Turin ob svojem prvem obisku v Firencah.

STVARI, KI JIH MORAM OPRAVITI V FIRENCAH

Pri notranjem ministru za dečke Sott., March., Carretto.
Pri finančnem ministru govoriti z vitezom Cuttica o davkih v Mirabellu.
Ministru za javna dela, gospodu Chiali, vitezu Gautierju, odposlancu Bertini.
Minister za pravosodje za oratorije, grof Cravosio itn.
Odlikovanje za gospoda Barucchija, gospoda don Vincenca Minella.
Prispevek za cerkev.
Družba za zaščito poredneže v.
Obisk grofici Gerini in družini itn.
Prihodnji četrtek ali petek od 7h do 9h zvečer Saccardi.
Sreda in četrtek od 7h do 9h Genta.
V torek kosilo pri grofu Bardiju. Ob 6h na njegovem domu v Via Benci št. 3.
V sredo maša pri dominikancih (Crocetta) ob 7.30h.
Pri gospe Bonamici, Via Ginori, 15-I. V petek popoldne ob 4h.
Ob šestih doma grof Gondi, Firence, v svoji hiši.
V soboto ob 12.30h kosilo pri usmiljenih bratih v bolnišnici Borgo Ognissanti.
Rudolfa Ficciati, vdova po Nenciniju, biva v Borgo Pinti št. 21.
Ema Marija Brocchi, Borgo Pinti št. 17.
Odvetnik Vincenc Landuni, Via Ricasoli št. 55, nasproti Umetniški galeriji, lasten dom.

Božji služabnik je tako hodil iz ministrstva do ministrstva, bil pri notranjem ministru zaradi podpore za gojence, pri ministru za javna dela zaradi tarif na železnici, pri ministru za pravosodje zaradi izdatkov prazničnih oratorijev in pri finančnem ministru za oprostitev davkov. V vseh vladnih uradih so ga ljubeznivo sprejeli in mu obljubili, da bodo skušali ustreči njegovim željam. Priporočili so mu, naj prošnje opremi s potrebnimi potrdili. Tako je tudi storil in nekaj tednov pozneje je prejel zaprošene podpore, četudi niso bile izdatne.

Generalni kraljevski ekonomat cerkvenih beneficijev v Turinu

Generalni ekonomat po podpisanem sporoča, da je vlada njegovega veličanstva iz zaklada Generalnega ekonomata namenila 300 lir za nakup predmetov, ki so potrebni za bogoslužje v oratorijih, ki ste jih vi ustanovili.

Turin, 5. januarja 1867 *Glavni ekonom Fenoglio*

MINISTRSTVO ZA JAVNA DELA; GLAVNI KOMISARIAT SINDIKATA ZA NADZOR ŽELEZNIC

št. 203 Firence, 21. januarja 1867

V odgovor na vašo prošnjo z dne 2. tekočega meseca vam podpisani sporoča, da vam je bila z ministrskim odlokom z dne 9. tekočega meseca dodeljena izredna podpora 600 lir za oratorij, ki ga vodite.

Ukaz za izplačilo vam je dodeljen na osnovi 23. poglavja 1867 dne 14. tekočega meseca.

Zato se vaša uglednost lahko odpravi na blagajno naše Pokrajine in zahteva nakazano vsoto.

Generalni komisar BELLA

FINANČNO MINISTRSTVO

Velečastiti gospod!

Glavni tajnik tega ministrstva je na moj predlog vzel v pretres prošnjo vaše uglednosti in vam dodelil podporo 600 lir z namenom, da vam olajša izplačilo davka na nepremičnine, ki ga mora plačati zavod v Mirabellu.

Obžalujem, da nisem mogel dobiti večje vsote, ker je gotovina za tozadevne podpore zelo zmanjšana in ker po pravilih državnega knjigovodstva takih podpor ni mogoče jemati iz državnega proračuna.

V tem smislu smo tudi sporočili prefekturi v Turinu, da naj vam odločitev obrazloži. Zahvaljujem se vam za izraze hvaležnosti in si želim prihodnje priložnosti, da vam bom mogel pomagati. Istočasno imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

C. CUTTICA

Firence, 23. januarja 1867

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE

Turin, 28. januarja 1867

V sporočilu finančnega ministrstva z dne 21. tekočega meseca je povedano, da je bilo odobreno 600 lir izredne podpore duhovniku Janezu Bosku, ravnatelju Oratorija sv. Frančiška Saleškega v tem mestu.

Iz priloženega prepisa imenovanega odloka je razvidno, zakaj ministrstvo kljub svoji dobri volji ni moglo nakloniti višje vsote.

Prefekt TORRE

Prepis odloka finančnega ministrstva: Glavni tajnik, I. oddelek, št. 2900. Namenjeno gospodu prefektu Turinske pokrajine, dne 21. januarja 1867, v zadevi podelitve podpore Oratoriju sv. Frančiška Saleškega.

V želji, da bi v skladu z možnostmi državnih financ priskočili na pomoč dobrodelni ustanovi pod naslovom Oratorij sv. Frančiška Saleškega v našem mestu, in glede na posebne pogoje, navedene na robu dopisa, je to ministrstvo z današnjim odlokom dodelilo duhovniku gospodu Janezu Bosku, ravnatelju imenovanega oratorija, izredno podporo 600 lir.

Podpisani bi si želel, da bi mogel to dobrodelno ustanovo podpreti z velikodušnejšo vsoto. Toda v soglasju s sedanjimi upravnimi pravili, ki prepovedujejo izdajanje vsake

vsote, ki ni zajeta v proračunu na osnovi državnih dohodkov, in bi bilo zato treba vsoto odpisati iz pasivnega predračuna občasnih izdatkov, ki pa je skoraj popolnoma izčrpan, ni bilo mogoče izplačati višje vsote, ker je bila prošnja vložena po predpisanem roku.

Ko vam sporočamo pojasnilo imenovanemu duhovniku, prosimo gospoda prefekta, naj mu sporoči, da bo odrejena pošiljka kmalu izplačana v blagajno Pokrajinskega urada v Turinu.

Glavni tajnik G. Finali

Prepis je dovoljen za upravne posle. Tajnik prefekture Almosio

46.
POGLAVJE

Don Boskovi zadnji ukrepi v Firencah; združenje krščanskih mater za kapelo sv. Ane v cerkvi Marije Pomočnice – Postanek v Bologni – Lastnik restavracije sprejme don Boskovo opozorilo – Opravi več obiskov in piše don Bonettiju in don Rui – Don Bosko v Guastalli, kjer z grofom Radicatijem skuša pomiriti nasprotnike monsinjorja Rote – Slavnosti v semenišču – Latinska elegija – Don Bosko je za božič v oratoriju – Zahvala mons. Rote za njegov obisk – Vznemirjenje med fanti zaradi napovedi bližnje smrti – Zaradi pritožb se v zadevo vmeša kvestura in Božji služabnik zaupa enemu izmed predstavnikov ime fanta, ki bo umrl – Nepredvidena smrt sobrata, ki je zapustil Družbo – Odposlanec kvesture prizna uresničitev napovedi – Nekdo, ki ne veruje v don Boskove napovedi

V Firencah je Božji služabnik doživel veliko zadovoljstvo ob dejstvu, da se Katoliško branje močno širi in ga zelo cenijo. Oče Dominik Verda iz dominikanskega reda je ustanovil središče za širjenje Branja in je imel sto sedemdeset naročnikov. Ta dobri redovnik se je bal, da bi ga izgnali iz reda in prisilili, da bi odložil redovno obleko. Don Bosko ga je potolažil, češ da pekel verjetno tudi v tem primeru ne bo zmagal, in ga je spodbudil k nadaljnjemu širjenju dobrega tiska.

Tudi za druge svete pobude, ki se jih je lotil, je skušal zagotoviti uspeh in nadaljevanje dela. Markizi Izabeli Gerini je zaupal razprodajo zadnjih loterijskih srečk. Markiza Henrika Nerli, rojena Michelagnoli, je z drugimi gospemi, ki so imele don Boska za svetnika, odprla nabirko za nakup šesterih velikih svečnikov za glavni oltar v čast Mariji Pomočnici. Grofica Virginija de Cambray Digny je ustanovila Združenje krščanskih mater za postavitev kapele v čast sv. Ani v cerkvi Marije Pomočnice v Valdoccu. Nabirka je v ta namen v kratkem prinesla

vsoto sedemsto lir in grofica je 12. aprila 1867 pisala don Bosku: »Prosim vas, da bi šteli pobudo za postavitev oltarja v čast sv. Ani v vaši cerkvi za začeto.«

Sestavila in razširila je tudi določen program.

ZDRUŽENJE

krščanskih mater za postavitev kapele v čast sv. Ani v cerkvi Marije Pomočnice, ki se gradi v Turinu ob Zavetišču sv. Frančiška Saleškega pod vodstvom duhovnika don Janeza Boska z darovi dobrotnikov

Članica združenja postane vsaka, ki se zaveže, da bo plačala sto italijanskih lir v mesečnih obrokih po želji vsake članice, tako da je celotna vsota vplačana v tekočem letu 1867.

Velika pobožnost in odlične kreposti tega izrednega duhovnika, presenetljiv način, kako on samo z darovi vzdržuje več kot osemsto dečkov v zavetišču, za kar nima drugega zagotovila kot dobroto vernikov, gradnja cerkve, ki je že skoraj končana in za katero je bilo izdanih že več kot tristo tisoč lir, vse to zagotavlja krščanskim materam, da Božja previdnost dobro sprejema to pobudo in da bodo molitve, ki se bodo opravljale v tej kapeli, vir mnogih milosti in dobrot za vse njihove družine.

V želji, da bi moglo sodelovati čim večje število mater, sprejemajo pobudnice tega združenja vse, tudi najmanjše darove, ki se bodo zbirali, da se doseže vsota šest tisoč lir, potrebnih za dograditev kapele in oltarja.

Prva, ki je kupila tako delnico, je bila markiza Pavlina Guicciardini. Kot odlična pobudnica je poslala don Bosku prispevke za mesec september.

Dne 18. decembra 1866 je don Bosko pisal plemeniti predstojnici oblatk v Tor de' Specchi:

Velezaslužna gospa!

Ne bojte se ničesar. Molite in upajte. Skupnost, o kateri mi poročate, naj se umiri in zaupa v Gospodovo dobroto. Priporočil bom Gospodu tiste, ki mi jih navajate.

Tudi vi molite zame in za moje fante. Upam, da vas bom mogel kmalu osebno pozdraviti.

Ostajam vaše uglednosti vdani služabnik.

Firence, 18. decembra 1866 *DUH. JANEZ BOSKO*

Videli bomo, kako so se don Boskove napovedi za Tor de' Specchi odlično in trajno uresničile.

Zjutraj 19. decembra je Božji služabnik prispel v Bologno in šel v restavracijo železniške postaje na zajtrk. Ker je bila kvatrna sreda, je prosil za kako postno jed. Ko je slišal, da je nimajo, je lastniku restavracije na lep način izrazil svoje nezadovoljstvo. Njegovo opozorilo so dobrohotno sprejeli, in ko se je Bosko drugič spet znašel v Bologni in je bil petek, ga je lastnik restavracije prepoznal in mu dejal: »Pridite, pridite, gospod opat. Sedaj kuhamo tudi postne

jedi.« Don Bosko se je ustavil v restavraciji za kosilo. O tem nam priča don Janez Turchi.

Prvi dan svojega prihoda v Bologno je don Bosko šel k župniku pri San Martinu in obiskal markiza Bevilacqua in Malvezzi ter druge gospode. V župnišču je pisal ravnatelju malega semenišča v Mirabellu in prefektu oratorija.

Predragi don Bonetti!

Pišem ti iz Bologne, kjer sem se ustavil za nekaj ur. Danes zvečer bom v Guastalli in jutri zvečer v Turinu.

Pošlji mi, ne da bi iskal izgovore, obračun premičnin za preteklo leto, in če imaš potrdila, tudi ta. Upam, da nam bodo dajatve vrnili. Povej bratoma Bartoloni, da sem govoril z njuno materjo, da ji gre dobro in želi, da bi postala oba svetnika. Drugo jima bom sporočil ustno.

Vesele praznike vsem, ki sestavljajo krdelce svetih v malem semenišču v Mirabellu. Amen.

Vdani v Jezusu Kristusu DUH. *Janez Bosko*
Bologna, 19. decembra 1866

Don Janezu Bonettiju, ravnatelju malega škofijskega semenišča v Mirabellu (Monferrato).

Predragi don Rua!

Sem v Bologni, danes zvečer bom v Guastalli in jutri zvečer v Turinu, če bo Gospod tako hotel.

Če potrebuješ denar, vzemi obrestne obveznice don Minelle. Če ga boš srečal, mu povej, da se je njegova zadeva srečno končala.

Vsi nebeški blagoslovi nate in na celo našo družino in imej me v Gospodu vdanega.
Bologna, 19. decembra 1866 DUH. *Janez Bosko*

Don Boska so vsi veselo pričakovali v Guastalli, kjer je bil tudi turinski podprefekt grof Radicati z namenom, da bi skupaj počastili monsinjorja Roto. Oba obiska sta bila predvidena, kajti duhovščina bi gotovo zaprosila za sprejem pri don Bosku in civilna oblast bi hotela pozdraviti grofa. Nikakor še ni prenehal odpor proti temu svetemu prelatu zaradi njegove apostolske odločnosti. Vsi so pričakovali, da bi ob tej priložnosti kaka pomirjevalna beseda mogla pomiriti duhove.

V semenišču so Božjemu služabniku pripravili veličasten sprejem in prebrali naslednjo pesnitev.

JOANNE BOSCO

Asceterii S. Franc. Sal. ad Urb. Taurinam
Moderatore Optimo
et Com. C. Radicati Urbi Regendae Altero Praefecto
convenientibus Episcopum Guastall.

Rhetoricae Studentes ex Sem. Alumnis
gaudii sensa dabant versibus
adspectus eorum laeti alacres
legebant.

ELEGIA
Fortunata dies! Nostris succede, Joannes,
Sedibus: et grati gaudia cordis habe.
O tu, cui pueros neglectos Itala tellus
Mittit ab Alpinis montibus ad Siculos;
Quique animos teneros cunctis virtutibus ornas,
Et vere mater diceris atque pater;
Exiguae turbae juvenum modo percipe sensa,
Quae tibi demisso carmine significat.
O mihi si faveat, dexterque inspiret Apollo!
O mihi si liceat vincere Virgilium!
Quae musae poterunt meritas tibi solvere laudes?
Virtutes valeat quis celebrare tuas?
Exul erat pastor: dulcesque reliquerat aedes;
Hei mihi quot lacrymis lumina fessa madent!
Ast fletus cohibe, Petre: te manet hospita sedes,
Quae tantis poenis dulce levamen erit.
Hic te de pueris sepient pulchro ordine mille;
Hic pietas, amor hic, denique Boscus adest.
Quidque Taurini tibi fundent undique gentes
Obsequia? Omnis te dives egensque colet:
Quique Gubernator populi legumque recepit
Fraena, vel ipse tuus splendidus hospes erit.
O bene perfugii sua Pastor vincla vocavit
Aurea! Bosche, tibi debitor ille fuit.
Usque tibi faveant Superi, coeptisque secundent
Magnis, freta Deo quae fuit ausa manus.
Irrita nec voveo: Deus haud sua verba retractat;
Hospes divini pignus amoris habet.
Atque ubi quos terrae debes, impleveris annos,
Inter splendesces agmina Coelicolum.
Donec amicitiae firmissima jura manebunt,
Nostro, Bosche, tui corde vigebit amor.

Dne 20. decembra 1866 je bil don Bosko v Turinu, da bi s fanti končal božično devetdnevnico. Don Cagliero je od mons. Rote prejel pismo, v katerem je bilo rečeno:

»27. decembra 1866. - Zelo sem hvaležen don Bosku za obisk, ki mi ga je naklonil, in želel bi, da bi tudi on bil zadovoljen z menoj, kakor sem bil jaz vesel njegovega nenadnega presenečenja. Angel in Jakob sta storila, kar sta mogla v

naših bednih okoliščinah, in upam, da so dobrohotni obiskovalci dejali, da če ni učinka, pa je vsaj dobra volja, ki jo je treba pohvaliti. Obnovite, prosim, našemu predobremu don Bosku in gospodu Radicatiju, če ga boste kje srečali, mojo prisrčno zahvalo. Oratoriju, od prvega do zadnjega, od don Boska do vratarja, moj poklon in pozdrav.«

V tistih dneh se je uresničila ena običajnih don Boskovih napovedi. Javno je namreč na začetku leta povedal fantom, da naj se vsi spravijo z Bogom, kajti eden izmed članov oratorija bo šel še pred božičem v večnost. Tokrat je med gojenci, ki so šele pred kratkim prišli v zavod, nastal velik preplah in nekaj izmed njih se je hotelo vrniti domov. Nekaj staršev, ki so zvedeli za to, se je ob tej žalostni napovedi zgrozilo. Pritožili so se don Bosku in se obrnili celo na kvesturo, kjer so jim obljubili, da bodo stvar raziskali.

V času odmora je prišel v oratorij sam kraljevi namestnik, ne da bi se dal prepoznati. Ni se predstavil don Bosku, temveč se je sprehajal po dvorišču in vpraševal fante o pravilniku hiše, o šoli, o govoru po večernih molitvah in o stvareh, ki jih don Bosko ob tej priložnosti pripoveduje. Tako se je, ne da bi vprašani vedeli, za kaj gre, poučil o resničnosti pritožb.

Nekaj dni pozneje je vstopil v don Boskovo pisarno lepo oblečen gospod izbranega vedenja. Bil je član policije, pristojen za preverjanje pritožb. Po prvih vljudnostnih besedah je začel vpletati stavke, ki jih don Bosko ni razumel.

»Vi, gospod don Bosko, imate toliko fantov. Treba je paziti, da jih ne bi plašili. Ubogi dečki! Ko se bojijo, tudi ne morejo opravljati prav svojih dolžnosti. Sicer je ustvarjati preplah zelo preprosto. In potem izgubijo vesel zanos, ki je nujno potreben v vsakem vzgojnem zavodu. Poleg tega obstaja še nevarnost, da jim škodimo, zlasti če je preplah velik. Lahko pride celo do bolezenskih pojavov, mogoče norosti in končno smrti.«

»Oprostite mi, gospod,« mu je segel v besedo don Bosko, »govorite bolj jasno, ker zares ne vem, kaj hočete povedati s tem uvodom.«

»Vaša uglednost je človek, ki razume stvari, ne da bi jih morali na poseben način osvetljevati,« je dejal oni, kakor da bi mu bilo nerodno povedati jasno misel. »Fantom lahko škoduje, če jim prikazujemo smrt, zgodi se lahko ...«

»Meni pa se zdi, da jim prav ta misel lahko v marsičem koristi, saj pravi sam Sveti Duh: spominjaj se svojih poslednjih stvari in vekomaj ne boš grešil.«

»Vse to je prav, toda pripovedovati fantom, da bo eden izmed njih umrl, napovedati celo čas, in to v kratkem obdobju ... Oprostite, to se mi zdi ...«

»Sedaj razumem. Vi ste slišali pripovedovati, da sem jaz naznanil, da bo en fant pred božičem umrl?«

»Prav to. Pošilja me kraljevi zastopnik odvetnik Fiscale s priporočilom, da ne bi uporabljali nevarnih in nasilnih sredstev, ker bi sicer bila oblast prisiljena, da bi posegla. Gre za pritožbo, ki pa je niso upoštevali. Nikakor ni primerno, da bi vzgajali duha in srca fantov s prividi pošastnih strašil. Vendar se zdi, da to ni prvi primer, ko je don Bosko uporabil tako napoved.«

Božjii služabnik je odgovoril:

»Oprostite mi, gospod. Pravite, da pogosto napovedujem smrt. Pomisliti morate, ali se napoved uresniči ali ne. Če se ne uresniči, potem je to znamenje, da don Bosko pripoveduje skupnosti do 700 fantov bajke in bi se moral zavedati, da se mu rogajo za hrbtom. Če pa se uresniči, potem tega ne moremo presojati kar tako zlahka, kot če bi bila majhna nespamet.«

»Toda ali se vam ne zdi,« je odgovoril poverjenik, »da je skrajno neprevidno oznanjati take napovedi, ki sejejo strah, prizadevajo mir vesti in povzročajo druge težke neprijetnosti?'«

»Odgovorite mi: ali dejstva potrjujejo moje napovedi?«

»Recimo da. In kaj hočete s tem povedati?«

»Kaj hočem s tem povedati? Povejte mi, vam je kaj do tega, da rešite ali ne rešite svoje duše?«

»Nikakor ne tajim tega.«

»Recimo, da se čutim po vesti dolžnega, da obvestim koga, ki ni pripravljen na smrt, in predpostavimo, da jaz vem, kdo bo umrl. Ali je potem krščanska ljubezen ali okrutnost, da tega ubogega fanta opozorim, naj se pripravi na Božjo sodbo? In če bi molčal in bi on nepripravljen umrl, mislite, da mi ne bi ostalo očitanje vesti, ki ga ne bi mogel nikdar več pozabiti?«

»Prav. Če ste o vsem tem trdno prepričani, potem obveščajte še naprej, vendar brez tolikega razglašanja.«

»In kako naj bi drugače obvestil? Hočete, da človeku naravnost povem: Ti moraš umreti?«

»Tega vsekakor ne.«

»Torej?«

»Če je tako, mi, prosim, naredite uslugo.«

»Kar povejte.«

»Bi vam bilo težko povedati ime tistega, za katerega vaša uglednost predvideva, da bo umrl?«

»Ni mi težko, če boste le vi to obdržali zase. Če bi spregovorili, bi bila vaša neprevidnost veliko hujša kot to, česar obtožujete mene. Toda vi, ki ste izobražen in pošten človek, boste brez dvoma skrbno hraniti skrivnost. Zato vam rade volje zaupam njegovo ime.«

Predstavnik je potegnil iz žepa beležnico, vzel v roke svinčnik, ostro pogledal don Boska v obraz in čakal.

»Janez Boggero,« je počasi izgovoril Božji služabnik. Predstavnik je zapisal ime, se poklonil in odšel.

Duhovnik Janez Boggero iz Cambiana je bil star 26 let. Bil je lepe postave, izredno nadarjen, zelo dober in vsi v hiši so ga imeli radi. Vso svojo mladost je preživel ob don Boskovi strani in obetal vse najboljše. Dne 23. januarja 1861 je vstopil v salezijansko družbo. Toda sredi leta 1866 so mu začela presedati pravila, sorodniki so ga vabili, poslušal je nasvete kaj malo modrih ljudi in odločil se je, da bo zapustil oratorij. Prosil je don Boska, da bi se smel vrniti domov, in kot razlog navedel, da njegovi dve sestri potrebujeta njegovo pomoč. Zato je primoran, da si poišče kako službo. Don Boska je zadelo v globino srca. Skušal ga je pregovoriti, da bi ostal, kajti brez dvoma je bil njegov poklic v članstvu salezijanske družbe, za obe sestri pa da bo poskrbela Božja previdnost. Toda ko je videl, da vztraja pri svoji odločitvi, mu je končno dejal:

»Hočeš oditi? Le pojdi. Meniš, da boš šel pomagat svojima dvema sestrama, ki nikakor ne potrebujeta tvoje pomoči. Toda jaz ti pravim, da jima nikakor ne boš v pomoč.«

Don Boggero se je torej vrnil k svojim sorodnikom in kmalu nato dobil mesto kaplana v župniji Villafranca Piemonte. Počutil se je presrečnega in je to srečo izrazil v pismu vitezu Oregli.

Predragi gospod vitez! Villafranca Piemonte,10. decembra 1866

Končno sem prišel na svoje mesto. Zavlačeval sem s sporočilom z namenom, da bi vam mogel podati bolj natančne vesti. Sedaj je prvi teden službe že za mano. Ljudje so dobri in spoštljivi in razen nekaj izjem vsi zvesto opravljajo svoje verske dolžnosti, tako da so lahko zgled kateremukoli kraju. Dela je veliko, vendar je drugačno, kot so mi ga opisovali, ker gre za kraj s 5000 dušami, ki so vse na enem mestu, razen treh naselij, ki so precej oddaljena. Poleg tega sem si tako pri ljudeh kakor pri duhovščini in svojem župniku pridobil dobre prijatelje. Vsi smo kakor eno samo srce in ena duša. Prve besede, ki mi jih je izrekel župnik, ko sem prišel, so bile: »Midva sva dva prijatelja, dva delavca istega vinograda. Vsi smo v službi istega gospodarja in vsak dela, kolikor more, v Gospodovem imenu.« V družbi z župnikom in še z drugim kaplanom, s katerim se odlično razumeva, sem bil dejaven že na vseh področjih dušnega pastirstva. Skupaj hodimo na sprehod, razdelili smo si bolnike, ki jih vsak dan zvesto obiskujemo. Ne hodimo na zasebne obiske, temveč ob prazničnih dneh skupaj z župnikom prebijemo eno uro v hiši teologa Morellija, kamor prihajata še dve drugi družini, ki sta v sorodstvu s teologom. Župnika, ki je do vseh zelo ljubezniv, imajo vsi nadvse radi. Spoštujejo ga tudi vsi duhovniki, ki so prav tako zglednega življenja. Župnik mi je med drugim dejal, da imam na voljo vse njegove knjige in da se naj v vseh potrebah obrnem nanj. Kar se tiče mojih telesnih potreb, mi nič ne manjka. Kosilo imamo opoldne, večerjo pa ob osmih. Za zajtrk imamo kavo, ki je na voljo tudi po kosilu, pa tudi kadarkoli čez dan. Dobro smo postreženi pri mizi, postelja je udobna in soba dobro zakurjena. Za

vse, kar nam je potrebno, imamo na voljo strežnika. To vam pripovedujem z namenom, da vas seznanim z načinom, kako živim, ker sem bil do sedaj navajen na veliko bolj skromno življenje. Če mi bo zdravje služilo, upam, da bom mogel storiti marsikaj dobrega. Sicer pa vedno prosim Gospoda, da če to ni moja pot in poklic, naj me pokliče nazaj, ker nočem delati proti njegovi volji. Njemu ne manjka sredstev, da me spravi na pravo pot. Prosim vas, da izročite moje pozdrave don Bosku, ki ga na žalost nisem mogel videti, preden sem odšel. Prav tako vas prosim, da pozdravite vse moje glavne prijatelje.

Sprejmite moje pozdrave in spominjajte se me v svojih molitvah, kakor se tudi jaz vsak dan spominjam vas vseh pri sveti maši. Če vam bo preostalo malo prostega časa, bom vedno z veseljem sprejel pismo od vas.

Vaš vdani prijatelj don Boggero

Ubogi don Boggero! Komaj štiri dni potem, ko je napisal to pismo, je bil poklican pred Božjo sodbo: 14. decembra je šel maševat. Kakor po navadi se je dobro počutil in bil dobre volje. Po opravljenem bogoslužju se je vrnil v župnišče, sedel za mizo in čakal, da mu prinesejo kavo. Oseba, ki mu je prinesla zajtrk, ga je našla sedečega na stolu, z glavo naslonjeno na mizo, kakor da bi spal. Zadela ga je kap.

Dne 21. decembra je neki odvetnik, ki je zvedel za don Boskovo vrnitev iz Firenc, prišel k njemu zaradi nekih opravkov. Slišal je govoriti o napovedi, in ko je izrekel svoje mnenje, je vprašal don Boska:

»In sedaj vas prosim, če mogoče moje vprašanje ni predrzno, da mi poveste, kako je s tistim fantom. Smo že blizu božiča.«

»Umrl je pred nekaj dnevi.«

»Umrl je?«

»Umrl. Da se prepričate, vam ni treba storiti drugega kot vprašati prvega, ki ga boste srečali v zavodu.«

Gospod se je zamislil in osuplo strmel v don Boska.

Tedaj je don Bosko za šalo, pa vendar z resnim obrazom rekel odvetniku:

»Mogoče želite, da vam naštejem stvari, ki vas bodo doletele v prihodnje?«

Odvetnik je vstal in dejal: »Ne, za božjo voljo ne!« Vzel je klobuk in odšel.

Tudi odposlanec kvesture ni pozabil na don Boskove besede. Po božičnih praznikih se je pojavil na dvorišču kot nekdo, ki si ogleduje hišo. Pristopil je k skupini fantov in dejal:

»Lepo, da ste dobre volje.«

»Vsekakor, na odmoru smo vedno dobre volje.«

»Je mogoče kdo v hiši bolan?«

»Ne, nihče.«

»Ali ni nihče v teh dneh tukaj v hiši umrl?«

»Ne, nihče.«

»Pa se mi zdi, da so govorili, da je nekdo umrl.«

»Pa ne izmed fantov.«

»Pa vendar niste vsi. Nekaj je tudi študentov.«

»Vsekakor bi vedeli, če bi kdo umrl.«

»In zunaj zavoda?«

»Da, umrl je neki duhovnik. Toda od takrat je minilo že več kot teden dni.«

»In kako se je pisal?«

»Janez Boggero.«

Poverjenik je prebledel. Potegnil je iz žepa beležnico in preveril ime.

»Je bil dolgo bolan?«

»Ne, umrl je od nenadne kapi.«

»In kje je umrl?«

»Na svojem domu. Šel je domov. Nekega jutra je po maši, ko je sedel za mizo in čakal na zajtrk, umrl.«

»Je bil kdaj prej bolan?«

»Nikdar. Nasprotno, bil je vedno trdnega zdravja.«

Odposlanec je nekaj časa razmišljal, potem pa vprašal:

»In kje je don Bosko?«

»V svoji pisarni.«

Takoj se je napotil k njemu, in ko je bil v sobi, dejal: »Dragi gospod, pripovedujte vašim fantom od tega trenutka, kar vam drago. Dajem vam vsa pooblastila. Imam pripravljene odgovore za tiste, ki se bodo pritoževali zaradi vaših napovedi.«

Ves presunjen mu je poljubil roko, in ko je zapuščal sobo, je ponavljal:

»To je zares nekaj edinstvenega! To je zares nekaj edinstvenega!«

Temu je sledil zelo smešen dogodek. Neki dobronamerni duhovnik je prišel k don Bosku na obisk, da bi mu svetoval, naj ne bi več napovedoval bodočih smrti, ker, tako je menil, to ni bilo pravo sredstvo, da bi delali dobro. »Razumem,« je sklenil svoje nasvete, »da mora biti človek slep in ne videti in ne razumeti. Domneva, da bi vi imeli videnja, je malo debela. Vsi razumemo vašo najboljšo voljo, vendar se dajte prepričati, da to ničemur ne služi.«

»To se pravi, da vi ne verjamete mojim napovedim.«

»Da bi verjel? To so vendar otročarije.«

»Naj bo. Toda kako se kaj vi počutite?«

»Odlično.«

»Toda ali se zares dobro počutite?« Pri tem vprašanju ga je premeril od pet do glave in se pri tem skrivnostno smehljal.

»Zakaj me vprašujete o tem?«

»Kar tako. Da bi vedel, kako se kaj počutite.«

»Zdi se mi, da kar dobro. Po pravici povedano ... Toda ne razumem vašega dvoma.«

»Gre za to: zdi se mi, da vaš obraz ni tako cvetoče rožnat kot po navadi.

Toda če mi vi pravite, da ste zdravi, pomeni, da gre za pravo malenkost. Zadosti o tem! Bomo videli.«

»Vi torej veste kaj o vsej zadevi?« je ta velečastiti gospod zavzeto vprašal.

»Kaj naj bi vedel? To so otročarije. Toda vsi vemo, da pride smrt, kadar jo najmanj pričakujemo.«

»Povejte mi. Razložite mi skrivnost svojih besed.«

»Ni nikakršnih skrivnosti. Ostanite zdravi in Gospod naj vas blagoslovi.«

Mož je hotel še naprej govoriti, toda don Bosko se je poslovil od njega, češ da ima še veliko opravkov. Oni revež se je tako preplašil, ko s ponovnimi vprašanji ni mogel iz don Boska izvleči kaj bolj jasnega, da je bil čisto zmeden in ni niti vedel, kje so vrata. Hotel se je pokazati samozavestno odločnega. Toda Božji služabnik mu je hotel pokazati, da je bil pravzaprav veliko bolj lahkoveren kot drugi.

Videli bomo, kako je don Bosko zelo previdno nadaljeval svoja opozorila. Šele zadnja leta svojega življenja je opustil take napovedi. Toda iz mnogih znamenj je bilo mogoče razbrati, kako točno je poznal čas smrti svojih gojencev, tudi če tega ni napovedal. To je bilo videti zlasti iz načina, kako je sprejemal novice o njihovi smrti.

47.
POGLAVJE

Preplah v Rimu zaradi mogočega sovražnega napada – Don Bosko piše več Rimljanom in jim zagotavlja, da ni razloga za preplah in da bo kmalu prišel k njim – Pomirjeni duhovi in veselo pričakovanje njegovega prihoda – Pismo grofa Vimercatija, ki prosi za ozdravitev od živčne bolezni; skrivnostna beseda Božjega služabnika ga spravi v dvom; grof toži, da mu ni sporočil svojega prihoda v Rim; sporoči mu, da ga papež pričakuje; od njega si obeta olajšanje – Grof mu velikodušno ponudi gostoljubje v svoji palači in don Bosko sprejme ponudbo – Lakota v Italiji

Iz mnogoterih snopičev pisem, ki jih hranimo v našem arhivu, je razvidno, kako je bil don Bosko v pisnih stikih z najuglednejšimi družinami na Benečanskem, v Lombardiji, Liguriji, Parmi, Modeni, Toskani, v vsej srednji Italiji in celo na Neapeljskem. K njemu so se zatekali po nasvete, molitve, blagoslove, in to z neizmerno sinovsko zaupljivostjo. Prosili so ga za svetinjice in so ga vabili, da bi jih obiskal v njihovih mestih.

Zlasti Rimljani so v tistih dneh pogosto mislili nanj. Potem ko so Rim oropali njegovih pokrajin, ni bilo več dovolj prihodkov od davkov, s katerimi bi plačevali svoje uslužbence in obresti od javnega dolga ter vzdrževali majhno vojsko. Petrov novčič in katoliško posojilo sta bila učinkovito sredstvo za izravnavo izdatkov. Sicer je bil ta dostikrat premajhen, negotov in odvisen od vrste okoliščin.

Medtem se je nadaljeval odhod francoskih čet (kakih 14.000 vojakov), ki se je začel decembra 1865. Zadnji bataljoni so zapustili Rim 10. decembra 1866. Napoleon se je dogovoril s kardinalom Antonellijem, da bo na papežev račun v Antibesu pustil posadko 1200 katoliških francoskih in inozemskih vojakov, ki naj bi nadomestili pomanjkanje lastne vojske. Ta posadka je vkorakala v Rim 22. septembra 1866 in je imela za cilj, kakor je zapisal Moniteur de l'Armée

(Glasnik vojske), braniti papeževo osebo in Rim pred prekucuhi. Francoska vlada je odločno zagotovila, da ta vojska ni imela nikakršne povezave z njo in da je v vsem enaka papeškim četam. Italijanska vlada pa je nameščala svoje čete na meji papeške države in jih zbirala v Peruggi, Orvietu, Rietiju in Terniju, istočasno pa je ministrstvo v Firencah pošiljalo denar in nasvete Narodnemu odboru v Rimu in pripravljalo revolucijo. Plačani agenti so po skrivnostnih poteh in tajnih vodih pripravljali odprte upore. Neki Mazzinijev oglas, razširjen v stotisočih izvodih, je divje spodbujal podložnike, da bi se uprli papežu. Zaboji pušk, bomb in bajonetov so prihajali v Rim za sektaše in 1200 karabink je bilo že porazdeljenih med prebivalstvo. Ti znaki so napovedovali skorajšnjo vstajo.

Tudi grof Conestabile della Staffa je 12. novembra 1866 pisal vitezu Oregli: »Razvoj dogodkov, ki je dosegel visoko stopnjo nevarnosti, je treba pričakovati z mirnostjo, ki ima svojo oporo v veri in pomoč v molitvi. Tako priporoča katoličanom sveti oče in prav te misli je don Bosko pred kratkim izrazil mnogim uglednim ljudem.«

Veliko rimskih gospodov se je balo, da bodo vdrli v Rim garibaldinci. Vpraševali so don Boska, ali ne bi bilo pametno, da bi se umaknili iz Rima. Don Bosko je pisal markizi Villarios: »Italijani ne bodo vkorakali. Bolj verjetno je, da bi se kamni, s katerimi so tlakovane rimske ulice, začeli med seboj bojevati, kakor da bi v sedanjih okoliščinah v Rimu izbruhnila revolucija. To je tako gotovo, kot da se bom prve dni prihodnjega leta odpravil v Rim k nogam svetega očeta in se bom v večnem mestu dolgo zadrževal.«

Prav tako je sporočil, da se pred stoto obletnico sv. Petra v Rimu ne bo zgodilo nič posebnega.

Novica o teh zagotovilih se je kmalu razširila po Rimu in veliko pripomogla k pomiritvi duhov. Bila je pa tudi vzrok za nesporazum, ko so se mnogi tolažili tudi za leto 1870 z »ne bodo vkorakali«. Toda don Bosko je, kakor bomo videli, govoril o letu 1867 in ne o poznejših letih.

Učinek besed Božjega služabnika je mogoče razbrati iz drugih rimskih pisem. Tako je 2. decembra 1866 vitezu Oregli ponovno pisal grof Scipione Conestabile della Staffa: »Zaradi don Boskovih zagotovil smo vsi pomirjeni in vsi govorimo o podaljšanju njegovega bivanja v Rimu. Ta mir, ta umirjenost nas je hvala Bogu vse prevzela. To lahko občutimo povsod. Z zaupanjem pričakujemo v teh dneh zmagoslavje Cerkve. Gre za čudežni dogodek, ki naj bi poveličal papeža Brezmadežne. Vsi se z veseljem pripravljamo, da bomo mogli pozdraviti don Boska, ga imeti v svoji sredi in mu poljubiti roko, slišati njegove besede, prisluhniti njegovim spodbudam in biti deležni njegovih molitev. Odposlal sem denar za loterijo.«

Grof Hanibal Bentivoglio je 3. decembra 1866, potem ko je govoril o oltarju in kapeli, ki naj bi ju postavili na njegov račun v cerkvi Marije Pomočnice, nadaljeval: »Slišal sem, da namerava don Bosko priti v Rim 12. januarja. Njegova navzočnost bi nam bila v veliko tolažbo in spodbudo in bi mogla veliko ljudi pomiriti. Prav zato me zanima, ker bi bila to zame vnaprejšnja sreča, ko bi mogel govoriti s tem dobrim in svetim duhovnikom, ki ga ne bi hotel dolgočasiti, ne nadlegovati; da vam povem po pravici, želel bi biti v njegovi družbi, bližini, poslušati njegove besede in videti njegova dela. Najprej sem prebral meni namenjeno pismo in potem izročil kneginji Di Sora njej namenjen dopis. Prav tako sem na Civiltà Cattolica odposlal še drugo pismo.

»Dogodek, o katerem ste mi poročali, se pravi ozdravitev vodeničnega človeka po don Boskovi priprošnji, mi je bil že znan iz poročila markize Villarios; gre za zelo pomemben dogodek, zaradi katerega bi mogli začeti, podpreti in dognati proces. Težava je samo v tem, da človek noče, da bi se omenjalo njegovo ime. To pa seveda onemogoča vsak nadaljnji korak za objavo. Bog že ve, kaj dela. Prepričan sem, da bo tukaj po priprošnji svojega zvestega služabnika naredil kaj zelo pomembnega. Tako jaz kakor moja žena in naše sosede komaj čakamo, da bi ga mogli videti. Radi bi se mu osebno zahvalili za toliko uslug, ki nam jih je storil Bog po priprošnji njegovih molitev.

Naj velja, da gredo vsi stroški don Boskovega potovanja, če on to želi, na moj račun, kakor sem mu to že povedal v Rimu. Storili bomo vse, kar je v naši moči, za človeka, ki ga jaz štejem za svojega očeta, ki nas je naučil, kako naj počastimo in storimo kaj malega za presveto Devico Pomočnico.«

Don Aicardi piše 28. decembra: »Zagotovili so mi, da bo don Bosko v Rimu prvih štirinajst dni prihodnjega januarja. Kam ga bo Božja previdnost poslala stanovat? Slišal sem, da si veliko uglednih oseb in družin želi, da bi ga imeli v svoji hiši. Mi in moja družina bomo nadvse zadovoljni, če ga bomo mogli sprejeti.«

Med prebivalci večnega mesta je bil tudi grof Janez Vimercati, bogat gospod, ki se je posvečal dobrodelnosti in bil v Rimu zelo spoštovan. Tesno prijateljstvo ga je vezalo z vitezom Friderikom Oreglio di Santo Stefano in si je pogosto z njim in don Boskom dopisoval. Večkrat se je priporočil Božjemu služabniku, da bi ga po njegovi priprošnji presveta Devica Marija rešila težke živčne bolezni. Dne 23. avgusta je takole odgovarjal don Bosku: »Dobra gospa Kornelija Millingen mi je sporočila glede pisma, ki ji ga je pisal vitez Oreglia in je zelo skrivnostno na moj račun, in jaz sedaj mirno čakam, kaj se bo zgodilo. Vem, da sem v Božjih rokah in rokah Marije Pomočnice, in to mi zadostuje. Toda vi, dragi moj don Bosko, mi morate povedati, ali naj kaj storim. Vi se mi zahvaljujete, toda jaz

si ne zaslužim zahvale. Vendar vam zagotavljam, da bom močno podprl zidavo, kakor hitro mi bo mogoče.« Skrivnostna beseda se je nanašala na to, ali bi se Mariji zdelo, da je v njegovo korist, če bi ozdravel.

Dne 17. oktobra je spet pisal don Bosku: »Povsod govorijo, da bo don Bosko kmalu prišel v Rim. Toda zakaj tudi mene ne potolaži s tako veselo novico? Pomisliti morate, da v svojem zdravstvenem stanju potrebujem spodbude. Živčni napadi si sledijo drug za drugim. Recite mi, ali boste zares kmalu prišli. To predpostavljam in upam.«

In 15. novembra: »Gospa Sofia Timoni, sestra grofice Malvasie di Bologna, me je lepo prosila, da bi priložil njen dopis v pismo, ki vam ga pišem. Zvesto izpolnjujem njeno željo. Preteklo soboto sem bil pri svetem očetu, ki me je dolgo zadržal v pogovoru. Je popolnoma zdrav in miren. Govoril sem mu o vas in vašem zadnjem pismu. Kakor jaz si tudi on želi, da bi vas čim prej videl v Rimu. Sicer je poln istega upanja kot vi. In jaz tudi.

Moje zdravje še vedno in še bolj pogosto načenjajo živčni napadi. Vendar hvalim Gospoda in se mu zahvaljujem. Ti napadi so nenehen razlog za to, da ostajam v njegovi navzočnosti in se izročam v njegove očetovske roke. Naj bo vedno hvaljen! Tisoč nebeških stvari želim vitezu Oregli, ki naj ga Bog z vami vred blagoslovi in nam pomaga, da bomo vedno bolj sveti.

Tudi naš zlati župan in senator markiz Cavalletti se vas spominja in vas pozdravlja.«

Dne 8. novembra 1866: »Upam, da mi bo Marija Pomočnica z vašo pomočjo poslala kako sredstvo za moje ubogo zdravje, če je Božja volja, da bi ozdravel.«

Končno je 1. decembra gospa Kornelija von Millingen sporočila vitezu Oregli: »Danes sem obiskala gospoda grofa Vimercatija in mu povedala, kaj ste mi pisali v svojem pismu dne 26. novembra. Grof se tako vam kakor don Bosku zahvaljuje za molitve, maše, obhajila. Prav tako vas prosi, kolikor more in zna, da bi prišli stanovat v njegovo hišo, ko boste v Rimu. Ponuja dve sobi: eno za don Boska in drugo za njegovega spremljevalca. Poleg tega ima na voljo kapelo in celo hišo, da se bo čim bolje počutil. Da bo mogel prihajati in odhajati, mu bo brez vsakega ozira na grofa na voljo kočija, ki ga bo popeljala, kamorkoli bo hotel iti. Prav tako mu bo v vsakem trenutku na voljo kava in dobro kosilo, vendar brez sleherne potrate. Vse to je pripravljeno zanj. Samo ob misli na mogoč obisk je grof jokal iz vsega srca. Prosim vas, da bi mi v primeru don Boskove privolitve brzojavili: sprejema vabilo. Tako bo dobri in ubogi grof zadovoljen.

Ko bo potem vse tako daleč, da bo don Bosko prišel, mi sporočite in vse bomo lepo pripravili.

Dobri grof je vedno doma. Je pokonci, se sprehaja po sobi, vendar ne more zdoma. Prosi, da bi ga zelo zelo priporočili Bogu. Silno si želi videti don Boska in ga nepotrpežljivo pričakuje. Tudi jaz sama bom srečna, če ga bom mogla spoznati.

Če bo taka Božja volja, bom pri kardinalu Patriziju izpolnil vaša in don Boskova naročila. Pošiljam vam pozdrave od grofa Conestabila, mons. Serlupija in kanonika Munettija. Ta želi, da bi don Bosko, ko bo prišel, prinesel s seboj štiri izvode Zgodovine Italije.

N. B.: Povejte don Bosku, da bo, če bo stanoval pri grofu Vimercatiju, imel Najsvetejše v hiši; da bo lahko iz svoje sobe šel, kadar bo hotel, na kor in pri tem ne bo grofu popolnoma nič v nadlego. Pričakujemo telegram z njegovo privolitvijo.«

Proti koncu meseca decembra je grof Vimercati sprejel zaželeno novico, da don Bosko s hvaležnostjo sprejema njegovo povabilo, ki mu ga tako ljubeznivo ponuja.

Medtem ko se je don Bosko odpravljal v Rim, se je uresničila tretja napoved: lakota v Italiji.

Beda se je širila po celem polotoku in glad je silno naraščal zaradi prazne državne blagajne, odpovedi javnih del s strani države in občinskih uprav, slabe letine, vojnega razdejanja. Vojska je odpustila 150.000 mož in iz Avstrije je prišlo drugih 40.000, ki niso mogli takoj dobiti zaposlitve in kruha. Zaprli so samostane, kjer so reveži dobivali svojo mineštro.

V Benetkah je 1. decembra 1866 lačna množica med vzkliki »dajte nam kruha in dela« vdrla v občinsko palačo. V zadnjem trenutku je stražam uspelo zapreti železno ograjo in preprečiti ropanje. Dne 3. decembra je prišlo do novih izgredov. Ljudstvo so razgnali z orožjem in najbolj uporne so vrgli v ječo. Bili so delavci iz ladjedelnice, ki zaradi draginje niso mogli več shajati z borno plačo in so zahtevali zvišanje le-te. Na več krajih so morali poslati nad množico vojake, kajti lačni ljudje so bili pripravljeni s silo priti do prepotrebne hrane.

V Veroni je občinska uprava skušala pomiriti ljudi z obljubo javnih del in pomoči, medtem pa so otroci in ženske raznašali deske in hlode z utrdb, ki so jih zapustili Avstrijci, da so imeli s čim kuriti, in se izpostavljali eksploziji min, ki jih še niso pobrali. Medtem pa so lopovi razsajali po mestu. V Padovi je ljudstvo odgovarjalo na pomiritve oblasti tako, da je prepevalo pesmi, ki so klicale Nemce.

V Neaplju je cena živilom dvakratno poskočila, v neapeljski pokrajini je glad ubijal ljudi in ljudje so se zaradi gladu pobijali med seboj. Iz vseh pokrajin so prihajala nadvse žalostna sporočila, tako da je bilo pričakovati (poročila časopisov), da bo v prihodnjih mesecih umrlo več milijonov Italijanov. Od vseh strani, iz Furlanije, Kalabrije in od drugod, je bilo slišati poročila o stiski. V okraju Cadore so se uprli kraji Auronzo, Lozzo, Vigo in Candide, kjer je prišlo do krvavih spo-

padov. Prav tako so nastali nemiri v Doglianiju in Santa Margheriti di Rapallo.

V Nuoru na Sardiniji je nastal upor. Žetev pšenice je propadla. Glavna hrana ljudstva je bil kruh, sedaj pa je hektoliter pšenice stal 32 lir, tako da povprečen delavec svoji družini ni mogel zagotoviti dnevne prehrane. Obup vodi k nasilju. Oborožene tolpe so napadale cela naselja in ropale. Ko so ropali, so tudi ubijali. Veliko ljudi je umrlo od gladu. Drugi so se hranili s travo, mirto, jagodičnicami. V nekaterih krajih so ponoči odkopali in pojedli celo bob, ki so ga čez dan posadili.

V Modeni so od 24. do 27. januarja morali poslati na cesto skupine suličarjev, da so zadrževali kmete, ki so hoteli izropati trgovine.

V Turinu so 28. januarja lačni delavci, med katere so se pomešali malopridneži, vdrli v mesto in štiri ure napadali pekarne in trgovine z živili, razbijali vrata in uničevali vse, kar jim je prišlo pod roke.

V Liguriji je okoli Genove propadel pridelek oljk.

Na Siciliji je beda onesrečila skoraj vso deželo. Prevelika vročina je vse izsušila, tako da ni bilo nikakršnega pridelka. Pojavile so se trume hudodelcev in roparjev, ki niso preplavljale samo vasi in podeželja, temveč so prihajale tudi v večja mesta.

Sredi take revščine pa so prebrisani špekulanti izzivali jezo ljudstva s tem, da so, kakor v Romanji, za drag denar kupovali pšenico in jo po železnici vozili v Francijo.

Prav tako so iz Lombardije in Emilije odvažali cele vlake živine. Razbesnele množice so napadale vlake in jih ropale, prekupčevalcem pa grozile s smrtjo, če ne odnehajo od svojega početja.

48.
POGLAVJE

1867 – Vezilo – Število članov Salezijanske družbe – Katoliško branje: stoletnica apostola petra; življenje sv. jožefa – Glavni razlog za don Boskovo pot v Rim – Sveti redovi salezijancev – Don Bosko pripravlja prošnjo, ki jo bo predložil svetemu očetu za potrditev Salezijanske družbe ali pravice za odpustnice in pripustitev k svetim redovom na osnovi skupne mize – Pravila Salezijanske družbe prevedejo v latinski jezik – Don Bosko gre v Rim, da bi zbral podporo in sodeloval pri imenovanju škofov – Priprave na žrebanje na loteriji

Zadnji večer leta 1866 je Božji služabnik dal za vezilo svojim gojencem, da bi vedno nosili okoli vratu svetinjico presvete Device Marije in da bi se večkrat na dan z vzdihljaji obračali na to dobro nebeško mater. Don Bosko je imel za delo v Družbi kakih osemdeset članov. Od teh jih je bilo devetnajst z večnimi zaobljubami in štiriindvajset s triletnimi. Drugi so bili aspiranti in novinci. Duhovnikov je bilo skupaj z njim štirinajst.

Zvezki Katoliškega branja za mesec januar in februar (XV. leto) so imeli naslov: Stoletnica sv. apostola Petra z življenjem istega prvaka apostolov s tridnevnico kot pripravo na praznik svetih apostolov Petra in Pavla. Napisal duhovnik Janez Bosko. Na naslovni strani je bilo zapisano: Ubi Petrus, ibi Ecclesia (kjer je Peter, tam je Cerkev) in Sveti Peter, prosi za nas.

Pisatelj je takole razporedil vsebino: Papeška okrožnica ob stoletnici sv. Petra z dne 8. decembra 1866; Leto mučeništva sv. Petra apostola; Življenje sv. Petra v tridesetih poglavjih; Dodatek o Petrovem prihodu v Rim; Štiri razmišljanja: O Cerkvi Jezusa Kristusa; O poglavarju Cerkve; O pastirjih Cerkve; O veri. V predgovoru je razložil naravo in namen knjižice.

Vrhovni poglavar Cerkve, slavno vladajoči Pij IX. je naznanil, da se bo 29. junija tekočega leta 1867 na poseben način obhajal praznik sv. Petra, ker prav to leto teče stoletnica

njegovega mučeništva, se pravi, da je poteklo osemnajst stoletij, kar je prvi namestnik Jezusa Kristusa na zemlji končal svoje zemeljsko življenje in s svojo krvjo podpisal nauk, ki ga je pridigal v času svojega bivanja na zemlji. Vsi sinovi sv. Petra in rimskih papežev, njegovih naslednikov – to je vsi kristjani – se morajo udeležiti te velike slovesnosti, vsak sorazmerno z možnostmi, ki jih ima. In mi ne poznamo lepšega načina, kot da objavimo preprosto pisano življenje tega svetega apostola. Naj ne bo prekratko, da ne bi njegova slavna dela ostala nepoznana, ne predolgo, da ne bi zmanjkalo časa tistim, ki so zelo zaposleni, vendar tako, da bodo zadovoljni tudi tisti, ki si ne morejo privoščiti posebnega študija in razglabljanja.

Objavili bomo papeževo pismo, v katerem sveti oče vabi vse škofe sveta, da bi se odpravili v Rim.

Povedali bomo značilnosti leta, v katerem je bil mučen sv. Peter.

Nato bomo opisali življenje tega svetega apostola.

Dragi katoliški verniki! Živimo v zelo težkih časih za našo sveto Cerkev. Združimo se vsi okoli rimskega papeža, ki je namestnik Jezusa Kristusa na zemlji. Začenjamo s Pijem IX. in po vseh papežih pridemo do sv. Petra in po njem do Jezusa Kristusa. Zato so tisti, ki so združeni s papežem, združeni tudi z Jezusom Kristusom, in tisti, ki pretrga to vez, utone v viharnem morju zmote in se žalostno pogubi. Naj nam ta veliki apostol nazaj izprosi lepe dni miru in zmagoslavja od Jezusa Kristusa in naj stori, da se bodo ljudstva in njihovi vladarji združili z vezjo krščanske ljubezni in dobrote in naredili samo eno čredo in samo enega pastirja na zemlji, da bomo potem vsi nekoč zbrani v slavi nebeškega kraljestva. Tako bodi!

Medtem ko so naročnikom razpošiljali prvi zvezek, je bila v tisku že knjižica za mesec marec Življenje sv. Jožefa, ženina presvete Device Marije in krušnega očeta Jezusa Kristusa, povzeto po najuglednejših pisateljih, z devetdnevnico kot pripravo na njegov praznik.

Preberimo pozorno lepi predgovor.

V času, ko se vsepovsod širi pobožnost do svetega Jožefa, krušnega očeta Jezusa Kristusa, menimo, da je našim bralcem v veliko veselje knjižica o življenju tega izrednega svetnika.

Velike težave, ki jih srečujemo, ko bi radi iz prastarih zapisov razbrali življenje tega svetnika, nas ne smejo odvrniti od spoštovanja in zaupanja vanj. Še več, sam sveti molk, ki obdaja njegovo življenje, vsebuje nekaj skrivnostnega in veličastnega.

Sv. Jožef je prejel od Gospoda nalogo, ki je popolnoma različna od naloge apostolov (Bossuet). Ti so dobili ukaz, da ga dajo spoznati svetu, sv. Jožef naj bi ga ohranil skritega. Oni so bili plamenice, ki naj bi ga pokazale svetu, on pa zagrinjalo, ki naj bi ga pokrilo. Zato Jožef ni bil zase, temveč za Jezusa Kristusa.

Tako je bilo v načrtih Božje previdnosti, da se je sv. Jožef ohranil nepoznan in je nastopil samo takrat, ko je bilo treba izpričati veljavnost zakona z Marijo in tako odstraniti

vsak dvom o Jezusu. In čeprav ne moremo pronikniti v skrivnost Jožefovega srca in občudovati velikih stvari, ki jih je Bog storil v njem, pa hočemo v slavo njegovega Božjega varovanca, v slavo njegove nebeške neveste navesti množico njegovih milosti in nebeških darov, s katerimi je mogel opravljati vse te naloge.

Ker je bistvo krščanske popolnosti v tem, da smo toliko večji pred Božjim obličjem, kolikor manjši smo pred ljudmi, nam sv. Jožef s tem, ko je živel v ponižni nepoznanosti, daje zgled tistih kreposti, ki so cvet notranje svetosti, tako da lahko o njem brez nadaljnjega trdimo, kar je David pisal o sveti nevesti: Vsa slava kraljevske hčerke je od znotraj (Ps 44).

Svetega Jožefa imajo in ga kličejo kot priprošnjika umirajočih, in to iz treh razlogov:

1. *zaradi ljubezenskega vpliva, ki ga je imel nad srcem Jezusa, sodnika živih in mrtvih, in ker je bil njegov krušni oče;*
2. *zaradi izredne oblasti, ki mu jo je podelil Jezus Kristus v premagovanju hudobnih duhov, ki napadajo umirajoče, in to kot plačilo zato, ker ga je rešil Herodovih zvijač;*
3. *zaradi vzvišene časti, ki je je bil deležen Jožef, ko sta bila ob njegovi smrtni postelji Jezus in Marija.*

Koliko novih mogočnih razlogov, da se navdušimo za pobožnost do njega.

V želji, da bi našim bralcem pokazali osnovne poteze življenja sv. Jožefa, smo med že objavljenimi deli iskali tako, ki bi moglo služiti našim bralcem. Veliko takih del je bilo izdanih v zadnjih letih, toda ker so bodisi preobširna ali pisana v vzvišenem slogu ali pa navajajo le malo zgodovinskih podatkov, ker so pisana za razmišljanje in ne poučenje, niso služila našemu namenu. Zato smo iz evangelija in priznanih pisateljev zbrali glavne podatke iz življenja tega svetnika in dodali nekaj priložnostnih razmišljanj svetih očetov.

Upamo, da bodo resničnost pripovedi, preprostost sloga in verodostojnost podatkov nagradile naše prizadevanje. Če bo branje knjižice o čistem ženinu preblažene Device Marije pomagalo pridobiti samo enega njegovega častilca, se bomo čutili bogato nagrajene.

Za uredništvo duh. Janez Bosko

Tiskarjem je naročil, naj mu odtise pošljejo v Rim, kamor se je odpravljal po pomembnih opravkih.

Prvi razlog je bil končna odobritev Družbe sv. Frančiška Saleškega, in če to ne bi bilo mogoče, vsaj pooblastilo, da bi izdajal dovoljenje za pripustitev klerikov k svetim redovom pod naslovom skupne mize.

V ta namen je nosil s seboj v Rim v latinščino prevedena Pravila, ki jih je znova popravil v smislu Animadversiones (priporočila), ne da bi povzročil škodo svojemu predvidevanju prihodnosti in salezijanski družbi in se oddaljil od zgleda, ki mu je bil pokazan v sanjah.[24]

---

[24] Dodatek 7, BiS 7, str. 605-615.

Neka njegova spomenica nam odkriva razlog, zakaj je tako vztrajal pri priznanju pravice do odpustnic (dimissoriale).

»Do leta 1864 – tako piše don Bosko – so našim članom podeljevali svete redove posamezni škofje v smislu svetih kanonov. Škof posvečevalec je rade volje pustil v naši hiši posvečenega duhovnika, ker mu je ta vsako leto poslala v semenišče veliko klerikov. Toda po odloku iz leta 1864 ni bilo več tako. Zato so škofje vpraševali, ali naj posvečujejo v imenu Družbe ali v imenu škofije. Ne v imenu Družbe, ker ni imela pravice izdajati odpustnic, ne v imenu škofije, ker kandidat spada v redovno družino. V teh primerih sem izdajal izjavo in jo pošiljal škofu, ki naj bi posvetil moje klerike.

Tedaj so mi škofje, kot da bi se domenili, svetovali, da bi predložil Svetemu sedežu ponižno prošnjo za dokončno odobritev. Še več, ena izmed visokih dobrohotno naklonjenih osebnosti mi je dala neposredno pobudo.«

Ko so se stvari tako postavile, je don Bosko menil, da si mora izboriti vsaj pooblastilo za izdajanje odpustnic svojim klerikom za svete redove. To je storil v posebni prošnji, ki jo je naslovil na papeža.

Sveti oče, (prevod iz latinščine)

pretekla so že štiri leta, kar sem ti predložil v odobritev konstitucije družbe, imenovane po sv. Frančišku, ter prosil za sodbo in odobritev svete rimske Cerkve.

Čeprav si, oče, bolj glede na voljo sina kot na (njegovo) zaslugo dne prvega julija 1864 blagovolil z odličnimi besedami to kongregacijo s prav očetovsko dobroto pohvaliti in priporočiti kot enako drugim svetim kongregacijam, je bila odobritev konstitucij vendar odložena na primernejši čas.

Upoštevajoč pa posebne okoliščine, je bil triindvajsetega dne istega meseca in leta s posebnim dekretom sam prosilec, čeprav nevreden, postavljen za dosmrtnega vrhovnega predstojnika te družbe, četudi naj bi njegov naslednik ostal v tej službi le dvanajst let.

Istemu dekretu je bilo dodanih trinajst pripomb, ki sem jih pazljivo prebral in uvedel v prakso, in kolikor se je zdelo mogoče, prilagodil v konstitucijah. Zdaj se ponovno, sveti oče, obračam nate s ponižno prošnjo, da je za nas primernejši čas prav sedanji, ko ti vodiš Božjo Cerkev. Ti si bil svetovalec in spodbujevalec tega dela, jaz pa sem storil, kar je bilo v moji moči; zdaj dopolni delo, ki si ga ti sam začel. To v resnici storiš, če boš to družbo z apostolsko odobritvijo potrdil in utrdil s tistimi besedami, načini in popravki, ki so, sveti oče, po tvoji presoji boljši za večjo Božjo slavo in za zveličanje duš. Če pa bi nesrečne razmere ali splet okoliščin svetoval, naj se odobritev celotnih konstitucij odloži, ponižno prosim, naj se odobrita vsaj tista člena, ki se nanašata na mladeniče, poklicane za službo Gospodu. To je:

1. Da bi mogel vrhovni predstojnik dati odpustnico tistim sobratom, ki so izpovedali zaobljube, predpisane v tej družbi. To je predvsem potrebno zato, da se ohrani duh družbe

in se ne opusti zaradi posvetnih vabljivosti in drugih priložnosti, odhajanja in vračanja zaradi obiskovanja državnih šol.[25]

2. Da se sobratom lahko prizna naslov[26] *skupne mize za nižje in višje redove.*

Res veliko dobrega smo jaz in drugi sobratje te družbe že prejeli od tebe in večkrat si dajal pogum: zdaj te torej prosimo, stôri, da se nam izpolni želja. Seveda smo nekoristni služabniki, za tak dar ne moremo dati ustreznega povračila. Vendar pa bomo hvaležnost, ki jo čutimo v duši, prav pokazali, ko bomo vsak dan darovali molitve Bogu, da bi te, sveti oče, kar najdlje ohranil zdravega v korist Cerkve in da bi nato, po vseh zmagah nad sovražnim zlom, mogel dospeti do veselja največje sreče med nebeščani.

Medtem pa, ko jaz in drugi sobratje te družbe milo proseč pričakujemo odobritev, ponižno pripogibamo kolena in prosimo apostolskega blagoslova.

Jaz pa, najsrečnejši od vseh, si upam podpisati se tvoji svetosti. Nadvse ljubeči in vdani sin, DUH. *Janez Bosko*

V Turinu, 7. dne leta 1867

Prošnji je dodal naslednji dopis, katerega je z nekaj dodatki glede odpustnic že podal v svojem memorialu, ki smo ga objavili v sedmem zvezku (it. str. 711).

Pripombe glede pridobitve možnosti podeljevanja odpustnic
(prevod iz latinščine)

Če vrhovni predstojnik Družbe sv. Frančiška Saleškega ne bi imel možnosti podeljevanja odpustnic, bi iz tega v praksi prav gotovo nastalo kar največ težav, ki bi motile način obstoja ustanove te vrste in ga skoraj onemogočile.

Namreč:

1. *Z največjo težavo bi se ohranila enotnost vodenja in upravljanja, če bi imel škof pravico odpoklica sobratov iz družbe in od nalog in jim naložiti opravljanje drugih cerkvenih služb. V takem primeru bi se zgodilo, da bi bil upravitelj kake hiše odpoklican od drugega škofa, čeprav je dolžan pokorščino svojemu predstojniku po zaobljubi pokorščine. Te zaobljube pa so prihranjene Sv. sedežu. Prav tako vrhovni predstojnik ne bi imel pravice pošiljati svojih podrejenih za upravitelje posameznih hiš, zlasti če bi bile hiše v drugi škofiji.*

   Kaj bi bilo vendar treba storiti, če bi škof, hoteč uveljaviti svojo jurisdikcijo, kakor se večkrat zgodi, poslal enega ali več sobratov ali samega vrhovnega predstojnika opravljat kakšne naloge svete službe[27] *ali za vodenje župnij?*

---

25 Ali: javnih (lat. publicarum).

26 Lat. titulus mensae communis ad minores et maiores ordines.

27 Lat. sacri ministerii munera obeunda.

2. *Ohraniti se ne bi mogla niti enotnost duha; da bi namreč opravljal silno težko sveto službo za revne in zapuščene mlade, se mora do primerno izobraziti ob stvareh, knjigah, opominih. Tega pa ne more doseči, če se temeljito ne nauči z dolgotrajno izkušnjo, kaj in kako je treba delati, čemu se izogibati, kaj spreminjati; vsega tega se je zelo težko naučiti, če je negotovo, koliko časa lahko sobrat ostane v družbi, preden ga bo njegov škof odpoklical drugam.*

3. *Ohraniti se ne more niti enotnost pouka in vzgoje. Vsak sobrat mora namreč, medtem ko je prost za študij, obiskovati predavanja, obrede in konference, določene za semenišče. Škof se mora sicer pozanimati o življenju in navadah tistega, ki ga mora ob svojem času pripustiti k svetim redovom. Toda ali se lahko ura, čas in kraj semenišča uskladijo z nalogami in zadevami, ki se v družbi vsakodnevno opravljajo?*

   V minulem letu je moralo po ukazu vstopiti v škofijsko semenišče deset izmed naših učiteljev, od katerih se ni niti eden po končanem šolskem letu vrnil v družbo. V tem letu pa nekateri zaradi tehtnih razlogov niso mogli v semenišču redno obiskovati predavanj. Toda brez (tehtnega) razloga jim je bilo onemogočeno opravljanje določenega izpita, čeprav so se vneto poglobili v predmete. In zato morajo taki sobratje ali zapustiti družbo ali ostati brez dovoljenja škofa, ki ob svojem času sobratov ne bi pripustil k (svetim) redovom.

   Razen tega si vsak učitelj in predhodnik po svoji želji priredi obravnavano snov ter lahko spremeni in nadomesti, še več, ko nastopi nov učitelj, se uvajajo drugi in novi predmeti in te spremembe povzročijo, da je enotnost pouka izredno težko, skoraj bi rekel, nemogoče ohraniti. Isto bi se lahko reklo o obredih, konferencah in pridigah, ki se opravljajo v semeniščih za izobraževanje duhovnikov, ki živijo v svetu, in ne tistih, ki živijo Bogu posvečeno življenje.

4. *Kako bi na splošno lahko uskladili pokorščino lastnemu škofu z dolžno pokorščino predstojniku, ki pa je močnejša zaradi zaobljub, pridržanih Sv. sedežu?*

5. *Še druga težava nastane v krajevnem pogledu, kajti v naših pokrajinah v času izpraznjenega sedeža ne more kapitularni vikar izročiti odpustnice, čeprav je minilo leto od izpraznitve sedeža, in to zaradi svetnih določil, s čimer se zgodi, da bi se moral vsak za posvečenje namenjeni obrniti na Sv. sedež za vsako posamezno posvečenje, kar bi povzročilo veliko neugodnost in izgubo časa, kakor nas uči vsakdanja izkušnja v teh okoliščinah.*

6. *Slednjič pri nas še vedno velja zakon, da škofje lahko odpokličejo mladeniče, poklicane za službo Gospodu, od posvetne vojaške službe glede na število prebivalcev v svoji škofiji. Vendar se ne dogaja redko, da število tistih, ki naj bi bili odpoklicani, presega število, dovoljeno po zakonu, medtem ko drug škof lahko naredi obilno uslugo te vrste. Ta težava bi se odpravila s pomočjo odpustnic, s katerimi bi predstojnik sobrate lahko premestil k drugim škofom, pri katerih posedujejo ali upravljajo lastne hiše.*

7. *Posebna težava pa izhaja iz narave Salezijanske družbe, ki sprejema sobrate iz vseh predelov dežele. Tako se vedno pogosteje dogaja, da bi bile potrebne odpustnice za kar najbolj oddaljene kraje, katerih ordinarij je ali neznan ali ga je težko odkriti.*

8. *V splošnem uživajo ta privilegij meniški redovi in kongregacije redovnikov. Te vrste so Oblati preblažene Device Marije*[28] *v skladu z brevom: Etsi Dei Filius [Čeprav Božji Sin], ki ga je objavil papež Leon XII. svetega spomina meseca septembra 1828.*

Prav isto je bilo proglašeno za Ustanovo Ljubezni,[29] *odobreno od Gregorija XVI. srečnega spomina.*

Tudi Misijonsko družbo duhovnikov[30] *je odobril sveti oče Urban VIII. z bulo: Salvatoris Nostri (Našega Odrešenika) z dne 12. januarja 1632.*

Končno je sam sveti oče papež Pij IX. (ki naj ga Bog kar najdlje ohrani zdravega) z brevom: Religiosas familias [(Bogu) posvečene družine] z dne trinajstega maja 1859 poleg možnosti podeljevanja odpustnic na splošno, ki je bila že prej priznana, dodal naslednje: »Če so kleriki Misijonske družbe oskrbljeni z vsem, kar je potrebno, in odpustnicami svojih predpostavljenih, (jih) lahko zunaj časa, določenega s kanoni, svobodno in zakonito sprejmejo in je veljavno od katerega koli katoliškega škofa, ki je v milosti in občestvu z apostolskim sedežem, s tem da se spoštuje, kar je potrebno spoštovati.«

In tako na podlagi zgoraj omenjenih razlogov, ki se nanašajo na čase, kraje in svojstveno ureditev te družbe, najponižneje prosimo, da bi glede odpustnic imeli isti privilegij, ki ga uživajo (redovne) hiše, kongregacije in redovne skupnosti, ki živijo skupno življenje v hišah.

Drugi razlog, zakaj se je don Bosko odpravil na pot v Rim, je bila potreba po notranji opremi cerkve Marije Pomočnice. Vsi obiskovalci so se ob pogledu na veličastno stavbo čudili, kje je vzel toliko denarja, saj je izdal že 600.000 lir. To je bil jasen čudež Božje matere Marije, ki je podeljevala izredne milosti tistim, ki so s kako vsoto prispevali h gradnji njenega svetišča. Božji služabnik je v Turinu obiskoval težko in neozdravljivo bolne, jih prosil, da bi mu pomagali, kolikor jim je njihova pobožnost svetovala, on pa jih je blagoslavljal in ozdravljal. Prav isto se je dogajalo v glavnih mestih severne Italije in dokaz čudežev so bile večje in manjše vsote, ki so nenehno prihajale od vseh strani.

Sedaj je obrnil svoje oko na Rimljane, ki so si tako zelo želeli, da bi ga imeli med seboj, da bi ga sprejeli, videli in spoznali v upanju, da bodo tudi oni priskočili na pomoč pri gradnji svetišča.

---

28 Oblati B. M. Virginis.

29 Institutum Charitatis.

30 Congregatio Praesbyterorum Missionis.

Naslednji nadvse pomemben razlog je bilo sodelovanje pri Tonellovem poslanstvu. Božja previdnost je zahtevala njegovo navzočnost pri oskrbi škofij s škofi, brez katerih so živele že toliko let.

Vendar ni hotel zapustiti Turina, ne da bi prej storil vse potrebno za žrebanje v mesecu aprilu. Potem ko je uredil vse s pripravljalnim odborom in s podprefektom grofom Radicatijem in ko so meseca januarja zadostili vsem z zakonom predpisanim zahtevam, je vse drugo prepustil vitezu Oregli.

Naj navedemo te dokumente.

Visoko spoštovani gospod prefekt!

Pripravljalni odbor za loterijo moških oratorijev, omenjenih ob strani, odobrena z odlokom prefekture z dne 10. maja 1865, je na seji dne 25. preteklega meseca določil datum žrebanja. V ta namen je pooblastil podpisanega tajnika pripravljalnega odbora, da vloži pri vas ponižno prošnjo, da bi blagovolili z odlokom določiti dan žrebanja, ki naj bi ne bil pred prvim ponedeljkom prihodnjega meseca aprila, to je prvi dan tega meseca.

Pripravljalni odbor je hvaležen za vse, kar je vaša uglednost blagovolila storiti za to pobudo javne dobrodelnosti, in vam obnavlja živo hvaležnost v upanju, da bo dobrohotno sprejeta tudi ta prošnja.

Za uslugo se zahvaljuje

vdani služabnik Federico Oreglia di Santo Stefano, tajnik Pripravljalnega odbora.

Turin, 7. januarja 1867

Prefekt Turinske pokrajine, Oddelek II. Pododdelek II. Javna dobrodelnost

Štev. zapisnika 225 - Št. 55. Posebno.

Potem ko je pregledal prošnjo Pripravljalnega odbora za loterijo Oratorija sv. Frančiška Saleškega in drugih od njega odvisnih ustanov v tem mestu, v kateri prosi za določitev dneva žrebanja,

potem ko je vzel v pretres predhodne odloke tega urada z dne 19. maja 1865 in 14. aprila 1866,

odloča:

1. Žrebanje imenovane loterije je določeno za ponedeljek 1. aprila in bo opravljeno v eni izmed dvoran palače v tem mestu ob 10. uri dopoldne.

2. V vsem se je treba držati določil, ki so bila nakazana v odlokih z dne 19. maja 1865 in 14. aprila 1866.

3. Pripravljalni odbor bo poskrbel, da bo ta odlok poznan javnosti.

Za prefekta Radicati

Turin, 15. januarja 1867

Prefektura Turinske pokrajine Odd. II. Pododd. II. Javna dobrodelnost

Št. zap. 225 - Reg. 55; Turin, 15. januarja 1867

Predmet: žrebanje

Z današnjim odlokom je bil na osnovi prošnje, ki je bila vložena v imenu Pripravljalnega odbora, določen dan in kraj žrebanja loterije v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega v tem mestu.

Z namenom, da bi omenjeni odlok prišel v roke gospodu tajniku Pripravljalnega odbora za nadaljnji postopek, podpisani prosi, da bi poslali prepis na nekolkovani poli:

1. Prvo prošnjo z dne 15. maja 1865 in načrt loterije.

2. Drugo prošnjo z dne 11. aprila 1866.

3. Zadnjo prošnjo.

Te prepise, podpisane od imenovanega gospoda tajnika, je treba dostaviti na ta urad gospodu direktorju oddelka za loterije v smislu kraljevega pravilnika z dne 29. junija 1865, št. 2400.

Za prefekta RADICATI

Gospodu tajniku Pripravljalnega odbora loterije v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu.

L'Unità Cattolica je 23. januarja 1867 objavila odlok:

SPOROČILO O ŽREBANJU LOTERIJE

Prejeli smo naslednje pismo: »Žrebanje loterije v korist Oratorijev sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija v Porta Nuovi in sv. Angela varuha v Vanchigli bo po odloku tukajšnje prefekture z dne 15. januarja 1867 potekalo 1. aprila ob 10. uri v občinski palači tega mesta. To novico je treba čim bolj javno in čim prej razglasiti, da bodo obveščeni vsi imetniki srečk. Zato Pripravljalni odbor prosi vašo velečastito in spoštovano uglednost, da sprejme novico v svoj ugledni časopis. Prav tako prosi tudi druge italijanske časopise, da na svojih straneh v korist vseh zainteresiranih objavijo ta odlok.«

49.
POGLAVJE

Knjiga Stoletnica sv. Petra: Širjenje po Italiji in pošiljanje v Rim – Don Boskovo priporočilo Večnim molivkam – Denar za potovanje – Ljubezniv dar – Darilo semenišča – Spreobrnjenje treh protestantskih dečkov – Razglašenje Cottolenga za blaženega in don Boskova beseda – Potovanje iz Turina v Rim – Pričakujejo ga v Firencah – Sprejem v Rimu – Bolni kardinal Cagiano si želi don Boskov blagoslov – Prvo don Boskovo srečanje z grofom Vimercatijem, njegovim gostiteljem, in učinek njegovega blagoslova – Vsi sloji prebivalstva bi radi prišli v stik z don Boskom – Opat Macchi, don Boskov vodič v Rimu – Prvi don Boskov obisk pri papežu, ki mu znova ukaže, da naj opiše vse nadnaravne razloge, ki so ga spodbudili, da je ustanovil Salezijansko družbo, in podelitev odpustkov dobrotnikom nove cerkve v Turinu – Don Bosko pridiga v 'Collegio Romano' – Don Bosko maša v kapeli kneginje Di Sora in grofice Calderari – Mutaste deklice dobijo dar govora – Na kosilu pri grofu Bentivogliu – Smrt kardinala Cagiana de Azevedo – Sporočilo o tem in druge novice Manjšim strogim bratom, ki so gostje v oratoriju

Na začetku januarja je bila don Boskova knjižica o stoletnici mučeništva sv. Petra razširjena po vsej Italiji z namenom, da bi pripravili vernike na veličastne slovesnosti 29. junija in jih navdihnili še k večji vdanosti vidnemu poglavarju svete Cerkve.

Zlasti veliko zalogo izvodov so poslali v Rim.

Preden je don Bosko odpotoval v večno mesto, je obiskal svoje dobrotnike in razne ustanove.

»Večnim molivkam« Jezusa v presvetem zakramentu je priporočal, da bi se v skrajnih primerih obrnile na Božjo mater Pomočnico kristjanov. Tega so se sestre spomnile, ko je hudo zbolela njihova predstojnica.

V oratoriju so ga obiskovali prijatelji in mu želeli dober uspeh pri njegovih poslih v Rimu. Grof Janez Melzi mu je iz Milana prinesel 50 lir, dar kanonika Ambroža Jacoponeja. Ko je odprl kanonikovo pismo, v katerem se je ta priporočal v molitev njemu in njegovim dečkom za neko milost, je vzkliknil: »Glejte Božjo mater Marijo, ki mi pošilja denar za potovanje!« In kakor je bila njegova navada, niti v teh dneh ni pozabil na družine, ki so najbolj podpirale njegove ustanove, in jim je izražal svojo hvaležnost. Hčerki markiza Fassatija je pisal:

Gospa Azelija!

Pošiljam vam majhnega fazana, ki so mi ga pravkar prinesli v dar. Kdo ve, ali vam ne bo podelil moči, da boste srečno preživeli leto. Bog naj me usliši. Bodite tako dobri in sprejmite ta dar.

Naj nad vas in nad vso vašo družino pride vse dobro.

Vdani služabnik DUH. JANEZ BOSKO

2. januarja 1867

P. S.: Vdane pozdrave gospodu očetu in gospe materi.

Dne 4. januarja je iz škofijske pisarne v Turinu prejel dovoljenje, da sme z enim spremljevalcem zapustiti škofijo. Rektorju semenišča se zahvaljuje za naslednje pismo:

MEDŠKOFIJSKO SEMENIŠČE V TURINU

Turin, 4. januarja 1867

Velečastiti gospod!

Ker sem zvedel, da vaša uglednost namerava odpotovati v Rim, se mi zdi potrebno prositi, da poravnate dolg pri našem semenišču. Kakor vam je znano, morate plačati 400 lir obresti do preteklega decembra 1866. Z druge strani pa je uprava semenišča na seji dne 29. oktobra preteklega leta določila za klerike oratorija 250 lir. Zato vas prosim, da nam nakažete 150 lir in napišete potrdilo o prejemu 250 lir. Za to podporo je v tajništvu pripravljen poseben dopis.

Če ne bom imel priložnosti, da bi vas videl pred odhodom, vam želim srečno potovanje z vsemi mogočimi blagoslovi in se izrekam za vdanega služabnika.

Kanonik AL. VOGLIOTTI, rektor

Dne 6. januarja je bila v oratoriju velika slovesnost, o kateri poroča Unità Cattolica 8. januarja.

TRIJE MARIJNI SINOVI

Na praznik Gospodovega razglašenja so dopoldne v Oratoriju sv. Frančiška Saleške-

ga krstili tri ameriške brate anglikanske vere. Prišli so iz New Yorka. Njihov oče je imel visoko službo v imenovani sekti in zato ne moremo povedati imena. Umrl je zagrizen v svoji zmoti in zapustil tri sinove v največji bedi. Don Boska je močno prizadela njihova nesreča in jih je zato sprejel v svoj oratorij. Dal jih je dobro poučiti in nato rade volje ustregel njihovi želji, da so prejeli pogojni krst in bili tako sprejeti v katoliško Cerkev. Velečastiti škof mons. Balma je opravil obred in imel kratek pa pomemben nagovor. Grof Alojzij Giriodi je bil za botra. Prvega so krstili na ime Alojz, drugega Jožef in tretjega Janez. Toda iz posebne ljubezni do presvete Device Marije so želeli imeti še ime Marija.

To je tudi razlog, zakaj smo jih imenovali Marijine sinove.

Če smemo vse dečke, ki so zbrani v tem oratoriju, imenovati Marijine sinove zaradi posebne vdanosti, ki jo kažejo do te nebeške matere, potem moramo še posebej imenovati Marijine sinove te novokrščence, ki jih je ona sama poklicala, da so postali člani katoliške Cerkve. Naj Bog da, da bodo za vedno ostali njeni vdani sinovi.

V teh dneh je don Bosko dal odgovor enajstletnemu dečku Avguštinu Parigiju, ki ima nadih prerokbe. Dečkova mati je sinu naročila, da naj vpraša Božjega služabnika, ali bo kanonik Cottolengo, ustanovitelj Male hiše Božje previdnosti, prištet med blažene. Fant ni popolnoma razumel, kaj je pravzaprav vpraševal, vendar mu je don Bosko preprosto odgovoril: »Reci svoji materi: da. Cottolengo bo prištet med blažene. Toda niti jaz niti tvoja mati ga ne bova videla v časti oltarja. Ti pa boš to doživel.« Ta dobra mati je umrla leta 1870.

Avguštin je postal duhovnik in kaplan v Giavenu. Leta 1892 ga je napadel šen. Po dveh tednih ležanja sta bila njegov obraz in njegova glava tako izmaličena in otekla, da ga je zdravnik že odpisal. Kljub vsemu ga je zadnji dan kar šestkrat obiskal in mu dal ob 11.45 uri prinesti sveto popotnico. Ko je prejel sveti zakrament, je zaspal, in ko se je prebudil, je bil zunaj nevarnosti. Ves čas svoje bolezni si je ponavljal »Bodi miren. Cottolengo še ni bil razglašen za blaženega.«

Medtem ko se je don Bosko pripravljal na odhod in dajal zadnja naročila za dobro delovanje oratorija v času njegove odsotnosti, je iz Firenc, kjer so vsi željno pričakovali Božjega služabnika, vitez Oreglia prejel naslednje pismo z datumom 2. januarja 1867:

Ne bi rada nadlegovala don Boska v teh zadnjih dneh pred odhodom iz Turina, vendar bi rada vsem voščila srečno novo leto, posvečeno Božji slavi. Sporočite mu to, kakor vam jaz iz vsega srca sporočam. Rada bi vedela, ali bo don Bosko potoval skozi Firence, ker bi zelo rada z njim govorila. Sporočite mi, ali bo prišel zjutraj ali zvečer. Don Bosko mi napoveduje pošiljko knjig, vendar do sedaj še nisem ničesar prejela. Mojim vnučkom gre hvala Bogu bolje, prav tako je tudi deklica zunaj nevarnosti. To vam pišem zato, ker

ste bili tako dobri in ste toliko molili zame in za vso mojo družino. Bog naj vam povrne dobroto. Recite don Bosku, naj mi poleg veliko Božje ljubezni podeli tudi modrost, ki bi jo lahko uporabila v korist naše hiše. Rada bi vedela, kakšne nogavice nosijo vaši dečki: ali barvaste ali bele, dolge ali kratke. Rada bi vedela za don Boskov naslov v Rimu. Prosite don Boska, naj me nikdar ne pozabi, in vi, gospod vitez, spominjajte se v svojih molitvah moje družine in moje uboge duše.

Vdana Hieronima Uguccioni Gherardi

Dne 7. januarja 1867 je don Bosko ob devetih dopoldne odpotoval v Rim. Poleg dokumentov za odobritev salezijanske družbe je nosil s seboj stotine loterijskih srečk, ki jih je nameraval razdeliti med velikodušne Rimljane. Markiz Angel Vitelleschi ga je goreče vabil, da bi se nastanil v njegovi palači, vendar je že sprejel ponujeno gostoljubje pri grofu Vimercatiju. Don Boska je spremljal duhovnik Janez Francesia, ki je v svoji ljubeznivi preproščini pisal na vse strani pisma in pripovedoval, kaj vse je Božji služabnik doživel v Rimu.

Ta pisma bodo glavna vsebina naslednjih poglavij. Dodali bomo, kar smo slišali v teku leta 1867 pripovedovati don Boska samega in kar bomo povzeli iz pisem rimskih gospodov, ki jih hranimo v velikem številu. Poleg tega bomo navedli še ustna poročila samega don Francesia.

Podajamo prvo pismo, ki ga je don Francesia poslal prefektu oratorija.

Rim, 9. januarja 1867

Dragi don Rua!

Potem ko sem si v teh nekaj dneh malo odpočil, izpolnjujem svojo dolžnost in vam sporočam prve novice o don Bosku. Buzzetti vam je gotovo povedal, kako nama je v zadnjem trenutku uspelo priti na postajo, ko so bila zaprta že vsa vrata, in vstopiti na vlak, ki je bil tik pred odhodom. Oddahnila sva si in vzkliknila: Deo gratias! Kaj posebnega se nama med potovanjem ni pripetilo. Do Bologne naju je zeblo, pa še kako, čeprav sva bila v drugem razredu in še kar dobro preskrbljena. Nekega dobrega gospoda, ki je vstopil v Cambianu, je don Bosko slišal, kako je hvalil oratorij in njegovega ustanovitelja z besedami, ki jih ni navdajala hladna preračunljivost, temveč ljubezen do domovine in vere. Spotoma sva pozdravljala veliko krajev, ki so nama budili lepe spomine. V Reggiu, kjer se je vlak za nekaj časa ustavil, smo z očmi, še veliko bolj pa s srcem iskali dobrega škofa iz Guastalle ali koga drugega, ki bi ga on poslal. Končno sva za apetitom pravega muzikanta prispela v Bologno. Tukaj me je čakala vozovnica s popustom, ki je bila enaka don Boskovi. Tamkajšnji gospodje so naju ljubeznivo pozdravili.

Najbolj me je razveselilo, kako je don Bosko jedel z dobrim tekom, kot ga že dolgo nisem videl. V Bologni sva sedla v vagon prvega razreda in ostala popolnoma sama. Lah-

ko si predstavljaš moje zadovoljstvo, ko sem po tolikem času imel priložnost, da sem se sam pogovarjal z našim preljubim don Boskom. Glavni predmet pogovorov je bil oratorij. Govorila sva o njem zato, da sva potolažila najino bolečino, ker sva bila tako daleč od njega. Ko sva se peljala skozi Rimini, sva se spomnila pobožne duše Silvija Pellica. Nisva se peljala do Ancone, kakor je bilo predvideno, temveč sva se ustavila v kraju, imenovanem Falconara, kjer sva večerjala. Ker so naju videli, da sva se pred jedjo pokrižala, se je več kot eden temu čudil. Vendar naju zato ni nihče zaničeval ali karal, prav nasprotno, bili so vsi polni občudovanja in spoštovanja. Ko sva poravnala lepo vsoto, sva se proti deseti uri zvečer odpeljala v Foligno, kjer sva prestopila na vlak, ki je iz Firenc vozil v Rim. Potovala sva v družbi dobre neapeljske družine. Molila sva molitve kakor v oratoriju, pri čemer so nam rade volje pomagali prijatelji iz Neaplja. Toda čas je bil za počitek. Don Bosko je bil zelo utrujen in bi rad počival. Naši sopotniki iz Neaplja pa so kar naprej govorili in zbijali šale. Bilo mi je zelo hudo, ker sem videl, kakšna muka je to bila za don Boska. Že več prejšnjih noči je prebil brez spanja in tudi sedaj ni mogel počivati. Jaz pa sem vseeno spal.

Končno je napočil toliko zaželeni dan. Čeprav nisva imela potnih listov, nisva naletela na nobeno težavo. Pustili so naju čez mejo. Don Boskov obraz ni kazal nikakršnega strahu in v njegovem spremstvu tudi jaz nisem imel nikakršnih težav. Še dve postaji do Rima. Moje srce in moje oko sta ga iskali. Obe sta bili nesrečni in razočarani ob pogledu na žalostno rimsko pokrajino. Z očmi sem zrl v daljavo, da bi zagledal kaj lepega in prijetnega, pa nisem videl drugega kot opustošeno pokrajino in revna bivališča pastirjev, pa spet kako močvirje, žalostne prebivalce še bolj žalostnih krajev.

Nedaleč od Rima sva naletela na mons. Manacorda in viteza Mariettija, ki sta veselo razpoložena vstopila v naš vagon in naju povedla v Rim. Tukaj je don Boska pričakovalo veliko ljudi, med njimi markiza Villarios in gospa Vitelleschi, ki je z žalostjo ugotavljala, da oseba, ki si jo je tako želela pozdraviti v svoji hiši, ni odgovorila na njene želje. Z njima sta bili tudi njuni družini. Tu pa se je pripetil dogodek, ki je malo vznemiril naše zadovoljstvo. Nisva mogla najti najinih vozovnic in bi zato morala še enkrat plačati celotno ceno. Po posredovanju gospodov Manacorde in Mariettija sva bila pro tempore (za kratek čas) oproščena v upanju, da ju bova našla na postaji za potne liste, kjer se mi je zdelo, da sem ju pozabil.

Vstopil sem v eno izmed prekrasnih kočij, ki so čakale na naju. Meni ob strani je sedel grof Calderari. Don Bosko je maševal v zasebni kapeli grofa Vimercatija in jaz pri sv. Petru V vezeh. Kočno sva našla vozovnice za vlak. Na stanovanju je veliko ljudi čakalo na don Boska. Kdo pa so bili, ne vem, ker nisem imel časa, da bi vpraševal.

Kakor hitro je don Bosko prispel v Rim, se je kakor ob prihodu kakega princa dvignilo na noge celo mesto in najuglednejše družine so ga prišle pozdravit. Pred njim je šel glas čudodelnika in veliko nesrečnežev je upalo, da bo dobilo zdravje. Kakšna vera, kakšno zaupanje v našega don Boska! Kaj takega si nikdar ne bi mogel misliti in predstavljati!

Po končani maši ga je že čakala kočija kardinala Cagiana, ki si je težko bolan takoj želel njegovega obiska. Že nekoč prej je ugledni kardinal v bolezni prosil don Boska za bla-

goslov in bil ozdravljen. Sedaj ko je spet zbolel, je prav tako upal na don Boskovo pomoč. Don Bosko ga je obiskal, blagoslovil in mu priporočil zaupanje v Marijo Pomočnico. Sedaj v veselje celega mesta, kjer kardinala izredno ljubijo, vsi upajo na njegovo ozdravitev. Don Bosko se pripravlja, da bo šel k papežu. Po celem mestu je na vseh koncih in krajih videti letake z napisom Zgodovina Italije izpod peresa duhovnika Janeza Boska. K vsemu je tudi še ta nepredvidena propaganda dvignila navdušenje src.

DUH. JANEZ KRSTNIK FRANCESIA

P. S.: Molite za našega velikega dobrotnika grofa Vimercatija, ki je precej bolan.

Ko je don Bosko vstopil v gostiteljevo hišo, se je takoj napotil v grofovo sobo. Grof je sveta oseba, ki pa ga že dolgo mučijo hude bolečine in vrtoglavica. Dobil ga je v postelji v skrajno obupnem stanju, brez vsakršnega človeškega upanja na ozdravitev, kaj šele, da bi mogel vstati. Ko je zagledal don Boska, se je razveselil. Božji služabnik ga je blagoslovil in mu zagotovil, da bo kmalu spet lahko vstal. Grof mu je ob tej izjavi odgovoril: »Prav, samo potem ko bom vstal, bom dopustil, da se don Bosko vrne v Turin.« To je povedal zato, ker je bil prepričan, da je kakršnokoli izboljšanje nemogoče. Toda čez dva ali tri dni so bolečine popustile in grof se je lahko udeleževal skupnih obedov z vso družino. »Gospod grof, vi torej hočete, da se vrnem v Turin?« mu je don Bosko dejal, ko ga je videl prihajati v sobo. Grof se je spomnil svojih besed in se kesal, da jih je izgovoril. Dobri oče je obrnil vse na šalo, kajti tisti obrat na bolje ni bil dokončna ozdravitev. Zdelo se je, da mu Gospod ni hotel odvzeti križa, ki ga je naložil njemu v korist, temveč samo malo olajšati breme. Brez dvoma se mu je stanje zelo izboljšalo in jasno je bilo, da je bila Božja mati Marija na delu.

Zvest svoji navadi, da se je spovedoval vsakih osem dni, je don Bosko izbral za svojega spovednika patra jezuita Vasca, ki je bil duhovni vodja grofa Vimercatija, katerega je obiskoval vsakih osem dni.

Toda to, kar moramo posebej poudariti, je dejstvo, da se je takoj od prvega dne svojega bivanja v Rimu in dokler ni zapustil večnega mesta, posvetil pravemu apostolatu; vsak dan je pridigal, pogosto spovedoval, obiskoval razne ustanove, zavode in samostane ter sprejemal obiske pozno v noč. Obiskovali so ga ljudje vseh stanov. Delil je svetinjice Marije Pomočnice in blagoslavljal ljudi v njenem imenu ter vlival upanje na duhovno in telesno ozdravitev. Veliko se mu jih je priporočalo kot svetniku v veliko zadovoljstvo papeža zaradi neizmerno veliko dobrega, ki ga je dajal ljudem povsod, kamor je prišel.

Mladi duhovnik opat Macchi, ki je bil v dobrih odnosih z družino grofa Callorija, je ob prvem srečanju z don Boskom bil prevzet od velike naklonjeno-

sti do njega. Zato ga je povsod spremljal, ga vodil in bil pripravljen storiti zanj vsako uslugo ves čas bivanja v Rimu. Ta duhovnik je želel vstopiti v prelatsko službo, vendar mu je bilo to nemogoče, ker papež ni imel najboljšega mnenja o njem. Toda don Bosko je znal tako spretno razbliniti papeževe predsodke, da ga je Pij IX. sprejel v Vatikan, mu podelil naslov monsinjorja in ga imenoval za svojega osebnega služabnika. Toda prijateljstvo don Macchija do don Boska se je pozneje, kakor bomo videli v teh Biografskih spominih, ohladilo.

Dne 15. januarja je don Francesia pisal vitezu Oregli:

Rim, torek 15. januarja 1867

Predragi gospod vitez!

Don Bosko je ves čas do skrajnosti zaposlen in zaradi tega je zaposlen tudi don Francesia. Obiskala sva svetega očeta. Kako zelo slovesno in ljubeznivo je bil sprejet don Bosko in z njim tudi jaz. Medtem ko je bil don Bosko v avdienci, ki je trajala dobre tri četrt ure, sem se jaz pogovarjal z vsemi tistimi monsinjorji, ki se niso naveličali poslušati poročil o oratoriju in don Bosku. Tako so se vsemu čudili, da si česa takega sploh ne bi mogel misliti. Za don Boska ni bilo čakanja v predsobi. Potem ko sta opravila sprejem pri papežu obrambni minister in minister za policijo, so povabili don Boska, čeprav je čakalo celo odposlanstvo Združenih držav Amerike s spremstvom. Toda don Bosko je imel prednost. Kakor hitro ga je papež zagledal in pozdravil, je takoj začel govoriti: »Nadaljujva torej razgovor, ki sva ga prekinila ob najinem zadnjem srečanju (leta 1858), ko naju je zmotil tisti kardinal, ki je prišel po podpis ...« in je govoril o salezijanski družbi kakor o zadevi, o kateri bi razpravljal včeraj. Znamenje, da mu je bila zelo pri srcu.

Malo pozneje me je majordom mons. Pacca popeljal k papežu. To je bil zame izreden trenutek. Ko sem klečal ob nogah svetega očeta, mi je ponudil svojo sveto roko. Poljubil sem mu prstan z mislijo na toliko fantov, klerikov, duhovnikov in gojencev oratorija, ki sem jih predstavljal. Kako mil pogled ima Pij IX.! Kako prijetno teče beseda iz njegovih ust! Ker je vedel, da sem bil preprost rokodelec, je omenil, da je bil apostolski zbor sestavljen iz ribičev in da je bil edini, ki je imel položaj, mitničar. Sveti oče se odlično počuti in je ves zaposlen z zadevami svoje države in Cerkve. Rim ga občuduje, ga ljubi in rekel bi, časti.

Pij IX. je obljubil don Bosku, da ga bo še večkrat sprejel, tako da bosta imela zadosti časa za svoboden pogovor.

Božjega služabnika je papež sprejel v soboto dne 12. januarja. Zjutraj je maševal v kapeli kneginje Sora, kakor moremo razbrati iz nekega njenega pisma.

Prva beseda, ki jo je papež povedal don Bosku, je bila pravzaprav »Torej ... dragi gospod opat, ste se držali mojega nasveta? Ste napisali tiste stvari, ki so se

vam zdele nadnaravno navdihnjene pri ustanovitvi vaše Družbe?«

»Toda, sveti oče,« je odgovoril don Bosko, »prav zares nisem imel časa. Sredi toliko opravkov ...«

»Prav, če je tako, potem vam ne samo svetujem, temveč ukazujem. Pred to nalogo se morajo umakniti vse druge, pa naj bodo še tako pomembne. Odrinite na stran vse drugo, če ne gre drugače, toda pišite, pišite. Velike koristi, ki jo bodo povzročile določene stvari, ko bodo o njih zvedeli vaši sinovi, si sploh ne morete predstavljati.« In don Bosko je obljubil, da bo vse napisal.

Papež je govoril še o cerkvi Marije Pomočnice. Hotel je vedeti, kako daleč so že prišla dela, in je vsem tistim, ki pomagajo pri gradnji svetišča, podelil posebne duhovne darove v naslednji obliki:

1. Apostolski blagoslov in popolni odpustek ob smrtni uri.
2. Popolni odpustek vsakokrat, ko bodo primerno pripravljeni prejeli sveto obhajilo.
3. Te odpustke lahko darujejo vernim dušam v vicah.

Pismo don Francesie nadaljuje:

Kamor koli gre don Bosko, tam se zberejo vse pomembne rimske družine. Enkrat je to knez Salviati, potem princ Borghese, knez Sora, princ Odescalchi in še toliko drugih družin in ljudi, ki pridejo v stik z don Boskom. Od jutra do večera jih sprejema in lahko si mislite, kako vse to prizadeva njegovo zdravje.

V nedeljo (13.) sva bila v Rimskem kolegiju, kjer je imel don Bosko pobožen in ljubezniv govor. Kakšen je bil učinek! Dečki se več niso mogli odtrgati od njega, spoznali so njegovo skrivnost in so hoteli, da bi jih don Bosko za vsako ceno vzel s seboj v Turin. Kako lepa žetev! Tu ne manjka delavcev: ti patri so zares občudovanja vredni. Večkrat se mi je zdelo, da sem v oratoriju.

Kaj izrednega don Bosko pravzaprav še ni storil. Zdi se, da ga Bog tukaj v Rimu ne namerava narediti preveč slavnega. Naj bo že kakorkoli, povsod, kamor gre, pusti za seboj izreden vtis. Vsi občudujejo njegovo mirnost, njegov nasmejani obraz in ravnodušnost njegovega duha.

Kardinal Cagiano, ki je umrl v noči na nedeljo pretekli teden, je tako zaupal v don Boska, da ga je hotel narediti za dediča vsega svojega imetja, in treba je bilo napeti vse sile, da so ga odvrnili od te misli. Pa vendar ga je šele prvič videl. Umrl je kot pravi svetnik in ves Rim je žaloval za njim. Don Bosko je upal na ozdravitev in je v ta namen veliko molil. Toda Gospod Bog je ukrenil drugače. To bi bilo pravo presenečenje.

Gospod grof Vimercati se počasi popravlja. Don Bosko bi ga pred odhodom rad popolnoma ozdravil in zato prosi, da bi v oratoriju čim bolj goreče molili za zdravje tako dragocenega in dobrodelnega človeka. Obljubil je precejšen dar za cerkev, se pravi vse stroške za kupolo. Seveda, če bo ozdravel.

Oltar, ki smo ga prepustili grofu Bentivogliu, se bo zgradil. Upamo, da bo dobro uspel. Bila sva pri njem na kosilu in vsi so bili izredno zadovoljni.

Grofica Calderari se je zelo slabo počutila. Toda sedaj ji je že bolje. Don Bosko je maševal v njeni hišni kapeli.

Ali v oratoriju ni nič novega? Pričakujeva novice, ki so mogoče že na poti. Upajmo, da bodo dobre. Recite tistemu, ki ima večerni govor pri dijakih in rokodelcih, da jim don Bosko priporoča svoje poslanstvo. Molitve v teh dneh mu niso samo koristne, temveč tudi nadvse potrebne. Naj don Henrik Bonetti posebej pozdravi moje drage filozofe. Čeprav sem prepričan, da opravljajo vse v najlepšem redu, jim vendar zelo priporočam premišljevanje in duhovno branje. Verjemite mi, dragi vitez, da potrebujeva Gospodovega blagoslova, ker mora don Bosko opraviti zares nadvse pomembne zadeve. Zemlja je pripravljena, seme je padlo in vi ste bili delaven kmetovalec. Če bo vse v večjo Božjo slavo in v korist duš, ne bomo razočarani.

duh. Janez Krstnik Francesia

Dejansko glede tega, kar je don Bosko delal, kar je napovedoval in kar se je uresničevalo, niso bili razočarani.

Po markizi Villarios je spoznal grofico Calderari, ki je imela popolnoma neme hčerke, ki niso spregovorile besedice. Grofica je razodela svoje srce don Bosku. Ta ji je zagotovil, da jo bo mati Božja Marija vsekakor potolažila, če bo pomagala pri gradnji cerkve Marije Pomočnice.

»Toda ali ne vidite, da ne govorijo?« je grofica z bolečim srcem gledala in kazala na hčerke.

»Pa bodo govorile,« je odgovoril don Bosko. In tako je tudi bilo. Leta 1870 so živahno govorile. O tem pričata don Rua in don Francesia.

Medtem je velečastiti oče Delfino Gastaldi da Scarnafigi iz reda Manjših bratov sv. Frančiška, provincialni minister samostana Consolata v Turinu, dne 31. januarja sporočil tudi svojim bratom laikom, ki so jih pregnali iz samostana in so živeli v oratoriju, da je 14. januarja umrl njegova eminenca Anton Marija Cagiano de Azevedo, zaščitnik reda, in da je bil za novega kardinala zaščitnika imenovan kardinal Alojzij Amat. Zato je sobrate v smislu pravil spodbujal, da naj molijo za umrlega, in jim sporočil nekaj papeževih dovoljenj, dokler bo trajal čas zatiranja.

50.
POGLAVJE

Nič nenavadnega se ni zgodilo – Kneginja Sora in pobesneli pes – Velikodušna ponudba – Bolni otrok in svetinjica Marije Pomočnice: uresničena napoved – Ozdravitev: bolniki si želijo don Boskov obisk – Molitev za grofa Vimercatija – Moteni pogovori odposlanca Tonella za imenovanje škofov – Pij IX. prosi don Boska za svet in svet tudi sprejme – Kardinal državni tajnik, odposlanec Tonello in don Bosko – Ljubeznivost mons. Pacificija do don Boska; ni mu treba čakati v predsobi – Poravnana nesoglasja – Izbira škofov za izpraznjene škofovske sedeže – Prvi kandidat, ki ga predlaga kralj – Nenehno prihajanje uglednih obiskovalcev v hišo Vimercati – Izboljšanje nekemu bolniku – Novi turinski nadškof in don Bosko – Želijo odprtje salezijanske hiše v Rimu – Veliko ljudi želi govoriti z don Boskom o svojih dušnih potrebah – Povsod kupujejo Zgodovino Italije – Trnje in vrtnice: rimski senator opravičen pred papežem.

Don Francesia je vzel tretjič pero v roke in poročal v Turin:

Rim, 17. januarja 1867

Predragi gospod vitez!

Zdi se, da Gospod Bog ne dopusti, da bi don Bosko množil izredna dejanja, kot se je to dogajalo drugod. In če bi se tudi kaj takega zgodilo, je don Bosko preveč ponižen, da bi mi povedal vse, kar se dogaja. Napenjam svoje oči in ušesa, da bi vse videl in slišal.

Kneginji Sora je bilo pred dnevi zelo hudo. Pobesneli pes je vdrl v palačo in pretil, da bo vse ogrizel. Toda potem ko je poklicala na pomoč Marijo Pomočnico, se je vse lepo izteklo. Zares ne vedo, kako se je to moglo zgoditi. Prinesla je svoj dar in obljubila še večjo pomoč. Preteklo soboto je don Bosko maševal v kneginjini kapeli in nekdo mu je za dobljeno milost daroval 1000 frankov.

Don Bosko je obiskal majhnega otroka v hiši De Maistre, ki je bil zelo bolan in se je zdelo, da bo umrl. Morali bi ga operirati, pa niso vedeli kje. Huda zadeva!

Don Bosko ga je blagoslovil in se s svetinjico dotaknil njegovega telesa. Tam, kjer se ga je don Bosko dotaknil, je oteklina takoj dozorela in zdravniki so ga mogli operirati. Toda potem se je zgodilo še nekaj bolj čudnega. Tam, kjer so zdravniki operirali, se je vse uredilo. Toda na dveh drugih mestih, kjer se je telesa tudi dotaknila svetinjica, se je oteklina sama odprla in izcedila. Otroku je bolje in upamo, da bo kmalu popolnoma zdrav.

Pavel De Maistre, 18 mesecev star sin grofa Evgenija, je imel obraz in vrat tako otekel, da ga je bilo groza videti. Don Bosko ga je 16. januarja blagoslovil in nato šel maševat v bližnjo cerkev sv. Karla. Bilo je zbranih veliko ljudi, piše vitezu kneginja Sora, in ko je sedel v spovednico, je bila ta takoj obdana. Po končani maši se je stanje bolniku izboljšalo, in ko je prišel zdravnik, je ugotovil, da ga je mogoče brez nevarnosti operirati, česar prej nikakor ne bi storil. Od tistega trenutka je oteklina upadla in ozdravitev je bila zagotovljena.

Pa to še ni vse. Potem ko je Božji služabnik blagoslovil otroka, je rekel njegovim staršem: »Nikakor ne bo umrl, postal bo duhovnik.« Nihče ni Pavlu povedal, kar je don Bosko o njem napovedal. Razodeli so mu šele potem, ko je postal jezuit in bil že posvečen.

Grof nam je vse natančno pripovedoval in tudi to, da je bilo v njegovem stanovanju pri štirih vodnjakih, ko je bil tam don Bosko, toliko ljudi na stopnicah, da drugi stanovalci skoraj niso mogli priti do svojih sob. On da se je moral postaviti k enim vratom in spuščati noter ljudi, ki so potem odhajali skozi druga vrata.

Druge novice so iz pisma don Francesie:

Predvčerajšnjim zvečer (15. januarja) je prav tako obiskal nekega bolnega dečka, za katerega ni bilo več upanja. Don Bosko ga je blagoslovil in otrok je začel okrevati. Zdravniki so vsi navdušeni nad uspehi tega njihovega novega kolega. Ni bolnika v celem Rimu, ki bi si ne želel don Boskovega obiska, pa čeprav bo to na Piazza del Popolo, Borgo Nuovo ali drugih krajih.

Ni zasebne kapele ne cerkve, kjer ne bi želeli, da bi on daroval sveto mašo.

Don Bosko se zahvaljuje za vse, kar delajo v oratoriju, in vse spodbuja k še večji gorečnosti. O, če bi mogli doseči ozdravitev odličnega grofa Vimercatija, našega velikodušnega gostitelja! Vsekakor se mu stanje izboljšuje, vendar še ne more stati na nogah, ponoči ne more spati in ima celo vrsto motenj, z eno besedo – tu bi bil potreben čudež. Molimo.

Ker don Bosko toliko govori, se mu slabša zdravje. Ima močno otečene noge in ponoči ne more spati.

Te dni ga je popolnoma prevzela skrb za imenovanje škofov.

Dne 21. decembra 1866 je poslanik Tonello začel s kardinalom Antonellijem razpravljati o tej zadevi. Ker so se že vsi pregnani prelati vrnili na svoje škofijske sedeže, ni bilo potrebnih več dovoljenj. Stvari so hitro napredovale. Tonello je imel naročilo, da naj privoli v pravične zahteve Svetega sedeža, medtem ko je Vegezzi moral odločno odklanjati vsako poravnavo. Tako so opustili veliko zahtev, med njimi tudi exequatur (privolitev) ali prisego škofov kralju.

Vse od prvega srečanja je kardinal Antonelli izjavil, da Sveti sedež ne bi delal težav pri imenovanju škofov v starih pokrajinah Piemonta in Lombardije-Benečanskega, da pa za nobeno ceno ne bi sprejel imenovanja v drugih italijanskih državah in zlasti še v pokrajinah, ki so jih odvzeli papežu. To je pomenilo, da bi celotna srednja in južna Italija ostala brez škofov, kar bi moglo dati oporo odpadniškim težnjam nekaterih članov italijanske vlade.

Pravosodni minister Borgatti je pisno sporočil Tonellu, da naj se dogovarja samo ustno in ne dela pisnih pogodb, ker se ni hotel vezati za prihodnost. Vbil si je v glavo, da razlog države zahteva, da bi imenovali škofe katoliški laiki. Tonello naj bi v smislu teh navodil poskrbel, da bi pri imenovanju škofov imelo besedo tudi ljudstvo.

Vlada je tudi zahtevala, da bi morali vsi izvoljeni škofje predložiti bule. Tega pa kardinal Antonelli ni hotel sprejeti.

Ko je don Bosko prispel v Rim, so stvari bile na tej točki. Bilo mu je zelo hudo, ko je videl, kako nerodno se je vse skupaj zasukalo, tako da se je zdelo, da je konec vseh upov. V Piemontu že več kot petnajst let ni bil imenovan noben škof.

Pij IX. je v tem trenutku poklical don Boska in ga vprašal, kakšne predloge ima, da bi uskladili razlike.

Proti takemu načinu dogovarjanja so se z vseh strani pojavljali ugovori in nasprotovanje. Kardinali so zahtevali, da bi se italijanske oblasti popolnoma podredile zahtevam svetega očeta in da bi vendar že prišlo do kakih sklepov. Kardinal Antonelli je bil odločen braniti pogoje, ki jih je postavil kraljevski vladi. Ministri v Firencah so zahtevali bule. Papež je bil negotov, ker se je bal, da bi za škofe predlagali vladi naklonjene osebe.

Kakor hitro je don Bosko stopil pred papeža, ga je ta smehljaje se vprašal: »S katero politiko bi se vi rešili iz toliko zagat?«

»Moja politika je politika vaše svetosti. To je politika očenaša. V očenašu vsak dan prosimo, da naj pride na zemljo kraljestvo nebeškega Očeta, da naj se vedno bolj širi, da naj pride vedno bolj do veljave, da naj vse bolj zaživi, postane

vse močnejše in slavno: Adveniat regnum tuum (pridi tvoje kraljestvo). Samo to je pomembno.«

Poudaril je, da je treba zagotoviti predvsem korist škofij in najti način, kako bi jo zagotovili.

»Težko ga bo najti in ne vem, ali nam bo uspelo,« je odvrnil papež.

Don Bosko je odgovoril:

»Prostozidarji ne popustijo. Toda če nam bodo dali, da nadaljujemo, bomo prišli do srečnega konca.«

Tukaj je predložil svojo zamisel. Nikakor ne delajmo razlike med pokrajinami Piemonta, Lombardije in Benečanskega in državami, ki so jih vzeli italijanskim princem in papežu. Naj italijanska vlada predloži za posamezne škofovske sedeže ljudi, ki jim najbolj zaupa. Isto naj stori tudi Sveti sedež v osebi kardinala Antonellija in v imenu svoje vlade. Končno naj ne odloča niti italijanska vlada niti vlada Svetega sedeža, temveč naj papež primerja predlog Svetega sedeža s predlogom italijanske vlade in izbere tiste, ki so obema po volji. Začne naj se imenovanje samo nekaterih škofov na najbolj potrebne škofije. Ti škofje, proti katerim kardinal Antonelli ne bi postavil ovir, bi potem predstavili bule italijanski vladi. Vendar so priporočili, naj ne bi s prezgodnjo objavo teh določil onemogočili izpolnitve dogovora.

Pij IX. je privolil v don Boskov predlog in mu dal vsa pooblastila za dogovarjanje s poslanikom Tonellom, vendar tako, da si je pridržal pravico končnega odločanja.

Don Bosko je šel h kardinalu Antonelliju in ga po začetnih težavah prepričal o pravilnosti svojega stališča, se pravi ne toliko političnega kakor veliko bolj verskega v strogem pomenu besede.

Nato se je odpravil k Tonellu, ki mu je Ricasoli brzojavil: »Skušajte se dogovoriti z don Boskom.« Odposlanec, ki nikakor ni bil nasprotnik Cerkve, se je zlahka domenil z njim, čeprav so bila Ricasolijeva navodila zelo težka. Vendar se je pokazal pripravljenega, da je sodeloval s papeževim predlogom. Jasno mu je bilo, da Pij IX. nikakor ni mogel privoliti, da bi na novo izvoljeni škofje, zlasti tisti, ki so bili namenjeni nekdanjim papeževim pokrajinam, vlagali bule pri vladi; zato ni vztrajal pri bulah, temveč se je zadovoljil s preprostim sporočilom o imenovanju.

Ko je papež zvedel o Tonellovi pripravljenosti, je bil zadovoljen in je odobril dogovor. Tudi italijanska vlada, ki ji je bilo veliko do tega, da bi zadovoljila Francijo, je privolila.

Od tega trenutka dalje se je razgovor med papeškim predstavnikom Antonellijem in odposlancem omejil na izbiro imen, ki bi jih odobrili obe strani. Določila sta samo besedno, da bosta ravnala na naslednji način: obojestransko

bi določili škofovske sedeže in kdo bi jih zasedel; papeški delegat bi sporočil italijanski vladi škofijski sedež in imena izbranih. Sveti sedež bi poslal izbranim bulo, ki bi bila podobna tisti, ki jo je zadnji čas sprejel na novo imenovani nadškof v Genovi, kar pomeni, da ne bi bilo nič povedanega o zvestobi vladarju. Izbrani bi prejel povabilo in bi prosil ministrstvo, da izda vsa potrebna pooblastila, da bi imenovani škofje dobili na voljo dohodke škofovske mize.

Don Bosko je moral pogosto iti h kardinalu Antonelliju, potem k papežu, od papeža k Tonellu in od Tonella spet v Vatikan. Na tak način je stopil v tako tesen stik s papežem, da je bil pri njem vedno takoj sprejet.

Mons. Pacifici, ki je bil v tesnih prijateljskih stikih z Božjim služabnikom in se je moral dvakrat na teden napotiti v Vatikan v svoj urad, se je vedno ustavil s svojo kočijo pred Vimercatijevo hišo, da je videl, ali bi se morda tudi don Bosko moral odpraviti k papežu ali h kardinalu Antonelliju.

Ko so na obeh straneh sklenili pogovore, so imenovali nove škofe. Pij IX. si je dal predstaviti seznam najboljših duhovnikov v posameznih škofijah in prosil don Boska, da bi ob njihovih imenih napisal opombo o njihovem značaju in zgledni kreposti. Tudi Tonello je prosil italijansko vlado za imena oseb, ki jih predlaga za škofe, da jih je predložil papežu. Kralj Viktor Emanuel je izrazil željo, da bi bil za Turin imenovan nadškof Aleksander grof Riccardi di Netro, dosedanji škof v Savoni. Papež je privolil.

O tem dogajanju nam poroča don Francesia na koncu svojega pisma, ki nosi datum 17. januarja 1867:

Pišem ob treh popoldne 18. januarja. Soba je polna ljudi, ki bi radi govorili z don Boskom. Tukaj so bile dvorne dame neapeljske kraljice s kaplanom Franca II., princesa Orsini, vitez Schroctez iz Malteškega viteškega reda, toliko grofic in monsinjorjev, da res ne vem, kako jih je mogel don Bosko vse odpraviti.

Neka uboga ženska, že dolgo bolna in previdena z zakramenti za umirajoče, se je priporočila don Bosku, da naj jo blagoslovi, če je že ne more obiskati na njenem domu. Bila je mati petero majhnih otrok. Don Bosko ji je dal običajni nasvet in sedaj vem, da ji je bolje in da bo kmalu zunaj nevarnosti.

Nadvse veliko je zaupanje, ki ga imajo v don Boska vsi, tudi najbolj visoko postavljene osebe. On je imel dva dolga razgovora s kardinalom Antonellijem, s katerim sta skušala izravnati veliko težav politične narave.

Pogovarjal se je s Tonellom, ki je bil z njim izjemno prijazen in je izrazil željo, da bi ga obiskal vsakokrat, ko bi menil, da ima kake koristne predloge.

Govoril je z bodočim turinskim nadškofom, ki ga je že prej obiskal v Vimercatijevi hiši. Brez dvoma nam bo zelo naklonjen in – rekel bi – hvaležen don Bosku.

Izrazili so željo, da bi don Bosko v Rimu odprl kak zavod.

Dogovarja se z visoko stoječimi osebnostmi o stvareh, ki bodo zelo koristile Cerkvi. Pravijo, da z lastnimi očmi vidi, kot je nekoč videl oratorij, veliko stvari, ki so se iz videnj spremenile v dejanja in dejstva.

S svojim svetim početjem je tako znal pridobivati ljudi, ki sicer niso bili pobožni, da so komaj čakali, da bi se mogli pri njem spovedati. Spoprijateljil se je s papeškimi dragonci, ki so želeti kljub mnogim težavam z njim govoriti o duhovnih zadevah. V kratkem času je postal don Bosko apostol Rima. Marsikomu je, čeprav ga ni prej poznal, razodel njegove grehe. Zato si lahko mislimo, kako zelo so si želeli zlasti mladi ljudje govoriti z don Boskom. Naval ljudstva budi v vseh veliko začudenje.

Ker so na vrata rimskih cerkva nabili razglase o don Boskovi Zgodovini Italije, je zelo veliko povpraševanje po tej knjigi.

Predvčerajšnjim je bilo kosilo pri rimskem senatorju in nato razgovor o finančnih sredstvih, ki jih je začelo primanjkovati. Don Boska so poslušali pozorno, kakor če bi bil prerok.

Kak goreč superlativ z namenom, da bi podprl don Boska, je razširil o njem neresnične novice, ki bi mu lahko škodovale.

Ko je vaš gospod brat (pater Oreglia) rekel, da je don Bosko v Rimu prava katoliška razstava, je povedal čisto resnico. Tukaj pred seboj imam kup vizitk uglednih osebnosti, ki so prišle v naše stanovanje, pa niso mogle don Boska niti videti, kaj šele z njim govoriti. Če bi naši dečki videli, kako slovesno sprejemajo don Boska ljudje, ki ga niso prej nikdar videli, bi jim to bilo v veliko spodbudo in bi znali veliko bolj ceniti njegovo stalno navzočnost v oratoriju. O tem sem premišljeval vsakokrat, ko so prihajali k nam grofi, princi, markizi in so se želeli vsaj dotakniti njegove roke, poljubiti njegovo obleko in prejeti njegov blagoslov. Z ljubeznivim pismom ga je povabil na kosilo knez Salviati, princ Borghese ga je prosil, da bi maševal v njegovi hišni kapeli, in prav tako tudi princ Torlonia. Kljub temu da se ni zgodilo nič posebnega, vlada povsod veliko navdušenje. Dejstvo pa je, da vsi, ki so govorili z don Boskom ali ga samo videli, odhajajo od njega potolaženi.

Zgodovino Italije bi vsi radi kupili. V nedeljo bova na kosilu pri Civiltà Cattolica. Tistim, ki so pisali don Bosku, povejte, da je njihova sporočila prebral in da bodo kmalu dobili odgovor. Novice iz oratorija pričakujeva z isto veliko željo, kot vi vsi pričakujete novice iz Rima. Lepo mi pozdravite vse člane družine Occelletti in fante iz Oratorija sv. Jožefa.

duh. Janez Krstnik Francesia

Iz pisma tudi razbiramo, da je bil don Bosko 16. januarja povabljen na kosilo k markizu Frančišku Cavallettiju. Ta je bil 10. julija 1865 imenovan za rimskega senatorja, se pravi za guvernerja in bi moral ostati v službi šest let. Ker je bil odgovoren za red v mestu, so ga sovražili tako notranji kakor zunanji nasprotniki in je živel sredi spletk, zarot in izdajstev. Toda priče njegovega neuklonljivega duha so pisma, ki jih je pisal don Bosku.

Vendar so ga kljub njegovi zavzetosti za obrambo papeškega prestola očrnili pri papežu. Ko ga ni bilo v mestu, so liberalci našli način, da so poslali Piju IX. spomenico s 25.000 podpisi, v kateri ga spodbujajo, da bi se odpovedal časni oblasti. Ker ni znal preprečiti izvedbe te zahteve, je papež to vzel za pomanjkanje zvestobe in previdnosti.

Ker je don Bosko predvideval dogodke 21. maja 1866, je pisal vitezu Oregli, ki se je mudil v Rimu: »Njegovi vzvišenosti markizu Cavallettiju, senatorju Rima, povejte: Božja previdnost mu pripravlja lep šopek izbranih vrstnic, toda če jih bo hotel vzeti v roke, ga bo skrito trnje zelo zabolelo. V kratkem bo zvedel vse. Ne morem pisati več.«

V tem trenutku je moral markiz občutiti bolečine, ki mu jih je prizadevalo trnje. Službi se ni hotel odpovedati zato, ker je vedel, da bi na njegovo mesto postavili po partizanskih spletkah klavrnega hinavca, velikega sovražnika papeža. On je bil močan in odločen človek, ki je bil pripravljen za papeža trpeti kakršnokoli obrekovanje in žalitev. Toda ostati na oblasti, ko je videl, da papežu ni po volji, pa tudi ni hotel. Don Bosko ga je pomiril in obljubil, da bo on sam o tem govoril s papežem, ko bo še istega popoldneva šel v avdienco. Pozno popoldne se je odpravil v Vatikan in obljubil, da bo prišel na večerjo ob sedmih. Pri papežu je bil sprejet ob 5. uri, vendar ga ob sedmih še ni bilo nazaj. Ob pol osmih je markiz že hotel sesti k večerji. Tedaj pa je prišel don Bosko z nasmejanim obrazom. Markiz je ukazal služabnikom, da so se oddaljili, in je ostal sam s člani svoje družine. Takoj je vprašal don Boska:

»No, kaj je rekel papež?«

»Papež je pokazal do vas izredno naklonjenost in mi je dejal: Recite mojemu dragemu markizu …«

»Je rekel dragi? Je rekel dragi?« je vzkliknil ves prevzet markiz.

»Celo dvakrat je ponovil ta stavek.«

»Zadosti, zadosti! Nič drugega nočem slišati. Papež je rekel dragi moj markiz! Ne želim si nič drugega. Naj me prostozidarji še tako črnijo, me ne prizadene, ko me je papež imenoval dragi markiz.«

Don Francesia je bil navzoč pri razgovoru. Markiz je svojo globoko vdanost do papeža pokazal s tem, da ga je ščitil vse do leta 1870, zlasti še v nemirih v jeseni leta 1867.

51.
POGLAVJE

Plemiški mladeniči ministrirajo pri don Boskovi maši – Pisma iz oratorija don Bosku – Pismo don Francesia njegovim učencem; ponovna don Boskova avdienca pri papežu; duhovni darovi, ki jih je papež podelil don Bosku; ozdravitve; neka mati predstavi don Bosku svojega umirajočega otroka; srečen tisti, ki živi ob don Boskovi strani; grofu Vimercatiju se zdravje izboljšuje; molitve v sobah sv. Alojzija, sv. Stanislava Kostke in sv. Janeza Berhmansa – Pogovori Pija IX. z don Boskom; trije papeži dolžniki don Bosku; izpolnjena prošnja – Don Bosku ponudijo vodstvo La Vigna Pia – Težave za podelitev odpustnic za duhovniško posvečenje in za odobritev pravil; pogovor s tajnikom kongregacije za redovnike – Don Bosko na kosilu s patri Civiltà Cattolica; pripoveduje o svojih srečanjih z Ricasolijem in Tonellom – Očetu Perroneju odpošlje protestantske knjige z namenom, da bi jih zavrnil – Odlični cerkveni možje imajo don Boska za svetnika – Pater Mortara opiše svoje vtise na osnovi opazovanja don Boska in priznava v njem dar razpoznavanja duhov

Plemiči, ki so imeli v svojih palačah zasebne kapelice, so tekmovali med seboj, kdo ga bo dobil, da bi maševal pri njih, in plemiški sinovi so med seboj tekmovali, kdo bi mu ministriral. Princ Pavel Borghese mu je želel ministrirati v Rimu in tudi, ko se je napotil iz mesta. Vsi so navdušeno pripovedovali o tistih veselih trenutkih. Markiz Jakob Antinori je meseca marca 1868 pisal don Bosku iz Kolegija plemičev, ko je bil študent prvega leta filozofije: »Upam, da niste pozabili name, kakor vas nisem nikdar pozabil jaz, odkar sem imel srečo, da sem govoril z vami v hiši grofa Vimercatija in imel čast, da sem vam ministriral na dan sedeža sv. Petra 18. januarja v hiši gospe grofice Mellingen.«

Dne 19. januarja je Božji služabnik po sveti maši, ki jo je daroval v hiši družine kneginje Di Sora, šel v avdienco k papežu.

Don Francesia je poročal o tem dogodku v svojem živahnem slogu v oratoriju v Turinu. Don Bosko je sicer prejemal veliko pisem od svojih dečkov, vendar jih je bilo veliko manj kot leta 1858. Tako je trdil don Durando, ki je izročal pisma. Razlog za ohlajene odnose je bilo dejstvo, da se don Bosko ni mogel več trajno muditi med svojimi fanti kakor prva leta in na novo sprejeti gojenci niso imeli priložnosti, da bi ga spoznali.

Predragi fantje! Rim, 21. januarja 1867

To moje pismo je v celoti namenjeno vam. Že toliko časa nimam sreče, da bi vas videl in da bi vam govoril, čeprav čutim živo željo, da bi vam povedal kako besedo, zlasti pa vam moram sporočiti veliko pomembnih stvari.

Preteklo soboto, to je sedem dni po prejšnjem sprejemu pri svetem očetu, je bil don Bosko ponovno klican v avdienco. Da bi mogel s papežem bolj mirno in obširno govoriti, je šel k njemu ob štirih popoldne, to je v času, ko papež sprejema najuglednejše obiskovalce. Ne morem vam povedati, kako veliko zanimanje vzbuja pri Rimljanih osebnost našega don Boska, in zato se tudi ne boste čudili, da ga sam sveti oče kliče k sebi v Vatikan. Tudi jaz sem bil zraven in lahko si mislite, v kako veliko svoje zadovoljstvo. Kako veličastne sobane, v katerih bi lahko imeli svoje odmore, koliko širokih in dolgih hodnikov, koliko slik in koliko drugih stvari, ki si jih vi veliko lažje predstavljate, kot jih morem jaz opisati.

Ob štirih je torej don Bosko vedno miren in dobre volje stal pred svetim očetom. Kakor hitro ga je ta zagledal, je vzkliknil:

»O, predragi moj don Bosko, pridite, že dolgo sem si vas želel spet videti.«

Čeprav slovim kot človek z dobrimi ušesi, nisem slišal nič drugega. S papežem se je pogovarjal več kot eno uro. Ni mogel pozabiti na vas. Ko je bil tako skupaj z namestnikom Jezusa Kristusa na zemlji, je prosil veliko duhovnih darov za vas, za oratorije v Turinu, za fante v Lanzu in Mirabellu.

Naš dobri don Bosko vas ima tako zelo rad v Jezusu Kristusu, da povsod, kamor gre, misli na vas. Zato si dobro zapomnite in si zapišite na najbolj priljubljeno in najlepše mesto, da vam njegova Svetost Pij IX. podeljuje popolni odpustek in articulo mortis (ob smrtni uri), popolni odpustek vsak mesec za vse življenje, če ste se dobro spovedali in prejeli sveto obhajilo. Kako lepi darovi, dragi moji fantje, ki jih je mogoče le redko prejeti in za kar bi drugi žrtvovali bog si ga vedi kaj.

Sveti oče se je zanimal za vas, govoril je tudi o Dominiku Saviu in o drugih fantih, ki se mu bližajo v kreposti. Zelo se je razveselil, da se je toliko fantov odločilo, da ga bodo v tem posnemali. Darove, ki nam jih je sveti oče v svoji dobrohotnosti naklonil, moramo zelo ceniti in storiti vse, da ne bodo šli mimo nas brez koristi. Še veliko drugih stvari je prosil za vas, kar vam bo don Bosko sam povedal.

In vi, dragi moji prijatelji, molite kaj zanj? Če bi vedeli, s kakšnim zanimanjem in zadovoljstvom prebira vaša pisma! Nikar ne mislite, da jih odlaga ali jih dá brati svojemu

tajniku. Nikakor ne, pač pa za vsakega pripravlja oseben odgovor kot spomin na njegov obisk v Rimu. Ker vas tako dobro poznam, vem, kaj pričakujete od vsega tega. Nekateri so mi pisali – tudi v delno strogem prijateljskem tonu, da naj vam sporočim kaj izrednega o don Bosku. O, dragi moji, kako zelo rad bi zadovoljil vaše želje, toda kaj morem za to, če se don Bosko z dejanji temu zoperstavlja? Vedeti morate, da je don Bosko prosil in še prosi, da bi se mu v Rimu ne pripetilo nič posebnega, da ne bi še bolj pritegoval pozornosti nase. Vendar ga Gospod ni popolnoma uslišal in tako se je tu in tam zgodilo kaj posebnega.

Neki neapeljski princ, ki je imel stalno vrtoglavico, je bil po enem samem don Boskovem blagoslovu v trenutku ozdravljen. Preteklo soboto se je prišel zahvalit in videl sem, da je prinesel obilen dar za cerkev.

Neki zelo bolan deček, ki ga je don Bosko samo blagoslovil, je že prišel s svojim očetom, da se je zahvalil za popolno ozdravitev. Zdi se, da se bolezni bojijo don Boskove roke in bežijo pred njim. To je splošno prepričanje tukaj v Rimu in veliko težko bolnih prihaja k don Bosku, rekel bi popolnoma prepričanih, da bodo ozdraveli.

Tako sem bil v soboto priča ljubkemu prizoru. Don Bosko je ravno hotel iti v Vatikan, ker je bil, kakor po navadi, pozen. Toda vratarnica palače je bila polna ljudi, ki so ga hoteli videti, z njim govoriti, se dati blagosloviti in se spovedati. Neka preprosta ženska se je, ko je videla, da hoče oditi, vrgla pred njegove noge, dvignila kvišku majhno deklico, ki je umirala, in vzkliknila:

»Glejte, umira mi, gospod, umira mi! Blagoslovite jo. Saj vidite, da umira.«

Ni mogla reči kaj več, kajti bolečina ji je vzela besedo. Vsi so se jokali in tudi tam navzoči vojaki so si brisali solze ganjenosti. Don Bosko je deklico blagoslovil in jo odposlal v miru. O, da bi ji Gospod dal plačilo za njeno vero in jo ozdravil, saj je življenjska tolažba te žene. Tudi vam jo iz srca priporočam.

Ne vem, ali ste že kdaj videli sliko, kako naš Božji odrešenik blagoslavlja otroke. To je nekaj, kar tolikokrat vidim tukaj v Rimu, ko hodi don Bosko po ulicah in cestah. Toda niso samo ubogi preprosti ljudje, ki si želijo don Boskovega blagoslova, temveč tudi monsinjorji, škofje in celo nadškofje. In kamor koli gre, pušča za seboj tako veliko željo, da bi ga spet videli, da vam tega ne morem povedati. Kakšno srečo imajo, tako slišim velikokrat govoriti ljudi, dečki v Turinu, da so lahko vedno ob tem svetem duhovniku. Zato z žalostjo v srcu mislim na tiste, ki prezirajo ta blagoslov. Sicer jih je zares malo, toda nekaj jih je.

Don Bosko se vam zahvaljuje za vse, kar storite zanj, zlasti za sveta obhajila, kajti vsaka stvar mu pride prav. Vem, da si vsak želi pisma od njega, toda za zdaj mu je zares nemogoče, da bi pisal vsakemu posebej, zato me prosi, da vas v njegovem imenu vse pozdravim.

Grof Vimercati po zaslugi vaših molitev napreduje v zdravljenju in v kratkem ga bomo videli, kako bo že sam hodil na sprehod. Imam še celo vrečo stvari, ki vas gotovo zanimajo, in jo bom ob prvi priložnosti izpraznil. V sobanah svetega Alojzija Gonzage, Stanislava Kostke in Janeza Berhmansa sem goreče prosil za vas, da bi jih mogli posnemati v vseh njihovih krepostih in zlasti še v sveti čistosti.

Zbogom. Naj vas nebo blagoslovi, kar vam iz srca želi vaš vdani prijatelj v Jezusu in Mariji

duh. Janez Krstnik Francesia

V naslednjem pismu don Francesia spet poroča o novi avdienci don Boska pri svetem očetu. Nihče si ne more predstavljati, s kakšno domačnostjo se je sveti oče pogovarjal z don Boskom. Ko sta govorila o žalostnem položaju, v katerega so spravili Cerkev sektaši, o slabših časih, ki so ji jih pripravljali, in o vzrokih, ki so omogočili toliko žalostnih dogodkov, je papež vprašal don Boska za njegovo mnenje zlasti o zelo pomembnem vprašanju z naslednjimi besedami:

»Kaj mislite o pomilostitvi vseh političnih zapornikov, ki smo jo ob začetku našega papeževanja razglasili za vse podložnike papeške države?«

Božji služabnik se je o tem vprašanju obotavljal dati odgovor, kajti nihče ni mogel predvidevati, kakšne slabe posledice bi se mogle izcimiti, če bi še naprej veljali strogi sodni postopki. Toda papež je dejal:

»Povejte, povejte brez strahu svoje mnenje.«

»Vaša svetost,« je odgovoril don Bosko, »je s tem dejanjem vladarske velikodušnosti sledila velikodušnosti svojega srca in upala, da bo spreobrnila tiste verolomneže. Zdi se pa, da ste storili isto kot Samson, ki je polovil in zaprl skupaj 300 lisic in jih potem spustil na svobodo. Te so se potem razbežale na vse kraje in ponesle s seboj goreče bakle ter požgale vso žetev.«

»Ta prispodoba ne drži,« je menil papež.

In don Bosko:

»Similitudines non sunt undequaque urgendae« (prispodob ne smemo na karkoli nanašati).

»In kljub temu se nam zdi, da smo ravnali prav,« je dodal papež, »vendar nam ugaja vaša prostodušnost.« Nato je dodal: »Res je, zmotili smo se. Vendar menimo, da ta naša nedolžna zmota vstopa v načrte Božje previdnosti. Če bi se upirali tem težnjam, ki so postale tudi pri vernih katoličanih splošna želja, bi lahko obdolžili papeštvo nepopustljivosti in bi si tako odtujili moderno družbo. Nasprotno pa smo z obilico velikodušnosti, ko smo dodelili državljansko svobodo v smislu bistvenih pravic Cerkve, razkrinkali hinavščino tistih, ki so zahtevali te pravice zato, da bi zatirali Cerkev.

Po še nadaljnjem presojanju je don Bosko imel zadoščenje, da je iz ust samega papeža in namestnika Jezusa Kristusa slišal naslednje besede:

»Trije papeži so vaši dolžniki. Branili ste njihovo onečaščeno dostojanstvo z Zgodovino Italije, Zgodovino Cerkve in Katoliškim branjem.«

Don Bosko je duhovito dodal:

»Ne samo pretekli, temveč tudi sedanji.« S tem je hotel nakazati, da potrebuje podporo njegove svetosti.

Pij IX. je dobro razumel in dodal: »Razumem. Imate kaj pripravljeno za podpis?«

Božji služabnik je predložil papežu prošnjo, jo prebral in prosil za zaprošeno uslugo. Navajamo prošnjo in v kurzivnih črkah podajamo, kar je papež napisal lastnoročno.

Prevzvišeni Oče!

Duhovnik Janez Bosko, vrhovni predstojnik Družbe sv. Frančiška Saleškega, ustanovljene v Turinu v želji, da bi delal za večjo Božjo slavo in za zveličanje duš,

ponižno prosi vašo svetost, da bi mu blagovolili podeliti oblast, da bi glede na potrebe in okoliščine pooblaščal duhovnike svoje Družbe za blagoslavljanje križev, svetinjic, rožnih vencev itn. z vsemi pristojnimi odpustki.

(20. januarja 1867 za sedaj in v prihodnje za sedem let.)

Poleg tega prosi, da bi po potrebi smel dati dovoljenje duhovnikom, članom Družbe in fantom, ki so od njega odvisni, da bi brali in imeli pri sebi prepovedane knjige, ki so jim potrebne za njihovo službo.

(Za deset primerov.)

Kočno isti duhovnik Janez Bosko prosi vašo svetost za dovoljenje, da bi smel darovati sveto mašo pred jutranjo zoro, če bi bilo to potrebno.

(Za sedem let, kakor zgoraj.)

Papež Pij IX.

Don Bosko je svetemu očetu poročal o ponudbi denarja in stavb, da bi v Rimu odprl kak svoj zavod. To si je tudi želel. Pij IX. mu je omenil Vigna Pia, lepo ustanovo, ki si jo je on sam zamislil in mu je o njej govoril že leta 1858. To je bila neke vrste kmečka hiša za kakih sto zapuščenih, zanemarjenih dečkov brez doma, ki naj bi se tam vzgajali. Vodstvo je bilo izročeno nekim francoskim redovnikom, ki bi bili takoj pripravljeni prepustiti zavod komu drugemu. Pij IX. je želel, da bi sinovi Oratorija sv. Frančiška Saleškega prevzeli vodstvo. Knez Salviati je bil ves navdušen za ta načrt in sta zato z don Boskom šla obiskat Vigna Pio. Toda iz razgovorov, ki so trajali več mesecev, se ni nič izcimilo, ker vodstvo dobrodelnih ustanov v Rimu ni hotelo niti malo odstopiti od svojega vpliva. Neki rokopis nam podaja izhodiščne vidike prenosa vodstva, ki se nam zdijo tako pomembni, da jih bomo objavili.

PREDLOG O UPRAVI USTANOVE, IMENOVANE VIGNA PIA, V MESTU RIMU

Duhovnik Janez Bosko prevzema vodstvo ustanove, imenovane Vigna Pia, z naslednjimi pogoji:

1. *Poskrbel bo za zadostno število oseb, ki se bodo zavzele za versko, moralno, umetniško in učno vzgojo, sorazmerno s starostjo, položajem in potrebami gojencev.*
2. *Gojenci se bodo ukvarjali s poljedelstvom in najpotrebnejšimi obrtmi, kot so čevljarstvo, mizarstvo, krojaštvo, kovaštvo, in tudi s šolanjem, če bo to primerno. Vsi bodo obiskovali večerno šolo, kjer se bodo učili tudi glasbe.*
3. *Ravnatelj ustanove je odgovoren za disciplino, vendar ne more ne sprejeti ne odposlati nobenega gojenca brez privolitve uprave.*
4. *Ravnatelj bo poskrbel za hrano, obleko, zdravniško oskrbo, mojstre, brivce, pe-*

rilo, popravilo obleke in čevljev in vse drugo, kar je potrebno.

5. *Glede obdelovanja zemlje se bo določilo, ali naj bo pod vodstvom uprave ali ravnatelja. Vsekakor naj se gojijo povrtnine za uporabo zavoda.*
6. *Uprava daje ravnatelju na voljo možnost, da na svoj račun sprejema fante in jih usmerja v obrt ali k šolanju, če je le zadosti prostora.*
7. *Uprava bo za vsakega gojenca plačala ravnatelju en frank na dan do števila sto. Za tiste, ki bodo prekoračili to številko, pa 90 centov. Ravnatelj, učitelji, asistenti in služabniki bodo prav tako prejemali od uprave po en frank na dan.*
8. *S to vsoto bo uprava poravnala vse izdatke, razen tistih, ki so potrebni za ohranjevanje in razširitev ustanove.*
9. *Uprava bo ravnatelju dala na posodo tri tisoč skudov za tekoče izdatke in za nakup potrebnih zalog.*
10. *To vsoto bo ravnatelj začel vračati po enem letu tako, da bo uprava odtrgovala tri franke od mesečnine vsakega gojenca.*
11. *To posojilo bo zaščiteno s sredstvi, za katere se je treba domeniti.*
12. *Pogodba velja za pet let, in če bi katera izmed obeh strank iz umestnih razlogov želela prekiniti dogovor, mora to sporočiti dva meseca prej.*
13. *Če bi se hrana izredno podražila, bo uprava poslala svoje strokovnjake, ki bodo ugotovili na novo nastale potrebe in bodo ukrepali glede na resnost položaja.*
14. *S prevzemom vodstva bo izdelan seznam predmetov v ustanovi, ki bo služil za oddajo v primeru spremembe namena. Izvzeti so predmeti, ki se izrabljajo z uporabo. Ti predmeti se bodo vrnili v stanju, v kakršnem bodo takrat.*
15. *Pogodba začne veljati leta ...*

Drugi razlog, zakaj se je don Bosko odpravil v Rim, je bila dokončna potrditev Salezijanske družbe ali vsaj oblast, da bi kot ordinarij lahko izdajal listine za pripustitev klerikov k svetim redovom. Papež, ki je bil don Bosku zelo naklonjen, je podrobno govoril z njim o tej zadevi, vendar je želel, kakor je bilo razumljivo, da bi stvari potekale po običajni poti. Zato mu je dejal:

»Prav, obrnite se na kongregacije, in ko bodo one odločile, bom nastopil jaz.«

Toda težava je bila tukaj. Don Bosko si ni mogel pridobiti članov kongregacije za škofe in redovnike. Zlasti glede obljube uboštva, kakor si jo je on zamišljal, je po nepotrebnem izgubljal čas in besede. Poleg tega pa so člani kongregacije skušali čim bolj razširiti svojo pravnomočnost nad redovnimi družbami v korist škofov.

Med vsemi je bil don Boskovim zamislim najbolj nasproten mons. Svegliati, tajnik kongregacije za škofe in redovnike, človek velikega vpliva, od katerega je bila v veliki meri odvisna odločitev. Papež je don Boska poslal k mons. Svegliatiju in mu dal vedeti, da bo stvar sklenjena, če bo pridobil njega. Pri tem pogovoru s papežem je bil navzoč tudi mons. Ricci, ki se je vdal don Boskovim prošš-

njam in ga spremljal v palačo kanclerstva, kjer je imel svojo pisarno Svegliati. Šel je tudi don Francesia in morali so čakati več kot eno uro, ker tajnika ni bilo. Utrujeni od tolikega čakanja, so se odločili, da gredo domov, toda v trenutku, ko je don Bosko kazal don Francesii kraj, kjer so umorili grofa Pellegrina Rossija, je prišel mons. Svegliati. Mons. Ricci mu je predstavil don Boska z besedami:

»To je don Bosko iz Turina. Sveti oče želi, da bi uredili zadevo in bi videli, kako naj se stvar izteče.«

Tajnik je vljudno pozdravil don Boska, ki mu je rekel:

»Upam, da je monsinjor prejel in prebral spomenico, ki sem jo naslovil na Sveto kongregacijo, in pravila Družbe sv. Frančiška Saleškega.«

»Prebral sem tako spomenico kakor pravila. Toda, oprostite mi, presenečen sem nad zamislijo, ki jo nakazujete. Kako hočete uskladiti na primer obljubo uboštva z lastništvom časnih dobrin?«

»Pa vendar. Če mi monsinjor dovoli, da povem svoje stališče, boste videli, da stališče ni nasprotno obljubi uboštva, kakor se to zdi vam.«

»To bo zelo težko. Treba je dobro premisliti. In to, kar želite doseči glede odpustnic, je nedopustno.«

»Toda sveti oče mi je vendarle rekel, da si to želi …«

»Sveti oče? Toda ali se sveti oče sploh spominja odlokov, ki jih je on sam izdal? Dajte se prepričati, don Bosko, da to ne gre.«

»Monsinjor, poslušajte me …« In začel je razlagati svoje razloge, zavračati morebitne ugovore, ki bi mu jih mogli postaviti, in dokazovati primernost, da, celo potrebnost njegovih prošenj. Toda mons. Svegliati je od časa do časa rekel: »To ni mogoče.« Ni bilo načina, da bi mogel dati kak drug odgovor.

Bil je zares edinstven prizor. Ker je bil mons. Svegliati odločen, da ne bo v nič privolil, in ga je don Boskova vztrajnost dražila, je storil vse, da se njegov pogled ni srečal z don Boskovim, zato se je nenehno obračal vstran. Don Bosko pa, miren in odločen, da dobi pritrdilni odgovor, mu je nenehoma sledil, tako da je bil vedno pred tajnikom, ki se je večkrat, ne da bi se tega zavedal, zasukal popolnoma okoli svoje osi. Ta pogovor je trajal dolgo in zelo zabavno za tistega, ki je bil vsemu priča. Končno ga je don Bosko prosil:

»Če bi mi monsinjor naklonil majhen sprejem na svojem stanovanju, bi mi mogoče uspelo, da bi ga prepričal o svojih razlogih.«

Mons. Svegliati, ki je bil nadvse vljuden gospod, mu je odvrnil:

»Kar pridite. Z veseljem vas bom sprejel. Vendar bo vse zaman. To ni mogoče, to ni mogoče! In meni je žal, da vam povzročam tolikšno izgubo časa.«

»V Rim sem prišel predvsem zaradi te zadeve, in če ne povzročam monsinjorju prevelike nevšečnosti, bo to zame nadvse zaželen razgovor.«

»Prav, pričakujem vas.«

Don Bosko je šel. Dolgo sta razpravljala, in ko sta končala, se je zdelo, da je bil zadovoljen. Mons. Svegliati ni več tako nepopustljivo ponavljal »to ni mogoče«, kar je popolnoma opustil dve leti pozneje, ko mu je blagoslov Marije Pomočnice povrnil zdravje.

Dne 20. januarja je bil don Bosko na kosilu z uredniki Civiltà Cattolica. Govorili so o imenovanju novih škofov in ti patri so hoteli iz don Boskovih ust slišati pogovor, ki ga je imel z ministrom Ricasolijem v Firencah, in razgovore s poverjenikom Tonellom. Don Bosko, ki je govoril o zanj zelo pohvalnih stvareh, je govoril o vsem z nadvse veliko preproščino, ne da bi povzdigoval samega sebe. Znal je dejstva tako predstaviti, da so patri občudovali njegovo ponižnost in trdili, da se tako vedejo svetniki. Don Francesia jih je slišal vzklikati:

»Je mogoče tako zelo pomembne stvari povedati na bolj preprost način?«

In pater Oreglia je stvari tako uredil, da jih je don Bosko ob različnih priložnostih ponovil štiri ali petkrat.

Verjetno so na tem kosilu govorili o protestantski propagandi in se dogovorili, da bi pater Perrone napisal poljudno knjigo o njihovih zmotah. Knjigo bi natisnili v oratoriju v Turinu.

Predragi don Barberis!

Naj bo malo dela tudi za knjižničarja. Bodi tako dober in mi poišči naslednje prepovedane knjige: Valdeški katekizem, ki ga je napisal Osterwald; Liturgia dei Valdesi, ki so jo natisnili v Lausanni; Arturo Bert, Inni cattolici ali Prvotni kristjani, Amico di famiglia, molitvenik in še druge protestantske knjige. Na vsako knjigo vtisni oratorijski pečat, poveži vse v en poštni zavoj in po Buzzettiju priporočeno pošlji na naslov

Velečastitemu patru gospodu P. Perroneju SJ

Collegio Romano, Rim

Ljubi me v Gospodu in moli zame, ki sem ves tvoj v Jezusu Kristusu vdani služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Pozdravi mi Bisia.

V Rimu je bil don Bosko predmet najbolj natančnega opazovanja visokih cerkvenih osebnosti. Pater Oreglia je povedal:

»Bil je pravi svetnik: vsi so ga opazovali, vendar niso na njem našli nič neprimernega. Hodi na pojedine in nikdar ničesar ne prosi in ne zavrača, si želi ali odbija, hvali ali kara. Kozarčku vina, ki ga pije vedno mešanega z vodo, ne vidi nikdar dna.

Tako je delal tudi v Turinu. Ko se je vračal z velikih pojedin, je zvečer s tekom jedel znova in znova prekuhano riževo mineštro, ne da bi kdaj kaj pustil na krožniku.

Don Francesia je vztrajal in patra Oreglio izzival:

»Kar se tiče premagovanja, res ne vem, kje bi bilo pri vsem kaj heroičnega.«

»Kar se tiče premagovanja, bi ga lahko razglasili za svetnika že samo zaradi njegove potrpežljivosti pri sprejemanju ljudi.«

In to je tudi res. O njem je pisal velečastiti oče Feliks Giordano iz reda Marijinih oblatov: »Načelo sv. Terezije 'Nič naj te ne vznemirja, nič naj te ne vrže s tira' se zdi, da je bilo vodilo, ki je Božjega služabnika uravnavalo v vseh dejanjih do take mere, da se je zdelo, da je to postala njegova druga narava. Je bil kdaj človek, ki bi bil zaposlen s toliko stvarmi, nalogami in najbolj nasprotnimi si zadevami? Pomislite, nekega dne mi je zaupno pripovedoval o raztresenosti, zaradi katere je bilo v nevarnosti krmilo njegove ladje: »Glej, med toliko pismi, ki mi vsak dan dežujejo od vseh strani, je v povprečju šest takih, ki me silijo, da položim glavo med roke, da bi našel malo luči, da bi mogel pametno odgovoriti.« In poleg tega toliko ur sprejemov vsak dan, brez konca poslušanje obupanih ljudi, revežev, neotesanih, pogosto nadležnih in nemalokrat vsiljivih. In on je vse sprejemal s smehljajem na ustih, vse je pozorno poslušal, ne da bi se mu mudilo, da bi jih odslovil. Zgodilo se je, da je moral zaradi nujnih opravkov iz hiše in se ni mogel kmalu vrniti. Toda že spodaj na dvorišču ga je kdo čakal, na cesti in ulicah so ga ustavljali ljudje. On se je zadrževal v ljubeznivem pogovoru z vsemi in jih poslušal, kot da ne bi imel nobenega drugega opravka na svetu. Taka potrpežljivost in mirnost, taka silna ravnodušnost se bo zdela našim zanamcem nekaj nemogočega, kakor se je sodobnikom zdelo, da česa takega nihče ne zmore.

Dne 21. januarja je bil don Bosko gost Regularnih kanonikov v Lateranu, ki jim po domače pravijo rocchettini. Ti redovniki so upravljali cerkev sv. Petra V vezeh, blizu katere je stanoval grof Vimercati. Tja je don Bosko pogosto hodil maševat in se je spoprijateljil z mladim redovnikom Edgarjem Mortaro, katerega krst je povzročil silno vznemirjenje v judovski sinagogi, pri vseh sektah, ki so bile sovražne Cerkvi, in celo med diplomati nekaterih držav. Papež ni popustil, mladi fant je junaško vztrajal in se pripravljal na prejem duhovništva. Oče Pij Mortara nam je leta 1898 iz Marseilla poslal naslednje poročilo:

Puščam prostost peresu, ki zapisuje občutja globokega spoštovanja, ki so povezana s spominom na Božjega služabnika don Boska in njegove ustanove, katerih razvoj napolnjuje z občudovanjem vse tiste, ki ga poznajo.

Vse od leta 1867, ko sem bil še mlad redovnik sholastik pri sv. Petru V vezeh v Rimu in pri Regularnih kanonikih v Lateranu, sem slišal govoriti o don Bosku in sem imel čast in srečo, da sem ga večkrat videl pri oltarju in me je spodbujala njegova globoka pobožnost, na kateri ni bilo nič izrednega in izumetničenega.

Ko se je vračal v zakristijo in so pobožni ljudje kleče prosili častitljivega Božjega služabnika za blagoslov, se nisem mogel nagledati in načuditi njegovi ponižni skromnosti brez nasilnosti, polni preproščine in pristne kreposti. Vse to se mi je globoko vtisnilo v spomin.

Potem ko se je na hitro pokrepčal, je bil ves ljubezniv vsem na voljo in je z obiskovalci govoril o spodbudnih in poučnih stvareh, celo o filologiji in mo-

derni grščini, ki jo je dobro poznal. Če si ga tako površno opazoval, nisi na njem odkril nič izrednega razen velike skromnosti in dostojanstva, ki je na vse delalo močan vtis. Če si ga pa natančneje opazoval in razmišljal o njegovi podobi, si videl, da je bil Božji mož.

Spominjam se, da so ga povabili k naši skromni mizi pri sv. Neži zunaj obzidja na dan te slavne mučenke in device in da smo se med seboj menili: 'Si videl? Zajtrkoval je skupaj z drugimi.' Toda kakšna skromnost, kakšna zadržanost, kakšna varčnost in kakšno obvladovanje v besedah in pogledih!

Don Bosko mi je bil vedno izredno naklonjen, za kar pa ne morem navesti razloga. Verjetno zato, ker je dobro vedel, kaj vse je zame naredil in trpel angelski papež Pij IX., katerega je globoko spoštoval in ljubil, zlasti še kot zaščitnika njegove ustanove.

Po sv. maši mi je vsakokrat povedal nekaj ljubeznivih besed, mi podaril svetinjico Marije Pomočnice in me večkrat povabil, da bi ga obiskal v Turinu, ter me počastil s tem, da mi je zaupal posebna sporočila.

Nekoč me je poklical k sebi in me prosil, da bi mu pisal v Turin, ker mi je želel odkriti neko skrivnost.

Na moje pismo je kmalu odgovoril in pisal približno takole: 'Dragi moj don Pij! (To je bilo moje redovno ime namesto semitskega imena Edgar.) Razodeti vam moram stvar, za katero želim, da bi ostala tajna. Ko sem se vračal v zakristijo, sem videl nad vašim čelom plavati temen oblak. Ko ste sklonili čelo, ste bili mirni in smehljajoči. Ko pa ste ga dvignili, je oblak pokril cel vaš obraz, tako da ga nisem mogel več videti. Nad oblakom sta dva angela držala lep venec iz svežih rdečih vrtnic. Sinko moj, bodite ponižni in vse se bo za vas dobro končalo. Ošabnost, ki jo je predstavljal temen oblak, bi bila vaša poguba. Ta prekrasni venec vam bo Gospod podaril, če boste vztrajali. Bodite vedno zvesti.'

Iz ljubezni do resnice moram povedati, da to tajno sporočilo popolnoma ustreza mojemu notranjemu stanju in značilnostim mojega značaja in temperamenta, pa tudi razvoju moje skromne eksistence. Kolikokrat sem sredi hudih notranjih in zunanjih bojev, v grenkih in trpkih preizkušnjah dojel in čutil potrebo po ponižni vdanosti Božji volji. To sta bili zame uteha in spodbuda, ki sta lili luč in nebeški mir v mojo dušo, medtem ko bi nepotrpežljivost mojega duha napolnila s temo. Tolikokrat sem se, premagan od trpkosti in žalosti, ozrl k tistemu, za katerega pravimo Merces magna est in coelo (veliko plačilo je v nebesih), in sem občutil tisti venec vrtnic, ki mi jih bo podaril Gospod, kakor upam adjuvante ejus gratia (s pomočjo njegove milosti), če bom ostal zvest *usque ad mortem* (do smrti).

Kar se mene tiče, bi to don Boskovo razodetje moralo najti mesto v poglavju o njegovem življenju: Razpoznavanje duhov.

52.
POGLAVJE

V Rimu pripravljajo dva oltarja za cerkev Marije Pomočnice – Darovi Rimljanov za cerkev Marije Pomočnice v Turinu – Kako zelo draga je v Rimu don Boskova navzočnosti – Čar njegove besede – Vrnitev miru v pretreseno dušo – Princ Torlonia sklene prijateljstvo z don Boskom – Don Boskov pogled – Obisk semenišča sv. Petra in pohabljena deklica – Sprejme obisk več kardinalov – Častiti kolegij v Mondragonu – Iz Rima dovoli obisk v oratoriju – Oče Delorenzi in njegov oratorij za mladino – Don Bosku so v Vatikanu vedno odprta vrata – Ko odhaja iz hiše, ga pričakuje ljudstvo – Razne novice – Don Boskov obisk neki umirajoči ženski – Roko, ki bi jo morali odrezati, ozdravi svetinjica Marije Pomočnice – Don Bosko na trgu sredi ljudstva – Don Boska sprejmejo v palači princa Torlonia – Blagoslovi in ozdravitve – Pri Caraviti in pri Kongregaciji rimskih dam – Veličastna ljudska prireditev – Skrivnosten obisk pri fantih v oratoriju in pripoved tega, kar je videl – V sanjah spodbuja nekega nesrečneža

V Rimu so vsi tekmovali, kako bi don Bosku izkazali na vse mogoče načine usluge, zlasti še s češčenjem presvete Marije Pomočnice, s kupovanjem srečk za loterijo in z darovi. Dva gospoda sta pri znanih kiparjih naročila dva marmornata oltarja za kapeli v cerkvi v Valdoccu. Eden izmed načrtov za oltar je bil že sam po sebi lep, toda ko ga je darovalec videl, ni bil zadovoljen, češ da je preskromen, in je hotel, da so dodali še okraske v vrednosti dva tisoč lir. To je bilo dejanje hvaležnosti, ker je bil darovalec kronični bolnik in ga je don Bosko odrešil njegovih bolečin.

»Glejte, don Bosko,« je dejal, »jaz sicer nisem zelo bogat, toda moji dohodki so zagotovljeni in urejeni. Kolikor bom prihranil pri zdravnikih in zdravilih, toliko bo dobila vaša cerkev. Zapomnite si, da bom za don Boska storil vse, kar je v moji moči.«

In dela v cerkvi Marije Pomočnice so se nadaljevala z darovi iz Rima.

Rim, 22. januarja 1867

Predragi vitez!

Gospod grof Vimercati mi naroča, naj vam sporočim, da vam bo jutri v priporočenem pismu poslal menico za štiri tisoč frankov za izplačilo na vpogled za brate Nigra. On sam mi je danes prišel to povedat. Gre za pravi čudež pri izboljšanju njegovega zdravja. Kajti vedeti morate, da je tri tisoč frankov daroval on sam. Poleg drugih velikih izdatkov za nas bo naredil še to.

Upam, da si je don Durando opomogel od svojih nevšečnosti in se za to zahvaljujem nebesom.

Don Bosko je odšel k sv. Petru in čez nekaj časa bom šel ponj. Ste zadovoljni, da mu izročim vaše pozdrave?

DUH. JANEZ KRSTNIK FRANCESIA

Tudi grof je pisal vitezu:

Moj predragi prijatelj v Jezusu Kristusu!

Pošiljam vam 4030 frankov, ki jih je treba po vašem naročilu plačati bratom Nigra. Ta vsota je sestavljena iz različnih darov za gradnjo vaše cerkve. Upam, da bodo pred don Boskovim odhodom prišla še druga pisma. Ne morem povedati, kako slovesno so tega človeka sprejeli v Rimu in kako ga vsak dan vse bolj cenijo vse vrste ljudi, začenši pri papežu. Bogu bodi hvala. Kar se tiče mene, vam povem, da še vedno veliko trpim in me moji živci ne pustijo pri miru, kakor to lahko sami razberete iz moje tresoče pisave. Taka je Božjo volja in tako naj se zgodi. Jaz sam sem miren in zadovoljen. Don Bosko me spodbuja in mi daje pogum. Sicer v naglici pa vendar iz vsega srca se vam darujem v srcih Jezusa in Marije.

Vaš vdani resnični prijatelj JANEZ VIMERCATI

O učinkovitosti don Boskove besede imamo v naših dokumentih naslednjo izjavo:

»Poslušati don Boskovo milo, sladko, živo in presunljivo besedo je pravi čar. Če opozarja, njegovo opozorilo ne draži, temveč navaja k joku in vodi k spremembi življenja. Če tolaži, tisti, ki prejema tolažbo, čuti, kako mu usihajo solze in se bolečina spreminja v mirno veselje. Če hvali, njegova pohvala navdušuje in omamlja. Če sočustvuje z bolnikom, ga njegova ljubezen napolnjuje z mirom in upanjem. Bile so matere, ki so mu predstavile svoje skoraj umirajoče otroke, in on jih je blagoslovil, ne da bi obljubil ozdravitev, vendar je njegova beseda spodbudila tiste ženske, da so nosile križ, ki jim ga je naložil Gospod. Ena izmed teh se je poslovila od njega, mu poljubila roko in dejala: 'Odhajam, vendar tako zelo potolažena, kakor če bi moj sin ozdravel.' Brez dvoma je veliko večji čudež, če kako mater pripraviš do vdanosti v Božjo voljo, kakor če ji ozdraviš otroka.«

Nikdar ni povzdignil glasu, nikdar ni pokazal nepotrpežljivosti, vedno pa je bil odkritosrčen, in če je bilo treba, tudi pred visokimi osebnostmi.

Neka gospa iz visoke rimske aristokracije je priporočala don Bosku svoja dva bolna otroka. Božji služabnik ji je rekel, da se je treba sprijazniti s tistim, kar je določila Božja previdnost.

Ona pa je živahno in z določeno kljubovalnostjo rekla:

»Ni vam bilo treba priti iz Turina, da bi me učili teh stvari.«

In don Bosko mirno:

»Deus superbis resistit« (Bog se zoperstavlja ošabnim).

Gospa, ki je bila v dnu srca zelo krepostna, je razumela, da mora biti človek ponižen, če hoče prejeti milost, in od takrat je bila zelo ponižna vsakokrat, ko je bila pri njem, in tudi sicer vedno.

Grofica Ana Bentivoglio je 27. januarja 1867 pisala vitezu Oregli:

Nekaj besed, ki mi jih je izrekel don Bosko in ki sem si jih jaz napačno razlagala, mi je tako zmešalo glavo, da sem mislila, da bom v tem tednu znorela. Toda včeraj zvečer mi je don Boskov obisk, ki sem se ga tako zelo bala, vrnil mir. Spet sem začela moliti, česar prej nisem več mogla, in se ukvarjati z vsemi svojimi opravki in hišnimi dolžnostmi. Don Bosko pravi, da mi je hudič, ki stori vse, da bi onemogočil dobro, vrinil v glavo te strahove. Dovolj je tega! Upam, da se taki dnevi ne bodo nikdar več ponovili. Vsekakor bi kdo drug, ki ni tako kreposten kot don Bosko, izgubil z menoj potrpljenje. On pa je z menoj tako ljubezniv in se ne ozira na moje čudaštvo.

Z don Boskom smo se veliko pogovarjali o oltarju, ki bi ga bilo treba narediti. Odločili smo se, da bomo takoj začeli priprave: s Hanibalom se dobro razumeta, ko govorita o izbiri marmorja, stavbah in okraskih.

Don Bosko kar naprej obiskuje bolnike in vse ugledne osebe v Rimu, začenši pri sv. očetu. Včeraj zvečer mi je povedal, da ima do njega prost dostop ob vsaki uri, ne da bi mu bilo treba čakati. To so usluge, ki so jih le redki deležni, in don Bosko mora biti zelo zadovoljen.

O teh obiskih je še nadalje poročal don Francesia. Tu podajamo pismo, kamor smo vpisali datume, da je stvar bolj razumljiva:

Predragi don Rua!

Kljub najboljši volji don Bosko ni našel prostega časa, da bi mogel odgovoriti vsem, ki so mu pisali sem, in jih spodbuditi v njihovih težavah, tako da bi vse imelo dober konec. Če bi vam rekel, da nima niti časa, da bi jedel, bi mi ne verjeli, pa je vendarle res. In prav zaradi te nenehne zaposlenosti zadnje dni z njegovim zdravjem ni vse v redu. Vsi se zatekajo k njemu, eni zaradi telesnih bolezni, drugi pa zaradi duševnih tegob. Še dobro, da don Bosko moli in naroča, da naj tudi drugi molijo, da se ne bi zgodilo nič izrednega, sicer se bojim, da ga ne bom več celega pripeljal nazaj v Turin.

Odkar sva prišla, ni tukaj v Rimu nič drugega kot samo dež, in to kakšen dež! Pa tudi sneži, čeprav bolj poredko in bolj malo. Ceste so blatne in je prav neprijetno hoditi okoli.

V teh dneh je don Bosko stopil v tesen stik s princem Torlonio. Oh, ti ubogi bogataš, kaka revščina! Ob tolikem bogastvu je tako zelo nesrečen! Bog daj, da bi don Bosko temu gospodu dal razumeti, v kakšnih stiskah je, in da bi mu pomagal. Zanj je 100.000 skudov kakor 100.000 centov (seveda, če nam jih darujejo). Bolje kot jaz veš, da ima ta bajeslovno bogati princ nesrečo v družini. Če bi z don Boskovim prihodom prišla v to družino tudi sreča, kako velik blagoslov bi bil to! Vendar bi bilo potrebno, da bi se don Bosko odpovedal svojemu sklepu, da ne bo Boga vztrajno prosil za nobeno časno dobrino.

Raznesel se je glas, da namerava don Bosko popeljati s seboj v Turin vse fante, ki bi hoteli iti z njim. In koliko prošenj je prejel! Tudi očetje jezuiti so vsi iz sebe zaradi don Boskove svetosti. Zame je to največje čudo, da ni storil nič izrednega, pa ga vsi tako častijo.

Njegov pogled razlagajo kakor v Turinu. Koliko misli pride človeku, ki ga je gledal z dolgim, resnim ali samo prostodušnim pogledom. Pri neki ženski, ki jo je don Bosko malo skrivnostno pogledal, sem videl celo solze: »Oh, jaz uboga revica. Videl je, da moram urediti stvari svoje vesti!« Verjetno je bilo res tako, ker je takoj zatem šla in uredila zadeve svoje duše.

Drugi dan (22.) smo bili v semenišču sv. Petra in neka uboga deklica, ki je hodila z berglami, je začela kričati: »Rekli so mi, da je tukaj neki svetnik, ki bi me lahko ozdravil. Naj me za božjo voljo ozdravi!« In to ne da bi se zgodilo kaj takega, kar bi don Boska prikazovalo kot čudodelnika!

Od jutra do večera je na najinem stanovanju nenehno prihajanje in odhajanje in v petek (25.) so istočasno prišli trije kardinali. Kakšen blišč in kakšno veličastvo! Pred vrati je stalo več okrašenih kočij. Neki mimoidoči je radovedno vprašal:

»Kdo prebiva tukaj? Je prišel mogoče sam sveti oče?«

»Kje neki! To je neki duhovnik iz Turina,« je bilo slišati odgovor, »za katerega pravijo, da je svetnik.«

Don Bosko, ki so ga že vsi poznali zaradi njegove svetosti in njegovih ustanov, je postal sedaj slaven še zaradi svoje Zgodovine Italije. Vsi pravijo, da je prava mojstrovina. Verjetno jo bodo očetje jezuiti tukaj v Rimu uvedli v svoje šole.

Pretekle dni (24.) smo šli v Mondragone, in to v obupnem vremenu. Bilo nas je petero v isti kočiji: don Bosko iz Turina, don Bosko iz Rima, knez Scotti ter kneginja in markiz Cappelletti. Edina tolažba v tisti silni stiski je bila don Boskova navzočnost. Tudi kneginja, vsa mokra in premražena, ni nič tožila, temveč je bila nadvse zadovoljna zaradi dragega spremstva. Ko smo prišli tja, so nas po kraljevsko sprejeli in vsa počastitev je veljala don Bosku. Tisti dobri patri so hoteli, da bi don Bosko fantom, ki so bili razdeljeni v tri skupine, naslovil kako besedo. Kako pobožno in pazljivo so ga poslušali in iz oči si jim bral hvaležnost in pritrjevanje. Za spomin je vsakemu pustil majhno svetinjico, ki so jo vsi z veseljem sprejeli. Gojenci so pripravili telovadni nastop. Tedaj smo pomislili na našega Anfossija, ki je tako zelo spreten v takih vajah in bi z veseljem bil zraven. Mondragone je bil in je še last princev Borghese: nekoč je bil kraj srečne, čeprav ne vedno poštene zabave, sedaj pa je postal kraj

učenja in pobožnosti. Fantje so se takoj navezali na don Boska in se niso znali ločiti od njega. Naleteli smo na Piemontčane iz Turina. Videli smo markiziča Cantona. Kako dober fant in kako prijetnega obraza. Je med prvimi v šoli in vsi ga imajo radi. Učitelji ga zelo cenijo. Kako zelo se je razveselil, ko je videl don Boska! Pet- ali šestkrat mu je poljubil roko in mu še ni bilo zadosti. Veliko izmed teh fantov je dobrih, nekateri so celo zelo dobri. Vsi so cvet plemstva, navdušeni za krepost in za vse dobro ter za pokoro. Njihov vzornik je sv. Alojzij. Poznajo tudi našega Dominika Savia in ga skušajo posnemati. Je mogoče Dominik Savio kdaj mislil, ali smo mi kdaj mislili, da bo imel toliko občudovalcev? Če so fantje v tem zavodu dobri, je to zasluga teh patrov. Nikdar jih ne izgubijo izpred oči na odmoru, v šoli, učilnici, spalnici. Sredi med njimi občutijo zadoščenje in biti med njimi je njihovo zadovoljstvo.

Don Bosko mi je v sobi zvečer dejal, da me bo danes (26.) in jutri v nedeljo (27.) obiskal in mi povedal imena tistih, ki se slabo obnašajo. Ko boste prejeli to moje pismo, bo že vse opravljeno, vendar vam povem, da boste vedeli, da don Bosko misli na oratorij in ne pozabi na nikogar. V torek (29.) vam bom pisal, kaj mi bo povedala Pitonessa (vedeževalka, op. prev.). Oprosti mi, če tako imenujem don Boska. In to mi je povedal, dobro si zapomnite, kakor če bi izpil kozarec vode. Zanj je vse tako lahko.

Zgoraj sem omenil don Boska iz Rima. To je treba pojasniti. Eden izmed jezuitskih patrov, p. Delorenzi, se posebej ukvarja z rimsko mladino. Vedno je bil in je še v tesni zvezi z don Boskom. Njemu je odkril vse skrivnosti svojega srca. Ko je Gospod hotel, so mu prišli v roke življenjepisi naših treh svetničkov, kakor jim tukaj pravijo. Malo je bilo treba, da je svoje dečke navdušil za posnemanje teh mladostnih kreposti, ki so jih oni izpolnjevali v junaški meri. Treba je priznati, da je popolnoma uspel. Postal je popoln gospodar nad srci tistih dečkov. Vse pa se navdihuje od našega don Boska. In kako izredne kreposti izpolnjujejo ti Rimljani! Kako goreče obiskujejo ječe, bolnišnice, poučujejo katekizem jetnike, strežejo bolnikom, jim perejo in izkazujejo toliko drugih uslug. Ti fantje so pod vodstvom p. Delorenzija s spokornimi vajami, molitvami, spovedmi in obhajili dosegli razglašenje Janeza Berhmansa za blaženega.

Sveti oče je sporočil don Bosku, da če hoče govoriti z njim, mu ni treba storiti drugega kot iti k mons. nadškofu Berardiju ali mons. Pacificiju. Kolikšna naklonjenost! Don Bosko je moral v Rimu razpravljati o nadvse pomembnih stvareh z nekim človekom, o katerem so govorili, da je zelo težaven. Kaj storiti? Don Bosko mu je govoril, ga prepričeval, si ga pridobil in je tako postal njegov zaščitnik. Naj Bog nadaljuje tako dobro začeto in vzpostavljeno delo fortiter et suaviter (odločno pa milo). Najprej to in potem ono in naše stvari bodo šle uspešno naprej.

Ko don Bosko hodi po ulicah, ga pozdravljajo tako kakor v Turinu, ali pa še bolj. Vsako jutro, ko odhaja iz stanovanja, ga vse polno ljudi čaka na stopnicah in v veži. Če hoče, da ga pustijo ven, jih mora zgoraj z vrha stopnic blagosloviti. Ljudem še posebno ugaja, da je vedno dobre volje in miren. Njegova ljubeznivost si je pridobila srca vseh.

Pravkar me je prekinilo pismo mons. nadškofa iz Kolosov Rossija Vaccarija, ki je prišel pozdravit don Boska. Toda don Bosko je nekje v Rimu in obiskuje bolnike. Tukaj v naši

bližini je žena, ki se že štirinajst dni bori s smrtjo in pravi, da ne bo umrla, dokler ne bo videla don Boska. In don Bosko je še ni mogel potolažiti.

Slišal sem, da se ubijaš s premnogim delom. Don Boska je to užalostilo in ti priporoča, da bi pazil nase.

DUH. JANEZ KRSTNIK FRANCESIA

P. S.: Dogovorili smo se, da boste s praznikom sv. Frančiška počakali.

Komornik avstrijskega cesarja je v tem trenutku na pogovoru z don Boskom. Princesa Orsini ga čaka, da bi ga pospremila k princu Torloniu. Princesa Odescalchi je obljubila don Bosku 1000 skudov za cerkev. Mati neke njene služabnice je pravoslavna Rusinja, ki je tik pred smrtjo in se je spreobrnila. Don Bosko moli in prosi, da molite tudi vi. Dejal je, preden je zbolela, da bo umrla v katoliški veri.

Naj pride v Rim kdorkoli in naj vidi karkoli, toda če ni videl don Boskovega verskega zmagoslavja, ni videl nič. To lahko pišem tebi, vendar ne bi rad, da bi se o tem javno govorilo. Don Boska imam nadvse rad in prav zato želim, da nekaterih stvari naj ljudje ne poznajo.

Danes popoldne bom poljubil verige sv. Petra, ki so izpostavljene v eni izmed bližnjih cerkva. Sporoči grofici Collegno, da bo njena Emilija vpisana v Združenje Presvetega srca v soboto, na dan Marijinega očiščevanja.

Oseba, ki je umirala že štirinajst dni in o kateri govori don Francesia, je bila neka redovnica.

Ta je želela pred svojo smrtjo videti don Boska. Stanovala pa je v isti hiši kot don Bosko. Vsak dan je prosila za don Boskov obisk, toda on ni bil nikdar prost. Nekega dne je vratar zaprl vrata in dejal:

»Ne pustim vas ven, dokler ne obiščete bolnice.«

Don Bosko se je nasmehnil in je šel k njej. Redovnica je bila nadvse srečna, ker se je izpolnila njena želja. Don Bosko ji je rekel:

»Pripravite se na pot, kajti prišel sem k vam, da vam izročim potni list.«

Še isti večer je umrla.

Še drugo pismo, polno pomembnih novic in sinovskega navdušenja, je prejel vitez Oreglia:

Predragi gospod vitez!

Čeprav se zdi, da je don Bosko sklenil, da ne bo delal kaj velikega, mu kljub temu sklepu uide tu in tam kakšna. Čujte to, kar te dni kroži po Rimu in kar bo mogoče že v kratkem objavljeno v časopisju. Toda za sedaj vas prosim in rotim, da tega ne objavljajte.

Prejšnji teden je neki gojenec Rimskega kolegija prosil don Boska, da bi obiskal njegovega brata ali sestro (sedaj ne vem točno), ki je trpel hude bolečine v roki in so zdravniki, da bi rešili drugo, priporočali, da bi mu jo odrezali. Lahko si misliš, s kakšnim strahom je njegov ubogi oče sprejel to sporočilo. Don Bosko, ki ga je brat v nežni zavzetosti povabil, da bi ga

šel obiskat, zaradi toliko obveznosti ni mogel iti. Vendar mu je izročil svetinjico, ki jo sedaj po pravici lahko imenujemo čudodelno, in priporočil, da naj on in vsa družina prosijo Marijo Pomočnico in svetinjico položijo na boleče mesto. Še isti večer je družina vse natančno izpolnila. Drugo jutro je bolnik, ki ni bil več bolnik, na ves glas klical, da ga je mati Božja Marija ozdravila. Ko je to govoril, je brez težave dvigal roko. Niso mogli verjeti temu, kar so videli, toda stvar je bila popolnoma jasna. Tedaj so hoteli videti svetinjico, ki so ji pripisovali srečen izid bolezni, da bi jo poljubili in se zahvalili Mariji. Toda svetinjice niso mogli najti. Kam je izginila? Nihče ni vedel povedati, še sedaj je vsem žal, saj bi jo radi ohranili kot dragoceno relikvijo. Na dečkovi roki se je videla samo še krasta ali znamenje prestane bolezni.

V nedeljo (27.) smo tukaj v bližini obhajali praznik in p. Franco je imel slovesen govor o Petrovem novčiču. Koliko ljudi se je zbralo in kako lepo petje je bilo. Toda po slovesnosti v cerkvi naj bi proslavljali tudi zunaj. Medtem ko so ljudje zapuščali cerkev in se razhajali po trgu pred svetiščem in hišo gospoda grofa, je prihajal z obiska v Rimu don Bosko. Ljudje so se začeli ustavljati in ponavljati med seboj neko ime in se zgrinjati okoli don Boska. On je bil med grofom De Maistrom, markizo Villarios, princeso Orsini in še mnogimi drugimi. Nihče ni pričakoval takega srečanja. Vsi so ga hoteli videti, vsi so mu hoteli poljubiti roko in ime don Bosko je bilo na ustnicah več kot tisoč ljudi, ki so drug drugemu pripovedovali njegove kreposti in velika dela. Bilo je potrebno veliko napora, da so ga spravili od tod. Mnogi so ob tako čudovitem prizoru jokali. Mati obeh Spazacampagna, ki je vse to opazovala, je ob izrazu tolike vdanosti don Bosku čutila manj žalosti zaradi odsotnosti obeh sinov in se je zahvaljevala Božji previdnosti; da sta bila sprejeta pod varstvo tako svetega človeka. Nisem vam povedal niti tisočinke tega, kar se je dogajalo. Bilo je nekaj takega, kot so izrazi navdušenja, ki jih rimsko ljudstvo izkazuje papežu.

Don Boska so v hiši Torlonie pričakovali kot prihod angela. Vsa hiša se je dvignila, česar verjetno ne bi storila niti za prihod kralja, in vsi, ki so mogli hoditi, so pričakali don Boska ob hišnih vratih. Temu početju so se čudili služabniki in vsi drugi. Toda don Bosko naredi povsod in vedno kako izjemo. Kakor po navadi se je dal čakati. Ko je končno prišel, so ga vsi navdušeno sprejeli. Blagoslovil je bolnike in govoril z vsemi člani te plemenite družine in se zadržal v hiši, kjer so predali omar polni zlata in je zlato razobešeno tudi po stenah. Princ se ni mogel in ni hotel oddaljiti od don Boska in mu je hotel vse razkazati kar najbolj preprosto. Ko je don Bosko gledal tiste obširne sobane, je vzdihoval: »Oh, dragi gospod princ, če bi jaz imel vse te prostore, koliko postelj bi lahko postavili za naše uboge fante!« Na koncu ga je princ povabil, da bi daroval sveto mašo, in obljubil, da bo sodeloval pri njegovih ustanovah. Pospremil ga je do kočije, in ko je zaprl vrata, se mu je ponovno zahvaljeval, da ga je počastil s svojim obiskom.

Sedaj vam bom pripovedoval o obisku nekega bolnika, ki je bil že več mesecev slep. Videz je, da so ljudje prepričani, da don Bosko ozdravi vse bolezni, če se le dotakne bolnika. Ko je temu nesrečnežu dal v poljub svetinjico, je jokaje dejal:

»Dotaknite se z rokami mojih oči. Oh, ko bi mogel videti Gospoda!«

Kaka silna vera!

Don Bosko se mora zares potruditi, da potolaži toliko ljudi, ki upajo na milost in so prepričani, da jo bodo prejeli. Vsi so prepričani, da vsakemu pomaga, bodisi na duši bodisi na telesu. Neka na smrt bolna ženska, ki je bruhala kri, je po don Boskovem blagoslovu čudežno popolnoma ozdravela. Po svojih močeh je poslala sicer majhno, pa zato toliko bolj prisrčno darilo.

V ponedeljek (28.) je bil v Caraviti, kjer so se nekoč zbirale rimske matrone v pobožnem zboru. Nekoč je bil zbor zelo cvetoč, sedaj pa je v veliko škodo propadal.

Na dan konference se je zbralo četvero ali šestero ali kvečjemu osmero članic. Jezuiti, ki so v Rimu vsemogočni, so bili popolnoma obupani in niso mogli oživiti nekoč cvetočega združenja. Zato so povabili don Boska, da bi tam maševal in nagovoril članice. Don Bosko je povabilo sprejel. Novica o tem se je raznesla in cerkev je bila kljub zgodnji uri nabito polna. Ob osmih, to je za začetek določeni uri, je bilo vse tako polno, da ni mogel nihče več v cerkev. Kakor vedno je don Bosko tudi tokrat zamujal. Ura je odbila devet in potem pol deset, a don Boska ni bilo od nikoder. Ljudje niso bili prav nič nepotrpežljivi in kočije so dovažale vedno nove udeležence, ki so napolnili vsa stebrišča in trg pred cerkvijo. Edina neprijetnost, ki je navdajala navzoče, je bil strah, da don Boska ne bo.

Končno je prišel. Ura je bila deset. Sedaj pa ni mogel v cerkev zaradi velike gneče. Z velikim naporom se je le prebil do zakristije. Tukaj se je oblekel za mašo, odmaševal, razdelil veliko obhajil in nato govoril. Takole je začel: »Vera! Dragi moji, vera je potrebna, če hočemo kaj storiti.« To je izrekel s takim prepričanjem, da se je zdelo, kakor da bi električni tok prešinil tisto množico. Zdelo se je, kot da bi bil navdihnjen. Izrekel je marsikateri očitek, vendar so ga spoštljivo poslušali. Priporočal je dobrodelnost. Ko je stopil z odra, ki je bil za prižnico, nihče ni hotel zapustiti cerkve. Vsi so se zgrnili okoli njega, vsi so hoteli govoriti z njim in šele ko je obljubil, da se bo po skodelici kave spet vrnil, so mu dali oditi.

Pri oltarju, na hodnikih, v zakristiji so bili ljudje, ki so ga čakali; kakor naši dečki, ki se po večernih molitvah zgrinjajo okoli njega, da bi mu poljubili roko. Vsi so mu hoteli potožiti svoje težave, bolniki so želeli od njega blagoslov. Kakor so vedeli in znali, so ga rešili od tam in popeljali v Rimski kolegij. Naj povemo, da je večina tistih gospa šla v cerkev že ob sedmih.

Opoldne jih je še veliko čakalo v cerkvi v živi želji, da bi ga videli in pozdravili.

Na poti so potem nastali čudoviti prizori. Od vseh strani so prihajale matere s svojimi otroki v naročju, gospodje in gospe, duhovniki, jezuiti in še in še ljudstva, vsi v želji, da bi prejeli njegov blagoslov. Jaz nisem mogel storiti drugega kot skriti svoj obraz pod klobuk in se jokati ter prositi Boga za vse tiste dobre duše, polne globoke vere. Videl sem, da so tudi drugi imeli solze v očeh, med drugimi tudi član plemenite palatinske garde markiz Nannerini, ki je čakal na don Boska, da bi ga popeljal v svojo hišo, da bi tam blagoslovil njegovo bolno ženo.

Komaj komaj je vstopil v skromno kočijo. Cela ulica je bila polna ljudi in na obeh straneh ceste so stale vrste kočij plemičev. Tedaj so kakor na povelje vsi padli na kolena in vzklikali:

»Don Bosko, dajte nam svoj blagoslov!«

Kočijaži so si odkrili glave in don Bosko je moral v papeževem Rimu blagosloviti ljudstvo.

Navdušenje za dragega don Boska crescit eundo (raste, ko gre naprej), in kjer so ga mogli dobiti samo za trenutek, mu potem ure in ure niso dali oditi. In njemu se nikdar ni mudilo. Da bi mu mogli govoriti, so bili mnogi na preži cele dni in so bili nadvse srečni, če so se mogli z njim meniti tudi samo deset minut.

Mogoče don Bosko zaradi mnogih zaposlitev ne bo mogel, kakor bi želel, odpisati na toliko lepih pisem, ki jih je prejel. Nekaj jih je dal prebrati tudi meni. In kako lepo so bila sestavljena! Da sem zaposlil tiste, ki so čakali na sprejem pri don Bosku, sem jim dal brati nekaj pisem, da so se prepričali o dobroti naših fantov. Tisti, ki so jih prebrali, so bili navdušeni zaradi kreposti, ki je dihala iz tistih preprostih besed. Vsem se najtopleje zahvaljujem, in če don Bosko ne more vsakemu osebno odpisati, bo to naredil v skupnem pismu.

Ko končujem to pismo, se moram vsem fantom hiše zahvaliti za lepo obnašanje, ki so ga pokazali v času don Boskove odsotnosti, tako da se mu ni bilo treba pritoževati. V nedeljo in ponedeljek pa je fante obiskal in nikakor ni bil preveč zadovoljen. Videl je toliko stvari, za katere si bo ob prvi priložnosti vzel čas, da vam jih bo sporočil. Ne vem, kako bo mogel to izvesti, kajti ni bilo dneva, ko bi bil bolj zaposlen kot te dni. Božje skrivnosti in skrivnosti njegovih zvestih služabnikov so vedno nedoumljive. Mnogim je že tesno pri srcu! Oh, da bi bilo v njihovo večjo korist.

duh. Janez Krstnik Francesia

O tem nevidnem obisku Božjega služabnika v oratoriju imamo več potrdil, ki so se nanašala na zapuščanje vrste na sprehodu, na kupovanje stvari z denarjem, ki ga niso izročili prefektu, na branje knjig, ki niso bile primerne za njihovo starost, na uhajanje zvečer namesto navzočnosti pri pevskih vajah in podobne stvari.

Eden izmed tedanjih salezijancev, ki še živi, piše: Na predvečer dne, ko je don Bosko dal pisati pismo fantom, sem imel sanje in videl don Boska, kako je obiskal oratorij. Ko sem don Bosku potožil zaradi nemira svoje vesti, mi je odgovoril: »Veš, zakaj vse to? Zato, ker nisi še čisto don Boskov.« Zdelo se mi je, da sem stal blizu ozkega in visokega mosta, pod katerim je tekla globoka črna voda. Nisem si upal čez ta prepad, toda don Bosko me je prijel za roko, me spodbujal z besedami in šel naprej in tako sem z Božjo pomočjo prišel na drugo stran čil in zdrav. Kakor hitro se je don Bosko vrnil iz Rima, sem mu pripovedoval te sanje in on mi je odgovoril, da naj bom miren.

53.
POGLAVJE

Cerkev sv. Neže zunaj obzidja: blagoslov jagnjet – Don Bosko in obisk ruske pravoslavne na smrt bolne žene – Don Bosko vidi fante v oratoriju in ni zadovoljen z njihovim obnašanjem – Želja, da bi se vrnil v Turin – Razpečavanje loterijskih srečk – Papeška odlikovanja – Don Bosko se ne more vrniti v Turin, da bi pridigal mesec sv. Jožefa – Pij IX. obdaruje fante v oratoriju – Papež se šali, ko govori o don Bosku – Krtačni odtis Življenja sv. Jožefa – Neapeljski kralj želi govoriti z don Boskom – Veliki knez Toskanski in veliki knez Modenski – Neapeljskim prebežnikom svetuje, naj se vrnejo v Neapelj – Don Bosko napove kraljici Mariji Tereziji, da ne bo več videla Neaplja – Don Bosko začne bolehati zaradi obilice dela – V kratkem bodo imenovani škofje za izpraznjene sedeže – Don Bosko se trudi za pravilno izbiro bodočih škofov – Ministrstvo ne sprejme nekaterih papeževih imenovanj – Pametna odločitev Pija IX. – Odposlanec Tonello zagovarja imenovanje oseb, ki jih je izbral papež – Izbira škofov, kakor je priporočil don Bosko – Prvi glasovi v Turinu in besede kapiteljskega vikarja

Več kot eden bo menil, da so stvari, kot jih je zgoraj opisal don Francesia, pretirane. Vendar bi bila to zelo zmotna sodba. V potrditev vsega, kar smo povedali, ima pričevanje mnogih, ki so v Rimu videli in slišali don Boska. Videli bomo tudi, kako veličastni so bili sprejemi, ki jih je v svojem življenju deležen v Italiji, Franciji in Španiji, v povezavi s silnimi in neovrgljivimi dogodki. Don Bosko je bil človek svojega stoletja, človek, ki ga je poslal Bog, svet duhovnik, ki je posvečeval druge in je moral učinkovito sodelovati pri odrešenju družbe.

Nadaljujmo pripoved z don Francesiem.

Predragi don Rua! *Rim, 29. januarja 1867*

Čeprav moram skoraj vedno ponavljati isto, ne morem molčati. Vsi, ki mi pišejo, zatrjujejo, da so jim moja pisma, ki so polna imen, ki ga tako zelo cenijo, zelo ljuba. Deo gratias! Moje pričakovanje je izpolnjeno. Če tu in tam kak nevšečen spomin na videz zatemni brezhibnost, ni kaj drugega kot resničen in čist izraz mojega duha, izraženega z besedami drugih.

Ko sem bil v katakombah in sem mislil na duše tistih, ki tam počivajo v miru, sem prosil Boga, da bi dal našim fantom iz oratorija tudi tako potrebno odločnost za Božjo stvar. Don Bosko želi, da bi pozabil nanj in bi vam sporočal svoje opažanje, vendar vam to ne bi ugajalo. Pokoravam se deloma don Boskovi želji, deloma pa vašemu pričakovanju.

Na dan sv. Neže smo šli v cerkev, ki jo ima svetnica zunaj rimskega obzidja in kjer se je zgodil čudež: obok, na katerem je stal sveti oče s svojim spremstvom, se je zrušil, vendar se ni nič hudega zgodilo ne spremstvu ne svetemu očetu. O tem dogodku so postavili spominsko ploščo. Prebral sem jo in se zahvalil Bogu za tako izredno rešitev Božjega namestnika na zemlji. Ta praznik je nekaj posebnega, ker blagoslavljajo jagnjeta. Uboge živalce! Odenejo jih v praznično obleko, okrasijo s cvetnimi venci, jih položijo na mehke blazinice in jih po maši nesejo k oltarju, da jih blagoslovijo. Med svetim obredom so živali blejale in lizale roko duhovniku. Koliko vzvišenih misli se mi je porodilo v glavi. Po obredu jagnjeta takoj odnesejo k papežu v Vatikan, on pa jih pošlje v kak samostan, kjer jih gojijo, da dobijo volno, iz katere delajo palije za pastirje Cerkve.

Pa vem, da vas to ne zanima, vi bi radi zvedeli kaj o don Bosku. Samo on in nihče drug naj bi bil vsebina pisem in jaz sem zadovoljen, ker mi ni treba storiti drugega kot povedati to, česar je prepolno moje srce. Don Bosko je že neštetokrat vzbudil tako navdušenje, ki si ga je težko predstaviti, kaj šele opisati. V vsakem trenutku so tu ljudje, ki hočejo z njim govoriti; in to ljudje vseh slojev. Ko ga zagledajo, padejo na kolena in prosijo za njegov blagoslov.

Zdelo bi se, da gre za malikovanje, pa je vendar le vse skupaj globoko spoštovanje in neizmerno občudovanje našega Božjega služabnika. Če bi mogli videti, kakšna zmešnjava nastane, ko don Bosko sprejema obiske, bi se čudili tudi vi. Danes naj bi začel sprejemati obiske ob treh popoldne, pa jih je lahko šele ob šestih, ker je prišel komaj tedaj domov, in namesto da bi kosil ob dvanajstih, je nekaj pojedel komaj ob 14.45. In potem zmeda. Tisti, ki so bili v hiši že ob pol dvanajstih, so morali čakati do sedmih zvečer. In don Bosko? Vedno miren, potrpežljiv in veder je poslušal vse, vse tolažil z dobroto, ki jo ima po naravi. Če ne bi bil velik že po čem drugem, bi bil po pričevanju vseh velik zaradi ljubeznivosti v ravnanju z ljudmi. Med drugimi obiskovalci je bila tudi princesa Odescalchi, ki je prišla že večkrat zaman; imela je srečo, da je bila sprejeta. Povedala mu je, da tista uboga ruska pravoslavna bolnica, ki jo je don Bosko blagoslovil, ni govorila o drugem kot o njem in se mu zahvaljuje za dobroto, da jo je obiskal. Ko je prejela njegov blagoslov, je čutila po celem telesu skrivnostno mrzlico, in svetinjica, ki ji jo je podaril don Bosko, je njena najzvestejša spremljevalka. Ob misli na don Boska vedno moli in potihoma joče. Kako

lepo zmagoslavje bi to bilo za Cerkev, če bi se ta duša spreobrnila! Koliko drugih njenih pravoslavnih znank bi se spreobrnilo. Molite tudi pri vas za to nesrečnico, da ji Bog podeli telesno zdravje, če je to koristno za večnost, in zlasti še zdravje njene duše.

Ko don Bosko gre po Rimu, pride v toliko družin, ki jih nikdar ni poznal in ki so ga tja pripeljale, ne da bi on vedel, z namenom, da bi jih blagoslovil in obiskal kakega bolnika. Kar vidim s svojimi očmi, se mi pogosto zdi pravljica in ne resnica. Neka oseba je ostala cel dan tešč v želji, da bi govorila z njim, pa vendar ni doživela te tolažbe. Jokaje je odhajala s trdno voljo, da se bo vrnila. Župniki vabijo don Boska v svoje župnije, rektorji v svoje zavode, redovni predstojniki v svoje samostane. To se dogaja vsak dan. Vem, da se vam to že večkrat povedal, vendar znova in znova ponavljam, ker vem, da vam je to všeč.

Don Boska hvalijo tudi zaradi dobrega delovanja njegovega zavoda, toda on s to stvarjo ni preveč zadovoljen. Dva dni, ko se je posebej zanimal za oratorij, je videl stvari, ki so ga globoko užalostile. Ob prvi priložnosti mi bo povedal imena in priimke, ki jih bom poslal vam v vednost. Vam je prav? Mogoče kateremu ne. Storili bomo tisto, kar je bolje za vas in za vaše duše.

Don Bosko občuduje in se zahvaljuje za vse, kar je Božja previdnost storila za našo hišo. Koliko ljudi nas prej sploh ni poznalo, sedaj pa so postali naši veliki dobrotniki. Bog je čudovit v svojih služabnikih! Nekomu, ki je želel govoriti z don Boskom o stvareh svoje vesti, je dejal, še preden je začel pripovedovati svoje težave, da že vse ve, in mu dal pravi odgovor.

Nekdo drug se razburja, ker je moral tako dolgo čakati, se predstavi don Bosku in ga skoraj razžali. Don Bosko bi mu lahko odgovoril, kakor si je zaslužil, vendar je samo molčal. Ta človek se je skesal, padel pred njim na kolena in prosil za odpuščanje. S takimi dogodivščinami bi vam lahko napolnil cele strani, vendar se mi že povedano zdi odveč.

A… Don Bosko pravi, da delaj dobre volje in ne mešaj zlata z zemljo. Don Bosko si je že popolnoma opomogel od slabega počutja in dela za deset drugih. Sram bodi tistega, ki ne dela in bi rad samo užival. Najlepša hvala don Durandu za novice o dijakih, med katerimi je ves dan, da je potem lahko zvečer pri rokodelcih. Kdo jim pripoveduje lepe zglede ob praznikih? Kdo asistira pri večernih šolah? O tem mi nihče ni poročal, zato bi rad, kakor tudi don Bosko, to zvedel, pa tudi o vsem drugem v hiši. Kako zelo se veseli vaših pisem in zagotavljam vam, da jih ne pušča vnemar. Toda vsa pisma ga vabijo, da bi se vrnil, in prav isto dela tudi gospod prefekt, čeprav tega ne pove. Oh, predragi, za ta mesec ni upanja, za prihodnji mesec pa bomo videli. Ko bo vse opravljeno, bomo o tem govorili. Težko je, da bi se kmalu vrnil, ker je prevzel toliko obveznosti. Gospod grof Vimercati se zahvaljuje vsem fantom in joče od veselja, ko misli nanje. Kak sprejem bi mu pripravili, če bi mogel ozdraveti in bi prišel med nas v Turin. In zaslužil bi si ga.*

Srečke za loterijo izginjajo. Vsi bi jih radi imeli. Naj nam vitez pošlje kar cel zavoj.

Ko že govorim o tem, mi je prišlo na misel, da mi je don Bosko naročil, naj sporočim gospodu markizu Fassatiju, vitezu Ksaveriju Collegnu, vitezu Klementu Villanovi, da je o njih na dolgo govoril s svetim očetom in da je dosegel velike reči, ki jim bodo gotovo v

veliko veselje in zadovoljstvo. Don Bosko mi je naročil, da naj sporočite patru Gallini, da ne more prevzeti pridiganja za mesec sv. Jožefa. Z zdravjem ni vse v redu in ne ve, ali bo takrat že v Turinu. Naj upošteva dobro voljo in oprosti odpoved. Ob drugi priložnosti mu bo zelo drago, če mu bo mogel ustreči.

Odbila je polnoč in moram končati.

30. januarja

Don Bosko je že na delu. Če ne bo odločen, ne bo maševal danes ob osmih pa tudi ob desetih ne. Neka dobra markiza je že več kot nekaj tednov ob sedmih pri nas, da bi se spovedala pri don Bosku, pa se ne more. Toda ona bo vztrajala kako dolgo, da ji bo ustreženo. Prišlo je že veliko kočij in ura je komaj sedem. Vsi ti ljudje pridejo zato, da bi se spovedali. Bo don Bosko to zmogel? Dvomim.

Če še nisem v drugih pismih povedal, naj vam povem sedaj, da je sveti oče daroval lepo vsoto za oratorije. Ko ga je šel don Bosko pozdravit, mu je sveti oče želel dati kak dar. Stopil je k svoji skrinjici, jo odprl in videl, da je prazna. Dobri Pij se je nasmehnil, dvignil oči proti nebu in dejal:

»Naj svet ne zve, da papež nima niti solda zase. Sedaj sem zares v istem finančnem položaju kot sv. Peter.«

Nato se je obrnil k don Bosku in rekel:

»Glejte, predragi, kako majhna razlika med menoj in vašimi sirotami. Vi živite od Božje previdnosti in jaz od miloščine. Toda moji sinovi bodo za vse poskrbeli.«

Ko pišem te stvari, mi gre na jok, toda sveti oče je bil vedno zadovoljen in poln zaupanja v Boga. Naslednjega dne je svojemu tajnemu komorniku mons. Ricciju izročil devetdeset rimskih skudov, kar je lepa vsota 400 lir, z besedami:

»Ubogi oče svojim ubogim otrokom!« Božja previdnost se je velikodušno vmešala.

Omeniti hočem še ljubezniv dogodek, ki sem mu bil sam priča. Don Bosko je čakal v predsobi Pija IX., da bi bil sprejet v avdienco. Tedaj je prišel mimo mons. Ricci:

»Oh, don Bosko!« je vzkliknil. »Sveti oče vas pričakuje že štiri ure in želi z vami govoriti. Pridite, pridite, kajti sedaj ste vi sveti oče Rima, kakor pravi njegova svetost.«

Skrbi za svoje zdravje. Pozdravi v don Boskovem in mojem imenu fante in naj Gospod nas, tebe in mene in vse blagoslovi.

Tvoj v Gospodu

duh. Janez Krstnik Francesia

P. S.: Don Bosku je prav, da se Bisio vključi med knjigoveze, in priporoča, da bi tudi mizarjem poskrbeli za asistenta. Od jutra do večera je popolnoma zaseden in nima časa za pisanje, kakor bi rad. Don Bosko je prejel od papeža še veliko drugih darov in uslug, o katerih bomo ob svojem času povedali. Za sedaj potrpite. O vrnitvi v Turin nihče ne govori, ker vsi želijo imeti don Boska čim dalj časa med seboj. Tudi člani višje duhovščine ga prosijo za blagoslov in ga imajo za svetnika. V Rimu vsi vedo, kdo je don Bosko, v Turinu samo nekateri. Kakor hitro bo mogoče, bom poslal krtačne odtise popravljene knjige o svetem Jožefu. Vse kaže, da jih bom moral jaz popraviti.

Kar se tiče našega zdravja, je vse v redu. Povsod nam izkazujejo čast in spoštovanje. Tudi neapeljski kralj želi videti don Boska in mu pokloniti kak dar.

Občudovanje, velika radovednost in zgled drugih članov družine so zganili Franca II.

Rim je dajal zatočišče italijanskim princem, ki so izgubili svoja vladarska mesta in so se skušali približati človeku, o katerem so vsi govorili. Veliki knez Toskanski Leopold II. se je tako spoprijateljil z njim, da ga je hotel imeti ob svoji smrtni postelji. Franc V., knez Modenski, ga je prišel večkrat obiskat, spoznal je njegovo neizmerno dobroto in začel podpirati njegove ustanove, kar je nadaljeval vse do konca svojega življenja.

Ta dva princa sta bila krščansko vdana v svojo usodo, kar pa ni veljalo za neapeljske plemiče, ki so po padcu Gaete spremljali svojega kralja v Rim. Kakor hitro je prišel don Bosko v Rim, je postal predmet njihovega zanimanja in pozornosti. Pogosto so ga obiskovali ali pa je on šel v palače, kjer so imeli navado, da so se zbirali in razpravljali o svoji prihodnosti in pri tem trdno verovali v skorajšnjo vzpostavitev kraljestva dveh Sicilij.

Don Bosko jim je jasno povedal:

»Gospodje, prav bi storili, če se ne bi več predajali takim utvaram. Prav je, da izkazujete vdanost članom kraljevske družine s tem, da jih spremljate in jih tolažite, toda opustite vsako upanje, da se boste v Neapelj vrnili kot vladajoča ustanova.«

»Je to mogoče?«

»Poslušajte! Po utečenih pravilih dogajanja bi se njegovo veličanstvo moglo vrniti na prestol na enega izmed naslednjih načinov: ali po mirnem dogovoru sprtih strani v Italiji, kar se meni zdi prava utopija in skoraj nesmisel, ali s pomočjo oboroženega posega iz tujine, kar pa je popolnoma izključeno.«

»Torej ...«

»Vrnite se v Neapelj. Tukaj za kralja ne morete nič storiti. Tam pa bi mogli, če bi prišlo do ponovne vzpostavitve monarhije, storiti marsikaj koristnega in pomagati.«

Božji služabnik je skušal spraviti te gospode iz Rima zato, da bi naredil uslugo papežu.

Tudi kraljica mati Marija Terezija, druga žena kralja Ferdinanda II., je želela videti don Boska in je v ta namen poslala k njemu svojega častnega viteza – kraljičinega kneza, da bi mu sporočil:

»Njeno veličanstvo kraljica mati bi rada na kratko govorila z vami. Kdaj bi don Bosko mogel priti v njeno palačo?«

Don Bosko je določil uro in ponj so poslali kočijo. Razgovor je trajal zelo dolgo. Kraljica je želela, da bi ji Božji služabnik odkril bolj blestečo prihodnost in vrnitev v njeno kraljevsko palačo. Vendar je dobila samo tale odločen odgovor:

»Veličanstvo, težko mi je, da vam to povem, toda vi ne boste več videli Neaplja.«

Ko se je vrnil domov, je don Bosko o tem razgovoru pripovedoval don Francesii. Ta je pripomnil:

»In vi ste imeli pogum, da ste tej ubogi ženski to povedali?«

»Seveda,« je odgovoril don Bosko. »Hočejo zvedeti od mene resnico in jaz jo moram povedati.«

Za ta dogovor je zvedel tudi neapeljski kralj, ki si je zato želel pogovora z don Boskom. V ta namen se je obrnil na kneginjo Di Sora, rojeno Borghese, ki je stanovala v Villi Ludovica, kjer je don Bosko že večkrat daroval sveto mašo in imel kratek nagovor.

Tiste dni je gospod Peter Angelini poslal svojemu prijatelju vitezu Oregli še druge novice.

Predragi vitez, prijatelj in gospodar! *Rim, 1. februarja 1867*

Življenje ubogega don Boska gotovo ni bolj mirno kot v Turinu sredi njegovih varovancev in obveznosti njegovega poslanstva. Od jutra do večera ga oblega ogromno ljudi vseh slojev, spola in stanu, ki ga želijo videti in z njim govoriti, tako da nima časa ne za jed, ne za spanje, ne za počitek. Njegovo zdravje že čuti posledice, in če ne bo kmalu odšel iz Rima, kot je bilo določeno, menim, da bo treba kaj ukreniti, da ne bo zbolel. Jaz sem, potem ko sem ga večkrat mimogrede videl, preteklo nedeljo imel srečo, da sem ga imel pri svoji mizi skupaj z vso svojo družino, ki se bo za večne čase spominjala sreče, da je mogla uživati njegovo navzočnost. Upam, da bo, potem ko je v Rimu poslušal, blagoslavljal, svetoval toliko ljudem, tudi on sam zadovoljen v upanju, da ga bomo mogli spet kmalu videti. Sveti oče, pri katerem je včeraj bil že tretjič, mu je govoril o slovesnostih, ki se bodo opravljale prihodnjega junija, in mu omenil, da bi bila njegova navzočnost ob priložnosti, ko bodo zbrani skoraj vsi škofje iz vsega sveta, zelo dobrodošla.

Dobra markiza Villarios mi je povedala, da je včeraj prejela od vas pismo, na katero bo še danes odgovorila. Vendar se mi to zdi zelo dvomljivo, ker ta čas ves svoj prosti čas uporablja za don Boskove ustanove in je z mislimi vedno pri njem.

Tukaj še naprej uživamo popoln mir in Rim je postal veliko bolj vesel in veder, odkar so odšli Francozi. Sveti oče hvala Bogu ohranja zavidljiv mir. Je pri dobrem zdravju in se sprehaja med množico ljudi, ki ga obdaja in pozdravlja. Odločil se je, da bo v velikonočnem konzistoriju imenoval vse škofe za škofijske sedeže, ki nimajo pastirja. Sedaj pa se širijo govorice, da bo čez kak dan napovedal imena nekaterih, in zdi se mi, da je imel po Ricasolijevem naročilu don Bosko pri vsej zadevi zelo pomembno besedo. Upajmo, da bo to začetek tistega srečnega časa, ki si ga vsi že tako dolgo goreče želimo, in da bosta kmalu zavladali resnica in pravica.

Peter Angelini

V Rimu so torej pričakovali, da bodo kmalu imenovani novi škofje, toda izbira ni potekala brez velikih težav. Vlada je poslala poverjeniku Tonellu šestdeset imen za škofe, ki bi ji bili po volji, da jih predloži Svetemu sedežu. Papež je takoj uvidel, da je treba nekatere izločiti, drugih pa ni poznal. Naročil je don Bosku, da naj opravi potrebne preiskave in potem poroča o svojih izsledkih.

Tudi iz Vatikana je poverjenik prejel seznam duhovnikov, ki so jih imeli za vredne škofovske časti, z navedbo škofij, ki naj bi jih zasedli, ter ga poslal v Firence. Ministrstvo je seznam imen preučilo. Nekatere izmed njih so odločno izključili, kot na primer mons. Pavla Ballerinija, nadškofa v Milanu, ki se je odpovedal mestu zaradi gonje sektašev in ga je potem papež predložil za patriarhalno cerkev v Alessandrii. Nekateri niso hoteli tja, kamor jih je predložil sveti oče. Ta je bil prisiljen kakega škofa iz njegove dosedanje škofije premestiti v drugo.

Pij IX. je izrekel nekaj opomb, vendar ni vztrajal pri svojih predlogih, ker se mu je zdelo, da ne bi uspel v svojem namenu, in je bilo nevarno, da bi propadli vsi dogovori. Po don Boskovem nasvetu je začel sprejemati nekaj imenovanih, za katere vlada ni izrekla prepovedi. Tudi zato, da bi ustregel kralju, je predložil, da bi mons. Alojzij Nazari di Calabiana bil prestavljen iz Casaleja v Milan, v Casale pa naj bi prišel mons. Peter Marija Ferrè, ki je bil od 1852 škof v Cremi, pa zaradi nasprotovanja vlade ni mogel prevzeti škofije v Pavii. Prav tako je poslal v Savono mons. Janeza Krstnika Ceruttija, v Aosto mons. Jakoba Jansa, kapiteljskega vikarja, in še nekatere druge drugam.

Poverjenik Tonello je kot pravi plemič, kristjan od pet do glave ter poštenjak v vseh ozirih prestal te dolge razgovore, skušal premostiti vse ovire in pripeljati pogajanja do srečnega konca. Rad je poslušal nasvete don Boska, ki je od časa do časa prihajal k njemu na razgovor. Don Francesia, ki ga je nekega dne spremljal k poverjeniku, je vedel povedati, da ga je čakal več kot eno uro, da je končal svoj obisk.

Božji služabnik mu je razložil papeževo naročilo, ki mu je predložil nekaj imen piemontskih duhovnikov za stare dežele. Tonello je odobril izbiro, ki jo je prej potrdil tudi papež. Don Joahim Berto je videl ta seznam, ki ga je sestavil in lastnoročno napisal don Bosko. Prvo ime je bil kanonik Lovrenc Gastaldi, predložen za škofa v Saluzzu. Poverjenik je takoj privolil, ker je pri kanonikovem očetu opravil svojo pravniško prakso. Pij IX. ga do tedaj še ni poznal in je vprašal don Boska za informacije. Te so bile zelo laskave. Božji služabnik je bil prepričan, da bi Cerkev z Gastaldijem pridobila gorečega prelata, odličnega po svoji vsestranski izobrazbi, zlasti v teologiji, in nastajajoča salezijanska družba bi imela v njem odličnega zaščitnika. Božji služabnik je hotel dati tudi dokaz svojega visokega spoštovanja in hvaležnosti do tega velikega prijatelja.

Drugi, prav tako odlični duhovniki, ki jih je don Bosko predlagal, so bili: kanonik Evgenij Robert Galletti za Albo, kanonik Karel Savio iz Cunea za Asti, kanonik Anton Colli iz Novare za Alessandrio in kanonik Andrej Formica iz Albe za Cuneo.

Ko so prišli glasovi o teh imenovanjih v Turin, je don Janez Cagliero, ki je bil v škofijski pisarni, slišal iz ust kapiteljskega vikarja Zappata:

»Treba se je spoprijateljiti z don Boskom; don Bosko deli mitre.«

54.
POGLAVJE

Praznik Marijinega očiščevanja – Don Bosko mašuje pri Stigmatah – Večne molivke bi si želele ponoven don Boskov obisk – Gostoljubna hiša grofa Vimercatija – stoletnica sv. petra predložena svetemu očetu – Princ Torlonia obišče don Boska – Darovi za cerkev Marije Pomočnice – Mnogi si želijo, da bi don Bosko z njimi kosil – Med gojenci Nazarenskega kolegija – Ozdravljeni bolniki – Sveti oče pri sv. Petru – V vili Pamfili pri mons. De Merodeju – Don Bosko nima časa, da bi pisal fantom v oratorij – Don Francesia pošilja pozdrave gojencem in učiteljem v oratorij – Neapeljski kralj je pri maši, ki jo daruje don Bosko – Kraljev pogovor z don Boskom, ki mu vzame vse upanje na prestol – Kanonik Gastaldi prejme novico o svojem imenovanju za škofa

V SOBOTO 2. FEBRUARJA, na praznik očiščevanja preblažene Device Marije in blagoslovitve sveč, so v oratoriju v Turinu darovali veliko obhajil po don Boskovem namenu. Fantje so se na praznik pripravili s spovedjo in devetdnevnico cvetk, ki jih je Božji služabnik izročil don Rui s svojim podpisom in željo, da bi prebral vsak večer po eno. Cvetke so bile iste kot prejšnje leto: Bog je naš gospodar itn.

Iz Rima so prihajale druge novice. Dne 2. februarja 1867 je grofica Ana Bentivoglio pisala vitezu:

Danes zjutraj je don Bosko maševal pri Stigmatah in nas obhajal. Bil je izjemno lep, cvetoč kot pravi mladenič, kljub napornemu življenju, ki mu je podvržen, ko hodi okoli od jutra do večera, sprejema obiske in je vsem na voljo. Tukaj so vsi navdušeni zanj in ga imajo za svetega človeka. Povsod mu izkazujejo izredne časti in ima vse polno prednosti. Kolikor je meni znano, do sedaj ni storil nič čudežnega, kakor je bila trenutna ozdravitev vodeničnega v Turinu.

Počakajmo, da vidimo, ali bo Gospod Bog po njem storil kaj izrednega še pred odhodom iz Rima.

Danes zjutraj smo imeli priložnost, da smo mu poljubili roko in ga pozdravili, ko je šel skozi zakristijo, ker so ga zgoraj čakali, da bi se pokrepčal. Tako se mi je vsaj dozdevalo. Potem je šel naprej k sv. Petru. Hanibal gre od časa do časa k sv. Petru V vezeh, toda le redko ima priložnost, da ga dobi, ker ga ne pustijo niti za trenutek pri miru.

Neka ženska skupnost, ki se je spominjala obiska iz leta 1858, mu je takole pisala:

Velečastiti gospod don Bosko!

Ker je moj samostan že imel čast, da ste ga obiskali, mi dovolite, da vas prosim, da bi nas v svoji dobroti spet hoteli obiskati, preden boste odšli iz Rima.

Ponižno prosim za oproščenje zaradi moje predrznosti in se priporočam vašim svetim molitvam. V spoštovanju imam čast, da se izrekam za ponižno in vdano služabnico.

s. Marija Terezija presvetih Src, predstojnica

Iz samostana Molivk presvetega Zakramenta, 2. februarja 1867

O tem dnevu in o marsičem drugem je pisal don Francesia takole:

Dragi g. vitez! 3. februarja 1867

Svoja rimska pisma pošiljam deloma vam, deloma pa prefektu, da ne bo zavisti. Danes bom začel s hišo, kjer stanujemo: povedal vam bom stvari, ki niso nepričakovane, vendar nove. Zares je treba povedati, da je gospod grof Vimercati zelo spreten in iznajdljiv. Noče, da bi se mu kaka dobrodelna ustanova morala zahvaljevati. Vedite, da je poleg tega, kar je že storil, predvčerajšnjim dodal še nekaj, kar bi moralo osramotiti vsakega dobrega kristjana. Na srečo nas je prej prosil odpuščanja za krivico, ki jo je nameraval storiti, tako da nam je bilo, kakor da bi hoteli pobegniti v Turin. Svoji živilji srajc je naročil, da naj v čim krajšem času naredi štiri srajce za don Boska in zame in k tem še štiri žepne robčke. Vsega skupaj osem primerkov, kar sva potem hitro dobila na postelji. Tako poleg truda za perilo še plačilo. Naj živi Indija Koromandija! Menim, da se bo tudi Pelazza pridružil najinemu zgražanju in bo zahteval povračilo. Ima prav. Pa to ni vse. Da služabniki ne bi don Boska prestrašili zaradi napitnine, so nameravali dati kaj za njegove uboge fante, ki jih imajo tako radi v njihovem ravnatelju. Predvčerajšnjim zvečer so s tisoč opravičili, češ da niso mogli zbrati več, don Bosku vnaprej izročili 36 lir.

Obletnica sv. Petra se odlično prodaja. Predstavili so jo papežu, ki je takoj prebral nekaj strani, odobril zamisel in zelo pohvalil pisatelja. Izvod, ki so ga podarili svetemu očetu, je vezan v belo platno, preostalih 25 izvodov je manj bogatih, namenjeni pa so raznim monsinjorjem. Vse je šlo na stroške velikodušnega Vimercatija. Ne moremo si želeti več, ker je našim željam že zadoščeno.

Predvčerajšnjim sem bil tudi jaz v hiši Torlonia. Princ je zares ves navdušen za don Boska. Ne vem, ali je že kaj storil za oratorij, vendar sem prepričan, da bo. Ni mu bilo zadosti, da se je naslajal ob njegovi navzočnosti ves popoldan; v petek zvečer mu je vrnil

obisk. Ko je poslušal pripovedovati o oratoriju, se je kar naprej čudil in tudi doumel mnoge njegove potrebe. Oh, da bi mu Bog navdihnil kako dobro misel! Ob tej priložnosti sem videl tudi njegovo ubogo ženo, ki mora biti duševno bolna. V don Boskovi bližini je bila precej mirna in ni dajala znamenj norosti. Uboga ženska! Popoldne, ko je bil na obisku princ Torlonia, je čakal na sprejem knez Salviati. Že drugič je prišel, pa ga ni mogel videti, in sedaj je moral čakati celo uro.

To je nekaj nezaslišanega, da morajo rimski plemiči čakati na sprejem. Moral je priti don Bosko, da je začel novo navado. Princ Ruspoli je moral čakati dve uri, da je govoril z don Boskom, vendar se ni prav nič vznemirjal. Gre za pravo norost Rimljanov do don Boska. Nekateri že jočejo, ker bo odšel iz Rima. Toda našli so sredstvo, s katerim ga lahko brez težave privabijo v svoje hiše: da je kdo bolan ali da obljubijo dar za oratorij. Tako je neka gospa kupila 700 srečk za loterijo in poleg tega obljubila še znaten dar s pogojem, da bo don Bosko sam prišel v njeno hišo po denar. Gotovo bo šel. Če ne, ga bom jaz peljal tja. Tudi nekje drugje so zbrali darove, kupili 500 srečk, vendar hočejo denar izročiti don Bosku v roke. Tako je neki gospod, neka eminenca, zamolčal svoje ime in od prvega dne, ko je bil v Rimu, želel, da bi ga don Bosko obiskal. Don Bosko ga ni poznal in on je želel, da bi don Bosko pripravil konferenco. Toda bilo je potrebnih 20 dni, da si je don Bosko ukradel nekaj prostih trenutkov. Končno je le šel in eminenca mu je v zahvalo stisnil v roko 50 skudov kot povračilo za trud in pomoč.

Koliko več uteh bi lahko bilo, če bi se mogel don Bosko razdeliti na 5 ali 6 delov in tako ustreči vsem, ki so si ga želeli. Zaradi njegovega dobrega srca in zaradi želje, da bi vsem ustregel, je večkrat sprejel povabilo na kosilo ali večerjo ob isti uri pri različnih osebah. Včasih grem jaz namesto njega, toda ljudje hočejo don Boska, ne mene, in če ne gre, lahko nastanejo resne težave. Ko pričakujejo don Boska za kosilo ob določeni uri na določen dan, že računajo na to, da bo prišel eno ali dve uri pozneje, in vsi to potrpežljivo sprejemajo.

V četrtek sva bila na kosilu v Collegiu Nazzareno. Kako lepo in navdušeno so ti gojenci sprejeli don Boska. Poznali so ga, saj v šoli uporabljajo njegova učbenika Svetopisemske zgodbe in Zgodovino Italije in so o njem slišali toliko zanimivega in nenavadnega, da so ga imeli za pravega svetnika. Ker so za obisk zvedeli že nekaj dni prej, so obvestili tudi svoje starše, ki so se prav tako v velikem številu zbrali v zavodu. Med kosilom je bilo veselo in na koncu se je vse spremenilo v hrupno razgrajanje. Eden izmed fantov je v čast našemu don Bosku napisal in prebral v latinskem jeziku častno pohvalo. Vsi so najprej v strogem molku poslušali, nato pa planili v navdušeno ploskanje, živel krike in poskakovanje, da se je zdelo, da se podira svet. Na žalost se več ne spominjam besed, vendar mi je smisel ostal v glavi. Hotel je povedati, da se zahvaljuje don Bosku, da jih je s svojim obiskom počastil, da mu je zato ves zavod nadvse hvaležen, da se veseli tudi sv. Jožef Kalasancij, ustanovitelj tega zavoda, in da mu želijo vsi veliko zadovoljstva in uspehov. Vse na kratko, pa zelo občuteno. Bilo je lepo, vzvišeno, plemenito, tako da vam ne morem vsega izraziti z besedami. Obiskali smo zavod, se odpravili v kapelo, kjer so prisilili don Boska, da bi kaj povedal gojencem v spomin. Kakor po navadi je nadvse uspešno improviziral. Vsi so ga pozorno poslušali, ko jim je iz srca govoril. Nato se je poslovil od patrov in gojencev.

Mogoče se preveč izgubljam v teh malenkostih. Toda jaz sem pač tako ustvarjen, da me vse počastitve don Boska tako globoko ganejo, da jih moram komu povedati.

Od tu in tam dobivamo dobre novice o njegovih obiskih. Eden je vdan v Božjo voljo, drugemu gre bolje, tretji je popolnoma ozdravljen. Neka uboga redovnica, ki je bila že dolgo bolna, si je želela od don Boska svetinjico. Dobila jo je in si jo nadela okoli vratu. Takoj je začutila izboljšanje in v dveh ali treh dneh je bila popolnoma zdrava. Deček De Maistre, o katerem sem poročal v svojem prvem pismu, napreduje. Začel je hoditi, čeprav pred boleznijo še ni položil noge na tla. Grofica mati in gospod oče Evgenij sta don Bosku nadvse hvaležna in sta mu hvaležnost pokazala z mnogimi darovi. Grofica je dejala, da bo cerkev v Valdoccu poseben predmet njenih skrbi in bo Marijo zaradi izkazane milosti častila zlasti z naslovom Auxilium Christianorum.

Govorijo in se bojijo in celo pišejo, da je don Bosko bodoči turinski nadškof. To so sanje razgretih glav. Nekateri časopisi pišejo o don Bosku in Nazione (Narod) iz Firenc pri sporočilu o spreobrnjenju p. Passaglia, ki so ga s tolikim veseljem sprejeli v Rimu, pravi, da bo v kratkem času moral poročati o zloglasnem don Bosku. Seveda bo povedal svoje, vendar ne bo služilo čemu drugemu, kot da bo še bolj razglasilo njegovo ime in dalo spoznati njegove ustanove.

Dragi gospod vitez, danes zjutraj sem tudi jaz užival ob rimskem slavju. Sv. Peter, tako neizmerno velik, je bil poln ljudi. Jaz sem si ob misli, da moram gledati za toliko ljudi, izbral lepo mesto, od koder sem videl ves obred in zlasti svetega očeta. Izraz njegovega obraza mi je neizbrisno ostal v spominu. Ko sem prejemal njegov blagoslov, in sicer deset ali dvanajstkrat z različnih mest, sem vedno imel oči v oratoriju, kjer so moji najdražji spomini. Don Bosko naj bi prejel in nosil svečo, kakor je papež želel in odločil, vendar iz vsega ni bilo nič. Še več, niti kot sodelavec niti kot opazovalec ni mogel storiti nič. Šel je maševat k Stigmatam, v cerkev blizu palače Vitelleschi, kjer ga je čakala pobožna množica ljudi. Tam sem se ločil od njega, da sem šel v Vatikan. Nisem hotel izgubiti še tretje ali četrte priložnosti, da bi videl slovesno mašo svetega očeta. Zvedel sem, da so ga (don Boska) nadvse slovesno sprejeli. Ob 11. uri je bil prost in se je napotil k mons. De Merodeju, kjer naj bi kosil. Vstopil je v kočijo, toda kam so ga odpeljali? V vilo Pamfili, k bolnikom. Naj sem še toliko ugovarjal proti takemu nasilju, toda ugovori so nekoristno blago. Moral sem ga čakati uro in več po 12. uri. Sprehajal sem se pred sv. Petrom. Kaj hočete! Vsi tekmujejo, da bi ga imeli v svoji sredi, in ko si ga kdo pribori, misli samo nase in mu je malo mar, ali bo don Bosko mogel zadostiti tudi drugim željam in obljubam, ki jih je dal. Vsi ga hočejo imeti v svoji sredi, kajti pogovor z njim je nadvse dragocen.

Že v zadnjih pismih sem vam naročil, da nama pošljite čim več srečk, in to s prvim kurirjem. Ne morete si misliti, kako si vsi želijo te srečke! Ustrezimo jim.

Fantje prosijo, da bi jim don Bosko pisal. Toda skoraj nemogoče je, da bi sedel za pisalno mizo. Komaj ob desetih zvečer ima malo časa in takrat do dvanajstih prebira pisma. Več pa ne zmore. Toži, da mu je hudo, da ne more ustreči njihovim upravičenim željam, in vse prosi za razumevanje. Pozdravite mi iz srca vse in molite za vašega v Kristusu ljubečega brata.

duh. Francesia

N. B.: Moram še povedati, da so včeraj pri sv. Petru V vezeh pripravili krasne ognje, vendar mi za poročilo o tem zmanjkuje prostora.

Temu pismu je sledilo še drugo.

Predragi don Durando! 4. februarja 1867

Z velikim zadoščenjem prebiram novice, ki mi jih pošiljaš. Gotovo so se ti že zahvalili v mojem imenu in sedaj se zahvaljujem še sam. Ko boš govoril fantom pri večernem govoru, jih ne pozabi toplo pozdraviti v mojem imenu. Reci jim, da jih vidim v dečkih, ki me obdajajo tukaj v Rimu. Kljub vsem ugodnostim, ki sva jih tu deležna, se vedno vračam v oratorij. Najine zadeve pa kljub vsemu lepo napredujejo.

To jutro je don Bosko zasnoval in še snuje zaroto proti kanoniku Gastaldiju, našemu uglednemu profesorju moralke. Če bi šel k njemu na predavanje, bi mu jo povedal, toda več za sedaj še ne morem povedati. Tišina in skrivnost. Ne bi smel biti tako trdovraten, kot pravijo, vendar bom tokrat storil, kakor se meni zdi prav. Pozdravi tega uglednega Božjega služabnika in piši mi pogosto.

Pozdravi naše profesorje in jim povej, da jih ne morem pozabiti, kamorkoli grem. Če včasih ne izrazim svoje povezanosti z njimi, je to posledica moje nesposobnosti, da bi se pravilno izrazil, in ne pomanjkanja naklonjenosti. Vse imam nadvse rad v Gospodu. In ti, dragi moj Durando, imej rad in priporočaj Bogu svojega najvdanejšega prijatelja in brata

DUH. FRANCESIA

P. S.: Danes zjutraj je don Bosko maševal pri neapeljskem kralju. Tako dolgo in tako zelo so ga vabili, da se ni mogel več upirati.

Franc II. je prepustil don Bosku izbiro kraja, kjer bi se srečala, lahko bi ga pričakal v palači Farnese, ali pa bi ga, če bi mu bilo tako ljubše, on obiskal v hiši Vimercati. Don Bosko mu je odgovoril, da se je domenil s kneginjo Di Sora, da bi se sestala, če ne bi imel nič proti, v Villi Ludovici, prekrasni kraljevski palači z izredno negovanimi vrtovi. Don Bosko se je odpravil tja in ugotovil, da ga kralj z mnogim spremstvom, med drugimi tudi De Charettom, poveljnikom papeških zavodov, že pričakuje. Opravil je sv. mašo in govoril deset minut o veri. Nagovor je bil tako izreden, da je kneginja, ki je že drugič občudovalna njegove pridige, vsa iz sebe vzkliknila od začudenja:

»Kje le don Bosko dobi nekatere dokaze? Nikdar nisem slišala tako močnega prepričevanja. Nihče ne govori tako kot on!«

Ko se je po maši zahvalil, je dejal, da je na voljo njegovemu veličanstvu. Umaknila sta se v zasebno sobo in njun pogovor je trajal kake tri četrt ure.

Potem ko sta govorila o različnih stvareh, ga je kralj prosil, da bi mu odkrito povedal, ali bo še dobil nazaj svoje kraljestvo, kajti vsi so mu zagotavljali, da se bo čez nekaj mesecev vrnil v svojo kraljevsko palačo.

Don Bosko se je branil in dejal, da ni njegova naloga napovedovati prihodnost. Toda kralj je vztrajal. In don Bosko je v vsej preproščini dejal:

»Če že hočete, da vam povem odkritosrčno, potem vam povem, da se vaše veličanstvo ne bo več vrnilo na prestol.«

»Na kaj se opirate, ko trdite to? Na predvidevanje ali na trdne razloge?«

»Na trdne razloge.«

»Katere?«

»Prepričljivi razlogi zame so načini, kako je kraljevska hiša ravnala s Cerkvijo.«

»Kaj hočete povedati s temi besedami?«

»V Neaplju so sveto Cerkev obravnavali z nespoštovanjem.«

»Kako? Ali ni vlada ščitila Cerkve?«

»Ščitila Cerkev! Več kot sedemdeset let so ostali v veljavi febronijanski zakoni. Škof ni smel birmati brez kraljevega dovoljenja, ni smel posvečevati duhovnikov, ne sklicevati zborov, ne opravljati pastoralnih obiskov, če mu ni tega dovolil vladar. In vi to imenujete zaščito Cerkve?«

»Toda glejte, don Bosko,« je dodal kralj, »to je bila samo politična nuja, način nadzora, strah pred revolucijo, previdnostni ukrepi, da ne bi kršili pravic krone. Zato je politična oblast ravnala tako.«

»Kaj vaše veličanstvo meni, da so bile take odredbe do Cerkve upravičene? In zloglasna Kraljevska monarhija in Apostolska delegacija na Siciliji, ki sta več kot eno stoletje zahtevala, da jima je Cerkev podrejena, ki sta zasledovali in preprečevali vsak stik svetne duhovščine in redovnih družb s Svetim sedežem? Krivični sodniki, ki so ravnali po svojih muhah in so zlorabljali oblast vladarja in papeža? Ti so onemogočali izpolnjevanje odredb škofov, preganjali so dobre redovnike v korist slabih in po njihovi krivdi je prišlo do silnih pohujšanj, ki so povzročala neizmerno škodo: nemorala, simonija, vse vrste zlorab, prevare, podeljevanje služb nevrednim, ropanje redovniškega imetja za posvetno rabo. Poleg tega je bila še cela vrsta drugih zlorab, ki jih tukaj ne bom našteval. In take sodnike je vlada njegovega veličanstva podpirala ali jim pustila, da so krivično ravnali. To je vzrok sedanje Božje kazni za neapeljsko dinastijo.«

»Toda njegovo veličanstvo kralj Ferdinand, moj oče, je zadnja leta kraljeval v dobrem soglasju s papežem in je skušal odpraviti nemalo neredov, ki so vladali na Siciliji.«

»To je res. Toda vzroki vseh teh krivičnih okoliščin so ostali in jih nihče ni odpravil. Hoteli so celo ohraniti predpravice tega nesrečnega sodišča, ki bi ga morali že zdavnaj odpraviti.«

Tukaj se je don Bosko zamislil in prekinil svoj govor. Potem je kralj povzel besedo:

»In če bi se jaz vrnil na prestol svojih prednikov, ali menite, da se stvari ne bi izboljšale?«

»Veličanstvo, jaz poznam vaše pošteno spoštovanje Svetega sedeža, poznam svetle dokaze vaše vdanosti. Vi ste sin prave svetnice. Toda ali bo vaše hotenje dobilo tudi izraz v vašem vladanju? Ali ni zli vpliv nekaterih svetovalcev vašega

očeta razplamenel ognja sovraštva proti rimskemu papežu? V določenih okoliščinah bi, če vam Bog ne bi na izreden način pomagal, morali storiti isto, kot so storili vaši predniki.«

Kralj se je ob tej izjavi čutil skoraj užaljenega in je odvrnil:

»Ali veste, da mi do sedaj še nihče pred vami ni govoril s tako odkritosrčnostjo. Vendar je prav, da kdo govori jasno in mi pove, kaj misli. Toda povejte mi sedaj: ali ni mogoče, da bi me mogel kak dogodek spet pripeljati na kraljevski prestol v Neaplju?«

»To bi bil en sam dogodek, toda tega ne bo.«

»Kateri?« je kralj radoveden vprašal.

»Da bi prišlo do splošne anarhije, v kateri bi ob pomanjkanju vladarja-gospodovalca ljudstvo prej ali slej videlo njegove dobre namene in dobra dela in želelo, da bi jim spet zavladal. Samo v tem primeru bi bilo mogoče kaj upanja. Toda to je gola predpostavka.«

Na koncu pogovora je kralj prosil don Boska, da bi ga obiskal v njegovi palači, ker bi ga želela spoznati tudi kraljica Sofija. Bil je ponedeljek in obisk v palači Farnese je bil določen za petek. Don Bosko je kralja pustil vsega zamišljenega, saj je le-ta pričakoval od njega veliko lepšo napoved, v skladu z njegovimi željami.

V Turinu je don Durando izpolnil don Francesijevo naročilo kanoniku Gastaldiju. Ta je takoj razumel, za kaj gre, in kmalu je od samega don Boska prejel potrdilo o svojem imenovanju za škofa v Saluzzu. Ko ga je tiste dni srečal profesor don Matej Picco, ki mu je čestital za izvolitev, je po domače rekel:

»Jaz v tem trenutku nisem vedel, kaj naj delam, pa mi je papež dal zaposlitev.«

55.
POGLAVJE

Don Bosko daruje sveto mašo v hiši nekega svojega prijatelja – Don Boskovo pismo don Rui o tekočih poslih – Listek z opominom – Papež mu pokloni lepo svečo in don Bosko se mu gre zahvalit – Mons. Moroni mu pokloni svoj Dizionario Ecclesiastico – Poklon še drugih dveh sveč – V oratoriju pričakujejo don Boskova pisma – Srečke loterije, zdravilo proti koleri – Zdravstveno izboljšanje grofa Vimercatija in pisanje časopisov – Spreobrnjenja – Vedno novi ljudje pri don Bosku – Don Caglierove skladbe – Pozdravi fantom v Turinu – Širjenje zvezka Obletnica sv. Petra; pohvala v Civiltà Cattolica in v Unità Cattolica – Mislijo na ponatis v Rimu – Odstavek, ki se zdi netočen – Mnenje nekega profesorja v Collegiu Romano

Dne 5. februarja 1867 je don Bosko maševal v zasebni kapeli izdelovalca rožnih vencev gospoda Filipa Canori Focardija, s katerim sta se spoprijateljila leta 1858. Istega dne je pisal don Rui:

Predragi don Rua!

Don Francesia ti bo pisal o naših stvareh. Jaz ti bom nakazal samo dve zadevi, ki se tičeta denarja. Reci torej gospodu vitezu, naj gre k don Tomatisu in vzame osem tisoč frankov, ki jih bom jaz plačal tukaj don Bettiju namesto njega.

Od teh 8000 frankov boš dal 6800 doktorju Gribaudiju, če jih hoče sprejeti. Menim, da toliko znaša njegovo posojilo. S preostalim denarjem naredi, kar je najbolj potrebno.

Naši posli tukaj v Rimu kar lepo napredujejo. Upam, da bom mogel jutri napisati pismo našim dragim fantom. Še naprej molite za vašega don Boska, ki je res zaposlen za vas. Verjetno bomo mogli prihodnjo soboto določiti dan najinega odhoda v Turin.

Bog naj nas vse blagoslovi in nam pomaga, da bomo za večno rešili svojo dušo. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu duh. Janez Bosko

Rim, 5. februarja 1867

P. S.: Najprej premalo in sedaj preveč listkov. Zakaj mi ne poročaš o gospe Curoni, o madame Duprè in o fantih?

Pismu je bil priložen listek za nekega zaposlenega v kuhinji. Objavljamo, da bomo videli, kako je Božji služabnik imel navado opozarjati.

Naj prejme … kuhar
1. Hodi z drugimi k molitvam, k maši.
2. Ne preklinjaj.
3. Ne dajaj nikomur ničesar brez dovoljenja.
4. Pojdi na vsakih štirinajst dni ali vsak mesec k spovedi.
5. Bodi varčnejši pri kurjavi in začimbah.

Don Boskovemu lističu je bilo priloženo še don Francesievo pismo.

Predragi don Rua! *Rim, 6. februarja*

Prejela sva domače novice in sva zadovoljna, da so bili naši v tistih trenutkih že vsi iz postelje. Zelo naju je užalostila novica, da se je kruh tako zelo podražil. Don Bosko je še sedaj ves presunjen. Verjetno gre za prehodno obdobje, a je vseeno zelo neprijetno. Kakor nevihta. Zahvalimo Gospoda, da naju je pripeljal sem, kjer dobivamo darove, s katerimi moremo poplačati ogromne izdatke oratorija. Ta novica, ki jo tukaj že mnogi poznajo, bo, tako upamo, imela svoj učinek.

Kako zelo dober in vljuden je sveti oče z našim predobrim don Boskom! In ne kar naključno mi je prišla ta misel in ta vzklik. Vedeti moraš, da je preteklo nedeljo popoldne sveti oče poslal sem v najino stanovanje svojega majordoma mons. Borromea, da je slovesno prinesel svečo, ki bo ob svojem času prišla prav v naši novi cerkvi. Sveča je za dve dlani večja od mene, debela pa tako, da jo moreta obseči le dve dlani. Nosi podobo Brezmadežne in drug nakit, ki ga je težko opisati zlasti sedaj, ko sem še ves pod vtisom te velike pozornosti. Ta sveča je najlepša od vseh, ki jih je neki župnik na praznik Marijinega očiščevanja podaril papežu. Pisal sem ti že, da je sveti oče videl in prebral Obletnico sv. Petra in je pisatelju te knjižice hotel nakloniti ta dar.

Svetega očeta zanima, kako don Bosko preživlja svoje dni v Rimu. Veseli ga, da toliko pridiga in budi pobožnost, in želi, da bi še dolgo ostal v večnem mestu.

Včeraj popoldne sva bila v palači, da sva se njegovi svetosti zahvalila za darovano svečo. Bil sem priča, kako zelo sveti oče ceni don Boska. V predsobi je čakal en kardinal in več monsinjorjev. Don Bosko je v začudenje vseh ostal s papežem več kot pol ure. Tudi jaz sem imel srečo, da sem vstopil in sem imel tako že drugič priložnost, da sem pokleknil k njegovim nogam.

»Sveti oče,« sem dejal, »dovolite mi, da vam v imenu svojih tovarišev izrazim našo večno vdanost vaši vzvišeni osebi in navezanost na sveto Cerkev.«

Sprejel je pisanje, ki sem mu ga izročil, in mi dal v poljub svoj prstan.

»Sveti oče,« sem nadaljeval, »ta poljub naj bo dokaz zvestobe več kot 1800 fantov, ki obiskujejo oratorije v mestu Turinu.«

Podelil nam je svoj blagoslov, obljubil, da bo prebral naše pismo, in nam naklonil vse, kar smo prosili za naše fante v oratoriju. Rade volje je poslušal pripovedovanje o oratorijih, o njihovi navezanosti na Sveti sedež in je vsem poslal svoj blagoslov.

Zdi se, da zadeva naše Družbe proti vsakemu upanju dobro napreduje, da pa bo tekla še bolj pospešeno, se bo moral don Bosko še za nekaj dni ustaviti v Rimu. Hudo mi je zaradi tega podaljševanja, vendar se bojim, da mi ne boste verjeli. Pa vendar je tako. Dostikrat ostajam sam, hodim po Rimu in se neizmerno dolgočasim.

Mons. Moroni, ki ga je tudi pritegnila don Boskova slava, ga je prišel pozdravit. Bil je zelo počaščen, ko mu je don Bosko rekel, da bi mu bilo zelo všeč in bi mu bil zelo hvaležen, če bi mu poklonil en izvod Dizionario Ecclesiastico. Dva dni pozneje je on sam prišel in mi s tisoč zahvalami izročil zbirko: več kot sto zvezkov. Sedaj so knjige tukaj v moji sobi in gospod grof Vimercati v svoji neizčrpni dobroti razmišlja, kako bi vse skupaj poslal v oratorij.

Čez nekaj dni boste prejeli tudi papeževo svečo. Pozabil sem vam povedati, da mu je oseba, ki jo gospod vitez dobro pozna, gospa Rosa Mercurelli, poklonila svečo, ki tekmuje s srečo svetega očeta. Zato boste namesto ene sveče prejeli dve in kdo ve, ali ne bodo postale tri, če bo kdo tudi don Boskovemu tajniku podaril eno. Tako bi bilo omne trinum perfectum (vse troje je popolno). Ista oseba je poleg ene sveče prinesla za tajnika od princese Orsini še drugo svečo. Ni sicer tako lepa kakor prejšnji dve, je pa pomembna zaradi darovalca in ker jo je blagoslovil sam papež.

Nadaljujmo s sprejemi. Če don Bosko ne bi sam skrbel za zmanjšanje njihovega števila s tem, da se jih izogiba, sploh ne bi mogel iz hiše, pa tudi jesti in spati ne bi mogel. Naj še povem, da je ista gospa Mercurelli podarila don Bosku za loterijo celo vrsto dragocenih predmetov in k temu še svetinjice, rožne vence in križe za fante. Poleg tega pa pravi, da bo pred don Boskovim odhodom zbrala še veliko drugih reči.

Res je, da vam na žalost don Bosko nič ne piše, toda obljubil je, da bo danes gotovo našel nekaj prostega časa, ki ga bo posvetil samo vam.

Novice, ki mi jih je sporočil don Durando, so me zelo razveselile. Vsem profesorjem se iz srca zahvaljujem za napore pri izpolnjevanju njihove službe v korist naših fantov. Ko se bom vrnil, bom vsakemu prinesel sicer skromno darilce, vendar lep spomin na svoje potovanje v Rim. Loterijske srečke, ki so kar deževale, gredo odlično v prodajo, in to na skoraj neverjeten način. Mnogi jih kupujejo kot zanesljivo sredstvo in relikvije proti koleri, ki mori ljudi v naši okolici.

Če bi se gospodu grofu povrnilo v celoti ali vsaj delno zdravje, bi nam rad povrnil obisk, ki smo mu ga naredili v Rimu. Danes je šel prvič v kočiji na sprehod po Rimu. Neki časopis, ki je govoril o don Bosku, je povedal vse resnice razen ene, za katero pa bi bili vsi srečni, če bi se uresničila. Sporočil je, da je grof ozdravel. Oh, da bilo to tudi res! Tudi drugi časopisi so se razpisali o don Bosku, toda sedaj bi bilo po pridigarju treba slišati kritike. Don Bosko pa pri vseh teh govoricah, namesto da bi izgubljal, vedno več pridobiva. Vsi ga občudujejo in ga zaradi njegove preproščine in ljubeznivosti imenujejo svetnika.

Dva hudobna gospoda, ki nista hotela nič slišati o veri, sta ga slišala samo enkrat, ga vzljubila in danes zvečer bosta prišla k njemu k spovedi. Oh, če bi imel čas, menim, da bi si ga Rim izbral za spovednika. Bradati gospodje, veliko bolj kosmati kot naš vitez, revolucionarnega videza, prihajajo k don Bosku in mu kakor naši fantje z lahkoto odkrivajo svoje srce. V teh primerih njegove besede dosegajo čudovite sadove, ker ljudem, ki jih prej nik-

dar ni videl, pove stvari, ki so jih hoteli za vsako ceno skriti, vendar pa tega ne morejo pred očmi tistega, ki vse vidi. Ko bom spet doma, vam bom pripovedoval vse mogoče zgodbe.

Tam, kjer don Bosko mašuje, je vedno gneča, prihajajo čisto novi ljudje, stara poznanstva izginjajo. Vitteleschijevi, Villariosovi so izgubili upanje, da bi ga imeli med seboj. In kljub temu navideznemu don Boskovemu nezanimanju ga ti ljudje tako občudujejo, z njim sočustvujejo in mu skušajo na vse načine pomagati. Njegova sreča je tudi njihova sreča.

Dan odhoda še ni določen, vendar menimo, da bo še pred koncem februarja. Dobro bi bilo, da bi nam don Cagliero poslal nekaj svojih skladb. Brez dvoma bi si pridobil nemajhno slavo. Začel sem o njem govoriti, toda besede niso zadosti, treba je preiti k dejanjem. Pošlji mi Dimnikarja, Siroto itn. Naj tudi tukaj malo okusijo glasbo našega oratorija. Vem, da bodo te dni v Collegiu Romano izvajali Dimnikarja: lepa priložnost, da bi prodali nekaj izvodov. Če bi točno vedel kdaj in kje, bi šel. Gotovo bi bil dobrodošel, ker so mi kot don Boskovemu tajniku odprta vsa vrata.

Pozdravi fante v mojem imenu in jim povej, da sem vedno med njimi, da imam že veliko prijateljev, vendar še ne zadosti. Ta prijeten pa tudi naporen odmor, mi bo dal moč, da bom po vrnitvi mogel podvojiti svoje delo. V petek (8. februarja), ko boš verjetno bral to moje pismo, bova v Camaldoliju, prelepem kraju sredi Apeninov. Od tam bova poiskala Turin in poslala tebi in vsem fantom prisrčne in ljubeznive pozdrave. Zbogom.

Tvoj v Jezusu in Mariji vdani prijatelj

DUH. JANEZ KRSTNIK FRANCESIA

P. S.: Po vsem Rimu se je razširila Stoletnica sv. Petra in jo zavzeto berejo in hvalijo. Upajmo, da bo meseca junija velika prodaja. Dne 5. februarja na kosilu v hiši grofa in grofice Antonelli Falchi. Sedaj je ura dve popoldne in don Bosko še ni prišel.

Unità Cattolica, ki ima v južni Italiji veliko naročnikov, je 22. januarja omenila Stoletnico sv. Petra in tudi, da stane 40 centov:

»Ob pravem času je duhovnik Janez Bosko v prvem zvezku Katoliškega branja v Turinu objavil to knjižico, v kateri na kratko in v lahkem slogu, prilagojenem vsem bralcem, podaja življenje tega svetega apostola, ki je polno zgodovinskih podatkov, potrjenih od najuglednejših pisateljev, tako cerkvenih kakor svetnih. Pomen vsebine, globina misli, jasnost pripovedi in nizka cena, za katero se knjižica prodaja, dajejo delcu izredno vrednost in jo zato dobrim katoličanom toplo priporočamo kot pripomoček za vedno večjo vdanost in pobožnost do poglavarja apostolov, katerega obletnico smrti obhajamo. V dodatku knjižica prinaša tridnevnico razmišljanj in molitev kot pripravo na praznik svetih apostolov Petra in Pavla.«

Tudi Civiltà Cattolica je v seriji IV., zv. IX., št. 407, dne 15. februarja pisala:

»V tej knjižici so zbrani podatki, ki nas navajajo k obhajanju stoletnice smrti sv. apostola Petra. To so: 1. papeževa okrožnica o obhajanju stoletnice; 2. leto

mučeništva sv. Petra; 3. življenje sv. Petra; 4. prihod sv. Petra v Rim; 5. tridnevnica v čast sv. apostolov Petra in Pavla. Večji del knjižice obsega apostolov življenjepis, ki je pisan zelo jasno in z Božjim navdihom. Druga poglavja so bolj kratka, vendar zadostna za poučitev vernikov. Knjižica je z eno besedo pripravljena za obhajanje obletnice smrti sv. Petra, k čemur nas vse vabi sam rimski papež.«

Prav zato je don Bosko razmišljal, ali ne bi bilo umestno v Rimu knjižico znova natisniti, potem ko bi dobil odobritev upravnika svetih palač. Njegov turinski prijatelj vitez Peter Marietti, ki je pred dvema letoma prevzel upravo in vodstvo velike tiskarne Kolegija za širjenje vere, katere namen je bil širjenje krščanskega nauka v vseh jezikih po celem svetu, bi mu pri tem gotovo pomagal.

Toda že tiste dni je jezuitski pater G. Oreglia, brat našega viteza Oreglie, zasledil v knjigi odstavek, ki se mu je zdel netočen. Odstavek na strani 192, ki poroča o prihodu sv. Petra v Rim, se glasi: »Zdi se primerno, da tistim, ki bodo govorili ali pisali o tej stvari, mimogrede namignem, da naj tega ne štejejo kot nekaj dogmatičnega ali religioznega. To naj velja tako za katoličane kot za protestante.« O zadevi je govoril z don Francesiem, ki naj bi jo omenil don Bosku. In ker se je tudi on sam hotel o stvari bolje poučiti, je pisal listek patru Cardelli, profesorju teologije v Rimskem kolegiju. Prosil ga je, da bi mu odgovoril, ali je ta trditev nekega dobrega katoliškega pisatelja, katerega imena pa ni omenil, utemeljena.

Pater Cardella mu je takole odgovoril:

Collegio Romano *4. februarja 1867*

Velečastiti oče v Kristusu!

Vaša uglednost je imela prav, ko je nameravala opozoriti ali popraviti ali bolje rečeno povabiti, da bi prej razložil kot popravil ta odstavek. S tem, ko trdi, da prihod sv. Petra v Rim ni dogmatskega ali religioznega značaja, temveč golo zgodovinsko dejstvo, ki nima z vero nikakršnega opravka, ne pravi, da bi tisti, ki bi to zanikal, moral dobiti kako cenzuro in da v konkretnem primeru – to je bistveno – ni povezano z dogmo, temveč hoče povedati, da verska resnica o primatu Petra in rimskih papežev ni nujno odvisna od Petrovega prihoda v Rim niti polemično niti abstraktno. Da so rimski papeži nasledniki sv. Petra in zato po Božjem pravu njegovega primata, je verska resnica in jo jasno teološko dokazujemo. Z istimi razlogi se dokazuje, da rimski papeži dejansko sledijo sv. Petru na rimskem apostolskem sedežu. Če bi protestantom uspelo zavreči to dejstvo, še ne bi mogli opevati zmage, kajti ostalo bi gotovo, da so rimski papeži nasledniki primata, čeprav na kak drug način. V abstraktnem bi lahko menili, da bi sv. Peter lahko določil, da so rimski škofje njegovi nasledniki, v konkretnem primeru pa je jasno, da mu rimski škofje sledijo v primatu po Božjem pravu, ker pač sedijo na rimskem prestolu. P. Perrone pravi, da je konkretno prihod sv. Petra v Rim zgodovinska predpostavka za vero v rimski primat, podobno kot sv. Tomaž imenuje za predpostavke vere določene razumske resnice.

V abstraktnem pa tudi p. Perrone priznava, da bi se stvari lahko zgodile drugače, in pri tem razlaga mesto pri Arduinu (Sv. Peter v Rimu I, pog. 3), čeprav dejansko tudi Arduin trdi, da je sv. Peter prišel v Rim.

Zatorej bi bilo treba v tem odstavku dodati, da sv. Peter ni samo poglavar Cerkve, temveč da so poglavarji Cerkve tudi njegovi nasledniki, rimski papeži. Vendar menim, da je pisatelj to povedal v kontekstu, čeprav v kratkem besedilu, ki ste mi ga predložili, pravi samo: Bog je postavil sv. Petra za poglavarja Cerkve in to je dogma ali verska resnica; da potem itn. Končno bi kratka opomba, kako je sv. Peter prišel v Rim in da je to zunaj vere, brez dogmatičnega pomena odstranila vsako dvoumje.

Sicer v obrambo tega, kar je povedal ali je nameraval povedati učeni avtor, bom tu prepisal, kar pravi prof. Murray v svoji imenitni razpravi De Ecclesia, in s tem bom končal svoje klepetanje, za katero si ne bi mislil , da bo tako dolgo (Disp. XIX, Sect. I).

I. – Primatu Petri statuto, duae restant quaestiones solvendae:

1. An primatus ille jure divino perpetuus esse debuerit in Ecclesia … seu, an jure divino Petrus successorem in primatu habere debuerit perpetuum. 2. Quis sit ille successor….

II. – Questio secunda a multis auctoribus seorsum tractatur et in plures dispertitur: 1. An Petrus Romae unquam fuerit. 2. An ibi mortuus sit. 3. An episcopatum Romanum susceperit. 4. An hunc episcopatum unquam deposuerit. Sunt (ut Billuart d. 4. a 2, Cercià s. 2, 1. I etc.) qui sentire videntur haec omnia, ne nutet primatus Romani Pontificis, affirmanda esse. Alii vero, ut puto, communius (Bellar. 1. 2. c. I Collect. de Ord. c. 3; Weith § 18, etc.) censent nonnisi tertium et quartum necessario affirmandum. Et merito quidem: ut enim R. P. sit verus successor S. Petri, sufficit Petrum episcopatum Romanum suscepisse, et usque ad mortem tenuisse: utrumque autem praestare potuit etsi Romam ipse nunquam adiisset.

III. – Neque vero necessarium fuit ut Petrus Episcopatum Romanum unquam reciperet, multo minus ut eum ad mortem usque sustineret. Fieri enim potuit ut successio in primatu, non ex successione in aliquo episcopatu particulari, quem Petrus susciperet, penderet et haberetur, sed ex designatione Petri definientis Episcopum huius vel illius sedis v. g. Romanae, successorem eius in primatu fore. Cum enim haec omnia ex libera Dei voluntate pendeant, bene fieri potuit ut vel Petro, Deo dante, integrum esset ut quam ipse designasset episcopalem sedem, in ea esset successio primatialis; vel etiam ut Deus ipse revelasset Petro sedem in qua successio ista constituenda et perpetuanda esset. In hoc quidem casu Petri esset tantum declarare et patefacere divinum decretum.

IV. – Resolutio ergo quaestionis: »Quis est Petri successor in primatu« polemice et contra adversarios nostros spectatae, nequaquam pendet ex resolutione istarum quaestionum de factis. Ut enim iam dictum est, ex Scriptura et traditione invicte demonstratur Petro jure divino successorem esse in primatu. Is alius esse non potest quam Romanus Pontifex quocumque modo haec successio primo constituta fuerit, sive successione in Episcopatu Romano Petri, sive libera designatione Petri, sive decreto divino Petro revelato. Quoniam enim ab initio Romanus Pontifex, isque solus, pro successore Petri habitus est

ab universa Ecclesia, vel dicendum est eum verum esse successorem, vel dicendum est universam Ecclesiam ab initio, non solum suum verum caput non agnovisse sed aperte caput aliud fictitium appellasse eique paruisse.

V. – Haec polemice et contra adversarios dicta sunt. Si vero res trutina veritatis historicae et dogmaticae examinetur, sine dubio ad quatuor quaestiones supra positas (n. 2) affirmative respondendum est.

Končno pa nima nikakršnega smisla, da razpravljamo o abstraktnih možnostih in golih mogočih vprašanjih. V konkretnem primeru je nasledstvo primata povezano z nasledstvom rimskega škofovskega sedeža.

Če bi vam pisal bolj na kratko, bi mi ne bilo treba prositi za oproščenje. Vendar sem prepričan, da mi bo vaša uglednost ne le oprostila, temveč mi bo hvaležna za prizadevanje, da sem vam ustregel.

V združenju s presvetima Srcema vaše uglednosti najnižji služabnik v Kristusu
Valeriano Cardella SJ

Najsi kdo že kakor koli razlaga iz celote iztrgani navedek, ostaja dejstvo, da don Bosko pri pisanju svoje knjige ni hotel samo pripovedovati slavnih del poglavarja apostolov, temveč je želel krščanskemu ljudstvu prikazati vzvišeno dostojanstvo papežev s tem, da so nasledniki sv. Petra na rimskem apostolskem sedežu.

56.
POGLAVJE

Neki redovnik prosi don Boska, da bi uganil neko njegovo misel in dal ustrezen nasvet; njegov odgovor – En don Boskov dan z grofom Vimercatijem – Don Bosko maša v palači Farnese v navzočnosti neapeljske kraljevske dvojice – Je sprejet v avdienco; ko ga vprašajo, ponovi odgovore, ki jih je dal v Villi Ludovici – Kraljičino nezadovoljstvo – Don Boskov izlet v Camaldoli; tamkajšnji redovniki ga prijazno sprejmejo; na njihovo prošnjo prenoči v samostanu; se opraviči princu Falconieriju, ki ga je zaman čakal na kosilo – Don Bosko pri San Agostinu v Rimu – Dan odhoda še ni določen – Razglašenje za blaženega častitega Benedikta iz Urbina pri sv. Petru – Zanimiv prizor med don Boskom in nekaterimi člani papeške žandarmerije – Ozdravitve – Spremenjena volja po don Boskovem blagoslovu – Božji služabnik na kosilu pri princu Falconieriju in ljubeznivo pismo njegove ekscelence

Camaldolenški redovnik p. Lovrenc Bertinelli je večkrat pisno prosil don Boska, ali sme svobodno in brez nevarnosti storiti tisto, o čemer je razmišljal. Seveda mu je don Bosko odgovoril, da naj mu pove, kaj je nameraval.

»Prav tega nočem,« mu je odgovoril redovnik, »rad bi videl, ali ste takrat, ko dajete nasvete, navdihnjeni.«

Don Bosku se ni zdelo primerno odgovoriti na tako čudno prošnjo.

Tedaj mu je isti redovnik poslal telegram s plačanim odgovorom: »Odločil se bom. Odgovorite mi.« Don Bosko mu je odgovoril: »Preden boste storili ta korak, dobro premislite in molite. Vaša odločitev bi mogla biti usodna.«

Zadel je v črno. Redovnik se je odločil, da bi šel v neki samostan tega reda na Poljskem. Že je hotel odpotovati, ko mu je nekaj po don Boskovem odgovoru prišla novica, da je tisti samostan porušen, redovnike pa so pobili. Ko je don Bosko prišel v Rim, je tisti redovnik prihitel k njegovim nogam, da se mu je zahvalil za opozorilo.

Zato je sedaj ta, ki je postal njegov prijatelj in je imel še dva brata, kanonika in odvetnika, želel, da bi don Boska spoznali še drugi redovniki. Tako so don Boska v imenu patra vrhovnega predstojnika reda kamaldolencev Arhangela na dan njihovega ustanovitelja sv. Romula povabili na obisk v njihov samostan blizu Frascatija. Božji služabnik je privolil.

Opis tega izleta nam je ohranjen v pismu don Rui, ki ga je don Francesia začel pisati 9. februarja in končal 10. februarja. Pri tem je med drugim opisal tudi don Boskov dan v Rimu.

Dragi prefekt! *Rim, 9. februarja 1867*

Ura je 10 zvečer. Don Bosko prebira kup turinskih in rimskih pisem, jaz pa pišem ta list, za katerega ne vem, kdaj ga bom končal. Zdi se, da bi don Bosko rad odpisal mnogim fantom, ki so mu poslali tako nežno čuteča pisma, pa nikakor ne more. Revček! Kaj naj stori? Čuj, opisal ti bom en don Boskov dan v Rimu in tako boš vedel tudi za vse druge.

Vstaja nekako ob 6h, obišče grofa, ker ne ve, ali ga bo mogel videti čez dan, čeprav stanujeva v njegovi hiši in jeva njegov kruh. Nato mašuje v eni izmed cerkva, ki so jo že pred dvema tednoma določili ali si priborili. Gotovo je, da bo tam, kjer bo maševal, naletel na veliko ljudi, ki jih bo obhajal in ki bodo poslušali njegovo besedo. Vsako jutro pridiga z njemu lastnim preroškim glasom. Po končani maši pride vedno vsak dan do majhnega svetega nereda. Eden bi rad od njega svetinjico, drugi bi mu rad poljubil roko, spet tretji talar, eni se mu priporočajo v molitev, drugi pa spet … Cela vrsta prošenj. In don Bosko je sredi tega ljudstva, ki ga potiska sem in tja. Zatem je na vrsti obisk bolnikov. Obisk traja dolgo in jaz ga ne morem spremljati. Počakal ga bom do kosila, ki naj bi bilo opoldne, vendar ne kosiva nikdar pred tretjo uro. Tu ga spet čaka množica ljudi. To traja do 8h zvečer. Don Bosko v Rimu ne dela drugega, kot hodi po stopnicah gor in dol. Zdi se, da je Rim poln bolnikov, in vsi bi radi, da bi jih obiskal zdravnik doktor don Janez Bosko. Nekajkrat sva se vrnila domov ob osmih ali devetih, pa tudi ob desetih. Gospod grof toži, da ga ne more videti, vendar je dober kristjan in prenese tudi to. Vesel je, da je mogel pripomoči k don Boskovemu obisku. Vendar se krščanska ljubezen tega gospoda ne končuje tukaj. On je postal najin blagajnik in denar se v njegovih blagajnah kar množi. Kakšna sreča bi bila za oratorij, če bi bil v Turinu. Prepričan je, da se po don Boskovi zaslugi spremeni trideset skudov v petdeset ali šestdeset, pa tudi v sto. Ne vem, ali se don Bosko vznemirja zaradi takega pretvarjanja. Vendar pa mu zaupa svoje imetje.

Hotel sem govoriti o don Boskovem življenju, pa govorim o življenju njegovega dobrotnika. To sem naredil s posebnim namenom, da bi ga priporočil vašim molitvam. Ko zve, da v oratoriju govorijo o njem ali molijo zanj, si od zadovoljstva briše solze. Mogli bi mu pisati pismo v imenu vseh fantov, ampak tako kot se spodobi. Priložili bi Zgodovino Italije in Svetopisemske zgodbe in še kako drugo lepo vezano knjigo (npr. don Cafasso), kakor sem že priporočil. Na tak način mu bomo zapustili drag spomin na nas in ga opozorili na naše potrebe. Sicer pa pri vsem mislimo na Boga.

Don Bosko torej ob devetih ali desetih zvečer odide v svojo sobo z zavitkom pisem, na katerih piše: nujno, zelo nujno, nadvse pomembno. In gorje, če jih don Bosko ne prebere zvečer, kajti kdaj bi jih sicer bral? Zjutraj namreč mnogi, če ne vsi, pričakujejo odgovor. Nekaterim odgovarja pisno, drugim ustno. Tudi fantom v oratoriju še da zadnji odgovor, kajti kako bi si mogli sicer razložiti gorečnost, ki se je vzbudila v vaših srcih. Mogoče je to vzrok, da odlaša, da bi vam pisal. Ko sem ga danes zvečer nadlegoval, da bi vam pisal, bi skoraj dobil klofuto. Gotovo bi jo tudi dobil, če ne bi bil zadosti previden in bi mu želel lahko noč. Vendar sočustvujem z njim in želim, da bi tudi vi z njim sočustvovali. Zares nima časa.

Sedaj, ko sva začela razmišljati o najini vrnitvi v Turin, sva polna najrazličnejših neprijetnih občutkov. Toda v Turinu so naši najdražji in Bog naju hoče imeti v Turinu. Odpravljava se, in to brez obžalovanja. Zares ne vem, kako se bom mogel znova prilagoditi našim fantom sedaj, ko sem se navadil družiti se s knezi, grofi, princi in kralji.

Tako me je v petek, ko je don Bosko maševal v palači Farnese, videl neapeljski kralj, me prepoznal, me pozdravil po imenu in mi prijateljsko stisnil roko. In že sem bil ob kraljičinem knezu, pri polkovniku A, kneginji B, ki so me vsi hiteli pozdravljati. V Turin se bom vrnil, da se bom spoprijateljil s princem Mihaelom, z malim princem oslom, z vitezom Enrio, baronom Anfossijem, s knezom Battagliottijem, s princeso Magone in tako naprej. Seveda se bom moral privaditi. Toda pustimo šalo ob strani. Oh, ko bom spet v Turinu, bo moje srce spet svobodno in duša prosta ter polna ljubezni do Boga.

Tu moramo zapolniti vrzel.

Božji služabnik se je v spremstvu don Francesia odpravil v palačo Farnese, kjer so ga sprejeli z vsemi znamenji spoštovanja. Predsoba je bila polna najvišjega neapeljskega plemstva. Don Bosko je daroval sveto mašo v kapeli palače, ministriral mu je hišni majordom. Nato ga je kralj popeljal v sobano, kjer ga je pričakovala kraljica in njene dvorne dame. Kraljica Sofija je bila zelo mlada, kratkobesedna in malo zadržana. Ko so don Boska povabili, naj sede, jim je govoril o svoji cerkvi v Turinu in je kraljici in njenim damam razdelil nekaj svetinjic. Pa tudi kralju, ki se je za trenutek oddaljil in se zadrževal pri vratih, je preprosto ponudil svetinjico, kakor bi to storil s kakim otrokom. Frančišek II. jo je hvaležno sprejel. Don Bosko je potem govoril o njegovi sveti materi Mariji Kristini Savojski, o kateri se je kljub težkim časom začel postopek za razglašenje za blaženo. Dne 28. aprila 1866 je sveta Kongregacija za obrede priznala sluh svetosti, junaške kreposti in čudeže častite Božje služabnice. To sodbo je 3. maja istega leta potrdil tudi papež.

Po pogovoru o raznih manj pomembnih stvareh je kralj skoraj v šali vprašal don Boska:

»Don Bosko, moja žena bi rada slišala od vas, ali ste pripravljeni potrditi, kar ste povedali, ko smo se zadnjič pogovarjali v Vili Ludovici.«

»Kaj bi to moglo biti?«

»Če se bomo vrnili v Neapelj?«

»Veličanstvo, jaz nisem prerok. Toda če naj povem, kar mislim in čutim, potem menim, da naj vaše veličanstvo opusti to misel.«

Pri teh besedah se je kraljica živo zavzela in vzkliknila: »Kako vendar? Ali je to mogoče? Saj je vendar celotno plemstvo na naši strani, toliko vernikov se bori za nas in Italijansko kraljestvo je vsem prišlo že do grla.«

»Želel bi,« je don Bosko mirno odgovoril, »da bi se želje in upi vašega veličanstva uresničili. Toda po moje skromnem mnenju se vaše veličanstvo ne bo več vrnilo v Neapelj.«

Ob teh besedah je kraljica komaj premagala svojo jezo. Vstala je, mrzlo pozdravila don Boska in odšla. Kralj jo je spremljal do velike vhodne sobane. Vse straže so bile postavljene v pozor in spoštljivo spremljale vladarja. Navzoč je bil tudi mons. De Cesare, promotor častite Marije Kristine Savojske blažene in pisec njenega življenja. Kralj je don Bosku izročil en izvod življenja svoje svete matere in ga prosil, da bi ga sprejel. Nato se je obrnil k don Francesii:

»Dragi don Francesia,« mu je dejal, »za sedaj imam samo en izvod, toda na stanovanje bom poslal enega za vas.« Tako je tudi bilo.

Ko je zapustil palačo Farnese, je don Bosko hitel na postajo za pot v Camaldoli. Med potjo je don Francesii zaupno pripovedoval o razgovoru, ki ga je imel z neapeljskim kraljem in kraljico. Don Francesia je začuden vzkliknil:

»Toda zakaj se spuščate v te podrobnosti?«

»Ker me vprašujejo,« je odgovoril don Bosko.

»Jaz bi tem ubogim pregnancem pustil vsaj tolažbo upanja.«

»Ne vem, kaj bi storil ti, če bi se znašel na mojem mestu. Toda jaz vem, da moram odgovoriti tako. Najprej zato, ker nimata otrok, in potem zato, ker ju je Gospod izbrisal iz knjige kraljev.«

Nadaljujmo sedaj pismo don Francesia:

Kakor sem že omenil v svojem prejšnjem pismu, sva bila v petek v Camaldoliju. Z nama je bil tudi dobri kanonik Bertinelli in njegov brat odvetnik, ki nama je tudi plačal prevoz s parnikom. Don Bosko je zaradi svojega zamujanja nepoboljšljiv grešnik in je zato povzročil veliko preglavic tistim gospodom. Zadnji znak je bil dan, potniki so bili na svojih mestih, vratca za nakup vozovnic zaprta, don Boska pa še od nikoder. Kočno je po svoje čisto miren prišel. Nekateri so šli kupit vozovnice, drugi so potiskali don Boska na ladjo, tretji pa so godrnjali zaradi zamude. Vstopili smo in odpluli proti Camaldoliju. Ne bom govoril o potovanju, ki je bilo v redu, razen če izvzamemo konja, ki je zbezljal. Ladja je vozila do Frascatija. Nato smo sedli v kočijo.

Ko so redovniki zvedeli, da prihaja don Bosko, so mu šli naproti do ene milje. V Camaldoliju smo se čutili kot med brati. Jaz, ki še nikoli nisem videl take vrste menihov,

sem ves prevzet in poln spoštovanja občudoval tiste dolge brade, tiste plešaste glave, tiste suhe obraze in tiste mirne in nebeške poglede teh samotarjev. Ob don Boskovem prihodu so pokleknili na tla, ga prosili za blagoslov in ga zmagoslavno spremili v cerkev. Kako čudoviti občutki! Opustil bom vse in opisal najin odhod. Glas o njegovi kreposti in svetosti je že prišel do njih in ti sveti samotarji so v svojem verovanjskem navdušenju sklenili, da ga bodo eno noč zadržali v samostanu. Toda don Bosko jim je zagotavljal, da ne more sprejeti takega ljubeznivega povabila, ker bi moral večerjati pri princu Falconieriju, grof Carpegna pa je njemu v čast povabil veliko gostov. Ta hiša je bilo zelo ugledna in osebe, ki so spadale k družini, so bile razburljive in lahko vnetljive narave, kar je veljalo zlasti za gospo. Predstojnik samostana je vztrajal in don Bosko se je branil. Imeli so sobrata meniha, ki je bil vedno zdrav, sedaj pa je zbolel in blodil v vročici. Želeli so, da bi ga obiskal, mu položil na telo svetinjico, tako da bi ozdravel.

Kaj so storili? Vedeli so, da je z molitvijo mogoče vse doseči. Tedaj je predstojnik, kljub temu da se je don Bosko odločil oditi in se je njegov tajnik nepotrpežljivo vedel, vzkliknil:

»Bomo videli, ali mi bo Bog podelil milost, ki mi jo don Bosko odreka.« In je poslal svoje menihe pred Najsvetejše.

Z razprostrtimi rokami so vsi kleče pred tabernakljem molili, da bi Bog odločil, da bi Božji služabnik prenočil pri njih v tisti sveti samoti. Predstojnik in drugi menihi so se vrgli don Bosku k nogam in ga v Marijinem in Jezusovem imenu prosili, da jih ne bi tako kmalu zapustil.

Tedaj je don Bosko ganjen rekel:

»Naj se nikdar ne reče, da odrekam tisto, za kar prosijo Jezusa.«

Takoj je napisal dvoje pisem: eno grofu Vimercatiju, da ga ne bo čakal, in drugo princu D. Horaciju Falconieriju, v katerem mu sporoča, da mora zaradi pomembnih nepredvidenih vzrokov ostati v Camaldoliju in zato ne more priti k njemu na večerjo. Izročil mi je obe pismi z naročilom, da jih odnesem v Rim, on pa se je miren kot gosto olje ustavil v samostanu. Če bi vi videli nebeško zadovoljstvo, ki je sijalo z obrazov teh svetih mož ob sporočilu, da bo don Bosko eno noč ostal pri njih! Tedaj sem si kot človek, ki zna razmišljati, očital premajhno spoštovanje, ki ga izkazujem njegovi osebi, in sem v duhu karal naše dečke, ki ne vzamejo zares naukov in besed, ki jim jih govori Božji služabnik. Naj ti kratkovidneži uvidijo, kako zelo občudujejo don Boska tisti, ki niso iz njegovega ovčjaka, in naj ga bolj ljubijo in spoštujejo.

»Kje je svetnik?« me je vpraševal na tistih hribih neki možakar. »Kje je svetnik, ki bi moral priti pred kratkim. Nočem, da bi odšel od tod, ne da bi mu prej poljubil roko in bi mi on blagoslovil družino.«

Medtem je don Francesia odšel v Rim. »Bog mi pomagaj. Vsi pričakujejo don Boska in namesto njega prihajam jaz. Kakšno razočaranje. Kako se bo to izteklo?« V Palačo Falconieri je prišel ob petih popoldne, ko naj bi se začela večerja. Zbranih je bilo veliko gostov, ki so že dolgo čakali don Boska. Tedaj se je prikazal don Francesia. Vsi so mislili, da bo za njim prišel don Bosko.

»Končno smo dočakali. In kje imate don Boska?«

»Don Bosko je tukaj,« je odgovoril don Francesia in izročil pismo.

V pismu, ki so ga verno shranili, je stalo:

Ekscelenca!

Nekaj pomembnih opravkov pri dobrih kamaldolenskih menihih me zadržuje in zato ne morem priti na večerjo k vaši ekscelenci, kar sem si iz vsega srca želel. Če nimate nič proti, bom prišel v nedeljo ob isti uri. V vsakem primeru se vam iz srca zahvaljujem.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. S polnim spoštovanjem ostajam vaše uglednosti najvdanejši služabnik duh. Janez Bosko

Camaldoli, 8. februarja 1867

Vsem je bilo zelo hudo, kajti to pojedino so pripravili don Bosku v čast. Don Francesia so popeljali v sobano, kjer sta bila princ in princeska in jima je izročil pismo. Pričakoval je, da ga bodo temeljito ošteli. Gospod je prebral pismo in nato mirno dejal: »Če don Bosko ne more priti danes, bo pa prišel ob kaki drugi priložnosti.«

Užaljena princesa je precej razburjeno vzkliknila: »Don Bosko dobro ve, da bom jutri odpotovala in ga ne bom več mogla videti.« In kuhala je mulo.

»Če ga ne boš videla ti, ga bom pa videl jaz,« je končal pogovor njen mož. In so šli k večerji. To je bila krepka prinčeva zmaga nad neprijetnim položajem. Ostal je miren in dostojanstven, čeprav mu je bilo v nečast, da don Bosko ni prišel, ko je bilo toliko uglednih gospodov, ki so ga hoteli videti.

Don Bosko naj bi bil naslednjega jutra v Rimu, kjer naj bi maševal ob določeni uri. Bilo je veliko povabljenih in gorje, če ga ne bi bilo. Ko so ljudje zvedeli, da je v Camaldoliju, so se začeli bati. Vendar je na srečo prišel pravočasno. Vsi so ga navdušeni pričakovali. Trg San Agostino je bil poln kočij in cerkev nabito polna. Don Bosko je po čudnem naključju prišel četrt ure prej. Treba je bilo na svet način izpolniti tisti čas. Pristopil je neki človek in prosil za spoved. Don Bosko je sedel v spovednico. Toda kakor hitro se je razvedelo, da don Bosko spoveduje, so začeli ljudje tekati sem in tja, se med seboj prerivali in pehali in še kaj hujšega. Vsi so hoteli biti prvi. In da bi se maša pravočasno začela, je bila potrebna odločnost, da ne rečem nasilje zakristana. Don Bosko je ob določeni uri pristopil k oltarju. Bilo je neizmerno veliko obhajil rimskih gospa, ki so vse želele prejeti presveto hostijo iz don Boskovih rok. Po maši je imel nagovor. Jaz ga nisem slišal. Toda tisti, ki so ga slišali, so enoglasno trdili, da še nikdar ni tako lepo govoril kot tokrat. Bil je prepoln svetega ognja. Močno je karal, vendar se nihče ni pritoževal. Vsi so bili zadovoljni. »Gospod sam je govoril po njegovih ustih,« so govorili ljudje in ga poslušali z velikim spoštovanjem.

V življenju enega dne, ki sem ga opisal, vidite to, kar se vsak dan dogaja.

Ne veva še, kdaj se bova vrnila. Kljub najboljši volji bo don Bosko verjetno moral spet preložiti odhod. Sicer je določil, da bova odpotovala v ponedeljek 18. februarja, toda za ta in za druge dni je že prevzel maše. Medtem se pripravljava za poslovilni sprejem pri svetem očetu. Kakor se mi dozdeva, bo zelo občuteno in verjetno bo to zadnjikrat, ko se

bosta ta dva izredna človeka videla na tem svetu. Sveti oče čuti do don Boska veliko naklonjenost in don Bosko neizmerno spoštovanje do svetega očeta. Zdi se, da pripravljajo kak pripetljaj, da bi ga še zadržali v Rimu. Toda jim bo uspelo? In če bi jim uspelo, boste vi s tem zadovoljni? To je nekaj vprašanj, ki se vsiljujejo sama od sebe. Pred nekaj dnevi je bil v neki skupini govor o žalosti, ki jo bodo občutili don Boskovi občudovalci ob njegovem odhodu, zato so se vsi vpraševali, na kakšen način bi ga mogli zadržati še za kakšen dan. Pogovor je nanesel na Firence in na gospo , ki je z 10.000 lirami podaljšala njegovo bivanje v tem mestu. Dogovorili so se, da bodo zbrali lepo vsoto denarja, če bi don Bosko bil voljan ostati še kak dan.

»Tokrat ne morem ostati dlje,« je dejal don Bosko, »toda malo pozneje vam bom spet na voljo. Želite, da bi prišel v Rim? Pripravite mi 2000 lir in bom takoj prišel ponje.«

Danes dopoldne (nedelja 10. februarja) bo pri sv. Petru velika slovesnost razglašenja za blaženega častitljivega Benedikta da Urbino, kapucina. Jaz se je bom udeležil. Ne vem, ali bo don Bosko mogel iti. Na vsak način bom šel gledat, kar bodo verjetno naši zanamci vedeli o osebi, ki jo mi dobro poznamo. Čeprav bi tisto jaz sam rad videl, vendar jim tega ne zavidam. Njim praznik, nam oseba, njim zgodovina, nam njegova dela in besede. Te in podobne misli se mi porajajo, medtem ko pišem to pismo in sem ves iz sebe. Naj nas Bog usliši. To pismo, verjetno zadnje iz Rima, je zelo obširno in rekel bi zgodovinsko. V čisto zadnjem vam bom sporočil dan don Boskovega prihoda v Turin. Težko ga pričakujem.

Danes popoldne se mi je zgodilo nekaj, kar me je najprej prestrašilo in potem navdalo z veseljem. Don Bosko se je nekje dolgo zamudil. Prišel je po zvonjenju avemarije. Kakor hitro je stopil iz koleslja, že so bili pri njem trije papeški žandarji. Vedeti moraš, da je tukaj v bližini vojašnica karabinjerjev, ki naj bi skrbeli za red v tem oddaljenem predelu mesta.

Prijeli so ga za roke, kakor imajo navado storiti s hudodelci. Nisem vedel, kaj naj storim. Bežati nisem hotel, kričati pa nisem mogel. Kaj se je zgodilo? Enega izmed tistih orožnikov je že več mesecev mučila vročina in iz njega naredila skoraj okostnjaka. Ko je videl množice ljudi, ki so prihajale k don Bosku, da bi jih blagoslovil, se je tudi v njem vnela vera in v želji, da bi ozdravel, je nekega dne pokleknil predenj in ga prosil, naj ga blagoslovi. Don Bosko ga je po običajnih priporočilih blagoslovil. Od takrat je vročica popustila in ta večer je prišel k don Bosku, da se mu je zahvalil, in to je tako silno prestrašilo don Boskovega tajnika. Pomisli, kako zelo je bil ta človek hvaležen, saj je že razmišljal o tem, kako bi zapustil službo; bil je suh kot trska, sedaj pa je ves cvetoč in zmožen za delo.

Mons. Berardi, nicejski nadškof in poddržavni tajnik, je zbolel na želodcu in v glavi, tako da so mu svetovali, naj se umakne iz javnega življenja. To je bila zanj skrajno neprijetna odločitev, saj je bila pred njim sijajna prihodnost. Ko ga je don Bosko obiskal, je hotel, da bi ga blagoslovil in mu dal svetinjico. Don Bosko je storil, kakor je monsinjor želel. Sedaj mu je bolje: običajne nevšečnosti so izginile, on pa povsod oznanja, kaj se mu je pripetilo. Če bi imel sto od don Boska blagoslovljenih svetinjic, bi vedel, kam naj bi jih spravil, saj je toliko ljudi, ki bi radi ozdraveli.

Neko dekle, ki jo je mati poslala v vzgojni zavod k sestram, ni hotelo ostati več tam. Mati, ki ni vedela, kam naj jo pošlje, je vsa v skrbeh prosila don Boska, da jo od daleč bla-

goslovi. Opravili so en mesec molitve in 28. dan je dekle vsa spremenjena pisala materi, da je spoznalo Božjo voljo in bo zato ostala v zavodu. Prej pa bi raje umrla, kot da bi ostala. To je moč molitve!

Don Bosko mi naroča, naj sporočim don Caglieru:

Potem ko smo ugotovili njegovo glasbeno sposobnost, potem ko smo mogli ugotoviti izredno popolnost doživljanja te umetnosti v Rimu,

odločamo:

Edini člen. Ob prvi priložnosti, ko bo iz oratorija kdo prišel v Rim in če bosta dva, bo eden izmed teh don Cagliero. Če pa bo en sam, bo to don Cagliero.

Prav tako mi don Bosko naroča (s tem popravljam, kar sem rekel na začetku), da vam povem, da bo napisal pismo za fante in ga priložil mojemu pismu. To vam naznanjam. Sprejmite ga z veseljem, bo nadvse dragoceno, napisal ga je lastnoročno. Njegova pisma v Rimu veljajo zlato in jih poljubljajo kot relikvije.

Želim ti vse najboljše. Pozdravi fante in jim povej, da sem o njih govoril svetemu očetu in da me je sveti oče pozorno poslušal; da bom kmalu med njimi, da se prepričam o stvareh, ki mi jih je pisal don Durando; da je moje življenje dobro uporabljeno s tem, da sem ga posvetil Bogu v korist naših sinov. Naj Gospod sprejme mojo žrtev in jo blagoslovi z vsemi nebeškimi blagoslovi. Dominus vobiscum!

Ves tvoj v srcih Jezusa in Marije duh. Janez Krstnik Francesia

Ko je don Francesia odposlal to pismo v Turin, je spremil don Boska na kosilo k princu Falconieriju, kateremu je Božji služabnik s svojo ljubeznivo vljudnostjo poslal naslednji dopis:

Ekscelenca! Rim, 11. februarja 1867

Najlepša hvala za nove izraze naklonjenosti, ki ste mi jih v vaši neizmerni dobroti hoteli pokazati. Danes popoldne okoli šestih bom pri vaši uglednosti, da bom deležen vaše dobrote in dobrosrčnosti. Kakor do sedaj bom tudi vnaprej priporočal vas in vaše družine Bogu, da vam nakloni srečo in blagoslov. Bog je velik in nas je namenil za veliko srečo. Vendar želi, da se pripravimo na to per ignem et acquam (z ognjem in vodo), zato je sredi prelepih vrtnic v družini tudi trnje, ki bode. Toda Bog nam bo ob svojem času vse poplačal. Vera, molitev. Obilica nebeškega blagoslova naj pride nad vas in vašo družino. Medtem ko se priporočam dobroti vaših molitev, se izrekam hvaležnega in vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

57.
POGLAVJE

Rimske gospe se dogovorijo, da bodo darovale prekrasno preprogo za glavni oltar cerkve Marije Pomočnice – Misel na vrnitev v Turin – Predlogi drugih gospa o prispevku za izdatke za oltar sv. Petra v isti cerkvi – Razkrita skrivnost vesti – Obisk uredniku Osservatore Romano – Razpečavanje srečk za loterijo – Gotovo, vendar za zdaj še tajno imenovanje škofov – Don Boska nenehno obiskujejo pripadniki rimske aristokracije – Princ Falconieri – Dve uresničeni napovedi – Don Bosko piše don Rui o nekaterih računih, ki jih je treba plačati – Pismo gojencev Collega Nazzareno fantom v oratoriju – Njihov odgovor

Rim je tekmoval s Firencami pri graditvi in krašenju cerkve Marije Pomočnice. Gospe v Firencah so zbrale vsoto denarja, ki so jo poklonile don Bosku za nakup prekrasnih svečnikov za glavni oltar. Neka rimska princesa je zvedela za to in ji je prišla dobra misel. Nekega večera je šla na obisk k neki svoji prijateljici in tam naletela na veliko zbranih gospa. Začela je govoriti o vsakdanjih stvareh, potem prešla na politiko, od te pa na Turin in kakor mimogrede omenila Oratorij sv. Frančiška Saleškega in don Boska. Pogovor se je vedno bolj razvnemal in začeli so hvaliti njegova čudovita dela. Ko je princesa videla, da so duhovi dobro razgreti, je pripovedovala o daru, ki so ga firenške gospe poklonile don Bosku, in sklenila:

»Ali se bomo rimske dame dale prekositi firenškim? Nikdar. Pokažimo, da nas v velikodušnosti nihče ne more premagati.«

Gospe so navdušeno sprejele predlog. Razpravljale o tem, kaj naj bi storile, in se odločile, da bodo darovale prelepo preprogo za veliki oltar, pravo delo najfinejše rimske umetnosti.

Don Francesia je še naprej pošiljal novice v Turin in pisal oratorijskemu ekonomu ter med drugim omenil tudi načrt rimskih gospa.

Predragi don Savio!

Pripravite vaše fanfare! Začenjamo misliti na odhod. Don Bosko pozdravlja zlasti Buzzettija z vso njegovo godbo. Zadnje dni pusta bova tudi midva pri vas in bova jedla agnolotte in poslušala vaše melodije. Rad bi vam dal pesniški nasvet: da bi zložili himno in jo vsi skupaj peli. Imate še zadosti časa. Mogoče pa ste jo že zložili in je zato moj nasvet prepozen.

Tukaj je lepo število gospa, ki bi rade zbrale nekaj sto skudov za naš oltar sv. Petra. Mogoče se bo zdelo, da s tem pomanjkanjem denarja načrt ne napreduje preveč dobro, vendar pa kaže dobrega duha, ki ga Rimljani kažejo za don Boska. In če bi bili časi mirnejši, bi bilo še veliko bolje. Je pa nekaj čudovitega, kako so ti ljudje navdušeni za don Boska.

Danes je šel spovedovat v neko cerkev tukaj v Rimu in neki spovedanki, še preden jo je odpustil, napisal tri spomine: za preteklost, za prihodnost in za sedanjost. Prizadelo in spodbudilo jo je, ko je jasno slišala neko zadevo, ki jo je poznala samo ona. Nikdar je ni nikomur zaupala in se je tikala njene preteklosti. Sedaj je don Bosko zanjo vse. Če bi ji svetoval, da naj postane redovnica, bi si gotovo nič ne pomišljala.

Dragi don Savio, moje življenje je tako enolično kakor dež, ki me sili, da ostajam doma. Na srečo imava dežnik. Sicer pa – kako bi moglo biti drugače. Zapustila sva Turin, ne da bi vzela s seboj obrambo proti dežju. Moli za don Boska in za tistega, ki ga spremlja.

Janez Krstnik Francesia

Drugi dopis, namenjen vitezu Oregli, je prinašal pomembnejše novice.

Rim, 13. februarja 1867

Včeraj sem obiskal markiza Di Baviera, urednika časopisa Osservatore Romano. Bil je nadvse ljubezniv in je obljubil, da bo govoril o Obletnici sv. Petra. Odvetnik Casoni se je vrnil iz Bologne. Včeraj zvečer sta oba zgoraj omenjena gospoda prišla pozdravit don Boska, mu ponudila svoje usluge in se dala na voljo njegovim ustanovam. Dobili boste ali ste že dobili njun časopis in videli boste, da bosta pisala tudi o loteriji. Vse to sta obljubila. Sicer za loterijo, potem ko so se zganile množice, časopis sedaj ne bo mogel več dosti storiti, kajti srečke so že prodane. Ogromno ste nam jih poslali, pa je vse pošlo.

Žal mi je, da vam ne morem nič zanesljivega odgovoriti na vaše vprašanje o imenovanju škofov. Pogovor je tekel načelno, tudi don Bosko mi je govoril o tem in dejal, da so stvar odložili za določen čas. On je predložil svojo rešitev. Poslušali so ga, vendar stvar še ni stekla. Potem so se odločili za imenovanje nekaterih v konzistoriju, ki naj bi bil zadnje dni pusta, nato bi pa postopoma imenovali še druge. Znano mi je, da je don Bosko povedal svoje mnenje, da so ga pozorno poslušali in da so nekatere njegove predloge tudi sprejeli. Kdo so izbranci, mi je znano, vendar za zdaj ni pametno, da bi to razglašali. Te osebnosti ne bodo po volji samo Rimu, temveč bodo dobro sprejete tudi pri vas.

Včeraj je don Bosko imel sprejem za vso aristokracijo. Princese Aldobrandini, Orsini, Borghese, knez Salviati, princ Torlonia so dolgo govorili z don Boskom. Nekateri so za našo hišo že nekaj storili, vendar obljubljajo še več. V vsakem primeru so zelo naklonjeni.

In to je za zdaj zelo pomembno. Drugi še niso nič storili, pa bodo. Molite, da bi Gospod blagoslovil hišo Torlonio, ki bi bila za to zelo hvaležna. Don Bosko ne bi mogel biti bolj zadovoljen s svojim prihodom v Rim, kjer je naletel na toliko razumevanje in pomoč. Po tolikih vsotah denarja, ki sva jih poslala, se mi zdi odveč, da bi govoril o tem, da je don Bosko dobil veliko podporo. Vendar to tudi rad povem. Bila sva zelo v dvomih zaradi uspeha najinega obiska, zato je presenečenje tem večje.

Po tiskarju, ki prihaja iz Rima, vam pošiljam veliko sliko Pija IX. Na zadnji strani nosi poseben napis. To je dar, ki ga je fotograf naredil za gospoda Pardinija, našega upravnika hiše. On pa jo je dal don Bosku. Kakor vidite, je to primer izredne ljubeznivosti in želje vseh, regis ad exemplum (po kraljevem zgledu), da bi nam pomagali.

Govorili smo in kosili pri princu Falconieriju. Kako ljubezniv in izreden človek je to! Dober kot kos kruha ter vesel in veder kot kak deček. Sprejema srečke, jih takoj plača in obljublja poseben dar za oratorij še to leto.

Iz Piemonta kar dežujejo don Bosku pisma, v katerih je zapisano, da naj predloži za izbor za nadškofa in škofa tega in onega. Med temi, ki so pisali v tem smislu, je iz Turina nič manj kot don Beg… To je čisto poseben primer. Ta človek tako malo spoštuje don Boska, potem pa meni, da lahko vpliva na imenovanje nadškofa v Turinu. Don Bosko mu je odpisal, da naj da izvoliti kanonika A oziroma kanonika B, ker bi to bilo po njegovi volji.

DUH. JANEZ KRSTNIK FRANCESIA

Med plemenitimi gospemi, ki so obiskale don Boska, je bila tudi njena ekscelenca princesa Barberini, ki je prejela posebno milost.

Podpisani sem bil v Rimu od 1850 do 1881 najprej tajnik pokojnega presvetlega gospoda kardinala Benedikta Barberinija in potem še živečega presvetlega D. Henrika, princa Barberinija. To pravim na začetku svojega pisanja zato, da se vidi, da sem bil v tesnih stikih s to presvetlo družino. Dobro sem poznal velike tegobe princa D. Henrika in še večje skrbi in težave njegove soproge gospe Terezije, rojene princese Orsini, ker nista imela otrok, čeprav sta živela v zakonu dolga leta.

Princesa, zelo pobožna gospa, je zato nenehno molila, opravljala tridnevnice in devetdnevnice v raznih slavnih svetiščih v Italiji in se priporočala v molitev ljudem, ki so sloveli po svoji svetosti.

Ko je don Bosko leta 1867 prišel v Rim in se je raznesel glas o njegovih krepostih in njegovih cerkvenih ustanovah, so vsi Rimljani tekmovali med seboj, kdo ga bo mogel prvi videti in ga spoznati. Imenovana princesa je šla osebno k sv. Petru V vezeh, kjer je don Bosko stanoval, in ga prosila, da bi prišel darovat mašo v zasebno kapelo v njeni palači ter mu razodela, zakaj se zateka k njegovim molitvam. Don Bosko ji je obljubil, da bo prišel, in je na dogovorjeni dan prišel maševat.

Pri maši je bil navzoč zakonski par, jaz in nekaj z družino najbolj povezanih znancev. Po maši so don Bosku ponudili v bližnji sobi kavo in zakonca sta se za zaprtimi vrati pogovarjala kake pol ure. Potem so ga pospremili do sobe, kjer sem bil jaz, in ga nato odpeljali do vrat.

Ko sva ostala sama z don Boskom, sem mu dejal:

»Jaz sem tajnik njegove presvetlosti in vem, zakaj so vas povabili k sebi maševat. Kaj menite o želji te uboge gospe?«

On mi je takoj odgovoril z ljubeznivimi besedami in potem odločno dodal:

»Da, Gospod jo želi potolažiti. Revica. Ona bi si želela sina, toda Gospod ji je določil hčerko. Mora se vdati v Božjo voljo in se zadovoljiti s hčerko. Toda prav ta bo njena velika uteha.«

Reči moram, da sem pri teh besedah osupnil, čeprav je govoril tako prepričano, kakor če bi bil navdihnjen. Moje začudenje je bilo toliko večje, ker sem od hišnega zdravnika in od drugih zdravnikov, ki so bili poklicani na posvet, zvedel, da je gospa jalova in da ni bila zmožna spočeti. Če bi se pa kljub nemožnosti zgodilo kaj takega, bi morala pri porodu umreti. Toda čez čas je spočela in po osemnajstih letih jalovosti srečno rodila hčerko, ki živi danes zdrava, krepka in močna in zelo krepostna. Dali so ji eno samo ime - Marija.

Ko sem pred nekaj dnevi vse to pripovedoval svojemu prijatelju don Jožefu Ronchailu (ravnatelju salezijanske ustanove v Nici), me je ta prosil, da bi mu izdal pisno potrdilo, kar z veseljem delam in potrjujem s svojo prisego.

V potrdilo povedanega kanonik Janez Krstnik Grana
doktor sv. teologije in obojega prava

Roccabruna (Primorske Alpe), 20. januarja 1887

Te dni se je uresničevala še neka druga don Boskova napoved. Leta 1866 so nekateri navihanci vnukinji markize Villarios natvezli, da se don Bosko trudi, da bi prišlo do zakonske zveze med njo in grofom Frančiškom De Maistre. Vse je bilo čista izmišljotina. De Maistre je bil mlad, bogat, slavnega imena, oficir papeške vojske in dekle si je dalo razgreti glavo. Babica ji je hotela stvar izbiti iz glave, pa je bilo vse zaman. Vsa v skrbeh je pisala don Bosku in ga prosila, da bi napisal listek in pomiril deklico.

Don Bosko ji je takole pisal: »Našla bo ženina, ki ne bo nič manj ugleden kot ta, o katerem sanja sedaj. Vi ste storili veliko za Božjo mater Marijo in ona vam bo poslala ženina. Še več, don Bosko sam bo blagoslovil ta zakon.

Napoved se je uresničila naslednje leto. Markiz Patrizi, kardinalov nečak, bogat in plemenit gospod, jo je prosil za roko. Don Bosko je v času poroke bil v Rimu, obiskal je poročenca, in ko sta se vrnila s poročnega potovanja, je prišel na kosilo v njuno palačo.

Sredi teh resnih in nepretrganih sprejemov, obiskov, dopisovanj, blagoslavljanja bolnikov, pogajanj za Cerkev in državo na splošno in še posebej za svojo salezijansko družbo ter skrbi za toliko prošenj, s katerimi so se ljudje zatekali k njemu, je mislil na materialne potrebe oratorija ter se zahvaljeval Božji previdnosti za sredstva, ki mu jih je pošiljala. V naglici je pisal don Rui.

Predragi Rua!

Če ima pater Tomatis še denar v Turinu, lahko poleg osem tisoč frankov vzameš še nadaljnjih šest tisoč, ki jih bom jaz plačal tukaj v Rimu, kakor hitro mi boš pisal, da si jih prejel.

Ta denar mora biti namensko točno določen: 2000 frankov za Karlina Buzzettija in preostalih 4000 za peka. Za druge zadeve bom poskrbel z drugo pošiljko.

Nič mi ne poročaš o vstopu in izstopu tako živih kakor mrtvih fantov.

Uredi tako, da bomo v nedeljo štirinajst dni mogli obhajati slovesen praznik sv. Frančiška Saleškega.

Bog naj nas vse blagoslovi in ohrani na poti v nebesa. Vdan v Gospodu
DUH. JANEZ BOSKO
Rim, 13. februarja 1867

Istega dne so fantje iz Collegia Nazzareno, ki jim je don Bosko obljubil, da bo prebil z njimi kako uro in pol, napisali pismo za gojence Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

Predragi bratje v Jezusu Kristus, našem Gospodu!

Izredno veselje je napolnilo naša srca, ko smo spoznali in mogli govoriti v našem Collegiu Nazzareno vašega več kot prijatelja, ljubečega očeta don Janeza Boska (čigar sadov njegovih svetih naporov ste vi najlepši sad). Naše veselje ne bi bilo popolno, če vam tega ne bi sporočili po tem pismu. Naj dodamo, da nam je vaš dobri oče in učitelj govoril o vaših lepih lastnostih in o dobrem, ki ga pričakuje od vas, da smo vas po njem začeli spoštovati in ljubiti.

Da bi se pa ta naša naklonjenost izkazala bolj v dejanjih kakor v besedah, smo poleg veselega in slovesnega sprejema tega vzvišenega in za vero in človeštvo zaslužnega moža določili še, da vam priskočimo na pomoč v vaših velikih potrebah, istočasno pa pomagamo pri zidavi tamkajšnje veličastne cerkve v čast Device in naše priprošnjice Božje matere Marije. Prepričani smo, da bo učinek ustrezal našemu prizadevanju, kajti Bog ne more drugo kot blagosloviti tako plemenite zamisli. Še več, dober in usmiljen kakor je, bo na osnovi vaših dobrih del poskrbel, da se bo izkazalo, kako veliko dobroto vam je izkazal, ko vas je v teh nesrečnih in nevarnih časih obvaroval pred tolikimi nevarnostmi za vašo nedolžnost in vas zbral v vašem zatočišču miru in varnosti.

Ponižno se torej sklonimo pred Gospodom in se mu zahvalimo za velike dobrote, ki nam jih še kar naprej podeljuje, in ga prosimo, da naj nas spremlja s svojo milostjo, da bomo vedno v skladu z njegovo sveto voljo vztrajali v dobrem in živeli brezmadežno življenje. In ker mora to biti edini cilj vsakega našega dejanja, bo tudi plačilo, ki ga pričakujemo za vse napore in prizadevanje, veliko in nepopisno.

Zato vas, predragi bratje v Jezusu Kristusu, vse objemamo z vsem srcem in neprenehoma prosimo, da bi vas Oče, Sin in Sveti Duh blagoslavljali in prebivali v vaših srcih. Tako naj se zgodi.

Dekani četrte spalnice: Janez Datti Conv.; Junij Dei; Filip Narducci; Herkul Balsano; Pavel Caruso; Julij Bufalini

Rim, iz Collegia Nazzareno, 13. februarja 1867

Nekaj dni pozneje je iz oratorija prišel prisrčen odgovor.

Velezaslužni gospodje!

Ko je bil naš velespoštovani predstojnik oče don Bosko pri vas Rimu, ste ga nadvse prisrčno sprejeli, kar je celo našega tovariša presenetilo in je bil ves iz sebe zaradi vaše ljubezni. Toda svojega občudovanja niste hoteli izraziti samo njemu, temveč ste dvignili pogled k nam, vam še neznanim, in ste nam kot pravi bratje naslovili besede, polne dobrote. Najlepša hvala, gospodje, najlepša hvala.

In medtem ko občudujemo v tem odlično vzgojo, ki jo prejemate od sinov sv. Jožefa Kalasancija, svetnika, ki se je toliko trudil za mlade, občudujemo tudi vaše plemenite napore, da bi odgovorili na njihovo prizadevanje. O, če bi vas mogli mi posnemati! Vi nam zavidate srečo in mi pravimo: »O, da bi si jo zares zaslužili!« Če vi, ki ste videli don Boska samo enkrat ali dvakrat, tako čutite njegov vpliv, kaj potem šele mi, ki ga imamo vsak dan med nami, poslušamo njegove svete besede in prejemamo od njega tudi telesno hrano, ki nas vzdržuje pri življenju. O da bi mogli zares udejanjiti njegove nasvete, o da bi mogli vedno biti zvesti njegovim nasvetom in naukom! Kako zelo bi bili srečni na tem in zlasti še na onem svetu.

Kaj bi bilo z nami brez njegove pomoči? On nas je zbral, on nas vzdržuje s svojo ljubeznijo in nas vzgaja s šolanjem in priučevanjem raznih obrti in nas tako usposablja, da si bomo nekega dne sami pošteno služili kruh.

Hvaležni smo vam za vse, kar ste storili našemu preljubemu očetu don Bosku, za pomoč, ki ste mu jo dajali in s tem pomagali v naših potrebah. Prosili bomo Boga, da vas blagoslovi v vašem šolskem prizadevanju in vam vsem dá moč in vztrajnost v naši sveti veri. Verjetno ne bomo imeli sreče, da bi vas mogli v tem življenju osebno srečati, smo pa trdno prepričani, da vas bomo mogli pozdraviti nekje drugje: v domovini blaženih, kjer bomo peli večno hvalo našemu Stvarniku.

(podpisi)

58.
POGLAVJE

Škof iz Guastalle si goreče želi novic o don Bosku – Zahvala vseh don Boskovih gojencev grofu Vimercatiju – Don Bosko obišče kardinala Quaglio – Finančni minister z velikimi častmi sprejme don Boska – Pridiga duhovnikom v cerkvi Della Pace – Don Bosko se uspešno zavzema pri papeški vladi in italijanskih oblasteh za tranzitni promet skozi papeško državo – Novi dobitki za loterijo – Don Bosko na Trinità dei Monti pri sestrah Presvetega Srca opravi slovesno bogoslužje – Ozdravitev neke princese – Odlikovanja, ki jih je papež naklonil dobrotnikom oratorija – Don Bosko drugič obišče Collegio Nazzareno – Bistroumni računi dveh možakarjev – Pomemben obisk pri kardinalu Antonelliju – Sprejem v nekem samostanu – Velikodušnost nekega obrtnika – Določijo dan odhoda iz Rima in kratek postanek v Fermu – Ljudje še naprej trumoma obiskujejo don Boska – Predvidevanje štiriintridesetih škofov v dveh konzistorijih – Padec ministra Ricasolija prekine nadaljnja imenovanja

Med mnogimi, ki so si želeli podrobnejših novic o don Bosku, je bil mons. Peter Rota, škof v Guastalli. Don Cagliero mu je poročal o dogajanju v Rimu in dobri prelat mu je sporočal svoje vtise. Dne 31. januarja 1867 je pisal:

Osebno sem vaše ljubeznivo pismo prebral svojim duhovnikom in dal prebrati gojencem semeniščа in vsi so bili navdušeni in presenečeni. Gojenci so izrazili željo, da bi znova videli don Boska in mu poljubili obleko in roko. Pisal sem mu v Rim, da naj se na poti domov na vsak način ustavi v Guastalli ali prekine potovanje v Reggiu, kjer bi se dobila.

Dne 16. februarja 1867 je sporočil:

Danes sem končno prejel vaše tako zaželeno pismo, ki je bilo predmet odmora po kosilu. Hlastno smo ga prebrali jaz, moj tajnik, maestro in ekonom San Rocca, spovednik semeniščnikov itn. Občudovali smo Njega, ki se kaže mirabilis in sanctis suis (čudovit v

svojih svetih). Tajnik je odnesel pismo, da bo jutri dal duhovno hrano našim dečkom, ki si kakor fantje v oratoriju želijo videti don Boska, toda mogoče zaman … Kolikor morem predvideti, me ne bo več doletelo, da bi jaz posvetil novo cerkev, ker pravijo, da je že imenovan novi nadškof v Turinu. Potrpimo. Raje vidim, da ta Cerkev-vdova dobi svojega škofa, kakor da bi jaz opravljal slovesni obred. In kdaj bo odprtje? Božja previdnost, kolikor mi je znano, skrbi za vse potrebno. Odlično, odlično!

Medtem so v Turin vedno znova prihajali dopisi iz Rima, ki so jih prebirali fantom v oratoriju in potem pošiljali prepise v Mirabello in Lanzo. Vsi so s spoštovanjem in hvaležnostjo poslušali ime grofa Vimercatija, ki je postal njihov dober oče. Zato so na pobudo prefekta don Rua salezijanski oratoriji in zavodi sestavili skupno pismo za grofa in ga poslali don Francesii, da bi mu ga izročil skupaj z nekaj knjigami in bi tako počastili svojega velikega dobrotnika.

Pismo se je glasilo:

Ekscelenca!

Mi podpisani, spodbujeni od najnežnejše hvaležnosti zaradi dobrote vaše uglednosti, ponižno predstavljamo skromno znamenje tega našega najvdanejšega čustva. Mi smo sinovi Božje previdnosti, zbrani po prizadevanju duhovnika Janeza Boska v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Videli smo, kako je naš dobrotni oče odpotoval v Rim. S solzami v očeh smo prosili angele Božje previdnosti, da bi ga spremljali na nevarni poti, dokler ne bi našel primernega zatočišča za svoje bivanje.

Angeli so uslišali našo molitev. Kako zelo so bili preudarni, ko so ga izročili varstvu gospoda grofa. Kam bi ga sicer mogli varneje pripeljati kot k vaši ekscelenci, ki mu je velikodušno ponudila svoje gostoljubje in poskrbela tudi za njegovega spremljevalca duhovnika Francesia. Kako zelo si želimo, da bi vam, spoštovana ekscelenca, mogli izraziti našo hvaležnost, ki jo čutimo v srcih. Kako bi se čutili srečne, če bi vam mogli na kakršen koli način povrniti za vašo dobroto. Toda kaj naj storimo mi ubogi reveži, ki sami nujno potrebujemo pomoč drugih ljudi. Toda čeprav smo ubogi, vendar lahko nekaj storimo. Preostaja nam eno sredstvo: molitev. Z njo upamo doseči pri Njem, ki je vsemogočen, česar naša revščina in slabost ne premoreta. Sicer pa vi verjetno ne potrebujete naših ubogih molitev. Znamenja ljubezni, ki ste jih izkazali našemu dragemu očetu, pomenijo veliko več kot kakršna koli molitev. Kljub vsemu pa zaupamo v Gospoda in menimo, da nas bo uslišal. Da, ekscelenca! Če molitev ubogega oskrbovanca, če prošnja preprostega dečka more najti pred Bogom uslišanje in ga pripraviti, da deli obilne blagoslove, potem tisoči in tisoči glasov iz treh oratorijev v Turinu in iz zavodov v Mirabellu in Lanzu kličejo iz vsega srca prošnjo, da izlije svojo dobroto na vašo vzvišeno osebo, na vso vašo družino in vam stokratno povrne usluge, ki ste nam jih izkazali v osebi našega don Boska.

Sprejmite, veleugledni gospod grof, iz naših ubogih rok ta skromni dar, ki vam ga poklanjamo kot znamenje naše neizmerne hvaležnosti. Dobrega Boga vroče prosimo, da

bi nadomestil našo revščino z obilnimi blagoslovi tukaj na zemlji in vam nekega dne z vso vašo družino poplačal z neizmernimi užitki v nebesih.

Ko obnavljamo zagotovila in čustva našega globokega spoštovanja in izrekamo svojo hvaležnost, se izrekamo za vdane vaši uglednosti.

Za deset duhovnikov Oratorija sv. Frančiška Saleškega don Angel Savio,
za štirideset klerikov Sekund Merlone,
za petdeset dijakov retorike Janez Krstnik Bruna,
za petdeset dijakov humanistike Cezar Cagliero,
za osemdeset dijakov tretjega razreda gimnazije Mihael Vota,
za devetdeset dijakov drugega razreda gimnazije Karel Montiglio,
za sto osemdeset dijakov prvega razreda gimnazije Dominik Battagliotti,
za dvesto obrtnih vajencev Jožef Franchino,
za trideset uslužbencev Mihael Bertinetti,
za zunanje gojence Oratorija sv. Frančiška Saleškega Jožef Villa,
za fante iz Oratorija sv. Alojzija Janez Occelletti,
za gojence Malega semenišča v Mirabellu ravnatelj don Bonetti,
za gojence Zavoda v Lanzu ravnatelj don Janez Krstnik Lemoyne.

Turin, 15. februarja 1867

Pismo so prinesli v palačo pri San Pietro in Vincoli proti večeru dne 16. februarja. Medtem se je don Bosko, kot je poročal don Francesia, vrnil od kardinala Angela Quaglia, ki ga je prosil za podporo za Družbo sv. Frančiška Saleškega in dobil od njega ustrezne nasvete za podelitev privilegijev in kanonično potrditev. Don Francesia je takole pisal:

Predragi gospod vitez!

Prejel sem poslanico fantov in jo bom izročil naslovljencu prihodnjo nedeljo. Želim, da bi do takrat prejel tudi knjige, ki ste jih vi gotovo dali umetniško vezati.

Vsi občudujejo don Boska, tudi tisti – in teh je veliko, ki so prej škodili njegovemu ugledu. Toda ko so ga videli, so začudeni obstali in spremenili svoje mnenje.

Danes je bil don Bosko pri kardinalu Quagliu. Sprejel ga je, kot se to spodobi za nadvse vljudne ljudi. Čeprav je imel don Bosko na voljo konje in kočijo barona Capellettija, si je vendarle on pridržal čast, da ga s svojimi konji odpelje na naše stanovanje. Kako slovesno sva se vozila v tisti kardinalski kočiji! Koliko udarcev s petami in pozdravov sva bila deležna, ko so ljudje menili, da je v kočiji kardinal. Toda ni bil samo kardinal tako zelo ljubezniv z don Boskom. Vsi so kar tekmovali med seboj. Zvedelo se je, da bo don Bosko kmalu odpotoval in zato se obiski množijo do neverjetnosti.

Verjetno mu bo finančno ministrstvo odobrilo znižanje poštnine za Katoliško branje, kakor je bilo to že pred letom 1859. Minister je don Bosku izročil dar za cerkev in je bil ves iz sebe zaradi ljubeznivosti, da ga je obiskal. Minister je prekinil posvet, na katerem je bil,

potem pa je don Boska predstavil ad honorem (v počastitev).

Don Bosko bi se zares moral odpočiti. Toda v Rimu to ni mogoče. V Turinu je še slabše. On si želi iti v nebesa. Pred polnočjo nikdar ne gre spat. Podnevi pa govori, pridiga, blagoslavlja. Ponoči bere in piše pisma. Njegova zunanjost je veliko utrpela. Vendar si bo v nekaj dneh opomogel. Na ladji si bo oddahnil.

Danes popoldne je pridigal v cerkvi Della Pace, kjer se zbira na posvete rimska duhovščina. Vsi so si ga želeli in ga povabili z ljubeznivim pismom. Vse je presenetil in navdušil s svojim preprostim načinom pridiganja. Ti duhovniki so se veselili don Boska in so mu kazali svoje občudovanje kakor dečki v oratoriju. Po kratkem nagovoru so se zgrnili okoli njega kakor okoli ljubega očeta in ga poslušali kot učitelja. Njegov obisk je storil veliko dobrega.

Nabrali smo veliko dobitkov, nekateri so zelo dragoceni.

Veliko sem govoril o oratoriju in don Bosku. Vsi so me pozorno in radovedno poslušali in število poslušalcev vedno bolj narašča. Pripovedoval sem o 'quaeque laetissimus vidi' (kar sem zelo vesel videl). Poslušalcem se je zdelo, kakor da bi bral pravljice, ki opisujejo dejanja, ki so mogoča samo v domišljiji pripovedovalca.

Te dni sem pisal markizu Fassatiju in mu povedal o darovih, ki mu jih je naklonil sveti oče. Don Bosko mu bo prinesel diplome z vsemi potrebnimi formalnostmi.

Danes ves dan nisem govoril z don Boskom, razen nekaj besed pri kosilu; in sedaj je ura pol devetih in še vedno ga obdaja množica ljudi. Ne vem, kdaj bomo večerjali.

Verjetno bova že na poti v Turin, ko boste prejeli to pismo. Rimljani don Boska vabijo in skoraj silijo, da bi se vrnil za kanonizacijo petindvajsetih japonskih mučencev.

duh. Janez Krstnik Francesia

Don Francesia opisuje slovesen sprejem pri finančnem ministru, vendar ne omenja vzroka za tako ljubeznivost. Bomo pa to storili mi na osnovi naših papirjev iz leta 1867. Minister Ricasoli je hotel po odposlancu Tonellu od don Boska izvedeti, kaj bi storila papeška vlada, če bi italijanska vlada predložila načrt za trgovinske posle med obema državama.

Pri tem je računal tudi na uresničitev nekaterih svojih načrtov. Don Bosko, ki je predvideval, da bi popustljivost mogla olajšati imenovanje škofov, je govoril s kardinalom Antonellijem, ki je s tem soglašal. Iz istega razloga se je predstavil monsinjorju glavnemu zakladniku, finančnemu ministru. Nato je sporočil Ricasoliju, da bi njegovi predlogi naleteli na dober odziv. V tem smislu je Giornale di Roma 16. marca uradno objavil naslednje sporočilo: »Z namenom, da bi olajšali trgovinsko izmenjavo, objavljamo odlok njegove svetosti, da se odpravlja prehodna carina za vse blago, ki se čez ozemlje papeške države prevaža po železnici. Prav tako so olajšali carinske dajatve in odpravili takso za prtljago, ki se prevaža po isti železnici.« Odredili so tudi olajšave za italijanske popotnike skozi papeško državo in sprostili obveznost prijave bivanja.

Don Francesia je v nedeljo 17. februarja 1867 pisal takole:

Predragi gospod vitez!

Pošljite rektorju Collegia Nazzareno 30 izvodov Preskrbljenega mladeniča in 50 izvodov Nebeškega ključa. Upamo, da bo tudi gospod grof v svojih ustanovah uvedel imenovani knjigi. Žal mu je, da jih ni poznal že prej. Želel bi, da bi naši fantje čim lepše zvezali en izvod Zgodovine Italije, ki bi jo poklonili gospodu grofu. Dobitki za loterijo, nekateri zelo dragoceni, padajo izpod neba kakor pri vas sneg.

Danes zjutraj je don Bosko maševal pri redovnicah Presvetega Srca na Trinità dei Monti. Kaplanu so že vnaprej poslali 500 srečk za loterijo in redovnice so kot mašno miloščino in dar za cerkev Marije Pomočnice darovale prekrasen kelih iz zlata in srebra. Trije angeli, ki sedijo na vznožju keliha, so nekaj enkratnega. Don Cagliero in tudi Vecchio bosta zadovoljna. Redovnice pripravljajo tudi mašni plašč, ki naj bi bil zelo lep. V skoraj vseh samostanih so nabrali množico predmetov in denarja, vendar pričakujejo, da bo don Bosko sam prišel ponje.

Za majhen denar ali zastonj smo prejeli tudi nekaj pohištva.

Nekateri bi radi po don Bosku prišli do podpisa svetega očeta. Moral ga je nadlegovati že tolikokrat, da je skrajno nerodno.

Danes se je prišel zahvalit princ Ruspoli, ker je don Bosko šel in blagoslovil njegovo ženo, ki je že več mesecev morala ostajati doma. Čez dva ali tri dni po opravljenem blagoslovu je na začudenje vseh šla sama v cerkev in se zahvalila Gospodu za prejeto zdravje. Tu in tam se je pripetilo več podobnih primerov.

Don Bosko je dolgo govoril s svetim očetom o naših dobrotnikih, zlasti še o vitezu Ksaveriju Collegnu, o vitezu Klementu Villanovi in o markizu Fassatiju. Na don Boskovo izrecno prošnjo je sveti oče imenoval te in še drugim tri, ki jih že poznate, nič manj kot nosilce reda sv. Gregorja Velikega. Vsi so se čudili, s kakšno lahkoto je don Bosko dosegel ta imenovanja.

Začudenje je toliko večje, ker je papež te križe naklonil, ne da bi določil osebe, in je hotel, da bi jih dobili tisti, katerim bi don Bosko namenil ta odlikovanja. Toda česa don Bosko ne dobi od dobrega Pija! Kmalu bodo prišle podpisane diplome kot znamenje vladarjeve naklonjenosti.

V nedeljo 24. bom šel gledat počastitev novega Božjega služabnika, pri čemer ne bom pozabil na vas in na vse drage prijatelje v oratoriju.

DUH. J. K. FRANCESIA

V tretjem dopisu, namenjenem gojencem oratorija, je navdušeno pripovedoval o njihovem ljubljenem očetu.

Predragi fantje!

Zdi se, da se je najina vrnitev v oratorij zakasnila. Če bi videli, kakšne množice obdajajo don Boska, bi se tudi vi čudili. Če bi videli, s kakšnim navdušenjem rimski otroci tekajo za don Boskom! Predvčerajšnjim je bil don Bosko spet v Collegiu Nazzareno. Prebrali so mu prekrasen pozdravni nagovor, v katerem so omenili tudi vas. Koliko zavisti zaradi vaše sreče, ki ste je deležni! V kratkem vam ga bom poslal. To so sinovi bogatašev, ki pa se

čutijo revne v primerjavi z vami, ki imate don Boska. S kakšno sinovsko predanostjo so mu poljubljali roko in s kakšnim zaupanjem so mu govorili o svojih dušah. Vsi so prepričani, da pozna don Bosko veliko bolje stanje njihove duše kot oni sami, in ga zato z mladostno odkritosrčnostjo vprašujejo o vsem. Vi, ki ste navajeni na življenje v oratoriju, ne bi mogli biti bolj zaupljivi. S kakšnim glasnim poljubom so mu poljubljali roko, kakor bi s takim poljubom hoteli izraziti toliko stvari, od katerih so mu jih veliko tudi povedali. In ti dobri patri zavoda so na vsakem koraku izkazovali don Bosku čast in spoštovanje. Vi imate don Boska radi, toda tiste trenutke se mi je zdelo, da ga imajo ti fantje še rajši. Dobro so se zavedeli, kdo je don Bosko. Verjetno ga vi vsi ne poznate zadosti dobro. Don Bosko vam bo kmalu pisal in odkril vaše življenje, vaše kreposti, vaše čudeže, ki ste jih v tem času naredili. Poslušajte ga, kakor si zasluži.

Mogoče ste se že zavedeli, da vam pridigam, in ste začeli zehati. Vas zanimajo novice o don Bosku. Zato bomo spremenili vsebino govora.

V oratoriju imamo navado, da po žaloigri predstavimo kako veseloigro. Tudi tukaj v Rimu smo po čudoviti don Boskovi predstavi imeli kratko veseloigro.

Pred nekaj dnevi sta dva naša someščana imela v slogu podeželanov naslednji dvogovor:

»No, si že slišal govoriti o tistem duhovniku, ki prihaja od daleč in dela toliko čudovitih stvari?«

»Da,« je odvrnil drugi, »on stanuje v San Pietro in Vincoli.«

»Treba bo uganiti njegovo srečno številko in vse dobro preračunati. Ti je mogoče znano, na kateri dan je prišel? To bi bila ena številka. Duhovnik je naslednja številka, veliko ljudi tretja in svetnik bi bila četrta nepogrešljiva. Zbogom. Takoj bom šel preverit.«

Razšla sta se veselega srca, da sta preverila svoje račune in tako zagrabila srečo za lase. Naši dobri prijatelji, ki so poslušali ta pogovor, so se smejali in tudi jaz vam ga ponavljam za kratek čas.

Vi pa, da boste zadeli terno, storite vse, da vas don Bosko ne bo imel za kaj grajati. Očistite si duše, posnemajte te rimske dečke, ki se gredo spovedat, preden stopijo pred don Boska.

Don Bosko je bil v nedeljo popoldne spet v Vatikanu na obisku pri kardinalu Antonelliju, ki zelo rad govori z njim. On vedno najbolje govori o njem in njegovih sinovih. V čakalnici je naletel na neko princeso, ki je slišala govoriti o Božjem služabniku našega viteza. Kakor hitro se mu je približala, je ni bilo več mogoče ločiti od njega. Morala bi stopiti h kardinalu Antonelliju, pa je iz spoštovanja dala prednost don Bosku in potrpežljivo čakala dve uri. Dala je, da je prvi vstopil on, in je rekla: »Hočem imeti čast, da sem dala prednost don Bosku.« Don Bosko je vstopil in se pogovarjal z njegovo eminenco več kot tri četrt ure. Ni nam treba posebej omenjati, da je bil kardinal z njim nadvse ljubezniv in – rekel bi – tudi zelo spoštljiv. Vedno je tako zaposlen, kadar pa je z don Boskom, pozabi na vse. Prijel je njegovo roko v svoje, jo poljubil, ga popeljal v svojo zasebno sobo in mu pripovedoval, kako se mu je po priprošnji Marije Pomočnice izboljšalo zdravje. Medtem ko so ga prej morali na nosilnici nositi iz njegovega urada v avdienco k papežu, lahko sedaj

sam hodi po vatikanskih hodnikih in stopnicah. Ko je potem zaprl vrata, je hotel od don Boska prejeti blagoslov in svetinjico.

»Toda eminenca,« je dejal don Bosko, »ne bodite kakor otrok!«

»Otrok gor ali dol. Blagoslovite me.«

Don Bosko, ki tega nikakor ni hotel, je padel pred njim na kolena in mu poljubil prstan. Toda moral je ubogati, ker je bil tudi kardinal na kolenih. V znamenje velike dobrote, ki je značilna za tega kardinala, je daroval don Bosku 1000 lir za novo cerkev in za pomoč fantom v oratoriju, ki so toliko pripomogli k njegovi ozdravitvi. Dodal je še, da to ne bo njegov zadnji dar.

Ko je don Bosko zapustil sobano, je bilo v predsobi veliko odličnih gospodov, ki so čakali na sprejem pri kardinalu. Toda ko so zagledali don Boska, so se takoj vsi zgrnili okoli njega, mu hoteli poljubiti roko, ga prosili za svetinjice in za blagoslov. Na kardinala ni nihče več mislil. On je malo počakal, potem pa stopil k vratom in glasno dejal:

»Toda dragi gospodje, pričakujem vas. Naj kdo vstopi.«

Vendar se nihče ni ganil. Drug drugemu so govorili: »Pojdite vi, pojdite vi.« Vsi so želeli govoriti z don Boskom, ki je porabil veliko časa, da je vse zadovoljil.

Vse veliko zaupanje, ki ga polagate v don Boska, sem videl tudi tukaj v Rimu. Pokazali so ga tudi rimski prelati. Vse, kar don Bosko pove, si zapomnijo, zapišejo, o tem govorijo in ohranijo v srcu.

Dne 18. februarja je don Bosko šel potolažit neki samostan, kjer so si ga zelo želeli. Kakšna čudovita znamenja spoštovanja so mu izkazali: zvonovi so zvonili, orgle so donele in deklice zavoda so pele Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem! Hozana na višavah! Bilo je pravo slavje, srca so prekipevala od sreče in navdušenja. Prišel je ob osmih in ni mogel od tam pred pol dvanajsto, ker so ga vsi prosili, vpraševali in storili vse, da bi ga še zadržali pri sebi. Neka majhna deklica je prostodušno dejala: »In zakaj nas oče don Bosko pušča sirote? V imenu Božjem ostani še z nami.« Taki prizori se ponavljajo povsod. Pozabil sem vam pripovedovati o dogodku, ki se je pripetil preteklo nedeljo. Neki pobožen Rimljan si je nadvse želel spoznati don Boska in govoriti z njim. Povedali so mu, kje bo, in on je šel tja. Ni ga bilo tam, zato ga je potrpežljivo iskal na raznih krajih Rima. Tedaj je zagledal kočijo, v kateri je videl sedeti duhovnika. Stopil je pred konja in ustavil kočijo, potem je prijel don Boska za roko in mu ves vesel dejal: »Ste vi tisti, ki ga iščem? Ste vi don Bosko? Vzemite del mojih prihrankov.« Bilo je nekaj marengov, ki jih je možakar, ki je medtem postal bogataš, ponudil don Bosku. Veste, kdo je bil to? Bil je sin Božje previdnosti. Božja previdnost ga je sprejela v varstvo, ga vzgojila in rešila pogube. Sedaj ves vesel daje ubogim, kar ima odveč. S kakšnim veseljem je izročil tisti denar don Bosku! Pripovedoval nam je o svojem življenju, jokal je in tudi nam je šlo na jok, tako je bil prevzet od hvaležnosti do Boga. Že v nežni starosti je ostal sirota brez očeta in matere. Toda neka dobra oseba ga je vzela k sebi in ga naučila delati in hoditi po poti kreposti. Gospod ga je blagoslovil, sedaj ima cvetočo trgovino. Prihranke daje družini svojega brata in od sedaj naprej bo pošiljal tudi v oratorij. Kdo ga je poznal, kdo ga je pošiljal? Previdnost! Kako zelo se je veselil tega srečanja. Ni se mogel več ločiti od naju. Takih dogodivščin bi vam lahko pripovedoval na stotine, pa bo bolje, da vam jih povem ustno.

Popravljam besede, ki sem jih zapisal na začetku tega pisma, in vam pravim, da bova prihodnji ponedeljek odpotovala proti Turinu. Vendar se bova spotoma ustavila v nekaterih mestih. Šla bova v Fermo, kjer bova povrnila obisk kardinalu De Angelisu, ki naju je v nadvse ljubeznivem pismu povabil, da bi ga obiskala v njegovem mestu. Z veseljem se spominja vas vseh. Pozdravila ga bova tudi v vašem imenu. Vam je prav? Vsekakor vas bova natančno obvestila o dnevu in uri najinega prihoda v Turin. Pri odhodu bodo velike slovesnosti. To bo žalosti in joka! Veliko ljudi, ki prej niso nikdar poznali don Boska, bo sedaj jokalo, ker jih mora zapustiti.

Neka dobra duša, ki si je silno želela videti in spoznati don Boska, je prišla v našo hišo in veste, koliko časa je čakala? Od poldneva do šestih. Samo videla ga je in je odhajala vsa zadovoljna in vzklikala: »Videla sem ga, to mi je zadosti!«

Dostikrat ljudje sredi ceste ustavljajo don Boskovo skromno kočijo. Včasih jih je deset, včasih petnajst, vojaki, trgovci, preprosti ljudje in včasih tudi duhovniki, ki ga prosijo, da bi jih blagoslovil. Pokleknejo sredi ceste in želijo, da jih don Bosko blagoslovi.

Tukaj v naši palači je množica ljudi. Zdi se nemogoče, da bi se taka množica zanimala samo za enega človeka. Včeraj (ponedeljek) je prišel neki plemič z izredno težkim priimkom, mi položil v roko dobršno miloščino in mi dejal: »Ker že ne morem videti tega dobrega Božjega služabnika, mu izročite ta moj mali dar s prošnjo, da bo molil zame.« Tako zelo zaupajo v njegove molitve, da so prepričani, da bodo uslišani, če jih bo on priporočil Bogu.

Zbogom, dragi moji fantje. Kmalu bo prišel dan, ko bomo imeli priložnost, da bomo na dolgo in široko razpravljali o teh stvareh, ki jih jaz bolj klavrno opisujem. Gospod naj vas blagoslovi. Lahko noč.

duh. Janez Krstnik Francesia

Don Boskove molitve in prošnje niso dosegle le zasebnih milosti, temveč so, in to je bilo v tem trenutku izredno pomembno, izpolnjevale njegove želje za javno blaginjo, kar ga je napolnjevalo z veseljem.

Pij IX. se je odločil, da bo imenoval prvo skupino škofov, in je zato 22. februarja imel tajni konzistorij, na katerem je imel naslednji nagovor: »Razgovori, na katerih naj bi izpolnili prazne škofovske sedeže v Italiji, so se spet začeli po volji tistih, ki obvladujejo Italijo. Sveti sedež je to vedno štel za svojo prvo dolžnost in je zato to najvišjo pravico in dolžnost predpostavljal vsem drugim v zveličanje duš. Čeprav izbira oseb za škofovsko službo ni popolnoma prepuščena izbiri papeža, temveč jo otežujejo ošabne zahteve tistih ljudi, ki izbirajo juxta saeculi placita viventium (po željah sveta živečih), vendar poleg imenovanja drugih škofov za razne škofije v Evropi imenujem 17 škofov za Italijo, in sicer: 4 za Piemont in Ligurijo, 3 za Sardinijo, 2 za Sicilijo, 3 za Toskano in 2 za Marke.«

Toda kaj je to malo število Cerkva, ki so dobile svoje pastirje, v primerjavi s tolikerimi, ki ostajajo še vedno brez njih? In kljub temu je Bettino Ricasoli dal

vedeti, verjetno iz političnih razlogov, da ne bo dovolil papežu, da bi imenoval v Italiji še druge škofe. To izjavo je mogoče brati v Nazione dne 25. februarja 1867: »Z imenovanjem škofov v zadnjem konzistoriju za nekatere škofije v Italiji papež ni zapolnil niti tretjine izpraznjenih sedežev. O drugih ni bilo še nič sklenjeno. Zdi se, da vlada njegovega veličanstva prepušča vodstvo začasni upravi z namenom, da bi olajšala odpravo tistih škofij, ki niso več potrebne.«

S takim omejenim imenovanjem škofov je vlada hotela pomiriti sektaše, na katere se je hotela opreti na skorajšnjih splošnih parlamentarnih volitvah poslancev v parlament.

Jožef Garibaldi, ki je 21. februarja odpotoval iz Caprere in prispel v Firence, je izdal razglas proti klerikalcem in jih imenoval sovražnike domovine. Imel je naročilo, da mora vzbuditi jezo proti duhovnikom Cerkve in papeškemu Rimu. Odpravil se je v Bologno, kjer je ščuval ljudstvo, da naj pošlje v parlament poslance, ki bodo z geslom 'Boj duhovnikom' spodbujali sovraštvo do duhovnikov. Naj se volivci zedinijo in preprečijo, da bi klerikalci poslali v poslansko zbornico svoje predstavnike. Potem se je napotil v Ferraro in notranje ministrstvo mu ni preprečilo, da se ne bi divje znašal nad beneškimi in lombardijskimi mesti in potem še v Turinu ter končno 24. marca še v Alessandrii. Ta zmagoslavni pohod je financirala država in povabila občine in ljudstvo, da so jih povsod slovesno sprejemali. Garibaldi je povsod – na trgih, v dvoranah in z balkonov palač, kjer je stanoval, bljuval obrekovanja proti Cerkvi in papeštvu. Razglašal je: »Rim je naš! - Papeštvo je rakasta rana Italije! - Duhovniki so prodali Nico tujcem! - Duhovniki so prvi bič našega polotoka! - Italija je služabnica Francije. Napoleon ima preveč besede in duhovniki so njegovi pomagači. - Šli bomo v Rim. - Morilce dobro poznam. Povedal vam bom: to so duhovniki. - Pošljite v parlament poslance, ki niso duhovniki, ki niso prijatelji duhovnikov, ki se ne zavzemajo za duhovnike.«

Posledice te hude gonje so bile, da je razbesnela množica napadla nadškofijsko palačo in jo izropala, v Trevisu in Benetkah so razdejali škofijo in patriarhovo palačo. Drugje so se zgodili nič manjši izgredi.

Ko je prišel 10. marec, se je komaj ena tretjina volivcev odpravila na volišče. V Firencah je Gazzetta d'Italia o nekaterih predloženih kandidatih za poslance pisala: »Iz podtalnih lukenj, kjer se hudodelstvo povezuje z nesramnostjo, so prišli na površje kandidati, ki ne morejo hoditi v dnevni luči, ne da bi vzbudili misel na vislice, izpod katerih so ušli.«

Dne 22. marca so se novi poslanci in senatorji zbrali v Firencah v veliki sobani Cinquecenta, da bi slišali kronski govor vladarja, ki o Rimu ni črhnil besedice.

Toda v celoti je bila zbornica taka, kakršno so si želeli sektaši. Comitato Nazionale Romano (Narodno rimsko združenje) in Centro d'insurrezione sta ti-

skala oglase, ki so spodbujali k vstaji v Rimu in 22. marca je Garibaldi na Centru d'insurrezione pisal: »Ponosen sem na to, da me imenujejo Generale Romano« (Rimski general). V mestih Emilije so klicali k naboru za nedoločene namene. Ponovno so se začele pojavljati rdeče srajce.

V Rimu je bilo vse mirno in papeška določila z dne 16. marca o tranzitu italijanskega blaga skozi papeško državo so ostala v veljavi, vendar pa so preprečevali sektaške atentate, dokler bi bil na oblasti Ricasoli. Dne 27. marca je papež imel še drugi tajni konzistorij, v katerem je napovedal sedemnajst novih škofov za Italijo: 1 za Umbrijo, 2 za Romanjo, 1 za Piceno, 1 za Sardinijo, 2 za Piemont. Brez škofov so ostali še Fossano, Vigevano in Susa, kjer so pred kratkim izgubili mons. Odoneja.

Škofov, imenovanih v dveh konzistorijih, ki jih je sprejela tudi italijanska vlada in so zasedli svoja mesta, je bilo 34.

Medtem ko je ministrstvo hitelo, da se je polastilo imetja, ki je bilo zagotovljeno po ustavi kot lastnina Cerkve za škofe, se je ljudstvo veselilo in pripravljalo, da bi čim slovesneje sprejelo svoje pastirje. Vendar sta ostali brez pastirjev še dobri dve tretjini škofij v Italiji. Za nekatere izmed njih je vlada v Firencah že dala svojo privolitev, toda 4. aprila je zaradi finančnih vprašanj Ricasoli odstopil in z njim njegova vlada. Zato so se nadaljnja pogajanja ustavila in odposlanec Tonello je zapustil Rim.

Don Bosko je naredil Cerkvi velikanske usluge. Pa ne samo to leto. Lahko rečemo, da je pripravil pogajanja za naslednja leta. Pij IX. je imel spisek oseb, ki jih je don Bosko predlagal za škofe, in ko je bila možnost in potreba, je papež uporabil ta seznam.

O njegovem prizadevanju za imenovanje škofov so s prisego potrdili don Mihael Rua, don Janez Bonetti, mons. Cagliero in don Janez Turchi, ki je dobil potrdilo rimskih prelatov in je o tem 1895 pisal v knjigi Omaggio a don Bosco (v don Boskovo počastitev): »Dobro vem, da so don Boska pogosto prosili za svet vrhovi Cerkve, in to v zelo pomembnih zadevah. Njegov način gledanja na stvari so zelo cenili. Če vemo to, bomo mogoče lažje razumeli njegov čas.«

59.
POGLAVJE

Don Boskovo nenehno pridiganje – V kapeli sv. Stanislava Kostke na Kvirinalu – Pri San Roccu don Bosku ne dovolijo pridigati – Zaupanje Pija IX. do don Boska; papež mu naroči, naj opazuje, ali je pridiganje v Rimu pomanjkljivo, in obišče neko sirotišnico – To povzroči sovražnost do don Boska – Hude posledice zaradi pomanjkljivega katekizma – Opis don Boskove vrnitve v Turin, kot so sporočili v oratorij – Mons. Rota upa, da bo v Guastali videl don Boska – Radi bi odložili don Boskov odhod – Fant, ki bi se ob smrtni uri rad spovedal pri don Bosku – Svetinjica iz don Boskovih rok je vredna toliko kot zaklad – Novi nadškof v Turinu – Zadnji obisk pri Piju IX.; njegovi nasveti za ustanavljanje novih zavodov; odlok – Slovanski škof – Poslovilni obiski – V kolegiju maronitov – V Vitelleschijevi hiši – Mons. Fratejacci in dobitki za loterijo – Ganljiv prizor v Vimercatijevi hiši: don Bosko se ne more upirati grofovi prošnji in ostane še en dan – Kardinal Altieri – Uresničena don Boskova napoved

Don Bosko je imel ves čas svojega bivanja navado, da je vernikom, ki so prihajali k njegovi maši, vsak dan govoril petnajst do dvajset minut. Včasih je pridigal v javnih cerkvah kot pri Sant' Agostinu velikemu številu poslušalcev. Ko se je od oltarja vračal v zakristijo, so bili hodniki in zakristija polni ljudi, ki so klečali na kolenih in prosili njegovega blagoslova, saj so bili prepričani, da je to blagoslov svetnika. Največkrat pa je pridigal v zasebnih kapelah ali redovnim skupnostim, kjer je bilo navzočih 50, 100, 120 in še več oseb. Ti nagovori so vžigali v srcih ljubezen do Boga in vzbujali željo po izboljšanju življenja in obnašanja.

Iz svoje osebne pobožnosti je želel, preden je odpotoval iz Rima, maševati v kapeli sv. Stanislava Kostke na Kvirinalu v noviciatu očetov jezuitov. Ker je bila tam klavzura, ženske niso imele vstopa. Toda princesa Odescalchi je prosila

kardinala vikarja, da je za to priložnost dovolil vstop tudi ženskam. Po množičnem obhajilu je don Bosko imel že običajni nagovor. Pater Angelini, ki ga je poslušal, je vzkliknil:

»Kakšno duhovno pomaziljenje, koliko resnic v malo besedah. Naš sveti oče Ignacij ni govoril nič drugače.«

Toda to, kar je Rimljane najbolj navduševalo, sta bila don Boskova preprosta beseda in razmišljanje, dostopna vsem pametnim. Cerkveni govorniki navadno niso ljudski. Poleg tega redno pridiganje in kateheza, kot ju je predpisoval Tridentinski koncil, v Rimu nista bila v navadi. Ko so don Boska povabili maševat k San Roccu, je maševal in pri obhajilu želel vernikom spregovoriti par besed. Toda orgle so ga prekinile. Obrnil se je k zakristanu, ki mu je ministriral, in mu izrazil željo, da bi povedal nekaj besed.

»Tukaj se ne pridiga,« se je glasil odgovor in orgle so igrale naprej.

Don Bosko je najprej menil, da je bilo to pomota, toda kmalu se je zavedel, da so igrali nalašč zato, da bi onemogočili pridigo. Zato je zakristanu ugovarjal. Ta pa ga je odločno zavrnil:

»Povabili so vas samo za mašo. Zato nobene pridige!«

Don Bosko je povesil glavo in nadaljeval obhajanje.

Zato se ni čuditi, da je don Bosko pri naslednjem obisku pri papežu, ki ga je vprašal, ali bi bilo mogoče v Rimu kaj izboljšati, odgovoril, da se je nadvse začudil, ko je videl, da ob nedeljah ne pridigajo in ne katehizirajo. »V Piemontu,« je dostavil, »so vsi župniki mnenja, da ne opravijo svoje dolžnosti, če ne razložijo evangelija, nimajo kateheze za odrasle in vsako nedeljo kateheze za otroke.«

Pij IX., ki so ga drugače informirali, ni mogel verjeti tej pomanjkljivosti v pridiganju in mu je rekel:

»Prepričajte se na lastne oči in ne verjemite temu, kar pravijo drugi. Preverite in mi potem sporočite.«

»Da, sveti oče, bom preveril.«

Zato je neke nedelje z don Francesiem odšel od doma in do petih hodil od cerkve do cerkve, kjer ne le, da ni bilo nobenega bogoslužja ali kateheze, temveč so bile vse cerkve zaprte. Ob petih je prišel v Al Gesù, kjer so prav takrat odpirali vrata. Tu je bila čisto kratka pobožnost. Ko se je spet vrnil k papežu, mu je pripovedoval, kar je ugotovil. Tedaj je papež dejal: »Toda župnik pri San Roccu pa je gotovo pridigal.«

»Da, je pridigal,« je odvrnil don Bosko. »Lansko leto sem mu pisal in ga spodbujal. Začel je z rednim naukom, toda čez nekaj mesecev so se mu vsi vrgli na vrat in zahtevali, da mora opustiti to novost.«

»Nisem mislil,« je vzkliknil papež, »da smo tako daleč. Sedaj razumem, zakaj nas Gospod kaznuje in nas bo kaznoval še naprej, ker smo mi sami krivi za padanje vere med ljudstvom. Vera je iz poslušanja, poslušanje pa iz Kristusove besede.« In je še nadaljeval s svojim nezadovoljstvom z nič manj ostrimi besedami. Dal je poklicati človeka, ki naj bi rešil ta položaj, postavil zahteve, nekaj dosegel, vendar le za kratek čas.

Božji služabnik je od Pija IX. prejel še drugo naročilo. Kot že leta 1858 in sedaj 1867 mu je naročil, naj obišče sirotišnico San Michele a Ripa, ki je z gojenci in osebjem štela 1200 članov in je v Rimu slovela kot zavod za ubogo mladino. Sirotišnica je bila Piju IX. zelo pri srcu, ker je bil on sam l. 1825 na željo papeža Leona VIII. dvajset mesecev njen predsednik. Ker je zavod močno propadel, je odpravil zlorabe, odpustil nezveste uradnike, uredil proračun, poravnal dolgove svojega predhodnika in uvedel obrtne šole, tako da je ponovno lepo vzcvetel. Ker je vedel za stare nerede, se je bal, da bi novo osebje ponovilo stare nepravilnosti in da bi nekateri zaradi strahu, drugi pa zaradi lastne koristi prikrivali dejansko stanje. Prav zato se je obrnil na don Boska. Sicer pa so don Boska že poučile kneginja Di Sora in druge gospe iz najvišjega plemstva. Zato mu je bilo neljubo spuščati se v to nerodno zadevo, zlasti še, ker je predvideval velike težave, če bi hotel stvari postaviti v red. Toda sveti oče mu je ukazal in on je ubogal. Ko je začel z njemu lastno previdnostjo vpraševati zdaj enega zdaj drugega, je ugotovil, da je zares ubogih dečkov zelo malo ali sploh nobenega. V vsem drugem se od prejšnjega njegovega poročila ni nič spremenilo.

Ko se je znova vrnil k papežu, je bil v dvomu, ali naj mu pove vso resnico. Toda sveti oče, ki je začutil njegovo negotovost, mu je jasno rekel:

»Hočem, da mi poveste vse. Poslal sem vas, da si stvar ogledate, in hočem pravo in zvesto poročilo.«

Tedaj je don Bosko govoril odkritosrčno in sklenil poročilo z ugotovitvijo, da bi s tako obilnimi dohodki mogli sprejeti, vzdrževati in vzgajati veliko večje število fantov. Papež je bil zadovoljen, da je slišal celotno resnico. Božji služabnik je še dodal:

»Sveti oče! Žal smo prišli tako daleč, da bo sirotišnica propadla … Se pravi, da bi ustanova lahko prišla v laične roke.« To predvidevanje se je globoko vtisnilo v glavo Pija IX. in ga je, kakor bomo videli, don Bosko ponovno omenil po letu 1870.

Toda to njegovo poročilo papežu mu je pripravilo kup neprijetnosti. Upravniki sirotišnice, ki jih je papež trdo prijel, so kmalu ugotovili, da je bil vzrok ukorov don Boskov obisk, in so se zato odločili za maščevanje. Ker ga niso mogli

naravnost napasti, so se odločili, da bodo našli kako pretvezo v njegovih knjigah, ki so se na veliko razširile med ljudstvom.

Vrišč, ki ga je don Boskovo ime budilo v Rimu, je šel na živce že marsikomu, med drugimi tudi samemu kanoniku Audisiu, ki je bil sam Piemontčan, in tistim prelatom, ki so se pozneje pokazali nasprotni Družbi sv. Frančiška Saleškega. Leta 1875 je mons. G. B. Fratejacci, civilni avditor kardinala vikarja in velikega prijatelja don Boska in salezijancev, rekel don Bertu:

»Spoznal sem don Boska, ko je leta 1867 z don Francesiem stanoval pri San Pietru in Vincoli. Kolika množica ljudi se je zvrstila v njegovem stanovanju. Ne morete si predstavljati. Lahko rečemo, da je bil ves Rim na nogah. Moški in ženske, bogati in revni, posvetni ljudje in duhovniki, monsinjorji in kardinali so si želeli videti don Boska in z njim vsaj enkrat govoriti. Toda nekateri so vse to napačno tolmačili in so ta pretok ljudi nezaupljivo opazovali, zlasti še zato, ker si je don Bosko ob neki priložnosti upal izustiti hudo resnico, ki je gotova užalila kako uho. Bila je takšna: »Vzrok, zakaj stvari tako nazadujejo in so iz dneva v dan slabše, je pomanjkanje katehetske poučitve. Tri četrtine rimskega prebivalstva nima niti katekizma. Če bodo stvari šle naprej v tej smeri, bo zaradi neznanja katekizma prišlo v Rimu do nepredvidenih posledic.«

Zares vidimo danes uresničeno to, kar je don Bosko predvideval in napovedoval. To sami ugotavljamo in tega ne moremo več popraviti. Toda tistikrat se je ta resnica, o kateri so začeli razpravljati, obrnila proti don Bosku in nekateri so govorili: »Ali nas bo mar don Bosko učil, kako moramo poučevati ljudi? Ali mogoče on bolje pozna duševne potrebe ljudstva kot mi? Samo on zna poučevati katekizem, mi drugi pa ne. Vsi drugi nismo sposobni za verski pouk. Vidite, kaj se dogaja v San Pietru in Vincoli! Tja zahajajo doktorji. Eden pridiga notri, drugi pa zunaj.« Med don Boskovimi nasprotniki in kritiki je bil tudi mons. Monaco La Valletta. Imel sem priložnost, da sem z nekaterimi prišel osebno v stik in sem jim razložil, kaj don Bosko pravzaprav hoče in predvideva. Ker so potem videli, kaj se je dan za dnem dogajalo in so se uresničevale don Boskove napovedi, so ga nekateri začeli spoštovati in mons. La Valletta je postal njegov prijatelj. Jaz sam sem že takrat don Boska opozarjal in mu priporočal: »Ne govorite tako odkrito. Če boste delali tako, se boste uničili.«

Toliko mons. Fratejacci.

Božji služabnik je že določil dan odhoda in izdelal načrt potovanja. Veselo vest so sporočili v Turin.

Rim, 23. februarja 1867

Predragi vitez!

Odlični don Bosko, ki ga vsi poznajo in občudujejo zaradi njegovih kreposti, mu zavidajo svetost in si ga vsi želijo, ga vsi iščejo, ga vsi vabijo k sebi ter je vsem in v vsem na voljo! Želja, da bi ga videli in z njim govorili, je neizvedljiva. Lahko ga čakaš ure in ure in vse zaman. Danes sem poslal k njemu enega izmed svojih služabnikov, da bi zvedel, ali bi ga mogel pred njegovim odhodom videti in mu poljubiti roko. Upam, da se bo to zgodilo jutri. Razmišljam o učinkih odsotnosti tega častivrednega duhovnika iz oratorija, toda kmalu se bo spet znašel v objemu svojih sinov. Odpotovati namerava v ponedeljek 25. februarja, in sicer skozi Ancono, Fermo, Bologno. Dne 28. februarja bi bil v Turinu. Če bi Rimljani, ki so tukaj doma, ali tisti, ki se po svojem duhu lahko imajo za take, morali dati vizum na njegov potni list, ga don Bosko ne bi dobil. Ne da bi veliko razmišljal o vaših pripombah, ki so verjetno same v sebi upravičene, zato jih puščam ob strani, ker bi bilo mogoče znamenje mojega nespoštovanja, vam povem, da sem prejel vaše pismo, v katerem izražate željo, da bi se don Bosko vrnil. Če ga bom videl, če mu bom lahko poljubil roko, bo moje naročilo opravljeno, v nasprotnem primeru me opravičite. Ne vem, kako naj dobrohotno izpolnim priporočila, zaradi katerih se obračate name, ker ne vem, ali naj se trudim za podaljšanje bivanja ali za pospešenje odhoda. Kajti tudi dva cela meseca ne bi bila zadosti, da bi mogli utešiti vse verske potrebe, ki so se pokazale. Don Boskovo življenje je bilo naporno in jasno je, da ga Božja previdnost drži pokonci, ga spodbuja. Tudi mi upamo v njegovo učinkovito pomoč.

Rim je miren in bo vedno tak, kajti »kjer je Peter, tam je Cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala«. Z don Boskovimi nasveti je moja navzočnost tukaj veliko bolj gotova in menim, da je tako bolje zame in za mojo družino.

Scipione Konetabel della Staffa

Mons. Rota, ki mu je don Cagliero omenil bližnji don Boskov odhod, je 25. februarja takole odgovarjal: »Takoj sem pisal njegovi eminenci kardinalu nadškofu v Fermu in ga prosil, naj ukaže don Bosku, da pride v Guastallo.«

To so bili torej zadnji dnevi don Boskovega bivanja v Rimu in don Francesia je takole pisal v Turin:

Rim, 23. februarja 1867

Predragi vitez!

Z ladjo smo danes zjutraj odposlali mladega tiskarja z njegovim spremljevalcem. Ta zadnji bo po priporočilu mons. Pacificija prišel v zavod kot Marijin sin. Ne vem, pod kakšnimi pogoji; to bo uredil don Bosko. Verjetno hoče don Bosko povrniti velike in pomembne usluge tega monsinjorja. Omenjeni fantje bodo že v Turinu, ko bova midva odhajala. Pretijo nama z zarotami, da bi preprečili najin odhod. Nekateri so predlagali 20

skudov na dan od ponedeljka naprej, če bi don Bosko ostal v Rimu. Bo sprejel to ponudbo? Toda nujno je, da odpotuje. Ni mogoče živeti na tak način. Ne jé, ne spi, vse ga boli. To ni nič novega, toda sedaj sočustvujem z don Boskom.

Ni mi treba omenjati, da njegova slava raste iz dneva v dan in da ga vsi, tako srečni kakor nesrečni, pričakujejo. Če bi ob odhodu lahko zapustil kak dragocen spomin, na primer samega sebe, bi bilo vsem zelo ustreženo. Govorjenje o odhodu je zelo nevarna zadeva. Nihče noče slišati te besede. To mora biti nam njegovim sinovom v veliko spodbudo, saj še tako dolga navzočnost ni mogla zadostiti vseh želj. Kaj pravim vseh želj? Niti polovico, niti eno desetino. Sedaj dežujejo od vseh strani vabila. Jih bo don Bosko sprejel? Ne vem, ne morem vedeti. Ker ne vem, moram verjeti. Sicer pa tudi don Bosko sam ne ve.

Pred nekaj dnevi je bil tukaj pri nas neki gospod, ki je prišel 50 milj daleč, samo da bi videl don Boska in spregovoril z njim besedo. Ko je dosegel svoj cilj, je nadvse zadovoljen odšel domov, ne da bi se hotel samo za trenutek ustaviti v Rimu.

»Videl sem don Boska,« mi je zagotavljal, »in to mi je zadosti.« Bog bodi z njim, naj mu da srečo!

Grofovi družinski člani so nama pripravili novo šalo: pripravili so osem parov nogavic za don Boska in tri pare zame. In kakšne kakovosti! In to v spomin na vse usluge, ki so nama jih izkazali v času najinega bivanja. Takih pozornosti si ne bi mogli niti misliti. Vsi so žalostni zaradi najinega odhoda. Oh, če bi naju mogli spremljati! Zavidajo meni in zavidajo vam zaradi velike sreče, da imamo don Boska ob sebi. Oh, če bi le izrabili njegovo navzočnost in bi jo izkoristili v naše dobro!

Včeraj zvečer proti 6. uri je don Bosko večerjal v hiši grofice Calderari. Povabljenih je bilo veliko plemenitih gospodov. Tedaj je pristopil služabnik in prinesel za don Boska pismo markize Villarios. Don Bosko je vzel listek in bral:

Velečastiti gospod don Bosko! Neki 17-letni fant iz ugledne družine boluje za jetiko in mu po sodbi zdravnikov preostaja samo še nekaj ur življenja. Do sedaj ni hotel slišati o spovedniku, sedaj pa pravi, da bi se spovedal samo pri enem duhovniku, to je pri don Bosku. Če ne bo don Boska, pravi, bo umrl brez zakramentov. Mati je vsa iz sebe zaradi trdovratnosti svojega sina. Ves Rim ve za težki položaj tega fanta in vsi trepečejo zanj. Don Bosko ima preveč rad duše, da bi dopustil, da bi se samo ena izgubila. Pridite takoj in pustite vse drugo ob strani.

Don Bosko je prebral pismo, ostal popolnoma miren in nadaljeval večerjo. Nato je sprejel še več oseb na razgovor. Don Francesia je ves neučakan vlekel don Boska za obleko in mu prišepetaval: »Pridite vendar, don Bosko, gre za dušo! Hitro končajte.«

Don Bosko mu je odgovoril: »Ne skrbi! Vse bo opravljeno.«

Ob sedmih zvečer se je napotil proti tisti hiši k postelji bolnika. Kako pretresljiv pogled, dragi gospod vitez! Ta ubogi fant je bil tako zelo bled, da se njegov obraz ni razlikoval od beline rjuh in zglavnika, na katerem je počivala njegova glava. Njegove oči so se vročično bleščale. Vzbujal je sočutje in rekel bi celo gnus. Sobo je razsvetljevala skromna luč. Fant je uganil, kdo je vstopil, in se oprl na komolec. »Oh, don Bosko!« je vzkliknil in z roko,

ki mu je ostala svobodna, iskal don Boskovo roko, jo stisnil, poljubil in planil v jok. Nato se je s silnim naporom vzpel in objel don Boska okoli vratu, ko se je sklonil k njemu, da bi mu povedal besedo na uho. Vzkliknil je: »Spovejte me, don Bosko, spovejte me!«

Mati ni našla besede zahvale don Bosku za njegov prihod in sin je kazal svojo hvaležnost s tem, da je tesno držal don Boskovo roko. Vsi so se umaknili in po pol ure pogovora je don Bosko zapustil sobo. Mati ga je čakala v sobani in mu dejala: »Hvala, don Bosko, hvala! Sam Bog vas je poslal.«

Zbrala se je vsa družina in želela prejeti njegov blagoslov, potem ko je vsak dobil svetinjico Marije Pomočnice.

Ob tri četrt na enajst je zapuščal tisto hišo. Angel Gospodov je pristopil k temu nesrečnežu in se ni ganil od njega, dokler ga ni odvedel v nebesa (malo pozneje je umrl).

»Po don Boskovem obisku je lahko umreti,« so govorili rimski bolniki.

Tukaj bi jaz rad povedal našim sinovom v oratoriju: Dragi fantje! Ali veste, zakaj se ta fant v smrtni uri ni hotel spovedati? Zato, ker za svojega življenja ni hodil k spovedi, še več, zaničeval je ta zakrament. Toda Gospod mu je v svojem neizmernem usmiljenju, ganjen od molitve njegove matere, podelil milost, ki je navadno ne naklanja tistim, ki so se zakrknili v hudem.

Majhna svetinjica iz don Boskovih rok je za mnoge pravi zaklad. Da bi jo prejeli, mnogi pridejo večkrat prosit. V mnogih krajih so se zgodile čudežne ozdravitve. Neka ženska, ki je bila že dolgo bolna, se je dotaknila bolečega dela telesa s svetinjico in bila ozdravljena. Zanimivo je, da so se v vseh krajih, kamor don Bosko ni šel, pa je od daleč molil, zgodile take čudežne stvari. Drugje zelo redko. Rekli boste, da je to skrivnost. Jaz mislim ravno tako.

Sedaj že gotovo veste, kdo je nadškof v Turinu. Sporočili so mu brzojavno. Ni hotel sprejeti. Končno je privolil v glas, ki je prihajal od sv. Petra.

Tudi mi smo slišali ta glas, mogoče zadnjikrat, v četrtek zvečer. Blagoslovil je don Boska, svojo duhovščino, turinsko nadškofijo, vse dobrodelne ustanove in oratorije, in to z najnežnejšimi čustvi srca.

On čuti, da mora biti za oratorij veliko sredstvo Božje previdnosti, in se za to zahvaljuje. Zahvalil se je tudi tistim, ki so ga iz Turina podpirali v njegovem uboštvu. Rekel je, da misli nanje, in omenil tudi naš prispevek. Ni mu ušla niti ena nadrobnost. Ko je govoril o salezijanski družbi, je med nasveti, ki jih je dal don Bosku za ustanovitev postojank, povedal dva:

1. Ne ustanavljajte nikdar hiš, zlasti zavetišč, za rokodelce v majhnih krajih, kajti zavist, govorice, radovednost povzročajo veliko škodo.

2. Ne ustanavljajte dveh hiš v istem mestu niti v dveh bližnjih mestih. Cerkvena in civilna oblast in druge ustanove bi se lahko ustrašile vpliva, ki bi ga imeli nad prebivalstvom.

Na tem mestu bomo povedali, da je poleg drugega papež lastnoročno podpisal tudi naslednjo prošnjo, ki mu jo je predložil don Bosko.

Preblaženi oče!

V želji, da bi izkazal svojo hvaležnost duhovniku Petru Vallauriju iz turinske škofije, duhovnik Janez Bosko kleči pred vašimi nogami in vas prosi posebnega dovoljenja, da bi smel darovati sveto mašo na veliki četrtek na kraju, kjer bi bila največja potreba in v večjo Božjo slavo, zlasti v bolnišnicah, vzgojnih zavodih, kjer opravlja svojo sveto službo.

Po gratia ad triennium (prošnji se ugodi za tri leta).

Pius PP. IX.

Dne 21. februarja 1867

Pismo don Francesia pa nadaljuje:

Končno sva poljubila sveto nogo in odšla spodbujena z besedami svetega očeta. Papež je posebej priporočil stvari vsem nam, o čemer vam bo poročal don Bosko bodisi v pismu bodisi ustno. Pisma si vam ne upam več obljubiti, kajti dejstvo me je sramotno postavilo na laž. Vendar je treba oprostiti. Ubogi človek! Služi za tarčo dobrim in hudobnim. Dobrim, da bi postali sveti, hudobnim pa, da bi se poboljšali. Oboji pa ga mučijo. Verjemite moji besedi: tukaj vlada neizmerno navdušenje za don Boska in silna potrtost, ker mora odpotovati. Nekaterim rimskim plemičem je jasno povedal, da imajo dolžnost dajati miloščino, če hočejo, da bodo v svojih družinah imeli Božji blagoslov. In njegove besede so deloma padle na rodovitna tla.

Danes (24.) se je začel karneval in don Bosko in jaz sva ga obhajala v hiši kanonika Bertinellija, nadvse ljubeznivega gospoda. V njegovi hiši smo kosili v družbi nekega slovanskega škofa. Govorili smo latinsko. Tisti škof ni nehal ponavljati:

»Gratissimum mihi est, o venerande vir, te nunc primum visere, quem tot tantisque rebus celebrem toties audivi. Te Deus omnesque filios tuos salvos faciat (Nadvse drago mi je, o častitljivi mož, da te sedaj najprej obiščem. Tolikokrat sem slišal, da si slaven v toliko in tako velikih stvareh).« Ločili smo se z najplemenitejšimi izrazi spoštovanja. Kajti krščanska ljubezen povezuje z eno samo vezjo duše vsega sveta.

Toda največji karneval je bil doma, kjer je na don Boska čakalo veliko število ljudi, med njimi princ d'Arsoli, knez Salviati, Di Sora, De Maistre itd. Vedo, da odhaja, in bi ga radi še enkrat videli. Kakšno vero in kakšno ljubezen imajo do njega. Menim, da je v tem trenutku v Rimu več don Boskovih svetinjic kot zlatih napoleonov. Tisoče in tisoče jih je razdelil, pa jim še ni zadosti. Don Bosko jih kar naprej deli, je kakor studenec, vedno bogat z vodo. Gospod bo poplačal njihovo vero.

Pred nami je kolegij maronitov, kjer se ti vzhodnjaki pripravljajo, da bodo med svojimi brati sejali seme Božje besede. V četrtek (21.) sva jih obiskala med kosilom. Tisti oče opat je navdušen nad don Boskovimi ljubeznivimi manirami in nad don Boskom nasploh. Dal je, daje in vabi druge, da bi dajali miloščino, in v zameno za toliko dobroto noče drugega kot don Boskov blagoslov: prejema ga na kolenih in s pravim verskim navdušenjem. Svoje gojence je povabil, da so zapeli v arabskem jeziku pesem na čast Mariji, ki nam sicer

ni preveč ugajala, vendar je bila zanimiva zaradi svoje nenavadnosti. Ob njegovi strani je stal vitez Marietti. Ta gospod je storil in še dela veliko dobrega naši hiši. Je pravi Božji mož in zato ga preganjajo. Sed fiet lux (toda nastala bo luč). Ker je hotela cela družina pred odhodom prejeti don Boskov blagoslov, so nas popeljali na vrt te dobre hiše, kjer smo kosili. Toda v kratkem času je bilo dvorišče polno ljudi, da smo se komaj gibali.

To moje pismo bi morali dobiti v ponedeljek, kajti začel sem ga pisati v soboto zgodaj zjutraj, toda včeraj ob pol dvanajstih ga še nisem končal, čeprav sem čez dan vzel večkrat pero v roke, pa vedno brez pravega učinka.

Kljub vsem povabilom in ljubeznivostim bo don Bosko odpotoval v ponedeljek (25.) iz Rima po poti, ki sem vam jo zadnjič nakazal. Iz Bologne bom brzojavil, da boste zvedeli za čas prihoda v Turin. Želja naših fantov po don Bosku je velika, in čeprav ga tukaj v Rimu vsi samo hvalijo, se njemu mudi, da bi jih potolažil.

Pri Vitelleschijevih sem bil ob don Boskovem slovesu ves presunjen. Bila sva tam v soboto zvečer. Gospa Marija se ni mogla ločiti od don Boska, in potem ko je na več načinov pokazala svojo versko vdanost, se je kljub vsemu bridko jokala in tarnala, da od sedaj naprej v njihovo hišo ne bo več nobenega svetnika. Prosila ga je, da bi se dotaknil različnih predmetov. Končno so vsi na kolenih, tudi njen svak mons. nadškof, prosili in prejeli njegov blagoslov. Za vsem pa je don Bosko prosil blagoslov nadškofa in odšel z njihovim srcem in njihovim veseljem.

DUH. J. K. FRANCESIA

Na večer 24. februarja, to je dan pred odhodom, je velik prijatelj mons. Fratejacci prinesel don Bosku razne predmete za loterijo, ki so jih zbrali člani nove Družbe bolničarjev Brezmadežnega spočetja: ugledni gospod don Peter Ceccarelli iz Modene, gospa grofica Katarina Boschetti Grossi iz Modene, gospa Terezija De Dominici, rojena Rondanini, katere mož je bil ves skrivljen zaradi bolezni v hrbtenici. Upal je, da ga bo don Bosko ozdravil, in mu je zato podaril velikodušen dar za cerkev v Turinu.

Don Bosko se mu je iz srca zahvalil, mu priporočil zadeve, ki so nedokončane ostale pri Kongregaciji za škofe in redovnike, in vstopil v stanovanje svojega dobrotnika.

Zbrana je bila vsa družina grofa Vimercatija z vsemi služabniki. Vsi so klečali na tleh in jokali. Don Bosko je želel spregovoriti nekaj besed, toda ihtenje mu je vzelo besedo in na koncu se je bridko zjokal. Ko se ni mogel več ustavljati, se je iztrgal iz njihove srede in se zatekel v grofovo sobo. Grof mu je odločno ponujal desno roko, rekoč:

»Don Bosko, ne smete oditi. Ostati morate pri meni do jutri.«

Ta gospod je storil don Bosku toliko uslug, tako da se ni mogel ustavljati njegovi prošnji. Don Francesia je pristopil h grofu in mu dejal: »Gospod grof,

prav ste storili, da ste ga zadržali. Zelo hudo bi mi bilo, če bi morala odpotovati jutri. Razen tega je don Bosko tako zelo utrujen.«

Don Bosko pa je rekel grofu: »Žal mi je, da vam bom še en dan v nadlego. Toda zadovoljen sem, da se bom mogel še en dan zadržati pri vas.«

Božji služabnik se je vrnil v sobano, in ko so zvedeli, da ne bo odpotoval, so bili vsi iz sebe od veselja. Skakali so, se smejali in kričali »Naj živi don Bosko«. Bilo je, kakor da bi bili člani družine, ki že dolgo niso videli svojega očeta.

Naslednjega dne je šel don Bosko na kosilo k družini Vitelleschi in s tem hotel dokazati svojo hvaležnost. Ko se je zvečer pogovarjal s svojimi gostitelji, so naznanili prihod kardinala princa Altierija. Po prinčevski navadi je služabnik izgovoril trikrat to ime, in ko je zaklical tretjič, je njegova eminenca že stopil v sobano. Don Bosko, ki zaradi toliko svojih opravkov ni imel časa, da bi obiskal tega uglednega kardinala, čeprav si je globoko želel, da bi ga pozdravil, je bil ves razburjen in ga je šel pozdravit. Kardinal mu je privoščil kratek in oster dober dan in nič več.

Pogovor je trajal zelo malo časa. Don Bosko ni bil deležen niti enega pogleda, niti enega poklona, niti ene besede. Ko je kardinal odšel, so člani družine Vitelleschi in zlasti še nadškof ugibali, kaj bi moralo to biti:

»Kaj to pomeni? Ubogi don Bosko. Kako bi mogli zvedeti, zakaj je bil kardinal tako užaljen? Kako bi ga mogli potolažiti in si ga spet pridobili za prijatelja?«

To so zato tako govorili, ker so vedeli, da kardinal ni človek, ki bi se dal zlahka ukloniti.

»Malenkost. Prepustite vso stvar meni. Jutri ga bom šel obiskat in vse bo urejeno.«

Naslednjega jutra, 26. februarja, je s svojo običajno odkritosrčnostjo, kakor da se ne bi nič zgodilo, šel obiskat kardinala Altierija in mu kot prvo stvar ponudil v nakup 500 srečk loterije. Princ se je nasmehnil, plačal srečke in mu dodal še 500 lir kot dodatek za njegove fante. Medtem je princesa, njegova svakinja, takoj ko so naznanili prihod don Boska, vzkliknila: »Don Bosko, don Bosko!« in se vrgla k njegovim nogam.

»Že štiri mesece,« je dodala, »iščem priložnost, da bi se z vami srečala.«

Izrazi vljudnosti so bili med najbolj izbranimi, kar jih je Božji služabnik doživel. Vrnil se je k Vitelleschijevim, ki so bili vsi v skrbi zanj.

»Kako je bilo?« so vsi enoglasno vzkliknili, ko so ga zagledali. »Vas je kardinal sprejel? Kako je ravnal z vami? Kaj je povedal?«

Božji služabnik jim je smehljaje se pokazal dar in pripovedoval podrobnosti z obiska. Poslušali so ga z odprtimi usti in nato vzkliknili:

»To je nekaj neverjetnega! Samo don Bosko se je mogel izmazati po vsem nezadovoljstvu, ki ga je pokazal ta gospod.«

V družini Vitelleschi so se spominjali don Boskove napovedi in so pričakovali v prepričanju, da se bo uresničila. Markizo je napadla lahna jetika in na začetku leta 1866 je prosila don Boska, da ji pošlje srečke za loterijo. Pisala mu je tudi pismo in mu poslala dar za cerkev.

»Obdarjena od Gospoda z vsemi zemeljskimi dobrinami, kot je to sploh mogoče, imam samo eno muko, vendar hudo: misel, da moram umreti. Ta misel mi povzroča neizrekljive bolečine, proti katerim moja vera ne zmore nič. Pripravljena sem na vse, samo da bi izginila ta nenehna muka. To in nič drugega je vzrok pričujočega pisma. Čas teče in bolezen, ki me muči, bo lahko kmalu prinesla svoj smrtonosni učinek. Vi mi s svojo Marijo Pomočnico pomagajte dobiti milost, da se ne bom bala smrti in da bom mirno pričakovala njen prihod. Jaz pa vam nekaj obljubljam: do sedaj sem bila vaša sodelavka, odslej naprej pa hočem postati vaša služabnica v službi vaših revčkov. Vse svoje imetje, vso svojo dobro voljo, ves ostanek svojega življenja, vse bom dala za vas. Ne bom varčevala z ničimer, kar je v moji moči in kar imam, da bom v vsem orodje Božje previdnosti za vas. Toda za božjo voljo, rešite me strašne tegobe, ki jo čutim pred smrtjo.«

Ni šlo za to, da bi se dobra markiza bala Božje sodbe, vendar je ob misli na umiranje in zlasti še na samo smrt trpela tak odpor, da jo je od strahu kar treslo.

Ko je don Bosko prebral pismo, ji je z obratno pošto odgovoril: »Zagotavljam vam, spoštovana gospa, da vam je Marija Pomočnica že podelila zaželeno milost. Umrli boste brez najmanjšega strahu, da se tega niti ne boste zavedali. Držite svojo obljubo in presveta Devica bo držala svojo.«

Markiza se je pomirila. Začela je uživati globok mir in je bila vedno prva med tistimi, ki so podpirali oratorij. Sedaj ko se je don Bosko poslavljal od Rima, ji je spet zagotovil, da bo umrla, ne da bi se tega sploh zavedala.

Tako je markiza proti koncu leta 1871 nekega dne rekla svojemu možu:

»Dragi moj! Že dolgo nisem naredila življenjske spovedi. Dobro bi bilo, če bi to storila zadnje dni tega leta. Kaj meniš? Mi dovoliš?«

»Odlično!« je odgovoril markiz. »Stori, kakor se ti zdi najbolje.«

Gospa si je več dni izpraševala vest in se spovedovala, kajti hotela je opraviti natančno spoved. Prejela je odvezo, se vrnila domov in bila tako srečna, da ni mogla zdržati od veselja.

»Sem v stanju, kakor če bi danes prejela sveti krst. Jutri bom šla k obhajilu.«

To je bilo 31. decembra. Naslednjega dne, na novega leta dan, se je po ob-

hajilu vrnila domov in vzkliknila: »To je bilo obhajilo! Takega obhajila še nisem opravila; vredno je več kot vsa obhajila vsega mojega življenja.« Sedla je na divan sredi sobane, ob katerem je stala velika vaza s cvetlicami. Na mizi je bilo vse pripravljeno za zajtrk. Povabili so nekaj sorodnikov z njihovimi otroki, ki so se nedaleč od tam veselo igrali. Nenadoma je markiza rekla služabnikom: »Odprite naoknice. Tako temno je.«

»Vse so na široko odprte, gospa markiza.«

»Odprite jih vendar, vam pravim. Nič se ne vidi.«

Služabniki so ji znova zatrdili, da je vse odprto,

»Pa vendar … pa vendar … « Obrnila se je k možu in kakor razsvetljena od nenadne misli smehljaje se dejala: »Angelo (tako je bilo ime možu), Angelo, zdi se mi, da umiram, zdi se mi, da umiram!«

To so bile njene zadnje besede. Umrla je brez posebne bolečine, ne da bi najmanj spremenila izraz obraza. Presveta Devica Marija Pomočnica je držala svojo obljubo. V pismu, ki ga je markiz pisal don Bosku, da bi ga obvestil o ženini smrti, je tudi zapisano: »Ne jočem zaradi te smrti, kot če bi bila kaka nesreča, temveč se zahvaljujem presveti Mariji Pomočnici za to izredno milost.«

Don Rua in don Francesia sta potrdila ta dogodek. Moramo še povedati, da so se točno izpolnile tudi druge prerokbe, ki jih je don Bosko napovedal v Rimu.

60.
POGLAVJE

Civiltà Cattolica leta 1905 se spominja teh dni – Don Boskov odhod iz Rima – Razpošlje okrožnico, natisnjeno v Rimu, ki naj bi jo ponatisnili v Turinu – Mons. Emilijan Manacorda sporoča vitezu don Boskov odhod iz Rima – Ganljivo slovo v palači Vimercati in na železniški postaji – Prihod v Fermo in sprejem pri kardinalu nadškofu – Pesem gojenca Dominika Svampa v semenišču – Kardinal želi, da ga don Bosko blagoslovi – Pol dneva v Forliju – En večer v Bologni – Prihod v Turin – Praznik sv. Frančiška Saleškega – Odlikovanja svetega očeta za nekatere dobrotnike oratorija in nove cerkve – Okrožnica, ki naznanja odpustke, ki jih je sveti oče podelil don Boskovim dobrotnikom – Hvaležen odgovor na poročilo okrožnice

O odhodu don Boska iz Rima je don Francesia leta 1905 izdal knjižico in opisal dogodke, ki se jih je še spominjal. Vse, kar je napisal, se ujema z vsebino pisem iz leta 1867, zlasti v izrednem prepričanju o njegovi svetosti že v tistem času. Civiltà Cattolica z dne 2. septembra 1905, ki naznanja knjižico don Francesie, pravi naslednje:

»Dva meseca z don Boskom v Rimu. To je majhna knjiga, ki pa jo človek bere z zadovoljstvom, zlasti mi, ki poznamo Rim, kakršen je bil pred 30 leti. Pravi užitek je znajti se pred tem svetom, ki je skoraj popolnoma izginil, vendar pa ves živ v občudovanju don Boska. Za nas, ki smo osebno poznali tega velikega Božjega služabnika, je bil to neke vrste sladek čar, ki nas potrjuje v visokem spoštovanju don Boska in prihaja iz naših tesnih stikov z njim, zlasti še iz njegovega mističnega življenja ter (kolikor nam je to dovoljeno reči) mističnega in čudežnega.«

Nadaljujmo pripoved. Potem ko se je 26. februarja vrnil od družin Altieri in Vitelleschi, je prišel v gostoljubno hišo grofa Vimercatija in se zadnje ure svojega bivanja v Rimu z njim zadrževal v pogovoru. Vdal se je prošnjam družinskih

članov in se dal fotografirati v položaju, ko blagoslavlja don Francesio, gospoda hišnega upravitelja Pardinija in njegovega sina, ki klečijo pred njim. Zdi se, da se je razširila govorica, da je ta fotografija v prodaji. V resnici pa so naredili samo nekaj fotografij in jih razdelili med znance in dobrotnike. Meseca julija so že prišla v oratorij pisma s prošnjo, da jim jo pošljejo. Odgovorili so, da jih nimajo.

Posebno prisrčni in ganljivi so bili pogovori med grofom in don Boskom, ki je tudi te zadnje ure sprejemal na pogovor ljudi, ki so si to želeli. Neki duhovnik, ki ga je don Bosko sprejel na predvečer odhoda iz Rima, mu je nekaj dni pozneje pisal v Turin:

Visoko spoštovani gospod Janez! Rim, 8. marca 1867

Med vašim bivanjem v Rimu sem bil nekega dne sprejet na pogovor z vami in sem vam povedal razlog, zakaj sem prišel k vam. Ker sem v Rimu zaradi študija, sem vas prosil, da bi prosili Gospoda za milost, da bi se mogel naučiti znanja, ki je potrebno za opravljanje duhovniške službe. Rekli ste mi, da naj se priporočim materi Božji Mariji z vzklikom Sedež modrosti, prosi zame, kakor tudi, da naj bi vsak dan v čast sv. Jožefu zmolil en očenaš. Isto ste mi ponovili naslednjič, ko sem vas obiskal, prav na predvečer vašega odhoda iz Rima. Jaz sedaj v svoji nevrednosti opravljam omenjene pobožne vaje; začel sem mesec na čast sv. Jožefu in upam, da bom z Božjo pomočjo dosegel zaželeno milost. Poleg tega sem vam pisal to pismo, oprostite mi, da sem si upal narediti kaj podobnega, z namenom, da bi vas prosil, da bi vi prosili Boga za potrebno luč, da bi mogel opraviti svoj bogoslovni študij. Da, predragi sobrat, bodite tako dobri in mi storite to. Prosite, da bi prejel to milost, ki si jo tako zelo želim. Polagam vse zaupanje v vas s prepričanjem, da so vaše molitve pri Bogu na poseben način učinkovite. Naj vam vnaprej povem, da vam bom še večkrat pisal, dokler ne bom dosegel milosti, ki si jo tako zelo želim. Obljubljam vam, da bom v sveti daritvi, ki jo vsak dan opravljam, prosil za vas. Ponižno vam poljubljam roko in se imam v globokem spoštovanju za ponižnega in vdanega služabnika.

duh. Martire Stalloni

P. S.: Bodite tako dobri in mi odgovorite na to moje pismo. Stanujem v Via San Ignazio, št. 23., IV. nadstropje.

Božji služabnik se je odpravil na železniško postajo v spremstvu mons. Emilijana Manacorde, kateremu je izročil okrožnico za dobrotnike, natisnjeno v Rimu, ki naj bi jo odposlal v Turin. Ko je mons. Manacorda izpolnil naročilo, se ni čutil sposobnega, da bi opisal odhod Božjega služabnika.

Veleugledni gospod vitez!

Pišem vam nekaj vrstic po naročilu našega dragega don Boska. Imam še vse otečene oči od joka ob slovesu.

Včeraj zvečer ob osmih nas je zapustil tukaj v Rimu kakor zapuščene in žalostne sirote, ko smo ga videli odhajati. Vaša uglednost dobro ve, kaj je njegovo bivanje v Rimu

pomenilo za nas Rimljane. Zmagovalec pri Magenti z vsemi svojimi baterijami je v primerjavi z don Boskom pravi pritlikavec. Rimsko plemstvo, ki se je mešalo s preprostim ljudstvom in klečalo na kolenih pred don Boskom, da bi prejelo blagoslov, ne bo dalo čakati v predsobi kralja poredneže, da bi sedel na njegovo stran, stran velikega Boga. Oh, kako silno mogočna je moč don Boskove kreposti.

Rad bi opisal prizor njegovega odhoda, vendar ne morem, kajti moje srce ne prenese tega. Don Francesia vam bo vse povedal.

Pošiljam vam natisnjeno don Boskovo pismo, da ga takoj ponatisnete.

Slišim govoriti, da bi želeli prodajati don Boskove fotografije. Ne bi rad vplival na kogar koli, toda iz ljubezni in spoštovanja, ki ju čutim do tega našega očeta, si dovoljujem reči, da se mi to ne zdi primerno, da, v tem trenutku celo nespoštljivo, in rad bi, da bi tudi vi z menoj delili isto mnenje. Tukaj v Rimu bi to naredilo slab vtis.

Rim, 27. februarja 1867 *MANACORDA*

Na žalost so zlonamerneži, kakor bomo videli, bili še vedno na preži. Istega dne je pisal tudi don Francesia.

Predragi vitez! *Fermo, 27. februarja 1867*

Komaj včeraj zvečer sva zapustila Rim in po srečnem, rekel bi prijetnem potovanju sva prišla v Fermo. Obiskala sva njegovo eminenco. Gre mu dobro. Tudi njegovemu tajniku in drugim članom družine gre dobro. Sprejeli so naju izredno ljubeznivo. Najino srce je še v Rimu.

Predvsem morate vedeti, da sva namesto v ponedeljek zvečer, kakor je bilo določeno, odpotovala en dan pozneje. Pred postajo se je zbrala nepregledna množica ljudi. Veliko jih ni moglo prenesti žalostnega slovesa in so odšli, potem ko so naju pozdravili z gibom in pogledi, saj jih je don Bosko s svojim obiskom osrečil. Ob slovesu od grofa ni bilo mogoče zadržati solz. Ubogi starček! Pokleknil je pred don Boskom na kolena in ga kakor otrok prosil blagoslova. Tudi on je bil do skrajnosti ganjen. Če se je ob drugih podobnih priložnostih lahko obvladal, mu tokrat ni uspelo. Jokal se je in to tako zelo, da ni mogel niti govoriti. Obema se je zdel čas, ko sta se mogla videti, prekratek.

Pri vlaku ganjenost ni bila nič manjša. Družina Vitelleschi, Villarios itn. so žalostni pričakovali don Boska. Stopila sva na postajo. Srce jim ni dalo, da bi govorili ali se poslavljali. Čez nekaj časa sva morala vstopiti v vagon. Don Bosko je globoko ganjen šel naprej. Večina jih je jokala in se mu priporočala, da bi se jih spominjal. Ko so potniki opazili tako izredno zanimanje za tega človeka, so gledali z oken in radovedno vpraševali, kdo bi bil ta duhovnik, ki ga vsi tako častijo.

Malo pred žvižgom so prijatelji želeli od don Boska blagoslov. Pokleknili so tam javno, izpostavljeni sramotenju, in ga zadnjikrat prejeli. Da bi le za vedno ostal z njimi obilen Božji blagoslov.

Vlak je odpeljal. Bila je noč in v tišini sva slišala udarce koles in sopihanje lokomotive, ki so nas vedno bolj oddaljevali od tako dobrohotnih in ljubljenih oseb in predmetov. Jaz

sem sklonil glavo, si zakril obraz in se delal, kakor da spim, v resnici pa sem jokal. Don Bosko je bil žalosten, vendar dosti manj kot jaz.

Bližala sva se domu in v soboto dopoldne ob pol dvanajstih bova v Turinu.

S kakšnim veseljem bom tedaj objel vas in vse tiste, ki bodo mogli priti don Bosku naproti. Čeprav je najina prtljaga polna odpustkov, spregledov itn., pa prav nič ne popuščajo v svoji teži. Pošljite zato na postajo koga, ki bo imel toliko krščanske ljubezni, da nama bo pomagal nositi.

In v Rimu? Koliko bogastvo srčnih vezi je don Bosko pustil tam! Ljudje vseh vrst, tudi poslanik Španije z vsem osebjem ga je prišel obiskat. Prav tako je želel biti sprejet pri don Bosku francoski konzul z vso svojo družino. Poslanik je prav tako prosil za sprejem, vendar ga don Bosko ni mogel sprejeti.

Vse drugo, stvari in novice, vam bom povedal ustno. Govoril vam bom o načrtih rimskih matron glede don Boska in njegove cerkve. Oltar grofa Bentivoglia lepo napreduje in bo veličasten. Rimske dame se navdušujejo za en oltar in prav tako bi gospodje radi storili svoje.

Do svidenja v soboto dopoldne.

duh. J. K. Francesia

Don Bosko je ob pol enajstih prišel v Fermo, kjer je ostal ves dan do popoldneva naslednjega dne. Kardinal De Angelis je bil ves iz sebe in mu je nenehno govoril: »Slišal sem, da ste v Rimu dosegli velikanski uspeh.« Don Bosko je odvrnil s šalo, kajti v vseh okoliščinah je bil isti don Bosko, to je ponižen.

Zjutraj 28. februarja je maševal v semenišču, pridigal in delil sveto obhajilo. Po maši so ga gojenci počastili v svojih razredih. En gojenec iz spalnice sv. Alojzija je prebral in potem izročil pesnitev s svojim podpisom.

Ob obisku don Janeza Boska

Anakreontska

Pozdravljen, Janez!
Sin naše tople ljubezni.
Kakšna radost in veselje
napolnjujeta naša srca!

Sedaj ko občudujemo tvoj
mili in ljubeznivi obraz,
sedaj, ko smemo poljubiti
tvojo roko, mislimo:

Dostikrat je prišel do nas
glas tvoje slave
in z njo se je še bolj prižgala
v nas želja, da bi te spoznali.
In končno so bile zadoščene

naše goreče želje,
končno te moremo gledati
in slišati tvoj glas.

Kakor v mirni noči
občudujemo luno,
v katere sijaju
žari jasnost svetlobe.

Kakor je sestavljena lepota
mavrice iz različnih barv,
kakor izza oceana
vzhaja prijazna Danica,

tako mil in ljubezniv
je tvoj nasmeh,
v katerem se blešči luč
prihajajočega paradiža.

Zato sprejmi našo radost,
sin naše goreče ljubezni.
Naj ti bo všeč
radost naših prsi.

In za slovo se
nasmehni in blagoslovi otroke!
Saj ne zahtevajo drugega,
kot da jih osrečiš.

Dominik Svampa, konviktovec
Spalnica sv. Alojzija, 28. februarja 1867

Božji služabnik je dragemu pesniku šepnil besedico na uho, ga milo pogledal in mu dal majhno svetinjico. Ta je pozneje postal škof v Forlíju, nato nadškof v Bologni, zatem kardinal. V Bologni je pripravil prvi salezijanski svetovni kongres, se udeležil tretjega v Turinu pred kronanjem svete podobe Marije Pomočnice in je tisto svetinjico z neizmerno ljubeznijo hranil vse življenje.

Aprila 1895 je njegova eminenca kardinal Dominik Svampa ob odprtju 1. svetovnega salezijanskega kongresa v Bologni pred slavnostnim zborom dejal:

»Zame je spomin, dovolite mi, da vam to povem, in spoštovanje do don Boska in njegovega dela tesno povezan s prvimi leti mojega življenja. Začelo se je, ko sem kot petnajstleten fant imel srečo, da sem se srečal s tem izrednim človekom, slišal njegov mili glas in njegove besede, prejel iz njegovih rok sveto evharistijo in blagoslov in majhno svetinjico, ki jo še sedaj nosim obešeno okoli vratu.«[31]

31 Prim. Atti del Congresso, str. 40.

Ko je bil deset let pozneje naprošen, da bi napisal aprila 1905 eno stran za Salezijanski vestnik za Marijin mesec maj, je med drugi zapisal naslednje:

»Spominjam se in se bom vedno spominjal svetega ganjenja, ki sem ga kot mlad komaj petnajstleten konviktovec semenišča v Fermu imel srečo občutiti, ko sem prvič videl velikega apostola krščanske pedagogike, ki je zasnoval v Italiji svoje vzgojno delo za rešenje ubogih otrok in širokih ljudskih množic. Don Bosko ni bil paradni govornik, temveč je s svojo preprosto, družinsko besedo, polno duha Jezusa Kristusa, vezal nase srca poslušalcev. Potem ko je daroval sveto mašo in nam razdelil sveto obhajilo v kapeli našega semenišča, nam je naslovil nepozabno prijeten nagovor. Govoril nam je, kakor govori oče svojim otrokom, ne in sublimitate sermonis (vzvišenosti nagovora), temveč v ostensione spiritus (razodevanju duha), in mi smo željno pili njegove besede, ki so čiste prihajale iz njegovega duhovniškega srca. Priporočil nam je dve stvari: pobožnost do zakramentalnega Jezusa in do naše nebeške matere Marije. In da bi nam njegovi nauki ostali bolj globoko vtisnjeni v spomin, je prišel v šest spalnic, na katere smo bili razdeljeni, se z nami od blizu pogovarjal in nas navduševal, da bi bili krepostni in dobri pod materinskim plaščem Marije Pomočnice. Preden se je poslovil, je vsakemu podaril svetinjico matere Božje Marije, ki smo jo vsi v svetem navdušenju poljubljali, kakor smo tudi spoštljivo poljubljali njegovo roko, iz katere smo prejemali svetinjice. Nato smo pokleknili na tla, ga prosili za sveti blagoslov in ga tudi prejeli.

Don Boskovo svetinjico sem imel vedno nadvse rad in jo čuval v svoje varstvo in poučenje. Preteklo je že dolgo obdobje štiridesetih let in varstvo Marije Pomočnice me ni nikdar zapustilo, temveč me je podpiralo in krepilo, kolikor težje naloge so me doletele in kolikor bolj zapletene so bile življenjske okoliščine. Prav tako sem dojel in si globoko vtisnil v spomin velik nauk, da po Jezusu Kristusu nimamo večje opore na tej zemlji, niti ne najdemo nikjer tolažbe kakor v tem, da se izročimo njenemu varstvu, ki je delivka Božje milosti.«

Tudi don Bosko je ohranil vse do svoje smrti pesem, ki mu jo je prebral mladi Dominik Svampa. To je rokopis, ki ga ljubosumno čuvamo iz dveh razlogov.

Ko je prišel trenutek odhoda, je kardinal De Angelis padel pred don Boskom na kolena in ga prosil, da bi ga blagoslovil. Toda Božji služabnik se je prav tako vrgel na kolena pred kardinalom.

Ta je nadaljeval:

»Postaral sem se. Ne bova se več videla na tej zemlji. Zato me, don Bosko, blagoslovite.«

»Jaz naj vas blagoslovim! Jaz, ubogi duhovnik, nikdar!«

»Seveda me boste blagoslovili.«

»Kako vendar? Jaz ubogi duhovniček naj blagoslovim kardinala, škofa, kneza Cerkve? Vi morate blagosloviti mene.«

»Če pa je tako, glejte, don Bosko, tisto mošnjo? In mu jo je pokazal. »Ni dosti v njej, toda če me boste blagoslovili, vam jo podarim za vašo cerkev. Sicer pa ne.«

Don Bosko se je za trenutek zamislil, potem pa zaključil: »Če je pa tako, vas bom blagoslovil. Vaša eminenca nima potrebe po mojem blagoslovu, jaz pa potrebujem vaš denar.« Vstal je in ga blagoslovil.

Po odhodu iz Ferma je don Bosko ob pol polnoči prišel v Forlí. Tamkajšnji škof, velik prijatelj grofa Vimercatija, je želel spoznati Božjega služabnika in je zato dal vedeti grofu svojo željo. Don Bosko je imel za primerno, da je privolil v to povabilo. Iz Ferma je pisal škofu, ob kateri uri bi prišel. Prepričan, da ga pričakujejo, je na postaji najel kočijo, ki ga je pripeljala v škofijsko palačo. Toda vrata in okna so bila zaprta. Dolgo so klicali in razbijali, pa ni prišel nihče odpret, tako da je moral iti prenočit v hotel Falcone. Tu so ga zelo spoštljivo sprejeli, ker ga je don Francesia v šali imenoval ekscelenca, in so zato uslužbenci menili, da imajo opravka s kakim prelatom.

Ko se je zdanilo, je don Bosko v spremstvu don Francesia šel maševat v slavno božjepotno cerkev Madonne del Fuoco, kjer se je spreobrnil blaženi Pelegrin Laziosi. Ko sta prosila, da bi mogla maševati, je vprašal zakristan:

»Imata papirje?«

»To je don Bosko,« je odgovoril don Francesia.

»Don Bosko iz Turina?«

»Prav on.«

To je zadostovalo. Zakristan si je dal še in še opraviti, pripravil je enega izmed najlepših mašnih plaščev, ki ga je uporabljal že Pij VII., in popeljal don Boska k častitemu oltarju Matere Božje.

Ko sta odmaševala, sta se napotila na obisk k škofu, ki je šele to jutro dobil obvestilo o don Boskovem prihodu. Z vso vljudnostjo in slovesnostjo je sprejel dragega gosta, dolgo govoril z njim in mu za enajsto uro pripravil obilno postno kosilo, ker je don Bosko moral odpotovati ob pol dveh popoldne. Monsinjor sam pa ni jedel, ker je imel navado jesti ob točno določenem času.

Don Bosko je prispel v Bologno ob tri četrt na pet in se ustavil pri markizu Malvasii. Ob treh po polnoči je nadaljeval pot v Turin, kamor je prišel okoli poldneva 2. marca.

Če bi hoteli opisati slovesen sprejem, ki so mu ga pripravili fantje, godbo in dogajanje na dvorišču, bi bila zelo dolga zadeva.

Napis, ki je visel nad vhodom v hišo, je pravil: Rim te občuduje, Turin te ljubi, kar naj bi pomenilo, da ima tam prijatelje, tukaj pa svoje otroke. Ko so v Rimu zvedeli za ta napis, je bil vzrok za veliko nasprotovanje: mnogi so pisali, da v Rimu prav tako ljubijo don Boska kakor v Turinu.

Naslednjega dne so obhajali praznik sv. Frančiška Saleškega. Popoldne so

priredili gledališko predstavo, na katero so povabili grofa Ksaverija di Collegno. Don Bosko mu je med navdušenim ploskanjem vseh fantov izročil znamenja visokega odlikovanja, ki ga je zanj izprosil pri svetem očetu.

L'Unità Cattolica je v petek 8. marca 1867 prinesla še imena drugih odlikovancev.

PIJ IX. DOBRODELNIM TURINČANOM

V želji, da bi spodbujal dobre katoličane k vztrajnosti v izpolnjevanju dolžnosti dobrega kristjana in da bi pospeševali napredek naše katoliške vere, je naš ljubljeni sveti oče odločil, da bo dal znamenja svoje očetovske naklonjenosti nekaterim Turinčanom, ki so se posebno odlikovali v dejanjih krščanske ljubezni do hiše, imenovane Oratorij sv. Frančiška Saleškega, in zlasti še pri gradnji cerkve v čast Marije Pomočnice v Valdoccu. Poleg obilnih duhovnih darov za tiste, ki so se na kateri koli način udeležili pri tem hvalevrednem podjetju, je v svoji dobroti naklonil tudi naslov Viteza sv. Gregorja Velikega gospodom markizu Dominiku Fasattiju di San Severino, vitezu Jožefu Antonu Cotti, senatorju kraljestva, vitezu Karlu Giriodiju di Monasterolo, vitezu Klemnu Scarampiju di Villanova, baronu Karlu Biancu di Barbania, vitezu Ksaveriju Provani di Collegno. Ti naslovi se lepo prilegajo tem gorečim kristjanom, ki tako hvalevredno uporabljajo svoje premoženje, kažejo s svojim zglednim krščanskim življenjem svojo vero in pripadajo slavnemu rodu prednikov.

Tiste dni, še preden se je don Bosko vrnil Turin, so tiskarji natisnili v oratoriju okrožnico, ki jo je mons. Manacorda poslal vitezu Oregli. V tisočih izvodih so jo razposlali po vsej Italiji in tudi v tujino, tako da so morali 20. marca okrožnico ponatisniti.

Velezaslužni gospod! *Turin. 1. marca 1867*

Že dalj časa sem čakal na priložnost, da bi dal zunanje znamenje svoje občutene hvaležnosti vsem uglednim dobrotnikom, ki so s svojimi materialnimi in moralnimi sredstvi prišli na pomoč dobrodelnim ustanovam, ki mi jih Božja previdnost brez kakršne koli moje zasluge izroča v varstvo v korist uboge in nevarnostim izpostavljene mladine. Ta zaželena priložnost se mi je ponudila 12. preteklega januarja, ko me je sveti oče sprejel v zasebno avdienco. Kleče ob njegovih nogah sem prosil za naslednje usluge:

1. Poseben blagoslov za tiste družine, ki so na kakršen koli način in v kakršni koli meri sodelovale pri vzdrževanju oratorijev s svojo dobrodelnostjo, zlasti še tiste, ki so podpirale loterijo, katere dobiček je namenjen dokončanju cerkve Marije Pomočnice, ki jo gradimo v Turinu v mestni četrti Valdocco.

2. Istim dobrodelnim članom popolni odpustek vsakokrat, ko bodo po zakramentalni spovedi prejeli sveto obhajilo.

3. Popolni odpustek v trenutku smrti.

Sveti oče je v svoji zares očetovski dobroti pohvalil vse dobrotnike in jim iz vsega srca podelil zgoraj naštete usluge z naročilom, da to sporočim vsem tistim, ki se jih to tiče.

Medtem ko izpolnjujem to prijetno nalogo, vas prosim, da bi sprejeli to novo znamenje dobrote vrhovnega poglavarja Cerkve skupaj z znamenji moje najgloblje hvaležnosti.

Prepričan, da bomo mogli letos z vašim velikodušnim sodelovanjem odpreti zaželeno stavbo Božji službi, vam zagotavljam, da ne bom pozabil prositi Boga, da bo z nebeškimi blagoslovi v času povrnil vaše žrtve in vam nekoč v večnosti naklonil neizmerno trajno srečo.

Najvdanejši služabnik DUH. JANEZ BOSKO

To okrožnico so vsi sprejeli v vednost z veliko hvaležnostjo. Poštni sel je prinašal don Bosku zahvalna pisma, ki so v večini primerov izražala ista čustva hvaležnosti Božjemu služabniku. Grofica Karolina Lützow, prijateljica markize Vitelleschi, katere družina uglednih diplomatov si je dolga leta dopisovala z oratorijem, je v francoskem jeziku pisala vitezu Oregli iz San Vita pri Turinu, kjer je imela navado prebiti nekaj mesecev v letu:

»S čustvom globoke hvaležnosti in ganjenosti sva moja mati in jaz včeraj prejeli don Boskovo okrožnico iz Turina z dne 1. marca.

Obračam se na vas, da mu izrečete mojo najglobljo hvaležnost za neprecenljive milosti, ki jih je izprosil od svetega očeta. Moja mati mi naroča, da mu izrečete v njenem imenu njeno zahvalo. Imava se za srečni, ker naju je don Bosko vključil v število tistih, za katere je izprosil popolni odpustek in blagoslov svetega očeta. Blagoslavljali bova don Boskovo ime in prosili Gospoda, da mu povrne za tako veliko uslugo s svojim blagoslovom.«

Iz Sardinije je teolog Filip Campus, kanonik, župnik v Sassariju, takole pisal don Bosku:

»Z zadnjo pošto sem prejel natisnjeno pismo, v katerem sodelavcem pri loteriji sporočate duhovne darove njegove svetosti papeža. Tako jaz kakor drugi družabniki tega svetega dejanja smo vam iz srca hvaležni.

Če menite, da me morete za kaj koristnega uporabiti, vas prosim, da izkoristite mojo ubogo osebo v vsem, kar bi moglo biti v večjo Božjo slavo, za zmago Cerkve in korist bližnjega.

Priporočam se vam v molitev. Vedno se z veseljem spominjam dneva, ko sem imel srečo, da sem vas poznal. Nikdar ne bom pozabil Oratorija sv. Frančiška Saleškega in prosim Gospoda za priložnost, da bi z dejanji pokazal svojo pripravljenost za pomoč tej dobrodelni ustanovi.«

V pismu grofice Virginije de' Cambray Digny iz Firenc z dne 12. aprila je bilo mogoče brati:

»Tisoč in tisočkrat se zahvaljujem za vaše dragoceno pismo in tolažilen spomin, ki mu je dodan; spomin, ki ga bom hranila vse svoje življenje kot dokaz vaše velike naklonjenosti do mene, ki sem vsega tega nevredna.

Zelo sem vam hvaležna, da ste se pri svetem očetu spomnili moje hčerke, in sem prepričana, da bo njegov blagoslov prispeval k temu, da bo koristno prejela prvo obhajilo.

Izročam vam najgloblje izraze spoštovanja gospe Hieronime Uguccioni, ki sem jo videla danes zjutraj in ki me je prosila, naj vas opozorim, da je ne bi pozabili v svojih molitvah. Isto priporočilo ponavljam tudi za vse člane naše družine in zame.«

61.
POGLAVJE

Don Boskova konferenca salezijancem: darovi in odpustki svetega očeta – Don Boskov nagovor fantom: ljubezen Pija IX. do oratorija; vrednost popolnega odpustka; papeževa slika z njegovim lastnoročnim podpisom – Naročilo ravnatelju v Lanzu, da se zahvali za pismo, ki so ga don Bosku njegovi gojenci poslali v Rim, in jim zagotovi naklonjenost, ki jo čuti do njih – Pust – Molitve za nekega pokojnega gojenca – Don Bosko govori o Rimu; hudič in blagoslovljena voda – Napoved življenjepisa sv. Jožefa kot priprava na njegov praznik – Postni katekizem in neki ugledni katehist – Okrožnica, ki napoveduje žrebanje loterijskih srečk in priporoča njihovo prodajo – Kaj je don Bosko storil med svojim obiskom v Bologni – Pisma, ki pričajo o naklonjenosti Rimljanov do don Boska – Don Boskovo pismo, ki odobrava odločitev nekega odvetnika – Članek v Unità Cattolica za prodajo zadnjih srečk – Priporočilna pisma raznim dobrotnikom in knezu d'Aosti za nakup srečk – Minister za poljedelstvo, industrijo in trgovino in turinska občinska uprava sprejmeta srečke, ki jima jih je poslal don Bosko – Pismo škofa iz Guastalle don Caglieru

Dne 3. marca 1867, na drugo postno nedeljo, je don Bosko po bogoslužnih obredih zbral na konferenco vse sobrate Družbe sv. Frančiška Saleškega. Bili so navzoči ravnatelj iz Lanza, don Cerruti kot predstavnik ravnatelja iz Mirabella in don Dominik Pestarino iz Morneseja. Ti trije so predstavili stanje njihovih hiš. Don Bosko je govoril o oratoriju, o svojem potovanju, o upanju, da bo sveti sedež kmalu potrdil pravila salezijanske družbe, o načrtu, da bo odprl hišo v Rimu, in o uslugah, ki jih je naklonil sveti oče.

Od papeža je dosegel vse, za kar ga je prosil. Poleg že podeljenih odpustkov je papež dal salezijanskim duhovnikom dovoljenje blagoslavljati rožne vence in svetinjice. Prav tako jim je podelil popolni odpustek ob vsaki opravljeni maši in dovoljenje, da lahko pri sebi hranijo in prebirajo prepovedane knjige. Ta do-

voljenja so bila osebna in so veljala samo za tiste, ki so tiste dni bivali v hiši. In kakor da to še ni bilo zadosti, je iste odpustke in darove podelil tudi zavodoma v Mirabellu in Lanzu.

Don Bosko je vsem svojim sinovom prinesel tudi križ, ki ga je blagoslovil sveti oče, s 400 dnevi odpustka vsakokrat, ko bi križ poljubili ali ga dali poljubiti drugim, in končno še popolni odpustek tistim, ki bi ga poljubili v smrtni uri.

Potem ko je vse to povedal salezijancem, je z dušo, polno ljubezni do svetega očeta in do svojih fantov, tem govoril po večernih molitvah. Naj naštejemo misli, ki jih je povedal zbrani skupnosti:

Pij IX. me je vprašal: »Me imajo vaši fantje zares radi?«

»Sveti oče! Če vas imajo radi?« sem mu odgovoril. »Vedno vas nosijo v svojih srcih. Vaše ime je povezano z imenom našega gospoda Boga.« Velik papež! V njegovih tegobah, v njegovi žalosti, medtem ko si nekateri kristjani upajo bojevati se proti njemu, mu je v veliko uteho, ko sliši, da ga imate vi radi.

Se spominjate miloščine 400 lir, ki jih je poslal v oratorij pred kratkim časom z besedami: Reven oče svojim revnim otrokom? Toda on vam je hotel dati še drugačne dokaze svoje ljubezni do vas in vam je podelil, česar skoraj nikdar nikomur ne podeli. Don Bosko ga je prosil za popolni odpustek vsakokrat, ko boste pristopili k svetemu obhajilu, in k temu še odpustek in articulo mortis (v trenutku smrti), četudi ni v bližini nobenega duhovnika, ki bi imel pravico dati papeški blagoslov; poleg tega še popolni odpustek enkrat na mesec ob vaji za srečno smrt.

Ko sem ga prosil za vse te milosti, se je papež za trenutek zamislil in ostal brez besede. Nato je vzkliknil: »Naredimo silo naši oblasti. Do sedaj še nisem nikomur podelil tega, kar vi prosite. Toda vam to podeljujem.«

Ker pa sem dvomil, ali je papež dojel vsebino celotne moje prošnje, sem dodal: »So te milosti samo za nekatere? Hočem reči, ali samo za člane salezijanske družbe ali tudi za njihove gojence?«

Pij IX. je odgovoril: »Če naj to podelim nekaterim, zakaj ne potem vsem?« In tako so v tem zajeti vsi fantje, ki sedaj bivajo v naših hišah. Koliko dragocenih darov nam je poklonil papež!

Toda vi boste vprašali, kaj pomeni popolni odpustek.

To pomeni, da ko se boste dobro spovedali, vam ne bodo samo odpuščeni grehi, temveč vam bodo, potem ko boste prejeli sveto obhajilo, odpuščene časne kazni v vicah, ki ste si jih zaslužili z grehom. Časna kazen je odpuščena z odpustkom. Prejemajte zato pogosto sveto obhajilo. Kaka sreča, da lahko poravnamo svoje dolgove z Gospodom!

Zato, dragi sinovi, nikdar ne pozabite, da vas ima papež rad. Zato naj iz vaših ust nikdar ne pride beseda, ki bi ga mogla žaliti; vaša ušesa naj nikdar brezbrižno ne poslušajo krivice in obrekovanja proti njegovi sveti osebi; vaše oči naj nikdar ne berejo knjig ali časopisov, ki si upajo onečaščati dostojanstvo Kristusovega namestnika na zemlji.

Končno naj vam povem, da smo vam pripravili spomenico, ki naj vas spominja na ljubezen in prednosti, ki vam jih je naklonil papež. To spomenico si bo lahko vsak kupil za majhen denar.

»Koliko bo stala ta spomenica?« me boste vprašali.

Pet soldov in 25 centov.

Lepa slika Pija IX., povzeta po fotografiji, ki ima na hrbtni strani napisane vse milosti, ki jih je podelil papež. V nekaj dneh bodo te slike natisnili in dali v prodajalno, kjer jih boste lahko kupili.

To je bil don Boskov govor. Vsi so veselo zaploskali in naslednje dni pridno kupovali spomenico. Slika je predstavljala Pija IX., kako stoje deli blagoslov. Pod sliko je bil posnetek papeževega podpisa, ki ga je sveti oče dal na podobo, ki jo je on dal v podpis papežu.

I*nitium sapientiae timor Domini - subjugate intellectum vestrum* (Začetek modrosti je božji strah – podvrzite Bogu svojo pamet).

Pius P. P. IX.

Na hrbtni strani je slika nosila naslednji napis:

N. S. Pij IX.
srečno vladajoči

je v avdienci 12. januarja 1867 podelil fantu .....
1. Svoj posebni apostolski blagoslov.
2. Popolni odpustek vsakokrat, ko bo spovedani prejel sveto obhajilo.
3. Popolni odpustek ob smrtni uri.
Turin, 4. marca 1867 *duh. Janez Bosko*

Don Bosko je na poti domov pogosto mislil na gojence zavoda v Lanzu, ki so mu v času njegovega obiska v Rimu poslali nadvse ljubeznivo pismo, ki so ga vsi podpisali, vendar nanj niso dobili odgovora. Zato je ravnatelju, ki je prišel na praznik sv. Frančiška Saleškega in na konferenco, naročil, naj se čim prej vrne med svoje fante in jim ponovi čustva, ki jih je izrekel gojencem oratorija, in mu svetoval, kaj naj še posebno poudari in doda. In v Lanzu je ravnatelj 4. marca takole govoril svojim gojencem:

Dragi sinovi! Danes sem zato tukaj, da izpolnim naročilo, ki mi ga je dal don Bosko in me pooblastil, da govorim v njegovem imenu. Don Bosko se vas vseh prisrčno spominja. Rekel mi je, da vedno misli na vas, ker ste mu globoko v srcu. V njegovih molitvah imate vi prvo mesto in pri povzdigovanju pri sveti maši prosi Jezusa, da vas blagoslovi. V njem prevladuje želja, da bi se čim prej vrnil med vas, bil deležen vaše druščine in se veselil ob vašem zadovoljstvu. Saj ste vendar njegovi sinovi in kako naj vas potem ne ljubi? Ko je v Rimu vstopal v pozlačene sobane knezov in med cvet rimskega plemstva, se je pogo-

vor vedno sukal okoli vas, ki ste njegova radost in krona. Če se je v vatikanskih sobanah pogovarjal s kardinali in drugimi prelati, mu je bilo v zadovoljstvo, da je pripovedoval o vaši pristni pobožnosti, o vašem lepem vedenju v cerkvi in o vašem pogostem prejemanju zakramentov. Sveti oče ga je večkrat poklical k sebi in želel, da bi njemu v zadoščenje pripovedoval, kako ste dobri kristjani in zvesti sinovi Cerkve. Don Bosko je obiskal veliko zavodov in se med ploskanjem veselil, ker se mu je zdelo, da v teh obrazih vidi vaše in v teh glasovih sliši vaše.

Prav tako mi je don Bosko zagotovil, da vas je več kot enkrat obiskal v duhu, se z vami sprehajal po hodnikih, obiskoval vaše spalnice, opazoval vaše vedenje in da vam bo ob svojem prihodu v Lanzo povedal, kaj vse je videl.

Nikar ne mislite, da se je vrnil iz Rima praznih rok. Nikakor ne. Vsem je prinesel prelep dar - svetinjico in mogoče rožni venec, ki jih je blagoslovil papež v spomin na njegovo potovanje v Rim. Še več. Ko bo prišel osebno v Lanzo, vam bo izročil listino, na kateri so zapisani duhovni darovi, odpustki in blagoslovi svetega očeta. Iz vsega tega lahko razberete, kako zelo vas ima don Bosko rad.

Zelo mu je bilo hudo, da vam ni mogel odgovoriti na pismo, ki ste mu ga pisali in ki mu je bilo v veliko zadoščenje. Naročil je don Francesii, da vam odgovori v njegovem imenu. Toda ta je zaradi toliko obveznosti pozabil na naročilo. Pisal je fantom v oratoriju, v Mirabellu, toda Lanzo mu je ušel. Zato bo don Bosko popravil to neprijetnost in vam osebno pisal. Nikakor noče, da bi njegovi dragi sinovi v Lanzu bili puščeni vnemar.

Vam je prav? Veste, zakaj vas ima don Bosko tako zelo rad? Vi vsi imate dušo, ki je bila odrešena s krvjo Jezusa Kristusa, vi vsi ste določeni, da boste knezi v nebesih in nekega dne boste, če si boste to zaslužili, prebivali tam v družbi angelov in presvete Device Marije. Pogum torej! Ljubite don Boska in ljubite svoje duše.

Vse to se je dogajalo v pustnem času. Z razvedrilom in gledališkimi predstavami so se menjavale prijetne pobožne vaje. Don Bosko je v veselje toliko dečkov, ki so mu želeli odkriti svoje srce, ponovno zasedel svoje mesto v spovednici. V torek 5. marca so opravili vajo za srečno smrt, in očenaš za tistega, ki bo med nami prvi umrl, je veljal za gojenca Ciprijana Foglianija iz Santa Domenice (Švica). Prav tega dne je umrl na svojem domu in njegov župnik je en mesec pozneje pisal don Bosku:

Velečastiti gospod don Bosko! Santa Domenica, 15. aprila 1867

Preteklo je že mesec dni, ko sem vam želel in bi vam moral pisati. Ciprijana Foglianija ni več. Nekaj dni potem, ko se je vrnil domov, je moral leči v posteljo, iz katere ni več vstal, razen ko so ga odnesli k pogrebu. Ves čas svoje dolge bolezni je kazal znamenja krščanske vdanosti v Božjo voljo, ne da bi tožil zaradi velikih bolečin v trebuhu. Njegova vsakdanja molitev h Gospodu in preblaženi Devici Mariji se je glasila: Če se z ozdravitvijo lahko zveličam, me ozdravita; v vsem pa naj se zgodi sveta Božja volja. - Prejel je vsa tolažila svete vere. Med svojo boleznijo se je večkrat spovedal in njegova zadnja spoved je

bila četrt ure pred smrtjo. Medtem ko sem jaz molil naprej molitve za umirajoče, jih je on spremljal v duhu in gibal ustnice, in medtem ko je umiral, je večkrat poljubil sveti križ v veliko duhovno spodbudo vsem, ki so v velikem številu prihiteli k njegovi smrtni postelji. Smrt tega dobrega fanta je napravila tako globok vtis na tukajšnje prebivalce, da smo le s težavo opravili mašo zadušnico, čeprav je bila cerkev polna ljudstva. Umrl je 5. marca 1867, star 14 let.

fra Prudencij, kapucin iz Cavallermaggiore, župnik pri Santa Domenici

Po pustu je Božji služabnik več zaporednih večerov pri večernih govorih pripovedoval o stvareh, ki jih je videl in doživel v Rimu: o bazilikah, grobovih mučencev, amfiteatrih, spomenikih na velike čudeže. Iz vsega je znal potegniti duhovno misel, ki je pomagala posvečevati postni čas. Od teh nagovorov se je ohranil samo eden, z dne 7. marca.

Pri sv. Petru v Vatikanu je zares prelep kropilni kamen z blagoslovljeno vodo. Korito podpira skupina, ki predstavlja skušnjavo. Tu je strašen hudič z rogovi in repom, ki hoče ujeti nekega mladeniča. Revež beži, vendar je blizu nevarnosti, da bi padel v kremplje te odurne pošasti. Med obupnim krikom dvigne roke in pomoči prste v blagoslovljeno vodo. Hudič se prestraši in si mu ne upa približati.

Blagoslovljena voda, predragi sinovi, nam pomaga, da odženemo skušnjave. To je tudi povedano v ljudskem izražanju, ki nakazuje hiter pobeg: Beži kakor hudič pred blagoslovljeno vodo.

Zato se v skušnjavah in zlasti še, ko prihajate v cerkev, pokrižajte z blagoslovljeno vodo, ker vas prav tukaj čaka hudič, da bi vam ukradel sadove molitve. Znamenje svetega križa odvrne hudiča za kratek čas, znamenje svetega križa z blagoslovljeno vodo pa za dolgo. Sveta Terezija je nekega dne imela skušnjave. Pri vsakem hudičevem napadu je naredila znamenje sv. križa in skušnjava je prenehala, vendar se je vrnila nekaj pozneje. Končno se je svetnica utrujena od nenehnega boja pokropila z blagoslovljeno vodo in hudič je moral oditi z repom med nogami.

Ko se je bližal praznik sv. Jožefa, je Unità Cattolica v torek 12. marca 1867 objavila naslednji oglas:

»Življenje sv. Jožefa, sestavljeno na osnovi priznanih pisateljev, z devetdnevnico kot pripravo na praznik. - Tiskarna Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu. - Ta knjižica poleg tega, da je dragocena, ker nam prinaša poročilo o življenju vsem nam dragega svetnika, omogoča tudi globljo in prijetno pobožnost do njega. Vsak lahko žrtvuje 25 centov in s tem malim izdatkom bolje spozna za Marijo našega najmogočnejšega priprošnjika pri našem Odrešeniku Jezusu Kristusu. Ker je delce izšlo pri Katoliškem branju, ki ga ureja duhovnik Bosko, je to zadostno zagotovilo veljavnosti in duhovne koristi, ki jih bo deležen tisti, ki jo bo prebral.

Medtem se je 11. marca začel postni katekizemski pouk. Tukaj naj omenimo, da smo večkrat videli mladega Avguština Richelmyja, študent liceja, kako

je v naših oratorijih, obdan z veliko množico ubogih delavskih fantov, razlagal katekizem. Njegov prihod je pomenil vedno bogat dar v nabiralniku oratorija. Dostikrat je povedal tudi razlog: »Želim, da bi v nedeljo dobili vsi, ki pridejo, kostanj. Tukaj imate denar v ta namen.« To je bil denar, ki so mu ga dajali njegovi starši, da bi ga uporabil po svoji volji. Toda že do takrat je bilo njegovo največje veselje, če je mogel osrečiti turinsko mladino, ki je obiskovala oratorije.

Avguštin Richelmy, zgleden v pobožnosti, je bil vedno med prvimi v javnih šolah, gimnaziji in liceju. Po končani maturi se je odločil za cerkveni poklic.

Preden se je odločil za duhovniški poklic, se je hotel posvetovati s človekom, ki bi mu mogel pokazati Božjo voljo. Mi vemo, da ko so z don Boskom govorili o novem gojencu našega semenišča, je on, ki je bil navajen, da je prejemal obiske in darove od Richelmyjevih, večkrat dejal: »Boste videli, boste videli, kaj bo nekoč iz našega krepostnega klerika.« In srečna napoved se ni mogla bolje uresničiti kot tako, da je ta klerik postal kardinal nadškof v Turinu.

Sredi skrbi za katekizem don Bosko ni pozabljal na druge obveznosti in tudi ne na loterijo, ki jo je bilo treba speljati do konca. Že prve dni meseca je dal natisniti in razposlati še eno okrožnico.

Velezaslužni gospod!

Sedaj ko se zadeva z našo loterijo, ki sem jo večkrat priporočil vaši dobrodelni uglednosti, približuje koncu, vas še posebno prosim za vaše dobrohotno sodelovanje.

Javni dogodki prejšnjega leta so nam zaustavili razprodajo srečk. Sprejmite torej dobrohotno to zadnjo pošiljko in skušajte obdržati ali razpečati .... desetk. Časa imate do 1. aprila, ko bo žrebanje. Prosim vas, da nam dva tedna predtem dostavite v razstavljalno dvorano srečke, ki jih ne boste razpečali. Če bi mogoče poznali kako dobrohotno srce, ki bi jih lahko sprejelo, bi vas prosil, da bi mu jih ponudili, ker nam ostaja še precejšna količina za razprodajo.

Bog, bogat z milostjo in blagoslovom, naj vam obilno poplača vašo dobrodelnost ter z zdravjem in srečo nagradi vas in vse, ki na kakršen koli način sodelujejo v korist ubogih dečkov, ki nam jih je zaupala Božja previdnost, in pri gradnji cerkve.

Z najglobljo hvaležnostjo imam čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Oratorij sv. Frančiška Saleškega, Turin, Valdocco.

Ne moremo si prestavljati količine pisem, ki so jih odpošiljali in sprejemali v oratoriju. Eno od teh, naslovljeno na don Boska, nam kaže, kakšen učinek je imel njegov obisk v Bologni, ko se je tam za kratek čas ustavil na poti iz Rima.

Velečastiti gospod! *Bologna, 10. marca 1867*

Nisem pozabila poslati velečastitemu mons. Canziju, don Lanzeriniju, kakor tudi markizu Prosperu Bevilacqui in grofici Sassatellijevi njim namenjenih srečk.

Ne morete si misliti, kako je bilo meni in mojemu možu hudo, ker niste mogli podaljšati vašega dragega obiska. Tolaži naju slovesna obljuba ob navzočnosti dveh prič, da ne bo trajalo dolgo, ko se boste vrnili in imeli na voljo več časa. Upajmo, da ne boste pozabili na to obljubo. Ne boste samo darovali svete maše v naši kapeli (vse v smislu slovesno dane obljube), temveč boste lahko tudi v miru obiskali slavno svetišče Madonna di San Luca, potem cerkev Santa Caterina v Bologni in vse drugo, kar bi moglo zanimati vašo uglednost.

Grof Malvasia vam želi izraziti svoje spoštljive pozdrave. Njegovo zdravstveno stanje se je po vašem obisku popravilo. Danes smo začeli opravljati devetdnevnico v čast svetemu očaku Jožefu, vendar vreme ni naklonjeno, da bi mogel na njegov praznik v kočiji obiskati njegovo svetišče, saj je že več kot eno leto, kar ne more iz hiše. Toda on dá veliko na vašo besedo in me zato prosi, naj bi vas nagovorila, da bi mu dali pobudo, da bi se udeležil obletnice sv. Petra v Rimu.

Prosim vas za božjo voljo, da bi se v svojih molitvah spomnili mene, mojega moža, naše družine in ubogega gluhega vnučka, ki ste ga blagoslovili v naši hiši. Lepe pozdrave tudi vašemu mlademu spremljevalcu.

Maria Malvasia, rojena Timoni

Druga pisma iz Rima, ki odgovarjajo na vabilo za loterijo in vračajo neprodane srečke, odražajo velik vtis, ki ga je don Bosko zapustil v Rimu. Navedli bomo nekaj odstavkov iz pisem, ki jih je prejel vitez Oreglia.

Grof Scipione Conestabile della Staffa: »Slava, ki je je deležen don Bosko, ki gre pred njim, ga spremlja, gre za njim in pušča spomin na njegove kreposti, ki je neizbrisen in njegov zgled nepozaben.«

Kneginja Di Sora: »Don Bosko je na splošno pustil v nas vseh globok vtis miru. On je bil vsem vse. Upam, da mu ne boste pozabili povedati, naj ne govori o hvaležnosti. Če on izgovori te besede, se mi zdijo posmeh, če ne bi vedela, da je v svoji ljubezni pripravljen, da se smeje.«

Markiz Angel Vitelleschi je don Francesii takole pisal: »Kako je prazno, ker ni don Boska. Navadili smo se na tisto izobilje in sedaj nam je hudo, ko ne slišimo njegovih besed in ne vidimo njega.« Grof Vimercati: »Z mojim zdravjem je vse po starem. Živčni napadi si sledijo drug za drugim, zdi se mi, da so še pogostejši in zato sem zelo pobit. Bogu bodi hvala! Če bo presveti Devici Mariji prav, bo zastavila svojo priprošnjo, če ne, bom tudi zadovoljen. Ne mine trenutek, da jaz in naši ljudje ne bi omenjali don Boska in vas. Jaz se zares počutim kakor v puščavi, ves zapuščen in pozabljen. Oh, na žalost tistih srečnih in tolažilnih don Boskovih blagoslovov ni več! Oh, jaz ubogi revež!«

Iz Rima in drugih krajev je veliko pisem, ki jih imamo pred seboj, zahtevalo don Boskov osebni odgovor. Vpraševali so ga celo za nasvete o strogo družin-

skih zadevah, o selitvi iz enega kraja v drugega, o načinu, kako bi se spravili po sporu, o vstopu v kak poklic, o najemu posojila, o načinu, kako skrbeti za lasten dom, o vzgoji otrok, o izbiri poklica in o sto in sto nadrobnostih, iz katerih je sestavljeno naše življenje. Don Bosko je na ta pisma točno odgovarjal, kakor je to razvidno iz pisma, ki smo ga mogli dobiti nazaj.

Predragi gospod!

Če bi mogel z vami osebno govoriti, bi vam lahko postavil nova vprašanja in vam odgovarjal, česar ne morem storiti pisno.

Glede na to, kar ste mi pisali, vam odgovarjam, da v zadevi sklepanja zakona lahko greste naprej brez bojazni, da bi razžalili Gospoda.

Ker pa vam okoliščine dopuščajo, da živite zunaj zakonitih meja, kjer je mogoče storiti prav tako veliko dobrega, se lahko usmerite na področje bolj široke, zlasti znanstvene dejavnosti, za katero pravite, da bi moglo biti v večjo korist naše svete vere.

Kdo ve, ali nama kaka priložnost ne bo dala možnosti osebnega pogovora? V tem primeru bi lahko govorila bolj odprto in se bolje razumela.

Bog naj blagoslovi vas in vaš trud, molite zame in za mojo družino. S ponižnim spoštovanjem se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 7. marca 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Odličnemu gospodu Janezu Mazzottiju doktorju prava itn.

Provinca Brescia, Chiari

L'Unità Cattolica je 26. marca objavila konec loterije.

ŽREBANJE LOTERIJE V VALDOCCU

S 1. aprilom se izteka čas javne razstave darov za loterijo v Valdoccu, ker se bo opravilo žrebanje. Ker ostaja še precejšnje število srečk, si jih lahko tisti, ki bi hotel sodelovati pri dobrodelni akciji, priskrbi po nizki ceni enega franka. Izkupiček je namenjen vzdrževanju ubogih dečkov, ki jih je 800 zbranih v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, in dograditvi tamkajšnje cerkve v čast Mariji Pomočnici.

Kljub kratkemu času, ki je ostal na voljo, je Božji služabnik še naprej razpošiljal srečke v razna mesta in ljudem, od katerih je mogel upati neposredno pomoč.

Gospe Guenzati v Milanu je pisal:

Velezaslužna gospa!

Prejel sem vaše sporočilo. Takoj sem začel moliti in povabil tudi druge, da molijo za bolnika, ki ste mi ga priporočili. Molitve bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Loterija se bliža koncu, vendar nam ostaja še veliko srečk. Storite, kar morete, in pomagajte gospodu Pedragliu pri razpečevanju srečk, ki smo mu jih poslali. Gospa grofica Caccia vam bo mogoče mogla pomagati pri izpolnjevanju tega dejanja ljubezni.

Bog naj blagoslovi vas, vašega moža, vso vašo družino. Molite tudi zame, ki vas spoštljivo v Gospodu pozdravljam.

Turin, 21. marca 1867 Vdani služabnik duh. Janez Bosko

V nekem drugem pismu svojemu velikemu prijatelju pa piše:

Predragi don Tomatis!

Smo ob izteku loterije, ki smo jo že tolikokrat priporočali vaši preizkušeni krščanski ljubezni, vendar imamo še veliko srečk za razprodajo. Bi vi lahko sprejeli deset desetk srečk z namenom, da bi priskočili na pomoč našim dečkom, ki so potrebni vsega, in da bi lahko nadaljevali zidavo cerkve v čast Mariji Pomočnici? To je moja ponižna prošnja. Storite, kar morete, če pa ne morete, pa brez skrbi pošljite nazaj, za kar menite, da ne morete obdržati.

Sveti oče vam pošilja svoj blagoslov z odpustki, ki so našteti na priloženem pismu, in jaz vam izražam vso svojo hvaležnost za usluge, ki ste mi jih v raznih primerih izkazali. Ko vam želim veliko nebeškega blagoslova, imam čast, da se izrekam za vaše spoštovane uglednosti najvdanejšega služabnika.

Turin, 20. marca 1867 duh. Janez Bosko

Prošnjo je naslovil tudi na njegovo kraljevsko visočanstvo princa Amadeja Savojskega:

Vaše kraljevsko visočanstvo!

Pod vašim vzvišenim pokroviteljstvom smo začeli loterijo, ki se končuje s prihodnjim 1. aprilom. Vse je poteklo v naše popolno zadovoljstvo. Vendar nam ostaja še dobršen del srečk in zato si drznem poslati vam še petdeset desetk s ponižno prošnjo, da bi jih sprejeli z namenom, da bi izpolnili dejanje krščanske ljubezni do naših ubogih dečkov, ki gojijo prisrčno spoštovanje do vaše vzvišene osebe.

Pridružujem se našim varovancem z namenom, da bi vam izprosil iz neba čim obilnejše blagoslove, da boste mogli ohraniti naklonjenost vseh, ki vas poznajo.

Z najglobljo hvaležnostjo si štejem v čast, da se morem izreči vašega kraljevskega visočanstva najvdanejšega in najponižnejšega služabnika.

Turin, 22. marca 1867 duh. Janez Bosko

Prav tako se je obrnil na ministra za poljedelstvo, industrijo in trgovino s prošnjo, da bi sprejel nekaj zavojev srečk. Dobil je naslednji odgovor:

Kraljevina Italija, Ministrstvo za poljedelstvo, industrijo in trgovino

Oddelek Kabineta; Register prihoda: 7588 protokola: 410 oddelka: 5120

Turin, 25. marca 1867

Zaradi pomanjkanja sredstev iz predračuna tega ministrstva ne bi mogel ugoditi vaši prošnji z dne 22. tekočega meseca. Ker pa imam v mislih namen, zaradi katerega je bila loterija pripravljena, to je korist ubogih dečkov, ki so zbrani v imenovani ustanovi, sem odločil, da naj na račun ministrstva kupijo dvajset desetk srečk za skupno vsoto 100

lir, ki jih boste z ustreznim potrdilom dobili v naši blagajni.

Vračam vam preostalih dvajset desetk srečk od štiridesetih poslanih, manj tiste, ki so bile dane kupcu za vsakih deset prodanih.

Za ministra OYTANA

Tudi turinska občinska uprava je ugodno odgovorila na don Boskovo prošnjo.

MESTO TURIN; 3. URAD št. 204 Turin, 4 aprila 1867

Občinski odbor je na seji dne 27. marca tekočega leta sprejel prošnjo vaše uglednosti in se odločil odkupiti srečke v korist vaših oratorijev, ki ste jih poslali na turinsko občino.

Podpisani je že odredil vse potrebno, da boste v nekaj dneh mogli dvigniti 150 lir v naši blagajni.

Za župana RICCARDI

Naj še dodamo, da je škof iz Guastalle mons. Rota, čeprav nepovabljen in kljub velikim finančnim stiskam prosil za srečke loterije. Njegovo velikodušno srce se je kazalo v pismu, ki ga je poslal don Caglieru, iz katerega povzemamo nekaj odstavkov.

Dne 12. marca 1867. - Toda kaj morete povedati o don Bosku? Upal sem, da ga bom srečal. V ta namen sem pisal v Fermo, vendar sem razumel, da prihaja iz Reggia, ne da bi se ustavil. Toda ko sem pisal, se je on že odpeljal. Kako rad bi zvedel stvari iz Rima in drugo, ki jih je mogoče slišati samo od njega. Pozdravite ga tisoč in tisočkrat in mu recite, da naj pove vam tiste novice zame, za katere on nima časa, da bi jih pisal.

In predragi don Francesia? Povejte mu, da bi mi bilo nadvse ljubo, če bi prišel v Guastallo in bi z mojimi gojenci vsaj za eno uro naredil tisto stvar, ki jo on zna ... Ne bom povedal več. Bil sem razočaran v svojem upu, vendar quod differtur non aufertur (kar se preloži, se ne odvzame). Letošnje poletje ga bomo videli v karavani, ki se bo na vsak način morala ustaviti tukaj v Guastalli.

Za gledališče je že vse pripravljeno. Za letošnji pust smo ga postavili tukaj v škofijski palači ... Glejte, kaj vse počne ta škof! Stvari, ki bi mogle pohujšati ves svet. Peli so tri pesmi, ki jih vi poznate: Čevljarček, Sin pregnanca in Dimnikar. Kaj pravite k temu?

Dne 18. marca 1867. - Prosim vas, da mi pošljete dve desetki srečk za loterijo v korist oratorija, za kar prilagam v pismo 10 lir. V ognjišču smo brali vaše pismo ... Veselim se vseh izrazov spoštovanja, ki jih je bil deležen don Bosko v Rimu. Toda kaj pomenijo tiste usodne napovedi 'lucerna vicina a morire' (lučka, ki ugaša)? Se mogoče slabo počuti? Želel bi, da ne bi samo dogradil svoje cerkve, temveč še dolgo nadaljeval svoje sveto delo za vzgojo mladine.

Dne 25. marca 1867. - Veliko vročih pozdravov don Bosku! Pa takoj, takoj. On je naredil škofe in menim, da jih je dobro izbral. Bog daj, da bi bili zasedeni vsi prazni škofovski sedeži. Pozdravite vse, ene kakor druge, duhovnike in svetne ljudi, mlade in stare.

62.
POGLAVJE

Žrebanje loterije – Okrožnica z izžrebanimi številkami srečk – Dobitki kot spomini na don Boska – Čas za dviganje dobitkov – Dogovori z Rimom za potrditev salezijanske družbe – Priporočilo kapitularnega vikarja v Turinu – Pismo kardinala Patrizija in mons. Berardija don Bosku za odpustne listine – Don Boskov govor fantom: ozdravitev kardinala Antonellija – V oratoriju čakajo, da bi maševal mons. Gastaldi – Zaupno pismo iz Rima – Don Bosko vabi prijatelje, da bi se odpravili na grob sv. Petra – Katoliško branje – Pij IX. ne želi, da bi objavljali neresnične zgodbe o njem – Peter Marietti, ravnatelj kameralne tiskarne – Gluhonemi deček ozdravljen po don Boskovem blagoslovu – Velika noč: smrt pomočnika – Vitez Oreglia se vrača v Rim – Fossano prosi don Boska za škofa

Po odloku prefekta in zaradi običajnih formalnosti so 1. aprila izžrebali številke srečk z dobitki. Takoj po objavi seznama izžrebanih srečk v Gazzetti ufficiale je don Bosko dal objaviti naslednjo okrožnico.

Oratorij sv. Frančiška Saleškega
Turin - Valdocco *Turin, 15. aprila 1867*
Velezaslužni gospod!

Hitim, da vam sporočim izžrebane številke loterije, ki sem jo večkrat priporočil vaši dobrodelnosti. Dogodki so nas prisilili, da smo podaljšali javno razstavo predmetov in prav na tak način smo dosegli uspeh, ki si ga boljšega ne bi mogli želeti.

Sedaj se čutim dolžnega, da se vam iz vsega srca zahvalim za vse nadlegovanje, za vse nevšečnosti in vse skrbi, ki ste jih imeli v teku te dobrodelne prireditve. Medtem ko vam zagotavljam svojo globoko hvaležnost, bom z našimi fanti prosil iz neba vse Božje blagoslove. Medtem ko vas prosim, da bi sprejeli izraz moje zahvale za opravljeno delo,

vas prosim, da bi ohranili naklonjenost do naših dečkov, ki potrebujejo vaše zaščite, in da bi še naprej podpirali po svojih močeh naše prizadevanje.

Prav tako vam s pravim zadovoljstvom sporočam, da lahko nadaljujemo gradnjo cerkve v čast Mariji Pomočnici, in upam, da bi, če bi nam vi stali ob strani s svojo dobrohotno podporo, mogli pripeljati dela do konca in stavbo uporabiti za svete obrede.

Presveta Devica naj vam povrne za vaše dobrohotno prizadevanje in pomoč in vam od Boga izprosi potrebno milost za življenje v tem času in nam da, da bi združeni bili deležni slave zveličanih v nebesih. Tako bodi.

Z vsem spoštovanjem imam čast, da se izrekam za vaše dobrodelne uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Odgovarjanja na vprašanja, preverjanje srečk, razpošiljanje dobitkov je stvari zavlačevalo. Zato ni manjkalo ponovnih vprašanj. Treba je povedati, da je v vseh teh pismih vedno govor o dragem in ljubljenem don Bosku. Prosim bralca, naj verjame naši trditvi, kajti če bi hoteli navajati potrdila, ne bi pisanju bilo ne kraja ne konca. Omejili se bomo samo na eno.

Velečastiti gospod don Francesia! Rim, 27. aprila 1867

Bodite, prosim, tako dobri in mi storite uslugo, da boste ne samo takoj izročili to pismo velečastitemu don Bosku, temveč storili, da ga bo tudi takoj prebral, in ga prosili, da bi takoj odgovoril vsaj z eno podobico predobremu P. Blasiu, ki ga iz vsega srca priporočam dobroti vaših molitev.

Dobila sem obvestilo o štirih srečkah, ki so zadele dobitke. Kako bi mogla dobiti omenjene predmete? Dva dobitka - en zlat prstan in torbica iz marjetic – sta za gospo Roso. Grofica Antonelli je zadela blazinico za bucike, generalni predstojnik trinitarcev pa don Boskovo Zgodovino Italije. Povejte mi, ali naj pošljem srečke, da bom dobila te dobitke, ali kaj naj storim. Vsi namreč te predmete štejejo kot don Boskovo relikvijo. Sporočite mi, ali ste sploh pisali grofu Vimercatiju za tiste slike? On mi namreč ni ničesar dal, tiste osebe pa jih pričakujejo. Jaz si ga ne upam nadlegovati. Uredite vi to stvar.

Zelo se veselim, da bom v kratkem mogla spet videti odličnega viteza Oreglio in bom tako imela priložnost, da bom obširneje govorila o don Bosku. Odkar sta odpotovala, nismo ničesar več slišali o našem don Bosku.

FANNY AMAT DI VILLA RIOS

Dne 1. junija je don Bosko v Unità Cattolica dal objaviti naslednji razglas:

VALDOŠKA LOTERIJA. - *Loterija dobitkov v korist moških oratorijev tega mesta je izvedla žrebanje na začetku aprila tega leta v občinski palači. Čas, v katerem naj bi dvignili dobitke, je po pravilniku določen za dva meseca. Toda zaradi oddaljenosti dobitnikov in v želji, da bi vsi ugledni sodelavci dobili svoje dobitke, bomo čas za razdelitev podaljšali do 20. junija. Predmete, ki jih do imenovanega datuma ne bodo dvignili, bomo šteli za darove v korist omenjenih oratorijev.*

Tako se je končala loterija, ki se je začela 1865. Božji služabnik, ki se je toliko trudil za njen uspeh, je istočasno nadaljeval v Rimu dogovore za potrditev pravil salezijanske družbe ali vsaj za privilegij odpustnic. Iz tega razloga je v Rimu obiskal veliko kardinalov in je sedaj prejemal pisne odgovore.

V ta namen je prosil za priporočilno pismo tudi kapitularnega vikarja v Turinu. Pismo je prišlo, vendar ni posebej podpiralo niti ene niti druge usluge.

Jožef Zappata

kolegialni doktor sv. teologije, kanonik dekan metropolitanske cerkve v Turinu, uradnik reda svetega Mavricija in Lazarja in v času odsotnosti nadškofijskega sedeža v Turinu

generalni kapitularni vikar

Z našim pisanjem z dne 11. februarja 1864 smo vaši milosti priporočili gospoda duhovnika Janeza Boska iz Castelnuova tukajšnje škofije, ki stalno biva v tem mestu, in ustanovo, ki jo je on sam s pomočjo dobrotnikov začel in jo bodisi zastonj bodisi za majhno plačilo vodi v tem mestu za versko vzgojo in poučenje revnih dečkov. O tem duhovniku, ki je človek vsem znane poštenosti in zgledne prizadevnosti, visoko izobražen, poln gorečnosti in nadvse pobožen, trdimo, da vodi imenovano ustanovo v neizmerno korist fantov, ki jih je sprejel pod svoje vodstvo. Ker so nas zaprosili, da bi podali ponovno priporočilo, ne le potrjujemo v vseh izjavah zgoraj podano poročilo, temveč celo povemo, da Hiša nadaljuje v največjem redu, da imenovani duhovnik daje vedno nove dokaze izredne pobožnosti, gorečnosti in prizadevanja, da je v zadnjem času razširil svoje delovanje, da iz tega zavoda prihaja veliko versko dobro vzgojenih fantov in usposobljenih za družbeno življenje, tako da so sposobni služiti si svoj kruh v raznih obrteh, da so nekateri vstopili celo v cerkveno službo, in si zato zasluži, da prejme tiste milosti in usluge, ki mu jih bo sveti oče hotel podeliti.

Jožef Zappata, generalni kapitulrarni vikar

Turin, 28. marca 1867 T. Jožef Giustetti, tajnik (pečat)

Nekaj dni prej se je Božji služabnik priporočil kardinalu Konstantinu Patriziju, generalnemu vikarju njegove svetosti papeža, in je prejel naslednji odgovor:

Velečastiti gospod!

Pobožna nerazsodnost Rimljanov mi je onemogočila zadovoljstvo, da bi mogel dalj časa govoriti z vami v času vašega bivanja v tem mestu. Upam pa, da bom imel več sreče v prihodnje, ko se boste, kakor slišim govoriti, spet vrnili v Rim, čeprav tudi takrat ne boste svobodni, ker vam množice ne bodo dale niti trenutek dihati.

Vzel sem v pretres zadevo, o kateri mi govorite v svojem pismu. Potem ko sem o stvari govoril z dobrim opatom Frateiaccijem, ki je o vprašanju dobro poučen, sem stvar omenil kardinalu Quagli, prefektu Svete kongregacije. Težava za podelitev privilegija za izstavljanje odpustnice za ordinande je v tem, da je vaša Družba do sedaj bila samo še pohvaljena od Svetega sedeža in ne potrjena. Nikdar pa se do sedaj niso podeljevali privilegiji in izre-

dne usluge, kot bi bile odpustnice za ordinande nepotrjenim ustanovam in družbam. Je pa zelo težko odpovedati se temu običaju, ki se mi sicer zdi popolnoma umesten. Mogoče bi pa posebne okoliščine, v katerih je ta nova družba, pripravile svetega očeta, da bi naredil izjemo, za kar vi prosite. Bomo videli, kaj je mogoče storiti. Mislim pa, da bi v ta namen zelo pomagalo priporočilno pismo nadškofa, za čigar pravico tukaj pravzaprav gre.

Naj bo zadosti. Če bo Gospod hotel in bo to v korist Družbi, se bo stvar dobro iztekla. Mi pa skušajmo z molitvijo in ustreznimi človeškimi sredstvi pomagati k uspehu.

Spominjajte se me vedno v vaših molitvah in mi iz srca verjemite, ko vas poln spoštovanja in naklonjenosti pozdravljam.

Rim, 29. marca 1867 Vaš vdani C. KARDINAL PATRIZI

Tudi mons. Jožef Berardi, nadškof nicejski *in partibus infidelium*[32] (v deželah nevernikov) si je stvar vzel k srcu.

Nadvse spoštovani gospod don Janez!

Zanimanje, ki ga kažete za moje zdravje, je v skladu z vašim dobrim srcem. Iz vašega cenjenega pisanja z dne 20. tekočega meseca razbiram, da se je v ta namen dvignilo v nebo veliko molitev h Gospodu, in jaz ne najdem izraza, da bi se vam za to zahvalil. Lahko odkritosrčno rečem, da se počutim bolje, vendar še ne popolnoma zdrav, ker čutim še posledice opravljenega zdravljenja. Upam pa, da bom s pomočjo blažene Device Brezmadežne počasi spet dobil svoje zdravje.

Kar se tiče vaše prošnje, sem zvedel, da so se pojavile težave. Menim, da če bi se vi, ko ste me počastili s sporočili o vaših načrtih, bolj držali mojih sicer skromnih nasvetov, bi stvari stekle drugače. O točki, na kateri sedaj zadeva stoji, vam morem z največjo zadržanostjo reči, da ob odločnem nasprotovanju tega kapitularnega vikarja ne bo mogoče doseči tega, kar si želite. Zato je treba počakati, da bo pravkar imenovani nadškof povedal svoje mnenje, za katero ga bomo prosili. Nato se bo v polnem zboru velečastitih škofov razpravljalo o zadevi v luči predpisov, ki jih je pred kratkim izdal sveti oče papež. Zato je treba potrpeti in čakati na izid imenovane razprave.

To vam sporočam za vodilo vašega ravnanja. Prosim vas, da se me spominjate v vaših molitvah in molitvah vaših gojencev. Izročam vam izraze globokega spoštovanja svoje matere in se čutim počaščenega, da se smem imenovati vaš vdani služabnik.

Rim, 2. aprila 1867 JOŽEF BERARDI

Dne 7. aprila 1867, v nedeljo Gospodovega trpljenja, je don Bosko takole govoril svojim fantom: »Kardinal Antonelli mi je poslal pismo, v katerem mi sporoča, da je ozdravel, da se zahvaljuje za molitve, ki smo jih opravili zanj, in nam zagotavlja, da bo tudi on vedno molil za nas. Naj vam še povem, da nam bo jutri daroval sveto mašo mons. Gastaldi, škof iz Saluzza, človek, ki ima toliko zaslug za našo hišo. Če se kdo hoče spovedati, naj ve, da grem v kor.« Obenem naj

[32] Izraz za škofa, ki je moral zapustiti prejšnjo škofijo, ohranil njen naslov, sprejet pa je v drugi (op. prev.).

bi molili za pokoj duše Valentina Gallenzija, fanta, ki je umrl na svojem domu dne 30. marca.

Naslednjega dne je prišel mons. Gastaldi, daroval sveto mašo in se potem kot drugikrat na dolgo zadržal v pogovoru z don Boskom ter poslušal novice o salezijanski družbi. Prebral je kardinalovo pismo in dopis mons. Berardija. Slišal je, da so priporočilno pismo turinskega kapitularnega vikarja poslali kardinalu vikarju; povedano mu je bilo, da pričakujejo poročilo mons. Fratejaccija o poteku razprave o odpustnicah in o razpoloženju duhov tistih, ki naj bi o tem odločali, ter o bolj ali manj utemeljenem upanju, da bi jih prejeli.

Dne 11. aprila je don Bosko dobil v roke poročilo mons. Fratejaccija.

Velespoštovani in predragi gospod don Bosko!

Naj bo zahvaljen Gospod, ker vam danes končno lahko pišem. Mojih rednih in izrednih poslov je toliko, da komaj najdem čas, da napišem eno pismo. Ali bo to, kar traja že deset let, trajalo še naprej?

Storil bom kakor časopisni dopisnik, ki mora razporediti snov, o kateri poročam v tem pismu. Nakazal bom naslov na začetku kakor berešit na začetku Geneze in vseh drugih svetih knjig.

Sv. kongregacija škofov in redovnikov. - Po zadnjem pogovoru z mons. Svegliattijem, da s predlogom odobritve Konstitucij članov družbe sv. Frančiška Saleškega v turinski nadškofiji še malo počakamo, dokler ne pride na svoj sedež mons. Riccardi, ki ga boste lahko prosili, da vam da priporočilo za imenovano kongregacijo; vse v smislu kanonskega prava, ki pravi Omne per idem genus dissolvitur, quo colligatum est (vse se razreši na tisti način, kakor se je povezalo). Ker je škofijska pisarna v Turinu postavila ovire za potrditev Družbe, naj jih ista škofijska pisarna tudi odstrani in omogoči potrditev. Ker je zatorej vseeno, ali razprava pri sveti kongregaciji poteka danes ali jutri, menim, da je v vašo korist, da se stvar za nekaj časa odloži. Počakajmo, da pridejo v Rim kardinal De Angelis, nadškof iz Pise, kardinal Corsi in drugi, ki imajo velik vpliv na papeža in sveto kongregacijo. Tedaj bomo vprašanje z večjo verjetnostjo na srečen izid spet predložili. Še vedno čakam na člena 12 in 15 konstitucij, ki ju bom razdelil med kardinale, ki sestavljajo sveto kongregacijo. K temu je treba dodati še prepise pripomb in odgovore na pripombe.

Škof v Savoni. Z izbiro novega škofa v Savoni, mons. Cerrutija, mojega prijatelja, sem menil, da je koristno, da bi se z njim pomenil o konstitucijah z namenom, da bi se on zavzel zanje in da bi po njem dobil naklonjenost njegovega predhodnika mons. Riccardija, novega nadškofa v Turinu. Razlog za to je dejstvo, da je Cerruti velik prijatelj Riccardija in skoraj njegov alter ego (drugi jaz), poleg tega pa še njegov naslednik v Savoni, in more zato, kakor vsak škof te vrste, izdatno vplivati na odobritev konstitucij. Bilo mi je veliko zadoščenje, ko sem videl, da vam je mons. Cerruti zelo naklonjen in dobro razpoložen do vaše ustanove. Hvali se, da vas pozna, in mi je zagotovil, da ne bo samo on sam storil za vas, kar bo v njegovi moči, temveč bo skušal prav tako razpoložiti novega turinskega nadškofa. Zato poskrbite, da boste gojili to dobro razpoloženje. Če se vam zdi primerno, pišite

njegovi ekscelenci mons. Cerrutiju pismo, mu izrazite svoje zadovoljstvo zaradi njegovega imenovanja in mu dajte majhen namig, »da pričakujete tudi od njega zaščito za svojo nastajajočo ustanovo in upate, da boste prav isto mogli dobiti od njegovega predhodnika, ki sedaj odhaja v Turin, in to prav po vaši zaslugi.« To posredovanje bi bilo gotovo zelo učinkovito, zdi se mi – tudi zelo primerno. Z namenom, da pravilno uredite vaše obnašanje, vam povem, kar vem od mons. Cerrutija, da mons. Ricardi namenoma zavlačuje svoj odhod v Turin. Gotovo pa je tudi, da sveti oče želi, da bi mons. Cerruti čim prej prišel v Savono. Prejel bo škofovsko posvečenje iz rok kardinala Di Pietra na prvi praznični dan po veliki noči. Vse to v tajnosti, da se boste znali ravnati.

Kardinal vikar. - Kardinal vikar vas iz vsega srca veselo pozdravlja. Pred pismom, ki vam ga je pred dnevi poslal in ki ste ga vi gotovo že prebrali, mi je govoril o pismu, ki ga je vaša uglednost pisala njemu, ter mi ga dal prebrati: o opombah itn., ki jih imam še pri sebi. Rekel mi je, da je o stvari že govoril s kardinalom Quaglio v vašo korist, vendar je izrazil veliko negotovost, tako svojo kakor kardinala Quaglie, da bi bilo mogoče ugoditi in dobiti privilegij za duhovniške kandidate vaše Družbe. Zdi se mu, da če ne boste dobili odobritve Družbe in ne bo potem preteklo še nekaj let, ne boste mogli dobiti tega privilegija. Skušal sem z več razlogov prepričati njegovo eminenco o nasprotnem. Končno se mi je posrečilo pridobiti ga, da bi vsaj privolil v določeno število duhovniških kandidatov, recimo 20 ali 30. Potem bi prosili za podaljšanje te privolitve in v določenem času bi dovoljenje postalo stalno in za vse večne čase.

Svobodna Cerkev v svobodni državi. - O tej veličastni utopiji, utopiji vseh utopij, sem razpravljal s kardinalom vikarjem in razpravljam še z drugimi v korist vaših konstitucij. Rad bi pokazal, da če bi se uresničila ta nemogoča ločitev Cerkve od države in bi država pobrala vse svoje za vojsko sposobne može, bi to onemogočilo posvečevanje klerikov, razen tistih redkih, ki so v zelo omejenem številu določeni za vsako škofijo. Kako bi v tem primeru škofje mogli skrbeti za člane vaše Družbe? In kako bi mogla obstajati Družba, če bi se oviram, ki jih postavi država, pridružile še težave s strani Cerkve? Po drugi strani pa, če bi dosegli privilegij za posvečevanje svojih članov neodvisno od škofov in ob dejstvu, da bi bili člani nove Družbe recimo Korzičani, Maltežani, podložniki papeške države in drugi, ki bi jih vzgajali, naredili iz njih dobre duhovnike. Le-ti zaradi tujega državljanstva ne bi bili podvrženi zakonom Italije in tako bi dobili celo vrsto novih duhovnikov, ki bi delali za vero v Italiji in zunaj nje. Ta Družba bi na tak način dala Cerkvi in družbi svobodne državljane in svete duhovnike, ki bi bili v veliko korist obema ustanovama, tako Cerkvi kakor državi.

O opombah. - Med listinami, ki jih je vaša uglednost poslala kardinalu vikarju o opombah, nisem videl omenjenih dveh najnovejših ustanov, ki sta dobili in imata še sedaj privilegij, o katerem govorimo. Prva ustanova je Družba duhovnikov, imenovana palotinci, za katere je kardinal Lambruschini od papeža Gregorja XVI. dosegel pravico še za življenja ustanovitelja don Vincenca Pallotta. Druga ustanova je poljska Družba duhovnikov vstajenja, ki je zrasla v hiši San Claudio de' Borgognoni, ki jim je bila podeljena pravica, da so ordinirali deset ali dvanajst klerikov, pravico, ki jo potem podaljšujejo in obnavljajo po potrebi. Ti dve družbi nimata slovesnih zaobljub, njihova pravila ali konstitucije

še niso dokončno potrjene od Svetega sedeža. Če si torej Sveti sedež v manj nevarnih in nujnih okoliščinah ni pomišljal podeliti tega indulta, kako naj bi ga potem upravičeno zavrnil Družbi duhovnikov sv. Frančiška Saleškega, ki je zrasla sredi tolikerih političnih in religioznih viharjev, v katerih je Italija? Si hic et ille, cur non ego? (če zmore to ta in tisti, zakaj potem ne bi zmogel jaz).

Mons. De Falloux. - Kakor sem vam že v osebnem pogovoru povedal, je mons. De Falloux, tajnik Redovne discipline, zelo nasproten takim novostim na splošno. Nekega popoldneva sem v navzočnosti nekega kardinala skušal nasprotovati nekaterim njegovim trditvam. Prav tako se je pokazal nasprotnega mons. Monaco La Valletta, prisednik Svetega oficija. Vaša uglednost naj te podatke ob priložnosti uporabi, vendar zelo previdno in skrajno zadržano. Pa zadosti o tem.

Sedaj naj vaši uglednosti govorim še o drugih nadrobnostih.

Princesa Odescalchi mi je ob obisku pred nekaj večeri nadvse navdušena govorila o vas. Prosila me je, da naj vas pozdravim in vam sporočim, da je njena sestra hvaležna za vse, kar ste storili za dušo njenega sina, ki je pravkar umrl v Franciji. Ta dobra gospa je dejala, da bi želela imeti kako pismo od vas, kakor ste ji obljubili. Opravičil sem vas, češ da ste v sedanjih okoliščinah do skrajnosti zaposleni. Če morete napisati kako vrstico in jo priložiti v meni namenjeno pismo, bom osebno šel k njej in ji izročil zaželeno. Gre za zares pobožno in ugledno gospo, ki vas zelo spoštuje.

Portret. - Glede vašega portreta nisem mogel nič opraviti, ker so ga natisnili že pred 20 dnevi. Bodite prepričani, da se veselim vsake pobude, ki lahko koristi vaši ustanovi in svetim željam, ki jo napolnjujejo. Bojazen, ki jo v tej zadevi delim z odličnim mons. Manacordom, prihaja edinole iz ljubezni do vas. Gre za previdnost, ki jo moramo imeti glede na čase in ljudi, s katerimi moramo živeti skupaj. Vendar iz vsega srca upam, da 'omnia cooperantur in bonum' (vse prispeva k dobremu).

Kardinal Antonelli. - Je odličnega zdravja; lahko rečeno, da je popolnoma ozdravel. To mi je zagotovil neki kardinal, ki ga je danes videl, ko se je vračal s sprehoda. Laus Deo! (Bogu hvala).

Mons. Manacorda. - Doletelo ga je veliko nevšečnosti, pa brez njegove krivde. Zelo je zvest vaši uglednosti. Potrebuje besedo spodbude. Iz spoštovanja, ki ga čutim do njega, prosim vašo uglednost, da bi mu brez moje vednosti izkazali svoje občudovanje in tako nagradili za neprijetnosti od strani C. V., vašega gostitelja. Vaša uglednost dobro ve, da se tudi zelo sposobni ljudje lahko motijo, kar nikakor ne zmanjšuje ugleda odličnega gospoda C. Homines sumus (smo pač samo ljudje).

Katoliško branje. - Z veseljem sem prejel in prebral knjižici Katoliškega branja z naslovom Stoletnica sv. Petra in Sveti Jožef. Rad bi vedel, koliko sem dolžan za ti dve in prihodnje knjižice.

Različne pobožne osebe. - Vsak dan sem izpostavljen pritiskom, da naj priporočim vašim molitvam in članom vaše družine osebe, ki sem vam jih predstavil v naši hiši: – 1. Gospo Sofijo Frigiotti, ki ne more prejemati obhajila zaradi astme, ki jo duši. – 2. Gospoda Janeza Krstnika De Dominicis, ki hodi sključen zaradi bolečin v hrbtenici. Kakor sem vam

že omenil, je njegova žena obljubila bogat dar, če bo njen mož rešen te hude upognjenosti. – 3. Gospo Elizabeto Forti, ženo viteza Fortija, ki je slepa na obe očesi. Tudi ona obljublja dar, če bo spet videla. – 4. Končno vam priporočam samega sebe in dobro Agnezo z vso njeno družino, ki ste jo spoznali tukaj v moji hiši. Ne pozabite moliti za nas.

Kardinal vikar. – Na današnjem kosilu v čast škofovskega posvečenja mons. Franceschinija, škofa v Macerati, me je njegova eminenca poklical na stran in mi izročil vaše pismo in priporočilo, ki ga je 28. marca 1867 napisal mons. Jožef Zappata, kapitularni vikar, v korist vaše uglednosti in vaše ustanove in bi v njegovem imenu pisanje uporabil, kakor bi se mi zdelo najprimerneje. Zdi se mi, da je najbolje, da ga za zdaj obdržim pri sebi, kajti čeprav pisanje omenja nekaj duhovnikov, ki so prišli iz oratorija, in priporoča, da sveti oče podeli tiste milosti, ki se mu bodo zdele primerne, nič ne govori ex professo (iz pristojnosti) o privilegiju za svete redove. Če od novega nadškofa Ricardija s pomočjo mons. Cerrutija, škofa v Savoni, in še dveh ali več škofov, ki jih bomo predložili Sveti kongregaciji, lahko upamo na priporočilo ad hominem (za osebe), bo izjava kapitularnega vikarja služila za okras in bo imela tudi svoj učinek. Za zdaj bi sama v sebi imela malo učinka. Zadeve za zdaj ne bomo prenapenjali. Dokler imamo čas, storite, kar sem vam predlagal. Uporabite mons. Cerrutija in videli boste, da se bo vse izteklo, kakor želimo. Počakajmo, da prideta v Rim kardinal De Angelis in kardinal Corsi, s katerima bom govoril, kakor je treba. Storite, da bodo pisali v vašo korist nadškof v Turinu, savonski škof in vsi škofje, ki jih morete dobiti. V tem času pripravite in mi pošljite prepise Pravil, tako da bo vse pripravljeno in bodo kardinali in sveti oče dobro razpoloženi. Tedaj bomo predložili prošnjo in prepričan sem, da bo vse steklo po naših željah.

Položaj Italije in Francije je iz dneva v dan slabši. Bog naj čuva nas vse in svojo sveto Cerkev in stori, da se bo vse obrnilo v dobro naše svete vere in družbe, ki plove v tako kalnih vodah. Vsak dan se pri sveti maši spominjam vaše uglednosti in vaše ustanove, vi pa prav tako zavzeto molite zame, za moje namene, ki bi mogoče koristili tudi vaši ustanovi, če se bo Gospod usmilil in poslušal.

Frater Bonaventura iz Modene, vrhovni predstojnik bolničarjev Brezmadežnega spočetja, ki ustanavlja novo bolnišnico v Centu pri Bologni, me v pismu, ki mi ga je pisal, prosi, naj vam sporočim, da ga ob našem obisku ustanove Pija V. ni bilo v Rimu in da bi vas zato rad obiskal v Turinu. Spomnite se križa, ki sem vam ga v njegovem imenu izročil, in se mu zahvalite ter ne pozabite, da sem vas jaz na to opozoril. Videli boste, kako dober redovnik je fra Bonaventura.

Prisrčno vas pozdravljam, kakor tudi kardinal Consolini, ki se vas stalno spominja, ter njegov brat markiz Alojzij, bolnik v Sinigagli. Pozdravlja vas vsa moja hiša, zlasti še Agnesina, ki je nekega dne igrala na terno za 10.000 lir z obljubo, da bo polovico darovala vaši ustanovi, pa iz tega ni bilo nič. Spoštljivo vam poljubljam sveto roko in se v spoštovanju poslavljam od vas najponižnejši, najvdanejši služabnik

Janez Krstnik Fratejacci

Rim, 8. aprila 1867

To pismo je izredno zgovorna priča visokega spoštovanja, ki so ga imeli mnogi odlični prelati do Božjega služabnika. Čeprav ga je navduševal za najboljše, pa vendar ni mogel zakriti bojazni, da ne bo lahko premagati nasprotovanja. Toda don Bosko je mirno čakal, da bo Božja previdnost uredila dogodke v svojo večjo čast in slavo.

Istočasno ga je navdajalo veliko veselje ob misli na slovesnosti, ki so se pripravljale v Rimu, in je spodbujal svoje prijatelje, da bi se v čim večjem številu odpravili na romanje na grob sv. Petra.

Teologu Janezu Appendinu, priorju v Villastellonu, je pisal:

Predragi gospod teolog!

Zelo sem si želel govoriti z vašo predrago uglednostjo, pa mi ni bilo dano. Upam pa, da se bo to v kratkem zgodilo. Sicer pa pridite sem, da bomo skupaj preživeli en dan, in podaril vam bom svetinjico, blagoslovljeno od sv. očeta.

Če bi vi ali vaši prijatelji hoteli iti v Rim, bi vam in njim dal priporočilno pismo za osebe večnega mesta.

Srečne praznike, dragi gospod teolog. Bog naj blagoslovi vas, vaše napore, vašo družino. Molite zame in za moje uboge fante in me imejte vedno za vdanega v Gospodu in hvaležnega gojenca.

Turin, 18. aprila 1867 *duh. Janez Bosko*

V teh dneh so razposlali naročnikom aprilsko številko Branja z naslovom Novele in pripovedi raznih avtorjev za mlade. Branje so izbrali Silvio Pellico, Cesare Cantù in Giuseppe Manzoni.

Poleg mnogih drugih pripovedi je bilo mogoče brati osem anekdot o čudoviti dobrodelnosti Pija IX., kot jih je zapisal francoski pisatelj Alfonz Baleydier. Na začetku zvezka je bilo zapisano: »V upanju, da bomo mogli podati celoten življenjepis njega, ki ga katoliški svet časti kot svojega vrhovnega poglavarja in pastirja, začenjamo pripravljati duše bralcev z nekaterimi izrednimi in spodbudnimi dogodivščinami, katerih je polno njegovo slavno življenje. Želeli bi, da bi ta naš skromni trud bil všeč zlasti mladini. Vse v večjo Božjo slavo. Živite srečno.«

Navdušenje don Boska za Pija IX. in iskrena želja, da bi ga poveličeval, sta bili enaki ponižnosti in ljubezni do resnice svetega papeža.

Velespoštovani in velečastiti gospod don Bosko! *Rim, 18. aprila 1867*

Namen tega mojega pisanja je želja mons. Berardija, da naj vam povem, da svetemu očetu ne ugaja, da se tiskajo o njem anekdote in dogodki, kot si jih izmišljajo in objavljajo časopisi in ki niso resnični. Zato vas prosi, da vaša uglednost v Katoliškem branju ne bi objavljala takih prispevkov.

Začenjam občutiti učinke molitev vaše velečastite in velespoštovane uglednosti in verjetno tudi tistih, ki ste mi jih naročili, da naj jih opravljamo v naši družini. Prosim vašo velečastito in velespoštovano uglednost, da bi pred Bogom razmislili to zadevo in mi sporočili, kar vam bo navdihnjeno.

Včeraj se je odločila usoda Kameralne tiskarne, ki so jo kljub mojim ponovnim zavračanjem izročili meni v vodstvo, skupaj s socialno upravo Propaganda Fide. Dal sem vprašati svetega očeta, ali je to zares njegova volja. Dal mi je odgovoriti, da je to njegov navdih, da me je on predložil monsinjorju finančnemu ministru in da bi mu, če sprejmem, naredil veliko veselje, da pa mi pušča popolno svobodo in mi ne namerava ukazovati. Včeraj so odpustili dosedanjega ravnatelja gospoda Salviaccia. Ravnatelj Kameralnih posesti mi je sporočil, da bo prihodnji teden izrečeno imenovanje in sporočeno njegovi eminenci kardinalu glavnemu prefektu propagande Bernabòju.

Honorar je zelo visok, 60 skudov na mesec. Toda kako bom mogel obvladati tistih 70 zaposlenih v tiskarni, kjer so navajeni delati kot zaposleni? Kakšnim odvratnostim, zavistim, zlobnim govoricam in obrekovanju se izpostavljam? Bo Petrček vsemu temu dorasel? Ali bo sposoben uresničiti tisto dobro, ki jo ima pravico in dolžnost pričakovati naš odlični in predragi Pij IX?

V smislu krščanske ljubezni vas prosim, da mi poveste, kaj vam bo Bog v tej zadevi navdihnil. V zahvalo bom opravil eno obhajilo po vašem namenu. Medtem ko ohranjam večno hvaležnost, vas pozdravljam.

Peter Marietti

Don Bosko mu je svetoval, naj posluša papeževo ponudbo. Sam je občutil veliko žalost, ker je nehote naredil neprijetnost papežu, ki mu je prav tiste dni dal izredne dokaze naklonjenosti. V naših zapiskih beremo pod datumom 24. aprila 1867 naslednje poročilo.

Dve nadvse ugledni in bogati osebi iz Marseilla, mož in žena, sta poskusila vse možnosti zdravniške vede, da bi ozdravili njunega edinega sina, dediča vsega njunega bogastva, ki je komaj stal na nogah in je bil gluhonem. Bil je star 4 do 5 let. V upanju, da mu bo blagoslov svetega očeta dal potrebno zdravje, so ga pripeljali v Rim. Toda Božja previdnost in nebeška mati Marija sta v tem primeru izbrala za zdravnika tega neozdravljivega bolnika našega don Boska. Pij IX. ga je blagoslovil, vendar tudi svetoval, naj ga popeljejo v Turin k don Bosku, ki je malo prej v Rimu toliko ljudi ozdravil na duši in na telesu. Ti dobri gospodje so prišli v Turin, povedali don Bosku o svoji nesreči in mu predstavili edino znamenje njihove nesrečne ljubezni. Stvar je bila nadvse resna, toda Božja mati Marija je morala pomagati svojemu služabniku. Don Bosko jo je poklical na pomoč, blagoslovil dečka, ga prijel za roko in mu rekel, naj hodi. Deček je brez tuje pomoči začel hoditi in stati na nogah. Zatem je za njegovo

glavo nalahno zaploskal z rokama. Deček se je obrnil k njemu in pokazal, da je slišal. Potihoma mu je šepetnil: »Pokliči mamico in očka.« Deček je takoj zaklical: »Mamica in očka.« Ozdravel je. Kdo more izraziti začudenje staršev in njuno veselje ob tem čudežu? Do sedaj deček ni še nikdar izgovoril besede, in tudi če so ga na ves glas klicali, ni dal znamenja, da sliši. Milost je bila očitna: otrok je hodil, slišal in jasno govoril. Gospoda sta dala obilno miloščino za cerkev, in ko sta vsa objokana od veselja šla skozi predsobo, sta dejala tajniku in vsem navzočim, kako vsem, ki bivajo v oratoriju, zavidata srečo, da morejo bivati skupaj z don Boskom.

Priči tega dogodka sta bila don Berto in don Rua, ki je poznal tudi ime te družine.

To se je zgodilo na velikonočno sredo, katere sveto veselje je bilo skaljeno z žalovanjem. V nekrologu, ki ga je pisal don Rua, beremo:

Dne 23. aprila je umrl Janez Krstnik Finino iz Cisterne, star 60 let. Cele ure je prebil v zbrani molitvi pred Najsvetejšim. Ker mu ni bilo zadosti, da je molil podnevi, je tudi del noči posvečal molitvi. Če mu niso dovoljevali, da bi molil po večernih molitvah v cerkvi, se je pogovarjal s kipom presvete Device pod stebriščem. Vdan v dolgo in trpljenja polno bolezen, je umrl potolažen z zakramentom pokore in maziljenja bolnikov.

Drugo žalovanje je doletelo oratorij dan poprej. V Lanzu je od srčne bolečine zaradi velike žalosti v družini umrl mladi Julij Gladini. V Lanzo ga je poslal don Bosko z namenom, da bi se razvedril in se znebil vsesplošne oslabelosti.

Medtem je odpotoval vitez Oreglia v Rim, da bi tam širil Katoliško branje, razdelil dobitke loterije in dal v obtok seznam izdaj oratorijske tiskarne. Moral bi se dogovarjati s katoliškimi časnikarji, založniki, voditelji združenj, glavnimi dobrotniki ne samo v Rimu, temveč v vseh mestih, skozi katere bi se peljal. V Firencah je stanoval pri baronu Arnaudiju in se pogovarjal z nadškofom, ki je v več kot enournem pogovoru želel slišati novice o don Bosku.

Dne 23. aprila je v pismu don Rui opisal položaj tiskarne in obveznosti, ki jih je prevzel. Obenem je svetoval, kako naj razpošljejo dobitke in knjižne nagrade loterije. Izročil je pozdrave mons. Frescobaldija, don Campolmija, princese Boutourlin, grofice Soranzo in mnogih drugih, ki so se zanimali za salezijanske ustanove. Obenem je pisal o njihovem upanju, da bi mogli meseca maja don Boska ponovno pozdraviti v Firencah. Prav tako je prosil za poročilo o zadevi Katoliškega branja s škofom v Ivrei, ki še ni bila končana.

Don Bosko mu je dal sporočiti naslednji odgovor: »Odobravamo storjeno. Pogumno naprej. Goreče molimo. Skrbite za svoje zdravje!«

Dne 26. aprila je bil vitez v Bologni pri patru Lanzeriniju, ustanovitelju Zavetišča Brezmadežne v Via Galliera, in 30. aprila je že poročal iz Rima. Med mnogimi ga je pričakoval don Aleksander Aicardi, ki je 3. aprila izrazil željo, da bi mu zaupali nalogo za izpolnjevanje naročil kakega novega škofa v Piemontu z opombo: »Iz zanesljivega vira vem, da ima don Bosko velik in zaslužen vpliv pri svetem očetu, pri njegovi eminenci kardinalu Antonelliju in mons. Berardiju v zadevi imenovanja škofov v starih sardskih deželah.«

To pismo je vitez izročil don Bosku. Izročil mu je še drug dopis, ki mu ga je 20. aprila poslal generalni kapitularni vikar iz Fossana, mons. Vilhelm Marengo.

Dragoceno pismo vaše uglednosti, ki sem ga prejel včeraj, me je močno ganilo in poživilo upanje, da bomo v naši škofiji kmalu dobili škofa. Zagotavljam vam, gospod vitez, da ga vsi nepotrpežljivo pričakujemo, tako duhovščina kakor tudi laiki. Ko sem jim včeraj posredoval novico, ki ste mi jo v vaši ljubeznivosti sporočili, sta kapitelj in duhovščina izrazila veliko zadovoljstvo.

Upamo, da bo sveto in spretno zavzemanje odličnega don Boska odpravilo težave, ki bi v Firencah še mogle ovirati imenovanje škofa v tej škofiji. Prosim vas, da bi velečastitemu don Bosku izrazili mojo globoko hvaležnost kakor tudi hvaležnost duhovščine, kapitlja in vseh škofljanov.

63.
POGLAVJE

Don Bosko čudovito nadzoruje svoje gojence – Zveličavni nasveti in besede – Očetovski opomini in dobrohotno vedenje – Nekaj opominov duhovnikom – Učinkovitost don Boskovih blagoslovov; ozdravitev dveh fantov – Don Bosko gre v Vercelli in ozdravi bolno gospo – Ve, da nekateri bolniki ne bodo ozdraveli – Še dvoje drugih ozdravitev – S prijetno pripovedjo ozdravi nekega bolnika bojazni pred smrtjo – Svetinjica Marije Pomočnice – Pogoji za prošnjo milosti – Dar iz Pariza za novo cerkev

Vsa ta pomembna opravila don Boska niso odvračala od zveličavnega prizadevanja za fante. Videli smo, kako je dal sporočiti iz Rima, kako je obiskal oratorij in kaj je vsak izmed prebivalcev delal. Ko se je vrnil domov, je vsakemu povedal, kako se je tudi v moralnem pogledu vedel v času njegove dvomesečne odsotnosti. Toda če jih je nadzoroval od daleč, toliko bolj jih je nadzoroval sedaj, ko je bil pri njih. V naših spominih na to leto omenjamo nekatere dogodke, ki so zelo podobni onim iz prejšnjih let in ki se bodo zgodili v naslednjih letih.

Zdi se, da je nemogoče, da bi imel don Bosko pred očmi celotno svojo številno skupnost, bodisi ko je bila zbrana na enem kraju, ali ko je bila raztresena tu in tam, ne da bi izgubil izpred oči enega samega gojenca. Če je le mogel, je zvečer skupaj z njimi opravljal večerne molitve, čeprav se je velikokrat moral zadržati v obednici, kjer je poslušal razna poročila ali dajal ukaze ali je moral oditi v sobo ali se tam zadržati, da je napisal kako pismo. Pri vsem tem je večkrat povedal duhovnikom in klerikom, ki so bili pri njem v času molitev: »Pojdi in poglej tja, v tem in tem kotu govorilnice; tam jih je nekaj, ki, namesto da bi molili, zbijajo šale. Blizu tistega zidu, v tistem kotu spijo, drugi pa klepetajo.« Tisti, ki je dobil naročilo, je šel in ugotovil, da je bilo zares tako, in je tiste lahkomiselneže opozoril.

Kadar ni imel nikogar, da bi ga poslal, je sam šel iz svoje sobe mimo na tleh klečečih fantov naravnost tja, kjer so bili neredneži, in jih opozoril, ker niso molili. Tudi v drugih primerih je njegov način vedenja, govorjenja in obnašanja ter zlasti gotovost, s katero je nakazoval kraj, čas in okoliščine, v katerih se je dogajalo to in to, pričal, da je v duhu videl, kakor če bi gledal z očmi in slišal z ušesi.

Don Anton Riccardi pripoveduje, da se je še kot deček neke sobote šel spovedat k don Bosku in da mu je ta ob koncu spovedi dejal: »Pojdi do vrha stopnic v oddelku za rokodelce. Tam ta in ta kadi. Pokliči ga in mu reci, naj se gre spovedat.« Oni je šel, in čeprav je bilo na stopnicah temno, se je povzpel navzgor. Kar nenadoma je začutil vonj po tobaku. Ustavil se je iz strahu, da bi ga rokodelec, močan in krepak in jezen, ker so ga odkrili pri dejanju, ki je bilo v nasprotju s pravilnikom, ne pretepel. Tedaj ga je poklical po imenu. Grobna tišina. Poklical ga je znova po imenu in spet nobenega odgovora. Tedaj je, četudi v strahu, stopil do vrha stopnic. Rokodelec je sedel na stopniščnem presledku in kadil. Riccardi mu je v naglici dejal: »Don Bosko te kliče, da se greš spovedat.« Potem je zbežal, ker se je bal, da bi bil tepen, se skril za steber in opazoval, kaj bo fant storil. Ni trajalo dolgo, ko ga je videl, kako je koračil čez dvorišče ves zbran in se šel spovedat.

Toda njegovo najbolj priljubljeno sredstvo, da je delal dobro dušam svojih fantov, je bilo prehitevanje pogreškov s tem, da jih je nenehno opozarjal, jim šepetal besedico na uho in se zanje po očetovsko zavzemal.

Nekemu fantu, ki ga je vprašal, kako bi mogel napredovati na poti popolnosti, je odgovoril: »Slepa pokorščina. Izpolnjevanje vseh pravil hiše. Dajanje dobrih nasvetov tovarišem. Opraviti vsak dan kratko premišljevanje. Delati vse v večjo Božjo slavo, bodisi da ješ, piješ, se veseliš, študiraš, počivaš itn. In potem P in V, kar pomeni: govori mi pogosto o stvareh svoje duše in mi vse povej. To se pravi neomejeno zaupanje v predstojnika.« Nato mu je še priporočil tišino, se pravi ne se izgubljati v praznih pogovorih, pritoževanju, mrmranju, kritiziranju in poveličevanju samega sebe.

Včasih je spodbujal dečke, da bi mu tudi pisno sporočili vsako svojo tegobo, storjene pogreške in celo strah, da bi bili pri predstojnikih slabo ocenjeni. Nekega dne je enega izmed fantov opozoril, da naj se trudi proti svojemu nagibu, da bi se v notranjosti jezil na odločitve predstojnikov, in mu razkril vzroke tega njegovega nagnjenja. Fant je napisal pismo don Bosku in ga sklenil s temile besedami: »Iz vsega srca vam zagotavljam, da nočem nič več drugega kot to, kar hočete vi, moj dobri oče v Jezusu Kristusu.« Ko ga je don Bosko po večerji videl poleg sebe, mu je šepnil na uho: »Prebral sem tvoje pismo in mi zelo ugaja. Sam

ne bom opustil ničesar, kar bi ti moglo koristiti. Se vidi, da jaz razumem tebe in ti razumeš mene. Ali ni tako?«

»Da, da.«

»Zelo pa ti priporočam, da skrbi za svoje zdravje.«

Neki deček, ki se je prepuščal otožnosti, je po večerji prišel k don Bosku, da bi mu poljubil roko: »Oh, dragi moj!« je vzkliknil don Bosko in globoko sklonil svojo glavo k dečkovi, kakor da bi pričakoval od njega kako zaupno sporočilo. Deček pa je dejal:

»Kaj hočete, da vam povem? Povejte vi meni kaj.«

In on: »Imaš težave, si otožen. Ko te vidim otožnega, postanem otožen tudi sam. Če si pa vesel, sem vesel tudi jaz. Želel bi, da bi bil vedno vesel, da bi se smejal, poskakoval, da bi te naredil srečnega na tem in na onem svetu.«

Nekega dne, ko so v oratoriju vedeli, da don Boska tarejo hude skrbi, se je naš svetnik približal nekomu, ki je bil ves prevzet zaradi malenkostnih sporov v skupnosti, in mu dejal: »Ti lahko veliko pomagaš, da bi se jaz razvedril.« Istemu, ki mu je naslednjega dne pomagal sleči mašno obleko in mu prišel poljubit roko, je smeje se dejal: »Pogum, bodi vesel. Sv. Filip Neri pravi, da je otožnost osmi glavni greh.«

Nekemu ponosnemu duhu, ki se je čutil užaljenega zaradi neke odredbe, ki se je tikala njega in se mu je zdela ponižujoča ter nasprotna njegovim težnjam, je dejal: »Mir in pogum. To tvoje sedanje razpoloženje ne bo trajalo dolgo. Vse preide ... Skušajmo si pridobiti nekaj zaslug.«

Spet drugemu, ki so ga trle razne skušnjave, je svetoval: »Ozri se pogosto na križ, ki mora biti zastava tvojega večnega zveličanja.«

Ko je videl, da se kdo po naravi zelo resen, pogosto zbegan smeje, je dejal:

Boj se ga kot dobra hčerka,
ki si upa dvigniti oči k očetu,
ker očeta ljubi
in hoče biti krepostna.

Smej se, toda tvoj smeh
naj bo radost nebes.
Naj bo tvoja duša čista
ob Jezusovih nogah.

Ko ga je obdajal lep venec dečkov, je vprašal enega izmed njih:

»*Ibi ... ubi.* Kaj to pomeni?« In je razložil: »*Ibi fixa sint vestra corda, ubi vera sunt gaudia* (tam naj bodo zasidrana vaša srca, kjer so prave radosti), kar pomeni: hodite z nogami po zemlji, vaša srca pa naj bodo v nebesih.«

Ko je po kosilu sedel za mizo v obednici, je včasih potegnil iz žepa brevir ali Hojo za Kristusom in dal enemu izmed okoli stoječih prebrati prvi stavek na naključni strani. Nastale so najrazličnejše povezave misli, včasih popolnoma prikrojene tistemu, ki jih je bral, včasih pa jih je don Bosko komu javno namenil. Neki zelo raztresen in v izpolnjevanju dolžnosti znan fant je prebral v brevirju prvo vrsto pridigarja, ki pravi »tempus plangendi«, čas za jok. Don Bosko ga je pogledal v obraz, mu nato šepnil besedico na uho, nakar je ta osupel ostrmel in se zbral.

Na lep način je znal tudi karati. Ko se je vračal domov, je na poti srečal nekega svojega mladega duhovnika, ki je, potem ko je govoril o mnogih stvareh, končal s kritiko načina pridiganja opata Bardessona. Don Bosko mu je segel v besedo in ga vprašal:

»Si ti že kdaj pridigal?«

Mladi duhovnik je odgovoril, da še ne. In don Bosko: »Prav. Počakaj malo, da boš začel pridigati, in potem, če boš imel pogum, boš lahko kritiziral opata Bardessona.«

Duhovnike, tako svoje gojence iz oratorija kakor tudi druge iz semenišč, ki so bili v dušnem pastirstvu, je spodbujal, da bi v pridigah, devetdnevnicah, postnih nagovorih, katehezah, spodbudah, spovedih in konferencah priporočali svojim vernikom pogosto prejemanje svetega obhajila. Dobri sadovi so dokazovali koristnost njegovih priporočil. Neki fant, ki je postal župnik v nekem pomembnem središču, se je držal njegovega nasveta, ko je postal župnik. Moral se je težko boriti tako proti duhovnikom kakor tudi proti liberalcem. Toda na koncu je imel vsak dan po 200 in ob nedeljah do 1000 obhajil.

Njegove besede je potrjevala učinkovitost njegovih blagoslovov.

Klerika Karla Giachettija je že dve leti mučil zobobol. Tretje leto pa so bolečine postale izredno hude. Vse, kar nam zdravniška umetnost omogoča v takih primerih, je bilo uporabljeno, pa vse zaman. Ubogi fant je zelo trpel, in če je bil dan zanj nekaj hudega, je bila noč, ko je mogel zatisniti oči le za kratke presledke, nekaj neznosnega. Že tri dni ni ničesar zaužil. Na večer 29. aprila je brez prenehanja tarnal in hudo vpil. Tovariši, ki so sočustvovali z njim in niso mogli spati, so šli k don Bosku in mu opisali njegov neznosni položaj. Don Bosko je v spremstvu don Francesia in don Cagliera šel k njemu, ga vprašal, kako se počuti, in dobil odgovor:

»Ne morem vam povedati, kako zelo trpim, in ne vem, ali v peklu trpijo hujše bolečine, kot jih trpim jaz.«

»Imaš zaupanje v Marijo Pomočnico?«

»Oh, seveda. Če me boste vi blagoslovili, sem prepričan, da mi bo mati Božja Marija izprosila zdravje.« Don Bosko je povabil navzoče, ki so stali okoli pos-

telje, da bi zmolili pozdravljena kraljica, in medtem ko so vsi klečali na tleh, jih je blagoslovil. Ni še končal blagoslovnega obrazca, ko se je klerik pomiril in tako globoko zaspal, da so nekateri izmed navzočih menili, da je umrl. Toda ko so ga natančneje pogledali, so videli, da diha, in so ga pustili pri miru. Ne da bi se zbudil, je spal do drugega jutra, ko je bilo treba vstati. Ko je vstal z drugimi, je bil tako čil in zdrav, da se je zdelo, kakor da ne bi imel nikdar kakšnih težav. Od takrat ni imel več zobobola in je končal življenje zaradi tifusa, ki ga je napadel deset let pozneje.

Tega leta se je nekemu fantu po imenu Patarelli kar nenadoma na pol zmešalo. Izgubil je spomin, tako da je bil videti v šoku. To stanje je trajalo 15 dni, dokler don Francesia, ki je bil študijski vodja, potem ko so poskusili vsa sredstva, ni odločil, da ga pošljejo domov. Vendar ga je pred odhodom popeljal v don Boskovo sobo. Don Bosko mu je dejal, naj poklekne, in ga blagoslovil. Patarelli se je kakor zbudil iz sanj, se zavedel in vzkliknil »kje pa sem«.

»V moji sobi,« je odgovoril don Bosko. »In kaj delaš tukaj, namesto da bi šel z drugimi v šolo?«

»Ne vem, kako sem sploh prišel sem.«

»Torej pojdi v šolo, ker je že zvonilo.«

Fant je ves vesel odhitel v šolo. Bil je popolnoma zdrav.

Iz Tortone je kanonik dekan Jožef Marija Cantù Cancelli 15. aprila 1867 takole pisal spoštovanemu in predragemu don Bosku:

»Iz vsega srca se vam zahvaljujem za ljubeznivo pismo, ki ste mi ga poslali 6. tekočega meseca ... Dragemu kaplanu Remottiju se že več dni resno izboljšuje njegovo težko stanje. Pretekli četrtek je imel veliko zadoščenje, da je s svojimi kolegi kapitularji pri pontifikalnimi maši našega cenjenega gospoda škofa prejel velikonočno obhajilo. Kako hiter in velik učinek so imele molitve našega bolnika, vaše drage uglednosti in vaših fantov! Globoki hvaležnosti ozdravljenega pridružujem tudi svojo zahvalo. Oba se priporočava krščanski ljubezni vaših molitev ter vas prisrčno pozdravljava in vam spoštljivo poljublja-va roko. Gotovo ne bom pozabil na gradnjo vaše cerkve. Tako bo vaša uglednost meni in vsej moji številni družini pomagala, da se bomo znašli pod Njenim dobrohotnim plaščem in se bomo mogli izmakniti hudičevemu zalezovanju.«

Neki nekdanji gojenec je leta 1888 pisal don G. Bonettiju: »Hčerko, ki je danes živa pri meni, so zdravniki odpisali. Rekli so celo, da ji ostaja komaj še nekaj ur življenja. Ob tej novici je moja žena vsa preplašena takoj dala poklicati don Boska, da bi prišel, blagoslovil hčerko in molil zanjo. Oh, čudež don Boskovih molitev! Hčerka je v trenutku ozdravela, in ko jo je zdravnik natančno preiskal, je ves začuden vzkliknil: »To je pravi čudež!«

Proti koncu aprila ali na začetku maja 1867 so don Boska poklicali v Vercelli, da bi obiskal neko bolno markizo, ki ga je prosila za blagoslov in bi ob ozdravitvi darovala 500 lir za njegovo cerkev. Že pred več meseci jo je napadla bolezen; ležala je v postelji in bila že popolnoma izčrpana. Don Bosko je prišel, blagoslovil bolnico in potem odšel v mesto po opravkih. Ni še bil daleč od markizine hiše, ko je zaslišal glas, ki ga je klical, in čutil, da ga nekdo treplja po rami. Obrnil se je in videl markiza, ki je ves ganjen prosil, naj se na ženino željo vrne k njim.

»Se ji je poslabšalo?« je vprašal don Bosko.

»Ne, nikakor ne,« je odvrnil markiz.

Ko so vstopili, je naletel na neko gospo, ki ga je čakala v sobani in ga vprašala, ali išče markizo. Don Bosko je odgovoril pritrdilno: »Pojdimo in obiščimo jo v njeni postelji.«

Vstopil je v sobo in na svoje veliko začudenje našel posteljo prazno. Tista gospa ni bila nihče drug kot markiza: »Poznate markizo?« ga je vprašala.

Don Bosko je razumel in vzkliknil:

»Ste mogoče to vi?«

»Da, prav jaz. Tu imate 500 lir za vašo Mariji Pomočnici posvečeno cerkev.«

O tem nam priča don Rua. In don Bosko sam je ob poveličevanju Marije Pomočnice večkrat omenil ta čudežni dogodek.

Nič manj prodoren ni bil njegov pogled, ko je ocenjeval, ali bo kak bolnik ozdravel ali ne. Janez Bisio pripoveduje: »Spremljal sem don Boska pri obisku neke bolne gospe, ki pa ni bila tako bolna, da bi se bali za njeno življenje. Potem ko jo je potolažil in blagoslovil, so ga družinski člani vprašali, ali bo mati ozdravela. »Molimo, molimo,« je preprosto odgovoril Božji služabnik. Po teh besedah in iz načina, kako so bile izgovorjene, smo bili vsi prepričani, da bo bolnica morala umreti. Dejansko je po osmih ali desetih dneh umrla.«

Jožef Brosio, bersaljer, se spominja: »Leta 1867 sem imel v hiši bolno hčerko, ki še ni prejela zakramenta svete birme. Želel sem, da bi ji bil podeljen. Toda župnik je trdil, da to ni potrebno, ker je deklica še zelo mlada. Izrazil sem svojo željo don Bosku in naslednjega dne je že prišel mons. Balma k nam in deklici podelil zakrament. Če don Bosko ne bi predvideval njene smrti, se ne bi podvizal, da bi ustregel moji prošnji.«

Isti Brosio še ve povedati:

»Nekega dne sem spremljal don Boska, ki je šel obiskat nekega bolnega duhovnika v Via Carlo Alberto nedaleč od Madonne degli Angeli. Ko sva stopila v bolniško sobo, so don Boska rodne duhovnikove sestre prosile, da bi ga ozdravil. Potem ko je don Bosko opravil molitev in dal bolniku blagoslov, je začel šegav pogovor. Pripovedoval je, kako je nekega

dne šel obiskat nekega dečka, ki je bil zelo bolan in se je ves tresel ob misli na smrt. Da bi ga potolažil, mu je dejal, da naj se prav nič ne boji, kajti če bo umrl, bo šel v nebesa, kjer so mu pripravljene vse vrste ugodnosti, bogastvo, sreča itn. Deček se je pomiril in vprašal, ali v nebesih jedo tudi paradižnik. »Seveda,« je odgovoril don Bosko, »v nebesih je na voljo vse, tudi paradižniki, če ti le uspe priti tja. In če hočeš priti tja, moraš biti miren, se ne preveč truditi in biti vdan v Božjo voljo.«

Vsi so smejali zaradi paradižnikov. Toda don Bosko je s to pripovedjo hotel dati bolniku razumeti, da se tako silen strah pred smrtjo ne spodobi za dobrega kristjana.

Ko sva odšla od tam in nisva bila še ob vznožju stopnic, se je don Bosko ustavil in mi dejal: »Jutri bo ta bolnik mrtev.« Tako se je tudi zgodilo, čeprav ni nič kazalo, da bi ga njegova bolezen mogla tako hitro spraviti v grob.«

Mati Božja Marija je poleg učinkovitosti, ki jih je dajala don Boskovim blagoslovom, delila mnoge milosti tudi po svetinjicah. Božji služabnik je pisal sestri Mariji Filomeni Cravosio, dominikanki v Mondovì Piazza.

Velečastita gospa!

Gospodov blagoslov naj pride v obilju na vas, na gospo M. Marijo Mantundini in nad ves vajin trud. Amen. Pošiljam vam nekaj od papeža blagoslovljenih svetinjic Marije Pomočnice. Razdelite jih v veliki veri in pričakujmo veliko od tistega, ki zmore veliko. Cerkev, posvečena tej nebeški materi, napreduje, in če bo ona kot do sedaj podeljevala izredne milosti, kdo se ne bi hotel okoristiti?

Bog naj nas vse ohrani na poti v nebesa. Amen. V hvaležnosti ostajam vaš vdani služabnik.

duh. Janez Bosko
Turin, 13. aprila 1867

Čudodelne učinke svetinjice je izkusila tudi mati sestre, grofica Cravosio, ki je po don Boskovi smrti takole pisala o don Bosku:

Leta 1867 mi je don Bosko dal blagoslovljeno svetinjico z zagotovilom dobrodelnega učinka. Kakor hitro sem jo obesila okoli vratu svoje bolne hčerke, je v hipu ozdravela. Čeprav ni bila prisiljena ležati v postelji, ni mogla jesti, ne prebavljati in ne hoditi, ker je bila čisto izčrpana. Jaz sama sem ji obesila svetinjico okoli vratu, in ker sva bili obe polni vere v Madono in don Boskovo molitev, sem videla, kako je moja hčerka dobivala barvo, jedla z dobrim tekom in prebavljala brez težave. Nato sva naredili dolg sprehod, ne da bi ji kaj škodovalo.

Da pa so blagoslovi in svetinjice dosegali svoje učinke, je don Bosko po navadi zahteval, kakor smo že drugod omenili, sodelovanje tistega, ki je prosil za zdravje:

1. S prejemom spovedi in obhajila vzpostaviti stanje posvečujoče milosti. Preden je Jezus ozdravil mrtvoudnega, je dejal: »Oh, človek, odpuščeni so ti grehi.«

2. Storiti kako dejanje krščanske ljubezni, kajti prerok Izaija pravi v 58. poglavju: »Klical boš Gospoda in on te bo uslišal, dvignil boš svoj glas in on ti bo povedal: Tukaj sem, da ti pomagam, ker si odprl svoje srce lačnemu in si potolažil žalostno dušo.«
3. Zaupna in vztrajna molitev: Prosite in se vam bo dalo.

Dejanje krščanske ljubezni, ki ga je mati Božja Marija jasno nakazala, je bilo usmiljenje do dečkov, ki jih je zbiral don Bosko, in gradnja cerkve v Valdoccu. Tudi zunaj Italije so vedno bolj spoznavali voljo Kraljice angelov in ljudi, in gospa Marija de Lorette Guttierrez de Estrada je don Bosku iz Pariza 26. aprila 1867 takole pisala:

»Ker sem slišala, da se v Turinu zida svetišče na čast Mariji Pomočnici, vam pošiljam 50 lir in vam priporočam v molitev mojega že tri mesece težko bolnega očeta.«

64.
POGLAVJE

Zaslužena pohvala nekega prijatelja – Don Bosko tiska svoje knjige s papeževo odobritvijo – Zarota proti katoliškemu branju – Don Bosko uniči pisma, ki bi lahko škodovala njegovim sovražnikom – stoletnica svetega petra, naznanjena Kongregaciji za indeks – Zapiski konzultorja za ta zvezek – Sveta kongregacija ukaže don Bosku, da dá v natis novo, popravljeno izdajo – Ljubeznive papeževe besede za don Boska – Katoliško branje: papeški blagodati človeštvu – Don Bosko zaupa piemontskim patricijem svoja pisma za Rim – Don Bosko piše kardinalu Antonelliju o prekinjenih razgovorih o imenovanju škofov in svetuje nekaj imen za bodoče škofe – Kardinalov odgovor – Pij IX. se obrne na Napoleona, da bi nagovoril italijansko vlado, da bi razpravljala o imenovanju škofov na izpraznjene sedeže – Don Boska doleti naloga, da spet vzpostavi te razgovore

Dva meseca po svoji vrnitvi iz Rima je don Bosko naročil ponatis svoje knjige, ki je izšla 1856 z naslovom Življenje sv. mučenca Pankracija z dodatkom opisa svetišča, ki je njemu v čast postavljeno blizu Pianezze. Glavni cilj ponovne izdaje tega življenjepisa je bila njegova ljubezen do mladega mučenca in do njegovega svetišča. Istočasno pa je želel pokazati znamenje svojega spoštovanja do rektorja cerkve. Bralec se brez dvoma spominja zakristana v chieriški stolnici, ki ga je don Bosko, takrat študent, poučeval latinščino, da je lahko oblekel klerikško obleko, in ki ga je nato še učil filozofijo in teologijo. Prav tega moža je sedaj don Bosko v tej novi izdaji posebej poveličeval.

»V teh zadnjih časih so to svetišče popolnoma obnovili, olepšali, okrasili, obogatili in razširili po prizadevanju gorečega rektorja gospoda Karla Palazzola, ki tukaj redno prebiva. Med šolskim letom poučuje katekizem in šolske predmete okoliške otroke, ki bi sicer le s težavo mogli hoditi v šolo v Pianezzo.

Vsak dan daruje sveto mašo in blagoslavlja vse, ki se zatekajo k njemu, in je vedno pripravljen spovedovati. Ob praznikih pa poskrbi, da je tam zadostno število spovednikov za izredno veliko romarjev, ki pridejo tja iz pobožnosti do našega svetnika, ki je na tem mestu pretrpel mučeništvo, in se je zgodil čudež, ki je dal povod za gradnjo svetišča, kjer katoliška Cerkev obhaja njegov praznik.«

Postopoma je dal ponatisniti še druga svoja dela in obenem pisal nova. V tem svetem prizadevanju ga je spodbujal sam papež Pij IX., ki je bil ves zanj in je dobro poznal njegove najskrivnejše misli. Če bi vedel, da bi bilo, karkoli je že napisal, proti katoliški veri in proti spoštovanju papeža, bi bil pripravljen obsoditi vse svoje spise in bi se popolnoma odpovedal pisanju.

To je bila vedno njegova odločna volja. Toda nekaj njegovih nasprotnikov v Rimu, ki so se čutili užaljene, se je zbralo v zvezi južnoitalijanskih provinc, drugi pa proti Katoliškemu branju. Postavili so si za cilj, da bodo dosegli pri Kongregaciji za indeks obsodbo Stoletnice svetega Petra in s tem močno oškodovali njenega pisatelja. S to obsodbo bi potem vrgli dvom na vsa don Boskova natisnjena dela. Strast je zatemnila njihovo pamet. Gotovo niso mogli prebrati in preštudirati v tako kratkem času 154 zvezkov, ki so sestavljali zbirko Branja. Med pisatelji je bilo veliko zelo znanih imen. Prav tako se niso ozirali, da so bili zvezki namenjeni preprostemu ljudstvu, pisani v slogu in na način, da jih je lahko do razumel.

O vseh teh namenih je don Bosku poročal kak zvest prijatelj. Na njegov naslov pa so prihajala tudi žaljiva pisma, toda on jih je s preudarno previdnostjo uničeval. To je delal iz obzira do samih piscev, kajti nikakor ni hotel, da bi njihovo dobro ime moralo trpeti, pa tudi zato, da taka pisma ne bi prišla v roke komu v oratoriju in bi mogoče vzbudila jezo, ki bi prihajala iz velikega spoštovanja, ki so ga njegovi sinovi imeli do njega.

Medtem ko so napori, da bi si priboril lastninsko pravico do Katoliškega branja, nakazovali prve uspehe, kakor smo že poročali, je hudič skušal od druge strani napasti to previdnostno zbirko. In po tolikerih velikih zmagoslavjih je Gospod dopustil, da bi Božjega služabnika doletela velika bridkost. Juditina knjiga 2 pravi: Vsi, ki so ugajali Bogu, so morali iti skozi množico preizkušenj.

Še preden se je don Bosko napotil v Rim, so ti gospodje predložili Sveti kongregaciji za indeks pobudo, da naj bi preverila knjižico Stoletnica, ki jo je sam papež pohvalil.

Kongregaciji zlonamerna prošnja ni ostala prikrita in je dala knjižico v pregled kanoniku Piu Delicatiju, profesorju cerkvene zgodovine na Apollinaru, ki je 21. marca 1867 takole predstavil svojo sodbo:

O knjižici, ki nosi naslov Stoletnica sv. apostola Petra z življenjem istega prvaka apostolov in tridnevnico kot pripravo na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, ki jo je napisal duhovnik Janez Bosko. Turin – 1867.

S tem delcem duhovnik Bosko želi svoje bralce povabiti, da bi razmišljali o velikih delih poglavarja apostolov in pripravili svoje duhove za vredno obhajanje skorajšnje obletnice njegove smrti. Brez dvoma je vreden pohvale ta namen in nadvse vzvišen cilj, ki ga hoče doseči. Vendar se zdi, da delca ni mogoče oprostiti cenzur zaradi nekaterih trditev, ki jih vsebuje.

Najprej zato, ker se brez dvoma neizpodbitna dejstva Svetega pisma mešajo s pripovedmi, ki so vzete iz negotovega izročila ali apokrifnih virov, ne da bi razlikoval njihovo vrednost, in obojim pripisuje isto zanesljivost. Tako za primer navajamo stran 102, kjer je govor o sv. Petru, ki je šel v Antiohijo ustanovit Cerkev in pri tem naletel na veliko oviro v guvernerju Teofilu, ki ga je dal vreči v ječo in mu je za sramoto dal odrezati lase tako, da mu je ostal na glavi krog v obliki krone, in mu dal vedeti, da je to začetek venca ali duhovniškega kroga pri cerkvenih osebah. Podobno tudi v poročilu čudežne osvoboditve sv. Petra iz ječe, v katero ga je dal zapreti v Jeruzalemu Herod, na strani 126 nadaljuje, da se je apostol napotil v hišo neke Marije, kjer je živela deklica z imenom Rosa, ki je presenečena zagledala Petra, za katerega je mislila, da je v ječi. Ne da bi odprla vrata, je stekla k svojim gospodarjem, ki ji pa niso verjeli, ker so vedeli, da je v ječi, in jim pripovedovala, da je zunaj sv. Peter. Medtem pa je Peter trkal na vrata in tako dolgo zagotavljal, kdo je, da so mu prišli odpret in se tako prepričali o čudežu, ki ga je naredil angel. Na strani 132 se z gotovostjo trdi, da je Tiberij sklenil Jezusa Kristusa postaviti med rimske bogove, da pa se je senat, ko ga je cesar vprašal za svet, temu uprl. Na strani 152 se zatrjuje, da se je sv. Petru posrečilo obuditi od mrtvih človeka, nad katerim se je Simon Mag brez uspeha trudil, da bi ga oživil. Na strani 157 se prikazuje kot neizpodbitno dejstvo vzpon in padec Simona Maga v zelo zanimivih okoliščinah, kar pa nikakor ni dokazano, kakor bi pisatelj to rad prikazal. Na strani 164 se prav tako prikazuje kot gotovo dejstvo, da se je sv. Peter na željo vernikov hotel izmakniti preganjanju kristjanov v Rimu in je zato pobegnil iz mesta. Toda ko je bil zunaj mesta, je spremenil odločitev zaradi glasu Odrešenika, ki se mu je prikazal na poti.

Poleg teh pripomb naj še omenimo nekatere negotove trditve bodisi glede evangeljske zgodovine, bodisi glede teološkega nauka. Prava pomanjkljivost glede na evangeljsko sporočilo je trditev na strani 17, kjer je rečeno, da so apostoli pridigali že v času, ko so bili v stiku z Odrešenikom, se pravi, preden so dobili slovesno naročilo euntes docete (pojdite in učite) in preden so prejeli Svetega Duha. Bolj natančno govori pisatelj na strani 69, kjer se zdi, da je pozabil na zgornjo trditev, in meni, da je tedaj sv. Peter poln svetega navdušenja začel prvič oznanjati Jezusa Kristusa. Vsekakor pa ni v skladu s cerkvenim naukom trditev na strani 217, da je kršenje katere koli Božje zapovedi tudi že prestopek kake verske resnice. Iz tega bi sledilo, da greši proti veri, ki se pregreši proti kaki Božji zapovedi. Pisateljeve besede, kjer se to trdi, se glasijo: Naša vera mora biti celostna, obsegati mora vse člene naše svete vere. Vse verske resnice je razodel Bog. Zato tisti, ki zanika

samo en člen, zanika tudi Boga, zato tisti, ki pravi, da ljubi svojega bližnjega in imenuje po nemarnem Božje ime, ali kdor spoštuje svoje starše in se polašča imetja koga drugega ali se predaja nečistosti, zaničuje zakramente in prezira svetega očeta, namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, ta, pravim, krši kak člen veroizpovedi in s tem zanika tudi druge.

Drugo tako mesto, ki zasluži posebno pozornost, je na strani 192, ki govori o prihodu sv. Petra v Rim. Čeprav pisatelj ne dvomi, to dejstvo utrjuje z več dokazi, vendar o naravi tega dogodka razmišlja na čisto svojski način: »Zdi se na tem mestu primerno, da mimogrede dam nasvet vsem tistim, ki govorijo ali pišejo o tej stvari, da naj tega dogodka ne štejejo za versko ali dogmatično dejstvo. To velja tako za katoličane kakor za protestante.« Trditev, da prihod sv. Petra v Rim nima verskega in dogmatskega pomena in da s tem izključuje vsako versko in dogmatsko povezavo, je velika teološka zmota, ki brez dvoma žali verski čut vernikov. Resda je to dejstvo zgodovinsko in se sijajno izkazuje s kritičnimi argumenti, vendar ima tesen odnos s strogo verskim in dogmatičnim, je predpostavka ali zgodovinski temelj dogmatičnega in verskega, namreč primata rimskih papežev. Zato so prihod sv. Petra v Rim branili v vsakem času vsi katoliški pisatelji, tajili pa tisti avtorji, ki so menili, da bi z zanikanjem tega dejstva mogli ovreči versko resnico primata rimskih papežev. Prihod sv. Petra v Rim je povezan z dogmo o primatu rimskih papežev, kar jasno dokazuje učeni Peter Ballerini v svojem delu De vi et ratione primatus (O moči in razlogu primata) na strani 311: »Če je namreč gotovo, da je bil Peter v Rimu in je umrl na rimskem sedežu in s tem zapustil svojim naslednikom primat v Cerkvi, potem nujno sledi, da katoličani in cela Cerkev verujejo, da so rimski papeži nasledniki Petrovega primata.« Naš pisatelj pa z zelo zmedenimi predstavami in vedno z negotovimi izrazi na imenovanem mestu piše naprej: »Bog je postavil sv. Petra za poglavarja Cerkve in to je verska resnica. Da je potem sv. Peter izvajal to oblast v Antiohiji, Jeruzalemu, v Rimu in drugje, je prepuščeno zgodovinskemu razmišljanju in nima z vero nikakršnega opravka.« Iz tega je razvidno, da je treba imeti za versko resnico primat, ki ga je Jezus Kristus izročil Petru. Vendar pa je verska resnica tudi to, da se primat nadaljuje v rimskih papežih. Zato zaradi te dogme ni vseeno, ali je Peter prišel v Rim ali ne, ker je tukaj ustanovil svoj sedež in s tem pokazal, da se njegov primat razteza tudi na rimske škofe in velja za vso Cerkev.

Zaradi zgoraj navedenih pripomb bi bilo umestno, da bi iz utemeljenih razlogov izrekli proscribendum donec corrigatur (prepovedano, dokler se ne popravi). V tem primeru bi morali spodbuditi pisatelja, da bi svojo knjižico popravil, ali bolje, popolnoma na novo napisal.

Končno pa to moje mnenje podrejam modremu in avtoritativnemu presojanju te Svete kongregacije.

kanonik Pio Delicati, konzultor

21. marca 1867

Prefekt Svete kongregacije za indeks je bil njegova eminenca kardinal Ludvik Altieri, škof v Albanu. Seji pa je predsedoval njegova eminenca kardinal An-

ton Maria Panebianco iz reda manjših konventualcev, prefekt Svete kongregacije za odpustke in svete relikvije.

Sveta kongregacija je razpravljala o predlogu, vendar ga ni odobrila v njegovem sklepu, temveč se je omejila na to, da po turinskem nadškofu Božjemu služabniku sporoči sklep z odredbo, da naj povedano upošteva pri prihodnji izdaji. Tako je odločil papež Pij IX., ki je nekomu, ki je predlagal prepoved knjižice, odgovoril:

»Tega pa že ne; ubogi don Bosko! Če je treba v knjigi kaj popraviti, potem naj se popravi v naslednji izdaji.«

In mi, ki se vračamo na dolgo razpravo v naslednjih poglavjih, bomo vedno bolj občudovali ponižnost in svetost Božjega služabnika don Boska.

Medtem pa je on nadaljeval opevanje zaslug papeštva. Naslov knjižice Katoliškega branja za mesec maj se je glasil: Dobrine, ki so jih papeži dali človeštvu. Razgovor med mladim fantom in njegovim župnikom. Izpod peresa duhovnika Petra Boccalandra, rektorja cerkve sv. Marka v Genovi.

Knjiga ima naslednja poglavja: Papeži so počlovečili človeško družbo. Papeži so obranili Italijo pred zasedbo barbarov. Papeži so omilili germanski despotizem. Papeži so podpirali znanost in umetnost. Nimajo prav tisti, ki govorijo proti ravnanju papežev. Papež Pij IX. nikakor ni največji sovražnik Italije. Umestnost, pravica in Božja volja v tem, da papež poseduje neodvisno ozemlje.

V dodatku so vernike vabili k molitvi za spreobrnjenje Judov.

V teh mesecih so bile na papeža usmerjene misli odličnejšega dela turinskega plemstva in mnogi izmed njih so se že takrat odpravljali v Rim, da bi se primerno nastanili, bili navzoči pri slovesnih obredih pri sv. Petru in bi se primerno poklonili svetemu očetu. Nekaterim izmed teh gospodov je don Bosko zaupal zaupna pisma, nalovljena na ugledne družine rimskih dobrotnikov, ki so ga vpraševali za svet, prelatom v zadevi salezijanske družbe, kardinalu Antonelliju v isti zadevi in za imenovanje novih italijanski škofov.

S podobnimi naročili se je obrnil tudi na kneginjo De La Val Montmorency – De Maistre, ki je prebivala v Borgu Cornalese pri Villastellonu.

Turin, 1. maja 1867

Velezaslužna gospa kneginja!

Ne vem, ali vas bom mogel še osebno pozdraviti, preden se boste odpravili v Rim. V vsakem primeru vam izročam zavoj pisem. Pismo, namenjeno kardinalu Antonelliju, je zelo pomembno. Če ga ne boste mogli osebno oddati, ga vrzite v kateri koli nabiralnik in bo

gotovo hitro prišlo, kamor mora. Druga pisma so priložena k pismu markize Villarios, da jih bo izročila naslovnikom. Če boste imeli priložnost govoriti s to gospo, naj vam izročim en izvod sv. Frančiške Rimske.

Bog naj vas blagoslovi in Gospodov angel naj vas spremlja in vas brani na vseh vaših potih, postankih in vrnitvi.

Bodite tako dobri in pozdravite družino gospoda grofa Evgenija in gospoda Frančiška, ki jima želim vse najboljše na duši in na telesu. Molite tudi zame, ki vas vdano pozdravljam. Vdani služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Kardinal Antonelli mu je takole odgovoril:

Veleugledni gospod!

Če do sedaj nisem odgovoril na pismi vaše uglednosti z dne 20. marca in 5. aprila tekočega leta, si lahko mislite vzrok, saj dobro poznate goro opravkov, ki jih mora opravljati moje ministrstvo.

Kar se tiče vašega prvega pisma, je odgovor na to, kar je bilo pisano v zadevi mons. Berardija. Stvar obravnava Sveta kongregacija za škofe in redovnike. Za zdaj vam ne morem povedati kaj več kot tisto, kar sem vam že sporočil: gotovo ste se lahko prepričali, da sem skušal obrniti posebno pozornost na opombe, ki ste jih vi poslali, o čemer so govorila pisma in dopisi.

Iz drugega pisma sem zvedel za splošno navdušenje za imenovanje škofov.

To nas vse zelo veseli, potem ko smo se toliko trudili, da bi oskrbeli škofije z vrednimi pastirji, ki so zlasti v teh časih našim škofijam tako zelo potrebni. Taka zavzetost je porok za namene, ki so sem pripeljali dva duhovnika, nosilca omenjenega pisma. Ob tej priložnosti naj omenim posebno skrb, ki jo Sv. sedež na splošno namenja zasedbi prostih škofijskih stolic, in kako ga žalosti dejstvo, da se je polegla zavzetost, s katero so se na začetku lotili te zadeve, ki je vzbujala toliko lepega upanja.

Zato bi bilo želeti, da bi s previdnim in ustreznim vplivanjem skušali odpraviti nastalo mrtvilo.

Nikakor nisem pozabil vzeti v pretres vaših nadaljnjih predlogov za imenovanja, zlasti še v korist velezaslužnega prelata, ki si toliko prizadeva za korist nezasedenih škofij.

Na posebnem listku bom zapisal opažanja, ki bi prišla v poštev ob dani priložnosti.

Ko se vam iz vsega srca zahvaljujem za vaš spomin pred Najvišjim, vam v zameno zagotavljam, da tudi jaz prosim za vas in izrabljam priložnost, da vam zagotovim svoje globoko spoštovanje.

Vaše uglednosti resnični služabnik G. C. ANTONELLI

Rim, 4. junija 1867

Njegova eminenca je don Bosku dal vedeti, da bi bilo prav, če bi kaka sposobna in vplivna osebnost prevzela pobudo za nadaljevanje prekinjenih pogovorov. Videli bomo, kako je Božji služabnik sam na lastno pobudo storil potrebne korake.

Don Bosko je kardinalu državnemu tajniku priporočil mons. Balma, nadškofa iz Tolemaide *'in partibus infidelium'*[33] (v deželah nevernih), ki je pozneje dobil nadškofijsko stolico v Cagliariju. Predložil je še druga imena, ker je bilo tudi v Piemontu še nekaj praznih škofijskih sedežev. Mogoče je že od takrat mislil na kanonika Degaudenzija za Vigevano, kanonika Rosaza za Suso, mons. Manacordo za Fossano. Božji služabnik je hotel obdržati živo zavzetost za tako pomembno zadevo in zato ni opustil nobene priložnosti, četudi zelo majhne, za tako pomembno zadevo.

Na tak način je skušal potolažiti papeža, ker je poznal njegovo izredno skrb za zveličanje duše.

Pij IX. se je v pravem junaškem dejanju ponižnosti obrnil 13. maja 1867 na cesarja Napoleona, da bi pripravil vlado v Firencah na obnovitev razgovorov za zasedbo praznih škofijskih sedežev. Dejal je: »Ne moremo misliti brez zgražanja na dejstvo, kako so za vzgojo mladine izbrani duhovniki in redovniki odpadniki in določeni laiki, deloma brezverci, ki imajo namen kvariti mladino. Beseda vašega veličanstva bi mogla vzbuditi voljo italijanskih oblastnikov, da bi očistili kraje pouka te gnusobe.« Papež je pisal v tem smislu Napoleonu, ker se mu je to zdelo bolj pametno in koristno, kot da bi se prepiral z italijanskimi ministri.

Napoleon mu je 18. junija 1867 odgovoril, da ne bo pozabil v Firencah omeniti njegovih nasvetov, da pa si malo obeta, ker je tam »zelo težko dati veljavo pameti in sprejeti nasvete, za katere niso zainteresirani«.[34]

Čeprav je Napoleon predložil svoje nasvete, niso imeli nikakršnega uspeha. Pač pa so imeli veliko boljši učinek don Boskovi nasveti in z njimi, kakor bomo pokazali, vseh italijanskih Cerkva, ki so ostale brez pastirjev. Vsi škofijski sedeži brez zasedbe so odložili žalno obleko in so sprejeli svoje prelate.

[33] Izraz za škofa, ki je moral zapustiti prejšnjo škofijo, ohranil njen naslov, sprejet pa je v drugi (op. prev.).

[34] BALAN, Storia d'Italia, VII. zv., stran 1050.

65.
POGLAVJE

Don Bosko v Caramagni: čudovite ozdravitve; uresničena napoved; pohvala don Rui in drugim sodelavcem; gre v Saluggio – Dopis vitezu v Rimu; mu pošlje pisma za razne naslove; končana zadeva s Katoliškim branjem z Ivreo; napoved prihodnjih smrti in drugih, ki se bodo zgodile v oratoriju; dela na novi cerkvi in milosti Božje matere Marije; sprejme sporočilo in odlok Svete kongregacije za indeks – Pismo nadškofu – Nasvet kanonika Gastaldija in vikarjevo dovoljenje, da sme don Bosko pripraviti zagovor – Misli, ki so verjetno v teh dneh skrbele Božjega služabnika – V Rimu pričakujejo don Cagliera – Duhovne vaje fantov

Najdenje svetega križa je v Caramagni slovesen praznik in don Bosko se je odpravil tja v spremstvu klerika Jakoba Costamagna, brata Alojzija, ki ga je tako vroče vabil, da bil imel tam slavnostni govor. Sprejeli so ga kot angela, poslanega iz neba: zvonjenje zvonov, pokanje možnarjev, godba na pihala. Storili so vse, da bi ga čim bolj slovesno sprejeli in počastili.

Kar bomo povedali, smo zvedeli od zgoraj imenovanega klerika Costamagna, ki nam je naslednji dan opisal vse, kar je videl in doživel, ter nam 5. novembra 1888 poročal iz Buenos Airesa, ko je bil duhovnik in misijonar. Za to poročilo je bil pripravljen tudi pričati pod prisego.

Bilo je 3. maja 1867. Don Bosko je prišel v mojo rojstno vas Caramagno, imel slavnostni govor o najdenju sv. križa v oratoriju, ki nosi naslov Svetega križa in je nato ljubeznivo sprejel povabilo moje matere na kosilo. Don Bosko je prišel že večkrat v Caramagno, toda tokrat je bilo zadnjič. Po kosilu se je dvojno dvorišče napolnilo z ljudmi, ki so zahtevali blagoslov Božjega služabnika. Don Bosko je rade volje prišel v spremstvu mene in mojega brata Alojzija, ki bi rad videl kak nebeški čudež na tej naši zemlji.

Prva oseba, ki se je predstavila don Bosku, je bila neka uboga ženska, že močno v letih, vsa klavrna, ki se je s težavo premikala na dveh berglah. Slišala je govoriti o učinkovitosti don Boskovih blagoslovov in je upala na čudež. Tedaj sem začel nadvse pozorno opazovati vse, kar se je dogajalo v oddaljenosti enega metra, in sem bil priča dvogovora in nato še čudeža.

»Kaj želite, moja dobra ženica?«

»Oh, don Bosko, imejte sočutje z menoj. Podelite tudi meni svoj blagoslov.«

»Zelo rad. Toda ali imate vero v mater Božjo Marijo?«

»Da, da, pa še kakšno.«

»Torej jo prosite in vam bo podelila milost,« je nadaljeval don Bosko.

»Prosite vi, ki ste svetnik. Jaz ne znam dobro moliti.«

»Treba je, da moliva oba.«

»Storila bom, kar mi boste rekli.«

»Pokleknite torej.«

»Oh, don Bosko, toliko časa je že, odkar ne morem poklekniti. Obe nogi sta mi ohromeli.«

»Nič za to, pokleknite.«

Da bi ubogala, se je ženska oprla na obe bergli in se poskušala po eni spustiti na zemljo. Toda don Bosko jo je prijel pod pazduho in za roke in odločno dejal:

»Ne tako, pač pa tako! Pokleknite, kakor se spodobi.«

Med množico je zavladala popolna tišina. Ni bilo slišati niti diha. Bilo je navzočih šeststo in več ljudi. Ženska se je kakor po čudežu znašla na tleh in med jokom ponavljala:

»Oh, don Bosko, kako naj molim?«

»Ponovite za menoj,« je odgovoril don Bosko, »trikrat zdravamarijo na čast Mariji Pomočnici.«

Ko sta skupaj odmolila tri zdravamarije, se je tista ženska dvignila, ne da bi ji kdo pomagal, ne da bi čutila bolečine, ki so jo mučile že nekaj let. Don Bosko ji je s svetim smehljajem položil obe bergli na rame in ji rekel: »Pojdite, draga ženica, in imejte vedno radi Marijo Pomočnico.« Srečnica se je vsa zadovoljna napotila skozi množico ljudi proti domu ter se zahvaljevala materi Božji Mariji in svojemu dobrotniku. Ljudje, ki so do tedaj v popolni tišini zadrževali dih, so glasno in sproščeno vzdihnili »oh« in se zagnali proti don Bosku, ki je moral dolgo blagoslavljati in tolažiti. Starko so potem videli hoditi veselo in sproščeno po vasi. Zaradi visoke starosti je hodila s palico. Moj brat Alojz je bil prav tako priča dogodka.

Vzrok tolikega navdušenja in izbruha vere je bil glas, ki se je razširil, češ da je pridigar svet duhovnik. Naslednjega dne so don Boska povabili na obisk k

neki ženski, ki je že dolgo ležala v postelji zaradi raka. Potem ko jo je spodbudil, da bi zaupala v Marijo Pomočnico, jo je blagoslovil in ji naročil, da mora naslednji dan vstati, pojutrišnjem, v nedeljo, iti z doma k sveti maši, čez en mesec pa priti v Turin, kjer bi se z darom zahvalila Mariji Pomočnici. Nekaj trenutkov potem ko je don Bosko zapustil sobo, se je bolnica čutila rešeno vseh tegob; pozvonila je, prihiteli so vsi člani družine in ona je pred vsemi povedala, da je ozdravela. Vstala je, odšla od doma, se napotila takoj v župnijsko cerkev in se zahvalila Mariji. Še preden je don Bosko odšel, se je na začudenje vseh odpravila k njemu in mu izročila obljubljeni dar, ki je znesel 3000 lir. Tudi o tem imamo pisno poročilo gospoda Alojzija Costamagna, ki pripominja:

»Po teh dveh dogodkih in še katerem drugem, ki ga zaradi pomanjkanja časa in prostora opuščamo in katerih priča sem tudi vedno jaz, se je moral don Bosko proti večeru odpraviti nazaj v oratorij. Toda cesta je bila polna ljudi, ki so ga hoteli videti, in so mu zapirali pot. Niso ga pustili naprej, dokler niso vsi pokleknili in jim ni podelil svojega blagoslova.«

Ko je Božji služabnik zapuščal ta kraj, je izgovoril preroške besede. Mlinarica po imenu Allaria je postavila predenj svoji dve hčerki: eno, ki je bila stara 12 let in je bila pridna, mirna, preprosta in zelo pobožna, in drugo, štirinajstletno, po naravi zelo živahno in vsaj na videz brezobzirno in poredno. Mati je postavila mlajšo hčerko na don Boskovo desnico, starejšo pa na njegovo levico in prosila, da bi ju blagoslovil. Toda na njeno začudenje je Božji služabnik spremenil deklicama mesto in se obrnil k starejši: »Ta tukaj,« je dejal, »bo postaja redovnica in bo dosegla visoko stopnjo popolnosti in svetosti.« Navzoča je bila tudi Uršula Camisassa, ki je pozneje pristopila k hčeram Marije Pomočnice. Bila je vrstnica starejše hčerke in je jasno slišala don Boskove besede, ki so jo navdale z začudenjem in so se jim začudile vse navzoče. Dejansko je njena prijateljica vstopila k jožefinkam v Turinu. Ko je umrla v Braju, je sama Camisassa slišala dekana Appendinija brati župnikovo pismo, ki je naznanilo smrt in v katerem je bilo zapisano: Umrla je presenetljivo lepe smrti, kajti ta redovnica je dosegla visoko stopnjo popolnosti in svetosti. – Besede, ki jih je napovedal don Bosko.

Don Jakob Costamagna, ki je bil pozneje posvečen v škofa, je, potem ko je potrdil, kar smo tukaj povedali, leta 1893 pisal: – Na večer 3. maja 1867 mi je don Bosko na vlaku, ko sva se vračala v Turin, odprl svoje srce in se veselil, ker mu je Gospod naklonil toliko milosti, in zlasti še, ker mu je podaril toliko mladih sodelavcev z odličnimi sposobnostmi. Navedel je Duranda, Francesia, Cagliera, Cerrutija, Bonettija, Albera, Ghivarella itn. itn. Dodal je: »Ta je odličen slovničar, oni nadarjen literat, ta glasbenik, drugi pisatelj, teolog, drugi velik svetnik itn.

itn.« Za nekatere je navedel posebne sposobnosti, v katerih so se pozneje odlikovali in za katere še nihče ni vedel. Ko je tako našteval, je prišel do don Rue in dejal: »Glej, Jakob, če bi mi Bog rekel: 'Pripravi se, ker boš moral umreti. Izberi si svojega naslednika, ker nočem, da bi delo, ki si ga začel, propadlo. Prosi za tega svojega naslednika, kolikor hočeš milosti, kreposti, darov in karizem, za katere misliš, da so mu potrebne, da bo mogel vredno nadaljevati tvoje delo, ker mu jih bom vse podelil…'« Tukaj je prekinil govor in po kratkem premoru dodal: »Rečem ti, da ne vem, kaj naj bi prosil Gospoda v ta namen, kajti vse to vidim, da je že uresničeno v don Rui.«

Iz Turina, kakor bomo povedali pozneje, se je don Bosko napotil v Saluggio, kamor ga je župnik klical na posvet o nekaterih pomembnih zadevah, ki jih je imel z nekaterimi župljani. Ko se je vrnil v oratorij, je pisal vitezu Oregli, ki je bil na poti v Rim, pomembno pismo, ki ga je treba pozorno prebrati:

Predragi gospod vitez!

Prejel sem vaša pisma in takoj dal narediti, kar je tam naročeno. Vesel sem vašega potovanja in sem to sporočil fantom, ki so novico veselo sprejeli in zaploskali.

Prilagam nekaj pisem in vam naročam, da jih zalepite. Polagam jih v poseben ovitek, na katerem je napisan naslov.

Zadeva Katoliškega branja je končno rešena v napovedanem smislu. To se je zgodilo prvi dan meseca maja.

Z mojim zdravjem je vse v redu, razen vrtoglavice, ki se me pogosto polašča. Mladi Depaoli, vaš nekdanji gojenec, je po dolgi in težki bolezni, ki jo je potrpežljivo prenašal, potolažen s tolažili vere umrl na začetku marca. Ciprijan Fogliani je kot svetnik umrl na svojem domu nekaj pred veliko nočjo. Finino pa je tu v oratoriju umrl po veliki noči. Gladini je dan po veliki noči umrl v Lanzu. Čez nekaj dni vam bom poročal še o drugih smrtih, vendar se ne bojte zase, ker še ni prišla vaša ura.

Dela v cerkvi napredujejo zares presenetljivo. Čudeži Marije Pomočnice pred vašim odhodom so nič v primeru s tem, kar se dogaja sedaj po vašem odhodu. Jaz vam o tem ne morem pisati, ker sem sam vpleten v to zadevo. Veselimo se, toda veselimo se v Gospodu.

Ko boste prišli v Rim, obiščite najprej don Emilija Ruggerija, hišnega učitelja v hiši Grazioli. Veliko se je trudil za loterijo in mi poslal rokopis za Katoliško branje, za katerega bi rad, da bi ga izdali v elegantni obliki. Pobožen človek, vendar mu je treba ustreči.

V tem trenutku prejemam pisma, ki so naslovljena na našega novega nadškofa, v katerem mu je sporočeno, da so me skušali dati na indeks zaradi Stoletnice sv. Petra. Toda Kongregacija za indeks se je omejila na nekaj popravkov, ki niso točno opredeljeni, in to v prihodnji izdaji in ponatisu. O tem so mi govorili v Rimu, pa tudi potem ko sem od tam že odšel. Neka meni zelo prijateljsko naklonjena oseba mi je povedala razlog: ker sem v Rimu preveč po domače kramljal z jezuiti. Toda o tem največja previdnost in molk! Poslal vam bom prepis vsakega dopisa, kar bo koristilo patru Oregli.

Sicer nam gre tukaj kar dobro in tegobe življenja nam še bolj pomagajo, da mislimo na srečo v nebesih. Fiat!

Pozdravite vse prijatelje in znance. Ne bom našteval njihovih imen. Bodite do monsinjorja Manacorde zelo ljubeznivi in dobrotljivi. On nam je izkazal in nam izkazuje veliko dobrega.

Bog naj blagoslovi vas in vaše napore. Imejte me za v Gospodu vdanega prijatelja.

Turin, 9. maja 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

V škofijsko pisarno v Turinu je prišel dopis o odločitvi Kongregacije za indeks v zadevi Stoletnice sv. Petra s spiskom opomb konzultorja, ki smo ga že navedli. O tem so obvestili don Boska, vendar mu niso, kot se zdi, izročili seznama opomb. Ko ga je prejel, je skušal prebrati podpis konzultorja, vendar je uspelo šele don Rui, ki se je dolgo trudil, da je razvozlal ime kanonik Pio Delicati.

Pismo, v katerem je bil ta dopis, je bilo naslovljeno na novega nadškofa, ki pa še ni prišel na svoj novi sedež.

Velečastita ekscelenca!

Potem ko so Sveti kongregaciji za indeks predložili v pregled delce z naslovom Stoletnica sv. Petra itn. duhovnika Janeza Boska, je sveti zbor presvetlih kardinalov po tehtnem pregledu in resni razpravi menil, da je treba upoštevati naslednje stališče: turinskemu nadškofu naj se naloži obveznost, da ukaže pisatelju pripraviti novo izdajo, katere uvod naj bralce opozarja, da preklicuje vse, kar bi mogel sveti Zbor imeti za popravka vredno in je navedeno na priloženem spisku (zadržano nadškofu). Ko sem njegovi svetosti papežu odločitev predstavil v podpis, jo je dne 12. tega meseca tudi podpisal. Sedaj mi po dolžnosti pripada naloga, da to sporočim vaši ekscelenci, da sprejme v zadevi ustrezna stališča.

Obenem izrabljam priložnost, da vas opozorim, da so prišle pritožbe glede mesečne publikacije pod naslovom Katoliško branje, kjer se objavljajo, če že ne prave zmote, vsaj besede in dogodivščine, ki namesto da bi vzbujale spodbudo, povzročajo zasmeh in norčevanje v svetu, ki se norčuje iz vsega, kar je verskega, zlasti še, če gre za asketske in mistične spise. Še ne dolgo tega je Sveti sedež obsodil Življenje Jezusa Kristusa, ki je bilo natisnjeno v Turinu po naročilu naslednikov pokojnega župnika Cunibertija in ga je odobrila tamkajšnja škofijska pisarna. V ta namen sem pisal tamkajšnjemu kapitularnemu vikarju, da naj spravi iz obtoka še obstoječe izvode in da popraviti zmote, ki so tam napisane. Gotovo se vaša uglednost dobro zaveda, kako zelo moramo biti pozorni pri pregledovanju spisov verske vsebine, da ne bomo cerkvene oblasti izpostavljali zasmehovanju in preziranju.

S čustvi najglobljega spoštovanja imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti ponižnega in vdanega služabnika.

FR. ANGEL VINCENC MODENA O. P., tajnik indeksa

Minerva – Rim, 29. aprila 1867

To so bili učinki spletk ljudi, ki so hoteli spraviti ob dobro ime don Boska tako, da so vzeli za tarčo Katoliško branje.

Don Bosko se je takoj odpravil h kanoniku Zappati, kapitularnemu vikarju, in mu izročil, kakor je on zahteval, en izvod Stoletnice sv. Petra. Ko je generalni vikar govoril o Katoliškem branju, mu je dejal:

»Prebral sem več zvezkov. Mogoče nimam glave na pravem mestu, toda jaz nimam kaj oporekati. Prav nič. Toliko manj, da bi bilo delo vredno obsodbe.«

Prav tako je dal knjižico v pregled kanoniku Gastaldiju. Po njegovem mnenju bi sicer lahko kaj izboljšali, vendar pa ni v njej ničesar, kar bi bilo vredno obsodbe. Zato mu je, ne da bi pri tem hotel prikrajšati Sveto kongregacijo za spoštovanje, svetoval, naj pripravi zagovor, ki bi ga mogli predložiti vrhovni oblasti, če bi bilo umestno in če bi ona v to privolila. Don Bosko je prosil za dovoljenje kapitularnega vikarja, in ko ga je prejel, je začel razmišljati o zagovoru.

Opomin in oblika, v kateri je bil opomin izrečen, sta bila hud udarec za don Boska, ki je imel nežno čuteče srce. Samo njegova velika krepost, njegova brezmejna vdanost vrhovnemu poglavarju Cerkve in njegova ljubezen do Pija IX. so mu dale moči, da ga je prenesel. Vendar pa ga je, kljub temu da je kazal svojo običajno mirnost in vedrost, v določenih trenutkih napadla silna potrtost. Koliko bolečih misli, ki jih nikomur ni razodel, se je moralo vrstiti v njegovi glavi in se spletati v krono trnja, ko mu je prišel dvom: »Kaj bi se moglo zgoditi, če bi se zadeva zvedela v javnosti bodisi zaradi brezobzirne zaupnosti, bodisi hudobnosti duha, bodisi v Rimu ali v Turinu?«

Zdel se mu je velik madež na imenu ustanovitelja redovne družbe in mogoče celo ovira za nadaljnjo odobritev salezijanske družbe in dosego privilegijev, ki jih je tako vztrajno prosil. In potem ali ne bi pred fanti izgubil del svojega ugleda v škodo duš in poklicev? In ali se ne bi naselilo nezaupanje tudi v srcih salezijancev, ki so jih zunanje osebe kar naprej silile, da bi prestopili k škofijskemu kleru? In kak udarec za Katoliško branje! Protestanti bi se veselili, ko bi videli, da so mu izbili iz roke nevarno orožje, ki so ga oni brez uspeha hoteli uničiti. Toda najbolj ga je prizadelo dejstvo, da ga je cela zadeva ranila v najgloblji vdanosti do papeža, češ da ni branil verodostojnosti Kristusovega namestnika na zemlji, in to prav njega, ki je bil pripravljen dati za papeža življenje, samo da mu ne bi povzročil najmanjše nevšečnosti.

Toda Bog, ki je dovolil to preizkušnjo, ni dopustil, da bi njegov zvesti služabnik prišel ob čast.

Pismo mons. Modene, ki mu je sporočilo odločitev Svete kongregacije, je nosilo datum 29. april 1867 in do 14. maja ni prišla nobena novica niti v uredni-

štvo Civiltà Cattolica. Pater Oreglia, ki je 14. maja pisal don Francesii in ga prosil za najpomembnejše novice iz Turina, ni z najmanjšo besedico omenil zadeve, ki je don Bosku povzročala toliko skrbi.

»Zahvaljujem se vam iz vsega srca za dober spomin, ki ste ga ohranili o meni. Ves sem iz sebe zaradi vaše ljubeznivosti in dobrote, zlasti še zato, ker ste v Rimu naleteli na tak sprejem in so ugodili vašim svetim željam in načrtom, medtem ko jaz nisem ničesar storil, pa ste mi vendar izkazali toliko dobrote in prisrčnosti v znamenje vaše hvaležnosti.

Prav bo, če bo don Cagliero prišel za kanonizacijo. Če ima donum petitionis (dar prosjačenja), kakor ga imajo svetniki don Boskove hiše, bo naletel na zelo lepe priložnosti. Potem tudi glasbe ne bo manjkalo. In potem še potovanje gratis (zastonj): z eno besedo, mora priti.

In Crotti? Lep uspeh pri volitvah za hudobne! Vsekakor je bilo to junaško in omembe vredno dejanje; in jaz se v svoji malenkosti veselim, da je to dejanje prišlo iz Piemonta. Star človek se nikdar ne znebi svojih navad. Sem Italijan, toda Piemontčan …

Vimercatija sem videl v Al Gesù na dan sv. Petra Kanizija. Hodil je ob palici, in to kar pogumno.

Moje pozdrave za don Boska in eno zdravamarijo zame pri Madoni.«

Jezuit pater Oreglia je bil tiste dni ponosen zaradi ravnanja grofa Crottija, samozavestnega in ponosnega katoličana. Bil je izvoljen za poslanca v spodnjem domu. Ko je izrekal prisego pred celotnim poslanskim zborom, je jasno, čisto in ponosno izjavil: »Prisegam zvestobo kralju in zastavi, kolikor ne žali Božjih in cerkvenih zakonov.« Ko ga je predsednik povabil, da bi prisegel brez omejitve, se je dostojanstveno uprl in bil izključen iz parlamenta.

V oratoriju so se medtem 12. maja, na praznik varstva sv. Jožefa, začele duhovne vaje in so se končale 16. maja. Tudi kleriki in kak duhovnik so se jih udeležili, čeprav so imeli jeseni en teden duhovnih vaj samo zase. Božji služabnik je od jutra do večera spovedoval vse fante, ki so mu hoteli odkriti skrivnosti svoje duše.

66.
POGLAVJE

Don Bosko zaradi popravkov prekine ponatis Stoletnice sv. Petra – Pater Oreglia mu piše o tej zadevi – Latinska komedija v oratoriju – Don Boskovi finančni pomisleki glede šol, ki so mu jih ponudili v Chieriju – Pojasnila, ki jih je po nasvetu mons. Gastaldija napisal o svojem delcu – Zelo težka noč – Spodbude mons. Gastaldija – Pojasnila so bila poslana v Rim in z njimi ponižno pismo Božjega služabnika

Don Bosko, ki se je odločil za ponatis Stoletnice, je dal ustaviti delo v soglasju s prejetim opozorilom. Don Henrik Bonetti, ki je pri vodstvu tiskarne v vsem nadomeščal viteza Oreglio, je 15. maja temu poslal poročilo o delu tiskarne in med drugim pisal tudi naslednje: »Natisnili so že dve poli Stoletnice sv. Petra. Nadaljevali bodo, ko bo don Bosko vnesel nekaj popravkov. Kakor moremo ugotoviti, je don Bosku dobro. Sreča za nas. Razen nekaterih sprehodov, je vedno v hiši.«

Istega dne je prejel odgovor patra Oreglie, kateremu je pisal o prejetem opominu.

Rim, 15. maja

Velečastiti gospod don Bosko!

Danes je prišel naš Friderik; ko sem mu dal pisma, ki so prišla zanj po pošti, jih je prebral in mi povedal, kar ste mu vi pisali o zadevi, ki vas sedaj vznemirja, in o čemer ste mi vi pisali v vašem cenjenem pismu, na katero sem včeraj odgovoril.

Moram vam povedati, da sem, ko ste bili še tukaj, govoril z odličnim don Francesio o enem odstavku v vaši Stoletnici, ki se mi je zdel malo tvegan. Ta odstavek pravi (citiram po spominu smisel): Sicer pa je verska resnica, da je Jezus Kristus postavil sv. Petra za poglavarja Cerkve, kar velja za katoličane kakor tudi za protestante itn. Ali pa je sv.

Peter prišel v Rim ali ne itn., pa je zgolj zgodovinsko vprašanje in nima z vero nikakršne povezave.[35]

Ta odstavek se mi zdi netočen in sem o tem govoril z don Francesio, da bi vas on na to opozoril.

Ker sem se o stvari hotel točneje prepričati, sem napisal listek patru Cardelli, dopoldanskemu profesorju teologije na Collegiu Romanu, in ga vprašal, ali je ta trditev, kakor je napisal neki katoliški avtor (nisem povedal vašega imena, da je bil bolj svoboden v sodbi) upravičena.

P. Cardella mi je odgovoril s pismom, ki vam ga pošiljam v izvirniku in vas pooblaščam, da ga, če se vam zdi umestno, prepišete in mi potem vrnete izvirnik.

Bistvo tega pisma je namreč, da je to mnenje mogoče zagovarjati. Zato nisem nadalje vpraševal in se zanimal, ali vam je don Francesia govoril o tem. Ali vam je govoril brez naglice, ne vem, to pa pomeni, da se za stvar niti zmenil ni.

Toda v Rimu so tudi drugi začeli govoriti o tem. Jaz sicer do danes nisem nič slišal; o tem mi je govoril Friderik.

Toda kakor hitro je Friderik zapustil mojo sobo, je že prišel z avdience pri papežu P. Piccirillo in mi povedal, da je papež videl v Civiltà Cattolici članek o Stoletnici in se pri tem spomnil na don Boskovo knjižico. Dejal je, da je tam zapisan odstavek, ki mu ni ugajal, češ da ni bilo dobro izraženo in da bi moral don Bosko tisti odstavek odstraniti. Nič ni govoril ne o indeksu, ne o obsodbi. Vendar se mi zdi, da je moral kak gorečnež govoriti tudi o indeksu. Toda iz načina, kako je papež govoril, P. Piccirillo sklepa, da knjiga ne bo obsojena.

Vendar je gotovo: 1. imenovano trditev je po mnenju p. Cardelle mogoče zagovarjati; 2. vendar je neprimerna in 3. da se papežu zdi, da je zmotna in je ni mogoče zagovarjati.

Premislite, kaj bi bilo najbolje storiti. Vsekakor pa je papež govoril o vas kakor vedno z veliko všečnostjo in dobroto. Bil bi zelo zadovoljen, če bi čim prej dobil v roke popravljeno izdajo.

Ni moja naloga, da bi vam dajal nasvete. Zdi se mi pa umestno, da bi v predgovoru jasno povedali, zakaj je prišlo do nove izdaje, ne da bi obsojali trditev, ki ni obsodbe vredna in celo upravičena, da pa ste jo izpustili kot manj umestno. P. Piccirillo pa meni, da bi bilo bolje, če bi jo opustili in bi je v predgovoru sploh ne omenjali.

Ker mi je p. Cardella pisal priloženo pismo v naglici in brez veliko razmišljanja, bi se mogel užalostiti, ker sem pismo dal naprej, zlasti če bi to objavili. Zato vas prosim, da ga uporabite izključno zase in p. Cardelle ne omenjate.

Oprostite mi naglico in slabo pisavo. Molite zame in me imejte za vašega vdanega služabnika.

P. Oreglia SJ

Don Bosko ni uporabil odgovora P. Cardelle, kakor smo že poročali.

---

35 Poglej ton pisma z dne 4. 2. 1867 v 55. poglavju.

Če se je v Rimu o tej zadevi le malo govorilo, pa gojenci v oratoriju in večina salezijancev razen tistih, ki so zaradi svoje službe morali biti o tem obveščeni, o stvari niso nič vedeli. Vsi drugi so bili zaposleni s svojim študijem in z latinsko predstavo, ki so jo pripravljali in za katero je don Francesia napisal naslednje povabilo:

Johannes Bosco Sacerdos
in Domino Lectori salutem.

Pueri studentes in Ascterio
Cui dedit Sanctus Franciscus nomina,
Agent latinam fabulam novissimam
Decimo sexto Maji, hora secunda
Iure vocatam Deceptores decepti.
Hanc ego nactus occasionem, gaudeo
Quod tibi possiem promere obsequium,
Et quod tu possies videre studia
Quae pro puerulis fovere nitar,
Tu quippe doctior late nominaris.
Melius quo possient litteras arripere
Pueri, quid enim homines solent
Maximi consilii nobis inculcare,
Quam, quos pulcherrimos habent volumina,
Locos certatim memoria dicere?
Mei hoc fecerunt, et postea facturi
Si a te probari praesentia noverint.
Et hanc Rosinii plautinam fabulam
Probe tu dixeris, qui rectius sapit
Veteris verba Plauti ferre in medium,
Et nostris rebus commodius aptare.
Omnibus cum illis ergo, quis libuerit,
Veni, et ipse mihi gratus honor sies
Et meis quos amo pueris gaudium,
Omnem qui lapidem movebunt alacres
Ut lepide, iucunde transigas horam.
Cantabunt, Iupiter! vocibus et tibiis,
Avenis, fistulis, fidibus et tympanis,
Omniaque facient quibus laetaberis.
Cuncta tibi fausta precor a Superis.

Ex aedibus quae vulgo dicuntur: Oratorio di S. Francesco di Sales, Nonis Majis – anno MDCCCLXVII.

Don Bosko je bil navzoč pri predstavi, o kateri je Unità Cattolica 19. maja 1867 pisala:

Latinska komedija v don boskovem oratoriju

V četrtek tega meseca so v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Turinu mladi dijaki predstavili latinsko komedijo v verzih. Pri predstavi so bili navzoči mons. Gastaldi, škof iz Saluzza, mons. Galetti, škof iz Albe, mons. Formica, škof iz Cunea, in poleg njih še veliko

profesorjev univerze, licejev in gimnazij. Vsi so se čudili, kako so ti živahni in inteligentni fantje znali odigrati svoje vloge. Take vaje, ki jih vsako leto večkrat izvedejo ti pridni fantje, so nadvse koristne iz mnogih razlogov in bi bilo dobro, če bi ta zgled posnemali tudi drugi vzgojni zavodi. Tudi petje je našlo dober odziv pri izobraženih poslušalcih, ki so iz vsega srca čestitali tem dragim fantom in vsem, ki jih vodijo.

Te predstave in še odličnejši uspehi pri izpitih so vsem pokazali, s kakšno zavzetostjo so v oratorijski gimnaziji gojili klasični študij. Zato so od časa do časa prihajale prošnje, da bi don Bosko sprejel vodstvo kakega mestnega kolegija. Tokrat je bila to mestna šola v Chieriju. Dogovori niso prinesli nikakršnega sadu, mi pa objavljamo pismo vitezu Marku Gonelli, da pokažemo, da nevšečnosti, pa naj so bile še tako velike, niso odvračale njegove pozornosti od poslov, ki jih je imel v rokah.

Predragi gospod vitez!

Če bi vedel, koliko je chieriška občina pripravljena žrtvovati za šole, bi bil pripravljen narediti študijo, ki bi nam mogla služiti za izhodišče. Če bi se držal državnih meril, bi potreboval več kot šestdeset tisoč frankov za licej, gimnazijo, tehniško šolo z izprašanimi učitelji, osnovno šolo s petimi razredi.

Menim, da bi mogli to vsoto spraviti na trideset tisoč, če bi odprli konvikt, za katerega občini ne bi bilo treba nič prispevati.

To je mogoč predlog, ki bi ga morali takole konkretizirati: 1. občinska uprava mora predlog načelno sprejeti; 2. ustanoviti mora odbor, ki bi o tem razpravljal. Če bi se držali nekaterih ekonomskih načel, bi mogoče mogli vsoto znižati za 8 tisoč frankov, ne da bi pri tem trpel pouk.

Sicer pa vi poznate mojo pripravljenost. Kjer morejo prizadevnost, dobra volja in čisti nameni doseči kaj za večjo Božjo slavo, sem jaz vedno na voljo z vsemi svojimi sposobnostmi.

Z vsem spoštovanjem in hvaležnostjo me imejte za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 20. maja 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

V teh dneh se je po mnogih molitvah in po posvetovanju z učenimi osebami, zlasti z novim škofom v Saluzzu, mons. Lovrencem Gastaldijem, začel ukvarjati z odgovorom na pripombe, ki jih je konzultor Kongregacije za indeks napisal k njegovi knjižici. Odgovor se je glasil takole:

POJASNILA

K NEKATERIM OPOMBAM, IZREČENIM STOLETNICI SV. APOSTOLA PETRA

SPLOŠNA OPOMBA

V vseh svojih spisih, verskih kakor svetnih, sem vedno imel pred očmi obrambo in podpiranje avtoritete Cerkve in zlasti še rimskega papeža. V pridigah in v publikacijah vsake vrste sem vedno želel jasno nakazati to izhodiščno načelo naše svete katoliške vere.

Ko so mi potem najprej na splošno, potem bolj določno in končno popolnoma jasno uradno sporočili, da je bilo izrečenih nekaj opomb o tem skromnem delcu, me je vest kakor strela z jasnega neba presenetila in mi povzročila veliko žalost. Izpod mojega peresa naj bi prišli izrazi, ki so popolnoma proti mojemu najglobljemu občutju. Pozneje sem zvedel, da pristojna oblast ni imela vseh pripomb za potrebne preklica ali spremembe. Kljub vsemu temu bom skušal pripombe pojasniti in upam, da bodo prinesle zaželeno zadoščenje.

ŽIVLJENJE SV. PETRA

Preden sem začel pisati življenje prvaka apostolov, sem prebral stare in moderne pisatelje. Kar se tiče biblično vsebino, sem se držal opomb mons. Martinija, čigar pristojnost vsi priznavajo. Nato sem prebral rimske vire, ki so jih napisali v Rimu, natisnili v Rimu in dali dovoljenje za tisk v Rimu, zlasti še dovoljenje vodje svete palače. Kot osnovno branje sem uporabljal letopis očeta cerkvene zgodovine kardinala Cezarja Baronia z opombami bolandistov in opata Alojzija Cuccagnija. Ta učeni pisatelj je bil rektor Španskega kolegija v Rimu. Napisal je življenje sv. Petra v treh knjigah, ki jih je posvetil njegovi svetosti Piju VII. svetega spomina in jih dal natisniti v Rimu leta 1777. Delo je pregledalo več revizorjev: p. Ag. Racchini, vodja svete palače in nepremičnin; učeni p. Ximenes, vrhovni predstojnik karmeličanov in konzultor Kongregacije za obrede. On ocenjuje to knjigo kot najbolj učeno, točno, najbolj katoliško. Prav zato je bil tudi deležen potrdila vodje svete palače in sveti oče papež je sprejel njegovo posvetilo.

To tako zelo priporočeno knjigo, posvečeno svetemu očetu papežu, sem imel vedno za vodilo in v moji knjižici ni odstavka, ki ne bi bil zvesto povzet iz tega vira. Vsa še tako kratka moralna razmišljanja sem povzel iz svetih očetov, ki sem jih tudi vedno zvesto navajal. Tudi drugi stari in moderni avtorji so vedno navedeni, če sem jih uporabljal. Iz teh virov sem povzel vse, kar sem povedal o dejanjih prvaka apostolov.

Ko sem delo napisal, sem ga dal prebrati nekaterim izobraženim osebam, nato sem rokopis poslal v pregled škofu v Ivrei, ki ga je za to posebej pooblastil mons. Fransoni. Tako je leta 1854 izšla prva izdaja. Katoliški časopisi so o knjigi zelo naklonjeno pisali. Več sto izvodov je bilo razpečanih v Rimu. Knjižica je spadala v vrsto knjig, ki jih je kardinal vikar izrecno priporočil v okrožnici dne 22. maja 1858. Take iste vrste knjig je sveti oče, potem ko je dobil v roke en izvod, priporočil in se veselil z besedami: Hac agendi ratione nihil praestantius nihilque utilius ad populi pietatem fovendam augendamque (Za gojitev pobožnosti krščanskega ljudstva ni nič boljšega in nič koristnejšega od tega načina pisanja) (Pismo 7. januarja 1860). Glede na vse to nisem mogel misliti, da bi knjižica vsebovala kaj karanja vrednega, in ko je prva izdaja na začetku tega leta pošla, sem menil, da bi bilo dobro pripraviti drugo izdajo. Toda preden sem se odločil, da bom ponudil knjižico v Rimu, sem jo dal pregledati dvema nadvse uglednima rimskima osebnostma, ki sta mi priporočili, da naj jo širim z vsemi sredstvi, ki jih imam na voljo. Po vsem tem sem bil prepričan o pravovernosti tega mojega skromnega delca.

POJASNILA K OPOMBAM, IZREČENIM O KNJIŽICI

Najprej me opozarjajo, da so nekateri dogodki vzeti iz apokrifnih del ali nezadostno utemeljenega izročila, in to brez razlike, ne da bi povedal, da ne prihajajo iz razodetih knjig.

K temu pripominjam, da so isti dogodki v življenju sv. Petra izpod peresa Cuccagnija predstavljeni na isti način in skoraj z istimi besedami.

Kar se tiče razlikovanja med temi spisi in Svetim pismom, se mi zdi zadostno navajanje ob koncu navedkov Sv. pisma. Tako se omenja na strani 102 dogodek o Teofilu, ki ni vzet iz Sv. pisma. Na koncu odstavka pa opozarjam, da sem dogodek povzel po sv. Baziliju iz Selevkije in iz Spoznanj sv. Klementa. Dogodek na strani 126 se mi zdi v skladu s Sv. pismom, razen v besedi Rode, ki sem jo iz grščine prevedel z Rosa in pri tem sledil Martiniju in Cuccagniju zv. II., 167-8.

Glede Tiberija, ki je senatu predložil, da bi postavili Jezusa Kristusa med rimske bogove, sem se dobesedno držal tega, kar pravi Benedikt XIV. častitega spomina v I. zv. 1. pogl. De servorum Dei beatificatione.

Opombe nasprotujejo pripovedi o Petrovi oživitvi mrtvega na strani 152. Ta dogodek je z istimi besedami navedel Cuccagni. Da bi bralec jasno spoznal, da dogodek ni zapisan v svetih knjigah, sem takoj pripomnil, da o njem poroča sv. Pacijan v drugem pismu (glej Cuccagni, III. zv., stran 170-l.)

Opomba zavrača kot zanesljiva polet in padec Simona Maga. Toda sv. Ciril Aleksandrijski, Suplicij Sever, sv. Epifanij, sv. Ambrož, sv. Avguštin, sv. Maksim in drugi slavni sveti učitelji ali cerkveni pisatelji v tem vidijo zgodovinska dejstva. Zato to dopušča že omenjeni Cuccagni in dodaja še druge okoliščine. V Rimu se v cerkvi sv. Frančiške Rimske ob Titovem slavoloku hrani kamen, na katerem je klečal sv. Peter, ko je molil za padec Simona Maga.

Na strani 164 naj bi dogodek, ki opisuje odhod sv. Petra iz Rima in njegovo vrnitev po srečanju z Odrešenikom, ki je nosil križ, ne bil zgodovinsko utemeljen. Toda Cuccagni ga opisuje še z natančnejšimi podatki in navaja sv. Ambroža in druge pisatelje, zaradi česar mu lahko pripisujemo zgodovinsko veljavo. To toliko bolj, ker bi z zanikanjem tega dejstva postavili na laž stalno izročilo oseb in spomenikov, ki še danes pričajo o tem dejstvu (glej Cuccagni, III. knj. stran 195).

Treba je vzeti v pretres nekaj opomb, ki naj ne bi bile v skladu s svetopisemsko pripovedjo, kot stran 17, kjer je govor o pridiganju apostolov, kar bi bilo celo v nasprotju z evangelijem. Vendar ni jasno, zakaj je treba pridiganje zanikati pred smrtjo Božjega učitelja, saj to evangelij ponavlja na več mestih. Matej 10 pravi: »Poklical je k sebi svojih dvanajst učencev in jim dal oblast nad nečistimi duhovi, tako da so jih izganjali in ozdravljali vsako bolezen in vsako slabost.« In naprej: »Teh dvanajst je Jezus poslal in jim naročil: »Ne hodíte na pot k poganom in ne vstopajte v nobeno samarijsko mesto! Pojdite rajši k izgubljenim ovcam Izraelove hiše. Spotoma pa oznanjajte in govorite: ›Nebeško kraljestvo se je približalo.‹«

Še izrecneje govori o tem Marko 3 in potem še v 6 in 7: »Poklical je k sebi dvanajstere in jih začel pošiljati po dva in dva. Dajal jim je oblast nad nečistimi duhovi.« Isto beremo pri Luku 6 in 10. Iz teh evangeljskih mest se jasno vidi poslanstvo apostolov. Da so izpolnjevali to poslanstvo za življenja svojega Božjega učitelja, se jasno vidi iz 6,12 sv. Marka: »In šli so ter oznanjali, naj se spreobrnejo. Izgnali so tudi veliko demonov in veliko bolnikov mazilili z oljem ter jih ozdravljali.« Sv. tridentinski zbor uči, da je v tem maziljenju prikazan zakrament bolniškega maziljenja, ki ga je ustanovil Jezus Kristus.

Martini navaja Marka 6,13, Luka 10,17: »Dvainsedemdeseteri so se veseli vrnili in govorili: Gospod, celo demoni so nam pokorni v tvojem imenu.« 22. pogl. 34-36: »In rekel jim je: 'Ko sem vas poslal brez denarnice, brez torbe in obutve, ali ste kaj pogrešali?' Dejali so: 'Nič.'« Zato moremo imeti za evangeljsko resnico, da je Gospod poslal apostole pridigat in so dejansko izpolnjevali poslanstvo pridiganja pred Odrešenikovo smrtjo samo Judom. V moji knjigi ni rečeno, da so pridigali Jezusa Kristusa.

Ko so potem dobili naročilo Pojdite in učite vse narode in so prejeli Svetega Duha, je sv. Peter začel prvi pridigati Jezusa Kristusa.

Glede strani 217 se mi očita, da je prestopek vsake Božje zapovedi tudi kršitev kake verske resnice. To gotovo ni bil moj namen. Hotel sem pa povedati, da tisti, ki prestopi samo eno zapoved zakona, izgubi milost, kakor če bi prestopil vse; tako tisti, ki zanika samo en člen vere, greši, kakor če bi zanikal vse. Hotel sem tudi povedati, da tisti, ki prekrši eno samo Božjo zapoved, stori dejanje, ki je člen vere in zato smrtni greh. Hotel sem poudariti, kar trdi sv. Jakob v svojem pismu 2,10: »Kdor se namreč drži vse postave, krši pa eno zapoved, je kriv za kršitev vseh. Kajti tisti, ki je rekel: Ne prešuštvuj! je rekel tudi: Ne ubijaj! Če torej ne prešuštvuješ, ubijaš pa, si postal kršilec postave.«

Glede prihoda sv. Petra v Rim se pripominja, da je to zgodovinsko dejstvo in ne člen katoliške dogme. Priznava se, da je to zgodovinska resnica, vendar se obžaluje, da sem jaz trdil, da to nima nič opraviti z vero. Hotel sem povedati, da je ta zgodovinski dogodek zunaj dogmatsko definiranih resnic. Sicer pa menim, da sem resnico, da je papež naslednik sv. Petra, več kot stokrat ponovil. In tisti, ki bere to delo, vidi, da je njegov edini cilj dokazati, prikazati in trditi, da je primat sv. Petra prešel na rimskega škofa in njegove naslednike. Zdelo se mi je nepotrebno to poudarjati, ker sledi (206) celo poglavje ali celo razmišljanje o Vidnem poglavarju Cerkve, ki je naslednik sv. Petra. Vsekakor bomo glede tega v prihodnji izdaji preprečili vsako dvoumje. Prav tako bomo opustili opombo, ki prav nič ne spreminja pomena na strani 192. Navedel bom definicijo koncila v Firencah s strani 58: »Čeprav prihod sv. Petra v Rim ni verska resnica, je pa definirano, da je papež njegov naslednik, z besedami: Mi definiramo, da je rimski papež naslednik prvaka apostolov itn.« stran 58 do Vesoljna Cerkev.

Po vsem tem sklepam z zagotovitvijo:

1. Tako pri pisanju tega delca kakor pri vsem svojem pisanju in tudi pri pisanju teh pojasnil sem imel vedno pred seboj v svoji majhnosti večati Božjo slavo in ugled naše svete katoliške Cerkve. Zlasti bi rad pomagal pospeševati spoštovanje in ugled do osebe vrhovnega poglavarja Cerkve, kakor to more do videti iz zvezkov Katoliškega branja, ki že petnajst let izhajajo z odobritvijo vsega subalpinskega episkopata in samega svetega očeta.

2. Vse, kar se bo povedalo in napisalo po teh pojasnilih, bom štel za dejanje krščanske ljubezni, ki bo še toliko večja, če mi bodo nakazali stvari, ki bi bile v prid resnici in natančnejšemu opredeljevanju zgodovinskih dejstev.

3. Pripravljen sem spremeniti, popraviti, izbrisati, opustiti, dodati vse, kar mi bo konkretno predloženo, tako da bom mogel z gotovostjo upoštevati nasvete.

Ko je končal, je dal skupaj s pismom za nadškofa in konzultorja vse prepisati kleriku Chiapaleju, poznejšemu mavricijskemu kaplanu v Fornaca Saluzzu, ki nam je 12. avgusta 1889 pisal, koliko je don Bosko takrat trpel.

»Najbolj boleče in najtežje obdobje don Boskovega dolgega in nadvse razgibanega življenja je bilo leto 1867. Razgibanega zato, ker je bilo spleteno iz vrtnic in trnja, mogoče več tega kot onega, da je lahko vzkliknil z Jezusom: 'Bil sem ranjen v domu tistih, ki so me ljubili.'

Bilo je proti koncu meseca maja, tako se mi zdi. Nekega večera mi je don Bosko zasebno rekel: 'Pridi po večerji v mojo sobo. Imam zate zelo nujno delo.'

'Prav, prišel bom,' sem odgovoril.

Ob dogovorjeni uri sem bil na mestu. Ura je bila devet in v sosednji sobi je bilo na mizici že vse pripravljeno za mojo nalogo. 'Prepisal boš to,' mi je dejal, 'toda glej, da bo čim lepše.'

Po pravici povedano je bil rokopis zelo nečitljiv, bodisi zaradi pisave kakor tudi zaradi popravkov in dodatkov ob robu. Ker pa sem bil že navajen prepisovati zapletene rokopise (kot pridige duhovnih vaj don Cafassa in zapiske mojega profesorja Jožefa Ghiringhella o novi zavezi, od katerega hranim verjetno samo jaz prepise), mi je stvar šla hitro od rok.

Bil je nagovor, ki sta ga skupaj sestavila don Bosko in mons. Gastaldi, bodoči škof v Saluzzu, zaradi težkih obtožb kongregacije, ki ji je predsedoval njegova eminenca kardinal Panebianco. Šlo je za nekatera dejstva in bolj netočne kot zmotne trditve, kakor se je pokazalo pozneje. Vendar naj mi bo dovoljeno omeniti, da mi je, medtem ko sem pridno prepisoval, prišla marsikatera nezaželena solza in grozila, da pokvari moje delo.

Te solze so bile posledica obtožb na račun dragega don Boska, ki sem jih moral prepisovati. Bral sem obtožnico, ki je bila zelo stroga in obtožujoča, kakor se spodobi za tistega, ki ima oblast. Toda tisto, kar je nepristranskega bralca posebno žalilo, je bil način, kako so ravnali z don Boskom: kakor če bi bil kak zanesenjak, blebetač, manj vreden človek itn. Zdelo se mi je, da bi v tako pomembni zadevi s težkimi posledicami ostro in strogo obsodbo zmot lahko združili s spoštovanjem do avtorja, ki je imel tako odločilno in pomembno vlogo v družbi.

Vzrok moje presunjenosti so bili pogosti vzdihi in pretrgane besede don Boska v sosednji sobi, ki sem jih v popolni splošni tišini dobro slišal.

Ura je udarila polnoč, ko so se na tiho odprla vrata med sobo, v kateri sem pisal, in don Boskovo pisarno:

'Kako gre? Si že končal?' je dejal don Bosko.

'Ne še.'

'Ti ostaja še veliko?'

'Ne. Samo malo.'

'Za sedaj naj bo zadosti. Preostalo bomo pripravili do jutri zjutraj ob osmih, ko gre pošta v Rim.'

'Seveda. To bo šlo.'

Medtem ko je gledal moj prepis, me je popeljal v svojo sobo. Ves pobit je sedel. Z levo roko, naslonjeno na mizico, si je podpiral glavo.

'Si videl, kako je s stvarmi?'

'Da,' sem odgovoril ves zmeden zaradi žalosti, ki sem jo lahko ugotavljal, ko sem stal ob njem. 'Videl sem, kako ravnajo z don Boskom. Toda mogoče ni tako zelo hudo ...'

'Pa vendar, o moj dobri Jezus.' Medtem je gledal križ: 'Ti veš, da sem to knjigo napisal z najboljšim namenom.' In na mizo so padale debele solze. 'Oh! Tristis est anima mea usque ad mortem! Fiat voluntas tua! (Moja duša je žalostna do smrti. Toda zgodi se tvoja volja). Ne vem, kako bom preživel to noč. Oh, dobri Jezus, ti mi pomagaj.'

Skušal sem olajšati njegovo žalost z nekaterimi besedami, ki sem jih izgovarjal sredi med jokom. Toda on mi je rekel: 'Chiapale, pojdi počivat, pozno je. Jutri zjutraj boš spet prišel sem in končal prepis.'

'Oh, don Bosko, dovolite mi, da ostanem to noč pri vas,' sem mu odgovoril, 'saj tako ne bom mogel spati.'

Po trenutku molka je odločno vstal: 'Pojdi,' mi je ukazal, 'pojdi spat!'

Kako je tisto noč prebil don Bosko, ve samo Bog. Ob petih zjutraj sem se vrnil k njemu in ga našel pomirjenega in vedrega. Pustil me je samega, da sem v miru prepisoval. On pa se je, kakor da se ne bi nič zgodilo, odpravil v cerkev, kjer je spovedoval in daroval sveto mašo. Ko se je vrnil, sem že končal prepis, ki je bil v njegovo zadoščenje. Ko je vse natančno pregledal, je dejal: 'Prav, odlično, si pravi mojster!' Zdelo se mi je, da je don Bosko čisto drugačen kot nekaj ur prej.

Tedaj se je pri vratih zaslišal mogočen glas: 'Kje je don Bosko?' Ugotovil sem, da je to kanonik Gastaldi, moj profesor cerkvenega govorništva v oratoriju.

'Mons. Gastaldi je prišel,' sem dejal don Bosku. Don Bosko mu je stopil naproti in rekel: 'Kar naprej, monsinjor, kar naprej!'

'Torej, don Bosko, kako vam kaj gre?'

'Kakor hoče Gospod Bog, monsinjor.'

'Ste pripravili prepis?'

'Da, monsinjor.'

Ta ga je hitro prebral in dejal: 'Prav, nič ne manjka.'

'Se pravi, da ne bo nevarnosti?' je vprašal don Bosko.

'Človek nezadostne vere,' ga je prekinil monsinjor, 'česa se bojite? Bral in

bral sem knjigo. Mogoče je tu ali tam kaka netočnost, ki jo je treba popraviti, toda zmot v knjigi ni. Bodite mirni, don Bosko, in zaupajte moji besedi.'

Pripombe k opombam so takoj odšle v Rim in z njimi pismo, naslovljeno na velečastitega monsinjorja fr. Angela Vincenca Modena iz reda pridigarjev, tajnika Kongregacije za indeks.

Velespoštovana ekscelenca!

Po monsinjorju kapitularnem vikarju so mi v imenu prečastitega turinskega nadškofa sporočili odločitev Kongregacije za koncil o delcu Stoletnica sv. Petra z življenjem tega prvaka apostolov itn. V njej mi je naročeno, naj pripravim novo izdajo s popravki in izboljšavami, ki jih sveti Koncil ima za potrebne. Kot katoliški duhovnik, kot ravnatelj ustanov javne dobrodelnosti in kot pisatelj nekaterih del verske vsebine obljubljam, da se podrejam tej in kateri koli drugi odločitvi, ki bi jo sprejeli do te knjižice in do drugih, ki sem jih že objavil ali ki jih bom mogoče še objavil.

Pri vsem samo ponižno prosim, da bi povabili velečastitega konzultorja poročevalca, da bi prebral pojasnila, ki bodo pomagala razjasniti točnost dejstev, o katerih so bili postavljeni dvomi. To prošnjo si upam nasloviti zato, ker je Kongregacija za indeks močno omilila popolno obsodbo knjige. Iz teh pojasnil bo lahko do razbral odločno katoliško pripadnost avtorja in pripravljenost, da popravi vse, kar bi mogoče bilo tudi proti volji samega pisatelja. Imel bi za pravo dejanje krščanske ljubezni, če bi gospod konzultor blagovolil nakazati čisto določene stvari, ki jih ima za napačne, tako da bi se mogel z gotovostjo držati njegovih nasvetov in pripraviti novo izdajo, ki bi bila popolnoma neoporečna.

Obrnil sem se na vas s privolitvijo svojega cerkvenega predstojnika, da je s tem še bolj potrjena dobra volja pisatelja.

Sicer sem pa popolnoma prepričan, da boste v tej neprijetni zadevi meni dobrohotno naklonjeni in me očetovsko zaščitili. Zato imam za veliko čast, da se smem imenovati za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Oba dopisa so izročili patru Oregli, ki ju je zadržal pri sebi, dokler se ne bi ponudila ugodna priložnost.

67.
POGLAVJE

Pomirjajoče novice – Don Boskov odgovor vitezu o govoricah raznih Rimljanov – Princesa Solms, Rattazzijeva žena, v oratoriju – Predvidevanje velikega števila piemontskih romarjev v Rim – Mati Božja Marija ozdravi hromo roko – Pismo predstojnice v Torre dei Spechi – Don Boskov dopis vitezu; Cagliero naj gre v Rim; don Bosko sprejme nasvet Oreglievega brata: potreba zastopnika za sporna vprašanja – Praznik Marije Pomočnice – Okrožnica za postavitev kapele v čast presvetih src Jezusa in Marije – Don Ruovo pismo vitezu: neki afriški misijonar v oratoriju – Potrditev milosti Marije Pomočnice – Don Boskovo potovanje v Saluggio – Odvzamejo prednostne vozovnice za železnico; dvoje don Boskovih pisem – Mons. Aleksander Riccardi di Netro in don Bosko: obiski, obljube, razočaranja – Slovesen vstop nadškofa v škofijo – Malo obetajoča avdienca – Sveto škofovsko posvečenje – Vzrok hladnega odnosa mons. Riccardija do don Boska – Don Bosko mu pošlje spomenico o Družbi sv. Frančiška Saleškega

Na uredništvo Civiltà Cattolica so nenehno prihajala pisma v korist oratorija. Pater Jožef Oreglia je 21. maja 1867 takole pisal don Francesii:

Kakor sem že sporočil don Bosku in kakor boste tudi vi sedaj z gotovostjo zvedeli, menim, da ni najmanjše nevarnosti, da bi se uresničila bojazen glede Stoletnice.

Če se spominjate, sva v moji sobi govorila o odstavku o prihodu v Rim (ker menim, da ne gre za drugo). Jaz sem takrat menil, da je treba ta odstavek popraviti. Ker pa sem hotel biti o tem prepričan, sem pisal patru Cardelli, profesorju teologije na Collegiu Romano. Ta mi je odgovoril, da je to trditev moč zagovarjati, čeprav neugodno. Tedaj nisem rekel nič, pač pa sem menil in menim še sedaj, da je to abstraktna nedolžnost trditve, čeprav ni izrečena ne na pravem mestu ne ob pravem času. Potem nisem več ničesar slišal o tej zadevi in ne vem, ali je kdo mogoče na tihem storil kaj temu v prid.

Pismo patra Cardelle sem poslal don Bosku, ki ga lahko uporablja zasebno, ne da bi omenjal ime, ker je ta napisal pismo v naglici in bi se lahko upravičeno hudoval, če bi bilo omenjeno njegovo ime.

Želim, da mi to pismo vrnete. Toda razlogi, če so utemeljeni in če komu ugajajo, niso pridržani. Če naj povem, kaj si o tej zadevi mislim, si niti vi niti don Bosko ne predstavljata, da je stvar tako nevarna. Čeprav sem jaz iz tisoč razlogov don Bosku zelo naklonjen, moram reči, da sem ob prvem branju tistega odstavka čutil potrebo, da sem oporekal. Zato se ni prav nič čuditi, da so mnogi brez hude volje, iz čiste ljubezni do resnice čutili isto. Tako stvar pride tudi do oseb, ki sploh ne poznajo pisca, in ti seveda govorijo bolj svobodno. Kak sovražnik, ki bi lahko bil, vendar upam, da ga ni, bi mogoče mogel stvar izrabiti v svoje namene. Iz kake besede, ki jo je Friderik mogoče slišal tukaj, naj si nihče ne kuje napačnih mnenj o stanju duhov pri nas. Zdi se mi, da smem trditi, da niti ta pripetljaj niti kaj drugega ni zmanjšalo spoštovanja in naklonjenosti, ki so ju imeli do don Boska, do njegovih sodelavcev in njegovih ustanov.

Don Bosko je s hvaležnostjo sprejemal spodbudne besede prijateljev, vendar mu to ni moglo odvzeti prepričanja, da je s stvarmi tako, kakor so mu poročala druga pisma, ki smo jih omenili. Vitezu je takole odgovoril.

Predragi gospod vitez!

Prejel sem pismo vašega brata, ki mi je bilo v veliko tolažbo. Odgovoril sem mu, in ker sem mu moral poslati malo večji zavoj po pošti, poglejte, koliko je moral plačati, in mu vrnite izdatek z mojo največjo zahvalo.

Gotovo v teku svojega bivanja v Rimu nisem mogel zadostiti vsem svojim obveznostim. Kar se pa tiče viteza Befanija, sem trikrat poslal don Francesia, da bi ga kje dobil, pa mu ni uspelo. Gospoda Fattorija in viteza Pasqualija sem želel sprejeti, hotel sem ju celo obiskati, toda onadva sta me oprostila vseh skrbi, ko sta videla, kolik hrup me obdaja.

Prosim vas, da poveste vsem, da se nisem nikdar z ničimer ponašal, temveč da Marija Pomočnica podeljuje vse, zlasti izredne milosti tistim, ki sodelujejo pri gradnji te cerkve. Vedno sem vsem zabičeval: dar boste prinesli, ko boste prejeli milost, ne prej.

Sicer pa tudi z najboljšo voljo ni mogoče zadovoljiti vseh. Vendar vam moram zagotoviti, kar sem večkrat povedal tudi markizi Villarios, ki me je videla obleganega od toliko tako različnih osebnosti, da sem v času svojega bivanja v Rimu posebej prosil Boga, da mi ne bi podelil kake hrup vzbujajoče milosti, ki bi storila, da bi ljudje govorili o don Bosku. Menim, da me je Bog uslišal.

Vi tudi dobro veste, da sem se moral izogibati določenih oseb, kakor sem z druge strani moral pogosto biti v stiku z drugimi, ker so dobri katoličani v našem duhovnem smislu in so pripravljeni, da nam pomagajo. Taki so: p. Ambrogio, opat antoniancev na trgu San Pietro in Vincoli, redovnice filipinke, redovnice presvetega Srca vseh treh samostanov, redovnice v Torre de' Specchi, vrhovni predstojnik šolskih bratov, vitez Hiacint

Marietti, mons. Manacorda, poverjenik Angelini, gospod Nicoletti, vodja banke bratov Bertinelli, vitez odvetnik Jožef Bertinelli (Via del Corso, 38 in na domu 2), njegov brat kanonik sv. Evstahija in njegovi bratje, hiše De Maistre, Monti, Serluppi, grofica in grof Antonelli, mons. Frateiacci, tajnik kardinala vikarja, vrhovni predstojnik dominikancev. S temi in drugimi, ki so z njimi povezani, sem se pogosto srečeval in storil, kar mi je bilo mogoče. S temi se povežite in videli boste, kaj je pobožnost in kaj krščanska pripravljenost pomagati. Sem spadajo tudi p. Lovrenc, predstojnik kamaldolencev, brat Bertinellija in vsi iz starega poznanstva in še mnogi drugi, za njihove naslove pa ne vem.

Buzzetti bo odpravil pošiljko, o kateri ste mi govorili.

Danes ms je obiskala princesa Solms, žena ministra Rattazzija. Obiskala je cel zavod in bila zelo zadovoljna. Obljubila je vse mogoče: bomo videli, kaj bo iz vsega povedanega.

Junija boste slišali govoriti piemontsko po celem Rimu. Na pot se pripravlja neizmerna množica.

Ne morete si predstavljati čudovitih stvari, ki smo jim vsak dan priče po priprošnji Marije Pomočnice. Pretekli teden so majhni darovi za prejete milosti dosegli tri tisoč osemsto frankov. Danes je neki gospod na visokem položaju, ki noče, da bi ga imenovali, potem ko je bila njegova roka popolnoma hroma, spet dobil zdravje, zapisal: »Marija Pomočnica, pomagaj mi.« V zanosu hvaležnosti je v šel domov in prinesel tri tisoč frankov za nadaljevanje zidave cerkve, oziroma bolje rečeno za plačilo dolgov iz prejšnjega leta. Naj bo v vsem blagoslovljen Gospod.

S pismom don Savia boste prejeli pozdrave in najboljše želje cele hiše. Bog naj vas spremlja na vsakem koraku, pri vsaki besedi.

Pozdravite mi vse in jim zagotovite, da molim zanje. Dne 24. maja bodo naši dečki opravili sveto obhajilo in darovali sveto mašo in molitve Mariji Pomočnici za naše dobrotnike v Rimu.

Ostajam v Gospodu vaš najvdanejši služabnik duh. Janez Bosko

Turin, 21. maja 1867

P. S.: Posebej bom pisal kneginji Di Sora.

Dne 21. maja je torej princesa Marija Leticija Wise-Bonaparte Solms prišla v oratorij. Pisateljica je izdala že štiri romane in zadnji je nosil naslov Le Chemin du Paradis (Pot v nebesa). V njem opisuje ljudi in dogodke, kakor je navada v takih knjigah, in markiz Napoleone Pepoli in z njim drugi je menil, da gre na teh straneh za osebne namige. Nastal je škandal in princesa je bila za eno leto izključena z dvora v Firencah. Ko je odhajala iz Turina, ji je minister Urban Rattazzi svetoval, naj obišče oratorij.: »Pojdi in boš zadovoljna.« O tem obisku je obvestila don Boska.

Res je prišla v oratorij v spremstvu uglednih gospodov in z osebnim strežnikom. Pri vratih jo je sprejela godba na pihala. Don Bosko ji je stopil naproti

in ji razkazal ves zavod ter razložil vse nadrobnosti. Popeljal jo je v cerkev, kjer je pokleknil in rekel princesi: »Gospa, tukaj je Najsvetejše.« Tudi ona se je kot dobra kristjanka pokrižala, pokleknila in ni vstala, dokler ni vstal don Bosko.

Princesa je bila zaradi izrednega sprejema, glasbe, petja, obiska delavnic in zaradi tolikega števila fantov tako navdušena, da je ob prihodu domov poslala svojemu možu ministru naslednji telegram: - Prihajam iz don Boskovega zavoda. Nadvse sem zadovoljna. Veselim se, da sem mogla spoznati eno izmed čudes 19. stoletja.

Don Bosku pa je poslala zahvalno pismo.

Istega dne, ko je princesa Solms obiskala oratorij, je sveta redovnica plemenitega rodu, presvetla predstojnica oblatk sv. Frančiške Rimske v Tor de' Specchi, mati Magdalene Galeffi, ki je s svojo preprosto krepostjo, krščansko ljubeznijo in ponižnostjo bila pravo nasprotje naučene vljudnosti romanopiske, ženske velikega sveta, pisala don Francesii:

Gotovo mi boste naredili veliko veselje vsakokrat, ko mi boste poslali novice o našem don Bosku in njegovih ustanovah. Moje zdravje je kar v redu, medtem ko je don Boskovo, kakor mi poroča vitez Di Santo Stefano, zelo oslabelo. Oh, naj ga dobri Bog ohrani v korist vseh! Izročite mu moje pozdrave in mu recite, da naj ne pozabi na razne molitve, prošnje in priporočila, ki sem mu jih bodisi pisno bodisi 'a voce' (z besedo) naročila. Naj me priporoči Jezusu v presvetem zakramentu. Isto storite vi za tisto, ki jo kliče zvonec v kor in mora nehati pisati.

Naslednjega dne je don Bosko poslal vitezu Oregli še drug dopis, v katerem mu naznanja odhod don Cagliera s spremljevalcem v Rim, da bi tam bil navzoč pri stoletnici, pri razglašenju za svete 25 blaženih, zvečine mučencev, in razglašenju za blažene 205 japonskih mučencev. Preden pa je odšel, se je don Cagliero odpravil v Lanzo, kjer je z don Bonettijem pridigal duhovne vaje.

V istem pismu se don Bosko vrača k Stoletnici in nakazuje potrebo po kakem sposobnem laiku, ki bi bil pripravljen v Rimu zagovarjati sporna vprašanja salezijanske družbe.

Predragi gospod vitez! Turin, 22. maja 1867

Don Savio in don Cagliero vam bosta sporočila novice, zato se bom jaz omejil na to, da vam povem, da sem pisal osebnostim, ki ste mi jih omenili. Kar se tiče knjige, se držim navodil, ki mi jih je dal vaš brat Jožef.

Če imate na voljo kaj denarja, nam ga pošljite, ker ga nujno potrebujemo v teh dneh, ko ga vsi zahtevajo. Razen zahval za prejete milosti nam ne prihaja nič.

Ko boste prišli v Turin, vas bomo morali narediti za glavnega predstavnika za reševanje spornih vprašanj, kajti za duhovnike taki uradi niso pravo mesto.

Jutri vam bom pisal drugo pismo, ki ga boste prejeli v torek.

Pošljite mi novice o mons. Frateiacciju in don Pellegriniju itn. Vale dic omnibus amicis in Domino (Pozdravi vse prijatelje v Gospodu). Amen.

duh. Janez Bosko

Dne 24. maja, v petek, je bil praznik Marije Pomočnice. Čeprav je bil navaden dan, je v cerkvi sv. Frančiška Saleškega bila slovesna maša z glasbo in mnogimi obhajili. Na ta dan je don Bosko izdal okrožnico, v kateri je naznanjal gradnjo kapelice v novi cerkvi, ki naj bi bila posvečena presvetima srcema Jezusa in Marije.

Oratorij Sv. Frančiška Saleškega
Turin – Valdocco

Cvetka za Marijo Pomočnico

Germinabit sicut lilium (Cvetel bo kot lilija)
Vaš dar bo lilija, ki bo cvetela na Marijinem oltarju Oz 14,6

V Turinu, v mestnem predelu, imenovanem Valdocco, je v gradnji cerkev, posvečena Mariji Pomočnici. Dela so že zelo napredovala, in če bo ta nebeška dobrotnica še naprej blagoslavljala svoje delo, upam, da bo to leto dograjena in predana bogoslužju.

Več gospa iz drugih mest Italije, polnih svetega navdušenja, se je zbralo in sklenilo oskrbeti novo bogoslužno hišo z notranjo opremo. Ta zagon velikodušne krščanske ljubezni je pripravil turinske gospe, da bi v svoji dobrodelnosti zbrale potrebna sredstva za kapelo, oltar in obhajilno mizo v čast presvetima srcema Jezusa in Marije. Da bi ustregel tej želji, sem se odločil, da bom sestavil naslednje povabilo.

Kapela bo bolj ali manj bogato okrašena, pač glede na večje ali manjše darove. Vendar ne bomo prav nič varčevali, samo da bo vse čim bolj dostojanstveno in prijetno nebeški Kraljici in njenemu Sinu.

Vsak lahko prispeva svoj dar v mesečnih obrokih tega leta ali z enkratnim darom ali pa, če je tako bolj prav, v teku prihodnjega leta, kakor je razvidno iz priloženega lista. Če pa kdo ne more ali meni, da ni primerno, da bi sodeloval z materialnimi darovi, pa naj zmoli vsak dan eno zdravamarijo za tiste, ki pomagajo.

Ko bo kapela zgrajena, bomo postavili spominsko ploščo z imeni vseh, ki bodo sodelovali pri tem delu krščanske ljubezni. Ti bodo potem gotovo posebej deležni vseh pobožnih vaj, ki se bodo opravile pri oltarju presvetih src Jezusa in Marije.

Darove ali podpisane liste boste lahko poslali podpisanemu ali tistim, ki si bodo iz ljubezni do Marije naložili skrb, da bodo širili ta povabila.

Sklepam z besedami, s katerimi je dobrotni papež Pij IX. pospremil svoj prvi dar za gradnjo te cerkve: »Bog naj blagoslovi vse, ki bodo sodelovali pri gradnji te cerkve, in ta skromni papežev dar naj spodbudi k obilnejšim in velikodušnejšim darovom, ki bodo po-

magali širiti čast vzvišene Odrešenikove matere tukaj na zemlji in povečati število tistih, ki ji bodo nekoč v nebesih delali večno krono časti in slave.«

Najvdanejši služabnik DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 24. maja 1867; Praznik Marije Pomočnice

Nabiralni list je bil zamišljen takole:

V čast Mariji Pomočnici, za oltar in kapelo v čast presvetima srcema Jezusa in Marije v cerkvi, ki se gradi njej na čast v Valdoccu v Turinu:

Darujem enkratno vsoto .... frankov.

Bom daroval vsak mesec tega leta ... frankov.

Bom v prihodnjem letu ... frankov.

Turin, 1867

PODPIS .... Stanovanje: Ulica .... Številka .... Nadstropje ....

Don Bosko je razpečavanje teh darilnih listov zaupal odličnim dobrotnicam. Na to nas spominjata dva zapisa.

Velečastiti gospod don Bosko!

V upanju, da vas bom mogla osebno pozdraviti, sem do danes odlašala s pošiljko podpisnih listov, ki ste mi jih zaupali, da poiščem podpisnike. Pošiljam vam samo tri. Od preostalih sem enega poslala mons. Calabiani, ki mi je odgovoril, da bo vzel stvar v pretres, kakor hitro bo ozdravel, drugega pa grofici Morelli Casanuova, ki vam ga je mogoče že poslala skupaj s svojim darom. Tretjega sem izročila družini Camerana in menim, da je gospodična že osebno izročila dar.

Dovolite mi, da vas spomnim na vašo obljubo, da nas boste obiskali v Albugnanu.

6. avgusta 1867 *EMILIA CURBIS*

Drugi spomin nam je ohranjen v don Boskovem pismu materi Magdaleni Galeffi.

Velezaslužna gospa mati prednica!

Bodite prepričani, gospa mati, da bom vas in vaše redovnice pri sveti maši priporočil Gospodu. Isto delajo naši dečki v svojih skupnih molitvah in obhajilih.

Sporočate mi, da ste pripravljeni storiti še druge stvari za našo cerkev. Deo gratias! Presveta Devica naj vam vse obilno poplača. Vendar je prav, da mi točno razložite, da ne bomo mešali stvari. Gospod vitez Oreglia mi je sporočil, da imate namen darovati dva tisoč skudov za en oltar, ki bi bil, kolikor je odvisno od nas, vreden presvetih Src Jezusa in Marije. Sedaj ne vem, ali imate poleg tega namen svojo dobrodelno ljubezen razširiti še naprej. Bilo bi nujno, da mi v vsej svobodi poveste svoj namen, da se bom lahko odločil in ne bo kake pomote. Vplačila lahko pošljete po obrokih in brez naglice.

Kakor koli se boste že odločili, ne bom pozabil za vas prositi presveto Devico, da vam nakloni krepko zdravje, srečne dneve življenja in nebesa. Končno se v hvaležnosti izpovedujem vdanega služabnika. *DUH. JANEZ BOSKO*

Na sam dan Marije Pomočnice je don Rua poročal vitezu, kaj je delal don Bosko.

Predragi vitez! *Turin, 24. maja 1867*

Imam vam povedati veliko stvari, toda skušal bom biti kratek. V hiši imamo več novosti. Finino je odletel v nebesa. Requiem aeternam dona ei Domine (Bog mu daj večni pokoj).

Za nekaj dni se je pri nas mudil misijonar iz Verone, ki je imel s seboj črnčka, ki ga je pripeljal v Evropo ob svoji vrnitvi iz Afrike. Danes zjutraj je spet odpotoval. Če bo mogel, nam bo poslal kakega črnčka.

Fantje so na splošno zdravi. Opravili so duhovne vaje, ki jih je pridigal gospod kanonik Eula iz Mondovija. Zdi se, da so bile uspešne. Molite, da bodo obrodile veliko sadov. Don Boskovo zdravje je v redu. Toda Gospod ga na različne načine preizkuša. On pa prenaša vse z običajno vdanostjo in mirnostjo. Menim, da vas je o nekaterih nevšečnostih on sam informiral. Jaz vam bom omenil samo eno, to je, da so nam odvzeli popust na železnici. V tem so nas izenačili z drugimi vzgojnimi ustanovami. Od nas neodvisni vzroki so nam vzeli to ugodnost.

Mati Božja Marija pa tolaži don Boska na druge načine.

Neki družinski oče se je bridko potožil don Bosku, da zaradi ohromelosti desne roke ne more več ustrezno skrbeti za svojo družino. Don Bosko ga je spodbudil, naj zaupa v Marijo Pomočnico. Preden je mož zapustil don Boskovo sobo, je s tisto roko, ki mu je že nekaj mesecev bila samo v napoto, napisal na listek, ki ga hranim: »Marija Pomočnica, pomagaj mi!«

Prve dni meseca maja se je don Bosko odpravil v Saluggio, da bi rešil župnika (s kakim darom) pred grožnjami morilcev, ki so po dveh poskusih še vedno zagotavljali, da se ga bodo znebili z umorom. Kaj sta se dogovorila z župnikom, ne vem. Vem pa, da bi moral izstopiti iz vlaka v Livornu Vercellese in se potem peljati v Saluggio s kočijo. V vozilu je bilo četvero potnikov: kočijaž in dva druga, ki sta bila velikodušno pripravljena don Bosku opisati prelepo pokrajino in mu pripovedovati zgodovino kmetij, ki so jih videvali med potjo. Bili so sredi zanimivega pogovora, ko se je vozilo silno streslo. Tri sopotnike je vrglo na tla, don Bosko pa, ki je še imel čas, da je izrekel »Marija Pomočnica, pomagaj mi«, je ostal na vozu. Samo malo pretreslo ga je in z brado je udaril ob kolena. Na srečo se tudi drugim trem ni nič hujšega pripetilo, razen nekaj neznatnih prask. Kočija je zadela ob obcestni kamen, ki ga kočijaž ni opazil. Ko so se oni trije pobrali, so se med seboj obtoževali, kdo je kriv nesreče. Kočijažu sta druga dva očitala, da ni zadosti pazil na to, kar je delal. Ta je trdil, da ne bi smela z roko kazati kmetij, o katerih sta govorila, in tako raztresala kočijaža, ki je imel v rokah vajeti. Toda don Bosko jih je kmalu pomiril in spravil: »Kaj se vendar obtožujete med seboj, ko ste pa vsi trije nedolžni? Nič ni kriv konj, ki je mirno tekel, nič ni kriva kočija, ki odlično služi, niste krivi vi, ki ste pozorno vodili konja in sploh niste govorili, kajti vsak je imel najboljši namen, da bi dobro opravil svojo nalogo. Kriv ... kriv je tisti, ki je postavil kamen.« Vsi so se od srca nasmejali, čeprav so jih bolele kosti od padca. Znova so zasedli svoja mesta in srečno prišli na cilj.

Zadosti! Ob drugi priložnosti o čem drugem. Če bi vas mogoče mati Spazzacampagna vprašala o svojem starejšem sinu, ji povejte, da se mu stanje ni poslabšalo in da čakamo samo na prvo priložnost, da ji ga, kakor je želela, pošljemo domov. Lepo pozdravite svojega brata, mons. Manacordo itn. Končujte lepo Marijin mesec in molite za vdanega v Jezusu in Mariji

DUH. MIHAELA RUA

Oratoriju so torej odvzeli 75% popusta na železnici. Če pomislimo, da so prihajali fantje v oratorij iz vseh delov Italije in da so morali pogosto opraviti dolga potovanja do svojih domačih krajev, so se izdatki za potovanja v oratoriju izredno povečali. Med fanti je bilo dvaindvajset takih, ki jih je priporočilo ministrstvo za javna dela in direkcija železnic. Don Bosko jih je sprejel in skrbel zanje, kakor je razvidno iz zapisnikov.

Toda don Bosko ni izgubil poguma in se je obrnil na direkcijo železnic. Njegova pisma so dokaz mirnosti duha tudi sredi težkih neprijetnosti.

Veleugledni generalni direktor!

Preteklo je že eno leto in pol, odkar je ta velezaslužna direkcija dodelila ubogim dečkom naše hiše četrtinski popust za potovanje na železnicah gornje Italije. Toda v veliko presenečenje nekaterih fantov, ki se niso mogli več vrniti domov, nam je bila ta prednost nepričakovano odtegnjena.

Ko smo vprašali za vzrok te odredbe, so nam navedli predvsem dva razloga. V Castagniolu di Lanzo so starši naših fantov skušali dobiti četrtinsko vožnjo ne le za svoje otroke, ki so gojenci našega zavoda, temveč tudi zase. Poštni načelnik je sprevidel namen in odklonil vozovnico ne samo staršem, temveč tudi našim gojencem.

V Saluzzu je neki naš gojenec, ki je moral potovati domov zaradi bolezni, dal na svojo vozovnico s popustom napisati imena fantov, ki ne pripadajo našemu zavodu. Ko so odkrili prevaro, so goljufe izročili karabinjerjem. Načelnika postaje sta v obeh primerih izpolnila svojo dolžnost.

Toda vodstvo zavoda pri tem ni imelo prav nikakršnega opravka, pač pa se je vedno trudilo, da bi preprečilo vsak nered, in prosilo uslužbence pri železnici, da bi nam pomagali odstraniti vsako zlorabo.

Sedaj vas prosim, gospod direktor, da bi bili tako ljubeznivi in mi povedali, ali je ta odvzem popusta določila direkcija železnic ali gre za začasno prekinitev usluge ali za dokončno odpoved. Če že ni mogoče doseči celotnega dosedanjega prednostnega položaja, bi vsaj najbolj potrebnim dali popust, kakor je v navadi za najrevnejše.

Naj vam povem, da sem zaradi usluge direkcije železnic sprejel veliko fantov, ki so jim umrli starši, zaposleni pri železnici, in so se fantje znašli v skrajni stiski in revščini. Število v tem smislu sprejetih fantov v naš zavod je 20, nekaj pa jih še čaka na sprejem. Zato sta usluga in korist predvsem za te fante, kakor je to priznala tudi prejšnja uprava.

S tem ne mislim postaviti na cesto teh fantov, niti če bi mi odbili dosedanji popust. Nasprotno, podvojil bom svoje prizadevanje in sprejel, če bo treba, tudi druge. Vendar bom prisiljen na omejitve, ker mi primanjkuje sredstev.

V vsakem primeru vas prosim, da bi vzeli v dobrohoten pretres položaj tisoč dvesto ubogih dečkov, ki proseče dvigajo svoje roke k vam, upravnikom železnic gornje Italije, da jim pomagate s tem, da jim znova podelite izgubljene usluge.

S svoje strani vam zagotavljam, da bom storil vse, da bi preprečil vsako zlorabo, ki bi mogla priti iz take usluge.

S hvaležnostjo in spoštovanjem imam čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

Turin, 31. maja 1867

Po nadaljnjih besednih dogovorih je direkcija železnic sprejela don Boskove razloge in podelila 50% popust na železnici za gojence oratorija.

Turin, 6. julija 1867

Veleugledni gospod!

Vaša uglednost mi je ljubeznivo sporočila, da je bila po ukinitvi četrtinske vozovnice na železnici za moje uboge fante podeljena polovična cena. Čutim dolžnost, da se vam spoštljivo zahvalim, četudi smo bili brez kakršne koli moje krivde prikrajšani za veliko ugodnost četrtinske vozovnice. Vendarle smo deležni ugodnosti polovične cene za potovanja na železnici.

Spoštljivo bi vas prosil, da bi nam izdali tak obrazec vozovnice, ki bi ga mogli predložiti na železniških postajah, ne da bi morali predhodno vsakokrat vložiti prošnjo, saj ta zahteva otežuje poslovanje in ne prinaša nikakršne koristi. Pred dnevi smo že vložili prošnje za polovično voznino, toda odgovori so prišli vedno šele takrat, ko so dečki že morali odpotovati. Če bi potem za vsakega fanta in za vsako potovanje morali vložiti prošnjo, bi bilo tudi uradnikom, ki bi jih morali reševati, v veliko nadlego. Saj gre za več kot tisoč fantov, ki morajo vsaj dvakrat na leto na potovanje.

Še vedno gojim upanje, da boste čez nekaj časa, mogoče že kmalu, rekli besedo v našo korist in nam spet naklonili četrtinsko voznino, kakor je bilo to do nedavnega.

Sicer se vam pa za vse, kar bi mogli ukreniti v prid mojim ubogim fantom, najlepše zahvaljujem in kličem na vas in na vse upravnike železnic v gornji Italiji Božji blagoslov. Z vsem spoštovanjem se izrekam vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. Janez Bosko

Turin je medtem dobil svojega novega nadškofa mons. Aleksandra Oktavijana Riccardija grofa Netro. Rodil se je v Bielli 23. maja 1808. Nato je bil klerik in kaplan na dvoru, kanonik metropolitanske cerkve, miloščinar kralja Karla

Alberta in zatem od l. 1842 škof v Savoni. Njegova značilnost je bila velika dobrota. V Savoni so ga zaradi njegove dobrodelnosti tako zelo ljubili, da so vsi za njim jokali, ko je odhajal. Prosil je kralja in papeža, pa je bilo vse zaman. Moral si je naložiti novi križ turinske Cerkve. Do sedaj je bil velik občudovalec in prijatelj don Boska. Obiskal ga je v Rimu in don Bosko mu je vrnil obisk. Ugledni prelat ga je izredno prisrčno sprejel, mu zaupal veliko svojih načrtov, med drugim tudi to, da mu je nameraval zaupati vodstvo malih semenišč v Giavenu in Braju in velikega semenišča v Chieriju. V don Boska je položil vse upanje za vzgojo mladega klera. Ko se je Božji služabnik poslavljal od nadškofa, mu je ta dejal: »Računajte name v vsaki stvari. Želim biti vaš vdan prijatelj.« Don Bosko se je vrnil v Turin s srcem, polnim upanja in prepričan, da je dobil zaščitnika, ki ga je izgubil s smrtjo mons. Fransonija.

Nadškof je prispel v Turin in se najprej nastanil pri svojem bratu. Naslednjega dne je oblečen kot navaden duhovnik prišel v oratorij, tako da ga vratar ni prepoznal. Prosil je, da bi mogel govoriti z don Boskom, toda njega ni bilo doma. Ko je nekaj časa čakal, je uvidel, da je vse zaman, ker don Boska ni bilo od nikoder, zato je dejal vratarju: »Ko se bo don Bosko vrnil, mu povejte, da ga je njegov nadškof prišel osebno pozdravit v želji, da bi mu s tem naredil veselje.« Potem je odšel. Ganjen nad toliko vljudnostjo se je don Bosko naslednjega dne podvizal in se odpravil v palačo grofov Netro. Ko ga je nadškof nadvse veselo sprejel, mu je po raznih pogovorih dejal: »Monsinjor, vi mi lahko veliko pomagate v izjemno pomembni zadevi.«

»Lahko si mislite, s kakim veseljem sem vam pripravljen pomagati.«

»Gotovo veste, da sem ustanovil novo redovno družbo.«

»Kako? Vi novo redovno družbo?« Nadškof je bil presenečen, saj o tem še ničesar ni slišal. Don Bosko mu je začel pripovedovati vse pretekle pobude in sedanje stanje položaja. Monsinjor je do tedaj menil, da gre za preprosto škofijsko ustanovo in zato popolnoma odvisno od njega. Ko pa je uvidel, da gre za svetovno ustanovo, ki je odvisna od Rima in zato nujno izvzeta iz oblasti škofa, se je začudil. Zdelo se je, kakor da bi se užalil, in je dejal: »Menil sem, da boste delovali samo v moji škofiji in da si bova med seboj pomagala v delu za duše, ki so mi izročene.« In kot nekdo, ki je doživel močno razočaranje, je don Boska zelo hladno odslovil. Nato je ta hladnost še naraščala po zaslugi oseb, ki so v srce uglednega prelata sejale nezaupanje do oratorija.

Dne 26. maja je slovesno stopil v metropolitansko stolnico in bil ustoličen po starem obredu ob sodelovanju mnogih vernikov. Don Bosko mu je poslal vdanostni pozdrav, ki ga z lastnoročnim posvetilom hranimo v arhivih.

»Na nadvse zaželeni dan – ko je vaša ekscelenca – mons. Aleksander grof Riccardi di Netro – škof savonski in nadškof turinski – med veselim odobravanjem vsega ljudstva vstopil v svojo škofijo – duhovniki, kleriki, fantje oratorijev sv. Frančiška Saleškega, sv. Jožefa in sv. Alojzija – zavoda sv. Filipa Nerija v Lanzu – izražajo svojo veliko ljubezen in sinovsko vdanost – z naslednjimi besedami itn.«

Na dan po slovesnem vstopu v škofijo, ki se ga je udeležil ves oratorij in je bil don Bosko s svojimi duhovniki navzoč v roketu, je Božji služabnik v spremstvu don Cagliera, ki nam je poročal o sprejemu, šel v nadškofijsko palačo. Povabili so ju v sobano. Prišel je njegova ekscelenca, pozdravili so se in nato ju je povabil, da bi sedla. Škof je sedel nenavadno daleč od don Boska: »Oh,« je sam zase vzkliknil don Cagliero, »mogoče se bo stvar slabo začela.« Monsinjor je, ne da bi omenil slovesnosti prejšnjega dne in pozdrave, ki jih je prejel iz oratorija, brez odlašanja vprašal: »S čim vam morem služiti, don Bosko?«

»Prihajam, da bi sebe in svojo družbo priporočil vaši zaščiti.«

»Že prav, že prav.«

»Mi bomo storili vse, kar je v naši moči, da bomo delali po vaših ukazih.«

»O tem niti najmanj ne dvomim.«

»Nikdar nočemo v nobeni stvari storiti ničesar, kar bi moglo biti proti vaši volji. Storili bomo vse, da vas bomo v vsem zadovoljili.«

»Bodite brez skrbi, jaz vam ne bom delal težav. Ne bom se boril z vami.«

Don Cagliero se ni mogel več zadržati: »Stvar se slabo začenja« (je po tiho govoril sam zase). In zares se je pogovor nadaljeval zelo suho. Nadškof je odgovarjal hladno in kratko.

Na poti domov je don Cagliero spomnil don Boska na besede »ne bom vam delal težav« (ne bom se boril z vami) in menil, da je to slabo znamenje. Božji služabnik pa je preprosto odvrnil: »Upajmo, upajmo.«

Tiste dni je bilo v Turinu zelo razigrano, ker se je zbralo veliko prelatov, bodisi da bi delili, bodisi da bi prejeli škofovsko posvečenje. Mons. Savia so posvetili v cerkvi Rešnjega telesa, mons. Galettija pa v Cottolengu.

Don Bosko je vsem izkazal dolžno čast in se je že tretjič vračal v nadškofijsko palačo. Mons. Riccardi in njegova družina so že velikokrat velikodušno podprli oratorij. Zato je don Boska zelo bolela monsinjorjeva hladnost, ki si je ni mogel razložiti. Monsinjor je imel dušo brez napuha in brez jedkosti in nadvse nežno čuteče srce za vse, kar bi moglo žaliti njegova čustva, ne samo očetovska temveč tudi materinska, ki jih je gojil za svojo škofijo in bil pripravljen zanjo na vsako žrtev. Njegova občutljivost je rasla zaradi spomina na Savono, zaradi pre-

cejšnje starosti in zaradi nevšečnosti, ki jih je moral prenašati. Ljubezen, ki so jo salezijanci, ki so pripadali njegovi škofiji, gojili do don Boska, je bila nekako ukradena njemu. Zato mu je bilo težko, da ustanova, ki jo je on štel za škofijsko, ni popolnoma odvisna od njega. Tako vsaj so mu prišepetavali nekateri svetovalci. Nekega dne si je v zakristiji oratorija nadeval škofovska oblačila za blagoslov. Pred njim sta na obeh straneh stali vrsti nad sto ministrantov, gospodje so mu spoštljivo poljubljali roko ali ga trepljali po ramenih in na glas ponavljali: »Vi, ekscelenca, vi ste naš oče. Nimamo drugega očeta kot vas. Oh, vi dobri oče.« Bili smo navzoči in smo si vse to točno zapisali. To je bil pouk, gotovo ne zaslužen, ki so ga hoteli dati salezijancem. Toda monsinjor ni bil nikdar sovražen oratoriju. Če je med njim in don Boskom prišlo do nasprotovanj, je treba iskati vzrok v tem presnetem srcu!

To stran smo napisali zato, da bo vsem jasno, da novi križ, ki je čakal Božjega služabnika, ni bil posledica sovražnosti novega cerkvenega predstojnika.

Medtem se je don Bosko ponovno predstavil nadškofu. Rekli so mu, da je zaposlen in ga zato ne more sprejeti. Ko se je vrnil, je Božji služabnik pohitel in sestavil naslednjo spomenico in jo poslal njegovi ekscelenci z namenom, da bi mu pojasnil namen salezijanske družbe.

DRUŽBA SVETEGA FRANČIŠKA SALEŠKEGA

Družba je sestavljena iz duhovnikov, klerikov in laikov, ki se trudijo za svoje zveličanje z deli krščanske ljubezni do bližnjega:

1. *Z verskim poukom najbolj revnih in nevarnostim izpostavljenih dečkov zlasti ob prazničnih dneh, kakor se to dogaja v oratorijih sv. Jožefa, sv. Alojzija in sv. Frančiška Saleškega.*
2. *S sprejemanjem najbolj zapuščenih ter s preskrbovanjem s hrano, obleko in stanovanjem in uvajanjem v kako obrt z namenom, da si morejo nekega dne sami služiti svoj kruh z delom svojih rok.*
   Družba zastonj ali za majhno mesečnino sprejema tudi dijake, če le pokažejo lepo vedenje, ki obljublja možnost duhovniškega poklica, kakor je to v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, sv. Filipa Nerija v Lanzu in sv. Karla Boromejskega v Mirabellu, kjer dobiva učno in versko vzgojo več kot tisoč dečkov.
3. *S pridiganjem duhovnih vaj, devetdnevnic in s katekizemskim poukom v tistih krajih, kjer zaradi pomanjkanja materialnih sredstev ni pridiganja.*

Prav tako si Družba v soglasju s svojim cerkvenim predstojnikom z vsemi sredstvi prizadeva za širjenje dobrega tiska.

Da se ohrani enotnost duha in red v tej zvrsti dejavnosti in svete cerkvene službe, je nujno potrebna Družba pod vodstvom cerkvene oblasti, ki se ravna po pravilih previdnosti in ljubezni, česar se je mogoče naučiti samo z izpolnjevanjem.

ZAČETKI DRUŽBE

Družba je, čeprav omejena na nekaj duhovnikov, nastala leta 1841, ko je začela ob prazničnih dneh zbirati uboge fante. Mons. Fransoni je bil nenehen vodja in svetovalec vsega, kar se je delalo. Potem ko je podelil več pravic zlasti za podeljevanje zakramentov in pridiganje, je leta 1846 svetoval duhovniku Bosku, da bi skušal najti način, kako bi v obliki družbe uredil delovanje oratorijev, ki bi živeli skupno življenje pod določenimi pravili.

Leta 1852 je sam nadškof po svojem generalnem vikarju odobril pravilnik oratorijev in postavil za predstojnika duhovnika Boska z vsemi nujnimi in potrebnimi pooblastili. Vendar je zahteval, da bi izdelal pravilnik za duhovnike, ki bi bili združeni v obliki družbe, kakor je to sedaj. Pravilnik je bil napisan, vendar še ni bilo časa, da bi dobil cerkveno potrditev.

Leta 1858 mi je sam nadškof svetoval, naj grem v Rim in s svetim očetom osebno razpravljam o družbi. Papež je predložil načrt redovne družbe, v kateri bi bili člani pred Cerkvijo pravi redovniki, pred državo pa svobodni državljani. Skušal sem uresničiti papeževo zamisel in sem vso stvar razdelil v poglavja in člene sedanjega pravilnika, po katerem se ravnamo že šest let.

Leta 1864 smo poslali na Kongregacijo za škofe in redovnike spomenico, konstitucije in priporočilo ordinarija naše nadškofije kakor tudi škofa iz Cunea častitega spomina, Mondovia, Acquija, Casaleja in Suse.

Dne 1. julija istega leta je vladajoči papež Pij IX. po odloku zgoraj imenovane kongregacije priporočal in hvalil te konstitucije ter določil predstojnika družbe in namestnika za primer smrti. S tem odlokom je zagotovljen obstoj družbe.

Istemu odloku je bilo dodanih trinajst opomb, ki so bile dobesedno sprejete in vključene v pravilnik.

K vsemu je bila izrečena samo ena opomba zaradi izdaje odpustnic, kajti med nami ne obstaja kongregacija, ki bi imela skupnost hiš, katerih predstojnik bi imel pravico izdajati odpustnice.

Opomba je naslednja:

Meseca januarja tega leta smo svetemu očetu spet predložili ponižno prošnjo s pravili družbe, ki so bila usklajena z zahtevami Kongregacije škofov in redovnikov. Prosili smo za dokončno odobritev družbe ali vsaj začasno dovoljenje, da bi mogli posvečevati duhovnike titulo mensae communis (naslov skupne mize). Sveti oče in Kongregacija se nista zoperstavila, vendar nista bila pripravljena podeliti to oblast, ker tega ne podeljujejo prej, preden ni družba dokončno potrjena. Sveti oče in člani kongregacije kažejo naklonjenost, da bi družbo čim prej dokončno potrdili. Na tak način potrjena družba bi imela sama po sebi pravico izdajati odpustnice in posvečevati pod naslovom skupne mize.

Osnovno izhodišče je bilo, da bi počakali na prihod novega turinskega nadškofa, ker je tam materna hiša.

Spomenica se je nadaljevala in končala z naslednjimi podatki:

SEDANJE STANJE DRUŽBE

Družba ima v sedanjem trenutku več kot sto članov duhovnikov, klerikov in laikov.

Deluje v treh hišah: v Turinu, v Lanzu in v Mirabellu. Vsi učitelji, asistenti in voditelji izpolnjujejo pravila Družbe sv. Frančiška Saleškega.

V Turinu imamo tri oratorije: sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Valentinu in sv. Jožefa v Salvariju, kjer se nad tisoč fantov zbira ob prazničnih dneh za zabavo, šolo in katekizem.

Imamo veliko prošenj za odprtje novih hiš, vendar za zdaj nepotrpežljivo pričakujemo dokončno odobritev Svetega sedeža.

Če bi vaša ugledna ekscelenca mons. Riccardi, naš velespoštovani nadškof, mogel končati delo, ki ga je začel vaš predhodnik (jaz vas štejem za popolnega gospodarja naših hiš in oseb), bi vas šteli za glavnega dobrotnika naše družbe, in vse dokler bo obstajala, se bodo za vas opravljale molitve kot za tistega, ki je tej ustanovi dal tako zaželeno odobritev.

DUH. JANEZ BOSKO

Kakor bomo videli, je Rim salezijansko družbo kljub vsem omenjenim težavam potrdil 1. marca 1869.

68.
POGLAVJE

Katoliško branje – Posvetilo don Bosku – Ozdravitve po priprošnji Marije Pomočnice po don Boskovem blagoslovu – Dobra poročila iz Rima: zmanjšanje popravkov za don Boskovo knjigo – Poroka princa Amadeja in don Boskov poklon – Don Bosko naznani odhod mons. Ghilardija v Rim – Sklep Marijinega meseca v oratoriju. Pridiga škofa iz Mondovija – Monsinjor obljubi, da se bo v Rimu zavzel za don Boskovo stvar – Don Boskovo pismo vitezu: ostanite v Rimu, govorite z mons. Ghilardijem – Presveta Devica nadaljuje pomoč oratoriju – Don Boskovi nagovori fantom: spoved, verska brezbrižnost in zgled Dominika Savia; naznani bližnjo smrt enega iz hiše; praznovanje v Rimu in Parizu; greh in kolera; ne menjajte spovednika – Mons. Gastaldi pride po svojem škofovskem posvečenju v oratorij; kratka akademija in njegov odgovor na don Boskove besede

Katoliško branje je nadaljevalo svoje slavno poslanstvo. Proti koncu maja je izšel tretji zvezek v počastitev sv. Petra in rimskega papeža: Sv. Peter v Rimu. Igra v treh dejanjih, ki jo je za obletnico mučeništva prvaka apostolov napisal p. Julij Metti iz Oratorija sv. Filipa Nerija v Firencah.

Igra je tako zelo ugajala, da so jo dvakrat ponatisnili. Igrali so jo v mnogih zavodih v vidno zadovoljstvo gledalcev. Avtor je za predgovor dal natisniti pismo v počastitev tistega, ki ga je prosil, da je delo napisal.

Predragemu prijatelju
don JANEZU BOSKU, ravnatelju Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu

Pošiljam vam igro, ki ste mi jo naročili, da bi jo napisal za Katoliško branje. Predmet, ki ste mi ga predložili v obdelavo, ni mogel biti težji, pa tudi ne plemenitejši in primernejši za letošnje leto, ko obhajamo obletnico mučeništva slavnih prvakov apostolov Petra in

Pavla. Ko torej nesmrtni papež in oče vseh Pij IX., ne glede na vihar, ki pretresa Ribičevo ladjico, in brez ozira na nevihto, ki hoče prevrniti ves svet, vabi škofe iz vesoljnega sveta, da bi prišli v Rim in z njim izredno slovesno proslavili ta blagoslovljeni dan, ko dvesto milijonov vernih src po celem svetu nepotrpežljivo pričakuje vzvišeno besedo, ki se bo njim v pouk slišala v Vatikanu, sem po vaši spodbudi hotel tudi jaz prispevati svoj skromni delež v počastitev sv. Petra.

Kakor veste, pišem za mlade ljudi. Toda zato moje skromno delce ne bo ostalo brez sadov, upam celo, da bo žetev dvakratna. Ko se mladi fantje naučijo na pamet moje verze, jih po navadi deklamirajo pred odraslimi. In ti, ki nimajo zadosti potrpljenja, da bi jih brali, jih z zadovoljstvom poslušajo iz teh nedolžnih ust in dajo, da jih pretresejo in ganejo. Tako so že storili dečki v tem Oratoriju sv. Filipa Nerija in tako bodo storili fantje v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega in prav tako jih bo na stotine in na tisoče naredilo po vsej Italiji. Tako bodo ljudske množice na prijeten način slišale nadvse pomembno zgodbo o zadnjih dveh letih življenja sv. Petra, ki je tesno povezana z versko resnico o enotnosti Cerkve in s primatom rimskega papeža.

To je bil tudi vaš načrt, ko ste mi predlagali naslov Sveti Peter v Rimu, in jaz sem se potrudil z vso močjo, da bi to nalogo izpolnil, povezal dogodke drugega prihoda sv. Petra pod Neronom v Rim v eno celoto, ne da bi se pri tem oziral na zgodovinsko resnico tako cerkvenih kakor profanih virov. Na tak način se bo vernik prepričal o zadnjih dogodkih, ki so privedli sv. Petra, da se je iz Antiohije odpravil v Rim, kjer je preživel zadnja leta svojega življenja in prelil svojo kri za Jezusa Kristusa, in da je zato v Rimu sedež sv. Petra. Ta nadvse pomembna resnica, združena z dogmatsko resnico o pravnomočnem primatu, ki ga je Jezus Kristus podelil sv. Petru, spodbuja in krepi v srcih vernikov spoštovanje in pokorščino do rimskega papeža, naslednika sv. Petra, namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, poglavarja in učitelja vseh kristjanov, središča enotnosti katoliške Cerkve.

V ustreznih opombah boste našli navedene vire in celo veliko besedil, iz katerih sem črpal misli, ki sem jih obdelal v svojem dramskem prikazu. Kaj podobnega nisem storil nikdar v drugih svojih sakralnih igrah. Toda tudi v tem sem upošteval vaš nasvet, ker se mi je zdel zelo primeren, ko gre za tako pomemben predmet.

Če bi kdo želel natančneje spoznati zadnja leta sv. Petra, bo lahko s koristjo pogledal odlična Zgodovinsko-kronološka opažanja, ki jih je lansko leto pri Salviucciju objavil mons. Dominik Bartolini z naslovom O 67. letu našega štetja, ki naj bi bilo leto slavnega mučeništva častivrednih apostolskih prvakov sv. Petra in sv. Pavla.

Če delo ni docela v soglasju z vašo željo, potem to pripišite moji neznatnosti in ne pomanjkanju dobre volje. V vsakem primeru pa, ker je delo veliko bolj vaše kot moje, vam bo v veliko zadoščenje, če bo pripomoglo k oživitvi ljubezni in pobožnosti do slavnega prvaka apostolov in njegovih.

Ves vaš Julij Metti, oratorijanec

Firence, v Oratoriju sv. Filipa Nerija, 2. februarja 1867

Četrti zvezek, tudi ta v počastitev slovesne obletnice sv. Petra, je izšel sredi junija z namenom, da bi ga bralci dobili v roke julija: O starodavnem romanju h grobovom apostolov v Rim ob 1800-letnici mučeništva prvakov apostolov Petra in Pavla. Napisal duhovnik Emilij Ruggieri. – Knjižica prinaša veliko nadrobnosti in nakazuje začetek Petrovega novčiča in svetne oblasti papežev: »Ljubo mi je,« pravi pisatelj, »da s tem delom pokažem svojo spoštljivo vdanost Svetemu sedežu.«

Ko se je don Bosko na vse te načine kazal tesno povezanega s Svetim sedežem in Kristusovim namestnikom, je Bog večkrat pokazal, kako zelo so mu bile všeč molitve in blagoslovi Božjega služabnika.

Don Ruo, prefekta v oratoriju, je več noči napadla tako huda bolečina v roki, da je moral vstati iz postelje. Nikakor ni mogel zatisniti očesa. Don Bosko ga je v navzočnosti don Joahima Berta blagoslovil in molil. Potem mu je rekel, naj opravi devetdnevnico na čast Mariji Pomočnici in goreče moli pri sveti maši, zlasti pri povzdigovanju, ko duhovnik pokaže sveto hostijo. »Imej vero in ne samo zaupanje.« Don Rua še ni končal devetdnevnice, ko je bil že popolnoma zdrav. Tako nam je poročal sam don Rua.

Janez Krstnik Revello, dijak tretjega razreda gimnazije, nam z datumom 29. maja 1867 piše:

»Dne 22. maja, približno ob pol treh popoldne, ko sem bil v šoli, me je napadla močna mrzlica. Še preden sem zapustil razred, me je začela hudo boleti glava, kar mi je z mrzlico ostalo ves dan. Naslednjega dne sem se počutil bolje. Toda 24. me je ob istem času spet napadla vročica. Naslednjega dne sem bil brez motenj, 26. pa me je najprej napadla mrzlica in potem huda vročina. Dne 27. sem stal pred bolniško sobo, ko je prišel mimo don Bosko. Poljubil sem mu roko in on me je takoj vprašal, kaj mi je. Odgovoril sem mu, da me izmenoma vsak drugi dan napada vročina. Tedaj me je don Bosko vprašal:

»Je danes dan vročine?«

»Ne, jutri.«

»Če te bo jutri spet napadla, mi boš povedal in jaz ti bom dal blagoslov.«

»Dne 29. maja sem ves oslabel zaradi vročine, ki me je napadla prejšnji dan, čakal na don Boska na istem mestu pred bolniško sobo. Prišel je tod mimo in me vprašal, ali sem imel vročino. Odgovoril sem, da sem jo imel. »Pridi v mojo sobo in ti bom dal blagoslov,« mi je dejal. Vstopil sem zadovoljen. Rekel mi je, naj pokleknem, in tudi on je pokleknil. Opravil je kratko molitev k presveti Devici Mariji, mi položil roko na glavo in me blagoslovil. Medtem je vstopil v sobo neki rokodelec in don Bosko mu je dejal: 'Moli tudi ti za tega fanta.' Potem se je

obrnil k meni: 'Te tri dni, ki nam ostajajo od Marijinega meseca, moli tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu ter eno pozdravljena Kraljica pred Najsvetejšim. Toda to stori z veliko vero.'

Vse sem natančno izpolnil, kakor mi je naročil don Bosko, in od takrat nisem imel niti mrzlice niti vročine niti glavobola.

To je milost, ki mi jo je podelila presveta Devica Marija po don Boskovi priprošnji.« Don Joahim Berto, njegov asistent v spalnici sv. Jožefa, priča o resničnosti te pripovedi.

Iz Villafrance v Piemontu sta prišla dva zakonca, ki ju je poslal klerik Pignolo, doma iz istega kraja. S seboj sta imela svojega 8 do 9 let starega sina. Otrok je bil tako pohabljen in je imel noge tako skrivenčene, da ni mogel napraviti sam niti enega koraka. Ko sta starša postavila otroka pred don Boska, ga je on blagoslovil in ukazal, naj vstane in hodi. »Imej vero v Marijo in iztegni bolno nogo.« Otrok si ni upal, toda pokoren ponovnemu ukazu je s pomočjo staršev ubogal, sprostil obe nogi in začel hoditi, ne da bi ga kdo podpiral. Tedaj je oče, poln začudenja ob tem pogledu, vzkliknil:

»Presneto! Glej, kako lepo hodi!«

Žena je med jokom od veselja opozorila moža: »Ne govori tako. To ni prav.« Pozdravili so don Boska in zapustili oratorij z obljubo, da se bodo čim prej vrnili, da se zahvalijo nebeški dobrotnici v njeni novi cerkvi. Starša sta bila od prej navajena, da sta otroka nosila zdaj eden zdaj drugi, sedaj pa je sam hodil z lepo zravnanimi nogami. Ker pa še nikdar ni hodil in sta ga od časa do časa videla v zadregi, sta ga učila: »Postavi sedaj naprej to nogo in potem drugo.«

Priča tega dogodka je bil klerik Donat iz Saluggie, ki je vse to pripovedoval don Joahimu Bertu in don Angelu Saviu, ki sta si ogledala stanje otroka pred blagoslovom in po njem. Donat je bil v predsobi, kjer je bil tudi don Rua. V naših zapiskih beremo:

»1. junij. Don Bosko je dejal: 'Ne razumem, kako gremo naprej. Ta teden sem zaradi prejetih uslišanj prejel več tisoč frankov.'

Ko je bil pri večerji sam z don Joahimom Bertom, mu je rekel: 'Včeraj sem šel po cesti v Turinu in neki osem ali devet let star deček se mi je približal in dejal: - Oh, don Bosko!

– In kdo si ti? sem mu odgovoril.

– Me ne poznate? Jaz sem deček, ki ste ga pred nekaj dnevi blagoslovili. Poglejte me. Tukaj imam denar, ki mi ga je za vas dala moja mama. Mati Božja Marija mi je izkazala milost.

– In sedaj ti, iz hvaležnosti do Marije pridno izpolnjuj svoje dolžnosti.

Malo prej je neka sestra tega dečka, ki je zelo trpela od bolečin v hrbtenici in videla, da vsa človeška sredstva nič ne pomagajo, prišla v zakristijo v oratoriju, da bi dobila blagoslov. Rekel sem ji, naj zmoli nekaj molitev in opravi devetdnevnico k Mariji Pomočnici.

Ko sem nekega dne šel po mestni ulici, je neka deklica pritekla k meni, se postavila predme in vzkliknila: – Don Bosko, me ne poznate? Jaz sem tista deklica, ki ste jo tega in tega dne blagoslovili v zakristiji oratorija. Vedite torej, da so ob koncu devetdnevnice popustile vse bolečine in sem sedaj popolnoma zdrava.

In za konec. Danes zjutraj približno ob desetih so mi pripeljali kakih pet let starega dečka, ki je bil tako gluh, da ne bi slišal niti topovskega strela. Blagoslovil sem ga in potem ob njegovih ušesih rahlo tlesknil z rokami. Deček se je v trenutku obrnil k meni in me smehljaje se gledal. Kako dobra je Madona!«

Nebeška Mati je stvari uredila tako, da se je don Bosko osvobodil hude težave, ki ga je morila tiste dni. Iz Rima so prihajala pisma, ki so mu prinašala obilno uteho.

Velečastiti gospod don Bosko! *Rim, 29. maja 1867*

Pišem vam, kakor sem vam obljubil v prejšnjem pismu, ki ste ga, tako upam, v redu prejeli. Ko sem bil pri p. Angeliniju, ki sem mu pustil pojasnila in druge listine z namenom, da bi mi svetoval, kaj naj storim, mi je dejal: 1. Nikakor naj ne dajemo v obtok pisem, obrambe ali pojasnil, ne da bi jih prej pokazali p. Modeni ali kardinalu prefektu indeksa. Če bi ravnali drugače, bi lahko prišlo do napačne razlage in bi vam bilo v škodo. 2. Jaz ali kdo drug namesto mene bi mogel dobiti od p. Modene ali kardinala privolitev. 3. On meni, da je bolj pomembno, da dosežemo nekaj drugega: vam v predgovoru popravljene izdaje ni treba reči, da ste pripravili to novo izdajo po ukazu, ker bi to žalilo splošno primernost. Svetoval mi je, da naj grem k p. Modeni. Šel sem k njemu in mu povedal, da imam po svojem bratu posredno povezavo z don Boskom itn. On mi je pisal, da mora pripraviti drugo izdajo (ne da bi povedal, da sem povezan z zaobljubami itn., pač pa vem samo za pripravo druge izdaje), v kateri bi popravil nekatere pripombe, ki so mu jih izrekli, in da bi to moral storiti v predgovoru. Ne da bi mi don Bosko naročil, ki je pripravljen narediti, kar se od njega pričakuje, temveč na lastno pobudo sem prosil p. Modeno, da bi mi povedal, kateri je tisti najmanj trd obrazec, s katerim naj bi don Bosko izpolnil naročeno.

Sprejel me je zelo ljubeznivo in dejal, da bi bilo zadosti reči, da je po nasvetu učenih oseb in razgledanih teologov prišel do spoznanja, da je treba pripraviti novo izdajo, v kateri bi popravil nekaj netočnosti. Poudaril pa naj bi, da je to storil po njihovem nasvetu.

Zagotovil mi je, in to dvakrat, da to zadošča. Nato je dodal: »Jaz lahko z vami govorim kakor z don Boskovim zastopnikom. Zato bi vam mogel tudi sporočiti želje. Storite tako: pridite k meni v petek in dobili boste črno na belem, kaj naj bo popravljeno.«

Sprejel sem predlog. Poslal vam bom pismo, ki ga bom prejel od p. Modene. Za zdaj se mi zdi, da sem vam naredil uslugo, ko sem vas na vse to opozoril.

O pojasnilih bomo razpravljali drugič.

Končujem pisanje in ostajam vaš najvdanejši služabnik. G. Oreglia SJ

P. S.: Friderik se odlično počuti in mu bom povedal zgoraj omenjene stvari. Mogoče mu pa ne bom nič povedal. Kar se tiče pojasnil, se mi zdi nujno, da jih na ta ali oni način spravimo v obtok. Treba je poskrbeti, da iz nekaterih glav izginejo zmote. Toda, da ne bomo storili napake namesto dobrega, mi boste, upam, dovolili, da se ravnam po nakazanih nasvetih.

Isti pater je dva dni pozneje poslal še naslednji dopis:

Velečastiti gospod don Bosko! Rim, 31. maja 1867

Upam, da ste prejeli moji dve prejšnji pismi. Da bom pomirjen, vas prosim za kratko sporočilce, ki je mogoče že na poti. Danes zjutraj sem bil pri p. Modeni. Vendar sem dobil samo njegovo pismo, ki ga prilagam in v katerem je lastnoročno zapisal (zato je to pismo treba ohraniti kot dokument), katere popravke samo je treba vnesti. Vidite, da niso upoštevali vseh točk in želj.

Za zdaj vam pošiljam to. O pojasnilih bomo govorili pozneje. Ker je treba popraviti samo navedene točke, se mi zdi pametno, da bi pojasnili tudi tiste, ki jih niso navedli. Sicer mi pa o stvari izrazite svoje mnenje. S Friderikom se nisem srečal. Kakor hitro ga bom dobil, mu bom vse povedal. Ves vaš in Domino. Memento mei!

Vaš najvdanejši G. Oreglia

Pater Modena je napisal naslednji dopis.

Treba je izpustiti

Vse, kar se tiče guvernerja v Antiohiji (krščen na ime Teofil) v odnosu do sv. Petra.

Držati se pripovedi sv. Luka, kjer je povedano, kako je angel rešil sv. Petra.

Zdi se, da je brez osnove trditev, da je sv. Peter obudil od mrtvih človeka, nad katerim je Simon Mag delal neuspele poskuse. Izpustiti trditev na strani 217, da je prestopek kake Božje zapovedi tudi kršitev kake verske resnice. Na strani 192 je treba izpustiti odstavek: »Zdi se mi na tem mestu prav, da vsi tisti, ki pišejo ali govorijo o tej stvari, tega nimajo za dogmatsko ali versko zadevo. To naj velja tako za katoličane kakor za protestante.«

Tiste dni se je v Turinu na veliko praznovalo. Dne 30. maja 1867, na dan Gospodovega vnebohoda, je ob navzočnosti škofov iz Bielle, Mantove, Aoste in Astija v dvorni kapeli turinski nadškof blagoslovil zakon med knezom Amadejem Aostskim in princeso Marijo Viktorijo Cisterna. Don Bosko je tudi v imenu vseh fantov njegovemu kraljevskemu visočanstvu poslal spoštljivo in ljubeznivo voščilo z obljubo molitev in z zahvalo za vse prejete usluge. V odgovor je dobil naslednje pisanje.

Hiša njegovega kraljevskega visočanstva kneza Aostskega

Št. 239 – Odgovor na don Boskovo pismo z dne 29. maja 1867 Turin, 8. junija 1867

Njegovo kraljevo visočanstvo knez Aostski je visoko spoštoval in se zlasti razveselil

izrazov vdane pozornosti, ki jo je vaša velečastita uglednost izrazila ob njegovi poroki. Visoki princ vam je za to zelo hvaležen in vas po meni prosi, da bi izrazili vsem vašim gojencem čustva njegove dobrohotnosti in hvaležnosti.

Sprejmite izraze mojega velikega spoštovanja.

Prvi vojni adjutant

Veliki mojster hiše njihovih kraljevih visočanstev R. Morra

Dne 30. maja 1867 so veliko src razveselile druge slovesnosti. Mons. Evgenij Galletti je vstopal v svojo škofijo v Albi in v oratoriju so končevali mesec maj. Isti dan je don Bosko pisal vitezu Oregli, preden je dobil v roke pismo patra Oreglie z datumom 29. maja.

Predragi gospod vitez! Turin, 30. maja 1867

V soboto zvečer bo škof iz Mondovija odpotoval v Rim. Sporočite to njegovim prijateljem. Želel bo videti tudi vas. Stanoval bo pri Santa Marii sopra Minverva.

Ko boste prejeli to pismo, govorite s svojim bratom, in da vam odvzamem malo skrbi, prepustite njemu, da mi odgovori, ali je to, kar sem mu poslal o Stoletnici sv. Petra, sprejemljivo. Če je treba kaj spremeniti, naj pove, če ne, bi mogoče naredili drugače. Vedite, da je bilo tisto, kar sem poslal, prebrano in predebatirano z mons. Gastaldijem, ki bo prihodnjo nedeljo posvečen v škofa. Mons. Colli pa istega dne za Alessandrio v Novari.

Doktor Biffi iz Milana je pravkar prišel v oratorij. Vprašuje po vas, vam pošilja pozdrave in še druge izraze svojega prijateljstva.

Danes zjutraj je daroval sveto mašo škof iz Aoste; danes zvečer bo škof iz Mondovija sklenil Marijin mesec.

Drugo prepuščam za soboto. Vsi vas pozdravljajo in pričakujejo vaše novice. Bog naj nas blagoslovi in verjemite najvdanejšemu v Jezusu Kristusu. duh. Janez Bosko

P. S.: Zadevo s kipom smo uredili 23. maja, na predvečer praznika Marije Pomočnice.

Naši zapiski pravijo: Danes, 30. maja, v četrtek, nam je mons. Ghilardi, škof iz Mondovija, v cerkvi zapustil naslednje spomine za sklep Marijinega meseca.

»Obljubite Mariji, da jo boste vedno bolj častili. Darujte ji svojo čistost, prosite jo, da vam jo ohrani, da vam podeli ponižnost, da vam pomaga, da jo boste mogli posnemati v ljubezni, pokorščini in vdanosti v vsej Božji volji. Določite si kako posebno pobožnost, s katero jo boste častili, npr. zatajevanje čutov s tem, da ne boste gledali oseb drugega spola; da se boste izogibali priložnosti za greh in veliko molili. Poleg tega jo prosite še: zase, da vam bo stala ob strani v smrtnem boju in vam pomagala, da boste rajši umrli kot storili smrtni greh; da naj vas zadene strela, preden bi storili prostovoljni mali greh. Prosite jo, da vam ohrani vero in naredi iz vas same svete Alojzije.« Nato je podelil blagoslov.

V tem tednu nas je obiskalo šest škofov, od katerih so nam štirje opravili skupno mašo.

Mons. Ghilardi, dominikanski redovnik, je prišel pozdravit don Boska pred svojim odhodom v Rim. Ob drugi priložnosti je razpravljal z njim o pripombah k Stoletnici. Božji služabnik je bil pripravljen popraviti nakazane točke. Toda resnica ima tudi svoje pravice. Tako je menil monsinjor iz Mondovija, ki mu je, kakor škof iz Saluzza svetoval, naj napiše pojasnila, in želel prepis, ki mu ga je pripravil klerik Jožef Bertello. Ob slovesu mu je mons. Ghilardi zagotovil, da je storil vse mogoče pri svojem redovnem sobratu mons. Modeni, tajniku Kongregacije za indeks, in če bi bilo potrebno, bi on sam prosil papeža, da bi smel predstaviti pojasnila.

Po odhodu mons. Ghilardija iz Turina je don Bosko znova pisal v Rim.

Predragi gospod vitez!

Za ta mesec nič ne govorite o vrnitvi v Turin. Če ne boste materialno uspeli, boste moralno. Veliko govorite s škofom iz Mondovija, ki bo prišel v Rim v torek in se bo nastanil v samostanu Minerva. Pošljite mi načrt oltarja sv. Jožefa. Lepo pozdravite člane družine Bentivoglio.

Če potrebujete denar, povejte. Nič vam ne sme manjkati, čeprav so naše finance močno izčrpane.

V Rim bosta prišla teolog Fissore in teolog Rovetto. Če bosta potrebovala denar, jima ga dajte. Ali ne bi bilo mogoče kje dobiti kako posojilo, ker je markiza V... v stiski? Malo pomislite.

Vse je v najlepšem redu. Marija Pomočnica nadaljuje svoja čudovita dela kot še nikoli, zaradi česar, Bog bodi zahvaljen, naše stvari napredujejo hitro in v zadovoljstvo vseh. Lepe pozdrave našim znancem. Vaš brat je za nas pravi blagoslov in se mu ne bomo mogli nikdar oddolžiti, razen mogoče z molitvami. Bog naj vas blagoslovi. Amen.

Turin, 2. junija 1867 *Najvdanejši prijatelj* DUH. JANEZ BOSKO

Z dobro usmeritvijo vseh teh poslov se je končal mesec maj. Kronika pa nadaljuje:

»Don Bosko nas je v teku meseca vedno častil s svojo navzočnostjo, zlasti še pri večernih govorih. Od toliko stvari, ki nam jih je povedal, nameravam omeniti to, kar je priporočal med duhovnimi vajami.

'Kdorkoli je zmeden v duši, naj to uredi in naj ne odlaša še naprej.' Nato je večer za večerom prikazoval konkretne primere in nam svetoval, kako naj se ravnamo glede spovedi in obhajila. Vsak naj si določi čas za prejem zakramentov in naj če mogoče ne menja spovednika. Pomembno je, da smo v vsem odkritosrčni do spovednika. Spoved naj bo kratka, odkritosrčna; ne valimo krivde na druge, temveč na samega sebe.

Zlasti je poudarjal: Glejte, da boste vedno izpolnjevali vse spovednikove nasvete in opozorila. Potem boste utemeljeno upali, celo prepričani boste, da vam je Bog odpustil grehe. Spovedujte se vsakih 15 dni ali vsak teden. Obhajilo prejemajte vsak dan, če vam to dovoljuje spovednik. Bodite skrbni v vseh svojih pobožnih vajah. O, če bi danes prišel v oratorij Dominik Savio in videl tako malo obhajil, bi gotovo dejal: 'To vendar ni več tisti

oratorij, v katerem sem jaz živel, kamor me je Gospod postavil, da bi se mogel zveličati. Kako je to, da nas je za mojega časa bilo samo kakih sto petdeset in smo skoraj vsi v Marijinem mesecu vsak dan prejemali sv. obhajilo in razen nekaterih zelo redkih izjem smo se v cerkvi tako prijetno počutili. In sedaj? Kako me boli ta prizor! Tako grdo se vedejo nekateri. Med 800 fanti se jih samo kakih 60 ali 70 vsak dan približa zakramentu evharistije; in še to samo v tem mesecu.« Opogumimo se torej in pokažimo dobro voljo, da si ne bomo zaslužili očitkov. Obiščite vsak dan med odmorom Jezusa v zakramentu in presveto Devico Marijo, da nam bo vsem pomagala, da bomo postali sveti.

Preberimo sedaj še opombo, ki nam potrjuje, kar smo povedali že drugje:

»Ko don Bosko spoveduje fante dobre volje, ki se nimajo obtožiti drugega kot majhnih napak, jim navadno reče: 'Ko nimaš drugega kot take reči, poljubi svetinjico ali križ, naredi sklep, da boš bolj pozoren, obudi kesanje in pojdi mirno k svetemu obhajilu.'

Včasih je dečkom nalagal takole pokoro: 'Zmoli Pridi Stvarnik Sveti Duh v počastitev Svetega Duha, da te bo razsvetljeval vedno na Gospodovi poti, ki vodi k zveličanju in ti pomaga vztrajati do smrti.'

Svetoval je tudi tole: 'Prosi Boga odpuščanja za izgubljanje časa v preteklem življenju in stori sklep, da ga boš v prihodnje dobro izrabljal.'«

Kronika nadaljuje podajanje povzetkov nekaterih govorov v mesecu maju in juniju, ki jih delno usklajujemo z razvojem dogodkov.

28. MAJ

Don Bosko je dejal fantom: »Nekateri so ta mesec slabo izrabili, drugi pa dobro. Večina zelo dobro. Sedaj pa se vsi skupaj potrudimo, da ga bomo čim lepše končali, kajti Marija nam hoče nakloniti veliko milosti, toliko bolj, ker nekdo izmed vas želi iti v nebesa, verjetno že v prvi polovici junija. Molimo zanj zjutraj in zvečer en očenaš. Ne pravim, da bo tisti, ki bo umrl, takoj šel v nebesa, vendar pa storimo vse, da bo vsaj čim prej rešen iz vic, in to z našimi molitvami in zaslugami, ki si jih bo sam pridobil v teku svoje bolezni. Molite tudi zame, glede stvari, ki se tiče mene, od katere pa boste tudi vi imeli veliko korist.«

3. JUNIJ

Don Bosko je zvečer po večernih molitvah dejal: »Na svetu obhajajo dve veliki slovesnosti: eno v Parizu in drugo v Rimu. Prva je svetovna razstava, druga pa obhajanje stoletnice sv. Petra. Ena kaže, kaj more človeški razum največjega narediti, druga pa kaže večno, nepokvarjeno religijo. Toda kako neznatne in majhne so človeške veličine v primeri z duhovnimi. Zadosti je piš, da jih odnese.

Povedati vam moram, da se je kolera znova pojavila najprej na Benečanskem, potem v Bergamu in Milanu in se razširila sedaj do neke vasice v regiji Canavese. Je veliko nevarnejša kot prejšnjikrat, kajti le malo jih ozdravi.

Bi radi bili prepričani, da se nas ne bo polastila? Znebimo se greha in obljubimo, da ne bomo več grešili. Tedaj bo kolera daleč od nas. Greh je tisti, ki kliče na nas kolero, in greh je tisti, ki nam pušča na vrata smrt.«

4. JUNIJ 1867

Don Boskove besede: »Za časa Dominika Savia sem ob sobotah spovedoval do enajstih zvečer in zjutraj do devetih. Sedaj pa se le majhna skupina fantov prihaja spovedovat in še v tej so vedno isti. Med vami, tako med dijaki kakor med rokodelci, so še taki, ki bi morali opraviti velikonočno dolžnost. Ti naj skušajo poravnati svoje račune z Bogom. Nekateri pa bi radi prelisičili don Boska tako, da pravijo, da so se spovedali tega in tega jutra pri tem in tem. Toda čez nekaj dni, potem ko pozabijo na svoje izjave, spremenijo ime spovednika ali povedo kak drug dan. So pa tudi taki, ki kar naprej spreminjajo spovednika, ne mislijo pa na to, da bi spremenili svoje življenje.

To je v njihovo veliko škodo, ker varajo sami sebe. So kakor bolnik, ki vsak dan zamenja zdravnika. Kako naj ozdravijo? Zdravnik mora najprej poznati bolezen v vseh njenih obdobjih razvoja, sicer se lahko zmoti in se bolezen poslabša. Izberite si torej spovednika, razodenite mu vso svojo notranjost in boste zadovoljni v času smrti.«

Medtem je na binkoštni praznik nadškof mons. Riccardi v cerkvi sv. Lovrenca podelil posvečenje mons. Gastaldiju. Dne 9. junija naj bi zasedel svoj škofijski prestol. Hranimo krtačne odtise njegovega prvega pastirskega pisma, ki ga je dal natisniti v naši tiskarni.

Prejšnji dan je prišel darovat sveto mašo v oratorij. Pod stebriščem je bil pripravljen prestol, kamor je sedel po opravljenem bogoslužju. Ob njegovi strani je stal don Bosko. Don Francesia mu je prebral in potem izročil natisnjeno himno, ki je imela naslednje posvetilo:

Na vigilijo dneva – ko je njegova ekscelenca – monsinjor Lovrenc Gastaldi – škof v Saluzzu – odhajal na svoje delovno mesto – da bi potolažil s svojo vzvišeno navzočnostjo – svojo drago škofijo – so fantje Oratorija sv. Frančiška Saleškega – hvaležni za toliko izkazanih dobrot – s tem skromnim znamenjem – prosili za njegov pastoralni blagoslov.

Potem ko so glasbeniki odpeli himno in so prebrali še kako deklamacijo, se je dvignil don Bosko in dejal:

»Monsinjor, prosim za dvojno uslugo. Prvo: ščitite vedno to hišo. Drugo: vsakokrat, ko boste prišli v Turin, nas obiščite.«

Monsinjor je odgovoril:

Prvo uslugo vam bom iz vsega srca rad storil, saj veste, da mi je bila ta ustanova vedno zelo pri srcu. Druge vam ne morem obljubiti, ker ne vem, ali mi bodo posli to dovoljevali. Obljubljam pa, da bom prišel vsakokrat, ko mi bo le mogoče.«

Po še nekaterih ljubeznivih besedah je na don Boskovo prošnjo dal vsem blagoslov in dejal: »Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in Svetega Duha, naj pride nad vas in zlasti še nad tega duhovnika Janeza Boska in naj nad vsemi vedno ostane!«

69.
POGLAVJE

Don Boskovo pismo vsem salezijancem: namen, ki naj bi ga imeli ob vstopu v družbo. – Don Boskovi nagovori fantom: izpiti se bližajo; boj grehu; priporočajte se Dominiku Saviu; ne učite se zunaj predpisanega časa; don Bosko je šel v Moncalieri; ne govorite slabega o bližnjem; devetdnevnica v Consolati; ozdravitev jetičnega dečka; ničnost svetnih stvari – Mons. Galletti pride darovat mašo v oratorij; njegov nagovor in akademija njemu na čast – Dar, ki naj bi ga izročili Mariji – Pomisliti na svoj poklic – Škof iz Mondovija dela v Rimu za don Boska – Don Boskovo pismo vitezu – Pismo don Savia istemu: Marijin kip je že na vrhu kupole; dela v cerkvi lepo napredujejo; don Boska obiskujejo ugledne osebnosti in ga primerjajo z arškim župnikom – Preproga rimskih gospa za cerkev – Učinki nekega blagoslova – Mons. Ghilardi piše don Durandu o znani stvari

Na binkoštni dan 1867 je don Bosko poslal pismo vsem salezijancem. V njem je obravnaval namen, s katerim naj bi vstopali v salezijansko družbo, in je naznanjal, da bo Družba morda že v kratkem dokončno potrjena. V dokumentih, ki so nam na voljo, ni sledu o taki trditvi. Ker pa ima njegovo lastnoročno napisano pismo datum 24. maja, praznik Marije Pomočnice 1867, se zdi, da ga je praznik navdihnil k pisanju in mu je dal jasno videnje prihodnosti. Naj bo že kakor koli, dal je napisati več izvodov, datum pa je sam spreminjal in z lastno roko napisal naslov don Bonettiju in mojim sinovom sv. Frančiška Saleškega v Mirabellu, don Lemoynu in mojim sinovom sv. Frančiška Saleškega, ki prebivajo v Lanzu. Prav tako je bil njegov lastnoročni podpis in pripis: Ravnatelj naj bere in razloži, kar je treba.

Izvod, namenjen salezijancem v oratoriju, se je glasil takole:

Don Rui in drugim mojim sinovom sv. Frančiška Saleškega, ki prebivajo v Turinu

Naša družba sodi med tiste, ki bodo v kratkem dokončno potrjene. Zato želim govoriti svojim sinovom z vso odkritosrčnostjo. Ker tega ne morem vedno storiti z živo besedo, bom skušal narediti vsaj s pismom.

Začel bom z razlago splošnega cilja Družbe. Pozneje bomo razmišljali o njenih posameznih nalogah.

Prvi namen naše Družbe je posvetitev njenih članov. Zato naj se vsak ob vstopu znebi vsake druge misli in vsake druge skrbi. Kdor bi vstopil zato, da bi živel mirno življenje, imel priložnost, da bi v miru končal svoj študij, da bi se otresel sitnosti staršev, da bi se znebil ukazovanja kakega predstojnika, ta bi imel napačen namen in ne bi imel nič opraviti z Gospodovim 'hodi za menoj', ker bi iskal svoje časne prednosti in ne bi iskal koristi svoje duše. Odrešenik ni pohvalil apostolov in jim obljubil večnega kraljestva zato, ker so zapustili svet, temveč zato, ker so bili pripravljeni slediti mu v težavah, kakor se je dejansko zgodilo. Izčrpali so svoje življenje v naporih, pokori in trpljenju in končno v mučeništvu končali svoje življenje na zemlji.

Prav tako ne vstopa v Družbo s pravim namenom tisti, ki je prepričan, da ji je nujno potreben. , od vrhovnega predstojnika do zadnjega člana, naj si dobro vtisne v srce in dušo: nobeden ni potreben Družbi. Samo Bog je njen edini poglavar in nujno potreben Družbi. Zato se morajo njeni člani obračati k svojemu poglavarju, k svojemu resničnemu gospodarju, plačniku, k Bogu. Iz ljubezni do njega naj se vpišejo v Družbo, iz ljubezni do njega naj delajo, se pokoravajo, zapustijo vse, kar imajo na svetu, da bodo na koncu življenja mogli Odrešeniku povedati, da so si izbrali za življenjsko načelo: »Glej, mi smo zapustili vse in šli za teboj. Kaj bo torej naše plačilo?«

Ko pravimo, da mora vsak vstopiti v Družbo z edino željo, da bi služil Bogu in čim popolneje delal dobro sebi, potem to pomeni, da gre za pravo dobro, za duhovno in večno dobro. Kdor bi iskal udobno, lagodno življenje, ne vstopa v našo Družbo s pravim namenom. Mi gradimo na Odrešenikovi besedi, ki pravi: »Kdor hoče biti moj učenec, naj gre in proda vse, kar ima na svetu, dá vse ubogim in potem pride za menoj.« Toda kako naj hodijo za njim, ko ni imel pedi zemlje, kamor bi položil svojo glavo? Odrešenik pravi: »Kdor hoče postati moj učenec, naj se odpove samemu sebi, mi sledi v molitvi, pokori in predvsem naj zataji samega sebe, vzame nase križ vsakdanjih tegob in naj hodi za menoj. Naj se odpove sam sebi, vzame vsak dan svoj križ na svoje rame in hodi za menoj.« Vse do smrti, in če bi bilo treba, tudi smrti na križu.

To je, kolikor v naši Družbi dela tisti, ki uporablja svoje moči v sveti božji službi, v poučevanju in drugem duhovniškem delu vse do smrti, mogoče nasilne v ječi, v izgnanstvu, v okovih, v vodi, v ognju, vse dotlej, ko bo vse to pretrpel na zemlji in umrl z Jezusom Kristusom ter mogel iti uživat njegovo slavo v nebesih.

To se mi zdi, je smisel besed, ki jih sv. Pavel namenja vsem kristjanom: »Kdor se hoče veseliti s Kristusom, mora najprej s Kristusom trpeti.«

Ko kak član s takim dobrim razpoloženjem vstopi v Družbo, mora brez zahtev in z veseljem sprejeti vsako službo, ki mu jo zaupajo: poučevanje, študij, delo, pridiganje,

spovedovanje v cerkvi in zunaj cerkve. Tudi najnižja dela je treba sprejeti z veseljem in pripravljenostjo duha, kajti Bog ne gleda, kakšno je delo, ki ga opravlja, temveč na notranjo naravnanost, s katero ga opravlja. Zato so vsa opravila enako vredna, ker so pred Bogom enako zaslužna.

Dragi moji sinovi, zaupajte vašim predstojnikom, kajti oni bodo morali dati strog obračun o vaših delih. Zato naj skrbno preučijo vaše sposobnosti, vaše težnje in jih razporedijo v skladu z vašimi močmi, vendar pa vedno tako, kakor se njim zdi v večjo Božjo slavo in korist duš.

O, če bi naši sobratje vstopali v Družbo s takim razpoloženjem, bi naše hiše brez dvoma postale pravi raj na zemlji. Med člani bi vladal mir in sloga, krščanska ljubezen bi bila vsakdanja obleka predstojnika, pokorščina in spoštovanje bi korakali vštric in dela ter celo misli podložnikov in predstojnikov bi bili enaki. To bi bila družina, zbrana okoli svojega očeta z namenom, da bi širila na zemlji slavo Boga ter ga nekoč ljubila in slavila v neskončni slavi v nebesih.

Bog naj napolni vas in vaše napore z blagoslovom in milostjo, da boste mogli s svojimi deli vztrajati v dobrem.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu duh. Janez Bosko

Turin, 9. junija 1867, na binkoštni dan

Istega večera je Božji služabnik takole govoril fantom v oratoriju:

Tako za klerike kakor za fante ostaja le še malo časa do izpitov. Pogum, vsak naj naredi, kar more. Imejte vedno trdno pred seboj načelo, da je božji strah začetek modrosti: Initium sapientiae timor Domini. Hočete biti zares modri? Odpravite iz svojega srca greh in navezanost na greh in tedaj se boste prikopali do zadostnega znanja, da boste mogli rešiti svojo dušo.

V tem kratkem času, ki vas loči od izpitov, glejte, da boste šli pogosto obiskat Jezusa v najsvetejšem zakramentu in presveto Devico Marijo. Hočete potem dobro opraviti svoje izpite? Priporočite se Dominiku Saviu in prepričani bodite, da vam bo pomagal, da boste storili vse, kar zmorete. Poznal sem fante v tem zavodu, ki so pravili, da se niso čutili pripravljene. Priporočili so se Dominiku Saviu in so dobili boljšo oceno, kot so jo pričakovali. S takim pokroviteljstvom pri izpitih se ne boste osramotili. Posnemajte Dominika v krepostih pokorščine in ljubezni in bodite mirni.

Priporočam vam, da se zjutraj pred vstajanjem ne bi učili zunaj postelje, da ne boste motili drugih, temveč se učite leže v postelji. V četrtek po odmoru kakor tudi v nedeljo se lahko učite v prostem času, nikakor pa ponoči, da bi se s knjigami ukvarjali na odmoru. To vam pravim zato, ker mi je pred vsem drugim zelo pri srcu vaše zdravje.

Naši zapiski nam podajajo še druge kratke nagovore Božjega služabnika.

10. junij

Danes zvečer je don Bosko izrabil za večerni govor svoje potovanje v Moncalieri v

Turinu. V kočiji sta bila z njim dva možakarja. Eden je trdil, da je bil pred dolgim časom gojenec oratorija. Drugi pa je kritiziral to, kar je delal don Bosko, češ da je nesmiselno tratiti toliko denarja za gradnjo cerkve. Don Bosko, ki ga možakarja nista prepoznala, se je spustil z njima v pogovor. Toda kdo je bil ta duhovnik, sta spoznala šele na koncu.

Iz tega dogodka je don Bosko potegnil nauk, da naj nikdar ne govorimo slabo o bližnjem: ali govoriš dobro ali pa molčiš.

»Učite se od Dominika Savia, Magoneja, Besucca in se izogibajte godrnjanja. Če ima vaš bližnji napake, morate potrpeti. Prenašajmo drug drugega v naših pomanjkljivostih, kajti nobeden ni popoln.

11. JUNIJ

Zvečer tega dne je takole govoril:

Danes se začenja devetdnevnica k Mariji Tolažnici. Žal mi je, da se nisem tega prej spomnil. Skušajte izpolnjevati v teh dneh tole cvetko: bodite zelo prizadevni pri opravljanju svojih dolžnosti v šoli, učilnici in zlasti pri pobožnih vajah. Spominjajte se: citius coelum et terra perierint, quam Maria aliquem se implorantem sua ope destituat (prej bosta propadla nebo in zemlja, kakor bi Marija zapustila tistega, ki se k njej zateka po pomoč).

Jutri je post za tiste, ki so že dovolj stari. Drugim svetujem kako zatajevanje.

Pojutrišnjem bomo imeli med seboj mons. Gallettija, da nam bo daroval sveto mašo. Z njim bo nekdo, ki ga v naših krajih imajo za svetnika. Storite vse, da ne bo odnesel od nas slabega vtisa. Po maši bo imel kratko pridigo.

12. JUNIJ

Don Bosko je v obednici po kosilu fantom povedal tole:

Včeraj je prišla neka mati in darovala sto frankov, ki jih je zaobljubila za ozdravitev svojega sina. Pred nekaj dnevi je prišla s tem svojim sinom in me prosila, da bi ga blagoslovil. Blagoslovil sem ga in mu naročil, naj opravi devetdnevnico v čast Mariji Pomočnici. Kakor hitro sta prišla domov, tako mi je pripovedovala mati, je deček prosil jesti. Že pet ali šest mesecev je bolehal za jetiko, kar naprej je kašljal in ni mogel jesti niti juhe. Od tega dne je začel s tekom jesti, kašelj je prenehal in sedaj je popolnoma zdrav.

Po večerji je na koncu večernih molitev zbrani skupnosti takole govoril:

Rad bi vam zapustil neko misel, življenjsko geslo. Ne glejte stvari tega sveta z daljnogledom z debelimi lečami, temveč s prostim očesom, kajti daljnogled tako povečuje stvari, da majhno zrnce postane cela gora. Vse stvari tega sveta, vzete tudi vse skupaj, so nič. Tako je dejal Salomon, ki mu je bilo dano uživati vse prijetnosti tega sveta. Vse je nečimrnost in muka duha. In končno, vse stvari tega sveta bomo morali zapustiti. Če jih bomo zapustili že sedaj, nam bo Gospod povrnil zasluženje, če pa jih bomo morali zapustiti zaradi smrti, ne bomo imeli nobenega zasluženja.

Jutri bo prišel mons. Galletti, novi škof v Albi. Glejte, da se boste lepo obnašali, ker je zelo sveta oseba. Dobro si zapomnite vse, kar vam bo povedal od oltarja.

V četrtek 13. junija so torej v oratoriju pričakovali mons. Evgenija Gallettija, škofa v Albi. K njegovi maši je prišlo veliko uglednih oseb, njegovih spovedan-

cev, ki so vedeli, da ga bodo izgubili, in so bili zato navzoči, da slišijo še zadnje opomine in nasvete. On, goreč pridigar, zelo podkovan v sveti znanosti, ki se je posvečal vsem dobrim delom skrit v čudoviti bolnišnici Cottolengo, neznan svetu, toda znan Bogu, je potolažil, poučeval in sveto vodil v kreposti veliko družin v zavodu, ki je bil izročen njegovi skrbi.

Preden se je sedaj novi prelat odpravil v Rim, je obiskal oratorij in svojega prijatelja don Boska.

Pri vratih so ga sprejeli duhovniki. Njegov obraz je izžareval svetost, bil je globoko zbran, roke sklenjene na prsih, glava globoka sklonjena, povešenih oči in skromnega koraka. Izžareval je zbranost, premišljevanje in krotkost.

Na koncu maše pred blagoslovom se je obrnil k fantom in jim dejal:

»Ko sem danes zjutraj bil med vami in vas videl, kako ste se pobožno približali k svetemu obhajilu, se je v meni vzbudilo občutje, ki vam ga ne morem opisati. Zahvalite se Bogu, zahvalite se Svetemu Duhu, da vas je vzel iz tega sveta in vas postavil v okolje, kjer vlada pobožnost, vera, krščanska ljubezen, dobrota, svetost. Sam Sveti Duh vas je pripeljal sem. Zahvalite se temu Duhu, ki je poljub ljubezni večnega Očeta z večnim Sinom.

Vi veste, da Očetu pripisujemo vsemogočnost, Sinu modrost in Svetemu Duhu ljubezen. Recite mu, da naj pride v vaše srce. Ljubite ga iz vsega srca. Ljubite Boga nadvse, kakor ste se učili v katekizmu, tako da ste pripravljeni rajši umreti kot grešiti, ker z grehom žalite tega dobrega Boga, tega Božjega Duha. Ljubite ga iz vsega srca in glejte, da se ne bo reklo o vas to, kar je sv. Bonaventura v svoji ponižnosti povedal o samem sebi: Od vseh strani me obdaja ljubezen Svetega Duha, pa ga ne poznam. Tudi mi smo od vseh strani obdani od ljubezni Svetega Duha, ki nas navdihuje z zgledi dobrih tovarišev, duhovnikov, s sveto mašo, pridigami, duhovnim branjem. Skušajte se odzivati na klice tega dobrega Duha in na njegove navdihe. Tedaj bodo deževali na vas vsi nebeški blagoslovi, vsa Božja milost. Spominjajte se tega, kar je Gospodu obljubil fant, ki ga vi in jaz imamo za svetnika, Dominik Savio, ki je pri prvem obhajilu pri sedmih letih sklenil: Rajši smrt kot smrtni greh! Če bomo tudi mi s pomočjo tega Duha storili isto, se mu bomo šli zahvaljevat v nebesa v večni blaženosti. Dobro si vtisnite v srce te moje besede, ki so sicer skromne, to je res, ki pa vam jih govorim iz polnosti svojega srca.

Med pridigo je imel oči zaprte ali samo na pol odprte, ne da bi gledal sem in tja, in če jih je od časa do časa le premaknil, je gledal navzgor. Med govorom je dvigal roke in jih spet spuščal, kakor so se dvigale in spuščale oči. Ko je končal razlago ene misli, je s sklenjenimi rokami in z zaprtimi ali napol zaprtimi očmi sklonil glavo,

kakor da bi pričakoval navdih Svetega Duha. Potem je ves goreč nadaljeval govor.

Potem ko je zaužil nekaj kave, so mu fantje pod stebriščem pripravili majhno slovesnost in mu deklamirali nekaj pesmi. Eno, svojo, je prebral don Francesia.

Monsinjor se je zahvalil z naslednjimi besedami:

»Do sedaj ste govorili vi. Dovolite mi, da povem svoje besede še jaz. Po Božji milosti spoznavam, da sem nevreden časti, ki mi jo izkazujete. Toda zato, da se izkažem hvaležnega, se vam zahvaljujem iz vsega srca. Nevreden sem vse vaše hvale. Zahvalimo se raje Bogu, ki nam je podelil vse te blagodati. Vaša srca sem že vsa daroval Bogu danes zjutraj v kelihu, pri sveti maši. Kljub temu jih bom jutri zjutraj ponovno daroval. Prosil bom Boga, naj dolga leta ohrani tega vašega dobrega don Janeza, ki je zares navdihnjen od Svetega Duha, da vam bo mogel še naprej delati toliko dobrega.«

Po teh besedah jih je blagoslovil in odšel.

Lepi dan se je končal z don Boskovo besedo po večernih molitvah: »Izročite jutri presveti Božji materi Mariji eno lepo darilo. Eno lepo darilo. Podarite ji eno dušo v vicah. Opravite obhajilo s popolnim odpustkom in recite Božji materi, da naj reši iz vic tisto dušo, ki ji najbolj ugaja.«

Napovedal je še, da bo v nedeljo pripovedoval neke sanje. Zvečer 14. junija je takole govoril:

Jutri je zadnji dan velikonočnega časa. Kdor mora še opraviti velikonočno dolžnost ali jo je opravil slabo, naj pomisli in uredi zadevo svoje duše. Tistim, ki so pred odločitvijo za svoj poklic, priporočam, da bi dobro premislili, govorili o tem s svojim spovednikom, veliko molili in opravljali dobra dela. Storite, da boste z dobrimi deli zagotovili svoj pravi poklic. Kdor želi, da ne bi zgrešil poti, naj si poišče stalnega spovednika, mu odpre svoje srce ter pogosto prejema zakrament spovedi in obhajila, naj bo skromen, pokoren in naj misli, kaj bi si v zadnji uri želel, da bi imel narejeno. To pravim tako tistim, ki so se že oklenili kakega poklica, kakor tudi tistim, ki si ga šele izbirajo. Če boste storili to, kar vam pravim, vas bo Gospod gotovo navdihnil, kaj naj storite.

V teh dneh je bil Božji služabnik potolažen, ker je videl, s kakšno zavzetostjo se je mons. Ghilardi lotil reševanje njegovih zadev. Materi Božji Mariji se je tudi zahvaljeval zato, ker so kritike drugega zvezka Katoliškega branja, ko niso našle odmeva, ponehale.

Velečastiti gospod don Bosko! Rim, 10. junija 1867

Prejel sem vaše cenjeno pismo z dne 2. tekočega meseca, v katerem mi sporočate

prihod mons. Ghilardija in mi naročate, naj z njim govorim o zadevi. Takoj sem ga obiskal, ga dobil in sva o zadevi govorila. Sedaj je vse dogovorjeno. Bil je zadovoljen, ko je zvedel, da ste dobili dovoljenje, da v predgovoru tretje izdaje ničesar ne poveste tako, da bi imelo videz ukaza. Prav tako mu je ugajalo, da ste dobili uradni spisek tistega malo, kar je treba popraviti ali izpustiti. Vendar bom o tem še govoril z mons. Modeno in mu vse pojasnil.

O pojasnilih je menil, da jih je treba prepisati z malo popravki, ki jih boste hoteli vnesti. V Turinu lahko ravnate bolj svobodno. Razume se, da jih ne smete natisniti. Bilo bi skrajno neprevidno. Tukaj bomo ravnali zelo previdno. Monsinjor je rekel, da nameravate poslati vaš rokopisni ali natisnjeni predgovor. Monsinjor bi ga dal brati mons. Modeni, da bi videl, ali je v redu. Tako bo vse nedvoumno in zanesljivo, obenem pa odobreno.

Monsinjor ima sedaj v rokah pojasnila, kakor si je želel. Predložili jih bomo najprej zaupno p. Modeni in pozneje, če bo prav, še drugim. Tudi kardinalu prefektu.

Premislite, ali boste dodali še pismo za p. Modeno, ki bi spremljalo predgovor. Vendar naj bo pošiljka naslovljena na mons. Federica ali mene, kakor se vam zdi najbolje.

Povem vam, da sem zadržal vaše pismo p. Modeni, za katero, tako meni tudi monsinjor, se mi zdi, da ni primerno. Zadosti bo, če mu pišete ob predgovoru.

Povem vam še, da sem v pojasnilih črtal vse, kar se tiče indeksa, želj, relatorja, in pustil samo opombe (ne da bi povedal čigave) in pojasnila.

Poročal vam bom o izidu pogovora monsinjorja s p. Modeno, če bom kaj izvedel. Vendar vam bosta o tem pisala tudi monsinjor in Federico.

Monsinjorju bom tudi omenil cenzure k Življenju sv. Jožefa. Toda kakor se mi zdi, iz vse stvari ne bo nič.

V pismu p. Modeni ne pozabite omeniti dobrohotne naklonjenosti, s katero je obravnaval zadevo in poslal dopis, ki sem vam ga posredoval, in dovoljenje, da v predgovoru ne omenite drugega kot to, kar sem vam nakazal.

Oprostite mi vse te nadrobnosti in slabo napisano pismo. Vse je šlo na hitro.

Federico je zdrav. Lepo vas pozdravljam. Priporočite me Gospodu in me imejte za svojega najvdanejšega služabnika.

G. Oreglia SJ

Skoraj sočasno je don Bosko poslal po posebni pošti pismo vitezu Oregli.

Predragi gospod vitez!

Pišem vam nekaj vrstic, da izrabim priložnost odhoda prijateljev.

Prejel sem vaše zadnje pismo. Vedite, da vaš brat mojstrsko vodi zadevo sv. Petra. Izpolnjujem, kar mi on svetuje, in do sedaj je šlo vse dobro. Sedaj je že vse pripravljeno za naslednjo izdajo. V hiši gre vse lepo naprej, pri cerkvi še bolje in blažena Devica nam pomaga. Zjutraj in zvečer opravljamo molitve za grofa Vimercatija. Bom še poročal v tem tednu.

Vale in Domino! Prejel sem načrt oltarja. Bilo je nujno. Pozdravite znane prijatelje in me imejte za najvdanejšega prijatelja.

11. junija 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

P. S.: Pismo princese Altieri govori o vas. Je zelo dobrotna oseba. Skušajte govoriti z njo. Pisala mi je, da bi ji poslal svetinjice.

Še druge novice je pošiljal vitezu ekonom oratorija.

Predragi gospod vitez! *Turin, 14. junija 1867*

Čeprav me niti najmanj ne mika, da bi šel v Rim in prosil don Boska za prihodnje slovesnosti, vam je on pisal, da bi poiskali zame kak kotiček, kjer bi mogel prebiti noč. Ker dvomim, da bi imel v kratkem času priložnost, da bi vas mogel videti, vam sporočam nekaj novic.

Kip že stoji na svojem mestu vrhu kupole. Boggio je popustil za 1200 lir. Don Bosko bi rad dal kip pozlatiti, za kar zahtevajo 2000 lir. Napušč cerkve je že končan. Prav tako so na svojem mestu trije kapiteli in so viden okras.

Vsak dan prihaja množica ljudi, ki bi radi videli cerkev in don Boska. Včeraj je neka angleška gospa dolgo čakala, da bi jo don Bosko sprejel. Prišel je baron Cavalchini, si ogledal cerkev in se dolgo zadržal v pogovoru z don Boskom. Veliko francoskih duhovnikov, ki potujejo v Rim, je obiskalo don Boska. Slišal sem enega izmed njih, ko je zapuščal don Boskovo pisarno: »Govorili smo z drugim arškim župnikom.«

Mlada princesa Doria, namenjena v London, je stopila iz vlaka in podaljšala svoje potovanje za dva dni, da je prišla v Turin in govorila z don Boskom. Videla je cerkev in bila zelo zadovoljna.

V nekaj dneh smo imeli v hiši deset škofov, ki so jih naši fantje ljubeznivo sprejeli in pozdravili. Tudi Turinčani radi vidijo te ljudske škofe. Za preproste ljudi je to znamenje boljših časov in menim, da se ljudstvo ne moti. Iz Turina je prišla iskra, ki je prižgala revolucionarni ogenj po celi Italiji. Naj bi iz Turina prišla tudi luč, ki bi razsvetlila slepe in jih pripeljala nazaj na pravo pot.

Pred nekaj dnevi mi je vitez Gussone izročil načrt za nov oltar, ki naj bi bil par onemu, ki ga izdelujejo pri vas. Prav tako mi bo dal tudi načrt za preprogo, ki si ga vi že toliko časa želite. Prinesel vam ga bom v Rim.

Blažena Devica Pomočnica nas še naprej blagoslavlja s posebnimi blagoslovi.

DON ANGEL SAVIO

Načrt, o katerem piše don Savio, je bil za preprogo, ki jo je, kot smo že poročali, neko Združenje rimskih gospa hotelo pripraviti za glavni oltar cerkve Marije Pomočnice. Koliko milosti so one prejele od Marije Pomočnice! Ena izmed njih, kneginja Izabela Caracciolo di Brianza, je 14. junija pisala iz Rima don Bosku: »Ko ste vi bili tukaj, sva jaz in moj mož imela srečo, da sva vam poljubila roko. Prosila sem vas, da bi me priporočili Gospodu in presveti Devici Mariji, da bi mogla srečno izpeljati do konca neko zadevo. Vi ste bili tako dobri, da ste sprejeli mojo prošnjo in mi naročili, naj vsak dan opravim nekaj molitev v ta

namen. Zvesto sem izpolnjevala vaše naročilo. Po Božji dobroti sem v devetem mesecu in sem ves čas zdrava. Dovolite mi, da se spet zatečem k vaši dobroti, da bi se vse končalo dobro zame in za moje potomstvo. Odkar ste bili tukaj, sem začela izdelovati ročno delo, ki ga bom darovala vaši cerkvi. Gre za albo, ki jo bom poslala, kakor hitro bo končana. Če bom dosegla zaželeno milost, vam bom poslala dar za vašo cerkev. Molite zame, za mojega moža in vse moje otroke. Blagoslovite me.«

Posebno draga milost za don Boska so bile novice, ki mu jih je pošiljal škof iz Mondovija.

Mons. Ghilardi je don Celestinu Durandu 16. junija takole pisal: »Veseli me, da je bil predragi don Bosko zadovoljen z vsem, kar sem mu pisal. Včeraj zvečer je prišel k meni p. Modena in sva dolgo razpravljala o stvareh, ki so vam v prid. Sedaj bo prebral pojasnila in pozneje bova spet razpravljala. Rad bi, da bi don Bosko poslal že omenjeni predgovor meni, dokler sem še v Rimu. Napisan pa naj bo v čim lepši pisavi. Sredi obilnega posla sem vedno vaš v Jezusu, Mariji in Jožefu itn.«

Nekaj dni pozneje je v zadevi tiskarne spet pisal istemu in dodal: »Povejte dragemu don Bosku, da sem poročilo izročil p. Modeni in da mu bom kmalu pisal itn.«

70.
POGLAVJE

Sanje: pastir, ovce, jagenjčki; svet in oratorij; stanje greha, pohujševalci in tri strašna pomanjkanja; stanje milosti in stanje nedolžnosti; vesel prizor; opozorilo fantom – Razlaga sanj – Pismo mons. Berardija o konstitucijah in listinah za posvečenje – Škof iz Aoste pošlje don Bosku svoje priporočilo za odobritev Družbe – Don Boskove besede ob prazniku sv. Alojzija; v oratoriju umre kovaški mojster – Pisma prijateljev in dobrotnikov; želijo si don Boskove slike – Radi bi vedeli nadrobnosti o njegovem godovnem dnevu – Praznik sv. Janeza Krstnika in javna zahvala slaboumnega, ki je dobil zdravje na priprošnjo Device Marije – Don Boskova zahvala vsem, ki so se udeležili godovanja – Don Bosko pošilja pozdrave prijateljem, ki so v Rimu ob stoletnici sv. Petra

Na trojiško nedeljo 16. junija, ko je don Bosko pred 26 leti daroval svojo prvo mašo, so fantje pričakovali pripoved sanj, ki jih je napovedal 13. junija. Njegova goreča želja je bila duhovno dobro njegove duhovne črede, vedno v smislu opozoril in obljub Pregovorov 27,23–25: Skrbno pazi na obraze svoje drobnice, bodi s srcem pri čredah. Imetje namreč ni za zmeraj, niti krona ne gre iz roda v rod. Seno se odpelje in prikaže se otava, pospravi se trava z gora. V svojih molitvah je prosil, da bi čim bolje spoznal svoje ovce, da bi mu bila naklonjena milost, da bi jih zvesto čuval, da bi jim oskrbel varstvo tudi po svoji smrti in da bi jih videl preskrbljene s primerno duhovno in telesno hrano. Don Bosko je torej po molitvah takole govoril:

V neki od zadnjih noči Marijinega meseca, 29. in 30. maja, ko sem ležal v postelji in nisem mogel spati, sem premišljeval o svojih fantih in si dejal:

»Oh, če bi mogel sanjati o čem takem, kar bi bilo njim v korist.«

Potem sem se odločil:

»Tako, sedaj hočem sanjati za svoje fante.«

In že sem zaspal. Kakor hitro me je zagrabil spanec, sem se znašel na neizmerni planjavi, kjer se je porazdeljeno po čredah paslo brez števila ovc. Hotel sem se jim približati in sem gledal, kje bi bil pastir, ki naj bi imel tako številno čredo. Gledal sem sem in tja in ga zagledal oprtega na palico. Takoj sem stopil k njemu in ga vprašal:

»Čigava je ta tako številna čreda?«

Pastir mi ni odgovoril. Ponovil sem vprašanje in šele tedaj mi je dejal:

»Kaj ti pa to mar?«

»Toda zakaj,« sem dejal, »mi odgovarjaš na tak način?«

»Prav. Ta čreda je last njenega gospodarja.«

»Njenega gospodarja? To sem si mislil,« sem dejal sam pri sebi in potem nadaljeval na glas: »In kdo je ta gospodar?«

»Ne sitnari,« mi je odgovoril pastir. »Vse boš zvedel.«

Tedaj sem šel z njim po tisti dolini in sem pozorno opazoval čredo in pokrajino, po kateri sem hodil. Pokrajina je bila na nekaterih mestih pokrita z bujnim zelenjem, z drevjem, ki je s svojimi dolgimi vejami delalo prijetno senco in dajalo obilno pašo lepo rejenim ovcam. Na drugih mestih je bila planjava suha, polna peska in kamenja z grmičevjem brez listja in s posušeno travo brez bilke zelenega. Tudi tukaj se je paslo veliko ovc, bile pa so suhe in mršave.

Vpraševal sem svojega spremljevalca o teh čredah, toda on ni hotel dati nikakršnega odgovora. Končno je dejal:

»Ti nisi namenjen zanje. Ne misli na to čredo. Popeljal te bom tja, kjer so črede, za katere moraš poskrbeti.«

»Toda kdo si ti?«

»Jaz sem gospodar in lastnik. Pridi z mano pogledat na drugo stran.«

Popeljal me je na drugi konec planjave, kjer je bilo tisoče in tisoče jagnjet, toliko, da jih ni bilo mogoče prešteti. Toda bila so tako izčrpana in suha, da so komaj hodila. Tla so bila peščena in kamnita in nikjer ni bilo videti zelene bilke, niti potočka, temveč samo suho grmičevje. Kar je bilo drugega, so jagenjčki že stokrat popasli.

Jasno je bilo, da so ta uboga jagnjeta, pokrita z ranami, veliko trpela in trpijo še sedaj. Čudna zadeva, vsako jagnje je imelo dvoje dolgih rogov na čelu, kakor če bi bili že odrasli ovni, in na koncu v vsakega roga so imeli privesek v obliki črke S. Strmel sem nad tistim čudnim priveskom. Bilo mi je nekaj popolnoma novega in si nisem mogel razložiti, da so jagenjčki imeli že tako dolge rogove in da so pomulili že vso tisto goljavo.

»Kako je to?« sem se obrnil na pastirja. »Tako majhni so in imajo že tako velike rogove.«

»Glej,« mi je dejal, »in opazuj.«

Ko sem natančneje pogledal, sem videl, da so ta jagnjeta po celem telesu, po hrbtu, po glavi, na gobčku, na ušescih, na nogah, na parkljih imela zaznamovano številko 3.

»Toda kaj pomeni vse to?« sem vzkliknil. »Ničesar ne razumem.«

»Kako? Ne razumeš?« je dejal pastir. »Poslušaj torej in boš vse razumel. Ta obširna planjava je veliki svet. Zeleni pašniki so Božja beseda in Božja milost. Goli in suhi predeli

so kraji, kjer se ne posluša Božja beseda in se iščejo samo svetne prijetnosti in ugodje. Ovce so odrasli ljudje, jagnjeta pa so dečki, za katere je Bog poslal don Boska. Ta koščck planjave, ki ga vidiš, je oratorij in tam zbrana jagnjeta so tvoji dečki. Ta tako suh kraj pomeni stanje greha. Rogovi pomenijo nečast. Črka S pomeni pohujšanje. Ti se s slabim zgledom uničujejo. Med temi jagnjeti je nekaj takih, ki imajo polomljene rogove. Dajali so pohujšanje, toda sedaj ga ne dajejo več. Številka 3 pomeni, da nosijo v sebi kazen za krivdo, kar pomeni, da bodo trpeli tri velika pomanjkanja: duhovno, moralno in materialno. 1. Pomanjkanje duhovne podpore. Prosili bodo zato pomoč, pa je ne bodo dobili. 2. Pomanjkanje Božje besede. 3. Pomanjkanje kruha. Ker so jagnjeta pojedla že vso pašo, jim ne preostane nič drugega kot nečast in številka 3, se pravi pomanjkanje. Ta prizor ponazarja tudi sedanje stanje mnogih mladih ljudi na svetu. V oratoriju tisti, ki sicer niso vredni, ne stradajo kruha.

Ko sem bil tako ves iz sebe in presenečen nad vsem, se je pojavila druga znamenitost. Vsa ta jagnjeta so spremenila videz.

Postavila so se na zadnje noge in postala visoka in postavna in se spremenila v dečke. Stopil sem bliže, da bi videl, ali mogoče katerega poznam. Vsi so bili naši fantje iz oratorija. Mnogih sicer nisem nikdar videl, vendar so vsi trdili, da so sinovi našega oratorija. Med tistimi, ki jih nisem poznal, je bilo tudi nekaj takih, ki so sedaj v oratoriju. To so tisti, ki ne pridejo nikdar k don Bosku, ki ne pridejo nikdar k njemu po nasvete, tisti, ki bežijo pred njim, z eno besedo tisti, ki jih don Bosko še ne pozna. Velikanska večina tistih, ki jih nisem poznal, pa še ni bila in še ni v oratoriju.

Ko sem začuden opazoval tisto množico, me je moj spremljevalec prijel za roko in mi dejal: »Pridi z menoj in boš videl še kaj drugega.« Popeljal me je na oddaljeni konec planjave, obdan s hribčki, ograjen z živo mejo in ponosnimi drevesi. Tam se je razprostiral prelep zelen travnik, prepoln najlepšega cvetja in dišečih trav, z osvežujočimi gozdički in čistimi potočki. Tukaj sem naletel na drugo veliko skupino sinov, veselih, ozaljšanih s cvetjem in oblečenih v prekrasne obleke.

»Imaš vsaj te, ki ti delajo veliko veselje.«

»In kdo so ti?« sem vprašal.

»To so tisti, ki so v Božji milosti.«

Oh, povem vam, da nisem nikdar v svojem življenju videl tako lepih in bleščečih se ljudi in si tudi ne bi mogel predstavljati takega blišča. Bilo bi nekoristno, če bi vam hotel to opisati, ker je to nemogoče. Toda čakal me je še veliko lepši prizor. Medtem ko sem z neizmernim veseljem opazoval tiste dečke, med katerimi je bilo veliko takih, ki jih še nikdar nisem videl, mi je moj vodič dejal: »Pridi! Pridi z menoj in pokazal ti bom nekaj, kar ti bo še v večje veselje in zadoščenje.« Popeljal me je na drug travnik, prepoln izbranega cvetja in plemenitih vonjav, kot jih še nisem nikdar videl in nikdar vohal. Zdelo se je, da je to knežji vrt. Tu sicer ni bilo veliko fantov, vendar so ti bili tako prelestni in čudovito lepi, da so oni, ki sem jih prej gledal, kar zbledeli. Nekateri izmed teh so že v oratoriju, drugi bodo še prišli.

Pastir mi je dejal:

»To so tisti, ki so ohranili prelepo lilijo čistosti. Ti so še oblečeni v obleko nedolžnosti.«

Gledal sem zamaknjen. Vsi so nosili na glavi prelepo krono iz cvetlic. Ti cvetovi so bili sestavljeni iz mnogih manjših cvetov, neizrekljivo lepih in izredno nežnih, živih barv in tako razporejeni, da so naravnost presenečali. Do pet jim je segala obleka bleščeče beline, tudi ta vsa ozaljšana z venci cvetlic, podobnimi kroni na glavi. Čudovita luč, ki je prihajala iz teh cvetov, je osvetljevala celo osebo in odsevala njeno veselje. Cvetovi so se odražali drug v drugem in venci v kroni so izžarevali svoje žarke. Žarek ene barve se je srečeval z žarkom druge barve in dajal nove žarke, še bolj bleščeče in žareče, tako da si ne bi mogel nikdar misliti, da je mogoča v nebesih še večja očarljiva lepota. Pa to še ni vse. Žarki in cvetovi ene krone so se odražali v cvetovih in žarkih drugih kron. Prav tako venci in cvetovi na obleki. Bogastvo cvetov na obleki se je odražalo v sijaju drugih cvetov na obleki drugih in se odbijalo v vencih in kronah. Obrazi enih fantov so odsevali lepoto obraza drugih in se množili do nedopovedljive lepote lic, ki so izžarevala tako svetlobo, da je ni bilo mogoče gledati.

Tako so se v enem zbrale lepote vseh tovarišev in ustvarjale nepopisno harmonijo neizmerno lepe luči. To je slava svetnikov. Ni človeške podobe, ki bi mogla predstaviti tudi samo malo, kako zelo lep postane deček v tistem brezmejnem morju luči in svetlobe. Med temi sem nekatere, ki so sedaj v oratoriju, še posebej opazoval in prepričan sem, da če bi mogli videti vsaj desetino njihove sedanje lepote, bi bili pripravljeni trpeti ogenj, dali bi se razkosati na koščke, bili bi pripravljeni na vsako mučeništvo, samo da je ne bi izgubili.

Ko sem si že malo opomogel od tega nebeškega prizora, sem se obrnil k svojemu vodji in mu rekel:

»Je torej med mojimi fanti tako malo nedolžnih? Je tako malo takih, ki niso nikdar izgubili Božje milosti?

Pastir mi je odgovoril:

»Kako? Se ti ne zdi zadosti veliko to število? Sicer pa tisti, ki so imeli nesrečo, da so izgubili lilijo čistosti in s tem nedolžnost, lahko sledijo svojim tovarišem v spokornosti. Poglej tja. Na tistem travniku je še veliko cvetlic, iz katerih je mogoče splesti prelepo krono in prečudovito obleko in tako slediti nedolžnim v njihovi slavi.«

»Svetuj mi kaj, da bom mogel povedati svojim fantom,« sem ga prosil.

»Povej in ponavljaj jim, da če bi vedeli, kako lepi in dragoceni sta v Božjih očeh nedolžnost in čistost, bi bili pripravljeni na kakršnokoli žrtev, samo da bi ju ohranili. Reci jim, naj se opogumijo, da bi izpolnjevali to čudovito lepo čednost, ki daleč prekaša druge v lepoti in blišču. Kajti čisti so tisti, ki bodo cveteli kakor lilija pred Božjim obličjem.

Tedaj sem hotel stopiti v sredo teh svojih dragih fantov, tako čudovito lepo ozaljšanih, pa sem se spotaknil in se zbudil v svoji postelji.

Dragi sinovi, ste vi vsi nedolžni? Mogoče jih je med vami nekaj in tem naj veljajo moje besede. Za božjo voljo ne izgubite takega neizmernega bogastva! To je bogastvo, ki je toliko vredno kot nebesa; kolikor je vreden Bog! Če bi mogli videti, kako lepi so bili ti fantje s svojim cvetjem! Celoten pogled je bil tako izreden, da bi dal ne vem kaj od tega sveta, samo da bi mogel še naprej gledati to lepoto. Še več, če bi bil slikar, bi jo poskusil

vsaj od daleč naslikati. Če bi vi poznali lepoto kakega nedolžnega, bi bili pripravljeni na kakršnokoli muko, tudi smrt, da bi ohranili zaklad nedolžnosti.

Število tistih, ki so se vrnili v stanje Božje milosti, mi je povzročilo neizmerno veselje, vendar sem upal, da jih bo več. Bil sem zelo začuden, ko sem videl kakega izmed vas, ki se zdi dober, pa je vendar imel tako dolge in debele rogove.

Don Bosko je končal svoj nagovor s toplim povabilom tistim, ki so izgubili nedolžnost, da bi se z dobro voljo potrudili in s pokoro pridobili izgubljeno milost.

Dva dni pozneje, 18. junija, je don Bosko ponovno stopil na prižnico in podal nekaj razlag k sanjam.

Pravzaprav ne bi bila potrebna nikakršna razlaga, vendar vam bom na kratko ponovil, kar sem že povedal. Velika planjava je svet, pa tudi kraji in stanovi, na katere so bili poklicani vsi naši dečki. Kraj, kjer so bila jagnjeta, je oratorij. Jagnjeta so vsi fantje, ki so bili, ki so in ki bodo v oratoriju. Trije travniki v tem kraju – osušen, zelen in cvetoč, kažejo troje stanj – v grehu, v milosti in nedolžnosti. Rogovi jagnjet so pohujšanja, ki so bila dana v preteklosti. Nekateri so imeli polomljene rogove: to so tisti, ki so dajali pohujšanje, ki pa ga sedaj ne dajejo več. Številka 3, zapisana na jagnjetih, so, kakor sem zvedel od pastirja, kazni, ki jih bo Bog poslal fantom: 1. pomanjkanje duhovne pomoči, 2. moralno pomanjkanje, to je pomanjkanje verske poučitve ali Božje besede in 3. gmotno pomanjkanje, to je pomanjkanje hrane. Bleščeči fantje so tisti, ki so v Božji milosti, in zlasti še tisti, ki so ohranili krstno nedolžnost in lepo čednost čistosti. Oh, kolika slava jih čaka!

Zato se, dragi fantje, odločimo, da bomo izpolnjevali čednost. Kdor ni v Božji milosti, naj se čim prej spravi v red in naj se z vso močjo in Božjo pomočjo trudi, da bo vztrajal do smrti. Če že ne moremo biti vsi v družbi brezmadežnega jagnjeta Jezusa, skušajmo vsaj od daleč hoditi za njim.

Nekdo me je vprašal, ali je bil med nedolžnimi. Rekel sem mu, da ne in da je imel rogove, vendar zlomljene. Vprašal me je še, ali je imel rane, in rekel sem mu, da jih je imel.

»In kaj pomenijo te rane?« je vprašal.

Odgovoril sem mu: »Ne boj se. To so brazgotine, ki bodo izginile. Te rane niso več nečastne, kakor niso nečastne brazgotine vojaka, ki je kljub tolikerim ranam ostal živ in premagal sovražnika. To so torej častivredne brazgotine.« Seveda pa je veliko bolj častno, da se kdo bojuje s svojimi sovražniki, pa vendar ne dobi nobene rane. Njegova neranjenost vzbuja občudovanje vseh.

Ko je don Bosko razložil te sanje, je dodal, da ne bo poteklo veliko časa, ko se bo čutilo to pomanjkanje: kuga, lakota in pomanjkanje sredstev, da bi delali dobro.

Dodal je, da ne bodo pretekli trije meseci, ko se bo zgodilo nekaj posebnega.

Te sanje so naredile velik vtis in povzročile, kakor že ob drugih priložnostih, zveličavne sadove.

Medtem je mons. Ghilardi v Rimu izročil don Boskovo pismo mons. Berardiju, v katerem je poleg novic o oratoriju omenil veliko potrebo Družbe sv.

Frančiška Saleškega za pravico odpustnic (*dimissoriale*). Dodal je še svoje izraze veselja zaradi glasov, da bo kmalu izvoljen za kardinala.

Mons. Berardi mu je odgovoril:

Velečastiti gospod don Janez!

Z resničnim zadovoljstvom sem ponovno objel monsinjorja škofa iz Mondovija, ki mi je prinesel vaše pismo, ki ga je narekovala običajna naklonjenost. Zadeva konstitucij je na stopnji, ki sem vam jo opisal, in če bo v zadevi odpustnic prišlo do pojasnil, bom poskrbel, da bo odgovorni prelat stopil v stik z mons. Svegliattijem.

Zahvaljujem se vam za molitve, ki jih opravljate ali daste opravljati zame. Tudi jaz bom molil za vaše zdravje, v korist vaši ustanovi, ki prizadevno skrbite zanjo in premagujete s pogumom kakršnokoli oviro.

Moram vam povedati, da glasovi na moj račun nimajo nobene osnove. Ne vem, ali imam zasluge za tako visoko dostojanstvo, vendar sem zadovoljen, da morem 'in abscondito' (skrit) izkazovati svoje usluge Svetemu sedežu sorazmerno s svojo majhnostjo.

Silno me veseli, da gradnja cerkve Marije Pomočnice napreduje, in upam, da bo z Božjo pomočjo kmalu dovršena. Naval vernikov, ki se zatekajo k vam, da bi jim izprosili pomoč in zaščito nebeške Kraljice, vam naklanja obilna sredstva. Da! Presveta Devica vam bo dala zadoščenje, da jo boste videli češčeno in slavljeno na tem kraju pod naslovom, ki tako zelo navdušuje vernike.

Moja mati vas pozdravlja in se vam priporoča v molitev.

Še naprej se me spominjajte pri sveti daritvi, ker tudi jaz ne neham misliti na vas, in me imejte, odlični gospod don Janez, za svojega najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

Jožef Berardi

Rim, 18. junija 1867

Prizadevanje škofa iz Mondovija in mons. Berardija je bilo velika spodbuda za don Boska, ki je pisal tudi raznim škofom, da bi dobil od njih priporočila za odobritev salezijanske družbe. Mons. Jakob Jans, škof v Aosti, mu je hitro poslal svoje priporočilo.

Presvetli oče! *Aosta, 20. junij 1867*

Vaša svetost je že večkrat opozorila, da se v teh žalostnih časih sovražnik ljudi trudi, da bi uničil vero in zlasti še pokvaril mladino.

Da bi se zoperstavili tem poskusom in da bi pri preprostem ljudstvu branil načela katoliške vere ter vzgajal mladino, je duhovnik Janez Bosko ustanovil posebno družbo.

To družbo je Bog blagoslovil in ji dal obilno rast. Dvajset in več let vzbuja pozornost dobromislečih in duše mladih bodisi spravlja na pravo pot bodisi jih čuva v nedolžnem življenju.

Zaradi vsega tega vsaj jaz, škof v Aosti, kleče pred vašimi nogami skupaj z drugimi škofi prosim, da bi blagovolili Družbo sv. Frančiška Saleškega potrditi skupaj s pravili, po

katerih živijo njeni člani. Ta odobritev Svetega sedeža bo dala družbi zagon, da bo še z večjo gorečnostjo delala za večjo Božjo slavo.

Vaše svetosti, ki naj jo Bog še dolgo ohranja, najponižnejši in najvdanejši sin
+ Jacobus, Episcopus Augustensis.

Ta dopis je don Bosko prejel na svetemu Alojziju posvečen dan. Dan prej, 20. junija, je dejal skupnosti:

Jutri je praznik sv. Alojzija. Zato naj se vsak potrudi, da bo storil kaj posebnega v čast temu svetniku, npr. obisk v cerkvi, sveto obhajilo, kaka posebna molitev itn. Vsi pa naj obljubijo, da ga bodo posnemali v čednosti sramežljivosti. Kdor je še nedolžen, ima lep zgled v sv. Alojziju, kdor je grešil, naj ga posnema v pokori, s katero si lahko ponovno pridobi izgubljeno čednost. Prav zato je Cerkev sv. Alojzija postavila za zgled mladini. Prosimo ga, da bi nam pomagal odtrgati naša srca od svetnih stvari. Zakaj si je sv. Alojzij tako zelo želel, da bi kmalu umrl, in je ob smrtni uri vse navzoče v sobi prosil, da bi z njim zapeli Tebe Boga hvalimo v zahvalo za vse prejete dobrote? Zaradi odtrganosti njegovega srca od vsega zemeljskega.

Prosite tega angelskega mladeniča tudi za moje potrebe.

Istega dne se je tudi uresničilo, kar je predvidel in napovedal dne 28. maja. V knjigi umrlih v oratoriju je don Rua zapisal:

Dne 20. junija1867 je umrl Janez Krstnik Garando, star 71 let. Vse življenje je bil pošten in delaven človek. Kljub visoki starosti je s svojo prizadevnostjo postavil na noge kovaško delavnico, ki je bila še v povojih. V vsem zvesto pokoren svojim predstojnikom, nadvse ljubil svoje gojence in oni njega, med svojim okrevanjem spet zbolel in potolažen z vsemi zakramenti svete Cerkve izročil svojo dušo Bogu.

Oratorij se je pripravljal na dvoje velikih slovesnosti, ki so jih prirejali ne samo v zavodu, temveč tudi zunaj njega: praznik sv. Alojzija in praznik sv. Janeza Krstnika z godovnim dnem Božjega služabnika don Boska. Prvi praznik so sklenili s slovesno procesijo, drugega pa z akademijo na dvorišču, ki se je za to priložnost spremenilo v obširen amfiteater. Podajmo nekaj posebnosti te druge slovesnosti, ker so prvo prenesli na nedeljo 7. julija. Tokrat jih je veliko želelo, da bi dobili don Boskovo sliko. Toda v Turinu je slik bilo malo in jih ni bilo mogoče javno kupiti, ker se je don Bosko še vedno temu upiral. Prav zato fotografij niso iz Rima poslali v Turin, četudi jih je grof Vimercati pripravil. V oratoriju so imeli en sam primerek.

Prav tako je veliko dobrotnikov od vseh strani vpraševalo o don Boskovem zdravju, kakor vprašujejo dobri otroci o počutju svojega očeta ali prijatelji o zdravju svojega prijatelja. Radi bi bili obveščeni tudi o proslavah, ki bodo potekale njemu na čast.

Velečastiti gospod don Francesia! *Rim, 22. junija 1867*

Bodite tako dobri in me sproti obveščajte o praznovanju našega predragega in spoštovanega don Boska. Ne dajte mi čakati. Istočasno mi točno sporočite, kaj je rekel don Bosko in ali je treba kaj opozoriti in narediti kako opombo glede tega, kar je povedal. Dobro veste, kako zelo sem navdušena nad tem svetim duhovnikom, kako zelo ga občudujem in spoštujem, zato me vse, kar je povezano z njegovo osebo, tako zanima.

Zapuščam vas, visoko spoštovani don Francesia, da bom napisala nekaj besed don Bosku. Prosim vas, da mu jih lastnoročno izročite. Prepričana sem, da mu bodo tako še bolj všeč. Glede stvari v Rimu bodite popolnoma mirni: nevihta se pomirja sama po sebi. Pravica in resnica vedno zmagujeta, čeprav Gospod včasih dopušča, da smo tepeni.

Vitezu je dobro in vse lepo pozdravlja.

Fanny Amat di Villa Rios

Don Boskov godovni dan so obhajali nadvse slovesno. Popoldne je bila prireditev sinovske vdanosti. Cesarski pesnik don Francesia je kakor že prejšnja leta prebral svojo odo, ki jo je don Cagliero uglasbil in jo je vsa zbrana množica ob spremljavi godbe slovesno zapela. Bilo je veliko deklamacij in govorov v grškem, latinskem in francoskem jeziku. Zlasti pa je pritegnil pozornost trgovec po imenu Lanzerini, ki je prebral svoj nagovor v bolonjskem narečju. Prihajal je iz Londona. Vendar se je že velikokrat ustavil v oratoriju, ko je iz Bologne, kjer je bil doma, potoval v Pariz. Bil je zelo bogat in dobrega srca ter je nadvse cenil don Boska. Bil je brat svetega duhovnika Lanzerinija, ustanovitelja Zavetišča Marije Brezmadežne v Bologni za uboge zapuščene otroke. Eno leto prej je ta gospod znorel in je nekaj mesecev kar naprej jokal in ponavljal:

»Oh, jaz ubogi revež! Sedaj bomo morali vsi umreti od gladu. Čisto sem obubožal. Moja družina bo morala od vrat do vrat in prositi vbogajme, da bo mogla preživeti.«

To je bila njegova fiksna ideja. Ko se je don Bosko iz Firenc pripeljal v Bologno, je prihitel don Lanzerini in mu povedal za nesrečo svojega brata. Božji služabnik ga je šel takoj obiskat. Bolnik je nadaljeval svoje tarnanje in ni poslušal nobene tolažbe.

»Prav,« je dejal don Bosko, potem ko ga je blagoslovil. »Opravite devetdnevnico na čast Mariji Pomočnici. Če bo ozdravel, bo dal dar za novo cerkev v Turinu.«

Družina je začela devetdnevnico. Še preden so jo končali, je bolnika zapustila mora in je bil zdrav kot še nikoli.

Preprosta pripoved tega dogodka je bila vsebina govora gospoda Lanzerinija. Sam je pričal o dobljeni milosti in je trdil, da se še nikdar ni počutil tako zdravega. Končal je z zahvalo Mariji Pomočnici in don Bosku za neprecenljiv dar, ki ga je bil deležen. Zatrdil je, da se bo tega večno spominjal.

Za sklep so zbori ponovili svojo pesem in don Bosko se je v kratkih besedah zahvalil vsem: pevcem, godbenikom, pesnikom in govornikom, tistim, ki so si tako izvirno zamislili celotno prireditev, tistim, ki so na umetniško zasnovan način pripravili razsvetljavo ob zatonu sonca, prinašalcem številnih in bogatih darov, ki so bili razpostavljeni na dolgi mizi, predstojnikom zavoda, dobrotnikom in gojencem, ki so mu v mnogih pismih izrazili svoja topla voščila. Tako posamično zahvalo je ponavljal vsako leto in včasih imenoval koga tudi po imenu, če je bil med gosti kak poseben dostojanstvenik ali dobrotnik, ki si je zaslužil tako pozornost. Ta večer je Božji služabnik končal svojo zahvalo tako, da je prosil za molitve in obljubil, da bo tudi on molil za vse navzoče.

Toda čista radost tega dne je don Bosku klicala v spomin še večje slovesnosti, ki so se jih udeležili njegovi prijatelji, ki so bili v Rimu na obletnici smrti sv. Petra. Grofu De Maistru je takole pisal:

Predragi gospod! *Turin, 25. junija 1867*

Pozdrav vam in vsem članom vaše družine, dragi gospod Evgenij, z namenom, da bi ob obletnici smrti sv. Petra izprosil bogate nebeške milosti. To se mi zdi, da je moja dolžnost, ker ne vem, ali bom imel priložnost, da bi vam ista voščila mogel ponoviti še ob drugi stoletnici.

Grofica Caramon mi je prinesla novice, da je vsa vaša družina pri dobrem zdravju in da je tudi gospod Frančišek zunaj nevarnosti. Mi tukaj vas tako zjutraj kakor zvečer priporočamo Mariji Pomočnici, da bi vam, če je tako prav, vrnila prejšnje zdravje.

Bog naj blagoslovi vas in vašo gospo soprogo ter vse vaše potomstvo in naj da vsem dolga leta srečnega življenja in sveti dar vztrajnosti. Amen.

Priporočam sebe in svoje dečke ljubezni vaših svetih molitev in se poln hvaležnosti izrekam za v Gospodu najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

71.
POGLAVJE

Izpiti iz filozofije in teologije v semenišču – Don Boskova konferenca salezijancem: način, kako naj preživijo počitnice; nevšečnosti in nevarnosti za tiste, ki prebijejo čas počitnic v svoji družini; nauk, ki ga je dal Božji odrešenik – Sanje: želja, da bi spoznali, kar se tiče narave duše: skrivnostna palača; don Bosko v navzočnosti nekega pokojnega škofa; vprašanja, na katera ni mogoče dati odgovora; nasveti za dečke v oratoriju; okus trpljenja duš v vicah – Don Cagliero in don Savio v Rimu – Izdajalci v Vatikanu – Odrešenje lahko pride tudi od sovražnikov – Don Cagliero na preizkušnji pri antifoni Tu es Petrus – Praznovanje stoletnice v Rimu; don Bosko napove trnje čez tri mesece – Škofje ob papeževih nogah – Pij IX. sprejme v avdienco don Cagliera in don Savia in prejme pismo od don Boska – V pismu don Bosko predstavlja papežu ta dva duhovnika kot njegova predstavnika na praznovanju; pripoveduje o navdušenem sprejemu ljudstva novih škofov; pravi, da bo v novi izdaji spremenil nekatere stavke v knjižici o sv. Petru; prosi za odobritev konstitucij salezijanske družbe – Spoštovanje, ki ga don Bosko uživa v Rimu

V ORATORIJU JE BILO 44 KLERIKOV, ki so 22. junija 1867 končali izpite v semenišču. Od teh jih je 34 dobro opravilo preizkušnjo. Drugi so že prej končali izpite iz teologije, bili bolni ali pa opravičeni zaradi svojih zaposlitev, vendar z dolžnostjo, da se 5. novembra pridejo na izpit iz snovi, ki je niso opravili junija. Dijaki so v gimnaziji redno nadaljevali šolo in bilo je treba sestaviti poseben urnik za klerike, ki niso imeli posebnih obveznosti v hiši. Počitnice v semenišču so trajale do novembra. Dne 25. junija 1867 je don Bosko imel konferenco za sobrate.

Najprej je za klerike naredil urnik na naslednji način: zjutraj vstajanje ob običajnem znamenju, nato maša, učilnica, zajtrk in odmor. Od devetih do enaj-

stih sprehod. Ker je bilo prepovedano iti v mesto, naj bi hodili pod vodstvom voditelja skupine v bližnjo okolico, kakor bo določil predstojnik. Ta sprehod ni obvezen; kdor bi želel ostati doma in se učiti ali kaj brati, lahko to stori. Od enajstih do dvanajstih bo pouk iz svetega govorništva, zemljepisa ali francoskega jezika. Od dveh do treh popoldne je prosto, vendar mora vladati tišina, da lahko vsak počiva ali bere, kakor mu drago. Od treh do pol petih ponovno pouk iz dopolnilnih predmetov. Ob znamenju zvonca odhod v cerkev h kratkemu duhovnemu branju, kar bo služilo tudi za premišljevanje in za obisk Najsvetejšega. Pobožnost se konča ob zvonjenju za konec šole pri fantih.

Od tega dnevnega reda je izvzet tisti, ki ima posebne opravke.

Potem je don Bosko govoril o počitnicah pri starših ali znancih.

Vsak izmed vas se mora odločiti, ali hoče pripadati salezijanski družbi ali ne. Tisti, ki nimajo namena, da bi postali salezijanci, naj povejo in jaz jim bom dovolil, da odidejo. Tistim, ki ji hočejo pripadati, ni treba prositi, ker so že tako in tako doma. Razlog, zakaj nasprotujem počitnicam kje drugje, je ta, da se v domači hiši, v domačem kraju ne govori o drugem kot o materialnih stvareh, poslih, delu na polju, o živini, kravah, volih, o denarju, jedači in pijači in drugih še manj primernih stvareh, kar vse je krivo, da človek duhovno izgublja. Tudi jaz sem čutil škodo, ko sem hodil v Castelnuovo, zato sem skušal imeti ob sebi vedno kakega fanta, da sem govoril o koristnih stvareh in ob svojem času opravljal molitve in obiske Najsvetejšega, bral duhovno branje in opravljal še druge pobožne vaje. Če sem jaz čutil v sebi to nevarnost, menim, da bo tako tudi z drugimi, ki so prav tako iz kosti in mesa kakor jaz. Sicer pa, če kdo mora spremeniti zrak, imamo na voljo različne kraje, kot Lanzo, Mirabello, Trofarello, kjer moremo preživeti počitnice.

Pa je vendar tako prijetno, bo dejal kdo, da spet vidimo kraje naše mladosti, naše starše, naše prijatelje.

Nato jaz odgovarjam: Seveda nam te stvari ugajajo, vendar nam je zato naš Odrešenik dal nauk. Ko so mu njegova presveta mati Marija in nekateri njegovi bratranci, ki jih Sveto pismo imenuje brate, z nekaterimi drugimi sorodniki, ki se mu zaradi velike množice niso mogli približati, dali vedeti, da bi radi z njim govorili, je on odgovoril: Kdo je ta moja mati? In kdo so ti moji bratje?

Mogoče bo kdo rekel: Kako? Kakšno govorjenje! Bo mogoče zatajil svoje sorodnike?

Toda Odrešenik je nadaljeval: Vsak, ki izpolnjuje voljo mojega nebeškega očeta, mi je oče, mi je mati, mi je brat in sestra. – Tako pravim: Tisti, ki hočejo biti člani salezijanske družbe, imajo tukaj svojega očeta in svoje brate. Vendar pri tem delam izjemo. Če bi starši nevarno zboleli, bo predstojnik poskrbel, da jih bo salezijanec šel obiskat. Še več, tu gre za obvezno dejanje krščanske ljubezni do staršev.

Don Bosko je govoril tudi vsej skupnosti po večernih molitvah.

Včeraj zvečer, dragi sinovi, sem legel spat, pa nisem mogel takoj zaspati. Začel sem razmišljati o naravi duše in o načinu, kako duša biva, kakšna je videti, na kakšen način je v drugem življenju, kako govori, ko je ločena od telesa, kako se premika iz enega kraja v drugega, kako se bomo mogli med seboj poznati, ker bomo po smrti čisti duhovi. Kolikor bolj sem o tem razmišljal, toliko bolj so se zdele te stvari zamotane in skrivnostne.

Med tem razmišljanjem sem zaspal in zdelo se mi je, da sem na poti, ki vodi v … (tu je imenoval mesto) in sem šel tja. Hodil sem že nekaj časa, šel skozi meni neznane kraje, ko sem kar nenadoma slišal, da me nekdo kliče po imenu. Bil je glas nekega človeka, ki je stal ob cesti. »Videl boš lahko,« mi je dejal, »kar tako želiš spoznati.«

Takoj sem ga ubogal. Gibal se je hitro kakor misli in jaz sem mu prav tako hitro sledil. Hitela sva, ne da bi se najine noge dotikale tal. Ko sva prišla do nekega neznanega kraja, se je moj vodič ustavil. Na visoki vzpetini se je dvigala veličastna palača. Ne vem, kje je stala, niti ne vem, ali je stala na kaki gori ali na oblakih. Bila je nedostopna in nikjer ni bilo videti poti, ki bi vodila tja gor. Njena vrata so bila v nedostopni višini.

»Glej, povzpni se do tiste palače,« mi je rekel vodič.

»Toda kako naj to storim,« sem omenil, »kako naj pridem tja? Od tu ni dohoda, peruti pa tudi nimam.«

»Vstopi,« mi je dejal ukazovalno. Ko je videl, da se ne ganem, je rekel: »Naredi tako kakor jaz: dvigni roke in z dobro voljo se boš dvignil. Pridi z menoj.« Pri teh besedah je razprostrl roke proti nebu. Tudi jaz sem dvignil roke in začutil, kako sem se v trenutku začel dvigati, kakor da bi me nesel lahen oblak. Že sem stal na pragu velikanske palače. Spremljevalec je stal ob meni.

»Kaj je tukaj notri?« sem ga vprašal.

»Vstopi, oglej si in boš videl. Tam na koncu, v veliki sobani boš našel nekoga, ki te bo poučil.«

Vodič je izginil in jaz sem ostal prepuščen sam sebi. Vstopil sem v stebrišče, se povzpel po stopnicah in se znašel v zares kraljevski sobani. Prehodil sem dolge hodnike, videl brez števila sob z najdražjim okrasom in še ni bilo konca. Gibal sem se z nenaravno naglico, sobana pa se je bleščala od presenetljivo lepih zakladov in prehodil sem jih toliko, da jih nisem mogel šteti. Toda najbolj izredno je bilo tole. Ko sem se gibal s hitrostjo vetra, nisem premikal nog, temveč sem lebdel v zraku s sklenjenimi nogami, se brez vsakega napora gibal kakor po stekleni plošči in se nisem dotaknil tal. Ko sem tako plaval iz ene sobane v drugo, sem se končno znašel pred nekimi vrati. Vstopil sem in se znašel v nadvse mogočni sobani. Na drugem koncu sem na veličastnem prestolu zagledal škofa, ki se je pripravljal, da bo sprejel obisk. Spoštljivo sem se mu približal in sem v svoje veliko začudenje prepoznal v njem enega svojih tesnih prijateljev. To je bil monsinjor ... (povedal je ime), škof v ... ki je umrl pred dvema letoma. Zdelo se je, da ga nič ne muči. Njegova zunanjost je bila cvetoča, bil je nadvse ljubezniv in tako lep, da tega ni mogoče opisati.

»Oh, monsinjor! Vi tukaj?« sem dejal ves vesel.

»Saj me vidite,« je odvrnil škof.

»Kako vam gre? Ste še živi ali ste že mrtvi?«

»Mrtev sem.«

»In če ste mrtvi, kako potem tukaj sedite tako cvetoči in dobre volje? Če pa ste mogoče še živi, povejte, sicer bomo v škripcih. Tu je še drug škof, monsinjor ... Kako naj to razumem?«

»Nič ne skrbite. Jaz sem zares mrtev.«

»Prav. Sicer bi bil kdo drug na mojem mestu.«

»Vem. In vi, don Bosko, ste mrtvi ali živi?«

»Kako živ? Ali me ne vidite tukaj s telesom in dušo?«

»Sem ni mogoče priti s telesom.«

»Pa vendar sem tukaj.«

»Zdi se vam tako, v resnici pa ni tako ...«

Začel sem postavljati vprašanja, ne da bi dobil odgovore. »Kako je vendar to, da sem jaz, ki sem živ, tukaj z vami, ki ste mrtvi?« Bal sem se, da bi škof izginil. Zato sem ga prosil: »Monsinjor, za božjo voljo, ne izginite izpred mene. Toliko stvari bi rad zvedel od vas.«

Ko me je škof videl tako osuplega, je dejal: »Ne skrbite toliko, pomirite se, ne bojte se, ne bom odšel, govorite.«

»Recite mi, monsinjor, ste zveličani?«

»Poglejte me, kako sem čvrst, svež, čudovito blesteč.« Njegov zunanji videz mi je vlival upanje, da je zveličan. Vendar s to ugotovitvijo nisem bil zadovoljen in sem spet vprašal:

»Toda povejte mi, ali ste zveličani ali ne?«

»Da, sem na kraju odrešenja.«

»Toda ste v nebesih, kjer uživate Boga, ali v vicah?«

»Poglejte.« Pokazal mi je neko pismo in dodal: »Berite.«

Gledal sem in gledal, toda nič nisem mogel brati, ker ni bilo nič napisano.

»Poglejte bolje.«

»Vidim rdeče, višnjeve, zelene, vijoličaste barve, toda črk ne vidim nikakršnih.«

»Številke so.«

»Ne vidim ne črk ne številk.«

Škof je pogledal pismo, ki ga je držal v rokah, in potem dejal: »Že vem, zakaj ne razumete. Obrnite papir.« Pogledal sem pisanje še bolj natančno, obračal sem ga na vse strani, vendar nisem videl ničesar. Končno se mi je zdelo, da med tistimi cvetočimi okraski vidim število 2.

Škof je nadaljeval: »Ali veste, zakaj je treba brati narobe? Ker so Božje sodbe različne od sodb sveta. To, kar pri ljudeh velja za modrost, je pri Bogu nespamet.«

Nisem si upal vpraševati za bolj točno razlago, temveč sem rekel: »Monsinjor, prosim vas, da mi ne pobegnete. Rad bi vas prosil še za nadaljnja pojasnila.«

»Kar vprašajte. Poslušam vas.«

»Se bom zveličal?«

»Upajte.«

»Ne mučite me. Povejte mi takoj, ali se bom zveličal.«

»Ne vem.«

»In dečki? Se bodo zveličali?«

»Ne vem.«

»Toda za božjo voljo, povejte mi vendar.«

»Študirali ste teologijo in si morate sami odgovoriti.«

»Kako? Ste že v kraju odrešenja in ne veste teh stvari?«

»Tako je. Bog to da vedeti tistim, ki jim hoče. Če hoče, da za to zvejo, da ukaz in dovoljenje. Sicer tega nihče ne more povedati tistim, ki še živijo.«

Bil sem poln vprašanj in sem kar naprej vpraševal v bojazni, da bo monsinjor odšel.

»Sedaj mi povejte, kaj sporočate mojim fantom.«

»Vi veste, kakor jaz vem, kaj morajo storiti. Imate Cerkev, imate evangelije, imate druga sveta pisma, kjer je vse povedano. Recite jim, da naj rešijo svojo dušo, ker vse drugo nima smisla.«

»To že tako vsi vemo, da moramo rešiti dušo. Toda kaj moramo storiti, da jo bomo rešili? Dajte mi poseben nasvet, da jo bom mogel rešiti, tako da bodo vedeli, da je od vas. Sporočil bom to fantom.«

»Recite jim, naj bodo pridni in naj ubogajo.«

»Bodite bolj jasni.«

»Recite jim, naj se pogosto spovedujejo in prejemajo sveto obhajilo.«

»Mogoče še kaj bolj posebnega?«

»Povedal vam bom, kar si želite. Recite jim, da imajo pred očmi meglo in da je tisti, ki jo vidi, že daleč naprej. Naj odstranijo to meglo, kakor beremo v psalmih: nubem dissipa (razprši meglo).«

»Kaj je megla?«

»To so vse svetne reči, ki ovirajo, da ne vidimo nebeških stvari tako, kakor v resnici so.«

»In kako naj odstranijo to meglo?«

»Naj gledajo na svet tako, kakor je: mundus totus in maligno positus est (ves svet tiči v zlu). Potem bodo rešili svojo dušo. Fantje mislijo, da jih bo ugodje, veselje, prijateljstva naredilo srečne, in si samo prizadevajo, kako bi mogli uživati ta ugodja. Toda naj vedo, da je vse ničevost in muka za duha. Navadijo naj se gledati reči tega sveta take, kakršne so in ne kakršne se zdijo.«

»In kaj povzroča to meglo?«

»Ker v nebesih najbolj blesti čednost čistosti, je tema in megla povzročena zlasti z grehom nečistosti in nesramežljivosti. To je kakor velikanski črn oblak, ki ovira fante, da bi videli, kako se bližajo prepadu. Zato jim povejte, da naj ljubosumno ohranijo čednost čistosti, kajti tisti, ki jo bodo imeli, florebunt sicut lilium in civitate Dei (bodo cveteli kakor lilija v Božjem kraljestvu).«

»In kaj je potrebno, da ohranimo čistost? Povejte mi, ker bom to sporočil fantom.«

»Potrebna je odmaknjenost, pokorščina, beg pred brezdeljem in molitev.«

»In potem?«

»Molitev, beg pred brezdeljem in odmaknjenost.«

»In nič drugega?«

»Pokorščina, odmaknjenost, molitev, beg pred brezdeljem. Priporočite jim te stvari in to je zadosti.«

Hotel sem vprašati še toliko stvari, vendar mi ni nič več prišlo na misel. Zato sem pri

priči, ko je škof nehal govoriti, v želji, da vam takoj povem, kar mi je naročil, zapustil sobo in tekel v oratorij. Letel sem s hitrostjo vetra in se takoj znašel pred vrati oratorija. Ko sem bil tam, sem se ustavil in si mislil: »Zakaj se nisem dalj časa zadržal pri škofu? Vprašal bi ga še za nadaljnja pojasnila. Storil sem napako, ko sem opustil tako lepo priložnost. Lahko bi zvedel še toliko zanimivih stvari.«

Z isto hitrostjo, kot sem prišel, sem se vrnil, v strahu, da ne bi več našel monsinjorja. Vrnil sem se v tisto palačo in tisto sobano.

Toda kakšna sprememba je nastala v tistih kratkih trenutkih. Škof je ves bled stegnjen ležal na postelji in dajal videz mrtvega trupla. Iz oči so mu tekle zadnje solze. Umiral je. Samo rahlo gibanje prstov je kazalo, da je še živ. Ves prevzet od skrbi sem se mu približal. »Monsinjor, kaj se je vendar zgodilo?«

»Pustite me pri miru,« je vzdihujoč odgovoril.

»Monsinjor, rad bi vas vprašal še veliko stvari.«

»Pustite me samega. Preveč trpim.«

»Kaj·lahko storim za vas?«

»Molite in pustite me, da v miru odidem.«

»Kam?«

»Kamor me vodi Božja roka.«

»Toda monsinjor, povejte mi vendar, kam.«

»Trpim, strašno trpim! Pustite me.«

»Recite mi vsaj, kaj lahko storim za vas,« sem ponavljal.

»Molite.«

»Še eno vprašanje. Imate mogoče kako naročilo, ki naj ga opravim v svetu? Nimate nobenega naročila za vašega naslednika?«

»Pojdite k sedanjemu škofu v … in mu povejte to in to.«

Stvari, ki mi jih je naročil, se vas ne tičejo, zato jih ne bom pripovedoval.

Škof je nadaljeval: »In potem povejte temu in temu te in te tajne stvari.«

(Tudi teh naročil don Bosko ni izdal. Zdi se pa, da so ti kakor prejšnji opomini veljali nekaterim osebam v škofiji.)

»Nič drugega?« sem še vprašal.

»Recite vašim fantom, da sem jih vedno imel zelo rad, da sem v življenju veliko molil zanje in da se jih tudi sedaj spominjam. Sedaj pa naj oni molijo zame.«

»Bodite brez skrbi. Povedal jim bom in takoj bomo začeli opravljati molitve za vas. Vi pa se takoj, ko boste v nebesih, spomnite na nas.«

Na škofu so se pokazala še večja znamenja trpljenja. Bil je grozljiv pogled. Zelo je trpel. Trpel je strašen smrtni boj.

»Pustite me, pustite me, da grem, kamor me kliče Gospod.«

»Monsinjor, monsinjor,« sem ponavljal v silni žalosti.

»Pustite me, pustite me!« Zdelo se je, da je izdihnil. Neka nevidna sila ga je vzela od tod in prenesla v notranje sobe: izginil je.

Jaz, ki sem toliko trpel, sem ves prestrašen in presunjen zapustil tisti prostor in se vrnil nazaj. Ker sem pa v tistih sobanah nekje udaril s kolenom ob neki predmet, sem se zbudil in se znašel v svoji postelji.

Kakor vidite, dragi moji fantje, so to sanje, sanje kakor mnoge druge. Zato glede tega, kar se tiče vas, ne potrebujejo nikakršne razlage, ker ste vsi vse dobro razumeli.

Don Bosko je sklenil pripoved z besedami:

V teh sanjah sem se naučil toliko stvari o duši in vicah, kakor jih prej nisem mogel nikdar razumeti. Vse mi je bilo tako jasno, da tega nikdar več ne bom pozabil.

Tako se končuje pripoved naših Spominov.

Zdi se, da je Božji služabnik skušal v dveh različnih podobah prikazati stanje Božje milosti duš v vicah in njihove očiščevalne muke. Nič ni povedal o stanju tistega škofa. Sicer pa vemo iz verodostojnih razodetij in iz pričevanja cerkvenih očetov, da so osebe polne svetosti, lilije čistosti, polne zaslug, ki so delale čudeže, ki jih ne častimo na oltarjih zaradi majhnih pomanjkljivosti, morale včasih tudi dolgo ostati v vicah. Božja pravičnost zahteva, da, preden vstopi v nebesa, do zadnjega novčiča plača svoje dolgove.

Mi, ki o vsem tem pišemo, smo vprašali don Boska, alil je izpolnil naročena opozorila, ki jih je dobil od škofa. V zaupljivosti, s katero nas je odlikoval, je odgovoril:

»Da, zvesto sem izpolnil vsa naročila.«

Naj še omenimo, da je zapisnikar, mogoče zato, ker ni doumel njenega pomena, opustil eno okoliščino sanj, ki se je dobro spominjamo. Don Bosko je med pogovorom škofa vprašal, koliko časa mu preostaja še za življenje, ta pa mu je izročil pisanje z zavojki, zapleti, kakor da bi bile osmice »8«, vendar mu ni pojasnil skrivnosti. Da bi pomenilo leto 1888?

Medtem sta don Cagliero in don Savio prišla v Rim in 23. junija ju je slovesno sprejel vitez Oreglia, ki jima je pripravil stanovanje. Don Cagliero je prinašal dvoje pisem za svetega očeta. Eno bi mu morali v največji tajnosti čim prej izročiti. Zato je 25. junija to nujno pismo po dogovoru izročil mons. Pacificiju in ta naprej svetemu očetu. Don Cagliero ni poznal vsebine.

Osmi dan praznika sv. Petra se je don Cagliero srečal z mons. Manacordo, ki mu je ves prestrašen in razburjen pripovedoval, da je videl, kako so orožniki v Vatikanu vodili v ječo enega izmed prvih uradnikov apostolske palače. Rekel je:

»Pij IX. je te dni prejel zaupno sporočilo, ki so ga izročili njemu osebno. Naredili so preiskavo in odkrili v papeški tiskarni veliko zaroto. Nekaj uslužbencev so priprli.« Monsinjor ni vedel drugega. Toda don Cagliero je spregledal tajnost in pozneje vse bolje razumel. V Vatikanu so nezvesti uslužbenci ponoči skrivaj tiskali letake prostozidarskih skupin, ki so hujskali ljudstvo k uporu proti papeški vladi.

Papež je torej imel v lastni hiši izdajalce, ki so jih sektaši dobro plačevali. Naj navedemo en dogodek. Cesarica Evgenija, žena Napoleona III, je zaporedoma v največji tajnosti pisala svetemu očetu dve pismi in mu jih poslala po zanesljivem nosilcu. V pismih je sporočala o zvitih spletkah proti Cerkvi. Prosila je, da bi pisma takoj uničili. Poročevalko bi lahko zadele silne neprijetnosti, če bi zato zvedel Napoleon. Papež je prebral pismo in zagotovil plemenitemu prinašalcu, da o vsebini ne bo nihče nikdar nič zvedel. Zaklenil je obe pismi v zasebno železno blagajno, katere ključ je nosil vedno s seboj. Toda čez nekaj časa se je vrnil že znani sel in prinesel še tretje cesaričino pismo, v katerem ga je ta tožila, da niso držali tajnosti in sta prejšnji dve pismi prišli v roke cesarju. Čutila se je za vedno izgubljeno in je prosila za nasvet, kaj naj stori. Pij IX. je ugovarjal in trdil, da je pismi položil v zasebno železno šatuljo, katere ključa ni nikomur zaupal. Da bi potrdil svojo trditev, je takoj šel preverit skrinjo ter v svoje bridko razočaranje ugotovil, da pisem ni bilo več tam. Izdajalska roka je pismi izmaknila in ju poslala Napoleonu. Pij IX. je prebledel in za nekaj trenutkov otrpnil, kakor da bi omedlel, nato pa je bil nekaj dni resno bolan. Sam je leta 1869 ta dogodek pripovedoval don Bosku in dejal: »Vidite, izdajalci so celo med tistimi, ki obdajajo papeža.«

Mons. Manacorda nam je zagotovil, da papež ni varen niti v svojih sobah. Nekega večera ga je papež v svoji spalnici sprejel po deseti uri, ker mu je moral sporočiti nekaj izredno pomembnega. Toda preden je začel govoriti, se je previdno ozrl okoli, kakor da bi slutil nevarnost, in opozoril: »Govorite po tiho, kajti tudi tukaj obstaja nevarnost, da nisva sama. Tukaj imajo tudi stene ušesa.«

Še zaradi mnogih drugih izdajstev so lahko Piju IX. pripisovali rek Crux de Cruce (križ od križa), kajti upravičeno je lahko nanašal nase psalmistove besede: »Mirno sva živela skupaj s človekom, ki sem mu vse zaupal, ki je jedel moj kruh, pa me je izdal.« Toda čudna zadeva ali bolje rečeno čudež Božje previdnosti se je pokazal tu – obratno, da mu je rešitev prišla od njegovih sovražnikov: Salutem ex inimicis nostris. Nekateri izmed najbolj zagrizenih, ki so se borili proti papežu, so iz zgražanja zaradi nekaterih atentatov ali zaradi grizenja vesti ali zaradi denarne nagrade prihajali k don Bosku v njegovo pisarno in mu na široko pripovedovali o vsem, kar so spletkarili proti papežu in proti Vatikanu. Dobro so poznali don Boskovo previdnost in so bili prepričani, da ne bo nikdar izdal njihovih imen. Med njimi je bil tudi eden glavnih voditeljev sekte, ki je pozneje imel srečo, da je umrl kot dober kristjan. Ta je skoraj zasipal Božjega služabnika s svojimi zaupnostmi.

Na enem od sestankov lože se je govorilo o tem, na drugem o nečem drugem. Na tretjem je brat A predložil to in to v škodo Cerkve in duhovščine. Toda brat B je bil nasprotnega mnenja (in je navedel imena in naslove). Ta drugi, ki

se v javnosti dela za zmerneža, je v loži eden najbolj zagrizenih nasprotnikov Cerkve. Spet kak drug, ki v javnosti velja za najbolj sovražnega proti veri, v loži pri sestanku le redko kdaj odpre usta.

Don Bosko je poslušal, skušal ugotoviti razloge, zakaj mu vse to pripovedujejo, primerjal je izjave med seboj, in ko se je prepričal o resnici, če je bilo primerno, opozoril papeža na stvari, ki so se tikale njega. Tako se je papež lahko obvaroval pred nevarnostmi, ki so pretile od kakega izdajalca. V večini primerov pa so njegovega duha razpoložili, da se je še bolj zaupal Božji previdnosti.

Verjetno nihče na svetu ni vedel za toliko tajnosti v Italiji kot don Bosko. Leta 1875 je v zaupnem pogovoru z nekim duhovnikom, ki je bival v oratoriju, kjer se je pripravljal na doktorat iz teologije in je prihajal iz Modene, v šali povedal:

»Vi, gospod teolog, boste mislili, da je don Bosko velik prostozidar in me boste v Modeni razglasili za framasona. Pa se vam ni treba bati. Jaz sem prostozidar na svoj način in samo v določenih okoliščinah. Pij IX. dobro ve, kako zelo sem navezan nanj, bolj kot polip na morsko čer.«

Toda vrnimo se k obletnici mučeništva sv. Petra. Don Cagliero je prišel v Rim nekaj dni pred slovesnostjo, da bi dobro preučil izvedbo slavnostne antifone Ti si Peter skala in na to skalo do besed in peklenska vrata je ne bodo premagala, ki jo je za to priložnost uglasbil kaplan papeški pevec Dominik Mustafà. Don Cagliero je hotel zvedeti za vse podrobnosti te čudovite kompozicije. Zbore je sestavljalo več kot štiristo pevcev. Z ljubeznivim dovoljenjem je smel biti pri vajah, govoriti z Mustafàjem, z voditelji zborov, s pevci in se seznaniti z majhnimi in velikimi težavami, ki jih je bilo treba premagati. Don Cagliero, glasbeni vodja v oratoriju, je hotel po tem rimskem vzoru oblikovati antifono Santa Maria succurre miseris (Sveta Marija, pridi na pomoč nebogljenim), ki naj bi jo peli ob posvetitvi cerkve Marije Pomočnice prihodnje leto.

Don Cagliero in don Savio sta mogla na izbranih prostorih biti navzoča pri petju in slovesnih obredih. Slovesnosti so se začele 28. junija. Število udeležencev so ocenili na 80.000. Zjutraj so izpostavili javnemu češčenju stol sv. Petra v gregorijanski kapeli presvete Device. Zvečer je Pij IX. vodil slovesne večernice. Dne 29. junija se je slavje začelo z razglašenjem 25 blaženih za svetnike, nato je papež imel homilijo v latinskem jeziku in daroval sveto mašo. Navzočih je bilo petdeset kardinalov in več kot 450 prelatov latinskega in vzhodnih obredov. Veličastnosti obredov, navdušenja ljudstva, razsvetlitve mesta in vseh državnih in vojaških slovesnosti, zlasti pa splošnega veselja, ki je prevevalo dušo vsakega vernika, nikakor ni mogoče opisati.

Ko so se vsi prebivalci Rima navduševali ob pogledu na Girandolo ali ognjemete na Pinciu, se je tudi don Bosko v Rimu veselil papeškega zmagoslavja,

vendar je v zasebnem pogovoru in tudi javno ponavljal in povedal tudi pri večernem govoru: »Sedaj je vse posejano z vrtnicami, toda čez tri mesece se bo pokazalo trnje.« Te besede si je dobro zapomnil don Berto.

Istega dne so, in to z največjim bliščem, z aerostatičnimi baloni, ognjemeti in razsvetljavo oken tudi v oratoriju praznovali stoletnico sv. Petra. V prejšnjih letih je bil ta praznik namenjen izključno sv. Alojziju, toda 1867 je pripadal samo prvaku apostolov. Po don Boskovem naročilu sta tudi zavoda v Mirabellu in Lanzu skušala tekmovati s slovesnostmi v Valdoccu.

V Rimu so slovesnosti trajale celo osmino. Druga za drugo so razne bazilike pripravile svoje praznovanje, dokler se ni vse končalo v patriarhalni vatikanski baziliki z razglasitvijo 205 japonski mučencev za blažene.

Toda najbolj veličastna in pretresljiva prireditev je bila 1. julija. Vsi patriarhi, nadškofje in škofje, skupaj 486 prelatov, navzočih v Rimu, se je zbralo v veliki avli nad stebriščem sv. Petra, da bi papežu izročili od vseh podpisano spomenico, v kateri so izražali svojo navezanost, pokorščino in strinjanje s Kristusovim namestnikom na zemlji. Nekateri izmed njih so pretrpeli mučeništvo in so na svojih telesih nosili dokaze svojega junaštva. Ko se je pojavil Pij IX., so vsi kakor eden padli na kolena in zaklicali:

– Ti si Peter skala. In na to skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.

To je resnična Cerkev: enotna, sveta, katoliška in apostolska Cerkev. Papež in škofje so bili do solz ganjeni.

Mons. Gastaldi, ki se je vrnil iz Rima, nam je z navdušenjem pripovedoval o tem dogodku in sklenil svojo pripoved z besedami: »Škofje so se stiskali okoli Pija IX., kakor se dečki v oratoriju stiskajo okoli don Boska.«

Don Cagliero in don Savio sta čakala, da bi bila sprejeta v avdienco pri papežu, kar ni bilo lahko v tistih dneh. Vendar sta imela srečo, da sta lahko pokleknila k papeževim nogam in papež ju je kot don Boskova sinova sprejel z očetovsko ljubeznijo, ju vprašal o don Bosku, govoril o oratoriju in sprejel pismo, ki ga je prinesel don Cagliero.

Pij IX. je pismo odprl in prebral:

Presvetli oče!

Zaradi več okoliščin sem zadržan in ne morem priti v Rim, kjer bi ob stoletnici sv. Petra pozdravil vas, naslednika in namestnika v vladanju vesoljne Cerkve. Toda kot kristjan, kot duhovnik in kot vodja dobrodelnih ustanov čutim strogo dolžnost in prijetno odločitev, da pošiljam dva svoja duhovnika, don Angela Savia in don Janeza Cagliera, da poklekneta pred vaše noge, združena z verniki iz vsega sveta, zbranimi v Rimu. Onadva predstavljata duhovnike, klerike, fante, ki so v hišah oratorija v Turinu, v zavodu sv. Filipa Nerija v Lanzu in v semenišču sv. Karla v Mirabellu, kjer je zbranih tisoč dvesto fantov,

kakor tudi fante v oratorijih sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija Gonzage in sv. Jožefa, kjer se zbira več kot tisoč zapuščenih dečkov. Končno je tu še veliko župnikov, kanonikov, kaplanov, ravnateljev vzgojnih zavodov, rektorjev cerkva in mnogih katoliških laikov, ki jim njihove dolžnosti ne dovoljujejo, da bi prišli v Rim.

Vsi ti se imajo za najvdanejše sinove vaše svetosti. Z vsem srcem so navezani na katoliško vero, pripravljeni, da dajo svoje imetje in življenje za vero, ki jo vi predstavljate. Menim, da bo vašemu srcu v veliko tolažbo dejstvo, da so verniki vse na novo imenovane škofe sprejeli z velikim veseljem in zadoščenjem. V veri veliko bolj naklonjenih časih ni bilo nikdar toliko uglednih oseb, civilnih in cerkvenih, vseh stanov in položajev, ki bi s tolikim navdušenjem pozdravili svoje nove pastirje, ki so sredi svojih vernikov korakali kot zmagovalci. Nihče ni videl znamenja in slišal besede, ki ne bi bila namenjena poveličevanju tega velikega dneva. To dokazuje, kako zelo so naši kraji katoliški, če le morejo izpolnjevati vse, kar jim srce v verskem pogledu narekuje. Sovražnik duše sedaj postavlja ovire za imenovanje novih škofov na izpraznjene škofijske sedeže. Prosimo Boga, da razsvetli zaslepljene, da dá vaši svetosti moč in zdravje, da boste mogli delo končati.

Zelo mi je žal besed, ki so natisnjene v Stoletnici sv. Petra, ki so jih nekateri razumeli popolnoma drugače, kot sem si jaz zamislil. Upam pa, da so pojasnila, ki sem jih objavil, odpravila vse nejasnosti mojega načina pisanja. V naslednji izdaji bom popravil vse, kar mi bo naročila sveta Kongregacija za indeks.

Če bi mi bilo v tej izredni in edinstveni slovesnosti dovoljeno, da vašo svetost prosim za uslugo, ki mi je silno pri srcu, bi vas prosil z največjo spoštljivostjo, kakor se to dela z vladarjem njegovih podložnikov, da bi vaša svetost potrdila konstitucije Salezijanske družbe sv. Frančiška Saleškega z vsemi popravki, spremembami, dodatki, ki bi jih vaša svetost štela za večjo Božjo slavo in zveličanje duš.

Mi bomo nadaljevali v vseh naših hišah zjutraj in zvečer molitve za vašo svetost, da vam bo Bog dal zdravje in moč, da boste vzdržali v teh viharnih časih, ki vas verjetno čakajo v bližnji prihodnosti, ki jih bo Bog dovolil v potrditev zvestobe sveti Cerkvi. To bo zadnja preizkušnja. Nato pride zmagoslavje. Čas je, da se vsi združimo in kot ena duša prosimo Jezusa v najsvetejšem zakramentu in presveto Devico Brezmadežno, ki sta kakor dvoje sider in nas moreta varovati pred to nevihto.

V imenu vseh tistih, ki sem jih zgoraj navedel, poklekam k nogam vaše svetosti in vas prosim apostolskega blagoslova, medtem ko z najglobljim spoštovanjem in hvaležnostjo čutim čast, da se imenujem vaše svetosti ponižnega, pokornega in vdanega sina.

Turin, 27. junija 1867 *duh. Janez Bosko*

Videli bomo, kaj je to trnje, vihar in zadnja preizkušnja in zatem silna zmagoslavja, ki jih je Božja previdnost pripravila Piju IX. Don Cagliero je tiste dni v don Boskovem imenu obiskal veliko oseb in bil priča spoštovanja, ki so ga imeli do njega ne samo ugledni rimski gospodje, temveč tudi mnogi prelati. Kardinal Patrizi, kardinal Bilio, kardinal Caterini in drugi so mu naročali, naj Božjega služabnika spomni, da bi zanje molil.

72.
POGLAVJE

Don Bosko obžaluje vzroke za pojemanje prejemanja zakramentov – Pripoveduje o dveh milostih Marije Pomočnice – V čem je devetdnevnica, ki jo priporoča – Zagotavlja fantom, da nobeden ne bo žrtev kolere, če le ne bodo grešili – Spodbudno in zahvalno pismo princu Falconieriju – Skrbno čuvajo njegove spise – Spodbuda fantom, da bi se pripravili na praznik sv. Alojzija, in prošnja Gospodu, da bi držal daleč od njihovih staršev vse Božje šibe – Dá pomembno pravilo za govorilnico; povabi gojence, da bi se dobro pripravili na praznik sv. Alojzija – Don Boska hvalijo, ker zastonj sprejema toliko revnih dečkov; ustanova sv. Pavla podpira revne dečke ob vstopu v oratorij – Don Boskovo pismo gojencem v Mirabellu; kmalu jih bo obiskal – Ima razloge, da nekatere opomni – Bil je potolažen ob skrivnostnih obiskih v zavodu – Don Bosko v Mirabellu z novim milanskim nadškofom – Priporočilno pismo za odobritev Družbe mons. Gastaldija – Prebivalci Morneseja obljubljajo desetino pridelka, če bodo rešeni neviht – Smrt mladega Mazzarella – Nadvse ljubeznivo pismo mons. Fratejaccija don Bosku; poroča o odpustnicah, za katere pravi, da mu ne bodo podeljene, in o Pravilih – Razmišlja, kako bi premagal te težave

Gospod Bog je naročil Izaiji: »Kriči, ne odnehaj, dvigni svoj glas kot trobenta in oznanjaj Jakobovi hiši njene grehe.« Težko je dobiti ljudi, ki bi bili pripravljeni z odkritosrčno, ponovno izgovorjeno in s krščansko ljubeznijo prepojeno besedo ugodno ali neugodno opozarjati na bolj ali manj velike napake in strasti. Don Bosko ni nikdar molčal, če je mogel odstraniti ali preprečiti žalitev Boga z nehvaležnostjo.

Večkrat smo že poročali, kako goreče je opozarjal tiste, ki so prelamljali pravila, in ostane nam še veliko tovrstnih opominov. Nagovor zadnjega dne v

mesecu juniju je imel ta namen. Za tem nagovorom bomo v smislu naših spominov v povzetku podali še naslednje iz meseca julija, kakor jih hranimo v naših zapiskih. Naj tukaj povemo, da je bilo presveto Marijino ime vedno na njegovih ustih in da je vsako njeno milost, za katero je zvedel, vedno slovesno razglasil. V arhivih ohranjamo več kot tisoč takih zapiskov.

Takole je govoril:

30. junij

Don Bosko je obžaloval majhno število obhajil. Prav tako je povedal, da je zaradi neprimernega vedenja moralo hišo zapustiti nekaj klerikov. Nato je nadaljeval: Vzrok, zakaj je tako pojenjala gorečnost v primerjavi s prvimi časi oratorija, je v tem, da sem jaz dajal nagrado vsem, ki so opravljali nedelje v čast sv. Alojziju. Ne da bi jim kaj povedal, sem jih opazoval in je potem zadostovala ena moja beseda, da so bili zadovoljni. Ko je bilo vseh skupaj 48 dijakov, rokodelcev in klerikov, samo dva izmed njih ob nedeljah nista opravila svojih pobožnosti, in to zaradi bolezni. Vendar so zamujeno nadomestili med tednom. In sedaj? Kaka sramota! To vam pravim v svojo globoko sramoto. Sedaj, ko nas je toliko, jih prejema obhajilo komaj sto ali dvesto ob nedeljah in kakih petdeset in še manj med tednom, pa še to vedno isti. Kaj pomeni ta tako velik upad gorečnosti? Ah, povedal vam bom. Ker se ne uboga samo zato, da bi ugajali Bogu, ker ne mislimo, da se tisti, ki se pokorava predstojniku, pokorava Bogu, in da se tisti, ki se ne pokorava predstojniku, ne pokorava Bogu. Nekateri ubogajo, vendar samo zaradi strahu pred kaznimi; če je to dijak, da bi dobil slabo oceno iz vedenja, in če je rokodelec, da bi izgubil nagrado. Uboga se iz človeških in ne iz nadnaravnih razlogov.

Poleg tega se veliko fantov vzdržuje prejemanja svetih zakramentov zaradi drugih. Bojijo se, da bi jih videli. Potem pravijo:

»Šel bi k spovedi in obhajilu, toda moji tovariši me gledajo.«

»Naj te gledajo.«

»Toda oni se mi smejejo in se norčujejo iz mene.«

»Pusti jih, naj se smejejo in norčujejo. Ti se norčuj iz njih in se jim smej, ker ne prejemajo zakramentov.«

Toda kako naj preprečimo vse te človeške slabosti? Treba je izkoreniniti raka, ki kakor kuga uničuje vse, kar je dobrega v hiši, to je kritika in negodovanje nad odločitvami predstojnikov. Če bi potem ta duh kritiziranja vladal med mojstri in asistenti, bi bilo to nekaj hudega, ker bi dajali slab zgled svojim podrejenim. Izkoreninimo tega duha kritike in bomo videli, kako se bo oratorij spet vrnil v svet prvih časov.

2. julij

Don Bosko je povedal don Rui: »K meni je prišla neka gospa in povedala, da je njena hčerka že več mesecev bolna in da so ji priporočili, naj bi opravila devetdnevnico k Mariji Pomočnici. Sedaj, ko še ni končala devetdnevnice, se počuti veliko bolje.«

Don Bosko je prav tako povedal, da je nekdo, ki ga je že dve leti silno bolela glava, opravil devetdnevnico in se sedaj počuti odlično, ker je glavobol popolnoma minil.

Devetdnevnica, ki jo don Bosko priporoča, da se opravlja v čast Mariji Pomočnici, sestoji iz treh očenašev, zdravamarij in slavaočetu v čast Jezusu v najsvetejšem zakramentu in treh pozdravljena Kraljica materi Božji Mariji; vse to v cerkvi, z živo vero in z vzklikom Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas.

3. julij

Zvečer je don Bosko po večerji v obednici fantom pripovedoval naslednjo milost matere Božje Marije. Navzoči so bili don Rua, don Francesia, don Askanij Savio in mladi Berto. Don Bosko je dejal:

Glej, don Savio, cerkev je bila vsa zgrajena s pomočjo milosti, ki jih je storila Marija Pomočnica. Tako je danes zjutraj prišla neka gospa z deklico in želela govoriti z don Boskom. Ko je prišla v mojo sobo, mi je dejala: »Mojega moža je že več mesecev mučil močan išias. Slišal je, da tisti, ki se priporočajo Mariji Pomočnici z devetdnevnico in obljubo kakega daru, dobijo zaželeno uslugo. Tako sem storila jaz: začela sem devetdnevnico in obljubila dar, če bom uslišana. Sedaj prihajam, da izpolnim svojo obljubo. Tu imate to vsoto denarja, ker je moj mož popolnoma ozdravel. Odlično se počuti.« Darovala je 100 lir.

Po večernih molitvah je don Bosko govoril skupnosti:

Kolera razsaja že v več italijanskih pokrajinah: na Canavesanskem, v Lombardiji in na Neapeljskem. Hvala Bogu, tukaj v Turinu se še ni pojavila. Kar se tiče našega oratorija, vam lahko zagotovim, da se tu ne bo pojavila, če ne boste grešili, kakor sem vam to že večkrat zagotovil. Sicer vas bom še vnaprej vse priporočal materi Božji Mariji, da nam bo priskočila na pomoč in držala kolero daleč od nas. Tudi vi molite kak očenaš, kako zdravamarijo in slavaočetu pred Najsvetejšim in kako pozdravljena Kraljica na čast materi Božji Mariji. Če se bomo vsi zedinili in sklenili, da ne bomo več grešili, vam lahko zagotovim, da ne bo kolera nikogar napadla. Prosimo tudi, da bi Gospod ta bič kuge držal daleč od nas in naših staršev, prijateljev in dobrotnikov.

Dne 4. julija 1867 je don Bosko pisal princu D. Horaciju Falconieriju di Carpegna v Rim:

Ekscelenca!

Ne vem, ali ste prejeli moje pismo, ki sem vam ga poslal po zasebni pošti. Nosilec mi ni nič poročal in ne vem, ali vam je pismo izročil. Bojim se, da ga niste prejeli.

Zato ponavljam v tem pismu, kar sem že povedal, da se vam zahvaljujem za usluge, ki sem jih bil deležen v Rimu. Prav tako se vam zahvaljujem za mašni kelih, ki ste mi ga darovali, in zlasti še za dar za nadaljevanje zidave cerkve v čast Mariji Pomočnici.

Zaradi vseh teh dobrot sem vedno molil in molim še sedaj s svojimi fanti, da bi Bog blagoslovil vašo hišo in vas obdaril z vsemi nebeškimi darovi, da bi, potem ko bi prejeli veliko tolažbe od svojih otrok in vnukov tukaj na zemlji, bili z njimi vred srečni vso večnost v nebesih.

Nekdo mi je pisal iz Rima, da bo vaša uglednost šla na razstavo v Pariz in da boste zato potovali skozi Turin. Če se bo to zgodilo, bi vas spoštljivo prosil, da bi nas počastili s svojo navzočnostjo v naši hiši, ker bi nam to bilo v veliko zadoščenje.

Medtem ko prosim Boga, da bi vam in vsej vaši družini podelil dragoceni dar svetega vztrajanja v dobrem, priporočam svojo ubogo dušo in duše vseh mojih dečkov dobroti vaših molitev in se čutim počaščen, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 4. julija 1867 *duh. Janez Bosko*

Princ D. Horacij je ljubosumno ohranil to pismo skupaj z drugimi, ki jih je prejel od don Boska. Njegov sin princ D. Gvido, senator kraljestva, jih je leta 1909 našel v arhivu svoje družine. Bili so povezani v šop z napisom: 1867. Pisma visoko spoštovanega duhovnika don Janeza Boska, gorečega predstavnika krščanske ljubezni, zlasti še v skrbi za otroke.

Princ D. Guido je ob branju teh pisem dodal naslednjo opombo: »Zlasti pomembna je misel, ki se zdi zelo običajna, se pravi, da bi mogel biti obdan nekega dne od svojih sinov v nebesih.« To je bil izraz spodbude, ko je njegovega sina Gvida papeška policija izgnala iz Rima.

Ves pomen te želje je razviden iz dejstva, da je sam princ senator v svojih spominih dodal ta pripis.

Princ Horacij Falconieri je imel dva sinova s prvo ženo, ki je umrla leta 1843. Drugorojenca grofa Filipa, ki se je rodil en mesec pred materino smrtjo, je oče poslal študirat v neki kolegij v Belgijo. Ta je pobegnil iz Bruslja, vstopil v italijansko vojsko in se udeležil pohoda 1866. Leta 1867 je bil v vojaški šoli v Pinerolu, medtem ko je bil prvorojenec princ Gvido žrtev zelo neprijetnega dogodka v Rimu. Zadnje dni karnevala so priredili v Spillmannu na Via Condotti velikansko slavnostno večerjo. Pobudnika sta bila Doria in Odescalchi, cilj pa prijeten večer. Na večerjo je bil povabljen samo princ Gvido. Grof Lovatelli je spregovoril napitnico kralju Viktorju Emanuelu, italijanski vojski, veliki italijanski domovini, Rimu, ki bi se pa moral prilagoditi, vendar tako, da ni imenoval papeža. »Jaz sem pil z drugimi,« piše princ, »ne da bi odprl usta. Policija je zvedela za to večerjo. Bil sem zaslišan. Odkritosrčno sem vse povedal v največjem spoštovanju do poglavarja vere in z resnično željo, da bi iz naše dežele izginila tako Francoz kot Nemec. Toda, ko mi je komisar dejal, da če nisem jaz izgovoril napitnice, naj povem, kdo jo je, sem se odločno zoperstavil, ker nisem hotel biti ovaduh. Spoznali so me za krivega in zahtevali, da naj prosim odpuščanje za nekaj, česar nisem storil.

Moja mačeha, s katero se je oče drugič poročil in je vzgajala mene in mojega brata, častnika italijanske vojske, me je, razdražena zaradi krivičnega postopanja biriča papeške vlade, spodbujala, da naj se ne vdam strašnim pritiskom in ne prekličem, česar nisem nikdar izgovoril in storil. S tem bi se uklonil volji policije in se priznal za glavnega krivca, kar pa nisem bil. Tudi kardinal Frančišek Pentini

in monsinjor škof iz Savone sta mi svetovala, da naj se ne priznam za krivega. Ker tega nisem storil, sem moral v 24 urah zapustiti Rim in iti v izgnanstvo.«

4. JULIJ 1867

Po večernih molitvah je don Bosko priporočil svojim sinovom, da bi dobro opravili praznik sv. Alojzija, da bi mu priporočili starše, prijatelje in dobrotnike in prosili Gospoda, da bi držal daleč od nas kolero, tako na duši kakor na telesu. Bog namreč pošilja vse nevšečnosti zaradi človeške hudobije.

5. JULIJ 1867

Po večernih molitvah je don Bosko takole govoril: V nedeljo bomo obhajali lep praznik, praznik sv. Alojzija. Storimo, kar moremo, da ga bomo lepo obhajali, in to iz več razlogov, zlasti še, da bi bil priprošnjik pri Bogu, da ne bi prišla kolera v našo deželo.

Rad bi vas opozoril na neko stvar, na katero sem opozoril že nekatere fante in starše: Ko vas prihajajo obiskovat ženske, pa naj bodo to tudi vaše sestrične, se pravi osebe drugega spola, glejte, da se boste z njimi zadrževali čim manj časa. Ne bodite do njih nevljudni, toda na lep način jim povejte, da vam je don Bosko nekaj naročil, in odidite. Pogovarjati se z njimi je izguba časa. Tu je kraj za fante in dečke in ne za ženske in dekleta. Kočno smo vsi iz mesa in kosti. Kar položite slamo v bližino ognja, pa boste videli. Hudič je zvit, on odmakne ime sestrične, sestre, stori, da pozabimo na to, da je naša sorodnica, in ostane samo oseba drugega spola. Hudič je dober filozof, ki zna delati abstrakcije.

Ne pozabite, da so obiski dovoljeni samo od ene do dveh po kosilu. V drugih zavodih, tudi državnih, smejo starši obiskovati svoje sinove samo ob četrtkih in ob določenem času.

Toda vrnimo se k prazniku sv. Alojzija. Pripravite mi za ta veliki praznik posebno veselje. Postavite se vsi v sveto Božjo milost, tako da bom mogel povedati Gospodu pri sveti maši: »Oh, Gospod, moji fantje so vsi v tvoji milosti! Ohrani mi jih vse v tem stanju.« Storite to, dragi fantje, najprej za korist svoje duše in potem tudi zato, da boste meni v tolažbo. Zapomnite si: jaz delam od jutra do večera za dobro vaših duš.

Dne 6. julija 1867, na predpraznik sv. Alojzija v oratoriju, je predsednik Ustanove sv. Pavla pisal don Bosku pismo. To pismo je po eni strani potrditev pohvale Božjega služabnika, po drugi strani pa tudi izraz skrbi nove uprave. Ta ustanova je pred tem pismom ali po njem (kakor dela še danes) revnim staršem, ki so se zatekli k njej za sprejem svojih otrok v oratorij ali kako drugo dobrodelno ustanovo, imela navado blagohotno podariti enkraten prispevek sto lir za izdatke vstopa.

RAVNATELJSTVO USTAVE SV. PAVLA *Turin, 6. julija 1867*

Velespoštovani in veleugledni gospod!

Gospa Lucija Monge, vdova po umrlem doktorju Alojziju Germoniu iz Prazza (Cuneo), je poslala na to ravnateljstvo priložene dokumente z željo, da bi prejela podporo, ki je namenjena za izdatke ob vstopu njenih dveh sinov Jožefa in Rajmonda Germonia v zavod, ki ga vodi vaša velečastita uglednost.

Podpisanemu je znana stiska, v kateri je žena umrlega, prav tako mu je hudo, da naša ustanova ne more priskočiti na pomoč, kar ji manjka tozadevna gotovina. Ker vemo, da vi v vaši splošno znani dobrodelnosti sprejemate v zavod popolnoma zastonj dečke, ki živijo v okoliščinah kakor imenovana gospa vdova, vas prosimo, da sprejmete sinova te matere, ki se je zaradi prezgodnje smrti svojega moža znašla v najbolj črni revščini.

S čustvi najgloblje hvaležnosti vas prosim, da prejmete moje izraze spoštovanja.

Najvdanejši služabnik predsednik ravnateljstva

Di S. MARTINO

Dne 9. julija, v torek, se je don Bosko odpravil v Mirabello, kjer so ga že dalj časa čakali in kjer naj bi naredil veliko dobrega, kakor je mogoče razbrati iz naslednjega pisma.

Mojim dragim sinovom v Mirabellu!

Zamudil sem z obiskom, ki sem vam ga obljubil, o dragi sinovi. Toda najtežje mi je ob dejstvu, da nisem mogel z vami obhajati praznika sv. Alojzija. Zato sedaj razmišljam, kako bi popravil zamujeno z daljšim obiskom pri vas. V torek, če je taka Božja volja, bom proti večeru pri vas v Mirabellu. Toda zakaj bi vam vnaprej napovedoval svoj obisk? Ali ni zadosti, da pridem kot po navadi? Ne, dragi moji, to ni zadosti. Moram vam javno govoriti o stvareh, ki vam bodo gotovo ugajale, in vam zasebno povedati stvari, ki vam mogoče ne bodo všeč, ki pa jih morate vedeti. Govoril vam bom na uho, da bomo tako zlomili rogove hudiču, ki bi rad postal učitelj in gospodar nekaterih izmed vas.

Tu naj omenim nekaj, kar sem na pravkar opravljenem obisku storil nekaterim, ki so potrebni posebnega opozorila. Prosim zato vašega gospoda ravnatelja, da jim v mojem imenu pove, da bi rad z njimi govoril o njihovi duši, njihovem srcu, njihovi vesti. Toda ta moja potreba je samo v korist njihovim dušam.

Sicer pa moram reči, da sem na mnogih obiskih, ki sem jih pri vas opravil, videl stvari, ki so mi v veliko tolažbo. To velja zlasti za zgledno prejemanje svetega obhajila in zvesto izpolnjevanje dolžnosti. Prav tako sem opazil pri nekaterih nekaj nemarnosti, vendar se za to ne vznemirjam preveč.

Vsega tega si ne ženite preveč k srcu. Med vas prihajam kot oče, brat in prijatelj. Dajte za trenutek svoje srce in bomo vsi zadovoljni. Zadovoljni boste vi zaradi miru in milosti, s katerima vas bo obogatil Gospod, zadovoljen bom jaz, da vas bom videl vse v prijateljstvu z Bogom.

Toda to so stvari, ki se tičejo samo duše. Kaj pa telo? Seveda ne bomo, potem ko bomo storili vse potrebno za dušo, pustili telesa lačnega. Že sedaj naročam gospodu prefektu, naj vse tako uredi, da bomo doživeli lep dan, in če bo vreme naklonjeno, bomo skupaj naredili tudi majhen izlet.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami in presveta Devica Marija naj vas vse obogati z resničnim bogastvom, ki je sveti božji strah. Amen.

Molite zame, ki sem vedno vaš vdani v Jezusu Kristusu duh. *Janez Bosko*

P. S.: Posebno pozdravljam duhovnike, učitelje, asistente in družino Provera, zlasti še dobrega očeta.

V četrtek je mons. Calabiana, imenovani nadškof v Milanu, ki še ni zapustil svojega sedeža v Casaleju, šel v Mirabello, kjer je želel preživeti en dan v don Boskovi družbi. Ko se je pod stebriščem srečal z njim in so bili navzoči predstojniki zavoda, med drugimi tudi don Frančišek Cerruti, mu je rekel v šali: »Oh, torej ste vi don Bosko, ki me pošiljate v Milan! Pa sem se vendar tako dobro počutil v Casaleju.« Zares so ga duhovniki in ljudstvo imeli nadvse radi. Po kosilu je don Bosko gojence zabaval z raznimi igrami in prijetnimi pripovedmi ter šaljivo razlagal črte na dlaneh, ki so mu jih dajali v branje. Vsakemu je po zelo zapletenih računih napovedal, koliko časa bo živel. Tedaj je monsinjor, ki je do takrat s predstojniki in učitelji sestavljal krog, sredi dečkov stopil naprej in podal don Bosku odprto stran. Božji služabnik je prijel nadškofovo roko, jo poljubil in se z njim umaknil v sobo.

V Turin je medtem prišlo še drugo priporočilno pismo za odobritev Salezijanske družbe.

Priporočilo Lovrenca Gastaldija, škofa v Saluzzu, za odobritev Ustanove duhovnika Janeza Boska

Podpisani izpričujem, da od vsega začetka dobro poznam Družbo duhovnikov in klerikov, ki jo je ustanovil gospod duhovnik Janez Bosko v Turinu, v okraju, ki mu pravijo Valdocco, pod varstvom sv. Frančiška Saleškega. Vedno sem občudoval njegovo pobožnost, ponižnost, gorečnost in zlasti še pokorščino do njegovega predstojnika. Od vseh, tako duhovnikov kakor laikov, sem slišal vse najboljše o tej Družbi. Vsi so namreč trdili, da je Družba izredno koristna tako Cerkvi kakor civilni družbi, saj stotine, celo tisoče mladih vzgaja nenehno v krščanski pobožnosti, znanosti, leposlovju in raznih obrteh.

Toda ne samo člani, ki živijo in delajo pod novim pravilom v Turinu, temveč tudi tisti, ki delujejo v Lanzu in Mirabellu, v pravkar ustanovljenih zavodih, so deležni vse pohvale, zlasti staršev, ki so tem ustanovam izročili v vzgojo svoje sinove; ti pod vodstvom izvrstnih učiteljev, ki se odlikujejo po gorečnosti in dobrem zgledu, dosegajo izredne uspehe krščanske kreposti.

Prav tako izpričujem, da sem slišal izjavo turinskega nadškofa Alojzija Fransonija, ki je v Lyonu prenašal težo izgnanstva, da vidi v tej Družbi posebno pomoč Božje previdnosti, po zaslugi katere so se pripravljali duhovniki, medtem ko so škofijska središča zaprta.

Ko se je torej Družba pokazala kot učinkovito delujoča ustanova in je tudi že civilni družbi prinesla veliko koristi in obljublja, da bo prinesla še večje, je treba imeti pravila, po katerih se ravna, za odlična, kajti iz sadov se sklepa na vzrok.

Vse to iz vsega srca rad izpričujem, kajti iz vsega tega, kar sem v toliko letih videl in slišal v tej in o tej Družbi, priporočam in trdim, da je Bog prav po njej hotel priskočiti na pomoč svoji Božji Cerkvi.

+ LAURENTIUS, škof v Saluzzu

V Turinu, 11. julija, Gospodovega leta 1867

Istega dne so iz Morneseja don Bosku poslali pismo. Ker je veliko tamkajšnjih prebivalcev obljubilo Mariji Pomočnici desetino pridelka, če bi jih obvarovala pred neurjem, je don Pestarino sporočal, da jih je veliko privolilo v ta predlog. Z nekaj novicami je omenjal tudi zdravje učiteljice Maccagno, predstojnice Združenja Brezmadežne, iz katere bi potem morala pognati družba Hčera Marije Pomočnice.

Velečastiti in predragi gospod ravnatelj! Mornese, 11. julija 1867

Hitim, da vam sporočim željo osmerih, ki so se mi predstavili z zagotovilom, da bodo plačali desetino, če jih boste pridružili še drugim iz njihovega kraja s prošnjo Mariji Pomočnici, da bi jih obvarovala vsake nesreče na duši in na njihovih poljih. Tako ti kakor oni prejšnji so pripravljeni darovati desetino kokonov sviloprejke. Nekateri že to leto, ker imajo v dobrem že drugi pridelek kokonov.

Gospod D. Lovrenc Pestarino – Jožef, sin umrlega Antona Pestarina – gospa Nina Ghio – Lovrenc Mazzarello, sin umrlega Jožefa Lencina – Štefan Mazzarello, sin umrlega Frančiška Baronija – Alojzij Maglio – Jožef Mazarello Volponasa – bratje Mazzarello z očetom Biondinom.

Istočasno vam sporočam žalostno novico o smrti mladega organista Mazzarella, ki je umrl kot pravi angel, vdan v Božjo voljo, poljubljajoč sveti križ, ki ga je držal v roki. Umrl je tako nenadoma, da ni mogel niti odmakniti križa od svojih ustnic.

Predstojnica Družbe Brezmadežne se bolje počuti. Z njeno roko je že veliko bolje, kar je treba pripisati Mariji Pomočnici. Prosila me je, da naj vam izročim njene pozdrave, in vas prosi, da bi prosili Marijo Brezmadežno zanjo. Tudi jaz izrabljam priložnost, da vas iz srca pozdravim in se priporočim vašim molitvam, kakor tudi jaz v ponižnosti ne neham prositi za vas.

Vaše velečastite uglednosti najvdanejši sin v Jezusu Kristusu

Dominik Pestarino

Don Bosko se je vrnil v Turin 13. julija. Tam sta ga polna navdušenja zaradi vsega, kar sta doživela v Rimu, pričakovala don Cagliero in don Savio. Izročila sta mu dolgo in nadvse ljubeznivo pismo mons. Fratejaccija, ki ga je pisal, kakor se zdi, v več nadaljevanjih.

Velespoštovani in predragi gospod!

Še zdaleč nisem mislil in pričakoval, da se bom mogel sam veseliti in se z vami, ki vas nadvse cenim in spoštujem, radovati zaradi stvari, ki smo jih že in jih bomo še dosegli za vašo drago Družbo sv. Frančiška Saleškega. Naj Bog da, da bi to veliko dejanje, ki je v celoti vaše, imelo vse značilnosti izključno Božjih del, ki so deležna nasprotovanja, brezbrižnosti in nezanimanja mnogih, ki 'tamquam oryx illaqueatus dormiunt somnum suum' (kakor polh v zanki spijo svoj spanec), in končno zavistne ljubosumnosti, ki z mrkim očesom gleda na vse tisto, kar ji ne pripada. Kakor Savel, ki se je žalostil zaradi zmagoslavja pastirčka Davida nad Goljatom. Toda preidimo od tega uvoda k dejstvom.

Z veseljem in hvaležnostjo sem prejel vaše ljubeznivo pismo in dva zavoja tiskovin, ki mi jih je izročil njegova eminenca kardinal vikar dan po prihodu odličnega monsinjorja škofa iz Mondovija. Nisem izgubil niti trenutka, da ne bi govoril s tako spoštovanja vrednim prelatom in ga prosil, da bi v času svojega bivanja v Rimu govoril o zadevi s svetim očetom in kardinalom prefektom Kongregacije za škofe in redovnike in z vsemi, ki bi po njegovem mogli koristiti novi ustanovi, ki jo je, rekli bi, ustanovil sam Bog v tem bednem času 'ad Ecclesiastici Ordinis decorem promovendum' (za pospeševanje lepote cerkvenega reda), kakor je rekla Cerkev ob ustanovitvi Družbe sv. Vincencija Pavelskega. Dobri prelat je z veseljem sprejel moje izjave, odgovoril ljubeznivo pritrdilno in obljubil svojo podporo. Ponovno sem govoril s škofom iz Savone, da bi vplival na nadškofa Riccardija. Tudi on mi je odločno obljubil svojo pomoč. S kardinalom vikarjem, z njegovo eminenco Consolinijem in z raznimi prelati, s katerimi imam zvezo, ter z mnogimi vplivnimi duhovniki sem govoril na primeren način, tako da niso razpoznali mojih namenov. Tako bo ustvarjeno mnenje, preden bodo dobili v roke Pravila, ki naj bi jih pregledal Sveti sedež. Zelo sem si želel, da bi prišel kardinal De Angelis, in pismo, za katerega sem prosil. Njegova eminenca je prišel v Rim, toda jaz sem mu lahko šele pozno izročil pismo, priloženo vašemu ljubeznivemu dopisu z dne 25. preteklega junija, ki sta mi ga izročila vaša dva ljubezniva učenca don Angel Savio in don Janez Cagliero v četrtek po stoletnici sv. Petra. Takoj sem se odpravil h kardinalu De Angelisu, mu dal izročiti pismo, toda zaradi toliko skrbi, sredi katerih so morali njihove eminence kardinali prebiti teh trideset zadnjih dni med konzistoriji, procesijami, obiski, ki so jih opravili ali sprejeli itn. itn., sem dobil od njegove eminence odgovor, da zelo želi govoriti z mano, vendar ne prej kot v naslednjih petih dneh, ker mu zmanjkuje čas. Tako sem danes šel k njegovi eminenci De Angelisu in se z njim pogovarjal več kot eno uro. Povedal sem mu vse, kar je treba reči o stvari, da bi jasno razbral položaj, značilnosti oseb in okolja, v katerem smo itn. itn., in poslušal vse, kar mi je on v svoji naklonjenosti hotel povedati. Ne bom govoril o visokem spoštovanju, ki ga ima kardinal do don Boska, ne o naklonjenosti, ki jo čuti do vas, o visoki predstavi, ki jo ima o vaši ustanovi, ki bi bila, če bi bilo odvisno od njega, že 'in omnibus et per omnia' (v vsem in celoti) odobrena, potrjena in obdarjena z vsemi milostmi in prednostmi. Zato je brez mojega zavzemanja zastavil vse sile pri papežu, kardinalu Quagli in njegovih kolegih, tako da je v vsem in z vsemi, s katerimi je govoril, s svojo roko napisal – Bosko, ker ob vsaki priložnosti in povsod govori o vas. Vendar mi je tudi zaupal, da kar se tiče odpustnic za kandidate, ki naj v Družbi sv. Frančiška Saleškega prejmejo redove, ni koristno govoriti. Sveti oče temu nasprotuje, kardinal Quaglia in mons. Svegliatti prav tako in po vsem predvidevanju celo z gotovostjo lahko pričakujemo, da bo odgovor odklonilen. Ne morete si misliti, kako zelo me je prizadela ta novica. Tega vam z besedami ne morem povedati. Prav tako je bilo hudo tudi kardinalu De Angelisu, ki mi je to povedal. Obenem pa si lahko mislite, kako zelo vas ceni in upošteva.

Vendar trenutki, ki jih preživljamo, ne bi mogli biti ugodnejši za predvidevanje dobrih izidov. Na splošno govorjeno so redovniške ustanove z malo izjemami v stanju globoke razbolelosti. Nekdanji fratri kakor povodenj preplavljajo domovino in puščajo za seboj sledove, ki žalostijo Cerkev. Medtem ko so oči vseh uprte v te pomanjkljivosti in skupne težnje episkopata skušajo prej uničiti ali reformirati obstoječe redove, je pač popolnoma

naravno, da so tisti, ki želijo najboljše in so sami dobri, manj naklonjeni novi redovni družbi, ki nastaja ali vsaj nima za seboj dolgega življenja, da bi mogla podpreti svoje ime z dolgoletno izkušnjo.

In jaz naj vam glede tega kot nadvse tajno novico in pravilo povem, da bo med točkami prihodnjega ekumenskega zbora, ki ga sv. oče namerava sklicati, v središču pozornosti zlasti vprašanje redovnih družb. Latinski škofje, ki so prišli v Rim, so pred svojim odhodom dobili vprašalnik z nakazanimi problemi, med katerimi lahko beremo: Ali je primerno odobriti nove redovne družbe ali raje združiti tiste, ki imajo isti namen? To je novica, ki mi je ni zaupal kardinal De Angelis, temveč sem jo dobil od neke druge verodostojne osebe. Če vzamemo v pretres vse te težave, je skoraj nemogoče, da bi dosegli ta privilegij, da bi mogli v novi Družbi sv. Frančiška Saleškega duhovništvu namenjeni člani dobiti odpustnice brez dovoljenja škofov. Ko sem potem drugo za drugo razmislil vsa ta vprašanja, sem postavil kardinalu De Angelisu nekaj vprašanj. Ta so:

1. Ali je primerno imeti izključno pravico popolne Družbe glede napredovanja ordinandov brez škofovih odpustnic ali pa je bolje to vprašanje umakniti iz razprave?

2. Ali je koristno, da sedaj quomodocumque (na kakršenkoli način) skušamo dobiti potrdilo nove Družbe sv. Frančiška Saleškega, četudi brez privilegija za ordiniranje lastnih članov, ali umakniti prošnjo za odobritev in 'ex integro' (v celoti) prepustiti ekumenskemu zboru?

Njegova eminenca je glede prve točke menil, in tega mnenja sem tudi jaz, da je bolje odstopiti od prošnje za privilegij za posvečevanje duhovniških kandidatov kot gojiti upanje na pozitivno rešitev, ker bo ta gotovo zavrnjena. Če bi celotna Kongregacija za škofe in redovnike zavrnila to prošnjo, kdaj in kako bi mogli potem to popraviti? Vi dobro veste, 'facilis descensus, sed revocare gradus … hic labor' (sestop je lahek, toda preklicati korak … tu je težava).

Kar se tiče druge točke, njegova eminenca niti ne svetuje niti ne odsvetuje. Bilo bi prenagljeno sklicevati se na bodoči koncil, kakor da bi zavračali sodbo Svete kongregacije, ki je to že vzela v pretres, hkrati pa bi bilo spet popolnoma naravno in brez žalitve kogarkoli, da bi potrdilo nove družbe predložili bodočemu koncilu, ker bi papež ex inopinato (nepričakovano) ob stoletnici sv. Petra lahko odločil po svoje. Vprašanje je samo, kako najti najbolj primeren način, da bi vprašanje predložili svetemu očetu, ko bi se veselili bodočega koncila, ki bi dodal toliko blišča njegovemu papeževanju. Obenem bi izrazili željo po taki časti, kot so jo že imele nekatere redovne družbe, da bi koncil potrdil njihov obstoj, kot se je to zgodilo z Družbo Jezusovo pod Pavlom III. na Tridentinskem cerkvenem zboru.

Na koncu mojega dolgega pogovora z njegovo eminenco De Angelisom sva se dogovorila, da vam bom o vsem natančno poročal, da vam on izreka prijateljske pozdrave in vas na začetku avgusta zagotovo pričakuje v Fermu.

Menil sem, da je najbolje, da pri Sveti kongregaciji ne storimo nobenega koraka. Nisem še razdelil primerov Pravil in jih tudi ne nameravam razdeliti brez vašega navodila. To ni zadeva, ki jo je mogoče na hitro odpraviti. Potrebni sta izredna previdnost in preudarnost, da ne bi storili kakega napačnega koraka.

Po vsem tem vas prosim, da mi v svoji dobroti nakažete, kaj želite, da storim. Ali naj umaknem prošnjo za ordinande ali naj sploh celo zadevo opustim ali naj si naprej priza-

devam za odobritev družbe brez odpustnic škofov. Karkoli mi boste nakazali, bom takoj naredil pri Sveti kongregaciji. Bodite prepričani, da bom storil vse, kar je v moji moči, in to čim prej. Čeprav sem močno razočaran, da je tako dobro zastavljeno delo kardinala De Angelisa, ki je vaš zelo velik prijatelj, tako neuspešno, bom potolažen zaradi uspeha drugih prizadevanj, ki jih bom z vsem naporom skušal uresničiti in tako kronati delo, kakor si želi vaša uglednost. Deus et dies (Bog in dan) v vseh stvareh. Vsekakor pa ni mogoče, da bi tako lepa in vzvišena ustanova vaše zamisli ne naletela na težave, kajti prav zaradi težav je 'difficilia quae pulchria' (težka in toliko lepša).

Zelo sem hvaležen vaši uglednosti, da ste mi dali spoznati dva odlična mlada duhovnika, don Savia in don Cagliera, katerima sem z veseljem poklonil svojo sliko in dodal še en primerek za vašo uglednost. Zelo sem obžaloval, da nisem imel priložnosti, da bi tema dvema dragima zglednima duhovnikoma izkazal kako uslugo, kakor je bila moja želja. Toda onadva sta brez dvoma videla moje razpoloženje, ki se bo ob kaki drugi priložnosti bolje pokazalo. Srečni vi, don Bosko, da se lahko ponašate s tako lepimi cvetlicami, ki so zrasle na vašem vrtu, ki ga vi gojite. Bog naj blagoslovi vrtnarja in vrt, da bodo v vseh časih rasle cvetlice in rodile sadove za Cerkev in za krščansko ljudstvo.

Skupaj z vami se zahvaljujem Bogu za dobrote in milosti, ki jih vsak dan izkazuje tej vaši hiši v prelepi cerkvi, katere skico mi je predstavil vitez Oreglia v vašem imenu in za kar se vam iz srca zahvaljujem. To skico bom dal v lep okvir in bo krasila mojo pisalno mizo, da bom lahko z vsakim, ki bo prišel na obisk, govoril o vaši cerkvi.

Če želite kmalu imeti 100 skudov, ki sem vam jih obljubil, se znova obrnite na gospo, o kateri vam je po mojem naročilu pisal gospod vitez Oreglia. Ta gospa pričakuje milost, ki naj bi ji jo izprosili vaši dobri dečki.

Prilagam pet srečk, ki so zadele dobitke na vaši loteriji. Izročili so mi jih gospodje, katerim sem razdelil srečke, ko ste prišli v Rim, in sedaj pričakujejo od mene dobitek. Prosim vas, da mi ob pošiljki dobitkov navedete tudi, katera srečka je zadela kak dobitek, da ne bo kakih zamenjav. Ena izmed srečk pripada kanoniku tajniku na vikariatu, preostale štiri pa pripadajo drugim gospodom in gospem.

Jaz se hvala Bogu dobro počutim in se zahvaljujem vam in vaši skupnosti za molitve, ki jih opravljate zame. Upam, da bo Bog izpolnil moje želje, ki so deloma namenjene tudi koristi vaših fantov. Dobri prior don Lorenzo, moj tovariš pri mizi, in Agnesina, ki toliko zaupa v vaše molitve, vas pozdravljata. Moral bi vam za konec povedati še toliko stvari v imenu njegove eminence kardinala vikarja in kardinala Consolinija, ki vas prosi, da bi še naprej molili za njegovega brata markiza Alojzija Consolinija. Ponovno vam kličem v spomin željo kardinala De Angelisa, ki vas prve dni avgusta pričakuje v Fermu. Razložil vam bo stvari, ki sem vam jih jaz samo nakazal.

Nepotrpežljivo pričakujem kako vašo vrstico v odgovor, da se bom znal ravnati do Svete kongregacije in da ne bom storil kakega napačnega koraka. Pišite mi čim prej. Želim vam dobro počutje. Sprejmite moje najlepše želje za vaše duhovno počutje in veliko najlepših uspehov pri vašem delu. Imejte me za enega izmed sinov hiše sv. Frančiška Saleškega. Poslavljam se od vas v globoki hvaležnosti in se imam za vaše velečastite uglednosti najponižnejšega, najvdanejšega in najzvestejšega služabnika.

Janez Krstnik Fratejacci

73.
POGLAVJE

Smrt don Henrika Bonettija: sožalje škofa iz Mondovija – Mons. Manacorda pošlje don Bosku zadnjo odločitev mons. Modene o Stoletnici – Zadovoljstvo mons. Gastaldija; konec zadeve – Turinski prefekt in kardinal Guidi prosita za sprejem dečkov – Don Boska prosijo, da bi molil za cesarja Maksimilijana, ustreljenega v Mehiki, in za cesarico, ki je duševno zbolela – Odgovor Pija IX. na pismo – Neomajna vdanost Božjega služabnika Svetemu sedežu – Posebni don Boskovi opravki ob koncu šolskega leta – Don Boskovo pismo neki ugledni dobrotnici: poslal bo obljubljenega duhovnika; neka duševno bolna ženska ozdraví s svetinjico Marije Pomočnice; vera in vztrajnost v molitvi za prejem milosti – Pismo gojencem v zavodu v Lanzu: spomini na počitnice – Kolera v Rimu – Bolezen grofice Calderari v Turinu

Dne 14. julija 1867 je prišel v oratorij telegram, ki je sporočal, da je duhovnik don Henrik Bonetti težko zbolel za kolero. Bolnik se je na ta način priporočil v molitev sobratom in gojencem. Novica je bila povod za veliko žalost v skupnosti. Osem dni prej je odpotoval v Chiuduno v provinci Bergamo, svoj rojstni kraj, da bi obiskal svojo staro mater, ki je umirala za isto boleznijo. Ko je prišel domov, je mati že umrla in don Henrik se je ustavil za nekaj časa, da bi potolažil brate in sorodnike. V oratoriju so vsi trepetali zanj.

Don Henrik Bonetti je bil silno navezan na don Boska in vsak njegov ukaz je jemal za izraz Božje volje. Na odmoru je bil vedno med gojenci in vsi so si želeli njegove družbe. Zavzeto je opravljal pobožne vaje in bil vsem zgled delavoljnosti in gorečnosti. Prizadevno je poučeval katekizem, skrbel za svete obrede, imel konference, asistiral in delal še celo vrsto drugih uslug v korist duš. V razredu humanistike, kjer je bil razrednik, so ga vedno veselo pozdravljali in ga imeli za svojega brata, ker se je tako zavzeto trudil za njihov šolski napredek.

Poleg svojih rednih dolžnosti je nadvse vestno vodil tudi tiskarno, ko je bil glavni vodja zaradi potovanja po več mesecev odsoten.

Istočasno je bil vpisan na univerzi v Turinu in je študiral fiziko in matematiko. Bil je izjemno nadarjen in delaven. Profesorji so ga zelo cenili in trdili, da je najboljši slušatelj letnika. Ko ga ni bilo več na predavanja, so oni sami šli v Valdocco, da bi poizvedeli, kako je z njim. Pretresla jih je novica, da je umrl.

Na dan rožnovenske matere Božje Marije je daroval 1866 svojo prvo sveto mašo s takim veseljem, kakor če bi bil v nebesih. Obnašanje pri oltarju je pričalo o njegovi zbranosti in gorečnosti.

V nedeljo 14. julija je ob desetih daroval župnijsko mašo v rodni župniji, da bi pomagal župniku, ki je bil ves zavzet s službo zbolelim za kolero. Še istega dne popoldne ob treh se ga je lotila bolezen. Župnik don Jožef Calvi mu je podelil zakramente za umirajoče in papeški blagoslov. Vse do zadnjega je bil pri zavesti in je od časa do časa govoril o don Bosku in oratoriju. Umrl je pol ure po polnoči, na dan sv. Henrika, katerega ime je nosil.

V oratoriju so pripravili slovesno zadušnico in don Francesia je imel občuteni nagovor s temo Suavis somnus operanti justitiam (prijeten je počitek tistega, ki izpolnjuje pravičnost).

Mons. Ghilardi, ki si je zaradi natisa svojih knjig nenehno dopisoval z don Durandom, mu je 29. julija pisal iz Rima: »Silno me je pretresla novica o smrti odličnega don Bonettija in njegove matere. Takoj sem molil zanju in bom molil še naprej. Naj se zgodi vedno Božja volja: beati mortui qui in Domino moriuntur (blaženi mrtvi, ki umirajo v Gospodu). V upanju, da je don Bosko prejel moje zadnje pismo, vas pozdravljam itn.«

Drugi listek mons. Manacorde, ki ga je škof priložil v pismo, je malo potolažil don Boskovo žalost zaradi don Bonettijeve smrti.

Vse iz ljubezni Jezusa v zakramentu
Nadvse ljubljeni don Bosko!
Po naročilu škofa iz Mondovija vam pošiljam priložene papirje. Če bi bil prepričan, da bom v kratkem prišel v Turin, bi vam jih raje osebno izročil. Da ne bom zamujal, jih pošiljam vnaprej. Dragi don Bosko, molite zame, to mi je zagotovilo za nebesa in da bom gledal našega dobrega Boga iz oči v oči, ki ga sedaj samo z očmi vere gledam v najsvetejšem zakramentu. Oh, da bi kmalu prišel ta blagoslovljeni dan. Tedaj bom z veseljem pozdravil don Boska.

Ljubite me v Gospodu, vaš Emilijan Manacordo

Na listu je bilo zapisano:

Škof iz Mondovija sporoča predragemu don Bosku dvoje opomb. S tem je končana do sedaj tekoča zadeva.

Na drugem listu je bilo napisano:

Rim, 15. julija 1867

Na strani 217 je nujno treba popraviti težko zmoto, ki stoji v odstavku, ki se začenja: »Naša vera mora biti celostna ...« in končuje z besedami: »Tisti, ki (stori smrtni greh) prestopa enega izmed členov vere in je zato kriv prestopka vseh drugih.«

Na strani 192 bi bilo najbolje črtati cel dodatek, ki je v takem verskem delu odveč. Če pa ga hočete ohraniti, popravite zmoten in odbijajoč izraz, ki nasprotuje kritiki in dobremu verskemu čutu, se pravi, da je prihod sv. Petra v Rim dejstvo, ki nima nič opraviti z vero in je predmet svobodnega razpravljanja.

Vsa pravda se je končala v teh dveh popravkih, brez vsake druge obveznosti. Don Bosko je oboje zvesto izpolnil.

Tako je Katoliško branje prestalo silno nevihto, povzročeno od zavisti ljudi, ki so v Rimu zlobno razlagali don Boskova dejanja. Obramba je dosegla zaželeni uspeh. Mons. Gastaldi je bil nadvse vesel in je to izrazil kleriku Chiapaleju, ko mu je govoril o težavah, ki jih je moral prestati don Bosko v tistem času, ter sklenil:

Qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur (kdor hoče pobožno živeti v Kristusu, bo preganjan). Povejte to don Bosku.

Tako se je uresničila obljuba iz Pregovorov: Ubi fuerit superbia, ibi et contumelia, ubi autem humilitas, ibi et sapientia (kjer bo ošabnost, bo tudi žalitev, kjer pa ponižnost, tam tudi modrost).

Božji služabnik se je s hvaležnim srcem zahvalil Božji materi Mariji, da ga je rešila te težave, ki pa ga ni odvrnila od skrbi za njegove ustanove in od njegovega dopisovanja. Iz tega lahko razberemo visoko spoštovanje in zaupanje, ki so ga imeli prosilci do njega.

Meseca julija je turinski prefekt senator grof Torre, priča don Boskove dobrohotnosti do anconskih sirot, prosil, da bi sprejel v zavod brata Condio iz bližnje Ivree. Bila sta otroka nekega častnika, vnuka nekega tudi že umrlega polkovnika, ki sta bila brez sredstev.

Kardinal Filip Marija Guidi iz dominikanskega reda, velik don Boskov občudovalec vsega, kar je storil v Rimu, mu je priporočil in poslal v Turin nečaka nekega svojega hišnega strežnika.

Grofica Karolina Lützow di San Vito je v francoščini pisala vitezu Oregli, da bi molili za cesarja Maksimiljana, ki so ga republikanci ustrelili v Queretaru:

»Karel in jaz sva globoko pretresena zaradi mehiškega cesarja, v katerem objokujemo ne samo princa naše cesarske družine, enega najodličnejših ljudi, ki sem jih poznala, temveč tudi prijatelja, ki nam je izkazal veliko dokazov dobrote in ljubeznivosti, preden je zapustil Avstrijo za to ponesrečeno poslanstvo. Prosim vas, da bi priporočili don Bosku njegovo dušo in nesrečno cesarico, ki ni več sposobna, da bi razumela razsežnost svoje nesreče.«

Medtem ko je don Bosko odgovarjal na ta pisma, so mu prinesli dopis, ki ga je napolnil z nedopovedljivim veseljem.

PAPEŽ PIJ IX.[36]

Predragemu sinu pozdrav in apostolski blagoslov.

Z veseljem smo prejeli tvoje nadvse ljubeznivo pismo z dne 25. junija, v katerem mi sporočaš prihod Angela Savia in Janeza Cagliera, duhovnikov, članov Salezijanske družbe, tvojih sodelavcev v prizadevanju za vzgojo dečkov v pobožnosti in kreposti, v Rim, ker nisi mogel ti sam osebno priti v Rim, kakor si želel, in biti navzoč pri slovesnostih, ki smo jih obhajali v čast sv. Petra in Pavla 29. junija preteklega meseca, in za razglašenje za svete raznih junakov naše Božje in svete vere. V tem pismu, o dragi sin, nam izražaš posebno spoštovanje in vdanost, ki ju ti in duhovniki, ki ti pomagajo pri vzgoji mladine, gojite do tega Sedeža sv. Petra. To nam je v veliko zadoščenje. Z velikim zadovoljstvom smo zvedeli, da je katoliško ljudstvo z vsakovrstnim izkazovanjem časti sprejelo škofe, ki smo jih pred kratkim imenovali na izpraznjena mesta. Ker dobro poznamo tvojo vdanost, smo prepričani, da boš zvesto vnesel popravke v delo Stoletnica sv. Petra, ki jih je naša kongregacija za indeks nakazala. Kar se tiče konstitucij Salezijanske družbe, ti je že znano, da je to zadeva, ki pripada Kongregaciji za škofe in redovnike, in v podobnih primerih navadno uporabljamo njene usluge. Nadaljuj z nezmanjšano zavzetostjo delo za krščansko vzgojo mladine. Nikdar ne prenehaj dvigati prošnje k Bogu, ki je bogat v usmiljenju, za tako zaže-

[36] PIUS P.P. IX. Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem. Observantissimas Tuas libenter accepimus Litteras VI Kalendas huius mensis datas, quibus significas, ad nos misisse Dilectos Filios Angelum Savio, et Joannem Cagliero istius S. Francisci Salesii Societatis Sacerdotes, Tuos in adolescentibus ad pietatem virtutemque instituendis adiutores, quandoquidem haud potuisti, veluti optabas, romanum conficere iter et Romae esse die 29 proximi mensis Junii, quo secularia solemnia Beatissimorum Apostolorum Petri et Pauli triumphis sacra a Nobis concelebrata fuerunt, pluresque divinae nostrae religionis heroes Sanctorum Ordini adscripti. Eisdem autem litteris, Dilecte Fili, Tuam et Omnium Sacerdotum, qui in adolescentibus pie educandis Te adiuvant, singularem erga Nos, et hanc Petri Cathedram pietatem et observantiam luculenter profiteri vehamenter gloriaris. Quod quidem gratissimum Nobis fuit. Non mediocri certe voluptate novimus, Episcopos recenter a Nobis istis vacantibus sedibus praepositos, fuisse a Catholicis populis omni honoris, reverentiae ac laetitiae significatione exceptos. Cum probe noscamus quae Tua sit pietas, certi eramus, Te in nova edictione Tui libelli inscripti: *Il Centenario di s. Pietro*, ea omnia sedulo exequuturum, quae Nostra Indicis Congregatio animadvertenda censuit. Quod autem attinet ad Constitutiones istius Societatis S. Francisci Salesii, probe noscis huiusmodi negotium a Nobis commissum fuisse Nostrae Congregationi negotiis Episcoporum et Regularium praepositae, cuius adjutricem operam ad has res tractandas ac noscendas adhibere solemus. Perge vero majore usque alacritate in christianam adolescentium educationem curandam incumbere. Ne desinas vero ferventissimas diviti in misericordia Deo pro optatissimo Ecclesiae suae sanctae triumpho ac pace afferre preces; ac caelestium omnium munerum auspicem, et praecipuae Nostrae in Te charitatis pignus Apostolicam Benedictionem toto cordis affectu Tibi ipsi, Dilecte Fili, omnibusque Praesbyteris istius S. Francisci Salesii Societatis et adolescentibus eidem Societati addictis peramanter impertimus. Datum Romae, apud S. Petrum, die 22 Julii anno 1867, Pontificatus Nostri anno vigesimo secundo. PIUS P. P. IX

leno zmago in mir v Cerkvi. Medtem ko kličemo nadte vso milost iz neba, v znamenje naše velike ljubezni in naklonjenosti tebi, duhovnikom tvoje Družbe sv. Frančiška Saleškega in vsem tvoji skrbi izročenim dečkom podeljujemo apostolski blagoslov.

Dano pri sv. Petru, 22. julija 1867, v dvaindvajsetem letu našega vladanja.
Papež Pij IX.

Papež mu je pisal, da pozna njegovo vdanost in navezanost na Sedež sv. Petra, in te pohvale ni nikdar zanikal. Preganjanje, nevarnosti, težave, žalost, nasprotovanje, obrekovanje, zavračanje, bridkosti, nehvaležnost ljudi niso mogli niti za trenutek zmanjšati don Boskove navezanosti na Cerkev. To se je videlo iz vsakega njegovega dejanja, pa naj je bilo veliko ali majhno, vse do konca njegovega življenja. Dne 27. septembra 1909 nam je iz Lanza pisal salezijanski duhovnik Sebastijan Teobaldi:

Don Janez Garino dragega spomina mi je pripovedoval, da mu je častiti don Bosko predlagal, da bi v svojih Grških vajah za prevod iz nove zaveze podal tiste odstavke, ki govorijo o izvolitvi sv. Petra za poglavarja apostolov. Tako prinaša ozadje nalog Grških vaj dobrega don Garina (vaje, ki jih v izdaji leta 1986 še ni bilo, pa so potem v drugi izdaji leta 1888 in naslednjih bile stalno) naslednje naslove:

1. *Ko so učence vprašali, kdo je Jezus Kristus, so različno odgovarjali. Ko je Jezus slišal Petrovo izjavo, ga je postavil za skalo, na kateri bo sezidal svojo Cerkev (Mt 16).*
2. *Ko so se apostoli prepirali med seboj, kateri izmed njih je največji, jih je Jezus opomnil in na koncu rekel, da je molil za Petrovo vero (Lk 22).*
3. *Jezus se je prikazal svojim učencem na Tiberijskem jezeru in vprašal Petra, ali ga ljubi. Na trojni Petrov odgovor »ljubim te« mu je Jezus naročil, naj pase njegove ovce in jagnjeta (Jn 21).*
4. *Peter izvaja primat, ki mu ga je podelil Jezus Kristus, s tem, ko izbere sv. Mateja na mesto, ki ga je zapustil Juda (Apd 1).*
5. *Ko Peter z Janezom vstopi v tempelj, ozdravi z imenom Jezusa Kristusa hromega (Apd 3).*
6. *Herod Agripa dá ubiti apostola sv. Jakoba, vrže Petra v ječo, toda Cerkev prosi zanj in ponoči ga angel reši iz ječe (Apd 12).*

Don Bosko je novico o papeževem pismu in blagoslovu sporočil gojencem, ki so bili močno zaposleni s pripravo na končne izpite. V tem času je podvojil svoje opravke. Vsako jutro je po več ur spovedoval, potem je sprejemal fante, ki so želeli posebne nasvete za počitnice, poslušal je poročila profesorjev, se dal obvestiti o izidu izpitov, prebral nekaj pisnih nalog, dajal navodila za odhod fantov domov, razporejal duhovne vaje za salezijance, se zanimal, kako so sklenili šolsko leto, in pisal pisma tja, kamor ni mogel priti s svojim glasom. Naj še dodamo, da je več plemenitih družin prosilo don Boska za duhovnika v času

počitnic ali repetitorja za svoje otroke. Podajamo odgovor grofici Callori, ki je prosila za tako pomoč.

Velezaslužna gospa grofica!

Storil bom vse, kar je v mojih močeh, da bo duhovnik pravočasno na svojem mestu. Toda to je močno zapletena zadeva. Don Durando je povezan z družino Fassati, don Francesia kot ravnatelj šole ne more pustiti hiše. Za vas sem določil don Henrika Bonettija, pobožnega, učenega, pametnega človeka. Toda sporočilo iz Bergama ga je poklicalo k smrtni postelji njegove matere, ki jo je napadla kolera. Ko je prišel domov, je bila mati mrtva in njega samega je nekaj ur pozneje napadla bolezen. On in njegov brat sta bila v kratkih urah prav tako mrtva. Sit nomen Domini benedictum (naj bo hvaljeno Gospodovo ime). Bog nam bo poslal koga drugega, sicer bom prišel jaz sam in storil, kar bom mogel.

Včeraj sta dva moška privedla v mojo sobo pobesnelo in blazno dekle. Zmolili smo molitev in ji obesili okoli vratu svetinjico. Pomirila se je in prosila odpuščanja. Nato se je spovedala. Sorodniki so odšli, zahvaljujoč se Mariji Pomočnici.

Ali je res mogoče, da ne moremo prav ničesar storiti za vašo Viktorijo? Ker slabo molimo, tudi jaz ne morem spraviti skupaj niti enega uspešnega vzdihljaja. Zaupajmo in molimo še naprej.

Poslal sem svetinjice in ne vem, kje so končale. Tukaj jih imamo še več.

Molite zame in za moje dečke in me imejte za hvaležno povezanega z vso vašo družino.

Najvdanejši služabnik DUH. *Janez Bosko*

Turin, 25. julija 1867

Gojencem v Lanzo je pisal naslednje pismo:

Dragi sinovi zavoda v Lanzu!

Do danes sem odlašal pisanje, predragi sinovi, ker sem upal, da vam bom lahko pred počitnicami osebno govoril. Toda sedaj sem ugotovil, da me opravki zadržujejo in ne bom imel tega zadoščenja, zato bom to nadomestil s tem pisanjem.

Najprej se vam zahvaljujem za dar, ki ste ga zbrali za cerkev Marije Pomočnice, in za ljubezniva pisma, ki ste mi jih v svoji dobroti pisali. Ne morete si misliti, s kakšnim zadovoljstvom sem prebral drugo za drugo; zdelo se mi je, da govorim z vsakim izmed vas. V srcu sem vsakemu dal odgovor, ki ga na žalost nisem mogel prenesti na papir.

Izrazili ste mi toliko lepih misli, ki so naletele na odmev v mojem srcu in se zedinile v eno samo željo, da bi vedno bolj ljubili Gospoda in mu zvesteje služili. Za vašo ljubezen in dobroto se vam iskreno zahvaljujem in vas iz vsega srca blagoslavljam. Bližajo se počitnice in rad bi se od vas poslovil s kako prijateljsko besedo.

1. Če vam bo mogoče, se vrnite za začetek šole, ki bo, kakor se mi zdi, 16. prihodnjega meseca (avgusta), razen če bi vas zadržala kaka bolezen.

2. Izročite moje pozdrave vašim staršem, župnikom, učiteljem.

3. Če boste v domačem kraju naleteli na kakega krepostnega fanta, ga skušajte pripeljati v zavod. Toda tistim, ki se vam ne zdijo dobri, ne govorite o možnosti, da bi prišli sem.

4. V času, ko boste doma, prejmite vsaj na praznične dni sveto obhajilo. Med tednom ne opustite nikdar svojega premišljevanja.

5. Vsako jutro zmolite en očenaš, zdravamarijo in slavaočetu v čast presvetemu Zakramentu in se tako združite z menoj, ko se vas bom vsak dan spominjal pri sveti maši, da nobeden izmed vas ne bi postal žrtev kolere, ki tako strašno razsaja v nekaterih nam bližnjih krajih. Tistim, v katerih rojstnem kraju razsaja ta bolezen, ne bi svetoval, da bi šli na počitnice domov. S tem bi se izognili nepotrebnemu izpostavljanju nevarnosti, da bi izgubili življenje.

Sicer pa, dragi sinovi, molite zame. Vsi molimo drug za drugega, da se bomo v teku tega življenja varovali greha in se bomo nekoč znašli skupaj ter se zahvaljevali in slavili Božjo dobroto v nebesih.

Najvdanejši prijatelj, oče, brat duh. *Janez Bosko*

Turin, 26. julija 1867

P. S.: Naj živijo gg. ravnatelj, prefekt, učitelji, asistenti in vsi moji dragi sinovi v Lanzu!

Kolera je v Italiji vedno bolj razsajala in začela pobirati žrtve tudi v Rimu. Gospod G. Patrizi je 20. julija pisal vitezu: »Recite don Bosku, da naj nas priporoči Gospodu, ker smo v veliki stiski.« Prav tako je don Francesia prejel iz Rima žalostno novico:

Velečastiti gospod Francesia! *Rim, 26. julija 1867*

Glavni namen mojega tokratnega pisanje je prošnja, da bi priporočili dobroti vaših molitev ter našega dragega in spoštovanega don Boska zlasti ubogo Konstanco Lepri, odlično gospo, ki se je gotovo spominjate, saj je ničkolikokrat prišla in s čudovito potrpežljivostjo čakala, da bi v palači grofa Vimercatija mogla govoriti z don Boskom. To dobro gospo je v sredo zvečer napadla kolera in je v 24 urah odšla v Božje naročje. Kako zelo zavidam srečo grofici Calderari; kolika sreča zanjo, da je mogla ponovno videti tega velikega Božjega služabnika in slišati od njega kako besedo spodbude in tolažbe. Pozdravite jo in ji pripovedujte toliko lepih stvari o don Bosku, da mi jih bo, ko se bo vrnila v Rim, mogla pripovedovati.

S Calderarijevo mi pošljite kak dragocen spomin na don Boska. Ne pozabite na to. Nekaj takega, kar je on uporabljal, njegov rožni venec ali kaj podobnega. Pišite mi, ali bi bilo mogoče imeti kako pisano besedo od don Boska. To bi mi prišlo zelo prav.

Fanny Amat di Villarios

Grofica Izabela Calderari, velika dobrotnica oratorija, je takoj po prihodu v Turin s svojim možem grofom težko zbolela za boleznijo, ki ima navadno težke posledice. Vitez Oreglia se je takoj odpravil v hotel in ponudil grofu – svojemu prijatelju – svoje dragocene usluge, ko je potreboval pomoč v mestu, kjer je bil tujec. Prihitela je tudi kneginja B. Scotti Melzi, ki jo je obvestil don Bosko. Ta se je posvetovala z markizo Fassati. Po zavzemanju neke sestre sv. Vincencija Pavelskega so poiskali dobro bolniško strežnico, ki je pazila na bolnico. Iz Firenc

so markiza T. Merli in druge gospe iz Rima pisale vitezu in vljudno prosile za novice z besedami: »Tolaži me misel, da je blizu don Bosku in ji zato ne bo manjkalo duhovnih spodbud.«

Celo kardinal Antonelli je poslal vitezu naslednji dopis:

Velespoštovani gospod!

Zelo so me prizadele novice, ki ste mi jih sporočili v vašem pisanju dne 1. avgusta, v katerem mi sporočate o težki bolezni grofice Calderari. Upam, da si bo z Božjo pomočjo in vašo skrbno zavzetostjo spet opomogla. Zahvaljujem se vam iz vsega srca za pomoč, ki ji jo izkazujete, in skrb, ki jo kažete za prizadetega grofa. Prav tako se zahvaljujem izrednemu don Bosku, ki ji daje vso duhovno tolažbo. Prosite ga, da bi jo zaradi moje želje še podvojil. Karkoli bi sem vam zdelo, da bi moglo biti v prid dobri grofici, ne varčujte in mi svobodno sporočite vse izdatke. Vesel bom, če bom lahko s čim pomagal, da bi se ji stanje čim prej izboljšalo.

Bodite končno tako dobri in sporočite gospe grofici, kako zelo sem bil vesel, ko je tudi v svoji bolezni mislila name in mi izrekla čestitke za moj god, ko sta skupaj z možem poslala svoje darove.

Izročite jima mojo zahvalo in jima zagotovite, da se ju spominjam v svojih molitvah. Medtem ko vam naročam te usluge, se izrekam za vašega vdanega služabnika.

Rim, 3. avgusta 1867 *G. KARDINAL ANTONELLI*

Gospodu Frideriku Oregli – Turin

Bolezen je trajala nekako en mesec in don Bosko je bolnico večkrat obiskal, kar ji je bilo v izredno tolažbo. Če jo je kaj vznemirjalo, jo je ena sama don Boskova beseda takoj pomirila, blagoslov Marije Pomočnice pa ji je dajal pogum, da bo ozdravela.

Sredi septembra je že močno okrevala in grof se je odločil, da bo odpotoval v ponedeljek zjutraj. Don Boska že več dni ni bilo v Turinu, vendar oni niso hoteli zapustiti Turina, ne da bi se prej poslovili od njega. Grofica je želela od njega prejeti še en blagoslov in mu izreči svojo hvaležnost. Don Bosko je zvedel za njene želje in jo je v nedeljo na predvečer odhoda šel obiskat. Tako je ona sama poročala iz Firenc don Francesii 25. septembra.

Tudi gospa Karolina Sorelli je vitezu pisala iz Firenc: »Grofica Izabela se je zares pozdravila in me je prišla obiskat. Kako dobra duša in kako sledi Božjim navdihom! Njeno bivanje v Turinu ji je dalo duševni mir, da se je popolnoma izročila Bogu. Če bo šlo tako naprej, bo v Rimu popolnoma ozdravela.«

Izrazi ljubezni do grofice Calderari so, če je bilo to sploh mogoče, povečali ljubezen in spoštovanje do don Boska pri plemstvu tako v Rimu kakor v Firencah.

74.
POGLAVJE

Nagovor: kaj hoče hudobni duh in česa se boji pri fantih – Konec šolskega leta in razdelitev nagrad – Grof Camburzano umira: don Boska prosijo, naj ga ozdravi – Don Bosko ga obišče, vendar brez tolažilnega sporočila; grof umre – Dvojna don Boskova prošnja na finančno ministrstvo za denar za poravnavo davka na nepremičnine v Mirabellu – Don Bosko prosi grofa Cibraria za posojilo za gradnjo cerkve – Don Boskova ljubezen do čednosti uboštva in njegovo popolno zaupanje v Boga – Čudežna pomoč Božje previdnosti

Zadnje dni tistega šolskega leta je don Bosko opozarjal svoje drage gojence v oratoriju, naj bi si z dobro opravljenim obhajilom izprosili od Gospoda milost dobrega uspeha pri izpitih in se priporočili Mariji, da jim počitnice ne bi bile v škodo, temveč v korist. Kronika nam je ohranila osnutek samo enega nagovora.

27. julij

Don Bosko je v nagovoru fantom povedal naslednje:

Rad bi vam povedal, kaj hoče hudobni duh od vas in česa se pri vas boji. Hudobni duh hoče, da bi se vdajali brezdelju, zato se silno boji, če ste zaposleni. Zakaj? Če ste vi brez dela in lenarite, je tudi on lahko brez dela in lenari; če pa ste zaposleni, se mora zaposliti in truditi tudi on, če hoče kaj doseči. Ko ste brez dela in lenarite, hudič pravi: »Nimam nikakršnega dela, brezdelje se trudi zame enkrat s pomočjo godrnjanja, drugič s pohujšanjem, tretjič z alkoholom, potem s slabimi knjigami itn.«

Zasebno je potem nekaterim dejal: »Zelo se zaupaj Devici Mariji in v tej devetdnevnici zmoli vsak dan Moja duša poveličuje Gospoda.«

Dne 28. julija so v oratoriju slovesno razdelili nagrade. Slovesnosti je predsedoval monsinjor grof Riccardi di Netro, turinski nadškof. Z deklamacijo in glasbeno predstavitvijo ode, ki jo je spesnil don Francesia, so izrazili skupno veselje novemu turinskemu nadpastirju, ki je po končani slovesnosti z velikim

zadovoljstvom obiskal oratorij, in čeprav je še vedno vztrajal pri svojem prepričanju, ponavljal don Celestinu Durandu, ki ga je spremljal:

»Kar se mene tiče, ste lahko prepričani, da vam ne bom delal težav.«

V Lanzu je razdelitvi nagrad predsedoval mons. Lovrenc Gastaldi, škof iz Saluzza, ki je pridigal duhovne vaje duhovnikom v svetišču sv. Ignacija.

V ponedeljek zjutraj je don Bosko v oratoriju najprej daroval sveto mašo, pridigal in zapel Tebe Boga hvalimo, pozdravil fante, ki so odhajali na svoje domove, in se nato odpravil v Bricherasio, od koder je pisal don Rui:

Predragi don Rua!

V moji sobi na pisalni mizi je knjiga Casalisa s člankom Luserna, ki sem jo pozabil vzeti s seboj.

Naredi paket z naslovom: Duhovniku Bosku – Bricherasio, pri grofu Viancinu, in ga, če je le mogoče, že danes popoldne odnesi na železniško postajo.

Z menoj je vse v redu in pišem zahvalna in prosilna pisma.

Bog naj nas vse blagoslovi in imej me v Gospodu za vdanega v Jezusu Kristusu.

Bricherasio, 31. julija 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Z zaželeno knjigo je don Rua poslal častitemu tudi pismo, ki je bilo naslovljeno na viteza Oreglio, da bi zvedel, kako naj odgovori.

Predragi in ugledni gospod vitez! *Fossano, 31. julij 1867*

Pravkar sem prišel z obiska pri grofici Camburzano. Zelo je pobita in vznemirjena zaradi bolezni svojega moža Viktorja, ki hudo trpi. Govorila mi je o zaupanju v molitve duhovnika, ob katerem vi stalno živite, in mi je povedala, da pred dnevi v času njegovega obiska ni mogla slišati besede upanja. Toda ko je njen mož slišal o čudoviti ozdravitvi nekega bolnika po njegovih molitvah, mi je polna vere in upanja pisala novo pismo, v katerem se ponovno toplo priporoča, da bi dosegla to milost ozdravitve od Marije brezmadežne Pomočnice kristjanov. Ker ve, da vas poznam že dolgo, me je prosila, da bi vam napisal pismo in vas prosil, da bi se vi zavzeli pri tem svetem velikem Božjem možu, ki ima med svojimi gojenci toliko čistih angelskih duš, ki so nenehno združene z Bogom. Rada bi, da bi mu Bog podelil, če je taka njegova sveta volja, zaželeno milost ali da bi mu vsaj za nekaj časa olajšal bolečine, ki tako močno težijo dušo te pobožne in svete gospe. Ker vem, da gospod Bog in sveta Devica Marija ne zavračata, temveč želita, da vztrajamo v svojih molitvah, si ne morem kaj, da ne bi ustregel njeni prošnji. Da bi jo na kak način potolažil v tegobah, ki ji jih dovoljuje Gospod, sem vam pisal to pismo. Upam, da mi boste oprostili mojo zaupljivost do vas, ki sem vas imel srečo pred časom spoznati. Upam, da mi boste ob priložnosti dali odgovor na to prošnjo, ki bo v veliko spodbudo ubogi grofici, tudi če odgovor ne bo pomirjevalen. Vi, dobri in bogaboječi kot ste, boste tudi želeli omiliti bolečine, zato mi pišite, da ji bom lahko prebral pismo in da boste tako tudi vi dodali kapljico balzama v tolažbo temu ubogemu srcu.

Ko vas na ta način spominjam na najine dobre odnose, se priporočam vašim gorečim molitvam in si štejem v veliko čast, da vam morem izraziti čustva globokega spoštovanja.

Vaše uglednosti najponižnejši in najvdanejši služabnik
prior don Feliks Majotti

Grof Viktor Emanuel di Camburzano, eden izmed najuglednejših diplomatov starega Piemonta, dosleden v svojem verskem in političnem prepričanju, poslanec leta 1857 v subalpinskem parlamentu, zgovoren govornik in pisatelj v časopisih in poljudnih knjižicah v obrambo resnice katoliške vere, ki so ga občudovali zaradi izredne izobrazbe, poštenosti in odkritosrčnosti prijatelji in nasprotniki, velik dobrotnik oratorija in don Boska, je že deset let trpel zaradi raka. Bolezen je prenašal s toliko vdanostjo in potrpežljivostjo, kot je to mogoče samo v krščanski veri v upanju na prihodnje življenje in v ljubezni do Kristusovega križa. Sedaj je bil blizu trenutka, ko naj bi za vse prejel zasluženo plačilo. Grofica je tako v pismih kakor osebnih pogovorih večkrat prosila don Boska, da bi možu pri Devici Mariji izprosil zdravje. Toda to ni bila Božja volja in don Bosko ni ničesar obljubil.

Ko je grofica zvedela, da bo don Bosko prišel v Cuneo, ga je povabila v Fossano, da bi obiskal in blagoslovil grofa. Don Bosko ji je odgovoril:

»Prišel bom, vendar ga ne bom potolažil.«

Ta odgovor je močno potrl grofičino srce, ki je žalostna sprejela don Boska in ga pospremila k postelji svojega moža. Pet minut pozneje ju je pustila sama in se ni več prikazala. Preveč je trpela in ni mogla zadržati solz. Častiti je govoril z grofom, ga blagoslovil, mu prigovarjal, kakor znajo svetniki, in opisoval veselje nebes.

Ko je torej don Bosko prejel to pismo, je nakazal vitezu, kako naj odgovori priorju Majottiju: grofici naj omeni veliko Božjo dobroto do ljudi, kako Božja previdnost vodi vse stvari k njihovemu cilju, pove naj ji, da se v oratoriju veliko moli zanjo in za ozdravitev njenega moža. Obenem pa naj ji pove, da naj opusti vse upanje. Res je grof umrl 16. avgusta 1867.

Kakor smo videli, je častiti don Rui iz Bricherasia sporočil: »Pišem zahvalna in prosilna pisma.« Med tistimi, h katerim se je zatekel, so bili minister Urban Rattazzi, finančni minister in ministrski predsednik. Naj povemo, da je don Bosko vedno zastopal stališča svojih ravnateljev v vsem, kar se je tikalo šolskih in davčnih zadev. Tako je dobri oče zelo razbremenil svoje tovariše v ravnateljski službi. Sedaj je šlo za zavod v Mirabellu, ki so mu naložili težek davek na nepremičnine. Dva meseca prej je don Bosko vložil prošnjo finančnemu ministru Ferrari, ki je prišel za Depretisom.

Ekscelenca!

Spoštljivo prosim vašo ekscelenco, da bi bili tako dobri in bi prebrali, kar vam poročam o hiši, imenovani Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Ko pred štirimi leti nismo mogli več zadostiti prošnjam za sprejem ogroženih fantov v naš zavod, ki so prihajale z vseh strani Italije, smo s pomočjo dobrotnikov odprli nov podružnični zavod v Mirabellu, kraju nedaleč od Casale Monferrato. Tukaj smo takoj sprejeli sto osemdeset fantov, deloma zastonj, deloma pa za zelo nizko in neredno plačano mesečnino. Kljub temu da osebje izkazuje svoje učne, vzgojne in vodstvene usluge popolnoma zastonj, bi brez dobrohotnih darov zavod ne mogel obstajati.

Ta ustanova, znana kot Oratorij ali Malo semenišče sv. Karla, nima nikakršnih dohodkov in jo vzdržujemo z velikanskimi napori, bodisi jaz bodisi dobrotniki. Zato se zdi, da bi morala biti izvzeta od vsega davka na nepremičnine, kakor sta izvzeta zavod v Turinu, kjer je zbranih osemsto ubogih dečkov, in v Lanzu, kjer jih je kakih sto petdeset.

Oddelek za razdelitev davkov je, ne da bi vprašal za mnenje mene, ki sem lastnik zavoda, za vsako ceno hotel obvezati ravnatelja, da naj plača za nas neplačljiv davek. Da bi preprečil nasilno izterjavo, sem lansko leto prosil vašo ekscelenco, da bi v Turinu dobil denar za plačilo terjatev v Occimianu. Prejel sem podporo 600 frankov, ki so mi jo izplačali v Osrednji blagajni v Turinu. To velikodušnost so mi prisodili z opombo, da naj pravočasno kaj ukrenem za odpravo imenovanega davka.

Ob pravem času sem vložil prošnjo, dal pojasnilo Oddelku za razdelitev davkov, vendar ta ni dopustil niti prošnje niti pojasnila. Odgovoril mi je, da ni mogoče črtati davka in da je zato treba plačati nakazano vsoto, ki je letos še višja kot lansko leto, čeprav so v tem času poskočile cene hrane.

V takem položaju prosim vašo ekscelenco v imenu gojencev tega zavoda, da bi uveljavili predpise zakona, ki razbremenjuje dobrodelne ustanove, ki živijo od dobrodelnosti širokih plasti ljudstva.

Če bi sindikat v Occimianu vztrajal pri dohodkih, ki jih v resnici ni, bi prosil vašo ekscelenco, da bi določila uradno osebo, ki bi preverila obstoj oziroma neobstoj imenovanih dohodkov.

Na tak način bom mogel dokazati vsem, ki hočejo dokazati nasprotno, da je zavod v Mirabellu v istem položaju kot zavoda v Lanzu in Turinu, ki sta ustanovljena za uboge in zato popolnoma izvzeta od vsakršnega davka.

Poln zaupanja v vašo že izkušeno dobroto imam veliko čast, da se lahko z iskreno hvaležnostjo izpovedujem za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

Turin, 7. julija 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Ker verjetno ni prejel odgovora, je znova vložil prošnjo pri ministru Rattazziju.

Ekscelenca!

Duhovnik Janez Bosko spoštljivo sporoča vaši ekscelenci, da je lansko leto zaradi pomanjkljivih formalnosti, ki niso bile izpolnjene v določenem času, moral plačati davek na nepremičnine od dohodkov, ki jih ni. Vaša ekscelenca je razmislila o tem primeru in ob dejstvu, da ta ustanova sprejema ogroženo mladino, da jo obvaruje pred nevarnostmi, odobrila dobrodelno pomoč 600 frankov, vsoto, ki jo je moral plačati zavod v Mirabellu.

Sedaj je prosilec v istem položaju: plačati mora davek za drugi semester 1867. Zato ponovno prosi vašo ekscelenco za podobno uslugo z izjavo, da gre za dobrodelnost izključno v korist ubogih fantov našega obubožanega ljudstva.

Naj še povem, da je pooblaščeni uradnik, potem ko smo mu predložili vse potrebne listine, vzel stvar v dobrohotno obravnavo.

Prosilec z vsemi ubogimi dečki poln zaupanja v vašo preizkušeno dobroto kliče nad vas nebeški blagoslov in se izreka za vaše uglednosti najponižnejšega prosilca.

Turin, 5. avgusta 1867 *duh. Janez Bosko*

Odgovor ministrstva je bil pritrdilen.

prefektura turinske pokrajine

Turin, 10. septembra 1867

Finančno ministrstvo vam z dopisom z dne 6. tekočega meseca sporoča, da zaradi težkega položaja, v katerem je zavod, ki ga vodi gospod don Bosko, in zaradi dobrodelnega namena te ustanove določa, da se iz Deželne blagajne izplača podpora 600 lir gospodu don Bosku in mu s tem omogoči, da poplača mesečni obrok davka na njegov zavod.

Podpisani po naročilu imenovanega gospoda ministra sporoča, da bo mogel imenovani gospod don Bosko v kratkem dvigniti omenjeno podporo.

Prefekt Torre

Don Bosko je drugo prošnjo naslovil na grofa Cibraria:

Ekscelenca!

Pred nekaj leti, ko smo polagali temelje nove cerkve, ki jo je mestna četrt Valdocco tako zelo potrebovala, je vaša ekscelenca, ki nikdar ne zavrača dobrodelnih pobud, v imenu vodstva Mavricijskega reda naklonila prvo pomoč in dala upanje za še nadaljnje podpore, ko bi se dela nadaljevala.

Gradnja je po Božji dobroti že precej napredovala in bi jo mogli, če bi nam vaša ekscelenca priskočila na pomoč, letos končati.

S to mislijo in poln zaupanja v vašo že dokazano dobroto se zatekam k vam in vam, medtem ko vam želim dobrega zdravja, izrekam svojo globoko hvaležnost in spoštovanje.

Turin, avgusta 1867 *Najvdanejši prosilec duh. Janez Bosko*

Jasno je bilo, da je Božja previdnost vodila srca ljudi, da so pomagali don Bosku. Prav tako je bilo jasno, da je bila pomoč plačilo za njegovo redovno uboštvo in za odtrganost od svetnih reči. Častiti je bil popolnoma odločen in je to zapisal v redovnih pravilih: Ker živimo od vsakdanje Božje previdnosti, ne bo naša Družba imela nikdar stalnih dohodkov, razen zavodov in k tem pripadajočih poslopij. Če nam bo kak dobrotnik zapustil dediščino, jo bomo čim prej prodali in izkupiček uporabili za dobrodelne namene.

Brezmejno je zaupal v Gospoda. Don Rua je priča: Ko sem prihajal k njemu zaradi toliko neporavnanih računov, mi je, ne da bi se najmanj vznemiril, imel navado reči: »Oh, človek majhne vere! Bodi miren, Gospod nam bo pomagal.«

Ekonomu je pravil: »Zapomni si, da nam Božje previdnosti nikdar ne bo zmanjkalo.« Kar je prejemal od dobrotnikov in kar je prihajalo v blagajno, je uporabil za vsakdanje potrebe in poplačal dolgove, češ da bo za prihodnje potrebe poskrbel Bog. »Mi moramo misliti na sedanjost.«

In Bog je dejansko poskrbel in mu nepričakovano poslal vsoto denarja, ki jo je potreboval, kakor če bi imel lastnega bankirja.

Tajnik don Joahim Berto je pripovedoval: Glavni oskrbnik hiše (Jožef Rossi) je potreboval 500 frankov za plačilo dolga, s katerim ni bilo mogoče več odlašati. Jaz (don Berto) sem se popoldne zadrževal v predsobi. Bilo je ob treh, ko sem videl vstopiti visokega možakarja krepke postave in precej debelega, v skladu s svojo postavo. Imel je mogočne brke, odločen korak in mrk pogled. Zdelo se je, da se mu zelo mudi. Približal se mi je in vprašal, ali je don Bosko zelo zaposlen in do kdaj sprejema obiske.

Na vsako vprašanje sem veselo odgovoril. Ko sem ga opazoval, se mi je zdelo, da je ob vsakem odgovoru bolj odprt in da se je celo nasmehnil. Ko sva izmenjala te besede, je možakar še malo počakal, nato pa nepotrpežljivo stopil naprej, ne da bi se oziral na kogarkoli, ki so bili v predsobi pred njim, odprl vrata, se postavil pred don Boska in surovo in neolikano vprašal:

»Ste vi don Bosko?«

»Da, gospod, s čim vam morem postreči?«

»Imam nekaj stvari, ki vam jih moram izročiti.«

Potegnil je iz žepa denarnico in ne da bi kaj rekel, začel polagati na mizo bankovce. Nato se je potipal po žepih in potegnil ven še drugo in tretjo listnico in kot v jezi polagal bankovce na mizo. Don Bosko ga je mirno opazoval. Od časa do časa je obrnil oči na mizo in v svoje začudenje ugotovil, da so bili bankovci za 100, 250 in 500 frankov. Ko je možakar pospravil denarnice v žepe, je pokazal na denar in dejal don Bosku:

»Vzemite, to je za vas.«

»Lepo se vam zahvaljujem. Bodite tako dobri in mi povejte svoje ime.«

»Ni potrebno. Mati Božja Marija ve vse. Pozdravljeni.«

»Dovolite mi vsaj, da vas malo pospremim, da vam odprem vrata.«

»Ni treba. Ste zelo zaposleni. Skrbite za svoje stvari.«

»Toda oprostite mi. Vem, kaj se spodobi. Zagotavljam vam svojo neizmerno hvaležnost.«

»Zadosti, zadosti. Nočem, da bi se mudili. Nimate časa, da bi ga izgubljali.« Hitro je odprl vrata in izginil.

Grofica Viancino, ki je čakala v predsobi in je iz vljudnosti pustila naprej tistega gospoda, je zato, ker ga je videla tako razburjenega, opazovala skozi ključavnico. Bala se je, da bi don Bosku storil kaj žalega, in bila pripravljena poklicati na pomoč.

Ko je končno vstopila k don Bosku, je dejala:

»Oh, don Bosko! Vas je mogoče tisti možakar užalil?«

»Seveda. In sicer tako, da sem take žalitve pripravljen sprejeti vsak dan. Poglejte.« In ji je pokazal na pisalno mizo.

Skupaj sta začela preštevati denar. Vsega skupaj je bilo 7500 frankov. Tedaj je don Bosko dal poklicati Rossija. Tako so na zares čudežen način poplačali dolg. Tisti možakar je odšel, ne da bi mogli izvedeti, kdo da je, od kod prihaja ali kam je namenjen. Toda vrnil se je še večkrat in ugotovil sem, da je bil odvetnik Galvagno di Marene.

Don Rua nam poroča še o nekem drugem dogodku:

Nekega dne, verjetno je bilo to leta 1867, bi moral don Bosko plačati 300 lir. Zaradi pozabljivosti ali malomarnosti tistega, ki je prejel obvestilo za zadnji plačilni rok, je prišel dan, ko je bilo treba plačati ali opraviti rubež. Zjutraj so me kot prefekta o tem obvestili. Nisem imel nič denarja. Stopil sem k don Bosku. Tudi on je bil brez vsega. Poleg vsega je moral prav isti dan oditi iz Turina. Poln zaupanja v Boga mi je odgovoril: »Pojdi v svojo pisarno, pokliči tistega, ki naj odnese denar k izterjevalcu, in naj počaka v pisarni, kajti Gospod bo vse uredil.« Proti deveti uri je prišel k don Bosku vitez Karel Occelletti in mu dejal:

»Don Bosko, uspelo nam je dobiti vračilo za dolg. Gotovo ne boste imeli nič proti, če vam izročim denar.«

»Nikakor ne,« je odvrnil don Bosko. »Zelo sem vam hvaležen, ker sem popolnoma brez denarja in poleg tega moramo plačati še izterjevalcu.«

»Ni sicer veliko, toda 300 lir je le nekaj.«

»Ravno toliko potrebujemo. Vi ste zares orodje v rokah Božje previdnosti. Bodite tako dobri in odnesite denar don Rui, ki že nepotrpežljivo čaka.«

Prišel je k meni, in ko je slišal, za kaj gre, je od zadovoljstva zajokal. Takoj sem odposlal fanta, ki sem ga imel pripravljenega za to nalogo. Ko se je fant vrnil, je povedal, da je bil izdan ukaz za rubež. Toda ker je prispel, preden je izterjevalec odšel, je bil rubež preprečen.

Ob drugi priložnosti, ko je pek nujno terjal plačilo zapadlih dolgov, se je don Bosko odpravljal v mesto, da bi dobil potreben denar. Neki gospod je imel pripravljen lep dar in ga je nameraval kakor po navadi v soboto odnesti don Bosku. Toda tistega jutra je kar nenadoma spremenil svojo odločitev. Mučna misel mu ni dala miru: oratorij je v škripcih. Vzel je denar in ga odnesel don Bosku. Ne moremo si predstavljati začudenja, ko sta se srečala in pripovedovala drug drugemu o nevidni sili, ki ju je gnala k odločitvi.

Tako don Bosko, ki ga je Božja previdnost na tako izreden način podpirala, ni gledal na trenutno pomanjkanje sredstev, temveč je kar naprej množil svoje ustanove. Dobrotnik po imenu Alojz Costamagna mu je poslal naslednji dopis:

Velečastiti gospod!

Iz Nizze Monferrato, kjer sem sedaj, vam sporočam, kakor ste želeli, čisto resnico, ki sem jo slišal iz ust velikopoteznega apostola in očeta toliko sirot in zapuščenih otrok, se pravi od nepozabnega in dragega don Boska svetega in neizbrisnega spomina.

Bilo je proti koncu 1867, ko sem se iz zavoda v Lanzu vračal v oratorij zaradi naročil, ki so mi jih zaupali. Naletel sem na dragega don Boska pod stebriščem, in potem ko sva se na dolgo pogovarjala, mi je dejal: »Sedaj greš domov, ali ne? Prav, prinesi mi veliko vrečo napoleondorov (zlatnikov).«

»Oh, dragi don Bosko, če bi jih imel, bi vam jih prav rad prinesel. Toda kaj bi s toliko napoleondori?«

Tedaj mi je don Bosko s svojim običajnim angelskim nasmehom dejal:

»Ali vidiš tisto črpalko?«

»Seveda jo vidim, saj bi se je lahko z roko dotaknil.«

»Veš kaj, dragi Alojz, rad bi, da bi ta črpalka bruhala napoleondore.«

Globoko sem vzdihnil in ves začuden dejal:

»Toda, dragi don Bosko, kaj bi vendar storili s tolikim denarjem?«

Odgovoril mi je: »Če bi ta črpalka bruhala napoleondore, bi zgradil v vseh delih sveta toliko zavodov, da bi rešil vse duše, ki so v nevarnosti, da se bodo izgubile, zlasti še duše mladih zapuščenih fantov.«

Prešlo je veliko let in 1883 sem spet imel priložnost, da sem na dolgo govoril z don Boskom. Pogovor je nanesel tudi na misijone in don Bosko mi je opisoval vsa mesta, puščavske kraje, reke, neprehodne poti, velike nevarnosti itn. itn. v daljni Ameriki, kamor naj bi njegovi dragi sinovi ponesli luč evangelija.

Ko sem vse to slišal, sem menil: »Dragi don Bosko, vidim, da ste dobro podkovani v zemljepisu, bolj kot slavni profesorji, ker se mi iz tega, kar pravite, zdi, da ste prišli prav od tam.« On pa mi je smehljaje se dejal: »Glej, dragi Alojz, jaz nimam časa, da bi študiral zemljepis. Govorim zato, ker se mi zdi, da je tako.«

Jaz sem ves poln začudenja dejal: »Ali se, dragi don Bosko, spominjate, kako ste mi pred leti rekli, da bi potrebovali črpalko, ki bi bruhala napoleondore?« Tedaj mi je smehljaje se dejal: »Seveda se spominjam, toda česar ni dala črpalka, je podarila Božja previdnost, mi je naklonila naša draga mati presveta Devica Marija. Kdor zaupa njej, ne bo nikdar osramočen. Zavodi rastejo in čez čas bodo zrasli povsod. Res je, da Lucifer nagaja, kjer le more, in se trudi, da bi nas uničil, toda velika Devica ga strogo drži pod svojo peto in nas brani in varuje.«

To je, dragi moj gospod, pripoved o don Bosku, pristna in resnična, kot sem jo slišal iz ust prečastitega in predragega don Boska. To sem pripravljen potrditi tudi s prisego, če je treba.

Alojz Costamagna, salezijanec sotrudnik iz Caramagna Piemonte

Nizza Monf., 14 marca 1891

75.
POGLAVJE

Duhovne vaje v Trofarellu – Don Boskovo pismo predstojnici v Tor de' Specchi – Don Boskova presunjenost pri pridiganju – Med odmorom pove, da bo eden izmed navzočih postal škof – Don Cagliero gre streč obolelim za kolero v Castelnuovo – Pismo don Bone iz Brescie fantom v oratoriju – Eden izmed gojencev v nevarnosti, da bi utonil – Odločen sklep, da se bo dal vsega Bogu – Don Bosko v Streviju s škofom iz Acquija; blagoslovi neko obsedenko: priporoči sorodnikom, da naj do Marijinega rojstva molijo vsak dan nekaj molitev – V pismu napove, da bo šel v Alessandrio, Mirabello, Montemagno, Vignale – Vabijo ga na katoliški kongres v Malines, da bi se pogovarjal o morebitni salezijanski ustanovi v Belgiji – Njegove besede o pripravi revolucije v Rimu – Morilska kolera v Italiji in zaupanje v mater Božjo Marijo – Poročila o kugi v Rimu

Častitljivi, ki je v mesecu juliju med duhovnimi vajami za laike v svetišču sv. Ignacija potolažil veliko spovedancev, se je iz Bricherasia odpravil v vilo v Trofarellu, kjer naj bi na začetku avgusta pridigal duhovne vaje za salezijance. Toda še pred odhodom iz Turina je materi predstojnici oblatk v Tor de' Specchi pisal pismo in ji ponovil spodbudno obljubo:

Velečastita mati opatinja!

Prejel sem vaše častito pismo in se vam zahvaljujem za materialno in duhovno dobroto, ki ste mi jo izkazali v več priložnostih. Vitez Oreglia di S. Stefano in don Francesia se pridružujeta moji zahvali. Ne bom pozabil priporočiti vas in vašo redovno družino pri sveti maši gospodu Bogu. Bodite prepričani, da bo vaša družina zopet oživela, toda najprej jo je treba prerešetati, obdelati, na novo posejati, potem bo čudovito zacvetela. Zidava naše cerkve napreduje v naše veliko zadoščenje in upamo, da bodo dela končana že to leto.

Bog naj blagoslovi vas, vaše napore in vso vašo družino. Molite zame, ki sem vam v našem Gospodu Jezusu Kristus najvdanejši služabnik

Turin, 5. avgusta 1867 *duh. Janez Bosko*

Dne 5. avgusta so se začele duhovne vaje. Don Bona iz Brescie je pridigal premišljevanja in don Bosko inštrukcije, med katerimi je od časa do časa kakor z bliskom dal videti večne resnice. »Spominjam se,« pravi don Dalmazzo, »da mu je jok preprečil nadaljevanje, ko je govoril, kako se bomo morali predstaviti pred Božjim sodnikom. Naj se je še toliko trudil, ni mogel izustiti besede. Moral je zapustiti prižnico sredi splošne ganjenosti in joka mnogih.«

Njegovi poslušalci so bili vsi duhovniki ali pripravniki za duhovništvo. V enem izmed zvezkov so zapisani naslovi pridig v tem tednu. To so:

Potreba po duhovni zbranosti in izpraševanje o vedenju v teku leta.

Duhovnik ne gre niti v pekel niti v nebesa sam, temveč v spremstvu duš, ki so se rešile ali pogubile z njim.

Duhovnikovo dostojanstvo in dolžnosti.

Pomislimo te dni na to, pred čimer moramo bežati in kar si moramo v prihodnosti pridobiti in izpolnjevati.

Duhovnikovi sovražniki. Orožje, s katerim se bojujemo proti njim: zmernost, molitev, delo.

Čistost.

Verske ustanove stare in nove zaveze.

Evangeljski sveti.

Namen Družbe.

Obveznosti, sreča in gotovost večnega življenja za tistega, ki živi v redu.

Zadržanost v odnosu do fantov.

Pobožne vaje, konference, obvestila, ljubezen do našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Na začetku so te vaje v majhni kapelici imele videz družinskih pogovorov, toda kmalu so postale za don Boska težek, čeprav prijeten napor. Vsega občudovanja vredna je bila njegova zavzetost pri sprejemanju spovedi njegovih sinov. Zaradi števila članov in da bi vsi imeli priložnost jih opraviti, so se duhovne vaje vrstile cele jesenske počitnice. On je sprejemal na pogovor vsakega, ki bi mu želel izraziti svoje potrebe. V teh dneh so predstojniki posameznih zavodov na dolgo in široko razpravljali o raznih vprašanjih. Don Bosko je bil vedno navzoč. Po petih in več urah napornega dela, ko je zaposloval svoj razum pri reševanju dvomov in vprašanj in so drugi šli na odmor, je on šel v spovednico. In kakor je bilo dopoldne, tako se je nadaljevalo tudi popoldne, in to z vztrajnostjo, ki ni mogla biti drugo kot sad globoke, prepričane vere. Tudi ko ni bil popolnoma zdrav, si ni prizanašal. Celo ko je bil na okrevanju ali imel vročino, se ni izognil takim naporom.

V času, o katerem poročamo, je don Bosko še lahko prihajal na odmore s svojimi duhovniki in kleriki. Nekega popoldneva, ko je sedel na travi v senci gostega pušpana, obdan od sedmih ali osmih salezijancev, je kar nenadoma

prekinil govor, pogledal okoli sebe in dejal: »Eden izmed navzočih duhovnikov bo nekoč škof.« Pozornost vseh se je obrnila na don Francesio in don Cagliera, ki se je malo pozneje dvignil, pozdravil in se umaknil. Don Bosko je s temi namigi, s katerimi jim je nakazal bodočo slavo, želel tudi navdušiti svoje sinove, da bi vztrajali v Družbi.

Duhovne vaje so sklenili 10. avgusta s triletnimi zaobljubami duhovnika Nikolaja Cibraria, klerika Jožefa Monaterija in z večnimi zaobljubami klerika Jožefa Daghera. Sprejeli so nekaj pripravnikov, ki so želeli postati novinci.

Po slovesnem tedeumu je častitljivi odpotoval v Turin, don Cagliero pa je odšel v Castelnuovo, kjer je izbruhnila kolera. Divja bolezen je vsak dan požela veliko žrtev in težko je bilo dobiti ljudi, ki bi skrbeli za bolnike. Kakor hitro je don Bosko izvedel za stisko njegovega rojstnega kraja, je takoj pomislil, kako bi pomagal župniku in kaplanu. Don Cagliero mu je dejal: »Pripravljen sem, da grem na pomoč svojim rojakom.« Dal mu je, da je odpotoval, čeprav je bil v tistih dneh zelo zaposlen.

Izročil mu je lepo vsoto denarja, da bi mogel pomagati najpotrebnejšim, in dodal: »Gospod naj blagoslovi tvoje poslanstvo. Če boš potreboval še več denarja, mi piši in ti ga bom poslal.« Don Boskova skrb, da bi v toliki nesreči priskočil na pomoč svojim sokrajanom, gorečnost, ki jo je pokazal don Cagliero, da je skrbel za obolele, in njegov pogum, da se je lotil higiene v prizadetih družinah, so globoko ganili duše Castelnuovčanov. Ko je bolezen prenehala, je don Cagliero prejel bronasto medaljo kot priznanje za njegovo junaško vedenje.

Medtem je don Bona, uspešen apostolski pridigar, ki je fantom v oratoriju večkrat pridigal, pisal iz Brescie.

Predragi fantje!

Srečni ste, da živite z don Boskom, ki vam je oče, mati, zaščitnik in angel varuh.

Zares ste pametni, ker ga tolažite, ohranjate pri zdravju in ga pomirjate s svojim spoštljivim, pokornim in ljubeznivim vedenjem.

V tamkajšnjih spoštovanih duhovnikih in levitih imate najboljše prijatelje, ki se posvečajo vašemu dobremu in tako opravljajo odličen apostolat – Deo gratias!

V novem svetišču in v materi Božji Mariji imate zavetišče, ki vas varuje, vas navdihuje, tolaži in vas kakor za roko vodi v nebesa. Vedno se bom spominjal, kako sem vas videl pod stebriščem klečati pri molitvi, in pri oltarju se vas bom vedno spominjal, kakor tudi vi v svoji krščanski ljubezni molite zame, ki vas vse nosim v srcu.

Blaženi vi, fantje, ki imate čas, da delate dobro. Servite Domino in laetitia. Salvete! (Služite Gospodu v veselju. Pozdravljeni.)

Vaš prijatelj Bona, rektor

Brescia, 18. avgusta 1867

V Trofarellu je ostal don Francesia z nekaterimi fanti, ki jih je tja poslal don Bosko na počitnice. Mladi Fiore je med odmorom padel v globok ribnik, poln vode. Njegov tovariš Finocchio je skočil za njim, da bi ga rešil, in je izginil. Ker v prvem poskusu ni uspel, se je vrnil na površje, zajel sapo, se spet potopil in čez nekaj časa prišel s svojim tovarišem, ki so ga drugi takoj potegnili iz vode. Zdelo se je, da je mrtev. Potrebovali so precej časa, da so ga oživili. Bila je prava milost Marije Pomočnice. Nihče ne more opisati strahu in presunjenosti don Francesie in tovarišev in potem hvaležnosti materi Božji Mariji in rešitelju Finocchiu, ki je pozneje postal frančiškan.

Presveta Devica Marija je reševala svoje sinove v oratoriju iz telesnih in še zlasti dušnih nevarnosti. Vitez je predložil don Bosku pismo nekega fanta, ki se je odločil, da se bo poboljšal. Koliko je bilo vsako leto takih, za katere so izgubili že vse upanje, pa so se po Marijini priprošnji poboljšali.

Nekemu fantu iz razreda retorike je izredno škodovalo tajno branje Leopardijevih del. Skrajno preziranje pobožnih vaj je predstojnike napotilo, da so ga vključili med rokodelce. Že dve leti je delal v tiskarni. Tedaj pa je šel sam vase in z veliko pobožnostjo začel opravljati pobožne vaje, ki jih je do zdaj zanemarjal. Dne 16. avgusta je pisal svojemu vodji:

»Predvčerajšnjim sem govoril z gospodom don Boskom o svojem poklicu in drugih mojih zadevah. Dejal mi je, da če bom še dva ali tri mesece nadaljeval tako, bi se on zavzel zame in me sprejel med klerike s pogojem, da bi se mu popolnoma zaupal in mu odprl svoje srce.

Že dve leti nisem več pogledal šolskih knjig in veliko predmetov sem popolnoma pozabil. Zato jih hočem ponoviti. Tako bi mogel začeti študirati filozofijo in biti spet med prvimi, kar upam, da mi bo uspelo. Zadosti mi je življenja, ki sem ga do sedaj živel. Čas je, da se prebudim iz svoje mlačnosti, ki sem se ji toliko časa prepuščal. Hočem spremeniti življenje in se popolnoma izročiti Gospodu ter reči s sv. Frančiškom Borgio: Odločen sem. Tako naj bo. Don Bosko mi je že določil čas za življenjsko spoved. Moram začeti skrbeti za svojo dušo in se popolnoma izročiti božji službi. Ne bom več imel svoje volje, temveč se bom ravnal po volji predstojnikov, ki je Božja volja. Ta bo od sedaj tudi moja volja.«

Z Marijino pomočjo je držal svojo obljubo. Po mnogo težkih preizkušnjah je postal odličen doktor leposlovja, dober redovnik in nadvse pobožen duhovnik.

Sredi avgusta je šel don Bosko na obisk k škofu iz Acquija mons. Contrattu, ki je bil na počitnicah v Streviju. Ta mu je predstavil ubogo revico, družinsko mater, ki je bila, kakor se je zdelo, že več kot eno leto obsedena od hudega duha, ki jo je silno mučil in ji onemogočal, da bi prejemala zakramenta spovedi in ob-

hajila. Če so jo skušali popeljati v cerkev, je vsa pobesnela, preklinjala in tulila kot žival. Monsinjor je dal don Bosku oblast, da bi izgnal hudiča, on pa je samo preprosto dejal, da to ni potrebno, ker bi jo, če bi bila zares obsedena, postavil v tako družbo, da bi se moral hudi duh umakniti. Kaj je storil? Navzočim, med njimi so bili njen mož, otroci in več duhovnikov, je svetoval, naj vsi skupaj opravijo nekaj molitev v čast Mariji Pomočnici. Zatem jim je naročil, naj nadaljujejo vsak sam zase iste pobožnosti do praznika Marijinega rojstva.

Ko je to določil, se je odpravil na pot v druge kraje. Še prej pa je napisal nekaj pisem.

Predragi don Rua! *Strevi, 20. avgusta 1867*

Na moji pisalni mizi sem pozabil pismo za grofico Uguccioni v Firencah. Je že zalepljeno in frankirano. Do sedaj sem napisal več pisem, pa brez uspeha. Dobil pa sem ptička, ki bo prišel v oratorij. To je Honorij Tornielli, star 11 let. Končal je z dobrim uspehom tretji razred osnovne šole, plačeval bo 24 lir na mesec in upam, da bo dobro uspeval.

Naroči Ricciardiju, da naj zelo pazi na odmoru zvečer po večerji pri rokodelcih. Če ne zmore sam, naj pride še en asistent.

V tem trenutku odhajam v Alessandrio in nato v Mirabello.

Pozdravi vse tiste, ki nosijo brado ali so brez nje. Reci Goffiju, naj bo pogumen.

Milost n. G. J. K. naj bo z menoj in z vsemi, ki prebivajo v naši hiši. Amen.

Najvdanejši v Gospodu duh. *Janez Bosko*

Plemeniti gospe Azeliji de Marchesi Fassati, Montemagno (Asti).

Veleugledna gospa Azelija!

Nisem vam takoj odgovoril na vaše cenjeno pismo, sem pa takoj storil, kar ste želeli. Če bo Bog poslušal vaše molitve, bo oseba, o kateri ste pisali, blagoslovljena od Gospoda in okrepčana v svojih težavah.

Sem pri škofu iz Acquija in danes popoldne bom, če bo Bog tako hotel, odpotoval v Mirabello, od koder nameravam priti v Montemagno, vendar še ne vem, po kateri strani. Verjetno skozi Vignale. K vam bom prišel v četrtek proti večeru.

Medtem pa recite don Durandu, da naj bo dobre volje. Priporočam mu, da naj si ne da nalagati preveč dela od gospoda Emanuela in s tem onečaščati počitnice.

Izročite očku moje spoštljive pozdrave, isto tako mamici. Vsem pa želim veliko zdravja in blagoslova od Gospoda. Vsem se priporočam v pobožno molitev in se izrekam v hvaležnosti za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

Strevi, 20. avgusta 1867 duh. *Janez Bosko*

Med obiskom v Mirabellu je don Bosko pogosto šel v Lu, kjer so ga vedno navdušeno sprejemali, ali pa je obiskal Fubine in se ustavil pri družini grofov Bricherasio.

Ko se je po tem potovanju vrnil v oratorij, je dobil pismo grofa Frančiška Ksaverija di Collegno vitezu Oregli, v katerem predlaga don Bosku obisk v Belgiji.

N. Ž. J. I. M. *Cumiana, 25. 8. 67*

Predragi prijatelj!

Ko sem se sredi tega meseca vrnil s potovanja po Nemčiji, Belgiji in Franciji, nočem več odlašati, da ti ne bi poročal o tvojem bratu monsinjorju v Bruslju, katerega sem imel čast pozdraviti v tistem mestu. Dobil sem ga pri dobrem zdravju. Njegov videz in njegovo obnašanje sta res taka, da si pridobita srce vsakega obiskovalca. To so mi zatrjevali vsi, ki sem jih obiskal v Belgiji.

Ko že govorim o Belgiji, ti hočem povedati zamisli, ki sem jih slišal od mnogih meni dragih oseb, ki so zelo zavzete za napredek vere in za duhovni napredek tistih oddaljenih krajev.

Ko je pogovor nanesel na našega odličnega in dragega don Boska, kakor tudi na njegova čudežna dela in ustanove, sem menil, da je nedolgo tega kaplan iz Antwerpna izrazil tistim osebam svoje obžalovanje, da v njihovih krajih ni ustanove, kakor so oratoriji, ki jih je priklical v življenje velečastiti don Bosko, ko je vendar pri njih tudi toliko otrok v najtežjih okoliščinah in ni nikogar, ki bi se zanje zavzel. Zato so mi te osebe predlagale, da naj bi don Bosko, recimo ob priložnosti katoliškega kongresa, ki bo v kratkem v Malinesu, ali ob kaki drugi priložnosti prišel v Belgijo. Tam bi se pogovoril z imenovanim duhovnikom ali s kom drugim, ki goji prav iste goreče želje v korist zapuščene mladine, in bi se dogovorili o začetku ustanove, ki bi tudi tam z Božjim blagoslovom prinesla iste blagodejne sadove kot pri nas. Okoliščina, da se tvoj brat monsinjor mudi v Bruslju, bi stvar zelo olajšala.

Če bi zaradi večje gotovosti želel vedeti natančnejše podatke o tistih duhovnikih, o katerih sem govoril, podajam njihova imena: abbé Jaspers, kaplan pri cerkvi sv. Jurija, rue des Escrimeurs, Anvers, in abbé Evgenij Jomers, v župniji des Minimes v Bruslju.

Ne bom govoril o težavah, povezanih s to zadevo, ker bo don Bosko gotovo našel način, da jih bo premagal. Kdo ve, ali ne bi ob tej priložnosti našel sredstva za svojo cerkev in za svoje ustanove. Kako zelo bi se veselil, če bi kot sad mojega potovanja mogel prispevati, da bi ljudje tistih krajev spoznali neutrudno prizadevnost našega dragega don Boska.

Ali ne bi bilo mogoče, da bi me osrečil kak tvoj obisk v Cumiani in bi ob tej priložnosti slišal toliko novic, ki si jih spoznal in doživel v Rimu?

Imej me za svojega najvdanejšega prijatelja.

Frančišek Ksaverij

P. S.: Moji otročki ti pošiljajo ljubeznive in vdane pozdrave. Ne pozabi me potem, za to te še posebej prosim, priporočiti velečastitemu don Bosku v njegove molitve, ki jih kakor tvoje z veseljem pričakujem.

Častiti se je ob predlogu, da bi šel s svojo ustanovo iz Italije, moral smejati. Vendar pa je na ta predlog, ki je bil za zdaj še prenagljen, odgovoril v svoji zadnji bolezni 8. decembra 1887, ko je obljubil, da bo poslal svoje salezijance v Liège.

Medtem je vse kazalo na vojno z oboroženim napadom na Rim in po Italiji je z neizprosno besnostjo razsajala kolera.

Garibaldi je hodil iz enega mesta v drugo ob meji papeške države in oznanjal križarsko vojno proti Rimu; trdil je, da bo kakor za južino pospravil papeško državo in zavzel glavno mesto Italije. Sin Menotti je pregledoval celo mejo od Ternija do Isolette in se vračal v Neapelj, kjer je dajal navodila svojim tam zbranim prostovoljcem. Princ Hieronim Napoleon se je mudil v Švici s pretvezo, da je obiskal in pogledal svojo vilo, v resnici pa zato, da se je pogovarjal z mazzinijci. Vlada v Firencah je dala umakniti ladjevje, ki je že nekaj časa varovalo obalo papeške države s pretvezo, da bi preprečilo izkrcanje garibaldincev. Sektaški časopisi so izzivali Francijo, da naj se poskusi zoperstaviti temu početju, ker bi v tem primeru morala računati s Prusijo, ki je bila zaveznica Italije. Prusija pa je popolnoma podpirala revolucijo in imela svojo rešitev rimskega vprašanja. Dne 20. avgusta je Garibaldi z balkona neke hiše v Orvietu, kjer je bilo zbranih veliko njegovih vojakov, napovedal Rimu vojno. Pri njegovih silnih napadih na plačance duhovnikov in Napoleona je skupina njegovih pripadnikov vzklikala: Nad Rim, nad Rim! Ven z duhovniki! Smrt duhovnikom! Smrt cesarju!

Don Bosko je bil zaskrbljen. Nekega sobotnega popoldneva je v krogu svojih salezijancev v pogovoru o takratnih dogodkih dejal, da človeško gledano ni prepričan, da ne bi revolucija v kratkem času prišla tudi v Rim. Ponavljal je: »Če bi vsi Rimljani bili pripravljeni vsak dan opraviti en obisk Jezusu v najsvetejšem zakramentu, ne samo da ne bi revolucija vstopila v Rim, temveč bi tam dobila slovesen pouk.«

Istočasno pa je kolera pospeševala zaupanje častilcev Marije Pomočnice, kakor je priporočal don Bosko. Uradni podatki, ki so jih objavili v poslanski zbornici, so navajali število že ogroženih občin in število umrlih od kolere do 29. junija. Bilo je 470 občin, 37.644 obolelih in 18.890 mrtvih. Druga statistika, ki jo je objavila Gazzetta Ufficiale 26. julija, je do 15. istega meseca navajala 63.375 primerov bolezni in 32.074 mrtvih. Avgusta je po poročilih Perseveranze, ki je prinašala uradne statistike, v treh mesecih umrlo vsaj 110.000 ljudi. Kolera je divjala v Catanii, kjer je umrlo 30 do 40 ljudi na dan, in v Palermu, kjer je približno v enem mesecu zbolelo 6000 in umrlo 2620 ljudi. Smrt je tudi v septembru nadaljevala svojo žetev.

Toda to leto, kakor tudi prejšnji dve, sta se episkopat in kler z vojaščino v takih nesrečnih okoliščinah pokazala junaška in zavzeta za svoje tako preizkušano ljudstvo. Osemdesetletni nadškof iz Monreala mons. d'Aquisto je 18. avgusta umrl kot žrtev svoje požrtvovalnosti. Prav tako so bili pripravljeni za pomoč obolelim dati svoje življenje škofje iz Messine, Caltanisette, Barija, Novare, Genove, Bergama, Ivree in drugih mest, kjer je razsajala bolezen. Don Bosko je sprejemal sirote iz Sassarija, iz Neaplja, deset iz Tortorigija na Siciliji in še iz drugih krajev.

Iz Rima so prihajale novice o smrti nekaterih don Boskovih prijateljev in tako se je uresničila napoved, ki jo je don Bosko izrekel neapeljski kraljici materi.

Predragi don Francesia! Rim, 13. avgusta 1867

V Rimu kolera še vedno vlada, toda najbolj se je razbesnela v Albanu, letoviškem kraju, kamor smo se odpravili, da bi se nadihali milega zraka. Izbruhnila je s tako silo, da je bilo v 24 urah že devetdeset mrtvih. Ubogi markiz Serlupi je, kakor upamo, šel v nebesa. Prav tako moramo obžalovati še druge dragocene žrtve, med njimi neapeljsko kraljico mater, princeso Colonno in končno kardinala Altierija, škofa v Albanu, ki je kakor sv. Karel Boromejski pritekel na pomoč tistim nesrečnežem. Po štirih dneh ga je napadla bolezen in je po junaški smrti poletel v nebesa. Ne morete si misliti, kak strah se je polastil prebivalcev tega mesta: vsi so bežali, delavnice in uradi so bili zaprti. Mi smo se vrnili v Rim, kjer smo po Božji dobroti in varstvu Marije Pomočnice vsi zdravi. Kar nam je don Bosko rekel v spodbudo, da naj zaupamo v Marijo Pomočnico, se je uresničilo in nas ves čas navdajalo z gotovostjo. Ta predobra mati nas bo rešila.

Iz vsega srca se zahvaljujem don Bosku za pismo, ki mi ga je poslal in ki mi je storilo toliko dobrega! Angel Vitelleschi

V pismu 26. avgusta 1867 je bilo rečeno: »V Rimu pokosi kolera vsak dan od 20 do 50 življenj.«

Podobne novice je dobival nepretrgoma tudi vitez Oreglia.

Predragi Oreglia! Frascati, 27. avgusta 1868

Gotovo ste slišali, kakšen strašen bič je udaril po malem mestu Albanu, nedaleč od Frascatija. Zato si lahko predstavljate, koliko strahu smo prestali, da se tudi nam ne bi kaj takega pripetilo. Mene te bojazni niso zajele, ker sem po naravi zelo pogumna, poleg tega pa mi je velečastiti don Bosko zagotovil, da se bolezen mene ne bo lotila.

Hanibal, ki je v podobnih okoliščinah prav tako miren, si ni gnal k srcu in je bil z menoj kar zadovoljen. Sedaj smo tukaj že dva tedna rešeni vsakršnega strahu in pripisujemo to milost našemu Gospodu Jezusu Kristusu in varstvu presvete Device Marije pa tudi zavetnikom našega kraja sv. Roku in sv. Sebastijanu. V stari stolnici v Frascatiju so ohranjene slike o prikazovanju teh dveh svetnikov v davnih časih. Pobožnost, ki jo gojijo prebivalci do teh dveh svetnikov, je nekaj ganljivega. Vedno sta deležna obiska meščanov.

Z mojim zdravjem je vse v redu in gre vsak dan na boljše. Duhovno sem po zaslugi Božje milosti in podpore vaših molitev veliko pridobila in se mi zdi, da sem popolnoma drugačna kot prej. Vsem se neskončno zahvaljujem za molitve, ki jih opravljate zame. Prosim vas, da se prav posebno zahvalite velečastitemu don Bosku in ga v mojem in mojega soproga imenu najtopleje pozdravite. Nikar ne pozabite nas, naših prijateljev in znancev v molitvah v teh tako težkih in nevarnih časih.

Hanibal upa, da bo oltar narejen do konca tekočega meseca. O tem je tudi pisal vitezu Mariettiju, vendar ni dobil odgovora. Ana Bentivoglio

76.
POGLAVJE

Don Boskovi govori in dejanja – Iz kronike don Rue – Don Bosko v letoviški hiši teologa Margottija; kitajski škof obišče oratorij – Govor: dva častnika in cesar Teodozij v puščavskem samostanu – Katoliško branje: don Bosko poskrbi za prevod francoskih knjižic – Govor: Nebeška mati Marija ob smrtni postelji nekega fanta – Načrt za združenje za izdajanje očiščenih italijanskih klasikov – Govor: Reševati duše – Don Bosko pomaga fantu, ki ima verske dvome – Ubogi semeniščniki, ki stanujejo v oratoriju, ministrirajo med počitnicami v stolnici – Novica o obsedenki iz Acquija: don Boskovo zaupanje v izgon hudiča – Pismo duhovniku na počitnicah – Govori: Ne poslušajte slabih nasvetov; slava oratorija ni v znanosti, temveč v kreposti; ljubezen do Marijine svetinjice – Vredno proslaviti praznik Marijinega rojstva – Don Bosko na pamet deklamira dolge odstavke iz klasikov, ki se jih je naučil v mladosti

Za sestavljanje spominov zadnjih dveh mesecev od 1864 do 1867 smo uporabili naše zapiske in podatke iz naših arhivov. Sedaj bomo sledili kratki kroniki, ki nam jo je zapustil don Mihael Rua, in jo povezali s pristnimi poročili iz drugih pričevanj za konec leta 1867 in za leti 1868 in 1869.

Don Rua takole začenja svoj spis:

Prepričan, da bom storil stvar v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš, po nasvetu dobrohotnih oseb v oratoriju, jaz duhovnik Mihael Rua začenjam danes, v nedeljo 1. septembra 1867, zbirati spomine, ki se tičejo oratorija in zlasti še njegovega ustanovitelja duhovnika Janeza Boska, v obliki kratkih zapisov kronista in ne zgodovinarja.

1. september: Don Bosko je zjutraj odpotoval v počitniško hišo slavnega teologa Margottija, urednika časopisa Unità Cattolica. V oratorij je prišel na obisk škof iz srednje Kitajske, doma v Bologni, iz reda manjših reformiranih bratov.

Fantje so ga navdušeno sprejeli in godba na pihala ga je slovesno pozdravila. Bil je zelo zadovoljen z novo cerkvijo in z vsem, kar je videl v oratoriju.

Po večernih molitvah nam je don Bosko pripovedoval naslednji primer: Cesar Teodozij se je v spremstvu dveh častnikov odpravil v Trier. Cesar in ljudstvo so nekega dne čakali v amfiteatru na začetek iger. Toda ker so bili že utrujeni od čakanja in ker jih igre niso preveč zanimale, so se odločili, da gredo na sprehod iz mesta. Prišli so do gozda in zasledili majhno pot.

»Gremo naprej?« je vprašal eden izmed navzočih.

»Pojdimo.«

Začeli so hoditi po gozdu. Tedaj so sredi visokih mogočnih dreves zagledali hišice, koče ali tudi votline, kakor jih pač hočemo imenovati. Bila so bivališča puščavnikov. Radovedni so vstopili. Videli so trda ležišča menihov, grobo obleko teh puščavnikov in opazili njihovo zelo preprosto hrano. Sprva jih je pogled presenetil, toda kmalu so opazili globok mir, ki je sijal na obrazih teh menihov. Začeli so se med seboj pomenkovati: »Kako so mirni in srečni ti ljudje. Pa vendar živijo sredi samih odpovedi. Kakšna skrivnost obstaja v teh krajih?« Hodili so iz celice v celico in na grobo izdelani mizi našli knjigo. Odprli so jo in videli, da je življenjepis sv. Antona Puščavnika. Začeli so brati. Knjiga je pripovedovala, kako je sv. Anton, plemenit in bogat mladenič, slišal pri pridigi besede Jezusa Kristusa: Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj revežem. In imel boš zaklad v nebesih. Potem pridi in hodi za menoj. Šel je domov, prodal vse imetje in posestva. Del izkupička je dal sorodnikom, drugega pa revežem in se nato odpravil v puščavo, da bi rešil svojo dušo in se za vedno poslovil od sveta.

»Moral je biti zares izreden človek, da je pustil vse svoje palače in šel živet v to pustinjo,« je vzkliknil eden izmed častnikov.

»Kakšna škoda! Fant tako lepih sposobnosti je šel za meniha.« je vzkliknil drugi.

Zaprli so knjigo in jo položili na svoje mesto. Toda premagala jih je radovednost in odprli so na strani, kjer je bil govor sv. Antona njegovim menihom, da bi jih opogumil, da bi vztrajali pri samotarskem življenju daleč od nevarnosti sveta. Brali so: »Gospod dá sto za eno tudi že na tem svetu tistemu, ki zapusti vse, da bi dal čast in slavo Bogu, in večno blaženost v drugem življenju. Svet je izdajalec in nas ne bo mogel nikdar zadovoljiti. Pa četudi bi nam svet dal vse, kar nam obljublja, kako dolgo bomo mogli uživati? Samo trenutek. In potem bomo morali zapustiti vse, in to brez kakršnega koli zasluženja.«

Toda Gospod se je polastil src obeh častnikov. Vsa prevzeta od plemenitih čustev sta se spogledala in eden je vzkliknil: »Res je. Sva že prejela vse odlične službe, ki nama jih je obljubil cesar? Pa če bi jih tudi prejela, kako dolgo bi jih lahko

uživala? Cesar naju lahko odpusti iz službe, kadarkoli hoče.« Začela sta primerjati svoje razburkano življenje, polno očitkov vesti, zavisti, bojazni in spletk, z mirom in zadovoljstvom teh menihov, Božjih služabnikov, ki upajo na večno plačilo.

»Pojdi,« je dejal eden izmed obeh, »in povej cesarju, da sem se posvetil Božji službi in da hočem postati menih in si služiti nebesa.«

»Kaj? Tebi nebesa, meni pa to zemljo? Ali oba ostaneva tukaj ali se oba vrneva v svet.«

Odločila sta se. Odložila sta orožje, slekla dragoceno obleko, se odela v meniško haljo in začela živeti strogo po pravilih samostana, s skromno hrano iz divjih rastlin, s posteljo na trdem ležišču, z vstajanjem sredi noči in z nenehnim delom. Vztrajala sta in postala sveta.

Rad bi sedaj z vami malo razmislil. Če ta dva fanta ne bi opustila posvetnih iger, se ne bi posvetila. Izogibajte se zatorej vseh javnih prireditev, ki nimajo v sebi Boga in Božjih reči. Za tista dva mladeniča je bila velika sreča, da sta zapustila amfiteater, čeprav samo po naključju, in sta naletela na dobro knjigo. Tudi mi skušajmo bežati pred slabimi tovariši in slabimi knjigami ter brati dobre knjige in iskati druščino pri dobrih tovariših.

Za mesec avgust in september je Katoliško branje na 200 straneh pripovedovalo o odličnih krepostih, ki so krasile častito Marijo Kristino Savojsko, kraljico obeh Sicilij.

Za mesec oktober so tiskarji natisnili Don Benedetto ali duhovnik v francoski revoluciji izpod peresa kanonika Bernardina Checuccija. Dodatek: Nočni rop: nezmernost vodi v pogubo.

Don Bosko je sam določal zvezke, ki naj jih natisnejo, in jih je imel vedno na zalogi. Za mnoge je on sam dajal vsebino, ki naj bi jo dodelali učeni cerkveni možje ali laiki. Pri tem mu je pomagala lepa zbirka francoskih knjižic, ki jih je dal prevajati delavoljnim prijateljem.

V Montafio je pisal takole:

Predragi Janez Turco!

Pošiljam ti knjižico, ki naj bi jo prevedel iz francoščine. Ti jo boš gotovo svobodno prevedel, pa ne v elegantnem slogu, ki ni tvoj, temveč v klasičnem ljudskem slogu s kratkimi stavki, jasnimi mislimi itn., tako kakor navadno pišeš.

Tvoji prijatelji te pozdravljajo in pričakujejo tvoj skorajšnji prihod.

Tebi in tvojemu očetu želim iz srca najboljše in se izpovedujem v Gospodu za najvdanejšega prijatelja.

Turin, 2. 9. 1867 *duh. Janez Bosko*

Z istim namenom je pisal mlademu grofu Calloriju, s katerim je bil prijateljsko zaupno povezan.

Predragi gospod Cezar!

Tokrat ni več Cezar, ki izpoveduje svoje grehe, temveč don Bosko. Hodim sem, hodim tja, pa pri vsem nisem opravil svoje dolžnosti in poslal knjige, za katero se je naš Cezar ponudil, da bi jo prevedel za naše Katoliško branje.

Sedaj uredimo stvari v družini: en zvezek za vas in drugega za gospodično Glorio. In ker sem zamudil s pošiljko, naj bi popravili ali bolje nadomestili izgubljeni čas tako, da se boste prizadevno spravili na prevajanje. Kako si don Bosko drzne ukazovati! Na srečo imam opravka z delavnimi in ubogljivimi ljudmi, sicer bi me pustili, da bi sam prepeval in nosil križ.

Medtem ko priznavam svojo krivdo, bi rad ukazoval ali bolje rečeno priporočal dve stvari, o katerih sva že nekoč razpravljala. Poiščite si čas in določite dan za štirinajstdnevno spoved ali vsaj enkrat na mesec. Nikdar ne opustite vsakodnevnega kratkega duhovnega branja.

Zadosti, nočem nobene pridige! Končajva. Iz srca pozdravite očka in mamico in vse člane vaše ugledne družine. Dajte mi kak dober nasvet. Dovolite mi, da vam iz srca želim obilo nebeškega blagoslova, in me imejte za hvaležnega in vdanega služabnika.

Turin, 6. septembra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Vrnimo se h kroniki don Rue. Na večer 2. septembra, to je 4. dan devetdnevnice na pripravo Marijinega rojstva, je don Bosko pripovedoval naslednji zgled:

Neki fant je že od rane mladosti imel navado, da je vsak dan opravil pobožnost v čast sedmim Marijinim radostim. Prišla je zadnja ura. Okoli stoječim se je zdelo, da je napočil smrtni boj. Toda čez nekaj časa je fant spet prišel k sebi, napad bolezni je pojenjal in začel se je vsem navzočim smehljati. Vprašali so ga, kaj pomeni ta nasmeh. On pa je odgovoril: »Glejte, zdelo se mi je, da sem že mrtev, da je moja duša zapustila telo in se odpravila pred Božji sodni prestol. Tedaj se je pojavila prekrasno oblečena gospa, vsa bleščeča v svetlobi, me ustavila in dejala:

»Zakaj si tako prestrašen?«

In jaz:

»Bojim se Božje sodbe. Bojim se, da bom pogubljen.«

»Zakaj?«

»Če se bom pogubil, bom za večno izgubil nebesa in svojega Boga. Silno se bojim stroge Božje sodbe.«

In ona: »Ne boj se. Moji častilci se ne pogubijo. Ti si toliko let opravljal sedem mojih radosti in jaz bom tvoja tolažba ob smrti in v nebesih. Ne boj se Božje sodbe, kajti jaz sama te bom spremljala pred večnega sodnika in te branila. Pojdi in povej vsem, da se moji častilci, ki opravljajo spomin radosti, ki sem jih deležna v nebesih, ne bodo pogubili. Jaz jih bom tolažila s svojo navzočnostjo ob smrti, pred sodnim stolom mojega Božjega sina in vso večnost v nebesih.«

Zato naj jutri vsak opravi pobožnost sedmih radosti Device Marije kot cvetko za devetdnevnico. Tisti, ki ste bolj goreči, pa jih opravljajte vse dni devetdnevnice, in če je mogoče, tudi vse življenje. Tako vas bo Marija tolažila ob smrtni uri.

Iz iste kronike posnemamo še druge pomembne don Boskove pobude.

3. september, torek. Don Boska je silno bolelo zlo, ki se je z branjem slabih knjig širilo zlasti med študirajočo mladino. Zato si je zamislil posebno združenje, ki bi imelo za cilj izdajanje dobrih in klasičnih knjig, ki bi izhajale mesečno, bile očiščene nemoralne navlake ali pa povzemale najboljše vsebine. Na današnji dan je stopil k profesorju don Mateju Piccu, zelo učenemu možu, velikemu poznavalcu mladine in knjig, da bi se z njim pogovoril o načrtu.

»S turinskim nadškofom sem pred vsemi drugimi govoril o tem načrtu in si zamislil knjižno zbirko ali vrsto italijanskih klasikov.«

Ta večer je takole govoril fantom:

Rad bi, da bi bili mi vsi trgovci, trgovci z dušami. Ne trgovci, ki hodijo sem in tja in skušajo prodati sojo robo, temveč taki, kis skušajo kupiti rešitev naših duš za kakršnokoli ceno.

Rad bi, da bi bili preprosti kot golobje in zviti kot kače. Ali veste, kaj naredi kača, ko jo zasledujejo in več ne more uiti? Potegne se skupaj, se zvije v kolobar, skrije v sredo glavo in reče: »Storite z menoj, kar hočete, toda pustite mi glavo.« Tako moramo tudi mi bežati pred priložnostmi, in ko ne moremo storiti ničesar drugega, postaviti v sredino vsega misel na rešitev svoje duše in biti pripravljeni, da žrtvujemo svojo čast, imetje, celo življenje, samo da rešimo svojo dušo. Če izgubimo dušo, je vse izgubljeno, če pa rešimo dušo, je vse rešeno. Oh, če bi bili zares odločeni, da za vsako ceno rešimo svojo dušo, bi bil hudič prisiljen držati se daleč od nas.

Henrik VIII. je pismeno in po odposlancih prosil papeža Klementa VII. za neko uslugo, ki je bila v nasprotju z Božjimi zakoni. Papež je vztrajno odgovarjal, da tega ne more storiti. Toda prošnje angleškega kralja so bile tako vztrajne in odposlanci so tako pogosto prihajali in obljubljali velike usluge in koristi za Cerkev, če bi papež ugodil njegovim željam, da je papež vljudno dal odgovoriti po odposlancih: »Recite svojemu kralju, da močno obžalujem, da imam samo eno dušo. Če bi imel dve, bi ustregel vaši prošnji in bi eno s tem poslal v pekel, drugo pa rešil. Toda samo eno dušo imam, in če to izgubim, je izgubljeno vse.«

Don Ruova kronika nam poroča še druge novice:

4. septembra. – Med počitnicami je don Bosko privolil v vroče prošnje nekega rokodelca, da je zaradi svojega lepega vedenja prestopil k dijakom. Nekaj mesecev pozneje so tega fanta bolj trde glave napadli dvomi o Božjem bivanju, o nebesih, peklu itn. Ni se zadovoljil s tem, da je tako mislil sam pri sebi. Začel je javno govoriti s sošolci o teh stvareh. To je bila seveda zelo nevarna zadeva.

Don Bosko je zvedel za celo zadevo in takoj našel sredstvo, da je razblinil njegove dvome. Prišel je fantov dobrotnik, ki se je hotel dokončno dogovoriti o njegovem prestopu

k dijakom. Don Bosko je v fantovi navzočnosti dejal, da bi stvar za zdaj pustili pri miru, ker se zdi, da fantova glava ni v redu in zato ni sposoben za šolo. Fant se je zavedel svojega spodrsljaja, priznal je zlo, ki ga je povzročil s tem, da se je prepustil dvomom, in zlasti še zato, ker je o dvomih govoril s svojimi sošolci. Popravil se je in od takrat živel goreče.

5. september. Neki predstojnik iz semenišča je pisal don Bosku pismo in obžaloval, da kleriki iz oratorija ne poznajo obredov. V potrditev je kot primer navedel dva klerika, ki sta tisto jutro ministrirala v stolnici. Treba je povedati, da so se kanoniki med počitnicami obračali na oratorij, ker ni bilo semeniščnikov. Don Bosko je odgovoril, da mu je zelo hudo, da kleriki ne poznajo obredov, vendar sta bila tista dva klerika semeniščnika, ki ju je don Bosko zato, ker nista imela niti sorodnikov niti sredstev, sprejel v zavod. Poslal je prav njiju, ker je menil, da dobro poznata običaje in navade v stolnici.

Tega dne je častitljivi prejel novico o obsedenki iz Acquija. Dne 1. septembra, v nedeljo, so obsedenko pri zaprtih vratih cerkve skušali pripraviti, da bi šla k spovedi in obhajilu. Župnik katedrale je storil vse po danih navodilih. Toda uboga ženska je tako kričala in se tako zvijala, da so jo takoj odvedli domov. Župnik je pisal don Bosku, da se mu ne zdi pametno, da bi ponavljal podobne strašne prizore na božič; don Bosko je namreč določil, da bi na ta dan prejela zakramente v navzočnosti vsega prebivalstva. Ko je don Bosko prejel to pismo, je naročil, da naj ničesar ne spreminjajo in da naj vsi nadaljujejo molitve.

Petega septembra je pisal nekemu svojemu duhovniku, ki ga je na poti v domači kraj Usseglio v Alpah prosil za nasvet.

Predragi don Cibrario!

Prav je, da si mi pisal, tako da ne bo nesporazumov. Izkoristi dovoljenje za spovedovanje, če se bo ponudila priložnost. Ko se boš znebil domačih obveznosti, se pravi, ko boš končal razdelitev imetja, se takoj vrni v svoje gnezdo v Lanzo, kjer boš ob primerni skrbi spet lahko dobil potrebno zdravje.

Spoštljivo pozdravi gospoda župnika in mu povej, da ga iz vsega srce priporočam Mariji Pomočnici, da mu vrne nekdanje zdravje.

Bog naj te blagoslovi in naredi iz tebe velikega osvajalca duš za nebesa. Pozdravi svoje starše in imej me v Gospodu za vdanega prijatelja.

Turin, 5. septembra *DUH. JANEZ BOSKO*

Še istega večera je takole govoril fantom:

Bartoli pripoveduje, da sta bila na Japonskem dva krščanska dečka. Tedaj se je začelo preganjanje kristjanov. Eden je rekel drugemu: Rad bi razmislil način, ki bi ugajal tudi tebi, da bi preživel to preganjanje.«

»Premisli in najdi tak način, ki nama bo omogočil čim prej dati najino kri za sveto vero.«

Toda prvi ni mislil tako. Ponoči si je izmislil način, kako bi prevaral krvnike in tako rešil svojo kožo. Rekel je sam pri sebi: »Ko bodo prišli vojaki, bom rekel, da se odpovedujem krščanski veri. Ko pa bodo odšli, se bom šel spovedat in bo vse urejeno. Tako me ne bodo ubili, ostal pa bom kristjan kot prej.« Ko so prišli krvniki, je izjavil:

»Odpovedujem se krščanski veri.«

»Prav, dobro si si premislil. Svoboden si. Pojdi, kamor hočeš.«

Ko so vojaki odšli, je ta nesrečnež šel obiskat svojega tovariša, ki so ga peljali na morišče. »Poslušaj,« mu je začel prigovarjati. Približal se mu je in povedal, kako se je rešil iz rok preganjalcev. Ko je mučenec slišal, kaj mu je tovariš svetoval, da naj stori še on, ga je zavrnil s sunkom in nesrečnemu svetovalcu dejal: »Odstrani se od mene, ti izdajalec in hudobni skušnjavec!« Potem se je obrnil k vojakom in zaklical: »Ta tukaj je strahopetnež, prezirajte ga! Zatajil je vero, da bi si rešil telesno življenje. Pojdi stran od mene, ti strahopetnež! Jaz ne bom nikdar zanikal svoje vere v Jezusa Kristusa.«

Naučimo se tudi mi, da bomo močni kakor ta dobri tovariš, in ne poslušajmo slabih nasvetov. Bodimo rajši pripravljeni žrtvovati ne samo čast in prijetnosti, temveč tudi življenje, kakor da bi storili samo en greh. Prav tako se varujmo, da bi dajali slabe nasvete. Nikdar pa, oh, nikdar pa ne naredimo pred Bogom takega pregreška.

Dne 6. septembra po večerji so se nekateri salezijanci z don Boskom pogovarjali o dveh nadarjenih klerikih, ki sta zapustila oratorij in odložila duhovniško obleko.

»Jaz,« je dejal don Bosko, »sem jima predstavil vse njuno prihodnje življenje, ki bi moglo biti zelo srečno, in jima zagotovil: Če bosta storila to, kar vama svetujem, bosta šla naprej z gotovostjo in se ne bosta zmotila. Eden izmed njiju je odhajal, ker je postal sladkosneden, drugi pa ni bil zadovoljen s hrano, ki so jo postavili predenj.«

Klerik Feliks Alessio mu je segel v besedo in vzkliknil:

»Za nas v oratoriju bi bila prava čast, če bi ta dva doktorja leposlovja ostala pri nas.«

In don Bosko: »Slava oratorija ni samo v znanosti, temveč predvsem v pobožnosti. Kak srednje nadarjen član, ki pa je kreposten in ponižen, stori veliko več dobrega in veliko večje stvari kot ošaben učenjak: ni znanost tista, ki dela svetnike, temveč krepost. Enemu izmed tistih dveh neprevidnežev sem dejal: Če hočeš iti naprej, opravi splošno spoved in se znebi ošabnosti.«

Podobni izrazi so mu bili zelo domači. V vseh okoliščinah je priporočal podrejenim, da bi bili ponižni.

Ta večer je skupnosti povedal naslednje:

Bartoli pripoveduje o spretnosti nekega japonskega krščanskega fanta, ki je znal braniti svetinjico Matere Božje, ki jo je nosil na prsih, tako da so vsi videli. Mandarini so pošiljali po deželi oborožene skupine z naročilom, da naj uničijo vse verske slike, svetinjice

in druge predmete in jih zasramujejo. Naš fant je naletel na biriča, ki je takoj, ko je zagledal svetinjico, stegnil roko, da bi mu jo odtrgal, toda deček, ki je bil star komaj 12 let, je spretno skril svetinjico v dlan. Nastalo je prerivanje: birič je hotel svetinjico, deček pa mu je ni hotel dati. Ko je birič videl, da mu svetinjice ne more vzeti, je dejal:

»Če mi je ne daš, ti bom vzel pokrivalo.«

»Vzemi, karkoli hočeš,« mu je dejal deček.

»Vzel ti bom tudi obleko.«

»Nič mi ni zanjo.« In mu je vrgel suknjič, ki ga je birič že držal v roki, svetinjico pa je spretno prenesel iz ene roke v drugo.

Medtem se je s skokom rešil nevarnosti. Birič je klical za njim: »Vse ti bom pobral.«

Deček je odvrgel tudi telovnik in zbežal. Birič je tekel za njim, toda dolga obleka, ki jo nosijo v tistih krajih, ga je ovirala pri teku in je padel. Deček se je po ozkih in skritih cestah spravil na varno.

Naučimo se tudi mi živeti brez ozira na ljudi. Ne pravim, da naj svetinjico nosimo tako, da jo bodo vsi videli, vendar nas ne sme biti sram, da jo nosimo obešeno okoli vratu; da se odkrijemo, ko gremo mimo cerkve ali pred Marijino podobo. Naj nas ozir na ljudi nikoli ne premaga.

Končujem s priporočilom, da bi se v nedeljo, za praznik Marijinega rojstva, vsi spravili z Bogom, in tisti, ki še nimajo Marijine svetinjice, naj povejo, da jo bodo dobili. Želel bi, da bi ta praznik vsi lepo proslavili in prosili mater Božjo Marijo, da bi nas varovala pred kolero duše in telesa. Molimo za naše starše, da bi jih Gospod obvaroval podobne nesreče.

7. september. Čudovito je (piše don Rua), kako don Bosko sredi toliko težkih poslov, s katerimi je nenehno zaposlen, najde čas, da podaja na pamet cele speve iz grških, latinskih in italijanskih pesnikov bodisi za oddih ali pa v zabavo poslušalcem, ki ga obdajajo. Pri tem pa izkoristi priložnost, da govori tudi o slabih navadah, ki jih zlasti Dante biča v svojih spevih. Ko so ga vprašali, kaj meni o Danteju, je odgovoril, da glede pesniškega talenta in jezika si ni mogoče kaj več želeti, da pa ga je pri pisanju vodila želja po maščevanju, da bi postavil v slabo luč tiste, ki so se bojevali na nasprotni stran; do nebes pa je poveličeval tiste, ki so pripadali njegovi stranki.

77.
POGLAVJE

Priporočilno pismo škofa iz Alessandrie – Don Boskov nagovor: kolera, greh, svetinjica Marije Pomočnice – Pismo iz Acquija sporoča o ozdravitvi obsedenke – Opeka za novo cerkev – Don Bosko pripoveduje o ozdravitvi obsedenke iz Acquija – Vitez sporoča pomembne novice predstojnici Tor' de Specchi; don Boskova napoved tej redovnici – Otroci, ki sramotijo duhovnike; odrasli, ki sovražijo Cerkev in se borijo proti njej – Nagovor: Zaprite čute hudičevim prevaram, če hočete napredovati pri učenju in obrti – Nadškof prepove škofijskim klerikom pri don Bosku, da bi poučevali in asistirali gojence, in ukaže, da se vrnejo v semenišče; ne sprejema don Boskovih razlogov – Podelitev duhovniškega reda

Na predvečer praznika Marijinega rojstva, pomembnega zaradi mogočnega varstva, je don Bosko sprejel priporočilno pismo za odobritev njegove redovne družbe.

V večjo Božjo slavo in vsem, ki se jih to tiče, nam je drago, da sporočimo, kar sledi:

Po zrelem premisleku in posvetovanju s pobožnimi in uglednimi osebami o vsem, kar se tiče tako imenovanih oratorijev in zavodov, ki pod vodstvom zgledne gorečnosti duhovnika Janeza Boska že veliko let delujejo v Turinu in več drugih krajih v Piemontu za izobrazbo in krščansko vzgojo mladine, zlasti še revne, osirotele in zapuščene, smo ugotovili, da so povsod dosegli razveseljive in dobre uspehe in so jih imeli za pravi Božji blagoslov v teh časih, ki so tako malo naklonjeni krščanski vzgoji uboge mladine in gojitvi cerkvenih poklicev.

Med sredstvi za doseganje tega svetega in dobrodelnega cilja moramo poleg gorečnosti in znanja, s katerima je obdarjen imenovani don Bosko, omeniti kot glavno sredstvo velezaslužno Družbo mladih duhovnikov, klerikov in laikov, ki jih je znal odlično izbrati in usposobiti za to sveto poslanstvo z ustreznim pravilnikom življenja, ki se nam zdi prešinjen z globokim krščanskim duhom in modrostjo ter krščansko ljubeznijo.

Zato hitimo s priporočilom, da bi se ta velezaslužna Družba z apostolskim blagoslovom vedno bolj širila v korist naše svete vere, svete Cerkve in naše dežele, kjer je krščanska vzgoja zlasti najbolj revne in zapuščene mladine upanje in želja vseh.

Novara, 7. septembra 1867 *+ ANTON, nadškof v Novari*

Zvečer 8. septembra je don Bosko, potem ko so obhajali praznik Marijinega rojstva z mnogimi svetimi obhajili in slovesnimi obredi v cerkvi, pod stebriščem takole govoril zbrani skupnosti:

Kolera je obiskala skoraj vse kraje, razen nekaterih v Piemontu, in povsod je dala bolj ali manj čutiti svoje strašne sadove. Tudi med nami jo je mogoče vedno bolj občutiti. Spomnimo se: zaradi greha so nas zadele nadloge; greh je spodbuda smrti. Zato bi rad, da bi molili ne samo za nas, temveč tudi za naše starše, dobrotnike, tovariše, prijatelje, brate. Jaz sem vas vse te tedne priporočal Gospodu in Devici Mariji z vsemi, ki so v naših zavodih, in z vsemi, ki so doma na počitnicah pri svojih starših, da bi jih mati Božja Marija obvarovala pred to smrtonosno boleznijo. Toda vi mi morate pri tem pomagati in odstraniti greh, ki je spodbuda smrti. In kako lahko odstranimo to spodbudo? Kdor ima nemirno vest, naj se osvobodi z dobro spovedjo, in kdor je brez greha, naj skrbi, da bo ostal daleč stran od njega, tako da vas bom mogel vse postaviti pod varstvo Marije Pomočnice. Hkrati se varujte grehov proti čednosti sramežljivosti.

Zato bomo jutri vsakemu izročili svetinjico Marije Pomočnice, blagoslovljeno z namenom, da bi nas rešila kolere. Vsak naj si jo obesi okoli vratu in vsak dan moli en očenaš, zdravamarijo in slavaočetu čast Jezusu v najsvetejšem zakramentu in pozdravljena kraljica z vzklikom Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas v čast Mariji Pomočnici.

Dne 9. septembra je prejel novico o obsedenki iz Acquija.

N. Ž. J. I. M. *Acqui, 8. september 1867*

Velečastiti gospod!

Prejeli smo milost. Po divjih bojih, grožnjah, pretepanju, omedlevanju, videnjih itn., ki so trajali čez polnoč prejšnjega dne, je nastopil mir in tišina. Danes zjutraj je v miru mogla opraviti spoved in prejeti obhajilo. Naj bo zahvala Gospodu in mogočni Mariji Pomočnici, ki je premagala pekel in pokazala svojo moč vse od začetka dneva njenega vzvišenega rojstva.

Pošiljam vam položnico za 25 lir kot izpolnitev dane obljube za gradnjo cerkve v čast naši dragi nebeški materi od obdarjene osebe. Upam, da prizadeta oseba ne bo tako kmalu pozabila prejete milosti in se bo trudila, da bo vedno bolj všeč svoji nebeški priprošnjici.

Oba se vam lepo zahvaljujeva in Bog in njegova sveta mati naj povrneta vam in vsem dobrim dušam, ki so molile in znale ganiti prečisto srce matere Marije.

Želel sem vam takoj sporočiti dobljeno milost, da ne bi minilo preveč časa med prejeto milostjo in dolžno zahvalo, med izkazano dobroto in izpolnitvijo obljube.

Jemljite me v vaše molitve, da bi mogel rešiti svojo ubogo dušo in učiti druge Božjih potov.

Ponovno vas pozdravlja vaše uglednosti vdani služabnik v J. K.
P. Matej Bruzzone, kaplan

Pismo s še natančnejšim opisom dogodkov je istočasno prišlo v oratorij. Don Boska vse to ni nič presenetilo, temveč mu je podelilo prijetno ljubkost, ki je spodbujala vse k večjemu zaupanju v Marijo.

Po večerji je don Bosko vsem, ki so v obednici govorili o izpitih, ki naj bi jih opravljali naslednjega dne – med njimi sta bila tudi dva tuja duhovnika in domači iz oratorija Frančišek Dalmazzo, Peter Guidazio, Garino in Alessio –, dejal: »Jutri se vas bom vseh spomnil pri sveti maši.« Tujima duhovnikoma pa je rekel: »Če bosta dobro naredila izpite, bosta prinesla en zidak za cerkev Marije Pomočnice.«

»Da, da,« sta odvrnila.

»In vi?« je tiho vprašal nekega starejšega duhovnika, ki je tisto noč prenočil v oratoriju.

»Da, da, tudi jaz. Računajte na to,« je tiho odgovoril častitljivi duhovnik.

In don Bosko je začel pripovedovati:

Kar se tiče zidakov, se je zgodilo tole. Neki don Ghisolfi je že dolgo imel bolno roko. Sčasoma se je bolezen tako poslabšala, da so zdravniki po posvetu ugotovili, da je treba roko odrezati. Ubogi don Ghisolfi je ob tej novici zaklical: »Hočem še prej narediti poskus. Priporočil se bom don Bosku, da mi pove, kaj naj naredim v čast Mariji Pomočnici, da bom ozdravel.« Dejansko mi je pisal. Odgovoril sem mu, da naj, če bo ozdravel, prinese en zidak za cerkev. Čez nekaj časa je res ozdravel in je z vlakom poslal zidak na moj naslov. Lahko si mislite, kako sem se začudil, ko sem prejel tisti predmet. Opeko smo razbili, da bi videli, ali je v njej denar. Nič ni bilo. Bilo je navzočih veliko gledalcev, med njimi tudi don Dalmazzo. Menil sem, da gre za kako šalo, kajti nisem vedel, od kod prihaja opeka, ker je kot odpošiljatelj bil napisan: Ubog duhovnik.

Nekaj dni pozneje je prišel don Ghisolfi osebno v oratorij in vprašal, ali smo prejeli zidak.

»Oh, vi ste poslali tisto opeko?« mu je dejal don Bosko.

»Da, prav jaz,« je odgovoril don Ghisolfi.

»Oh, kako natančen teolog,« sem vzkliknil.

Toda don Ghisolfi je ves resen odvrnil: »Menil sem, da moramo Gospodu dobesedno izpolniti obljube.« Zasmejal se je in dal lep dar namesto zidaka. Toda on je že tudi prej marsikaj daroval.

Ob teh besedah je častitljivi značilno pogledal oba tuja duhovnika, ki sta takoj odgovorila:

»Razumeva, prav dobro razumeva.«

Don Bosko je nadaljeval: »Božja mati Marija nas nenehno obsipava z dobrotami. Skoraj vsak dan dobivam pisma, v katerih mi sporočajo o milostih na

priprošnjo Marije Pomočnice. Prejel sem dar 24 soldov, ki mi jih je dal neki starček, ki je na berglah prišel v mojo sobo in jo zapustil z berglami na ramah.«

Ko je pozvonil zvonec in smo odmolili molitve, je don Bosko stopil na prižnico, omenil najprej ozdravitev pohabljenega starčka in potem nadaljeval poročilo o izganjanju hudiča v Acquiju.

Vsak dan, dragi moji sinovi, smo priče velikih čudežev, ki se godijo na priprošnjo Marije Pomočnice. Pred dnevi je prišel k meni v sobo pohabljen starček z berglami in po priprošnji Marije Pomočnice je odšel z berglami na ramah. Sedaj vam bom pripovedoval drug čudežen dogodek. Danes so mi poslali dar v zahvalo za ozdravitev neke od hudiča obsedene osebe. Zgodilo se je včeraj, na praznik Marijinega rojstva. Ko sem bil pred dvema tednoma v Acquiju, sem šel skozi Strevi. Tam so mi predstavili neko žensko, ki je bila že več kot eno leto iz sebe, in so menili, da je obsedena od hudiča. Niso ji mogli nič več dopovedati, niti z njo moliti kake molitve. Obnašala se je točno tako kot obsedenci. Navzoč je bil tamkajšnji škof, don Pestarino iz Morneseja, župnik, škofov služabnik in še nekaj drugih ljudi. Rekli so mi, naj povem, kar mislim o tisti ženski, ali je zares obsedena? Škof mi je dejal: »Poglejte, ali je treba izgnati hudiča. Dajem vam vsa pooblastila.« Vprašal sem, koliko časa je že v takem stanju, kako se vede, vendar nisem hotel izreči svoje sodbe. Da bi se prepričal o zadevi, sem vzel v roke svetinjico, jo stisnil v pest in se približal ženski, ne da bi se ona zavedela. Pričakoval sem kako obrambno kretnjo ali krik, kajti hudič se ob navzočnosti svetinjice blažene Device Marije in drugih nabožnih predmetov da prepoznati s kakim nasilnim znamenjem.

Ko sem videl, da s svetinjico ne morem ničesar doseči, sem rekel navzočim, naj vsi pokleknejo in skupaj zmolijo molitev k Mariji Pomočnici. Vsi so pokleknili, mož, otroci in tudi škof. Ukazal sem tudi bolnici, naj poklekne in moli z nami. Ubogala je, za trenutek molila z nami, toda kmalu je prenehala in ni bilo mogoče iz nje spraviti več besedice. Domači so mi povedali, da že celo leto ni mogla več moliti. Tedaj sem vsem navzočim naročil, naj vsak dan molijo trikrat pozdravljena kraljica na čast Mariji Pomočnici ter tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu v čast Jezusu v najsvetejšem zakramentu. Določil sem tudi dar, ki naj bi ga, če bi ozdravela, poslali za našo cerkev. Čas je bil določen za praznik Marijinega rojstva 8. septembra, se pravi včeraj. Dodal sem še, naj bolnico pripravijo na svete zakramente in jo peljejo k spovedi in obhajilu. Ko smo se tako domenili, smo se razšli.

Nekaj dni pozneje so mi sporočili, da ženske nikakor ni mogoče spraviti k spovedi, ker takoj začne strašno preklinjati. Odgovoril sem jim, da naj se na to ne ozirajo, temveč naj nadaljujejo molitve in še naprej spodbujajo bolnico, da bi se spovedala. Tako so tudi storili.

Ko je prišel 1. september, so jo skušali pripraviti, da bi šla k spovedi. Ko ni bilo v cerkvi več ljudi, so jo začeli spodbujati, da bi se spovedala. Toda vse je bilo zaman. Kar naprej je preklinjala. Ko je zagledala duhovnika, ki je šel obhajat, je začela vihteti roke in kričati, tako da je bila v pohujšanje vsem, ki so bili v cerkvi, in so jo morali odvesti domov.

Ko so mi vse natančno poročali, sem naročil, da naj jo peljejo k zakramentom zjutraj na praznik Marijinega rojstva. Na predvečer so domači rekli bolnici: »Jutri zjutraj bomo

spet šli v cerkev, da se boš spovedala.« Proti večeru je vsa zbesnela, kot bi se v njej zbrali vsi hudiči. Ko je legla v posteljo, je začela kričati, žvižgati, ploskati z rokami in prepevati. Proizvajala je vse mogoče glasove: enkrat je bila prašič, potem lev, nato pes pa spet vol, maček, volk. Govorila je najstrašnejše kletvice proti Bogu in potem sramotilne besede ljudem. Vstajala je, skakala, plesala in smešno mahala z rokami.

Sorodniki ji niso nič več rekli, temveč so zaupali v Marijo in molili. Napočilo je jutro praznika Marijinega rojstva in ženska je v začudenje vseh mirno vprašala: »Koliko je ura?«

»Dan je že,« so ji odgovorili.

»Kateri dan je to?« je spet vprašala.

»Praznik Marijinega rojstva. Ali hočeš, da gremo?«

»Kam?«

»Moramo iti v cerkev, da boš lahko opravila spoved in prejela obhajilo, kot je naročil don Bosko.«

»Da, prav, pojdimo,« je odgovorila. Šla je, se spovedala in prejela sveto obhajilo, kakor da ne bi imela nikakršnih motenj. Nato je v začudenje vseh družinskih članov opravila zahvalo. Danes so mi sporočili, da je popolnoma ozdravela, kakor da ji nikdar nič ne bi bilo.

Sklepam, dragi sinovi. Če je mati Božja Marija storila toliko za telo, koliko več bo storila še za dušo, če jo bomo prosili milosti. Tega dogodka vam nisem pripovedoval zato, ker bi menil, da imate v sebi hudiča, ki naj vas ga Bog obvaruje, temveč zato, da boste videli, kako zelo moramo zaupati v Božjo mater Marijo. Zato se obračajmo k njej s pogostim vzklikom 'Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas' v vseh naših duševnih in telesnih potrebah, zlasti še v skušnjavah.

Lahko noč.

Dne 10. septembra je vitez Oreglia pisal predstojnici oblatk v Tor de' Specchi in ji opisal dogodek iz Acquija. Pisanje je sklenil takole:

»To je eden izmed množice dogodkov, ki se dogajajo vsak dan, deloma pred našimi očmi, deloma pa v oddaljenih krajih. Iz njih spoznavamo, kako zelo Mariji ugaja, da jo kličemo z naslovom Pomočnica. Darovi, ki prihajajo od vsepovsod, so nam v spodbudo, ker vidimo, da nam Marija prihaja na pomoč zlasti v stiskah, ki jih čutimo v naših časih. Ker nimam časa, da bi pismo prepisoval, vas prosim, da to sporočite odličnemu grofu Vimercatiju, patru De Lorenziju v Rimskem kolegiju in vsem, ki bi jim mogel biti ta dogodek v spodbudo, ko slišijo o takih darovih naše dobre matere Marije Pomočnice.

Medtem vam lahko z gotovostjo sporočim, da hudič dela, da bi s svojimi privrženci poskusil zavzeti Rim. Ne bi mogel povedati več kot to, da smo tistim, ki so odgovorni za vse, sporočili nadrobnosti, ki se pripravljajo. Tega vam ne pišem zato, da bi vas strašil, kajti tistim, ki se Boga bojijo, se ni treba ničesar bati. Raje bi vas spodbudil, da bi se trudili za širjenje pobožnosti do Jezusa v najsvetejšem zakramentu in do Marije Pomočnice. Če bi se Rimljani zedinili in

bi vsak dan opravili en obisk najsvetejšemu Zakramentu in presveti Božji materi Mariji, bi bila ta pobožnost kot strelovod, ki bi prestregel vse grozeče strele in nas rešil vseh nevarnosti.

Naj bo zadosti za danes. Tisoč pozdravov vam in vašim sosestram od don Boska in mene, ki se toplo priporočava vašim molitvam. Tukaj v Turinu za zdaj kolera ne razsaja.«

Velečastita mati prednica je 15. septembra odgovorila vitezu in opogumljena z napovedanim zagotovilom, omenila željo, da bi se povečalo majhno število oblatk:

»Don Bosko mi je v zadnjem pismu z dne 5. avgusta pisal: 'Bodite prepričani, da se bo vaša redovna družina povečala. Toda najprej mora biti presejana, okopana, posejana in nato bo začela čudovito hitro rasti.' Rada bi vedela, kaj naj povem ali naredim? Nič drugega ne želim kot resnično dobro naše skupnosti; če nisem sposobna, da bi pomagala, vsaj ne bi rada škodila in zavirala.«

Kronika v nadaljevanju prinaša nagovor, ki ga je don Bosko imel 10. septembra.

10. SEPTEMBER

Nocoj bi vas rad poučil, kako naj postanemo na tem svetu sveti ali vsaj blaženi. Gospod nam pravi, da naj postanemo vsi sveti. Prav tako nas spodbuja sveti Pavel. V Svetem pismu beremo: Dobro je človeku, če bo nosil jarem od svoje mladosti.

Dobro je človeku, ne pomeni, da bo blažen, temveč da je že blažen na tem svetu, če bo nosil jarem od svoje mladosti s tem, da se bo že od svoje mladosti izročal Gospodu. Kdor od mladosti dela dobro, bo tudi v starosti blažen, ker mu nič ne teži vesti. Mogoče bo ubog, toda srečen in miren v srcu. Blažen je, ker se ne boji smrti. Oh, če bi vi videli tukaj v Turinu take, ki se prsijo in pravijo, da se ne bojijo smrti; ki se norčujejo iz vseh, ki jedo in pijejo. Toda zvečer se ne morejo odločiti, da bi šli spat, ker se bojijo, da jih bo ponoči napadla kolera. Nekdo izmed njih je danes rekel svojemu služabniku: »Pazi, takoj priteci, če bo nocoj pozvonil zvonec. Lepo se govori, da naj se ne bojimo, toda kolera se ne ozira na nikogar. Napadla je že tega in tega in bi mi bilo žal, da bi takšen, kot sem, šel na drugi svet.«

Ali ni blažen že na tem svetu pokoren, priden, miren fant, ki ga, če mora umreti, objokujejo, hvalijo in blagrujejo njegovega očeta in njegovo mater vsi, ki so ga poznali? Če pa umre kak porednež, nihče ne žaluje za njim ali pa pravijo: »Prav je naredil Gospod, da ga je vzel k sebi, vsaj ne bo več uganjal porednosti.« Mati, bratje in sestre bodo rekli: »Bil je naš križ.« Mogoče bo tak še za življenja slišal svojo mater govoriti: »Tisti tako dober in od vseh ljubljeni fant je umrl, moj pa, ki ne dela drugega, kot da mi nalaga križ za križem, ne umre.«

Blažen je tak fant tudi v znanosti, kajti če so na voljo nagrade, jih dobi vedno on, kajti samo on si jih zasluži. Tako tudi starši, če nagradijo kakega svojega otroka, nagradijo vedno najbolj pridnega.

Da ne bomo hodili daleč naokoli, se ustavimo pri nas. Ali nimajo vsi radi krepostnega fanta? Takega, ki je zares kreposten? Radi ga imajo predstojniki, starši, njegovi učitelji in

mojstri. Imajo ga v zavodu tudi za 20 frankov, ko bi moral plačati 30, ali celo za 15, za 12 ali celo za 10 pa tudi zastonj, če si to zasluži. Včasih celo plačajo staršem, samo da ga pustijo tukaj. Predstojniki so zadovoljni, celo srečni, da ga imajo. Če imajo kako lepo darilo, ga dajo njemu, vedno se ga veselijo in njegovi starši so nadvse zadovoljni.

Nasprotno pa slabega fanta pustijo v zavodu, dokler se ne ponudi priložnost, da ga odslovijo. In ko se ga znebijo, so vsi zadovoljni: ena težava manj. In tovariši ponavljajo: »Kar pojdi, tako ne boš več motil v učilnici, ne boš več grdo govoril, ne boš nas več dražil s svojo ošabnostjo in prepiri.« In ko se bodo med počitnicami vrnili domov, bodo pripovedovali vsem, ki ga poznajo: »Tega in tega so nagnali iz oratorija.«

Tovariši radi vidijo samo dobre, ki mirno živijo, so pošteni, spoštovani in zadovoljni na tem svetu. Če pride smrt, jo radi sprejmejo, ker so se že od mladih nog posvetili Gospodu. Če bi pa slabo živeli, bi nas silno grizla vest ob misli, kako bi mogli biti srečni na tem svetu, vendar nismo bili po lastni krivdi. Lahko bi naredili toliko dobrega za drugo življenje, pa tega nismo storili. Jaz, ki sem star, ne morem več reči, da bom začel znova, kajti pretekli čas se ne vrne več. Vi to še lahko rečete. Recite in storite in boste v trenutku smrti močno zadovoljni in potolaženi. Lahko noč.

Don Rua je v kroniki zapisal: 11. september. Ko sva danes z don Boskom odšla iz hiše, so naju dvakrat zasramovali nepridipravi. Don Bosko je to otročad pogledal s pomilovalnim nasmehom in molčal. Toda iz njegovega ravnanja sem videl, da mu je bilo zelo hudo, ne toliko zaradi grdih besed kakor hudobije teh otrok in naših časov.

Prebral je tudi poročilo o nekem kongresu v Ženevi, kjer so revolucionarji in framasoni sklenili, da bodo odpravili papeštvo. To ga je bolelo, kot da bi imel trn v srcu, pa ne zato, ker se je bal, da bi papeštvo propadlo, saj je po Odrešenikovih besedah neuničljivo, temveč zato, ker so sinovi Cerkve sklenili dvigniti svoje očetomorilske roke proti poglavarju Cerkve.

Don Bosko je zares čutil trn v srcu. Dne 8. septembra so v Ženevi sprejeli Garibaldija z malo manj kot vladarskimi častmi. Radikalci so sklicali Kongres miru in Garibaldija izvolili za častnega predsednika. Ta se je odpravil tja z namenom, da bi sklenili zadnje dogovore, kako bi z mednarodnimi sektami odločili o končnem napadu na posesti sv. Petra. Ko je govoril, je hvalil Ženevčane, da so oni dali prve udarce kužni ustanovi, ki se imenuje papeštvo, in je obljubil, da bodo združene demokratske sile dale še zadnji udarec, ki bo vse porušil: »Razbili bomo to trdnjavo malikovanja in laži.«

Tudi zvečer 11. septembra je don Bosko nagovoril svoje gojence.

Danes zvečer vas bom poučil o metodi za uspešno učenje in delo. Te metode vam ne dajem jaz, temveč sam Gospod. V hudobno dušo ne bo vstopila modrost niti ne bo bivala v

telesu, podvrženemu grehu. Tu je govor o resnični modrosti in ne o svetni. To je modrost, ki priznava Boga kot stvarnika in gospodarja vseh stvari in našo strogo dolžnost, da se pokoravamo njegovim zakonom, ki grozijo s hudimi kaznimi v času in v večnosti tistim, ki jih kršijo, tistim pa, ki jih zvesto izpolnjujejo, obljubljajo nagrado.

Odstranite torej iz svojega srca ovire, ki vam onemogočajo pravo modrost, polno strahu božjega, kajti s tem spoznanjem vstopa v dušo tudi gotovost Božje pomoči in dobrega uspeha v našem prizadevanju. Ta ovira je greh.

Toda vedite, da greh ni kakor drugi sovražniki, ki jih enkrat odženeš in se ne vrnejo več. Zato moramo budno paziti, da ga čim bolj preženemo, kajti prihaja kakor tat, ko spimo. Če greh ali hudič vidi, da smo pustili vrata odprta, vstopi s pomočjo slabih dejanj. Vstopa pa tudi skozi okna, se pravi skozi oči s hudobnimi pogledi, nevarno radovednostjo, z branjem slabih knjig. Zato pazite tudi na okna in jih dobro zaprite.

Toda greh, hudič, ne vstopa samo skozi okna, temveč tudi skozi špranje, skozi luknje, skozi ključavnico. Zato zaprite ušesa grdim besedam, slabim izrazom in slabim pogovorom. Zaprite tudi usta, kajti hudič vstopa tudi skozi usta s kletvicami, nečistimi pogovori, godrnjanjem, požrešnostjo. Z eno besedo: če nismo budni, vstopa hudič v nas skozi vseh petero čutov.

Hočete torej napredovati v pravi modrosti, srečno opraviti svoje učenje in doseči zaželeni poklic, se naučiti svoje obrti? Spodite greh iz svojega srca, držite ga daleč od sebe in Gospod vam bo pomagal. Kolikor bolj se boste trudili, da bi ga držali daleč od sebe, toliko večjo korist boste imeli pri svojem učenju in poklicu. Lahko noč.

Iz njegovega mirnega načina govorjenja nihče v tistih dneh ne bi mogel sklepati, da je bil Božji služabnik poln skrbi zaradi neke druge zadeve. Nadškof Riccardi je bil prepričan, da don Bosko svojim klerikom nalaga dolžnost poučevanja in asistence, še preden so usposobljeni za tako težke naloge, na novo posvečenim duhovnikom pa vloge, ki zdaleč presegajo njihovo znanje in izkušnjo. Ni bil zadovoljen z disciplino in duhom, ki sta vladala v oratoriju, in ni zaupal študiju, ki se je tam opravljal. Bil je prepričan, da se tam vzgajajo slabo izobraženi duhovniki in kleriki. »Jaz, don Askanij Savio, profesor moralke v Cerkvenem konviktu, prisegam, da sem prepričan prav o nasprotnem in prinašam kot dokaz duhovnike don Ruo, mons. Cagliera, don Francesio, don Cerrutija, don Duranda in veliko drugih, ki so dosegli teološke akademske stopnje in doktorat v filozofiji in literaturi.«

Nadškof je odredil, da morajo vsi nadškofijski kleriki, ki so stanovali zunaj semenišča, vsaj eno leto pred prejemom duhovniških redov vstopiti v semenišče in se tam s pobožnostjo in študijem pripraviti na svoje duhovništvo. Isto pravilo je hotel uveljaviti tudi za don Boskove klerike v upanju, da bi po duhovniškem posvečenju prestopili v škofijske vrste.

Nastajajoča salezijanska družba je bila tedaj šele pohvaljena, in ker so don Boskovi kleriki bili posvečeni po istem predpisu kot škofijski pripravniki, je nadškof menil, da jih bo mogel uporabiti za svoje potrebe, ker je bilo pomanjkanje duhovnikov zelo veliko. Bil je zelo zadovoljen, da je don Bosko gojil številne duhovniške poklice, ni pa uvidel, da je s tem, ko je hotel že zrele sadove, uničeval rastline, ki so jih rodile.

Zato je don Bosku pisal:

Predragi don Bosko!

Rad bi sporočil vaši spoštovani uglednosti, da za svoje nadškofijske klerike ne dovoljujem več, da bi poučevali ali ponavljali šolsko snov z gojenci ali jih kot prefekti nadzorovali v spalnicah.

Ta odločitev velja za vse konvikte z namenom, da bi dali klerikom priložnost, da bi v redu opravljali svoj študij in obiskovali predavanja in skupna ponavljanja.

Prav tako sem se odločil, da ne bom podeljeval svetih redov tistim, ki niso v semenišču. Ta odločitev vam bo v breme, vendar je v korist Cerkvi in skupnosti. To sem vam sporočil, da boste lahko pravočasno poskrbeli za potrebno korist klerikov.

Gospod naj vam podeli vse dobro in imejte me z vsem spoštovanjem za vdanega služabnika.

+ Aleksander, nadškof

11. septembra 1867

To sporočilo je bilo za don Boska boleče presenečenje. Večkrat je šel na pogovor z nadškofom in mu ponavljal: »Torej kleriki v semenišče, duhovniki v Cerkveni konvikt in don Bosko sredi tisočev dečkov. Kako naj ugodim vašim željam?« Nadškof je bil tako vztrajen pri svoji odločitvi, da se je don Bosko čutil primoranega, da mu je rekel: »Čujte, monsinjor, vaša ekscelenca naj piše v Rim in izrazi svoje razloge in jaz bom prav tako Rimu predložil celotno zadevo. Potem naj Rim odloči.«

»Ne,« je odgovoril monsinjor, »ta spor morava zgladiti midva.« Vendar je bila to dolga in trnjeva zadeva.

Vsi kleriki v oratoriju so bili v strahu. Tisti, ki niso imeli namena, da bi ostali pri don Bosku, in drugi, ki so jih pregovorile vplivne osebnosti, so vstopili v semenišče. Tisti pa, ki so bili vezani z obljubami ali so se pripravljali nanje, so se znašli v težkem položaju in brez izhoda za prihodnost. Nadškof ni štel za svoje škofljane samo klerikov, ki niso naredili zaobljub ali imeli namena, da bi jih naredili v salezijanski družbi, tudi zato, ker Družba še ni bila neodvisna od ordinarija, ampak tudi klerike, ki so bili rojeni v nadškofiji. Zato je, kakor bomo videli, nekaterim odrekel ali odložil duhovniške redove in tako izvajal pritisk,

da bi zapustili oratorij. Zelo neprijetno nam je pripovedovati te stvari, toda ker opisujemo življenje Božjega služabnika don Boska, moramo povedati tudi to. To naj bo v spomin sobratom salezijancem, ki bodo brali te zvezke, javnosti pa tako niso dostopni, ker so ohranjeni v naših arhivih. Če ne bi bilo tako, bi po don Boskovem zgledu o tem molčali in ne bi govorili o določenih dogodkih.

Mons. Riccardi je medtem enemu izmed klerikov, ki je opravil študij v oratoriju, dovolil, da je prejel redove v jesenskem času.

Podpisani potrjujem, da je klerik Peter Racca z dovoljenjem njegove ekscelence nadškofa turinskega v hiši v Trofarellu pravilno opravil duhovne vaje kot pripravo za duhovniške redove. Zato prosi, da ga pripustite k posvečenju. Pridigala sta podpisani in duhovnik Jožef Bona.

DUH. JANEZ BOSKO
Turin, 18. septembra 1867

78.
POGLAVJE

Zahrbtne spletke v škodo duš – Don Boskov nagovor: devetdnevnice in tridnevnice v oratoriju pogubne za slabe fante; nasilna smrt brata nekega salezijanca – Še drug pomemben nagovor: dober uspeh – Prošnja obrambnemu ministrstvu za obleko in odeje in na pravosodno ministrstvo za podporo za klerike – Don Bosko gre v San Giovanni in Croce pri Cremoni – Piše neki gospe, kaj naj stori, da bo prejela zaželeno milost, in don Rui, da mu pošlje šolske programe za Mirabello in Lanzo – Don Bosko gre v Parmo – Druge duhovne vaje v Trofarellu – Don Boskovo pismo rektorju Nazarenskega kolegija v Rimu v spodbudo glede tegob, ki jih je moral prestati zaradi kolere – Deček, ki ga je priporočilo notranje ministrstvo – Nagovor: zdravamarija, sredstvo, s katerim premagamo slabe navade – Dvoje don Boskovih pisem – Don Bosko v Castelnuovu – Sprejem pri ljudstvu – Don Boskovo srečanje z otroki – Dekan v Castelnuovu ozdravi od gluhosti

Veliko bolj kot zgoraj navedene težave so misli častitljivega zaposlovale moralne in materialne potrebe oratorija. Med fanti, ki so bili pred kratkim sprejeti v zavod, je bilo nekaj takih, ki so se v domačem kraju nalezli slabih navad. Drugi, na srečo maloštevilni, so pozabili na svoje dobre sklepe in postali kamen spotike za svoje tovariše. To so bili tisti, ki jih don Bosko ni poznal. Bili so prepričani, da bo njihovo početje ostalo za vedno skrito. Toda delali so račune brez Božje matere Marije in brez don Boska, ki je zavedajoč se, kako pomembno je, da že takoj na začetku leta odkrijemo kali zla, povabil skupnost na tridnevno pobožnost v čast Božji materi Mariji, pri kateri je sodeloval tudi on sam in goreče molil za spreobrnjenje hudobnih. Goreče je prosil: Pasi kozle in jih spremeni v jagenjčke, in tiste, ki bi morali stati pri vesoljni sodbi na levici, postavi na desnico, o Marija.

Zvečer 14. septembra je takole govoril:

Ko opravljamo devetdnevnice ali tridnevnice, pa tudi med duhovnimi vajami, nam Gospod vedno pokaže koga, ki ne spada v našo hišo, ker pohujšuje druge ali iz katerega drugega vzroka ne sodi k nam. Nekaj takih smo odkrili tudi sedaj, in ne da bi jih imenoval, jih bomo odposlali.

Toda preidimo k neki drugi zadevi. D. B. je izgubil svojega brata, ker ga je nekdo dvakrat z nožem smrtno zabodel. Don Rua je prejel pismo, v katerem B. pripoveduje žalosten dogodek, zaradi katerega jih je veliko jokalo. Brat D. B. je z nekaj tovariši šel v gostilno, kjer so zadovoljni pili in jedli. Toda eden izmed njih je razbil kozarec. Vnel se je prepir, ker ga nobeden ni hotel plačati.

»Prav, ga bom pa jaz plačal,« je dejal D. B. in se obrnil k tistemu, ki so ga imeli za povzročitelja škode. »Toda ti mi boš izdatek povrnil.«

»Jaz?« je zakričal ta, pijan od vina. Potegnil je nož, ga dvakrat zabodel in mu prerezal žilo na vratu.

Nesrečnež je padel po tleh in vzkliknil: »Po meni je, umiram!«

Napadalec je zbežal. Drugi so se zgrnili okoli ranjenca in mu skušali po svojih močeh pomagati, toda čez deset minut je bil mrtev. Prosil je za spovednika, vendar ta ni prišel pravočasno. Ranjeni je umrl z besedami: »Jezus, Marija in Jožef, vam izročam svojo dušo.« V določenih krajih in z določenimi ljudmi se je nevarno družiti.

Jutri bomo zmolili za njegovo dušo rožni venec, in kdor lahko prejme sveto obhajilo, naj to stori. Upajmo, da mu je Gospod odpustil, čeprav se ni mogel spovedati.

Ob tem dogodku bi vam rad dal nasvet. Če bi se vam pripetilo, da bi si prerezali žilo odvodnico ali arterijo, vzemite kovanec in ga tiščite na rano, dokler ne pride zdravnik. To onemogoči odtok krvi in da duhovniku čas, da pride, ter odloži smrt za dan ali dva. Če je mogoče dobiti zdravnika, ki zašije žilo, je mogoče upati tudi na trajno ozdravitev.

Izogibajmo se veseljačenj in bodimo vedno pripravljeni na smrt. Zmeraj pa obožujmo Božje odredbe.

Končujem s priporočilom, da naj vsak med večernimi molitvami odloži, kar ima v rokah, jih sklene ali jih ima položene na prsi, ne da bi se naslanjal ali gledal sem in tja ter jasno izgovarja molitve. Isto vam priporočam, da bi storili tudi v cerkvi. Koliko nesreč more odvrniti dobro opravljena molitev!

Ta nagovor je bil samo priprava na drugega, veliko bolj resnega, ki ga je imel 16. septembra po prazniku Marijinega imena.

Skrajni hudobiji je treba zoperstaviti skrajna protisredstva, je menil Božji služabnik, kajti njegov edini cilj je bil rešitev duš in zato boj proti grehu za vsako ceno, brez ozira na ljudi, ki bi ga zadrževal, in se ni menil za sodbe, ki bi jih nekateri modri lahko izrekali o njegovem načinu ravnanja in govorjenja. Njega je vodila vera, in če je, potem ko je poskusil vsa sredstva za poboljšanje, ugotovil, da nekaterih fantov ni mogoče popraviti, je večkrat v svoji gorečnosti izrekel opomine, ki so si jih vsi zapomnili za vse življenje. Najznamenitejši je bil gotovo opomin, ki ga je izrekel zvečer 16. septembra 1867.

Popolnoma miren je stopil na majhno prižnico pod stebriščem pred zbrane duhovnike, klerike, pomočnike, dijake, rokodelce in familijante. Vsi so imeli še sveže v spominu, kar je napovedal pred dvema dnevoma, in so pričakovali kako razlago.

Začel je pripovedovati o tem, koliko je Božji Odrešenik storil in trpel za odrešenje duš, in o strašnih kaznih, s katerimi je zapretil tistim, ki so pohujšali katerega izmed malih. Nato je opisal vse, kar je tudi on sam storil, da bi izpolnil poslanstvo, ki mu ga je zaupalo Božje usmiljenje, in naštel napore, odrekanje, poniževanje, prebedene noči in pomanjkanje, ki jih je moral pretrpeti za večno zveličanje toliko fantov. Nato je začel govoriti o tem, da je v oratoriju veliko volkov, tatov, morilcev, hudičev, ki so prišli, da bi trgali, ubijali, vlekli v pekel duše, zaupane njemu. Nato je dodal:

»Kaj sem storil žalega ali krivičnega tistim, ki tako ravnajo z menoj? Ali jih nisem imel zadosti rad? Ali jih nisem ljubil kot svoje sinove? Ali jim nisem dal, kolikor sem mogel? Ali jim nisem vsega zaupal? Ali jim nisem izkazal vseh znamenj prijateljstva? Kdo bi jim omogočal vzgojo, omogočal šolanje, kaj bi lahko upali od življenja, če ne bi bili sprejeti v oratorij?«

Nato je drugo za drugo opisal koristi, ki so jih prejeli, ter nadaljeval: »Ti si mislijo, da jih ne poznamo. Toda jaz vem, kdo so, in bi jih lahko po imenu javno poklical. Mogoče je bolje, da jih ne imenujem, kajti to bi jim bilo v preveliko sramoto; tovariši bi kazali nanje s prstom in to bi bila zanje težka kazen. Toda če vas ne imenujem, ne mislite, da don Bosko ne ve natančno vse ali vas točno ne pozna ali samo sumi in skuša uganiti. Nikakor ne. Če bi jih hotel imenovati, bi lahko rekel: To si ti, A ... (in je povedal ime in priimek), volk, ki hodiš med tovariši in jih odteguješ predstojnikom s tem, da se norčuješ iz njihovih opominov. To si ti, B…, tat, ki s svojimi grdimi pogovori zatemnjuješ lepoto čistosti. To si ti, C…, ubijalec, ki z določenimi letaki, knjigami, v določenih skrivališčih trgaš z Marijine strani njene otroke. To si ti, D…, hudič, ki ubijaš svoje tovariše in jih s svojim norčevanjem odvračaš od pogostega prejema svetih zakramentov.« In tako naprej.

Šest jih je imenoval. Njegov glas je bil miren, jasen. Vsakokrat, ko je izgovoril kako ime, se je zaslišal pritajen vzklik ali jok z ah imenovanega krivca sredi globokega molka zgroženih tovarišev. Zdelo se je, da smo pri poslednji sodbi.

Ko je končal s svojim nagovorom, so se vsi v polni tišini umaknili. Ostalo jih je samo šest, ki so, nekateri naslonjeni na stebre, nekateri pa na zidove, ihteli.

Častiti se je ustavil sredi stebrišča. Duhovniki in kleriki so se zbrali v skupini v določeni oddaljenosti in jaz sem bil gledalec tega pretresljivega dogodka. Tistih šestero nesrečnikov se mu je približalo, nekateri so mu poljubili roko,

drugi so se držali njegove obleke. On jih je pogledal in solza je pritekla iz njegovih oči. Nobeden ni govoril. Don Bosko je na uho povedal vsakemu spodbudno besedo in odšel v svojo sobo. Naslednjega dne so nekateri odšli domov, nekaj dijakov so poslali med rokodelce. Dva izmed teh sta po daljši preizkušnji spet prišla med dijake. Tisti, ki so ostali v oratoriju, so popolnoma spremenili svoje vedenje. Tekmovali so z najboljšimi in postali odlični kristjani, ki so jih vsi spoštovali. Don Bosko je govoril v obrambo Božje zadeve in ne v svojem imenu in njegove besede so izredno uspešno delovale.

Medtem ko je tako zagotavljal duhovno življenje svojih sinov, je skrbel tudi za njihove telesne potrebe. Njegovi ekscelenci obrambnemu ministru v Firencah je pisal:

Ekscelenca!

Ubogi dečki, nastanjeni v hiši Oratorija sv. Frančiška Saleškega, se z mojo prošnjo obračajo na dobroto vaše ekscelence, ki so jo mogli izkusiti že pretekla leta.

Prosijo vas za malo obleke, obutve, odeje, še tako raztrgane in izrabljene, ki niso več v rabi in so spravljene v državnih skladiščih. Tukaj uporabimo vsako cunjo za pomoč ubogim sirotam.

Vseh skupaj je približno 850. Mnogi so ostali brez staršev zaradi kužne bolezni kolere, druge so iz raznih krajev Italije poslale uradne državne oblasti. Letos se pomanjkanje še posebno čuti zaradi prekinitve javnih del, dviganja cen živil in zaradi zmanjševanja zasebne dobrodelnosti.

Oskrbovanci, polni zaupanja, da bo njihov žalostni položaj dobrohotno vzet v poštev, zlasti še zaradi bližajoče se zime, se združujejo z menoj v molitvi, da bi izprosili za vas bogat Božji blagoslov. Štejem si v čast, da se morem izreči za vaše uglednosti najvdanejšega prosilca.

Turin, 17. septembra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO, ravnatelj*

Prav tako se je obrnil na njegovo ekscelenco pravosodnega ministra v Firencah:

Ekscelenca!

Izredno težek položaj, v katerem so dečki, zbrani v domu, imenovanem Oratorij sv. Frančiška Saleškega, me sili, da prosim vašo uglednost za dodelitev najvišje mogoče pomoči klerikom, ki zastonj opravljajo vzgojiteljsko delo.

Vseh skupaj je 50 v domovih v Turinu, Mirabellu in Lanzu, kjer izkazujejo svoje usluge v dnevnih in večernih šolah, poučujejo katekizem, nadzorujejo v spalnicah, delavnicah in sprehodih, istočasno skušajo opravljati svoj študij in v določenem času delajo izpite.

Za te klerike prosim vašo ekscelenco, da bi jih vzeli v dobrohotno skrb in bi jim po vaši uvidevnosti naklonili najvišjo mogočo pomoč, da bi se mogli oskrbeti z obleko in knjigami in bi na določen način pomagali tej ustanovi pri preskrbi s hrano in stanovanjem in vsem, kar je potrebno za življenje.

Poln upanja in hvaležnosti se pridružujem tem mladim levitom in vam želim vse dobro iz nebes. Pri tem mi je v čast, da se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega prosilca.

Turin, 17. septembra 1867 *duh. Janez Bosko, ravnatelj*

Pisal je še več dobrotnikom in 17. septembra odpotoval v Casalmaggiore blizu Cremone. Pričakovali so ga v San Giovanniju in Croce, kjer je bila na letnem oddihu princesa Helena Vidoni Soranzo. Od tam je odgovarjal gospe grofici Blanki Passeti, rojeni markizi Villani v Montebello Vicentino na Benečanskem.

Veleugledna gospa grofica!

Da se bomo vsi navdušili v upanju na vsemogočnost in dobroto našega Gospoda, vam predlagam, da storimo takole:

1. Vse do praznika Marije Brezmadežne molite: očenaš, zdravamarijo in slavaočetu k Mariji Pomočnici.

2. Jaz se vas bom vsak dan posebej spomnil pri sveti maši, moji dečki bodo molili z menoj in najmanj štirje bodo vsak dan darovali sveto obhajilo za ta namen.

3. Če boste prejeli občuteno milost, boste darovali za cerkev Marije Pomočnice, ki jo gradimo v Turinu.

Če zadeva ni v nasprotju z večjo Božjo slavo, sem trdno prepričan, da bomo uslišani. Vi pa govorite in storite, da bodo govorili drugi, pišite v čim prijetnejši obliki, tako da bi ganili srce priporočenega, za katerega molimo.

Vaše uglednosti najvdanejši služabnik.

duh. Janez Bosko

San Giovanni in Croce, 18. septembra 1867

Istega dne je pisal pismo v Turin:

Predragi don Rua! *San Giovanni in Croce, 18. septembra 1867*

Pošiljam ti potrdilo za Racco in upam, da bo prišlo pravočasno in ne bo zapletov.

Priporočam ti, da čim prej poskrbiš za pošiljko programov v Lanzo in Mirabello. Program za Lanzo pošlji vsem duhovnikom v Turinu, za katere imaš naslov, in enega vitezu Margottiju s posebnim pismom. Program za Mirabello pošlji vsem duhovnikom, ki jih poznamo ali pa se lahko dobijo njihova imena, namreč iz škofij Casale in Vigevano.

Do sedaj mi je bilo obljubljeno precej denarja, vendar še nisem ničesar dobil. Na svidenje v petek zvečer, če bo Gospod tako hotel. Pozdravi Goffija, viteza, don Francesio in Racco in vse, s katerimi boš govoril o meni.

Bog naj nas vse blagoslovi. Moli zame, ki ti ostajam v J. K. vdani

duh. Janez Bosko

Iz San Giovannija in Croce je don Bosko odpotoval v Parmo, kjer je verjetno obiskal škofa, da bi ga prosil za priporočilno pismo za Salezijansko družbo, in več pomembnejših družin. Zagotovo vemo samo to, kar nam poročata dva

listka, ki ju je iz Parme pisal vitezu Oregli: enega za grofa Calvija in drugega za grofico, njegovo ženo.

25. september 1867

Zvedel sem, da je don Bosko pretekle dni, ko je bil v Parmi, želel priti k nam, pa nas ni bilo doma.

Kakor je bilo hudo meni, tako bo zelo žalostna tudi Klotilda, ko bo zvedela, da je ob tej priložnosti ni bilo v Parmi. Zato vas prosim, moj dragi prijatelj, da izrazite don Bosku naše obžalovanje in ga prosite, da ob drugi priložnosti ne bo pozabil na nas.

Guido Calvi

30. september 1867

Silno mi je hudo, ker je bil don Bosko v Parmi in je bil tako dober, da me je iskal, jaz pa sem bila na deželi in me ni našel. Če bi vedela za to, bi pospešila svojo vrnitev v mesto in bi mogli jaz, moj mož in moji otroci prejeti njegov blagoslov. Recite mu, naj mi ga pošlje, ker je zame zelo dragocen. Preden bo moja sestra odpotovala v Pariz, kjer naj bi naredila zaobljube Sester Božje ljubezni, bom prišla v Turin, kjer upam, da bom imela zadoščenje videti don Boska.

grofica Klotilda Calvi

Zvečer 20. septembra je bil don Bosko že v oratoriju, od koder se je napotil na griče okoli Superge, da je voščil za god profesorju don Mateju Piccu, ki je v prelepi vili počival od napornega poučevanja.

Tukaj je don Bosko dokazal svojo izredno telesno moč, ki je niso mogle zmanjšati še tako velike skrbi in bolečine. Naletel je na profesorja, ki se je brez uspeha trudil, da bi s kleščami in kladivom potegnil iz zida žebelj, ki je trdno tičal v špranji. Don Bosko mu je dejal: »Pustite, bom jaz poskusil.« In z eno samo roko ga je spretno izvlekel.

Dne 23. septembra so se v Trofarellu začele druge duhovne vaje za salezijance. Pridigala sta don Bosko in don Rua. Dne 27. septembra je naredil triletne zaobljube klerik Jakob Costamagna. Prav tako sta ob raznih priložnostih med drugimi naredila zaobljube še Peter Guidazio in Dominik Tomatis.

Tiste dni se je v Trofarellu ponovilo, da greh dela ljudstvo nesrečno, in kolera je bila v Albanu, kakor so vsi trdili, blesteč pojav Božje pravičnosti in dobrote. Petsto mrtvih in prav toliko obolelih, ki so ušli smrti, je vneslo strah v tisto malo mesto, v katerem jih je ostalo le malo, ker so drugi zbežali drugam. Precej znanih meščanov in kraljica obeh Sicilij, vdova po Ferdinandu II., ter en njen sin so umrli. Don Bosko je govoril o teh stvareh na osnovi pisma, ki mu ga je poslal eden izmed očetov piaristov. Ti so imeli navado, da so prepeljali svoje gojence iz Rima na jesenske počitnice v bližino Albana. Ko pa je nenadoma izbruhnila bolezen, je večina staršev vzela svoje otroke domov v Rim, druge pa so očetje

spravili tja. Bali so se, in to ne brez razloga, da veliko staršev iz bojazni pred okuženjem ne bo poslalo svojih otrok v zavod. Zato so prosili don Boska, da bi s svojim ugledom odpravil vsako nepotrebno skrb.

Imamo pismo rektorju Collegia Nazareno, v katerem ga don Bosko tolaži zaradi trenutnega zaprtja zavoda in zagotavlja zavodu novo življenje z zaslužено pohvalo vsem vzgojiteljem. To pismo so natisnili v Tipografii Calasanziani, ki jo je upravljal A. Ferroni, in ga razdelili v mnogih izvodih.

PISMO DUHOVNIKA JANEZA BOSKA
očetu Aleksandru Checcucciju, piaristu, rektorju Collegia Nazarena v Rimu

Predragi gospod rektor! *Turin, 26. septembra 1867*

Kolikor večje je bilo moje veselje, ko sem pred meseci obiskal vaš zavod Collegio Nazareno, toliko večjo žalost sem čutil, ko sem slišal, kakšna nesreča je zadela mesto Albano, kjer se je zavod skrčil na tisto mogočno stavbo in v poletnih mesecih kakor po navadi sprejel gojence na jesenske počitnice. Ne morem vam zadosti občuteno povedati, kako zelo je ta novica prizadela moje srce, ker sem predvideval, da boste zaradi nastalih razmer razpustili zavod, s čimer se bodo izgubili toliki sadovi kreposti in znanja. Toda ko sem si malo opomogel od prve osuplosti in ko sem razmišljal o modrih odredbah in odlični disciplini, ki vladajo v vašem zavodu, kakor tudi o slavnem izročilu in toliko modrih zakonih, po katerih se pri vas vzgaja tako z vzgojnega kakor učnega vidika, sem našel zadosti razlogov, da sem spremenil svoj strah. Nadomestilo ga je upanje na lepše čase, kajti ugotovil sem, da vam v vašem zavodu ne manjka ničesar, kar bi moglo oplemenititi srca gojencev in obogatiti njihov razum. Kaj naj potem povem o veličastni, obširni in zračni stavbi, ki stoji na eni najvišjih točk sredi Rima in ki je opremljena s prekrasnimi dvoranami, moderno bolniško sobo in drugimi koristnimi pritiklinami, s katerimi ste jo ne brez velikih izdatkov v zadnjem času opremili. Toda vse to bi bilo malo, če ne bi ob svojih obiskih v Nazarenu občudoval tako preprostega in odkritega ter veselega obnašanja vaših gojencev, s katerih obrazov sem mogel jasno brati odkritosrčno dobroto brez vsake sence nepristnosti. In to srce na ustnicah, ki sem ga ugotovil pri vseh vaših fantih, ki so se vedli ljubeznivo, dobrohotno in človeško preprosto, me je prepričalo o kreposti, ki je niste dosegli s strogostjo, temveč z ljubeznivostjo. Tudi drugi vidiki moralne in domoljubne vzgoje so se mi zdeli pravilno usklajeni. In da bi izrazil popolno zadovoljstvo, ki sem ga občutil, in veliko veselje, ki sem ga izkusil, sem govoril z osebnostmi v Rimu in celo s svetim očetom, ki ga na vaš zavod veže toliko lepih spominov. Povedal bom še, da učna vzgoja ni manj pomemben dejavnik Nazarena, ker se uporabljajo uspešne metode in plemenite spodbude, in kar je še posebno pomembno, tu je toliko modrih mož, ki sem jih imel zadovoljstvo spoznati. Med njimi naj omenim p. Taggiasca, p. Farnocchia, p. Rolletto in druge, ki so splošno znani, kot p. Chelini, za katerim univerza v Bologni še vedno žaluje, potem ko so mogli občudovati njegovega prodornega in jasnega duha.

Vidite torej, dragi prijatelj, koliko tehtnih razlogov imate, da se opogumite v nesreči, ki je zadela vaš zavod zaradi kolere v Albanu, in koliko vzrokov, da gojite trdno upanje na ponoven začetek. Prav tako pa se morate zavedeti zaslužene slave, ki si jo je Nazareno pridobil do sedaj s tem, da so tja iz vse Italije prihajali gojenci, iz katerih so zrasli ugledni in vplivni možje naše domovine. Mnogi izmed njih so dosegli visoke položaje v družbi, opravljali nadvse pomembne in odgovorne službe in se odlikovali po svojem znanju in poštenosti, potem ko so preživeli leta šolanja v dvoranah Nazarena. Velik vtis je ob mojem obisku naredila name zbirka štiridesetih slik kardinalov, zadnji med njimi njegova eminenca Morichini, katerega samo ime veliko pove v čast vašemu zavodu. Prav tako sem med znanstveniki in literati opazil, če se še dobro spominjam, slike Paradisija, Petra Verrija, Barloccija, Labinda, Cezarja Lucchesinija, Angela Marije Riccija, senatorja Patrizija, Janeza Marchettija in drugih slavnega spomina.

Prepričan sem, da morajo vsi ti navedeni razlogi in še veliko drugih pregnati iz vašega srca strah in vam vliti novega poguma, da boste nadaljevali delo vašega zavoda v korist splošne morale, zlasti še v teh žalostnih in težkih časih. Obenem pa boste prišli naproti dobrodelnemu prizadevanju svetega očeta Pija IX., ki vas je postavil na čelo tega tako pomembnega zavoda. Ob spominu, da je tudi on bil nekoč učenec vaše šole, ima rad in brani vašo ustanovo in jo podpira z vsem svojim dostojanstvom. S tem se pridružuje drugim slavnim papežem, ki so prav tako počastili Nazareno s svojo zaščito: Urban VIII., Klement XI., Benedikt XIV., Pij VI. in Pij VII. ter nazadnje Gregor XVI., kakor sem mogel razbrati iz podatkov, vklesanih v marmor v vašem zavodu.

Končno vas prosim, da bi se spominjali mene in mojega skromnega zavoda ter mi vedno ohranili svojo naklonjenost.

Vaš najvdanejši prijatelj DUH. JANEZ BOSKO

V Trofarellu so don Bosku izročili priporočeno pismo z ministrstva.

NOTRANJE MINISTRSTVO, POSEBNI ODDELEK VIŠJEGA DIREKTORJA UPRAVE
št. 287 Firence, 26. septembra 1867

Temu ministrstvu so priporočili dvanajstletnega dečka Cezarja Sperto iz Turina s prošnjo, da bi ga sprejeli v kako ustanovo, kjer bi ga vzdrževali in usmerili v kako obrt.

Sirota po materi in sin očeta brez vseh sredstev, ki s svojim delom preživlja komaj samega sebe, nima nikogar, ki bi skrbel zanj, ga nadzoroval, poučeval. Otrok je prepuščen sam sebi in je v veliki nevarnosti, da bi zašel na kriva pota.

V Turinu ni nobene vladne ustanove, kamor bi mogli pošiljati take uboge otroke, zato nam ne preostaja drugo, kot da se obrnemo na dobrodelne zavode. Podpisani vas vljudno prosi, da bi ubogega Sperta sprejeli pod svojo oskrbo v svojo dobrodelno ustanovo.

Pisec izrablja priložnost, da vam izrazi svoje globoko spoštovanje.

Višji direktor DEL CARRETTO

Don Bosko je sprejel dečka, za katerega je ministrstvo dalo na voljo 200 lir podpore, kot je mogoče razbrati iz pisma št. 293 zgoraj omenjenega Posebnega

oddelka. V soboto zvečer 28. septembra se je don Bosko vrnil v oratorij in od govorov za devetdnevnico k rožnovenski Materi Božji nam je ohranjen nagovor z dne 29. septembra.

Bil je fant, ki je padal vedno v iste grehe. Njegov spovednik mu je dal za pokoro tri zdravamarije, vse dokler ponovno ne bo prišel k spovedi. Fant je šel k spovedi drugič, tretjič, četrtič in petič – vedno z istimi grehi. Spovednik mu je dajal za pokoro vedno tri zdravamarije. Končno je fant rekel spovedniku:

»Toda dragi duhovni oče, vse vaše prizadevanje je zaman. Ne morem.«

»Ne izgubljaj poguma, dragi sinko,« mu je odgovoril spovednik, »in še naprej moli vsak dan tri zdravamarije, vse dokler boš hodil k spovedi. Sedaj bo prišlo do bitke med hudičem in Marijo in mati Božja bo gotovo zmagala.«

Toda fant je moral s svojimi starši odpotovati iz tistega kraja. Še naprej je molil vsak dan tri zdravamarije, toda molil je iz vsega srca in ni več padal v tiste grehe. Ko se je vrnil s potovanja, je spet šel k spovedi k svojemu nekdanjemu spovedniku in mu povedal, da ni imel več tistih padcev kot prej. Spovednik ga je vprašal, kdaj je dobil to milost od matere Božje Marije. Fant je odgovoril:

»Ko sem začel razmišljati o besedah 'prosi za nas grešnike'. Od takrat.«

Zato vam kot cvetko v tej devetdnevnici svetujem, da greste vsak dan prostovoljno pred oltar Najsvetejšega in potem k oltarju Device Marije in zmolite tri zdravamarije s prošnjo, da bi vam Marija izprosila pri svojem sinu Jezusu milost, da bi od vas in od vaših staršev in sorodnikov odvrnila vsako duhovno zlo, ki je greh, in potem kolero in da blagoslovi vse njihove napore, da bi držala daleč od nas vsako duhovno kolero in potem še telesno. Prav tako molite za vaše dobrotnike in za vso sveto Cerkev.

Medtem ko so se godbeniki in drugi gojenci, vredni nagrade, pripravljali na izlet v Castelnuovo, je cerkev Marije Pomočnice dobila nov dar. Lastnoročno napisana zahvala častitima grofu in grofici Viancino je govorila:

Turin-Valdocco, Oratorij sv. Frančiška Saleškega

Poleg vsote 1000 frankov, ki sem jo pred časom prejel od velezaslužnega gospoda grofa Frančiška di Viancina, sem danes prejel 500 frankov od njegove pobožne in velezaslužne soproge Alojzije roj. Sant' Albano. Daruje jih za nakup zvona v zvoniku cerkve, posvečene Mariji Pomočnici, z napisi in grbi, ki jih bo predložila.

Presveta Devica Marija naj podari velezaslužnima darovalcema dolgo in srečno življenje in na koncu milost, da bosta po smrti prejela od nebeške Dobrotnice, ki jo tako zavestno častita, večno plačilo.

1. oktober 1867 *duh. Janez Bosko*

Naslednjega dne je pisal duhovniku Rafaelu Cianettiju v Lucci.

Predragi don Cianetti! *Turin, 2. oktobra 1867*

Zaradi zahtevane starosti lahko dečka Chellinija sprejmemo samo v Mirabello na osnovi pogojev, ki jih prilagam. Pozneje (po 12. letu) ga bo mogoče sprejeti v Turin pod

lažjimi pogoji. Kar se tiče rektorja pri S. Leonardu, se zdi, da ga Gospod zares hoče imeti pri sebi v nebesih. Vendar skušajmo postaviti blaženo Devico Marijo na preizkušnjo. Od danes do praznika brezmadežne Device Marije molite vsak dan očenaš, zdravamarijo in slavaočetu v čast presvetemu Zakramentu in eno pozdravljena Kraljica z vzdihom Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas. Jaz ga bom vsak dan v svoji nevrednosti priporočil pri sveti maši. Moji dečki bodo zanj posebej molili. Če bo ozdravel, naj daruje svoj dar za izgradnjo cerkve. Imejmo zaupanje v Božjo pomoč in Marijino priprošnjo.

Brata Morelli bi se zares rada oba šolala. Če more varuh plačati 20 frankov na mesec za vsakega, jima bom to dovolil. Odkar sta tukaj, sta se vedno zgledno obnašala.

Bog naj blagoslovi vas, dragi don Cianetti, in vaše napore. Molite za mojo ubogo dušo in me imejte v Gospodu za najvdanejšega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Dne 6. oktobra se je častitljivi odpravil v Becche, kjer so obhajali praznik rožnovenske matere Božje Marije. Castelnuovčani so njemu in njegovim gojencem pripravili topel sprejem, zlasti zaradi pomoči, ki jim jo je izkazoval don Cagliero v času kolere.

Božji služabnik se je ljubeznivo pogovarjal z vsemi domačini, zlasti še z otroki. Neki fant, ki se je tam prvič v življenju srečal z njim, ga je pozorno opazoval in je zapisal svoj vtis: »Don Bosko je izpolnjeval načelo age quod agis (delaj, kar delaš). Vedno je bil osredinjen na svoje glavno opravilo – otroke, čeprav je imel istočasno v rokah tisoč stvari. Kjerkoli je naletel na kakega otroka, naj je bil kakršnegakoli stanu, vedno se je ustavil, začel z njim govoriti, mu dal kak nasvet in ravnal z njim, kakor da bi imel pred seboj nadvse pomembno osebnost. Pobožal ga je, mu podaril svetinjico, dostikrat je koga povabil v oratorij. Njegovih besed ni nihče več pozabil.«

Bolj kot vse drugo je tokrat pritegnila pozornost globoka hvaležnost in zahvala, ki ju je don Bosku izkazoval dekan don Anton Cinzano, ker mu je izprosil ozdravitev od gluhosti po priprošnji Marije Pomočnice.

Med mnogimi neprijetnostmi starosti ga je motila zlasti gluhost, zaradi katere ni mogel več opravljati dolžnosti svojega stanu, kot je skrb za bolnike in spovedovanje vernikov. Po osemnajstih mesecih slabšanja ni mogel več slišati besede, ki so mu jo izrekli na uho, niti glasu velikega zvona. Težko si je predstaviti žalost, ki ga je trla zaradi takih neprijetnosti. Žalost, da ni mogel več izpolnjevati svojih stanovskih dolžnosti, ga je gnala v globoko melanholijo, ki mu je uničevala še tisto malo zdravja, ki mu je ostalo. Vsi poskusi zdravnikov, da bi mu pomagali, so bili zaman.

Takrat je njegov kaplan don Askanij Savio menil, da bi bilo dobro o tem obvestiti don Boska. Ta je sporočil bolniku, naj opravi devetdnevnico na čast Mariji Pomočnici z obljubo daru za cerkev, če bo uslišan. Dekan je ponudbo sprejel.

Na praznik angelov varuhov 2. oktobra je bil ob odhodu iz župnišča v župnijsko cerkev, kjer je nameraval darovati sveto mašo, silno slabe volje in tako zelo pobit, da je močno pokaral gospodinjo, ker je menil, da nalašč govori tiho, da je ne bi slišal. Toda ona je kričala na vso moč, pa brez koristi. Ko je vstopil v zakristijo, je dejal: »Danes se hočem pri sveti maši posebej priporočiti moji dobri materi Mariji. Kakor so mnogi dobili milost, bom tudi jaz rešen tega neznosnega položaja. V tem primeru bom namenil dar za cerkev Marije Pomočnice.«

Odločno si obleče mašno obleko, stopi k oltarju in začne: In nomine Patris itn. Ministrant Cezar Cagliero, pozneje salezijanski duhovnik in prokurator salezijanske družbe pri Svetem sedežu, ki je vedel, da je dekan gluh, mu je kriče odgovarjal Introibo, čeprav je vedel, da je vse zaman, saj je mašnik gledal le gibanje ustnic. Toda tega jutra se je don Cinzano jezno obrnil h Caglieru in dejal:

»Presneto, govori bolj tiho, saj me boš oglušil!« In je nadaljeval s psalmom.

Fant je potem odgovarjal bolj zmerno, pa vendar še precej glasno: »Spera Deo, quoniam adhuc confitebor tibi.« Takrat se je mašnik zavedel prejete milosti in je ves osupel dejal Caglieru:

»Slišim, slišim, govori bolj tiho.«

Nihče si ne more predstavljati ganjenosti, s katero je do konca maševal tisto znamenito daritev. Pretakal je solze hvaležnosti, izrekal goreče zahvale nebeški Dobrotnici. Ko se je vrnil v zakristijo, so bile njegove prve besede:

»Ozdravel sem! Marija Pomočnica se me je usmilila in me ozdravila.«

Ko je odšel iz cerkve, se je zdelo, da je znorel od veselja. Takoj je poklical kaplana s tako močnim potegom za vrv zvonca, kot da ga hoče odtrgati. Ko je don Savio prišel odpret, mu je navdušeno pripovedoval o ozdravitvi na priprošnjo presvete matere Marije in dejal, da bo takoj odpotoval v Turin v Oratorij sv. Frančiška Saleškega, da se zahvali svoji Dobrotnici, kar je tudi z veliko pobožnostjo storil ob prvi priložnosti.

Od takrat je kar naprej poveličeval veliko moč matere Božje Marije in kljub že visoki starosti se je v svoji globoki ponižnosti hotel povzpeti na kupolo nove cerkve, da bi na vrhu poljubil nogo kipa matere Marije. Od tam je obrnil pogled proti gričem, kjer je stala Superga in za njo njegova draga župnija Castelnuovo, kjer je začel opravljati svoje pastoralno poslanstvo, pomagal mlademu kmečkemu fantu iz Becchov, ki je takrat hodil v gimnazijo v Chieriju, ter mu svetoval in ga podpiral. Ob teh spominih se mu je duša napolnila z globokim občudovanjem Božje previdnosti.

Ozdravitev je bila popolna in trajna. Mati Marija je že na zemlji poplačala vse dobro, ki ga je storil don Bosku. Ta dogodek sta potrdila don Cezar Cagliero in don Askanij Savio. Pa tudi sam don Anton Cinzano je rad pripovedoval od tem dogodku vse do konca svojega življenja.

79.
POGLAVJE

Priprave na vdor v papeško državo – Končni cilj revolucije – Garibaldi na čelu prostovoljcev; ustavijo ga in popeljejo v Caprero – Garibaldinci prekoračijo mejo; boji – Razkrinkan načrti sektašev – Neuspela strašna vstaja v Rimu – Mine – Opozorila prijatelja pred pretečimi nevarnostmi – Miren Rim – Pozornost papeške policije – Garibaldi v Firencah – Francija se zgane v pomoč papežu – Zadušena vstaja v Rimu

Praznik rožnovenske Matere Božje, ki je spominjal na sijajno zmago nebeške matere Marije nad sovražniki krščanstva, je bil zagotovilo, da se bo znova postavila v obrambo Cerkve Jezusa Kristusa in njegovega namestnika na zemlji, če se bodo verniki zatekli k njej v globoki veri. Napočil je čas trnja, kot ga je napovedal don Bosko.

Na skrivaj so hitro pripravljali vdor na ozemlje papeške države. Sekta je razpolagala z velikimi silami, saj je upravljala z državno vojsko in bila odločena za vsako ceno uresničiti svoje cilje vse do zadnjega.

Načrt je bil preprost: vstaja v Rimu, ki bi ji od zunaj pomagal Garibaldi; poseg kraljeve vojske z namenom, da bi vzpostavila red; ljudsko glasovanje, ki bi razglasilo priključitev Rima italijanski kraljevini.

V Federazione Italiana, ki jo je napisal Giuseppe Ferrari, beremo: »Revolucija pred vrati Rima ni drugo kot boj proti Kristusu in Cezarju. Ne dvoumja ne negotovosti ne na pol zmešanih katoliških naukov, na pol papeških. Naj , kdor hoče, v svoji hiši časti malike, svoja hišna božanstva. Vera revolucije je tista, ki pobožanstvuje človeka, njegov razum, njegove pravice, ki jih Cerkev ne priznava in napada.«

Po tem uvodu nakazuje Ferrari oborožen napad na Rim s pomočjo garibaldincev in po silnem rovarjenju italijanskih ministrov, ki so zasedali v Firencah.

1. Boj proti papežu, ker je Evropa napovedala Rimu versko vojno; ne moremo napredovati niti za korak, če najprej ne porušimo križa.

2. Boj proti kralju. Duhovščina nima moči, ni nič, vendar pa premore vse in je vse z naklonjenostjo knezov in vladarjev. Kdor dela za kralja, dela za vzpostavitev Cerkve. Kristus, Cezar, papež, cesar so štirje nagrobni kamni, ki jih bo postavila italijanska svoboda.

3. Brezvernost in agrarni zakon sta zadnja cilja napredka. Pod brezvernostjo razumem postopen napredek znanosti, ki bo nadomestila pravljice bogočastja in strašna protislovja metafizike.

Garibaldi, ki je prišel iz Genove v Firence, je dobil navodila vlade in Revolucionarnega odbora in se napotil v Sinalungo, kjer je prevzel poveljstvo prostovoljcev. S tem so prekršili dogovor in Napoleon je dal vedeti Rattazziju, da bo s svojimi četami zavzel Rim, če bo Garibaldi zasedel papeške dežele. Rattazzi je obljubil, da bo s silo preprečil to namero. Dne 23. septembra je dal z vso obzirnostjo zapreti generala, ki so ga odvedli najprej v trdnjavo v Alessandrii in potem v Genovo in 27. v Caprero. Mornarica, sestavljena iz devetih vojaških ladij, je obdala otok, da bi mu tako onemogočili vrnitev na polotok, in na meji Umbrije in Toskane je bilo trideset tisoč do zob oboroženih vojakov, ki so imeli nalogo zadržati prostovoljce. V ta namen sta dve drugi vojni ladji stražili pred pristaniščem v Civitavecchii. Menili so, da bodo s temi ukrepi zadovoljili Francijo, medtem ko so po mestih vsega kraljestva prirejali vstaje, da bi dokazali, kako je narod enodušno na strani tega dogajanja.

Dne 29. septembra so po ukazu Garibaldija prve čete njegovih privržencev prekoračile mejo pri Viterbu in brez kakršnega koli odpora kraljevih čet in celo pred njihovimi očmi korakale naprej. Te prve čete so štele po 50, 100, 200 bojevnikov, toda kmalu so jim sledile še druge po 800 in 1000 mož in več. Poveljevali so jim poslanci iz parlamenta, starešine redne vojske, upokojeni oficirji in dva Garibaldijeva sinova.

Ubogi obmejni kraji! Kamorkoli so prišli garibaldinci, so izpraznili občinske in vladne blagajne, zahtevali davke, zahtevali oskrbo in prenočišče, ropali samostane in cerkve in delali huda bogoskrunstva in vsa mogoča nasilja. Potem ko so razbili papeške znake in kipe Pija IX., so razglašali začasno vlado pod diktaturo Garibaldija.

Papeški vojaki, ki jih je na tem ozemlju bilo kakih 4000, različnih rodov in porazdeljenih v raznih krajih, so se družili v majhne skupine, prihiteli na kraj, kjer so se pojavili sovražniki, ki so bili navadno po štirikrat številnejši od njih,

jih premagali, se vračali na svoja izhodiščna mesta in ponovno stopali v boj, kjerkoli je bilo potrebno. Od 29. septembra do 26. oktobra skoraj ni minil dan brez bojev v obmejnih krajih, ker si zavojevalci niso upali prodirati v notranjost. Skoraj vedno potolčeni, so brezglavo bežali, metali proč orožje in se skrivali za rednimi kraljevimi vojaškimi enotami.

V notranjosti papeške države je bilo vse popolnoma mirno in v provinci Frosinone je bilo več kot 1000 prebivalcev pripravljenih, da se pridružijo papeškim enotam, da zavrnejo napadalce. Rim je imel komaj zadosti vojaške sile za mirni čas in včasih jih je bilo še manj, ker so jih poslali na pomoč v druge kraje. Kljub temu ni bilo nobene vstaje. 700 meščanov Rima je prosilo za orožje za obrambo papeža in so ga takoj dobili. Vlada je podanikom popolnoma zaupala. Sam sveti oče Pij IX. je vsak dan hodil po mestnih ulicah sredi svojega ljudstva, ki ga je spoštljivo pozdravljalo in mu izkazovalo čast.

Pri vsem tem pa so časopisi v Firencah poročali, da je papeška država v popolni vstaji, da uporniki kličejo na pomoč garibaldince, da dan za dnem dosegajo velike zmage, črnili francoske vojake z najbolj lažnivimi obrekovanji in poročali, kako z zadnjimi močmi branijo barikade v Rimu proti vstalemu ljudstvu.

Dejstvo je, da so 1. september določili za dan vstaje Rima proti papežu, da bi tako omogočili prihod Garibaldija. Vodja vstaje je bil Frančišek Cucchi, doma iz Bergama, poslanec v parlamentu, ki so mu izročili velike vsote denarja, ki ga je radodarno delil. Zvit in previden, je imel na voljo več kot deset visoko izurjenih prizadevnih ničvredneževdeloma banditov, deloma podležev. Pod njihovim vodstvom so delovali vodje vstaje, ki so razpolagali z izbranimi delomrzneži in hudodelci, ki so ušli iz ječ.

Med Rimljani so dobili samo nekaj sto ljudi, ki so bili pripravljeni v svojih hišah skrivati tuje prekucuhe, ki jih je bilo kakih sto in so razpolagali z veljavnimi potnimi listi. Ti so se nadvse previdno pritihotapili v mesto in so v velikih količinah delili orožje, bodisi puške, nože ali bodala. Imeli so tudi veliko bomb, skritih v podzemlju, in veliko peklenskih strojev za razbijanje vrat pri palačah.

Cucchi je zlasti goreče polagal mine. Z Alojzijem Castellanom iz Pavie je stikal po kleteh in podzemlju in hladnokrvno nastavljal naboje s smodnikom in mine. Poln satanskega sovraštva je iskal načine, kako bi z uničevanjem in krvjo razdejal glavno mesto krščanstva. Odločen je bil, da bo pognal v zrak palače tujih poslanikov, papeška ministrstva, vse vojašnice, tudi švicarske papeške garde v Vatikanu pod stanovanjskimi sobami papeža Pija IX., in tudi ves trg, če bi tam taborili vojaki.

Končno so podkupili pol ducata topničarjev, edine izdajalce v teku vse vojne, ki naj bi v Castel S. Angelu nabili topove in pognali v zrak smodnišnico. Tu je bilo nakopičenih 16.000 kg smodnika, ki naj bi ob eksploziji pokopal pod seboj oddelek francoskih dragoncev in 300 garibaldincev, ki so bili tam zaprti kot vojni ujetniki.

Istočasno naj bi izbruhnilo v mestu trideset požarov, ki bi razdejali zlasti revnejše predele mesta z nenadomestljivimi zgodovinskimi spomeniki.

V oddaljenih revnih kočah je Cucchi delil plače zarotnikom in pretil s smrtjo vsem, ki bi kaj izdali ali bili strahopetni pri izpolnjevanju ukazov. Tukaj so se tudi nenehno zbirali vodje zarote in kovali svoje krvoločne naklepe. Sklenili so, da bodo zavzeli ječe in izpustili hudodelce, da bodo napadli Palazzo della Pilotta in ubili obrambnega ministra in njegove višje ter uradnike, zbrane v kazini. Pobili naj bi vse člane vlade, naj bi jih dobili kjerkoli. Prav tako so določili morilce v tistih predelih, kjer so živeli meščani, ki naj bi jih bilo treba ubiti. Bili so odločeni izdati dovoljenje za splošno ropanje z vsem nasiljem in podlostmi, naročili so, naj pobijejo vse duhovnike in kardinale, da naj napadejo Vatikan in ujamejo papeža. Tako bi obnovili strahotne prizore iz 1793 v Parizu.

To pripoved smo posneli po sodnih procesih, ki so jih po neuspeli vstaji opravili na sodiščih. Mi se bomo zadovoljili z izjavo generala La Marmore, ki je v svojem Političnem pismu volivcem v Bielli, objavljenem v Gazzetti di Firence 29. januarja 1868, trdil, da če bi vstaja uspela, bi napolnila z grozo ves svet. V zvezi s tem je izjavil, da obžaluje in da je obžalovanja vredno vse, kar so storili v škodo papeški državi, v neizmerno škodo vsej državi, se pravi narodni edinosti. Če bi bila revolucija v Rimu, pa je dodal: »Morda bi se bilo bati krvavega boja, ki bi se končal v strašni nesreči, in je interes vseh in večine v Italiji, da se je izognemo.«

Ta strah je bil razširjen tudi med nekaterimi člani liberalne stranke v vladi, ki so poznali strašne nadrobnosti zasnovane vstaje. Čeprav so si želeli vstajo, niso hoteli pokola. Med samimi sektaši jih je bilo nekaj zgroženih zaradi tega, kar bi se moralo zgoditi. Na tihem so soglašali s skrajnimi strankami, vendar pa so hoteli Rim izvzeti iz njihovega maščevanja.

Po slovesnostih stoletnice sv. Petra, ko so se pojavili prvi znaki revolucionarnega gibanja, se je don Boska polastila silna žalost zaradi njegove ljubezni do svetega očeta in večnega mesta. Čutil je nujno potrebo, da bi storil kaj v obrambo pred vedno večjo nevarnostjo.

V času, ko je v Trofarellu pridigal prve duhovne vaje, je med drugimi pismi prejel tudi precejšen zavoj brez znamk. Bilo je treba plačati poštnino in kazen.

Najprej so hoteli pošiljko zavrniti, potem pa so si premislili in jo izročili don Bosku. Don Bosko je zavoj sprejel in ga odprl. V njem je bil velik plakat iz debelega papirja, na katerem je bil predstavljen celoten načrt postopanja upornikov v Rimu. Ni bilo podpisa, vendar je bilo rečeno, da lahko uporabi podatke, kakor se mu zdi najprimerneje, in da lahko stvar pokaže tudi papežu.

Kdo mu je zavoj poslal? Kdo mu je pisal? Ne vemo. Častitljivi je prebral tisti plakat in bil ves iz sebe. Strašno se je zbal za usodo svojih prijateljev. Potem ko je dal od zaupne osebe izdelati prepis, je izvirnik uničil in tisti izvod poslal nekemu prijatelju, ki ga je prej obvestil, v Rim. Ta je naredil ponoven prepis, uničil izvirnik, prepis pa dostavil kardinalu Antonelliju in papežu. Božji služabnik je prejel še celo vrsto pisem brez podpisa, s čisto natančnimi podatki in novicami, ki jih je potem zaupno poslal naprej.

Mons. Berardi je zaradi narave svoje službe zvedel za to dopisovanje in je želel, da bi mu naravnost dostavljali vse podatke. Ustregli so njegovi želji in on je vse podatke prenesel papeški vladi. To je bilo izredno pomembno posredovanje, ki mu je prineslo kardinalsko čast. Obrambni minister in direktor policije sta vsak dan pričakovala nove podatke od monsinjorja. On je 1. oktobra takole pisal v Turin:

»V Rimu smo vsi mirni, čeprav smo v vojni, ker se boji z garibaldinci nadaljujejo. Imamo natančna poročila o bojih, o mrtvih in ranjenih, pa tudi o ropanju, ki navadno spremlja tako dogajanje. Vendar smo mirni, kakor da se ne bi nič dogajalo, kakor da bi bilo v Rimu vse v najlepšem redu. Razlog za tako razpoloženje mi je, da povem po pravici, neznan. To je pač dejstvo. Tukaj se lahko vse zgodi. Vendar živimo, kakor da bi bila izključena vsaka možnost neprijetnosti za Rim. 'Justus ex fide vivit' (pravični živi iz vere); upajmo, da bodo te besede najbolje izražale naš položaj.

Anonimna pisma v dveh izvodih so odlična in dragocena in želim, da mi jih še nadalje dostavljate.«

Poleg tega anonimnega dopisovalca je bil še en član liberalne stranke, ki je zasedal visok položaj v italijanski vladi in je po višjem naročilu opravljal isto vlogo.

Don Mihael Rua je zapustil zapisano: »Jaz sam sem po don Boskovem naročilu opozoril svetega očeta po njegovih uradnikih o zarotah, ki so jih pripravljali zdaj tu, zdaj tam v samem mestu Rimu in zunaj mesta. Ne da bi bil natančno seznanjen o izvirih, iz katerih je don Bosko črpal te novice, se mi zdi, da je bila to visoka osebnost v vladi, ki je bila točno poučena o vseh skrivnostih revolucionarjev. Ta je od časa do časa prihajal k don Bosku in mu poročal, kaj vse se

pripravlja, da bi s tem preprečil strašne nesreče in razdejanja, ki so se pripravljala v Rimu. In don Bosko je z največjo naglico in predanostjo bodisi sam bodisi z mojo pomočjo ali po naročilu drugim opravljal svojo vlogo in nalogo.«

Ena najbolj nujnih zadev je bila preprečiti polaganje in eksplodiranje min, od katerih so eno položili tudi pod Collegio Romano čisto sredi mesta. V Turinu so o tem vedeli prek šifriranih sporočil, v Rimu pa niso hoteli verjeti. Tedaj so poslali kardinalu Antonelliju anonimno pismo, v katerem je bilo vse natančno opisano. Končno so se odločili za natančno preiskavo in ugotovili, da so sektaši skopali podzemeljski predor pod mestno ulico do podzemlja Collegia Romana, kjer naj bi se na dvorišču zgodila eksplozija.

Od 11. do 21. oktobra so policija, občinska uprava in vojaško poveljstvo na osnovi zanesljivih podatkov presenetili in zaplenili v Rimu in bližnji okolici velike vojaške zaloge: bombe, strelivo in živež. Skoraj vsak dan so jim padli v roke barabe in pogosto tudi njihovi vodje s spiski in topografskimi kartami, kjer so bile z rdečim zaznamovane mine, in tudi z znatnimi vsotami denarja. V Vii Crescenzi je žandarmerija za las zgrešila, da bi v mrežo ujela vse glavne voditelje, in tako so bili prisiljeni, da so iz dneva v dan spreminjali svoja skrivališča in zbirališča.

Garibaldi je ob hlinjenem nadzoru italijanskih ladij 15. oktobra zapustil Caprero in se pojavil v Firencah, kjer so ga slovesno sprejeli. Ob tej novici so vsi razumeli, da se pripravlja nov pohod na ozemlje papeške države in da nasprotno zagotavljanje ni prepričljivo. Francija se je ob tej novici tako razburila, da je Napoleon brez kakršnega koli obotavljanja ukazal vkrcanje dveh divizij za obrambo Rima. Rattazzi, ki je odstopil s položaja ministrskega predsednika, je hotel prehiteti Francoze z dejstvom. Ukazal je poslancu Cucchiju, da naj za vsako ceno takoj uprizori vstajo, Garibaldiju pa obljubil, da če mu bo uspelo izstreliti na Rim sedemdeset strelov, bo italijanska vojska prekoračila mejo in mu prišla na pomoč.

Cucchi je, kolikor je mogel, pospešil zadnje priprave in med drugim ukazal položiti mine v vojašnice Serristori in Cimarra, naročiti upornikom v Castel S. Angelu, da naj razstrelijo trdnjavo, zaprejo ventile na plinskih ceveh in tako pustijo mesto brez luči. Da bi povečali zmedo, je garibaldince oblekel v uniforme francoskih vojakov.

Da bi onemogočil morebiten umik in podaljšal boje, je dal naročilo za zaporo ozke in krive poti posameznih ulic in za postavitev potrebnih barikad.

Dne 19. oktobra je obrambni minister sporočil, da je vse pripravljeno za vstajo. Dne 21. oktobra so odkrili veliko zalogo orožja, skritega v Villi Matteini,

in jo zasegli nekaj ur prej, preden bi ga razdelili med prebivalstvo. Dne 22. oktobra zjutraj je bil napovedan začetek vstaje, ki naj bi izbruhnila proti večeru.

General Kanzler je odredil vse potrebno za obrambo. Imel je na voljo samo tri tisoč mož, vendar je zaupal v zvestobo rimskega prebivalstva in v hitre posege, ki bi preprečili postavljanje barikad. Po vsem Rimu je razporedil oddelke vojakov, tako da so strateško najpomembnejši kraji dobili najmočnejšo posadko. Ta dan so bili vsi oddelki v stanju najvišje bojne pripravljenosti. Tudi Cucchi je vse razporedil za vstajo, toda na srečo min pod Cimarro niso mogli pravočasno namestiti in en delavec plinarne, ki so ga aretirali, je razkril ukaz za zaprtje cevovodov za plin.

Ob sedmi uri zvečer so zarotniki postavili pod vojašnico Seristori dva soda smodnika. S strašnim treskom je zletel v zrak del vojašnice in zasul pod seboj sedemindvajset francoskih vojakov. To je bilo znamenje za začetek vstaje. Takoj so se pojavile stotine zarotnikov, toda kjerkoli so se pojavili, so jih zaustavile velike skupine branilcev. Prišlo je do spopadov v skoraj vseh delih mesta in bilo je veliko mrtvih na obeh straneh. Skupina plačancev je napadla vojašnico na Campidogliu in druga se je polastila vrat S. Paolo. Toda dva oddelka redne papeške vojske sta jih razkropila. Cucchi je vročično pričakoval eksplozijo v Castel Sant' Angelu. Toda zaman; izdajalce so pravočasno ujeli in jih predali rokam pravice. V manj kot eni uri je bilo vstaje konec. Pozaprli so več kot sto upornikov. Celo mesto pa je ogorčeno in prestrašeno pozdravljalo papeško vojsko. Tako je Rim ostal nedotaknjen.

»In Pij IX.,« tako priča don Rua, »je poln občudovanja don Boska pripisal njemu rešitev v tistih dneh.«

80.
POGLAVJE

Don Boska obvestijo o uslišanih prošnjah na priprošnjo Dominika Savia – Sprejme nove gojence po priporočilu nekega gojenca – Značilnost njegove ponižnosti – Teolog Borel pridiga o don Boskovih krepostih – Novi učitelji z državnimi diplomami – Don Boskova priporočila predstojnikom in učiteljem: medsebojna ljubezen, moliti za gojence – Don Boskova pisma raznim osebam z novicami, opozorili, nasveti in priporočili – Don Bosko piše pismo rektorju semeniščа za dva škofijska klerika, da bi ju lahko zadržal v oratoriju; zagotovi mu, da je izpolnil zahteve monsinjorjeve okrožnice – Da dovoljenje nekomu, da kupi vinograd, ki mu je bil dan z volilom in so si ga prilastili sorodniki.

Obrnimo pogled od teh tako žalostnih in usodnih dogodkov k milemu in krotkemu liku našega don Boska. Njegovo srce je polno svete tolažbe. V teh dneh je prejel sporočilo o dveh izrednih ozdravljenih na priprošnjo Dominika Savia. Dominik Savio je don Boskov priljubljen svetnik, ki ščiti oratorij in ki ga on nenehno daje za zgled svojim gojencem.

Med temi je nekaj zares izredno dobrih, ki jih je sprejel v zavod zastonj, ker so jih priporočili njihovi krajani – gojenci, ko so bili na počitnicah. Čudovito zaupanje v dobrega očeta, ki se je razlivalo tudi na druge tovariše. Prevzela jih je njegova ljubeznivost in pripravljenost na vsako žrtev, ki bi jim bila v prid, zlasti pa še njegova ponižnost, ki je don Boska delala enega izmed njih, preprostega, dostojanstvenega, lahkotnega v izražanju, kajti njegov cilj je bil vedno čim večja korist fantov.

Dva odlična duhovnika, nekdanja gojenca, sta takole opisala njegovo ponižnost:

Don Askanij Savio, profesor moralke, priča: Če je don Bosko kdaj govoril o svojem začetnem šolanju, je bilo to zato, da je svoje dečke spodbujal, da niso

izgubljali časa in da jih je navduševal za dobro. Ko je govoril o tem, je zaslugo za svoje uspehe vedno pripisoval Božji previdnosti in nikdar samemu sebi. Spominjam se, da mi je nekoč dejal: »Če me Gospod ne bi napotil na to pot (oratorijev), se bojim, da bi se odpravil na napačno pot in bi postal liberalec.« To je bil malo spremenjen stavek sv. Filipa Nerija: Če mi Gospod ne bi držal svoje roke na glavi, bi postal turek.«

Kanonik Ballesio, župnik v Moncalieriju, je dodal:

»Globoka ponižnost, ki je prevevala njegovega duha, se je kazala v njegovih besedah, v njegovih dejanjih in v vsej njegovi osebi tako zelo, da mu je dajala videz dobrodušnosti, in tisti, ki ga še ni poznal, je ostajal začuden zaradi skromne in preproste pojave don Boska, človeka, ki je s svojo slavo napolnil ves svet.

Odkrito je priznaval, da je vse, kar je dobrega v njem, prejel od Boga, tako na duši kot na telesu. Zato se je čutil dolžnega, da svoje sposobnosti uporabi v večjo Božjo slavo in korist bližnjega. V vseh svojih dejanjih, zlasti še v najpomembnejših, je, potem ko se je posvetoval z Gospodom o njegovi volji, prosil in se priporočal nam, da bi tudi mi molili. Če mu ni uspelo v njegovih zamislih, se je poniževal v svojem srcu in se vdajal v Božjo voljo in dopustitve. Če je uspeval, se je zahvaljeval Bogu in blaženi Devici, svetnikom, katerim se je priporočal, in spodbujal tudi nas, da bi tako storili.

Iz te čistosti dobrega namena in njegove pristne ponižnosti je prihajal tisti nespremenljivi mir, pogum, neomajna vztrajnost. Božji služabnik je imel navado, ki se je na prvi pogled malo ujemala s krščansko ponižnostjo, da je pripovedoval stvari v tretji osebi: don Bosko je storil, don Bosko je dejal; se pravi stvari, ki jih je storil ali skušal storiti za oratorij in za svoje hiše. Toda tisti, ki ga je poznal, se oziral na njegovo mišljenje, njegov zunanji videz, njegove izraze, je kmalu ugotovil, da je bil njegov način govorjenja očetovski, pripovedovanje prijatelja, ki pripoveduje spodbudne stvari, pa tudi težave v pouk in spodbudo svojih dragih, ki so bili tako tesno povezani z njegovimi veselimi pa tudi žalostnimi dogodivščinami. Pa tudi zato, da je zadostil njihovi sinovski ljubezni in upravičeni radovednosti in da jih je nagradil za njihove molitve in zanimanje, ki so ga kazali za dela njihovega očeta.«

Da je to krepost izpolnjeval v junaški meri, nam pričajo tisti, ki so dolgo živeli z njim. Navajamo don Ruo: »Z veliko ponižnostjo je sprejemal pobude svojih gojencev, pa tudi njihove pripombe. Spominjam se, da sem mu nekoč ministriral pri sveti maši; opazil sem majhno netočnost in mu to tudi povedal. Zahvalil se mi je in od tedaj naprej nosil vedno s seboj rubrike svete maše in jih je od časa do časa prebiral.«

»Želel je in z veseljem sprejemal opozorila in pripombe celo od svojih najnižjih podrejenih,« pravi don Berto. »Večkrat mi je dejal: 'Želim, da si pozoren, če vidiš v meni kaj napačnega, in mi to tudi poveš.' To sem potem tudi večkrat storil glede stvari, ki so bile lahke in daleč od najmanjšega greha. On pa jih je ne samo dobrohotno upošteval, temveč se je celo kazal hvaležnega za izkazano dobroto.«

Včasih je ob naštevanju njegovih kreposti in zaslug prekinil govornika in dejal:

»Ne delajmo krivice Bogu in materi Božji Mariji. Če je tista zadeva tako dobro uspela in če naše ustanove tako cvetijo, je to edino zasluga Boga in naše dobre matere Marije. Dejanje nehvaležnosti je, če pripisujemo dober uspeh kakega dela sebi. S tem postanemo nevredni Božje pomoči.«

Drugič je imel navado reči:

»Če bi Gospod našel kako drugo bolj pripravno orodje za izvedbo svojih del, če bi bil tisti pripravljen, da bi se popolnoma podredil Božji previdnosti, bi izbral tistega namesto mene in bi bil gotovo bolj posrečen in bi storil še veliko večja dela, kot so ta. Jaz bi s svojimi sposobnostmi, če mi Gospod ne bi pomagal, bil ubog kaplan kje v kaki gorski župniji.«

Tudi v zadnjih letih smo ga slišali ponavljati:

»Koliko čudovitih stvari je Gospod storil med nami. Toda koliko še večjih stvari bi mogel storiti, če bi don Bosko imel več vere.« Pri teh besedah so se mu oči napolnile s solzami.

Čeprav je bilo njegovo ime tako slavno, se je vendar imel za nevrednega hlapca in je od časa do časa vzkliknil:

»Toda kdo je don Bosko, da ga tako častijo?«

Prepričan, da je samo ubog grešnik, je vzdihoval:

»Ne bi rad, da bi kdo verjel to, kar nisem, in ne bi po moji smrti molil zame in me pustil trpeti v vicah.«

Don Rua priča: »Če je kdo njemu pripisoval čudovite uspehe njegovih molitev in blagoslovov, mu je zagotavljal, da samo presveta Devica ali svetnik, kateremu so se priporočili, zaslužita, da se jima pripisujejo zadobljeni uspehi. Jaz sem ga slišal na lastna ušesa, kako se je pogosto priporočal Gospodu, da ga ne bi spravil v tak položaj, da bi njega šteli za vzrok tistih milosti. Rad je pripovedoval, kako se je v določenih primerih pripetilo prav nasprotno od tega, kar so želeli in za kar so prosili.

Vso pohvalo je dajal drugim in sam je hvalil druge, kolikor je le mogel. Ko so primerjali med seboj razne osebe, se je imel za začetnika v duhovnem življenju. Prav tako se je kazala njegova ponižnost v tem, da je vedno navdušeno hvalil

razne redovne družbe. Ko je govoril z nami, je poviševal zasluge in odliko Jezusove družbe, usluge, ki jih mladim ljudem izkazujejo šolski bratje, preprostost in gorečnost očetov kapucinov in tako naprej. Ob vsaki priložnosti je poveličeval, kakor je najbolje vedel in znal, zasluge apostolata vsakega reda in pri tem navajal svetnike, ki so jih dali Cerkvi.«

Don Bonetti je pisal: »Ko so velikokrat don Boska zaradi kake izjave, spisa ali dejanja kritizirali ali dajali svoje pripombe, ki so jih narekovale napačne informacije ali kake skrite zavisti, je, če ni šlo za čistost nauka ali škodo koga drugega, ljubeznivo in mirno sprejel nezasluženo grajo.

Če pa sta resnica in krščanska ljubezen zahtevali, da je odgovoril ali se spustil v razpravo, je to storil z milimi besedami, ki so navadno popolnoma utišale in pomirile nasprotnika in prinesle luč v temo. Dostikrat je, prostaško in krivično napaden z besedami ali v spisih od ljudi, ki so se čutili užaljene ali so jih plačali, da bi pisali proti njemu, sramotenje sprejemal z občutkom globoke ponižnosti. V takih primerih je popolnoma milo in ljubeznivo odgovoril ali molčal ter pustil stvar v Božjih rokah.

Če so ga potem obrekovali zaradi kakega dela v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš, ga ni opustil, temveč je vztrajal kljub povečanemu nasprotovanju in zasramovanju, kajti za lastno slavo se je malo menil.«

Ostal je vedno enak. Don Turchi je vedel povedati: »Vedno je bil ponižen in preprost, kakor sem ga spoznal leta 1851.«

In don Piano je ponavljal: »Lahko zagotovim, da je vedno izpolnjeval vse kreposti in nikdar ni storil ničesar, kar bi moglo tudi najmanj zatemniti predstavo, ki sem si jo naredil o njem. Nekega dne sem bil v samostanu kapucinov pri slovesnosti, pri kateri je bil tudi mons. Rosaz, škof iz Suse. Pogovor je nanesel na don Boska in njegove ustanove. Monsinjor je povedal naslednje: Treba je reči, da ima don Bosko krepost ponižnosti v izredni meri, če ga hoče Bog kot orodje, da opravlja po njem tako velika dela.«

In don Frančišek Dalmazzo: »Mons. Galetti, škof v Albi, ki je nekega dne pridigal v Cottolengu in potem še duhovne vaje za duhovnike, je rekel s prižnice: Pojdite v don Boskovo sobo in boste zadihali ozračje svetosti.«

Potem ko smo dodali to novo potezo moralni don Boskovi podobi, nadaljujemo naše pripovedovanje.

Bilo je na začetku šolskega leta 1867/68. Avgusta so trije kleriki v Pinerolu naredili izpit za poučevanje v osnovni šoli, septembra so trije drugi dosegli diplomo za poučevanje v treh nižjih razredih gimnazije na Kraljevi univerzi v Turinu in sedaj v oktobru so bili štirje usposobljeni za pouk v višjih razredih osnovne šole na učiteljišču v Ivrei. Ko jim je sedaj don Bosko razdeljeval naloge

za prihodnje šolsko leto, jim je dajal zelo koristne nasvete in zlasti poudarjal medsebojno ljubezen, ki naj bi je nikoli ne opustili. Hotel je, da bi med seboj mirno razpravljali, nikakor pa ni hotel prerekanja zaradi leposlovnih, filozofskih ali teoloških vprašanj, ker se v zaletu zagovarjanja lastnega mnenja žali bratska ljubezen.

Predstojnikom, učiteljem in spovednikom je toplo priporočal, da bi vsak dan molili za svoje gojence, spovedance in učence, in jim s tem pokazal pomen Božje pomoči pri uspehu poslanstva. In če so se v kakem zavodu ali kakem razredu dogajali neredi zaradi upornosti gojencev ali pomanjkanja discipline, je tiste, ki so se pritoževali, vprašal:

»Ali moliš za svoje gojence?«

Ob začetku šolskega leta so bili zavodi v oratoriju, Mirabellu in Lanzu polni gojencev; prav tako tudi šola učitelja Migliettija v hiši Vrtnarica, za katero je on plačeval najemnino.

Iz zadnjih dni meseca oktobra hranimo nekaj njegovih pisem. Grofici Callori je v zahvalo pisal o izletu fantov iz Mirabella v njeno letoviško hišo v Vignaleju in o zavodu Valsalice, ki ga je 19. oktobra 1963 na enem izmed turinskih gričev ustanovilo Društvo turinskih duhovnikov za vzgojo sinov iz premožnejših družin, da bi jih pripravljali za krščansko, znanstveno, politično, vojaško in trgovsko življenje.

Velezaslužna gospa grofica!

Matere naj ukazujejo in ne prosijo svojih otrok. Vi bi morali reči: Don Bosko, pojdite, pridite, ostanite, in don Bosko bi, četudi malo nejevoljen, ubogal. Naj bo to vodilo za prihodnjič. Opravil sem v svoji majhnosti molitev, kakor ste želeli, in zdi se dobra odločitev, da smo Emanuela poslali v Bressannone (Brixen). Valsalice je zelo dober zavod, je na dobrem glasu in jaz mu popolnoma zaupam. Zato lahko otrok vstopi tja.

Dečki iz Mirabella so bili nadvse začudeni zaradi načina, kako so v vaši družini lepo ravnali z njimi. Veliko dolgih in lepih pisem so pisali meni in staršem itn. Vse v večjo Božjo slavo. Priporočil sem vsem, da bi enkrat prejeli za vas sveto obhajilo.

Deo gratias za vse, kar mi piše dekan iz Luja. Don Spagnolini je bil nadvse zadovoljen zaradi bivanja v Vignaleju. Zaprosil je za vstop k jezuitom, toda škof ga hoče poslati na neko župnijo.

Prejeli smo 500 frankov, ki ste jih poslali za knjigo. Bodite brez skrbi, izšla bo, še preden se bo združila Italija (to bo kmalu). Potrpežljivost je pomembna krepost in matere jo morajo imeti pri vzgoji otrok, zlasti nekaterih. Dela s knjigo nismo prekinili, toda bo veliko večja, kot smo predvidevali.

Bilo bi zares prav, če bi mi gospod Cezar izročil prevod, ki ga je končal med počitnicami, kajti sedaj bi bila priložnost, da bi knjigo natisnili. Zavzemite se pri njem v mojem imenu, da bo opravil dobro delo.

Mlademu Ruschinu bom pisal o odgovoru v vašem pismu.

Bog naj vas vse blagoslovi in presveta Devica naj ščiti Cerkev in njenega poglavarja. Amen. Poln hvaležnosti se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

Turin, 19. oktobra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Drugo pismo je naslovil na mons. Formico, škofa v Cuneu. V njem obravnava veliko drugih stvari, med njimi tudi sprejem fantov v zavode in vse, kar je s tem povezano.

Velespoštovana ekscelenca!

Malo težko bo, da bi se 17-letni fant Morroni navadil na disciplino tega zavoda. Vendar poskusimo. Naj prinese obleko in perilo, kakor je napisano v pogojih za sprejem. Naj pride po prazniku vseh svetih.

Tudi sina vdove Roze Serra sprejmemo, če se lahko prilagodi pogojem, ki jih prilagam. Zavod je namreč že poln, zato moramo njega ali katerega drugega poslati v navedeni kraj.

Izrabljam priložnost, da vam zaželim veliko nebeškega blagoslova, in medtem ko priporočam to hišo in naše uboge dečke dobroti vaših molitev, imam čast, da se izrečem za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

Turin, 19. oktobra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Toda najljubeznivejše izraze naklonjenosti je hranil za nekdanje gojence. Janezu Turcu v Montafio je takole pisal:

Predragi Turco!

Tvoje pismo me je zelo razveselilo, zlasti še zato, ker mi pišeš o nekdanjem zaupanju, ki je za don Boska najdragocenejša stvar na svetu. Ko gledam tvoje pismo z enega samega vidika, se zahvaljujem Gospodu, da sem ti pomagal v tvojih najtežjih letih ohraniti trdna načela naše svete vere. Lahko rečemo, da so viharna leta prešla. Kolikor starejši boš, toliko bolj bodo zbledele utvare sveta in toliko bolj se bodo potrdile misli, ki si mi jih izrazil: da je namreč samo vera zanesljiva in lahko človeka osreči na tem in na onem svetu.

Potem ko sem malo pofilozofiral, ti svetujem, da se poglobiš v svoj poklic geometra, da bi živel po svoji veri in se pogosto spovedoval, kar je pravi balzam življenja. Obenem pa izrabi vsako priložnost in vsa sredstva, da bi tolažil svojega očeta v njegovih starih letih itn., itn., ki so v vsakem pogledu rodovitna.

Vedno sem te vsak dan priporočal Gospodu pri sveti maši, kar bom rade volje delal tudi v prihodnje, ker me za to prosiš. Ti pa boš molil zame, kajne?

Imam nekaj zanimivih knjig v francoščini. Bi mi hotel prevesti katero? Natisnili bi jo v zbirki Katoliškega branja.

Vedno mi bo v veliko veselje, kadar koli mi boš pisal. Bog naj blagoslovi tebe in tvojega očeta in vaju oba ohrani 'ad multos annos' (mnoga leta) v sreči in zadovoljstvu.

Don Francesia, don Lazzero, Chiapale in mnogi drugi tvoji prijatelji te pozdravljajo kakor tudi tebi vedno v Gospodu najvdanejši prijatelj

Turin, 23. oktobra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Enako ljubeznivo zanimanje je pokazal nekemu drugemu nekdanjemu gojencu, duhovniku in doktorju književnosti, ki je med počitnicami obiskal Benečansko in o katerem so častitljivega napačno informirali.

Predragi!

Nisem mogel pravočasno odgovoriti na tvoje pismo. Veselim se, ko sem zvedel, da nisi še kakor tvoj tovariš v civilu. Tako mi je pisal tudi don Apollonio.

Prejel sem tvoj dar oratoriju, za kar se ti iz srca zahvaljujem. Pogumno naprej! Praebe te ipsum exemplum bonorum operum (Izkaži se kot zgled dobrih del). Premišljevanje in obisk Najsvetejšega bosta zate dve odrešilni pomoči, ki ju moraš uporabiti v svojo korist.

Bog naj te blagoslovi, moli zame, ki sem tvoj najvdanejši v J. K.

Turin, 29. oktobra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO.*

Pisal je tudi v obrambo dveh klerikov, ki sta se v semenišču bolj slabo počutila, in rektorju kanoniku Vogliottiju je sporočil, da je izpolnil nadškofovo naročilo.

Veleugledni in velečastiti gospod rektor!

Da bi ustregel željam njegove velespoštovane ekscelence, sem večkrat bil pri njegovi ekscelenci, da bi govoril o kleriku Cavalleru. Ker pa nisem mogel z njim o tem govoriti, sem mu napisal pismo, na katero pa nisem dobil odgovora. V smislu njegove okrožnice sem menil, da želi take zadeve sam vzeti v roke. Kar se tiče Cavallera, naj vam povem, da namerava ta po nasvetu svojega duhovnega voditelja na začetku počitnic odložiti duhovniško obleko.

Svetoval sem mu, naj počaka, in sem ga v ta namen vzel k sebi. Za zdaj še ni popolnoma odločen niti za niti proti. Če nimate nič proti, bi ga to leto zadržal pri sebi na preizkušnji. Če boste odločili drugače, se bom ravnal po vaši želji. Toda bojim se, da se bo odločil za izstop iz duhovniške službe. Klerik je zelo živahen, vendar moralno zelo dober. Njegova težava je v nasvetu, ki mu ga je dal omenjeni duhovni voditelj.

Kanonik Ortalda je poslal sem klerika Ortalda in rekel, da bo kmalu sam prišel na pogovor. Niso mi dali nobenega drugega razloga kot: ne more več nazaj v semenišče, ker ne more biti sprejet. Če bi mi mogli povedati besedico v pojasnilo, bi vam bil nadvse hvaležen. Tako bi se mogel ustrezno ravnati. Vam v vednost povem, da sem okrožnico monsinjorja škofa dobesedno izpolnil, tako da iz turinske nadškofije ni več klerikov niti tukaj niti v Lanzu niti v Mirabellu, razen tistih, ki želijo vstopiti v Družbo sv. Frančiška Saleškega, za katere je imenovana ekscelenca naredila izjemo v dopisu na moj naslov.

Vedno mi boste naredili veliko uslugo, če mi boste povedali, kaj vi štejete za večjo Božjo slavo. Želim vam iz nebes vse Božje blagoslove in se priporočam v vaše svete molitve. Poln spoštovanja se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

Turin, 9. novembra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Druga pisma je moral pisati v zadevi neke pravde, ki mu je že dalj časa delala veliko skrbi in je bila zelo neprijetna. Vztrajal je pri svoji zahtevi, ker jo je štel za sveto poslednjo voljo umirajočega in ker se ni mogel odpovedati podpori,

ki ni bila namenjena njemu, temveč njegovim revnim dečkom. Boril se je, ker je bil primoran v to, in je popustil šele, ko je bilo upanje na zmago enako ničli. Kolikokrat se je moral podrediti podobnim križem in nevšečnostim, velikim izdatkom in trpeti nasilje krivičnih objestnežev. Preidimo k dejstvom.

Teolog Vincencij Fissore, župnik v Scalengah, ki je umrl leta 1866, je don Bosku v korist v svoji oporoki zapisal takole:

Člen 9: Zapuščam duhovniku Janezu Bosku, sinu Frančiška, svoj vinograd z drugimi nepremičninami in mojimi premičninami v San Mauru Torinese z obveznostjo, da izroči vsako leto 'pro tempore' petdeset frankov župniku v Scalengah za uboge bolnike v župniji.

Člen je popolnoma jasen, toda dediči so se pritožili in začela se je pravda, ki je dolgo trajala. Dne 12. septembra so don Bosku predlagali naslednje:

Dediči so pripravljeni, da danes odstopijo svojo pravico do imenovanega vinograda s pogojem, da v dveh mesecih plačate vsoto štiri tisoč lir in istočasno izpolnite obveznosti, ki jih je naložil teolog Fissore.

Don Bosko je odgovoril, da tega predloga ne more sprejeti zaradi zadnje zahteve, in dodal, da naj se o tem izreče sodišče ali pa naj dediči vinograd prodajo in izplačajo, kar jim drago.

Zadevo so prenesli na sodišče. To je na zasedanju 4. aprila 1867 in 22. maja istega leta zaradi številnih pripomb na imenovani člen don Bosku postavilo toliko hinavskih vprašanj s strani dedičev, da don Bosko ni bil več don Bosko. Od leta 1850 je bil to način, kako so prelisičili voljo pokojnika. Don Bosko je pravdo izgubil.

Toda zanimiv je način, kako je don Bosko odgovarjal dedičem v teku razprave.

Ob dejstvu, da nasprotniki niso odgovorili na nobeno njegovo pojasnilo drugače kot samo z izmikanjem na osnovi prejšnjega zasedanja, je don Bosko v skladu s poštenostjo teologa Vincenca Fissoreja prišel do naslednjega sklepa:

1. Nikdar nisem terjal in ne bom terjal ničesar od nikogar, ker popolnoma zaupam sodnemu postopku.

2. Prosi pa, da se končajo nenehne motnje s strani dedičev, ker on sam od njih ni nikdar ničesar zahteval, ker je v vsem verjel v poštenost njihove vesti.

3. Da ga oprostijo izdatkov za proces, ki mu jih neupravičeno nalagajo. Prav tako ne more razumeti, kako ga dediči, potem ko so mu obljubljali vse mogoče in se vsega polastili, ne da bi se jim glede tega upiral, sedaj še naprej nadlegujejo, ga ne pustijo pri miru in zahtevajo, da odgovarja na vprašanja, na katera zaradi svoje službe ne more odgovoriti.

V tistih dneh je neka dobra krščanska družina, ki bi želela kupiti vinograd don Fissoreja, priznala don Boskovo lastninsko pravico in mu to tudi sporočila. Don Bosko je takole odgovoril:

Predragi D. Refjo!

Vilo v S. Mauru je pokojni teolog prepustil meni s pogojem izplačila župniku v Scalengah. Toda dediči so zaradi pomanjkanja ene izmed formalnosti ovrgli veljavo oporoke.

Pravda je v teku. Jaz nisem nikdar nič zahteval, ker osebno tako ne bom imel nič od tega. Toda oni me tožijo brez osnove. S svoje strani prepuščam tvojemu očetu, da stori po svoji vesti, vendar je treba upoštevati tudi zakonitost. To ti pravim zato, ker se zdi, da dediči gledajo bolj na zakonitost kot na vest.

V preteklosti sem in sedaj, ko mi to sporočaš, bom še posebno priporočal vso tvojo družino Gospodu. Prav tako bom priporočil sv. Jožefu, da bo poskrbel za rokodelčke in za to našo hišo, ki je prav tako v veliki denarni stiski. Bog je dobri oče in zato zaupamo vanj.

Presveta Devica Marija naj vas blagoslovi in vas vse ohrani za svoja sveta nebesa. Amen. Moli zame, ki ostajam tvoj najvdanejši v J. K.

Turin, 16. 11. 1867 *duh. Janez Bosko*

81.
POGLAVJE

Novice iz Rima – Don Boskovo zagotovilo, da se Rimljanom ni treba bati napada sovražnika – Garibaldi se postavi na čelo številnih prostovoljcev in osvoji Monte Rotondo – Zarotniki skušajo v Rimu uprizoriti upor, vendar jih odkrijejo in onemogočijo – Prihod francoskih čet – Bitka pri Mentani – Garibaldija premagajo in ponovno zaprejo na Capreri – Preroško videnje, napovedano v Vaticinatoru – Ranjene garibaldince sprejmejo v rimske bolnišnice – Krščanska ljubezen rimskih patricijev, ki strežejo ranjencem – Osrečujoče novice

Kaj bo z Rimom? Don Bosko je dal pisati spodbudna in pomirjevalna pisma svojim prijateljem in dobrotnikom. Vsi so bili v skrbeh in niso skoraj nič upali, da bi mogli preprečiti, da ne bi papežu vzeli Rim. Zato je na don Boska in viteza Oreglia prihajalo veliko pisem, od katerih pa niso vsa prišla na naslov. Eno izmed njih pravi:

Gospod vitez! *Rim, 25. oktobra 1867*

Čas je res težek, nadvse težek. Zato se moramo toliko bolj združiti v molitvi in z njo braniti Cerkev, vero, papeštvo, medtem ko jih drugi branijo z orožjem. Naj se združijo vsa sredstva, boj in obramba: in pugnando vices (v boju je zmaga). Vaše pismo, vaši razlogi in vaše spodbude so dobro sprejeti kot pravo sredstvo za preprečevanje še hujšega zla, ki bi moglo priti nad nas. Mi vsi smo mirni in dobrega zdravja in pričakujemo, kaj se bo zgodilo. Gotovo ne bodo mogli preprečiti zmagoslavja Cerkve. Iz dostojanstvenega, predanega in spoštljivega zadržanja Rima si lahko ustvarite sliko o položaju pri Unità Cattolica, ki je dobro informirana po svojih dopisnikih. Sveti oče je miren, veder, kar vse napolnjuje s spodbudo, vse navdušuje, utrjuje in bo vedno z nami, zato ostajamo pod njegovo trdno skalo v Vatikanu. Ali ni res? Če boste še naprej zvest razlagalec don Boskovih misli, nam bo to veliko zagotovilo.

Če bi hoteli zbrati vse dnevne novice, bi se nabralo snovi za debel zvezek, toliko nasprotujočih si mnenj se pojavlja zaradi splošnega vznemirjenja, ki rodi toliko domišljijskih prividov, ki pa spet izražajo toliko pričakovanj, želj in upov.

Scipione Konetabel Della Staffa

Častitljivi je na začetku meseca izrekel splošne pozornosti vredno mnenje o Rimu. Nekega večera so govorili o morebitnih težkih dneh za Rim. Don Bosko je smehljaje se in prepričljivo prekinil razpravo in dejal:

»Prav, če bi mi obveznosti dovoljevale, bi šel v Rim in bi tam po ulicah in cestah na glas kričal, da naj bodo meščani mirni, da se ne bo zgodilo nič hudega, da naj samo verno zaupajo v varstvo presvete Device Marije in da se ne bo zgodil nikakršen vdor in napad.« To je zapisal don Rua v svoji kroniki.

Dogodki so pokazali, kako prav je imel.

Dne 23. oktobra se je Garibaldi odpravil iz Firenc in se s posebnim vlakom pripeljal do Ternija, od koder se je odpravil v Scandriglio, kjer je prevzel poveljstvo nad 12.000 bojevniki, zbranimi tam in v Coreseju, nekaj milj od Monte Rotonda in 30 km od Rima. Dne 25. oktobra je z vso vojsko napadel Monte Rotondo. Branilo ga je samo 350 mož, ki so se 27 ur junaško upirali sovražniku. Potem ko so branilci štirikrat odbili napad in zadali sovražniku tisoč mrtvih in ranjenih, so končno predali grad. Lačni in utrujeni so izročili orožje, še prej pa zažgali palačo, ki jim je služila za zadnjo obrambo.

V Rimu so revolucionarje premagali, vendar jim niso zasegli orožja. Dne 25. oktobra je Cucchi prejel novico o Garibaldijevi navzočnosti v Monte Rotondu in je bil prepričan, da bo ponoči prišel do Rima. Zato je vzbudil upor, da bi tako omogočil vstop garibaldincem. Med tajnimi uporniki se jih je največ zbralo v več tovarniških oddelkih v predilnici volne Giulio Aiani v Trasteveru. Tu je bila velika zaloga orožja in streliva. Voditelji so računali na 500 mož, večino tujcev. V tovarni so se pripravljali, da bi proti večeru oboroženi izpadli iz svojega skrivališča, napadli politično jetnišnico San Michele, zavzeli kak samostan in začeli biti plat zvona. Po napadu bi se, če Garibaldija ne bi bilo, umaknili v hišo Aiani in se tam, če bi jih napadli, postavili v bran z upanjem na pomoč somišljenikov, ki so bili pripravljeni na maščevanje.

Krajevna oblast je sicer sumila, da je v tovarni orožje, vendar ni ukazala preiskave. Dne 25. oktobra je na osrednje poveljstvo policije prišel anonimen listek, kakor pravi Civiltà Cattolica v IX. zv., stran 47, leto 1870: »Sporočilo je bilo napisano z že znanimi črkami in dajalo jasne, natančne in koristne podatke.«

Zato so ukazali oddelku orožnikov in francoskih vojakov, naj preiščejo tovarno. Prišli so malo po poldnevu, ko je bilo v hiši sedemdeset zarotnikov, ki so prav takrat začeli razdeljevati orožje. Presenečeni so se postavili v divjo obrambo, toda po eni uri boja so tovarno v jurišu zavzeli. Garibaldinci so imeli 16 mrtvih in 37 ujetnikov, drugim je uspelo pobegniti. Od papeških vojakov so bili trije ranjeni. Nato so polovili še nekaj tolp in odkrili še druga skrivališča orožja. Frančišek Cucchi se je spravil na varno v Firence.

Medtem so italijanske čete na več straneh napadle papeško ozemlje, zav-

zele večje kraje in se bližale Rimu, da bi tam s svojo navzočnostjo preprečile revolucijo v mestu, kjer naj bi se nabralo silno sovraštvo, ki ga je bilo treba preprečiti, da ne bi prišlo do izbruha, kakor so to na veliko lagali v sovraštvu do papeške vlade. Toda končni cilj je bil vse kaj drugega. Revolucionarni poglavarji so umirali od želje, da bi razglasili mazzinijansko republiko na Campidogliu. Minister Menabrea je pozneje v firenškem parlamentu trdil, da je imel črno na belem potrjeno tako dogajanje.

Dne 27. oktobra se je ob dveh popoldne dvignila Garibaldijeva vojska in se med vzkliki »naj živi Garibaldi«, »naj živi Mazzini«, »naj živi republika« odpravila proti Rimu, tudi za ceno spopada s Francozi. Don Bosko je napovedal, da bo revolucija prišla samo do vrat.

Dne 28. oktobra je francoska mornarica priplula v vode Civitavecchie prav v času, ko je Garibaldi stal pred Rimom. Mesto je bilo mirno in nikjer ni bilo nevarnosti za kako vstajo. Dne 30. oktobra so prednje čete pri mostu Nomentano zbežale pred branilci in v Rim so prihajale prve francoske čete. Naslednjo noč je oddelek francoskih vojakov, medtem ko se je Garibaldi umikal proti Monte Rotondu, odkril skrivališče upornikov ob vojašnici Serristori in ga napadel. Sprejela jih je salva strelov iz pušk in ubila njihovega poveljnika in dva vojaka. Toda v boju na bajonet so kraj zavzeli. Tako so zadušili zadnjo iskro upornikov.

Vojna se je končala pri Mentani, trdnjavi pri Monte Rotondu. Dne 3. novembra je 4.900 vojakov, Francozov in papeških čet, premagalo garibaldince in jih pognalo v beg. Italijanska vojska je dobila ukaz, da se umakne za mejo.

Garibaldija so ujeli italijanski karabinjerji, ga častno odpeljali v La Spezio in od tod na Caprero.

Kot zanimivost naj navedemo preroško videnje, ki ga je leta 1862 v knjigi z naslovom Vaticinatore (vedež, prerok) objavila Tipografia Italiana F. Martinengo e Comp. s pripombo, da je neki cerkveni človek zagotovil, da prihaja od don Boska.

Na strani 28 imenovane knjige beremo:

»Videnje nekega priletnega duhovnika, zelo izobraženega, utrjenega v kreposti, preizkušenega v težavah dušnega pastirstva, razžaloščenega zaradi vedno večjega brezverstva in naraščajoče nemoralnosti.«

Ta redovnik se je 26. julija tekočega leta (1862) v duhu znašel na tako velikem trgu, da se mu je zdelo, kakor da bi bil v Vatikanu. Sredi trga je stal velik marmornat štirikoten lik. Sprva ni mogel razločiti, kaj naj bi predstavljal, potem pa je ugotovil, da predstavlja brezmadežno Devico Marijo.

Okoli tega kipa je vrvelo ljudi, ki so kričali drug čez drugega. Med njimi ni bilo nobenega, ki bi bil oblečen kot duhovnik ali redovnik. Glasno so se prepirali, ne da bi se mogli v čem zediniti, in so, potem ko so povzročili silno zmedo, izginili.

Maloštevilni gledalci so od daleč opazovali kip in besnečo množico okoli njega, ne da bi kaj storili. In ko so eni utrujeni prepuščali mesto drugim in ko je na koncu ostalo

le majhno število, so se umirili in spravili med seboj. Tedaj je pred kip preblažene Device Brezmadežne vstopil bojevnik, ki je do tedaj mirno opazoval (videc ga je imenoval rešitelj, vendar ni povedal njegovega imena). Tedaj se je sveta Devica, čeprav iz mrzlega marmorja, pokazala v svojem vzvišenem nastopu, z diademom na glavi in čudovitim nadnaravnim sijem v drži zmagoslavne in zaščitne kraljice. Stegnila je desnico proti Vatikanu in zdelo se je, da se je ta pred njo ponižal; z levico je odrinila bojevnika, ki je postajal vedno manjši in je končno padel na obraz pred nazareško Devica. Nebo, sonce, zrak so se kakor nasmejali in razveselili. Zavladala je čudovita tišina. Razgrajači so izginili. Mesto je v miru zadihalo. Dobri, ki so bili tam, so dvignili svoje roke k njej, ki je zavetnica preganjanih. Čeprav niso govorili, se je videlo, da so vsi prevzeti od istega čustva in občudovanja. Vsi so jo veseli pozdravili in odšli s trga.

Sklep nas spominja na don Boskove besede, ki jih je izrekel ob koncu prejšnjega leta: »Ne bodo vstopili.« Toda ta obljuba je veljala komaj za vdor leta 1867, ker je videl v prihodnost, kakor smo že povedali in bomo še povedali v teku teh Biografskih spominov.

Bitka pri Mentani je bila tudi čudovito zmagoslavje Božje dobrote. Garibaldijevih ranjencev je bilo toliko, da v rimskih bolnišnicah, kamor so jih pripeljali, ni bilo zadosti prostora. Zato je krščanska ljubezen Rimljanov odprla še druge. Povsod je bilo poskrbljeno ne le za nujno potrebno, temveč tudi za nepotrebno in celo prijetno. Težko je, da bi vera popolnoma ugasnila v italijanskem srcu: ranjenci so rade volje sprejemali in si obešali okoli vratu Marijin škapulir. Duhovnikom, ki so jih obiskovali, so kazali jasna znamenja pokore, in tisti, ki so umirali, so se čutili razbremenjene svoje krivde. Tudi Pij IX. jih je nekajkrat potolažil s svojimi očetovskimi obiski. Plemeniti gospodje so v smislu krščanske ljubezni podnevi in ponoči izkazovali ponižne bolničarske usluge, tako da so se čudili sami sovražniki, ki so jih opazovali s svojih postelj. Med temi strežniki je bil tudi salezijanec vitez Friderik Oreglia di Santo Stefano, ki je pred nekaj dnevi prišel v Rim.

Dne 14. novembra je njegov brat pater Jožef takole pisal v Turin:

Friderik je šel z menoj na ogled utrdb, ki jih krepijo in večajo. Popeljal me je v Ospedale Garibaldino. Tukaj je vedno več Francozov in jih bo še več. Zdi se, da ne bodo odšli. Sedaj se v Rim vrača mir. Vendar smo preživeli tri ali štiri težke dni, ko so stali garibaldinci pred mestom, Francozov pa ni bilo od nikoder, in mislili smo, da bodo namesto njih prišli Italijani. Sedaj je Deo gratias vse mirno. V primerjavi z nevarnostjo nismo pravzaprav nič trpeli. Vendar pa imamo razbita vsa okna zaradi eksplozije mine v naši bližini. Tudi zunaj Rima se jezuitom ni nič zgodilo.

82.
POGLAVJE

Don Bosko v Milanu – Don Boskovo pismo iz Casaleja prefektu v Mirabellu – Obisk tamkajšnjega malega semenišča – Dar dobrotnic za oltar sv. Petra in kapelo sv. Ane v novi cerkvi – Grof Cambray Digny finančni minister – Don Boskovo pismo vitezu; stanje del pri cerkvi; darovi rimskih gospodov; delna ozdravitev grofa Vimercatija in poskusi, kako doseči popolno ozdravitev – Vigna Pia – Don Bosko v Lanzu in poklici – Še več novic vitezu o gradnji cerkve – Odkritje Marijinega kipa na vrhu kupole – Oltar grofa Bentivoglia – Don Bosko se vrne v Milan – Praznik sv. Cecilije v oratoriju – Božja previdnost – Napoved o Rimu – Novice iz oratorija za viteza

Za zadnje mesece leta se je don Bosko odločil, da bo opravil nekaj potovanj. Proti koncu oktobra je šel v Milan, kjer je ostal le malo časa. Tudi ne vemo, po kakšnih opravkih je bil tam. Na poti domov se je ustavil v Casaleju in obiskal grofa in grofico Callori. Od tu je pisal prefektu malega semenišča v Mirabellu:

Dragi don Provera!

Škofu iz Casaleja, ki je v Cremi, sem poslal pismo, ki se tiče klerika Turca. Potem bomo storili, kar bo on določil.

Pošlji mi čim prej dokumentacijo o dohodkih, da jo predložim tukaj v Turinu. Informiral sem se in so mi rekli, da je zakon v našo korist in da lahko porazdelimo našo ustanovo na več manjših ustanov poleg glavnega zavoda. Bi mi lahko poslal en obrazec, da bi se mogel po njem ravnati? Sporoči mi tudi število resničnih in morebitnih prosilcev, da bom vedel, koga kam poslati. Sem v Casaleju in bom v kratkem odpotoval v Turin.

Bog naj nas vse blagoslovi in imej me za najvdanejšega v J. K. duhovnika.

Janez Bosko

Dne 13. novembra je don Bosko zapustil Turin, da bi odpotoval v Mirabello in pomagal tamkajšnjim gojencem, da bi čim bolj primerno obhajali praznik

sv. Karla Boromejskega. Dne 16. je bil spet v Turinu. Tu ga je čakalo več pisem dobrotnic.

Iz Rima mu je princesa Marija Odescalchi 15. novembra poslala denar za postavitev oltarja sv. Petra.

Grofica Virginija de Cambray Digny, ki je prevzela skrb za nabiranje denarja med firenškimi materami in materami drugih italijanskih mest, mu je iz Firenc poslala 6.000 lir za oltar sv. Ane v cerkvi Marije Pomočnice in mu pisala:

Pošiljam vam 660 lir. Ta denar dodajamo že poslanim 1520 liram. Tako bodo v Firencah zbrani darovi znesli 2180 lir. Smo še daleč od določene vsote, vendar bom storila vse, da bom našla še druge dobrotnike.

Nova zelo težka naloga, o kateri moj soprog misli, da si jo mora naložiti v korist naše uboge dežele, ki so jo obiskale tako težke nesreče, me navdaja z velikim strahom in zlimi slutnjami, ki si jih vi lahko predstavljate, ne da bi vam morala o tem natančneje poročati. Spodbuja me samo ena misel - zaupanje v Božje usmiljenje, ki bo, upam, upoštevalo njegov dobri namen in ga bo Gospod navdihnil, da bo pravilno ravnal. Priporočam vam ga, kolikor morem in vem, v vaše molitve in z njim vam priporočam tudi svoja dva sinova in hčerko.

Potrudila se bom poiskati naročnike za Katoliško branje, katerega širjenje bi moglo prinesti toliko lepih sadov. Zahvaljujem se vam za poučitev o neizmernih bolečinah presvetega Srca Jezusovega, ki ste mi jih v svoji dobroti poslali. Skušala jih bom vsak dan premišljevati z namenom, da bi me Božje Srce navdihnilo in popeljalo po poti, ki vodi k njemu.

Njen plemeniti soprog je bil izbran za finančnega ministra 27. oktobra tega leta in je ostal v službi do decembra 1869.

Preden je 18. novembra odpotoval v Lanzo, je Božji služabnik vitezu v Rim poslal naslednji dopis:

Predragi gospod vitez!

Prejel sem vaša pisma, bil sem jih vesel, vendar nisem mogel odgovoriti prej. V hiši je vse v redu, vsi so zdravi, imajo odličen tek. Prišlo jih je okoli 800.

In sedaj o novi cerkvi. Kip presvete Device je pozlačen, glavni oltar je končan in postavljen na svoje mesto, začeli so polagati tlak. Mati Božja Marija nam vsak dan učinkovito pomaga. Toda časi so tako močno zmanjšali darove, da smo v pravi stiski.

Oltar gospoda grofa Bentivoglia je v Genovi pripravljen za odpravo v Turin. Ko bo prispel, vas bom obvestil.

Gospa Rosa Mercurelli mi piše, da prevzema nakup manjšega zvona v čast Mariji Pomočnici za 1.000 lir. Pojdite k njej in se ji zahvalite ter ji sporočite, da bodo v četrtek, na praznik Marijinega darovanja v templju, naši dečki prejeli sveto obhajilo po njenem pobožnem namenu. Recite ji še, da bomo dali vliti v zvon tisti grb, svetnika ali svetnico, ki si ga bo ona želela.

Prilagam vam pisma za markizo Villarios, princeso Odescalchi, grofa Vimercatija. Zelo mi je hudo, da mora ta naš dragi dobrotnik še več trpeti. Molimo zanj in bomo še molili. Treba bi bilo poskusiti še eno stvar, vendar je zelo delikatna in bi se zaradi nje mogel razburiti. Znano vam je, da je v času mojega bivanja v Rimu naš dragi grof nepremično ležal v postelji in je tako ostal še nekaj dni. Prosil me je, da naj mu povem, kaj naj stori. Nato smo molili tri dni. Hotel je vedeti, kaj bi lahko naredil. Spet smo molili tri dni. Nato sem mu svetoval, da bi plačal baker za kupolo na novi cerkvi. »Rade volje,« je dejal, »bom posadil klobuk na cerkev Marije Pomočnice.« Od takrat se mu je stanje tako izboljšalo, da je tri dni hodil po svoji sobi in prišel k meni, ki sem takrat po njegovi dobroti stanoval pri njem, in mi spet prinesel dar. Dal mi je 3.000 frankov in pozneje še več, ko je iz Rima plačeval naše najbolj nujne dolgove. Mislim, da je bilo v vsem pet tisoč frankov. Manjkalo bi še deset tisoč, da bi zbrali 15 tisoč, kakor smo se domenili. Omenil sem mu meseca julija, vendar je odvrnil, da nikakor ne more. Mogoče bo to storil drugič. Vendar menim, da bi bilo njemu v korist, če bi se pokazal velikodušnega do matere Božje Marije. Mislim pa, da bi ga to moglo preveč vznemiriti.

Kmalu vam bom spet pisal. Ste govorili s knezom Salviatijem? In kaj je z Vigna Pio?

Če morete, nam pošljite denar, ker smo v skrajni stiski. Tisoč pozdravov iz naše hiše vam, našim prijateljem in dobrotnikom, za katere prosim pri Bogu vse dobro. Amen.

Turin, 18. novembra 1867 Najvdanejši v J. K. DUH. JANEZ BOSKO

V Lanzu so don Boska navdušeno pozdravili, saj so ga že težko pričakovali. Ker je vedno iskal in skušal odkriti nove cerkvene poklice, je tistim fantom, za katere je slutil, da imajo v sebi Božji klic, zašepetal kako skrivnostno besedo, ki je zahtevala razlago. Včasih je vpraševal, drugič je sam razlagal ali dal, da so skušali uganiti, ali je fanta poslal h kakemu predstojniku, da mu je on rešil vprašanje. Ena najpogostejših misli je bila: Dovoli, da ti odrežem glavo!

To se je zdelo zelo skrivnostno. Toda bolj izkušeni fantje so razumeli pomen, ki je bil: Prepusti mi svojo voljo. Poslušaj moje nasvete. Ostani z menoj in se prepusti reševanju svoje duše in duše drugih v salezijanski družbi.

Eden izmed teh gojencev mu je pisal:

Predragi oče!

Ko ste zadnjič prišli v Lanzo, ste mi med drugim rekli tudi naslednje: Napiši mi pismo. Zato vam sedaj pišem; zaradi želje, ki me preveva, in zato, da izpolnim obljubo.

Če se spominjate, sem vam večkrat, ko ste prišli v Lanzo, rekel, da bi mi odrezali glavo. Vem, kaj to pomeni, in vas znova prosim, da mi jo odrežete. Da, želim se postaviti pod vaše varstvo.

Zahvaljujem se vam, da ste me sprejeli v ta zavod, zahvaljujem se vam za vse dobro, ki ste mi ga izkazali in kar boste še storili zame. Upam, da mi boste še v prihodnje naklonjeni.

Z Bogom, predragi oče. Upam, da vas bom mogel videti še to leto in z vami prosto govoriti.

Sem ves vaš najvdanejši sin v J. K. S. E.

Ta fant, kakor tudi drugi, ki so pisali don Bosku, so pričakovali njegov odgovor. Dobili so ga, in to zelo tolažilnega, ki je pozneje obrodil obilne zaželene sadove.

Kakor poroča don Rua v kroniki, je don Bosko tako v Lanzu kakor tudi v Mirabellu našel vse na svojem mestu in je don Francesia potrdil novice, ki jih je don Bosko že sporočil vitezu Oregli.

Don Bosko, ki je v petek prispel v Mirabello, je v ponedeljek dne 7. novembra odpotoval v zavod v Lanzo.

Véliki oltar je že na svojem mestu in je zares nekaj veličastnega. Tlak hitro polagajo in se zdi, da bo zelo lep. Polovica je že skoraj položena. Notranjost cerkve je vsa prebarvana in kip na kupoli pozlačen. V četrtek, če nam bo vreme dopustilo, bomo opravili majhno slovesnost. Upajmo, da bo prišel škof, sicer bo naš nadškof blagoslovil Marijin kip. Tudi strelovod so za vsak primer že postavili. Če boste srečali grofa Vimercatija, ga ne pozabite zelo prisrčno pozdraviti.

Dne 21. novembra je imel don Bosko v oratoriju lepo slovesnost. Ko so Marijin kip, ki sedaj kraljuje na kupoli, postavili na svoje mesto, je imel svojo naravno barvo, se pravi bakreno. Dvanajst zvezd okoli njene glave je bilo prirejenih tako, da so jih mogli razsvetliti plinski plameni. Ob vznožju je stal napis: Angela in Benedikt, zakonca Chirio, v počastitev Marije Pomočnice FF. v spomin velikodušnih darovalcev.

Toda bronasta barva kipa je čudno delovala, tako da ga v določeni oddaljenosti ni bilo več mogoče videti. Zato so se odločili, da ga bodo pozlatili. Neka dobra oseba, ki se je odlikovala že ob drugih priložnostih, je plačala stroške. Pozlatitev je izvedel G. Soave, nekdanji gojenec oratorija.

Ker so končali tudi okrasna in ornamentalna dela, je don Bosko sklenil, da naj cerkev v pobožni slovesnosti blagoslovijo. Nadškof mons. Riccardi se je odločil, da bo v spremstvu treh kanonikov osebno opravil obred v spremstvu mnogih duhovnikov. Slovesnost so opravili deloma v novi cerkvi, deloma pa v mali cerkvi sv. Frančiška Saleškega. V tej je nadškof v kratkem nagovoru pokazal prastaro navado uporabe slik pri judovskem ljudstvu in v prvi Cerkvi, nato pa podelil blagoslov z Najsvetejšim.

Slovesen je bil trenutek, ko je padla zavesa, ki je pokrivala kip. Godba na pihala, ki se je povzpela na vrh kupole, je zaigrala himno v čast presveti Devici in stotine in stotine glasov je prepevalo Pozdravljena, Božja Devica, pozdravljen vir svetosti, ti si mati, ti si kraljica zapuščenega človeštva.

Nato so do zadnje kitice odpeli to vsem tako ljubo pesem.

Kip se je bleščal v sončnih žarkih. Sedaj ta mojstrovina vsem, ki jo gledajo že petinštirideset let, govori: Jaz sem zgoraj, da sprejemam prošnje svojih otrok, da obdarjam z milostmi in blagoslovi vse, ki me ljubijo. Ego in altissimis habito, ut ditem diligentes me et thesauros eorum repleam (Jaz bivam v višavah, da tiste, ki me ljubijo, bogatim in napolnjujem z zakladi).

Z opisano slovesnostjo se je uresničil davni don Boskov sen.

Medtem je prispel v Turin oltar grofa Bentivoglia iz Rima. Don Angel Savio je 25. novembra sporočil novico vitezu Oregli:

Veleugledni gospod vitez! *Turin, 25. novembra 1867*

Na posebnem listu boste dobili obračun za izdatke za oltar. Vsota je precej višja, kot sem domneval (prevoz 430,65 lir). Vse je prišlo brez kakršne koli okvare. Delajo stopnice za podnožnik in mizno ploščo, ki manjkajo. Oltar hvalijo ne samo domačini iz hiše, temveč tudi umetniki, med katerimi je tudi vitez Albin Gussone. Izbira marmorjev je odlična, izdelava prefinjena. Alabaster nasprotnega oltarja je nadvse lep. Ogledala ob straneh oltarja so pravo čudo narave in umetnosti. Tistemu, ki nam je oskrbel ta oltar, moramo biti zelo hvaležni.

V hiši je vse v redu. Don Bosko je danes zjutraj odpotoval v Milan. Prisrčno pozdravite te odlične gospode Vitelleschi.

DUH. ANGEL SAVIO

Don Bosko je torej odšel v Milan in don Rua je v svoji kroniki zapisal: »Odšel je v Milan 25. novembra in se tam ustavil tri dni. Ves čas je sprejemal obiske tistih, ki so želeli biti potolaženi, slišati nasvete, podporo, biti ozdravljeni tako na telesu kakor na duhu. Preostali čas je uporabil za obiske bolnikov, ki so bili vezani na posteljo in so si ga želeli. V vseh je skušal poživiti pobožnost do presvete Device Marije Pomočnice kristjanov.«

Prav tako je 30. novembra o don Bosku in cerkvi pisal vitezu tudi don Francesia:

Predragi gospod vitez!

Še preden se boste vrnili, bodo dostavili tretji oltar. O hiši vam lahko poročam samo dobro, vse je v pravem redu. Tu in tam kakšen prehlad in nič več. Slovesno smo proslavili sv. Cecilijo, veliko lepe glasbe v cerkvi, pa brez teatra.

Don Bosko je kot po navadi zunaj Turina in hodi po milanskih ulicah. Zdi se, da se tam pripravljajo velike stvari, ker je v kratkem času šel tja že dvakrat. Kljub njegovi odsotnosti gredo stvari naprej, z Božjo pomočjo.

DUH. G. B. FRANCESIA

Kakor hitro se je častitljivi vrnil iz Milana, se je hotel odpraviti v Cumiano na obhajanje godu viteza Ksaverija Collegna 3. decembra. V počitniški kapelici bi opravil sveto mašo in pridigal o slavi apostola Indije. Njegovega prihoda so si želeli kakor obiska najboljšega prijatelja in on je s sporočilom naznanil svoj obisk.

Predragi gospod vitez!

V ponedeljek (2.) se bom opoldne odpeljal z vlakom v Cumiano 'si Dominus dederit'. Če je na voljo običajni omnibus, ni treba nič skrbeti, če ga ni, bi prosil za kak prevoz. Šel bi tudi peš, vendar gre za varčevanje s časom.

Obilico blagoslova želi vam in vsej družini najvdanejši služabnik

Turin, 30. novembra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO.*

Prijatelji v Rimu so sledili vsakemu don Boskovemu koraku. Dne 3. decembra je don Francesia pisal vitezu Oregli:

Don Boska ni doma. Šel je obhajat praznik sv. Frančiška Ksaverija v Cumiano z vitezom Collegnom. Don Rua je naredil obračun izdatkov tega leta. Samo skozi roke prefekta je šlo 200.000 lir. Pri tem ne upoštevamo izdatkov, ki ste jih imeli vi in don Bosko.

Markiza Villarios me vprašuje, kaj pravi don Bosko o sedanjem dogajanju, in jaz bi ji rad vsaj malo ustregel. Predvčerajšnjim zvečer sem ga slišal, da mora Rim prestati težko krizo in da se krepko motijo tisti, ki sanjajo o bližnjem popolnem miru.

Don Bosko je to dejal, ker so nekateri menili, da je sedaj konec rimskega vprašanja in se začenja italijansko vprašanje ter da bo Francija od vlade v Firencah zahtevala zadoščenje za kršitev dogovora z dne 15. septembra.

Dne 4. decembra se je don Bosko vrnil v oratorij. Notranja dela v cerkvi so že zelo napredovala, toda s tem je prihajalo tudi veliko računov in terjatev od izdelovalcev in dobaviteljev. Častitljivi je vitezu potožil svojo stisko in ga prosil, da se čim prej vrne:

Predragi gospod vitez!

Upam, da so vam sporočili o prispelem oltarju in ceni prevoza. Oltar imajo vsi za pravi biser. Viteza Gussoneja je popadla zavist, ko si ga je ogledoval in ugotavljal, da so v primerjavi s tem njegova dela pravi začetniški poskusi.

Kakor hitro bom zvedel, da grof in grofica Bentivoglio lahko sprejemata pisma, jima bom takoj pisal. Za zdaj ju pozdravite, če ju boste videli.

Strojnik Gavutti se je ponesrečil in je v oratoriju. Korektor je šel domov zaradi nekih opravkov. Gallo ne ve, na koga naj se obrne. Zato pridite nazaj, kakor hitro bo mogoče. Poskrbite, da ne boste kaj pokvarili v zadevi Calderari, skušajte samo svetovati. Naberite veliko denarja, potem se vrnite, ker ne vem, kje bi kaj vzeli.

Res je, da presveta mati Marija vedno igra svojo vlogo, toda ob koncu leta vsi dobavitelji želijo svoj denar in pri peku smo že dva meseca v dolgu.

Preberite in zanesite priloženi dopis gospodu grofu, ki je že naredil toliko uslug zavodu in jih še želi narediti.

Tisoč blagoslovov in tisoč pozdravov vsem znanim prijateljem. Bog vas vse blagoslovi. Amen. Najvdanejši DUHOVNIK BOSKO

4. december 1867

83.
POGLAVJE

Don Boskovo pismo rektorju semenišča s seznamom klerikov, ki želijo bivati v oratoriju; povabi ga, da bi daroval mašo za skupnost – Nadškof vztraja pri odločitvi, da ne bo posvetil klerikov, ki se ne bodo vključili v semenišče – Župniki nasprotujejo fantom, ki bi radi postali salezijanci – Po dolgem prerekanju dasta župnika iz Caramagne in Noneja prav don Bosku – Nadškof hoče v semenišče klerika Pavla Albero – Don Bosko gre k monsinjorju in meni, da ga je prepričal o svojem stališču – Don Cagliero, ki je bil določen, da uredi stvar z ordinacijami, ničesar ne doseže

Če je bilo treba poravnati dolgove, ni bilo nič manj pomembno urediti zadevo nekaterih klerikov, ki so se vrnili v oratorij, ker niso imeli sredstev, da bi vstopili v semenišče. Don Bosko je pisal kanoniku Vogliottiju:

Veleugledni gospod rektor!

Pošiljam vam seznam klerikov, ki želijo stanovati v oratoriju in obiskovati šolo v semenišču. Če bi imeli kako pripombo na splošno, povejte to prosim nosilcu tega dopisa don Janezu Caglieru.

Gojenci te naše hiše bi vam radi jutri poklonili majhen dar, se pravi, radi bi darovali sveto obhajilo po vašem namenu z željo, da bi izprosili popolno ozdravitev bolezni oči, zaradi katere že dolgo trpite. Zelo si želijo, da bi sveto mašo opravili vi, in jaz vam v njihovem imenu spoštljivo izrekam povabilo. Mašo bi opravili od sedme do pol osme, lahko pa tudi po vaši želji spremenimo urnik.

Hvaležno in z globokim spoštovanjem se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

duh. Janez Bosko

Turin, 7. decembra 1867

Nadškof je sicer privolil v prošnjo, da kleriki lahko obiskujejo šolo v semenišču, je pa odločno ponovil, da ne bo dovolil, da bi kak klerik, njegov škofljan, prejel svete redove, če ne bo podložen njegovim predpisom.

Spor med nadškofom in don Boskom je bil že mnogim znan in resni ljudje so držali tako z enim kakor z drugim.

Nekaj župnikov je bilo na nadškofovi strani in so bili proti temu, da bi fantje iz njihovih župnij postali salezijanci, in tisti, ki so bili že kleriki, naj bi vstopili v semenišče.

To je bil župnik iz Caramagne in župnik in Noneja. Prvi, teolog Bernard Appendini, zgled duhovniških kreposti, je imel don Boska za fanatika, ki je vlival svoj fanatizem v svoje gojence. Imel je navado reči: »Tisti, ki gredo k don Bosku, so neumni ali bodo neumni še postali.« S tem so namigovali na ubogega don Fusera, ki je znorel, vendar ne zaradi religioznega fanatizma. On ni videl, da don Janez Bonetti in don Jakob Costamagna, ki sta bila iz njegove župnije, s tem, da sta bila pri don Bosku, nista znorela in sta z dejanji in besedo dokazovala, da sta izredno dobra duhovnika.

Vendar je začel spreminjati svoje mnenje, ko je prišel v Turin kot izgnanec mons. Rota, škof iz Guastalle, in bil obsojen na hišni pripor. Ko je slišal o izredni ljubeznivosti, s katero je don Bosko sprejel tega prelata v oratorij, ko ga nihče drug ni hotel sprejeti iz strahu pred vlado, je vzkliknil: »To je zares velikodušen človek, ki dela dobro zaradi dobrega. On nima nikakršnih stranskih namenov, ne gleda na nevarnosti, ki se jim izpostavlja, nikogar se ne boji in opravlja svojo dolžnost jasno in pred vsemi. Zato don Bosko ni tak človek, kot so mi ga nekateri opisali.«

Začel je natančno raziskovati dejanja Božjega služabnika. Njegovo raziskovanje je bilo dolgo in stvarno. Vendar se ni mogel prepričati o nuji, da bi don Bosko držal pri sebi klerike. Monsinjorjeve odredbe so se mu zdele utemeljene.

Težje je bilo prepričati teologa Abrateja, pobožnega in učenega župnika v Noneju. Nikdar ni popustil v svojih stališčih in je gojil do oratorija težke predsodke. Zaposlil je nebo in pekel, da bi svojega župljana Pavla Albero spravil v semenišče, in ko je ta bil kot profesor v Mirabellu blizu duhovniškega posvečenja, je storil vse mogoče, da bi dosegel svoj namen.

Že prej je don Cagliero, ki je šel z glasbeniki na neko cerkveno slovesnost v None, ob prvem srečanju s teologom Abratejem občutil, da ne gre samo za semenišče, temveč da je dobri župnik imel popolnoma zmotne pojme o don Bosku in njegovi ustanovi. Takoj po večernicah je župnik začel pogovor o salezijanski družbi in govoril cele tri ure. Don Cagliero mu je na njegova izvajanja

odgovoril s tehtnostjo, ki je bila zanj značilna. Don Abrate ga je poslušal, potem je povedal svoje razloge in končno sklenil: »Sicer pa je semenišče narejeno za klerike in tam naj dobijo svojo izobrazbo. Zakaj jih don Bosko hoče imeti v oratoriju? Mojega klerika Pavla Albero hočem imeti zase in ne za don Boska.« Don Cagliero mu je pokazal, kako nujno potrebno je bilo, da je ta klerik bil v oratoriju vsaj zato, da je poučeval deset fantov, ki jih je on priporočil, in da je za tistih nekaj, ki so ostali v oratoriju, škofijam pošiljal številne druge po vsem Piemontu. Na te in druge razloge don Cagliera don Abrateja ni odgovoril. Njega in godbenike je pospremil na železniško postajo, kjer mu je kot pošten človek dejal: »Vaši razlogi so tehtni, razmišljal bom o tem.«

Toda on je naredil račune z don Alberom duhovnikom. Poznal je njegove sposobnosti, kreposti in verjetno ga je hotel dobiti za svojega pomočnika. Zato se ni mogel odločiti, da bi ga izgubil. Ko je ob neki priložnosti prišel v Turin, je stopil h generalnemu vikarju mons. Zappati in mu potožil, kako don Bosko hoče pritegniti k sebi fante iz njegove župnije, in nato načel Alberov primer. Vikar ga je mirno poslušal in ga na koncu vprašal:

»Povejte mi, kdo je vzdrževal Albera v času njegovega šolanja?«

»Don Bosko,« je odvrnil župnik.

»Prav,« je nadaljeval vikar z njegovo vsem znano preprostostjo. »Če je don Bosko dajal kozi jesti seno, je prav, da dobiva tudi njeno mleko.«

Namesto da bi odgovor župnika pomiril, ga je še bolj zmedel. Napotil se je k don Bosku in začel pogovor o Alberi in nujnosti, da privoli v njegovo željo. Častitljivi mu je dal govoriti, ne da bi mu segel v besedo, in mu nato dal razumeti, da je generalni vikar mons. Zappata s prstom pokazal, kje je jedro vprašanja.

»Toda to so vendar moji župljani!« je vzkliknil don Abrate.

»Vaši župljani! Toda če jih jaz ne bi sprejel v svojo hišo, bi ti, ki so sedaj učitelji pri meni, ostali doma ali bili učitelji kje drugje in ne pri meni, kjer poučujejo tudi vaše fante.«

Župnik, ki je bil bister človek in dober mislec, je smehljaje se dejal: »Prav, to je razlog, ki me prepriča. Dovolj vsega! Vi in don Cagliero sta me prepričala in jaz hočem sedaj prepričati druge svoje kolege in pomagati don Bosku pri njegovi dejavnosti in mu ne več nasprotovati.«

Od tega trenutka je župnik dal don Alberi svobodo, da je lahko postal salezijanec. Napotil se je v Caramagno in dejal don Appendinu: »Premagali so nas. Don Bosko ima prav. Moramo se vdati.« In pripovedoval mu je, kar se mu je zgodilo pri generalnem vikarju in Božjem služabniku. Oba župnika sta od tedaj postala navdušena za don Boska.

Nekateri, ki so se čudili tej spremembi, so svoje začudenje povedali častitljivemu, ta pa jim je odgovoril: »Zahvalimo se Gospodu. Ko sta bila naša nasprotnika, nas je stalo veliko truda, da smo se branili proti njunemu vplivu.«

Tudi nadškof je z obljubami in prigovarjanjem na vsak način hotel pridobiti don Albero zase in ga odtegniti don Bosku. Zapretil mu je celo, da ga ne bo posvetil v duhovnika.

Don Bosko je šel k mons. Riccardiju, da bi razčistil to zadevo. Klerik Albera je naredil triletne zaobljube in nihče ni hotel razumeti, da se je s tem odtegnil škofijski jurisdikciji. Po dolgem pogovoru s prelatom je don Bosko začel upati, da se bodo stvari uredile, in je zato naročil don Caglieru, da bi stvar pripeljal do konca.

Tako nam mons. Cagliero v procesu za razglašenje za blaženega Božjega služabnika don Boska pripoveduje o izidu svoje naloge.

»Čeprav naš nadškof ni bil naklonjen naši Družbi, smo ga mi vedno imeli radi in zlasti do mene je bil vedno izredno prijazen in mi vlival s tem zaupanje do njega. Ko sem torej decembra 1867 šel k njemu na sprejem, da bi mu priporočil ordinacije našega klerika Pavla Albere, o čemer se je monsinjor že dogovoril z don Boskom, sem začutil, da je nadškof popolnoma drugačnega mnenja in da hoče imeti klerike v semenišču in ne v Valdoccu. Ko mi je dejal, da se don Bosko hoče izmakniti pokorščini svojega predstojnika, sem mu odgovoril:

»Monsinjor, don Bosko nas je do sedaj vedno učil, da moramo ljubiti in poslušati naše predstojnike.«

»Če je tako,« je nadaljeval nadškof, »zakaj potem ne pošlje svojih klerikov v semenišče?''

»Zato, ker jih je veliko, ekscelenca. Don Boskovi kleriki so ubogi in ne morejo plačevati mesečnine v semenišču. Poleg tega pa še hočejo biti pri don Bosku in so člani salezijanske družbe.«

»Kakšna družba! Jaz o tem nič ne vem. Vem samo, da je treba ubogati!«

»Toda ekscelenca, Sveti sedež je že pohvalil in priporočil pravila in konstitucije naše družbe in zato don Bosko ravna v smislu odlokov Svetega sedeža.«

»Toda jaz o vsem tem čisto nič ne vem.«

»Pa vendar, ekscelenca, v škofijski kuriji je ta listina že od leta 1864.«

»Kaj naj potem naredim?''

»Monsinjor, poglejte samo, ali dela don Bosko dobro ali slabo. Če dela dobro, odobrite dobro, ki ga opravlja. Če dela slabo, ima vaša ekscelenca vso pravico, da mu preprečite delovanja.«

»Toda jaz hočem imeti svoje klerike v semenišču.''

»Ekscelenca, potem recite, da hočete zapreti in uničiti oratorij. Kako naj don

Bosko brez klerikov, učiteljev in asistentov vodi svojih šeststo notranjih fantov in več kot tisoč zunanjih?«

»Naj to stori s kleriki iz drugih škofij.«

»Toda monsinjor! Ko bodo drugi škofje videli, da ste vi umaknili svoje kleri-ke, bodo oni iz enakih razlogov umaknili svoje in s tem bo konec z don Boskom in z oratoriji.«

Ob tem odgovoru se je monsinjor prijel za glavo in mi dejal: »Kaj naj potem naredim?«

Odgovoril sem mu: »Podpirajte don Boska v njegovih ustanovah in boste imeli privolitev vseh dobrih in večno hvaležnost njegovih sinov.«

Toliko mons. Cagliero. Toda don Albera je bil posvečen v duhovnika šele naslednje leto.

Sredi tega pogovora je nadškof prijel v šali don Cagliera za šop las in mu dejal: »Prišli ste, da mi pridigate.«

»Oh, nikakor ne, ekscelenca! Oprostite mi,« je odgovoril don Cagliero. »Ni-sem prišel pridigat svojemu predstojniku. Toda če slišim, kako kdo ugovarja don Bosku in zapostavlja našo družbo, se ne morem več obvladati, kakor je treba.«

Pogovor je trajal približno tri četrt ure.

Don Bosko, potem ko je dobil poročilo o izidu pogovora, se je omejil na pripombo, kako je nadškofa nagnilo njegovo predobro srce, da je nasprotoval. Seveda ni bilo v njegovi naravi, da bi delal prenagljeno, medtem ko so se mu upirali zoprni ukrepi, ki so jih predlagali z izgovorom in v imenu dobrega za škofijo. Od tod njegova nenehna neodločnost in dovoljenja, ki so se izmenjavala z nekaterimi dejanji nerazpoloženja do klerikov oratorija.

84.
POGLAVJE

Težko oboleli škof kliče don Boska v Acqui – Smrt mons. Contratta – Praznik Brezmadežne v oratoriju – Don Boska pričakujejo v Morneseju – Razlogi za to povabilo – Don Bosko sporoča vitezu, da naj se Rimljani ne bojijo revolucije – Zmagoslavni prihod don Boska v Mornese – Milosti, ki jih je Marija Pomočnica izkazala prebivalcem Morneseja, in ti darujejo desetino pridelkov za novo cerkev – Don Boskovo delo in nasveti v pismu nekemu semeniščniku – Pesmi notarja Traversa – Don Boskove modre misli – Don Bosko blagoslovi zavodsko stavbo in kapelico – Spominski kamen – Na povabilo podprefekta vprašuje pretor občinsko upravo v Morneseju za podatke o dogodkih v času don Boskovega bivanja – Odgovor občine

Mons. Modest Contratto, škof v Acquiju, dekan cerkvene turinske škofovske province, je težko zbolel in prosil don Boska, da bi ga obiskal. On je odpotoval iz Turina v soboto 7. decembra, vendar ga ni dobil več pri življenju. Umrl je dan prej, star sedemdeset let. Vendar se je hotel udeležiti pogreba tega svojega dobrega prijatelja. Don Francesia je to in druge novice sporočil v Rim:

9. decembra 1867

Predragi gospod vitez Di S. Stefano!

Mons. Modesto iz Acquija je umrl. Don Bosko je pohitel k njegovi bolniški postelji, vendar je prišel prepozno. Iz Acquija se je odpravil v Mornese k don Pestarinu, kjer bodo pripravili praznik v zahvalo, da je bil Mornese preteklo leto obvarovan pred kolero in pred ujmo. Don Bosko bo prejel lep dar. V sredo ali četrtek bo spet v Turinu.

Obhajali smo praznik Brezmadežne z več kot 600 svetimi obhajili. Hudič je, kakor Garibaldi v Mentani, doživel temeljit poraz od naših malih bojevnikov. Telesno zdravje je v redu kljub mrazu in snegu, ki je to zimo zapadel v manjših količinah že trikrat in nas prijetno presenetil. Don Bosko bi rad, da bi molčal in tako ozdravel. Če je to edino zdravilo, potem

bi moral iti v puščavo in še tam ne vem, ali bi se mogel premagati. Sredi tako zgovorne mladine je res nemogoče molčati. Pripoveduj zgled, igraj se, pa spet kaka pesem itn., vse to povzroča, da je moj jezik nenehno v gibanju. Pri tem pa bi utrujena pljuča rada počivala. Naj bo. Samo da se bom po vsem tem mogel odpočiti v nebesih, za katera vi in mi vsi delamo.

DUH. FRANCESIA

Don Boska so torej pričakovali v Morneseju. Ta kraj, kakor tudi veliko drugih, je že dolgo napadal cvetožer, ki je že več kot dvajset let zaporedoma uničeval ves pridelek grozdja, ki je tukaj največje bogastvo. Prebivalci so poskusili najrazličnejša sredstva, da bi se ubranili bolezni, pa je bilo vse zaman. Tedaj se je raznesel glas, da so se nekateri vinogradniki iz bližnjih naselij zaobljubili, da bodo del pridelka darovali za cerkev Marije Pomočnice v Turinu, in doživeli obilno trgatev. V dobrem upanju na uslišanje in v svoji verski vnemi so se odločili tudi Mornežani, da bodo darovali desetino natrganega grozdja. Varstvo Marije Pomočnice se je učinkovito izkazalo tudi med temi njenimi častilci. Natrgali so toliko kot v najrodovitnejših letinah, zato so bili pripravljeni, da bodisi v denarju bodisi v naravi izpolnijo svojo obljubo.

Želeli pa so, da bi mogli izročiti svoje darove v don Boskove roke. Don Pestarinu se je ponudila priložnost, da je povabil častitljivega, da bi blagoslovil veličastno že skoraj končano stavbo v treh nadstropjih in kapelico.

Don Bosko je rad privolil, vendar je pred odhodom iz Acquija napisal več pisem, med drugimi tudi vitezu Oregli, kateremu v enem odstavku piše, da se dobrotnikom v Rimu ob koncu leta 1867 ni treba ničesar bati. Bilo je očitno, da so pripravljali nov napad na ozemlje papeške države.

V Orvietu so vpisovali prostovoljce z dvema lirama plače na dan. V bližini meje je bilo zbranih veliko čet. Pri Sori je bilo, sicer neurejenih, 3.000 garibaldincev. Od časa do časa so se napotili v bližnja naselja, strgali z droga papeško zastavo, se znesli nad prebivalstvom in spet odšli. V občini Cervara so ujeli tri prebivalce, jih odvedli v gore in zahtevali 8.000 skudov odkupnine. Streljali so se tudi z orožniki.

Dne 2. decembra so z Angelskega gradu sneli francosko zastavo. Ena francoska divizija z 9.500 vojaki se je vrnila v Francijo, druga pa se je zbrala v pokrajini in mestu Civitavecchia.

V Rimu in drugih pokrajinah - Viterbo, Frosinone in Velletri - so ostali samo papeški vojaki. Medtem je Napoleon poslal okrožnico vsem evropskim silam, velikim in majhnim, tudi protestantovskim in pravoslavnim, in jih vabil na kongres, kjer naj bi rešili rimsko vprašanje. Italijanski sektaški časopisi, odbor za

pripravo vstaje, poslanci parlamenta, ki je zasedal 5. decembra, so divje napadali papeža in njegovo vlado, medtem ko so na vse kriplje hvalili svojo dejavnost in trdili, da imajo pravico zasesti papeško deželo in prevzeti oblast v Rimu. Iz vseh teh bliskov je bilo mogoče sklepati na bližnjo nevihto.

Zato je don Bosko pisal z datumom iz Turina, da je pokazal, kam naj pošljejo odgovor.

Predragi gospod vitez!

Pošiljam vam pismo viteza Pazzinija iz Braja, višjega finančnega svetnika, ki piše svoji ženi o nameravanem dejanju glede pristave. Po navedkih žene je račun napačen. Mogoče bi šlo za 35 frankov. Radi bi hiter odgovor, zlasti če je pritrdilen, ali bolje, da se vračate skozi Firence.

Nesite priloženo pismo mons. Berardiju. Tukaj mu govorim samo o zdravju. Bodite mirni. Če bi prišel v Rim, imam za to tehtne razloge. Tistim, ki se bojijo za to mesto, recite, da nimajo prav. Zagotovite vsem, da ni nikakršnega razloga za vznemirjenje. Treba je samo moliti.

Župnik in dekan v Castelnuovu d'Asti se je priporočil Mariji Pomočnici z običajno obljubo. V trenutku je ozdravel od težke in popolne gluhote. O istem mi zagotavlja neka gospa iz Savigliana. Oba sta se izkazala z lepimi darovi.

Tukaj delamo, kolikor moremo. Miši se ne morejo šaliti pod kremplji mačkov.

Nekaterim od imenovanih sem že pisal, drugim bom pa kmalu. Sporočite mi, kdaj boste odpotovali iz Rima. Prejeli boste še več pisem.

Tisoč pozdravov prijateljem in dobrotnikom kot navadno.

Kar se tiče princese Odescalchi, menim, da je dala štiristo skudov vam, meni pa, ko sem bil v Rimu, sto. Če dodaste še to zadnje, je to vse skupaj za oltar, ki se končuje, še 500 skudov. In nomine Domini, amen.

Turin, 9. decembra 1867 Najvdanejši prijatelj duh. Janez Bosko

Don Bosko je v ponedeljek 9. decembra prišel na hrib Mornese, kjer ga je pozdravilo slovesno zvonjenje ter župnik don Pestarino, predstavniki občine in vse prebivalstvo, spominjajoč se obiska leta 1864. Občinski učitelj Hektor Ponassi mu je ob prvem prihodu v kraj prebral dva soneta.

Trije dnevi, ki jih je častitljivi prebil v Morneseju, so bili polni veselja. Bil je globoko ganjen nad pripravljenostjo in velikodušnostjo, s katerima so dajali darove, in zlasti še zaradi krščanskih besed, ki so jih spremljale.

Dne 10. decembra se je zbrala velika množica pod stebriščen zavoda. Don Boska so v spremstvu don Pestarina, ki je bil njegov gostitelj, sprejeli z navdušenim ploskanjem. Preden so mu izročili obljubljene desetine pridelka, prinašali so jih dečki in deklice, ki so stali v prvi vrsti, je eden izmed najpomembnejših krajanov v imenu vseh z mogočnim glasom razložil, kar se je dogajalo:

»Mi smo veliki dolžniki Marije Pomočnice. Ko so mnogi iz našega kraja morali lansko leto pod orožje, so se vsi postavili pod varstvo Marije Pomočnice in si obesili okoli vratu njeno svetinjico. Šli so na vojno in bili izpostavljeni največjim nevarnostim, vendar ni nobeden padel pod Gospodovim bičem. Poleg tega je v sosednjih krajih razsajala kolera, tolkla toča in polja prizadela suša, mi pa smo bili vsega tega obvarovani. Trgatev pri naših sosedih je bila nadvse borna, mi pa že dvajset let nismo doživeli tako dobre letine. Zato imamo toliko razlogov, da izrečemo naši veliki Zavetnici hvaležnost.

Menim, da izražam splošno prepričanje svojih sokrajanov, ko pravim, da bomo to, kar smo storili letos, delali tudi v prihodnje, in zato prepričani, da bomo vedno bolj vredni nebeškega blagoslova.«

Don Bosko se je zahvalil v Marijinem imenu, blagoslovil je velikodušnost njihovih src in jim obljubil, da bo zanje molil. Don Pestarino je odločil, da bodo vse darove v naravi prodali na javni dražbi, kar so naslednjega dne tudi storili.

V tistih dneh je bil Božji služabnik nenehno zaposlen. Opravil je mašo skupnosti v župnijski cerkvi, pridigal, spovedoval, obiskoval bolnike in imel konferenco za hčere Brezmadežne. Sprejel je na pogovor veliko ljudi, ki so prihajali k njemu po nasvete, in delil podobice sv. Frančiška Saleškega z napisom 'Našim ljubeznivim darovalcem, duhovnik Janez Bosko'. Obiskal je župnika Olivierija v Lermi, se zvečer dolgo pogovarjal z don Pestarinom o raznih načrtih in napisal veliko pisem. Eno je bilo naslovljeno na semeniščnika Alojzija Vacanea, njegovega nekdanjega gojenca:

Predragi Vacaneo!

Prejel sem tvoje pismo, ki me je zelo razveselilo. Ne bom te pozabil priporočiti Gospodu pri sveti maši. Tudi ti moli zame.

Bog noče, da bi za zdaj bivala pod isto streho. Kdo ve, ali se to ne bo zgodilo v prihodnje. Naj bo vse v večjo Božjo slavo.

Priporočam ti tri stvari: zbranost pri premišljevanju zjutraj, prijateljstvo s tovariši, ki se posebej odlikujejo po pobožnosti, in zmernost pri jedi.

Bog naj blagoslovi tebe in vse moje sinove iz oratorija, ki so s teboj. Pozdravi jih in moli zame, ki sem ves tvoj najvdanejši v J. K.

Turin, 11. decembra 1867 *DUH. JANEZ BOSKO*

Don Bosko je precej slovesno blagoslovil tudi stavbo zavoda. Odvetnik Anton Traverso je za to priložnost dal natisniti nekaj pesmi in jih sam prebral ob koncu kosila, ki so ga pripravili v eni izmed obširnih soban zavoda.[37] Tukaj je don Pestarino v čast svojega gosta pogostil krajevne ugledne zastopnike, župni-

[37] Dodatek 8.

ke in duhovnike iz okolice, ki so se rade volje odzvali povabilu zaradi prijetnega pogovora z Božjim služabnikom. Bil je tako jasen v besedah in tako moder v svojih izjavah, da so ti njegova izvajanja navdušeno sprejeli.

In prav na enem izmed teh kosil, ki so jih v Morneseju priredili v čast don Bosku, je nanesel pogovor na neko deklico iz Ovade, ki je trdila, da se ji je prikazala Božja mati Marija. Ta novica je vzbudila veliko razburjenje, posebno zaradi okoliščin, v katerih naj bi se prikazovanje zgodilo. Med gosti je bilo nekaj takih, ki so trdili, da je vse skupaj samo izmišljotina in posledica prividov. Drugi so trdili, da so prikazovanja resnična, in navajali kot potrdilo La Salette, Lurd itn. Znašli so se v tako vročem prerekanju, da bi skoraj pozabili jesti. Končno se je nekdo, ki je opazoval don Boska, kako je ves čas molčal in samo poslušal, prosil Božjega služabnika, da bi on povedal svoje mnenje.

»Da, da,« so pritrdili vsi navzoči. »Don Bosko je edini, ki more razjasniti to zadevo.«

Don Bosko se je najprej branil, potem pa je dejal: »Kaj bi radi slišali od mene? Če so Francozi preveč lahkoverni in vse verjamejo, so pa zato Italijani toliko bolj trdovratni in grešijo po drugi strani, so preveč neverni.«

Vsi so utihnili. Dejansko niti toliko let pozneje ni bilo mogoče reči, ali so bila videnja nadnaravna, kajti z ene strani je bila hudobija tako velika, da so vnaprej zanikali vse, čeprav so določene okoliščine nakazovale čudežno dogajanje. Zato je p. Leoncini, piarist, ki je bil priča tega, kar se je dogajalo v Ovadi in je od svojega sobrata zvedel, kaj je rekel don Bosko v Morneseju, dejal, da je treba don Boskove besede samo občudovati.

Zadnje dejanje v Morneseju, ki naj bi ga storil don Bosko, je bila blagoslovitev zavodske kapele, posvečene Žalostni materi Božji Mariji, ki je bila predstavljena na prelepi sliki nad glavnim oltarjem, in sveta maša. Na spominskem kamnu ob vratih cerkve pod stebriščem beremo napis:

Leta 1867, dne 13. decembra - je bila s slovesnim obredom - blagoslovljena ta cerkvica - in - duhovnik Janez Bosko - izreden vzor krščanske ljubezni in gorečnosti - je prvi daroval - prečisto hostijo - in prosil blagoslova za ustanovljeni zavod - in za vse prebivalce Morneseja.

Ko je opravil to slovesnost, je odpotoval v Turin in don Francesia je 15. decembra pisal vitezu:

»Don Bosko je precej utrujen prišel iz Morneseja, kjer je slovesno blagoslovil cerkvico in dobil obilne darove. Je malo bolan, vendar upamo, da se bo v kratkem popravil. Od milijona stvari, ki nam jih ima povedati, bo kaj ostalo za Rim? Ali ne bi bil prevelik zalogaj? Pove nam samo nekaj novic. Bolje za vas in tudi za nas. Dete Jezus, katerega praznik boste slavili v Rimu, naj prinese v vaše srce polno milosti, kar vam iz vsega srca želim.«

Toda neizmerno navdušenje, ki ga je don Bosko vzbudil v Morneseju s svojo navzočnostjo, je šlo na živce kakemu gospodiču in si je izmislil praznoverja, pridiganje za zbiranje denarja in klerikalne pustolovščine. Nekdo ga je tudi obtožil političnega delovanja, zato je podprefekt v Novi Liguriji ukazal pretorju v Castellettu d'Orba, naj izvede poizvedovanje. Pretor je na podlagi navodil iz Nove Ligurije pisal pismo županu v Morneseju:

Castelletto d'Orba, 8. februarja 1868

Vašo uglednost prosimo, da bi občinska uprava sporočila dogodke, ki naj bi se zgodili 9. in 10. decembra lanskega leta v zvezi z gospodom don Janezom Boskom, starim 46 let, stanujočim v Turinu, ki je pridigal v cerkvi: kakšno snov je obravnaval, kaj je govoril, ali je govoril ljudem, da jih je on rešil toče in kolere, da bi mogel doseči katero koli milost od Kristusa in da bi, če ne bi imeli denarja, prišel neki Vincencij Mazzarello in Rocchetto Gastaldo, ki bi zbrala razne darove v naravi in bi iz vsega iztržili vsoto štiri tisoč lir.

Preverite, ali je vse to res in v kakšnih okoliščinah se je to zgodilo. Kakšne so moralne lastnosti imenovanega Mazzarella in Gastalda, kakšno verodostojnost lahko pripisujemo njunima izjavama. In še to, kje je stanoval imenovani don Bosko in zakaj je prišel v Mornese. Pa še vse drugo, kar bi bilo s tem v zvezi. V pričakovanju

pretor Raffaghelli

Župan je takole odgovoril:

Občina Mornese

Občinski odbor v Morneseju je obravnaval zahtevo gospoda pretorja iz Castelletta d'Orbe in izjavlja:

Velečastiti don Janez Bosko je ob svojem zadnjem obisku 9. in 10. decembra preteklega leta naletel na simpatije in občudovanje, na katere naletijo vsi poštenjaki, ki se v družbi odlikujejo po ljubezni do revežev in sirot. Poleg tega pa ni prišel v Mornese prvič, saj je bil tukaj na obisku že leta 1864.

Popolnoma neresnična je trditev, da je sam don Janez Bosko pridigal, da je on rešil to prebivalstvo kolere in toče in da zmore od Kristusa doseči katero koli milost, ki bi si jo želeli. Prav tako je popolnoma neresnično, da je kot povračilo za usluge od prebivalcev zahteval denar, oziroma naj bi, če denarja ne bi imeli, poplačali z darovi v naravi, ki naj bi jih zbrala Vincencij Mazzarello in Janez Gastaldo, sin umrlega Roka, ki naj bi šla na zbirko od hiše do hiše. Res pa je, da so mnogi prebivalci po svojih otrocih dajali denar in darove v naravi, vendar iz lastne proste volje, ne da bi jih k temu v pridigah navajal sam don Bosko. Prav tako je on sam zato, da bi uporabil darove v naravi, predlagal, da bi jih prodali na javni dražbi, s tem preprečili stroške za prevoz in bi denar mogli uporabiti v dobrodelne namene. Naj povemo, da so ti darovi bili v nekaj hlebih surovega masla, nekaj košarah grozdja, jabolk, sadja in nekaj steklenicah.

Denarja se je med prebivalstvom zbralo 500 lir. Darovalci so se zavedali, da bo denar šel v korist sirot in revnih dečkov kraja samega, to je gojencev, ki jih don Bosko vzdržuje

zastonj v svojem zavodu v Turinu. Nekaj denarja je bilo namenjenega tudi za cerkev, ki se gradi v Turinu. Vsota 4.000 lir je čista izmišljotina.

Vincencij Mazzarello in Janez Gastaldo sta odlična človeka, vredna vsega zaupanja in sta se prostovoljno javila za zaprošeno uslugo.

Don Bosko je stanoval pri don Dominiku Pestarinu. Namen njegovega prihoda je bil ogled novega zavoda, ki ga je postavil imenovani duhovnik Pestarino v korist mladine.

Končno naj povemo, da so obtožbe na račun don Boska deloma izmišljotine deloma pa velika pretiravanja, kajti vse je potekalo v mejah, kot smo jih opisali v tem dopisu. Don Bosko je res pridigal, vendar o pobožnosti na splošno in zlasti še o zaupanju v Devico Marijo, ne da bi se priporočal za darove ali omenjal obljube posebnih milosti Boga ali kaj podobnega.

Vse to izjavlja imenovani občinski odbor in v potrditev resničnosti povedanega posamezni člani dokazujejo s svojimi podpisi:

Mazzarello, župan
don Pestrino, svetovalec
Jožef Pestarino, svetovalec
Traverso, tajnik

S tem se je poizvedovanje končalo.

85.
POGLAVJE

Don Bosko v Modeni: svetuje nadškofu, kako naj poskrbi za sredstva za vzdrževanje poklicev – Don Bosko piše vitezu, da je v denarnih težavah: nakazuje mu osebe, katere bi lahko prosili za pomoč; še druga naročila – Vitez v Rimu še naprej streže ranjenim garibaldincem – Marijina milost in dar za kapelico sv. Ane; don Bosko priporoči predstojnici Zvestih tovarišic dobro dekle, ki je želelo postati redovnica – Božični prazniki – Duhovniško posvečenje don Petra Racca; mati Božja Marija ga je čudežno podprla pri izpitih – Don Bosko piše v Milan, da bi mu pomagali z darovi – Velikodušen dar nekega dobrotnika – Pismo grofa Vimercatija kot odgovor na čestitke, ki so mu jih poslali gojenci oratorija – Katoliško branje – Galantuomo: predgovor; pesmi in pripovedi; nasvet za vse

Ko se je don Bosko vrnil iz Morneseja, je ostal v oratoriju le nekaj dni in se potem spet odpravil na pot, tokrat v Modeno. Grofica Amalija Fulcini Giacobazzi mu je 19. decembra 1867 pisala z Dunaja:

»Iz vašega zadnjega pisma, ki sem ga prejela tukaj, ugotavljam, da bom na svojo veliko žalost verjetno odsotna med vašim obiskom v Modeni.

To je resnična žrtev, ki jo darujem Gospodu vsakokrat, ko se mi zgodi kaj podobnega. Vendar pa upam, da vas bom mogla ob svoji vrnitvi na pomlad, ko bom spet v Italiji, osebno spoznati. Zelo sem bila vesela podobice, ki ste mi jo poslali v svoji dobroti.«

Don Bosko je bil večkrat v Modeni. Ko se je nekega dne pogovarjal z nadškofom mons. Emilijem Frančiškom Cuginijem o salezijanski družbi, mu je ta potožil o pomanjkanju poklicev v škofiji in sredstvih, ki bi jih mogla pospeševati:

»Prav, monsinjor, lahko imamo na voljo sredstvo, da pomagamo.«

»Katero?« je vprašal monsinjor. »Veliko sem premišljeval o tem vprašanju, vendar ne vem, kam naj se obrnem.«

»Odvežite župnike dolžnosti, da bi ob odpravljenih zapovedanih praznikih morali maševati za župljane. Naj te maše opravijo po škofovem namenu in darove uporabite za cerkvene poklice. Že dolgo sem premišljeval o tem, vendar še nisem imel priložnosti, da bi to komu povedal in predlagal.«

»Mar je mogoče odvezati župnike dolžnosti maševanja za ljudstvo?«

»Zakaj se to ne bi moglo narediti?«

»To je vendar težka obveznost v vesti.«

»Tudi tu se da pomagati. Tisti, ki je zakon postavil, ga lahko tudi odpravi. Pišite v Rim, razkrijte svoje težave, prosite za milost, da spremeni to obveznost, in Rim vam bo gotovo dal odgovor. Stvar, ki bi jo prosili, ni zunaj dosega cerkvene oblasti.«

»In če bi mi prošnjo zavrnili?«

»Tentare non nocet (poskusiti ne škodi), poskusite.«

Nadškof se je čudil ob tem nepričakovanem predlogu, dvomil, potem pa je pisal in dobil pritrdilen odgovor.

Te spremembe mašnih intencij za ljudstvo ob odpravljenih zapovedanih praznikih so prosili tudi drugi škofje in jim je bilo ugodeno.

Don Bosko je znova pisal vitezu. Še vedno v Rim.

Predragi gospod vitez!

Po nekaterih neprijetnostih z zdravjem in z opravki nadaljujem svoje dejavnosti in začenjam s pismom vam, po začrtanih programih in ciljih. Najprej vam moram povedati, da smo v resnični denarni zadregi in da že dva meseca nismo plačali peku in nekaj stvari za cerkev. Če bi nas grofica Calderari, tudi za ceno kake odpovedi, mogla rešiti skrbi za tlak, ki gre proti koncu, bi nam bilo v resnično olajšanje, njej pa verjetno tudi zanesljivo sredstvo, da bi si zagotovila še nadaljnje varstvo nebeške matere Marije.

Prilagam vam seznam del, ki jih je treba še opraviti v cerkvi. Če bi med znanci in prijatelji mogli razdeliti te naloge, bi bila naša cerkev pripravljena, da bi se odprla bogoslužju prvega maja tega leta. Lotite se dela.

Mogoče bi se lahko gospod Focardi zavzel za kako izmed predloženih nalog. Ko govorimo o tem, naj vam sporočim, da sem ob priložnosti, ko sta bila njegova sinova v Turinu, založil 100 lir, kar lahko omenite tako očetu kakor sinovoma. Poljska princesa, ki jo dobro pozna p. Delorenzi, bo, upam, tudi kaj storila. Bila je tako velikodušna v dobrodelnosti. Tudi za gospoda Contija je znano, da se bo potrudil. Potem še hiše Serlupi, Cavalletti, Cappelletti, Antonelli, Sora itn. itn.

Glede tega zadnjega preverite, ali je treba zares odsloviti D. Cesara. Če bi ga odpustili, bi morali ponuditi mesto don Turchiju, ki bo verjetno sprejel. Vendar bi se morali prej domeniti, da bo jasno videl, kakšne obveznosti in kakšna plača ga čakajo.

Pišem pisma ljudem, ki ste mi jih nakazali, zlasti še materi Galeffi, kakor vidite iz priloženega dopisa. Priporočam ji malo obhajilno mizo.

Don Francesia mi pravi, da se bo neka skupnost mogoče odločila za dar dva tisoč skudov. Če bi se to zgodilo, bi jim bil pripravljen pustiti izbiro svetnika za oltar. Rad bi, da bi bilo nekaj zares primernega za blaženo Devico Marijo in zadosten razlog, da bi vsak dan opravljali kako bogoslužje za prejetje milosti za tako ugledne dobrotnike. Vsak dan bom pri sveti maši prosil, da bi se to zgodilo.

Stopite kak dan k mons. Pacificiju, tajniku latinskega oddelka na Quirinalu, in mu povejte, da se njegov varovanec Poligari dobro počuti in lepo napreduje v svoji obrti. Njemu sem izročil prošnjo za dva viteška križca pri njegovi svetosti in ne vem, ali smemo kaj upati. Recite mu samo, da gre za osebe, ki pripadajo hiši, in naj sporoči, ali ima kaka naročila za don Boska.

Če imate denar, ga pošljite. Če vam opravki dovoljujejo, pridite na začetku januarja. Toda če morete zbrati darove, ostanite še dalj časa.

Pozdravite naše dobrotnike. Vsa hiša vam želi lepe božične praznike. Amen.

Najvdanejši v J. K.

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Vložite pismo za mater predstojnico v Tor de' Specchi v ovojnico.

Dne 21. decembra je don Francesia prejel pismo od vitezovega brata: »Berardi je prejel pismo od lože. Friderik bo ostal tukaj do treh kraljev. Gre mu dobro. Med drugimi dobrimi deli streže kirurgom, ki morajo rezati noge ranjenim garibaldincem. Vse je mirno, vendar se utrjujemo, kar je znamenje nevarnosti novih napadov. Najboljše želje don Bosku in lepa voščila vam in vsej sveti hiši.«

Med množico poročil o milostih, ki jih je podelila mati Božja Marija, je don Bosko prejel tudi pismo markize Henrike Nerli iz Firenc z dne 17. decembra 1867:

»Prilagam 100 lir od grofice Fauli iz Faenze, ki želi, da bi jih uporabili za dokončanje kapele sv. Ane v cerkvi Marije Pomočnice. Gotovo se spominjate, da sem vam preteklo poletje pisala in vas prosila, da bi molili in povabili druge k molitvi za soproga te moje prijateljice, ki je bil zelo bolan. Ona je obljubila dar za vašo cerkev, če bi mož ozdravel. Na začudenje vseh je mož ozdravel, čeprav so imeli njegov primer za brezupen.«

V tistih dneh je don Bosko neko dobro dekle, ki bi rado postalo redovnica, napotil k velečastiti sestri Evdoziji, predstojnici Družbe zvestih Jezusovih tovarišic v Turinu, in pri tem ni pozabil omeniti svoje cerkve.

Velezaslužna gospa mati!

Nosilka tega pisma je gospodična Katarina Fissore, ki bi se rada posvetila Gospodu v redu, ki ga vi vodite. Je zdrava in lahko plača določeno mesečnino. Glede njene moralnosti smo lahko mirni. Vi pa storite, kar se vam zdi v večjo Božjo slavo.

Želim vam, vsem vašim sestram in gojenkam veliko nebeškega blagoslova, krepkega zdravja in dolgo srečno življenje. V hvaležnosti se izrekam vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

duh. Janez Bosko

P. S.: Za dokončanje cerkve Marije Pomočnice je treba opraviti še nekaj del. Bi vaš samostan mogel prevzeti katero izmed njih? Prilagam seznam. Oprostite.

Na božično noč je častiti kot po navadi daroval tri maše: prva je bila peta s skupnim svetim obhajilom, drugi dve sta bili tihi. Prejšnje dni je doživel veliko tolažbo. Don Peter Racca je bil posvečen 21. decembra za duhovnika in je 22. decembra v neizmerno veselje gojencev, zlasti še fantov iz njegovega razreda, daroval prvo svojo daritev. Novomašnika so po kosilu počastili pod stebriščem z godbo in nagovorom. Navzoč je bil tudi don Bosko in drugi predstojniki.

Božji služabnik je nato dovolil don Racci, da je šel maševat domov v Volvero, svoj rojstni kraj, kjer so ga nepotrpežljivo pričakovali domačini, ki so ga poznali vse od malih nog. Ko je kot klerik prihajal v domači kraj, je bil vedno nadvse zglednega obnašanja. Pokoren, ponižen, ljubezniv, je bil vedno pripravljen na prijeten pogovor. Rad je poučeval katekizem, znal je razveseljevati s pripovedovanjem spodbudnih in svetih zgledov. Vse je znal na prijeten način navdušiti za dobro. Vedno je imel pri sebi rožni venec in ga molil, če je le bila priložnost za to. Najraje je govoril o Bogu, o presveti Devici Mariji, o papežu. Nikdar ni opustil, da ne bi govoril o oratoriju in svojem dragem don Bosku, ki ga je imel tako zelo rad, da se mu je zdel čas, ki ga je prebil doma, prav neprijeten.

Ta vredni sin častitega je 25. decembra daroval prvič sveto mašo v rodnem kraju, kakor je pisal duhovnik Nikolaj Marija Lisa: »S kako prizadevnostjo se je don Racca pripravljal na sveto daritev in s kako pobožnostjo jo je opravil. Vsi so čutili, kot da bi imeli pred seboj svetnika, in med drugimi je gospod vitez Jožef Barale, notar in tajnik v tej občini, vzkliknil: »Kako svet duhovnik mora biti ta mladi levit!« Jaz sem mu tisti dan govoril in pokazal moč matere Božje Marije, ki je dečku pomagala premagati bojazni in strah ter dvome o poklicu in ga pripeljati do duhovništva. Zato je njegova dolžnost, sem povedal, da mora do konca življenja oznanjati njeno slavo.«

O vsem tem je bil naš don Peter globoko prepričan, kajti med milostmi, ki jih je prejel od presvete Device Marije, je bila, kakor smo že poročali, milost izrednega spomina na začetku njegovega šolanja. Toda zahvaliti se je moral Mariji tudi za milost, ki jo je prejel pred kratkim. Proti koncu novembra so ga predstojniki opozorili, da se mora pripraviti na prejem duhovniškega reda. V ta namen se je moral pripraviti na predpisani izpit. Toda utrujen od toliko študija in drugih obveznosti je ponavljal: »Nemogoče, nemogoče, da bi se pripravil na

izpit, ker mi zmanjkuje čas.« Ko pa so predstojniki vztrajali pri svoji odločitvi, se je moral lotiti učenja. Kljub najboljši volji je ugotovil, da si ni nič zapomnil. Ker so prav tedaj opravljali devetdnevnico k Mariji Brezmadežni, se je obrnil nanjo in jo prosil za pomoč v tako težkem položaju. Pomoč je prišla, vendar ne takoj. Na predvečer izpita še ni bil pripravljen. Še z večjo gorečnostjo je prosil svojo nebeško mater, da bi mu pomagala, in se spet začel učiti. Nenadoma se je zavedel, da mu, kar bere, dobesedno ostaja v spominu. Bil je tako dobro pripravljen, da so se izpraševalci čudili. Ves vesel zaradi prejete milosti ni mogel molčati in je vse pripovedoval pred šolo svojim učencem, ne da bi povedal, kdo je milost prejel. Pozneje, med odmorom, ko ni mogel več skrivnosti zadržati zase, je povedal, da je bil on obdarovan z milostjo. Nato je svojim učencem nadrobneje pripovedoval vse, kar se je zgodilo, in jih spodbujal, da naj zaupajo v Marijo Pomočnico.

Na praznik sv. Štefana je don Bosko pisal gospe Guenzati. Pismo je don Rui izročil gospod grof Jožef Caccia Dominioni.

Veleugledna gospa! *Turin, 26. decembra 1867*

Bliža se konec leta in jaz bi vam rad dal priložnost, da bi poklonili Mariji Pomočnici lepo cvetko. Poglejte, ali bi jo mogli izpolniti. Za dokončanje cerkve Marije Pomočnice manjkajo še dela, ki so na priloženem seznamu. Kdo ve, ali ne bi mogli vi s kakim vašim znancem prevzeti nalogo in poravnati izdatke? Menim, da bi lahko hiše Caccia, Brambilla in Stagna pomagale. Če mi boste pomagali, bomo prve dni meseca maja prihodnjega leta posvetili novo cerkev za bogoslužje, kar bo gotovo močno sredstvo proti koleri in drugim tegobam.

Želim ves nebeški blagoslov vam, vaši in drugim imenovanim družinam in vam zagotavljam globoko hvaležnost.

Najvdanejši služabnik DUH. JANEZ BOSKO

Med mnogimi voščili, ki jih je prejel za božič, je tretji božični dan bil velikodušen dar, ki ga moramo omeniti.

Turin, 27. decembra 1867

To, česar zaradi finančnih težav nisem mogel storiti preteklega meseca septembra, storim danes, 27. decembra. Po rokah gospoda Mihaela Nica vam bo izročenih petsto lir v bankovcih kot prostovoljni dar za cerkev v gradnji.

Zahvaljujem se vaši uglednosti, ki jo tako zelo spoštujem, in vas prosim, da sprejmete spoštljive pozdrave svojega najvdanejšega prijatelja

JOŽEFA COPASSA.

Ta dar podarjam v imenu svoje družine in je zato vpisan v družinski blagajniški knjigi.

Za božične praznike in zlasti še za god sv. Janeza Evangelista je častitljivi naročil gojencem, naj pišejo grofu Vimercatiju pismo z voščili in zahvalo. Grof je na pismo takole odgovoril:

Velečastiti in nadvse dragi v J. K. don Bosko! Rim, 30. decembra 1867

Najlepše se vam zahvaljujem za spomin, ki ga hranite o meni. Zato me veseli, da vam morem zagotoviti, da se tudi jaz spominjam vas, vaših svetih tovarišev in srečnih sinov, ki so bili tako dobri, da so mi skupaj z don Francesio pisali pismo. Vitez Oreglia mi je zagotovil, da bo namesto mene opravil mojo dolžnost; prosim tudi vas, da mi pomagate iz zadrege, ker sam nimam prave volje za to in ker se mi roke zaradi živčnih napadov tako tresejo, da ne morem pisati. Bog bodi zahvaljen, da na tak način vedno kliče v spomin mojo skorajšnjo smrt.

Da, Bogu se je treba zahvaliti in ga počastiti. Pozdravite mi don Francesio in vse vaše sinove, ki jih iz vsega srca ljubim v Jezusu Kristusu. Sveti oče se odlično drži. V Rimu vlada popoln mir in upam, da bomo v kratkem vsi potolaženi. Stanovalci naše hiše vam poljubljajo roko, naročajo mi, naj vam povem, da se vas vedno spominjajo z največjim spoštovanjem. Jaz vam potem še posebno priporočam svojo ubogo dušo.

Vaš najvdanejši služabnik Janez Vimercati

Tudi svojih dragih naročnikov Katoliškega branja ni pozabil. Tem je za mesec november poslal zvezek:

Obisk presvetega Zakramenta in presvete Device Marije za vsak dan v mesecu izpod peresa sv. Alfonza Marije Ligvorija, ki ga uvaja junaško dejanje ljubezni in molitve v čast sedmerim radostim in žalostim očaka Jožefa. – Z junaškim dejanjem ljubezni daruje kristjan Bogu za duše v vicah v združenju z zaslugami Jezusa in Marije vsa svoja zadoščevalna dela, tista, ki jih drugi darujejo zanj v življenju, smrti in po njegovi smrti.

Za mesec december so naročniki prejeli pripoved Družina Simona Masaja ali vdanost v težavah.

Istočasno je don Bosko naročil Galantuomu, letopisu za prestopno leto 1868, da naj v njegovem imenu naročnikom izroči vezilo.

Prinašamo predgovor.

GALANTUOMO

OB VRNITVI Z ZELO DOLGEGA POTOVANJA SVOJIM NAKLONJENIM PRIJATELJEM.

Deo gratias! To je sedaj šestnajstič, ko sem spet med vami in vam želim vse nebeške blagoslove. Danes bi rad vzel v roke pero, da bi vam izrazil vse, kar mi narekuje srce. Toda bojim se, da mi to ne bo uspelo. Lahko si mislite, koliko vam imam povedati, saj sem bil v Rimu, doživel stoletno slovesnost svetega Petra in Pavla, videl papeža. Toda kako vendar, bo kdo dejal, da si se tudi ti Galantuomo odpravil na dolgo in nevarno pot v Rim? Ta je

pa dobra! Ali naj bi počakal še drugo stoletnico, da bi šel? Toda tedaj verjetno ne bi bilo več toliko mojih dragih prijateljev, ne bi bilo več častivrednega Pija IX., ki se je srečno domislil stoletnice. In kdo ve, ali bi se mi čez sto let ljubilo govoriti. Zatorej sem izpolnil nasvet svojih prednikov: Kdor ima čas, naj ne čaka na druge čase ali onega drugega: Ne išči negotovega jutri, če ti je dano veseliti se današnjega dne. V družbi toliko dobrih prijateljev in s polno košaro najlepših misli sem se sredi meseca junija odpravil v Rim. Toliko ljudi me je hotelo prepričati, naj ne hodim zaradi svoje starosti, kolere, roparjev in ne vem zaradi česa drugega še. Rečem vam odkritosrčno, da nisem verjel vsemu temu. Kar se tiče starosti, sem tam naletel na veliko starejših od mene, ki ne samo da niso prišli tako lagodno kot jaz iz Piemonta in z ladjo, temveč častitljivi škofje z dolgimi belimi bradami, vsi utrujeni od apostolskih naporov in let iz Kitajske, Japonske, Abesinije, krajev, ki so pet do šest tisoč milj oddaljeni od nas. V dveh dneh sem bil v Rimu. Kako veličasten pogled! Vstopal sem počasi, zelo počasi v to velikansko mesto, polno čudovitih znamenitosti. Moja domišljija je sicer zelo bujna, toda resničnost je bila veliko veličastnejša. Naj vam samo povem, da sem prepričan o resnici, da so tam govorili vse jezike sveta in da so duhovniki, da bi se med seboj razumeli, govorili latinsko. Jaz, ki od latinščine ne razumem drugega kot tisto, kar prepevamo pri večernicah, sem se znašel v veliki težavi. Eden izmed njih mi je postavil vprašanje v tem jeziku. Ne vem, kaj sem mu odgovoril. Vem pa, da se je zasmejal na ves glas in šel naprej. Zavedel se je, da ne spadam med srečnike latinskega jezika. Če sem prav razumel, me je tisti takole nagovoril: 'O bone hospes, ostende mihi viam qua itur ad Quirinalem.' Bog si ga vedi, koliko čudnih predstav se mi je lovilo po glavi. Sedaj vem, ker mi je to povedal neki prijatelj, da to po naše pomeni: O, dragi gostitelj, pokaži mi pot, po kateri se gre na Quirinal.

Ne bom vam govoril o dobroti meščanov. Jaz in vsi drugi smo bili zares zadovoljni. Predstavljali smo si jih v zelo temnih barvah. Toda tisti, ki so tako govorili, so imeli svoje namene. Pravili so, da ni več prostora, pa bi mogli najti prenočišče še za enkrat večjo množico romarjev, čeprav jih je bilo 160 tisoč iz vseh delov sveta. Kako so bili oblečeni, katere jezike so govorili in kako čudno so hodili. Toda v cerkvi so bili vsi eno. Kako je to nekaj lepega, da slišiš častiti Boga, moliti pri grobu apostola in priporočati nebesom Pija IX. v toliko jezikih. Pri baziliki sv. Petra sem molil zase in za vse svoje prijatelje, ki ste vi, moji dragi bralci. Toda moje srce se je zares vzradostilo, ko sem videl angelsko obličje Pija IX. Ne vem, ali so vsem, vendar pa so mnogim mojim prijateljem okoli mene padale solze iz oči, ko so gledali svetega očeta, tako dobrohotnega, pobožnega in svetega. Kako čudovit prizor ob pogledu na 500 prelatov (slišal sem, da jih je bilo med škofi, nadškofi in patriarhi 499) s častitljivimi obrazi, vseh enega srca in ene duše, enega zakona, povezanih s papežem in pripravljenih, da zanj prelijejo tudi svojo kri. Videl sem z neizmernim zadovoljstvom dragega kardinala De Angelisa, ki je s svojimi krepostmi navdušil Turin; videl sem dobrega avellinskega škofa, videl sem toliko drugih, ki so trpeli izgnanstvo, ječo in poniževanje. In sedaj okoli Petrovega prestola, naslednika Jezusa Kristusa, smo za to, kar boš odobril ali zavrnil, pripravljeni prenašati nove in še hujše preizkušnje. Vem, da je

dobri papež Pij čutil neizmerno radost v svojem srcu, ko je videl toliko bratov v škofovstvu zbranih okoli sebe, ki so se odzvali njegovemu povabilu. O, veličastvo Svetega sedeža, kako si veliko! Jaz sem sicer neuk v pesniški umetnosti, vendar dobro razlikujem in čutim, če kak verz lepo zveni. Naj povem, da sem tam sredi tiste neizmerne množice slišal enega:

Prelepa, nesmrtna vera in dobrotna
napolnjuješ naša mala srca slabotna.
Vzradostil sem se, si jih dobro zapomnil in jih ponavljam v vaše zadoščenje.

Slišal sem tudi glas svetega očeta, mogočen, jasen in zvočen! Če potem pomislim, da je bil ta glas mogočen ne samo pri ljudeh, temveč tudi pri Bogu. Obiskal sem vse lepote Rima in si jih dobro ogledal. Šel sem v katakombe, v Kolosej, poškropljen s krvjo toliko mučencev. Ne spominjam se, da bi kdaj prej jokal od tolike radosti. Da, prav jokal sem od radosti!

Ogledal sem si Pudentovo hišo, kjer je sv. Peter bival, kakor se dozdeva, ko je prvič prišel v Rim. Bil sem v Mamertinskih ječah, drugem Petrovem bivališču, pil iz studenca, ki ga je sv. Peter priklical iz tal, da je mogel krstiti svoje čuvaje. Videl sem Campidoglio, sveto pot, Rimski trg in se zamislil v razna obdobja starega Rima. Pokazali so mi stolp, na katerega se je, kakor pravijo, vzpel Neron, da je občudoval požar Rima, za kar je potem obdolžil kristjane. Ne morete si misliti, kako zelo sem bil vesel, ko sem mogel videti vse te znamenitosti. Prehodil sem v svetem spoštovanju svete stopnice, videl jasli, v katere je bil položen naš Gospod, in ostanke njegovega križa. Z eno besedo, okušal sem vse veselje, ki ga more občutiti zares pobožno krščansko srce. Končno sem moral odpotovati in se kar nisem mogel ločiti od teh krajev. Zapustiti Rim se hitro reče, toda zapustiti to mesto z mislijo, da ga ne boš več videl, je zelo boleče. Še zadnjikrat sem obiskal sv. Petra, pobožno poljubil nogo na njegovem prestolu in v srcu ponovil vse svoje obljube zvestobe. Toda kakšna je bila moja vrnitev! Koliko naporov sem prestal! Z očitki, ki jih ne razumem, so me sumničili, da prinašam kolero iz Rima, čeprav je že razsajala po naših ljubih krajih in več kot eden mojih dobrih znancev se je že odpravil v večnost. Tedaj sem začel sumiti, da je to kazen, ki nam jo pošilja Bog. Res je, da je kolera pozneje obiskala tudi Rim, toda takrat, ko sem bil jaz tam, je še ni bilo – razen v domišljiji prevratnikov. Konec koncev me je doletela nesreča mojih bratov in prosil sem Gospoda, da bi skrajšal dni svoje jeze. In ti, dragi moj bralec, brani se tega nesrečnega gosta in moli, da te Bog pokliče k sebi, kakor ima navado klicati k sebi tiste, ki jih ima rad, s sladkim nasmehom na ustih. Končujem s tem, da ti pošiljam prisrčen in ljubezniv pozdrav. Bog naj blagoslovi vas kakor tudi našega najvdanejšega prijatelja
GALANTUOMA.

Galantuomo je prinašal bralcu pesmi in razne pripovedi kot: – Zadnji trenutki življenja mehiškega cesarja Maksimiljana – Mati Božja Guadalupska – Prijatelju in soborcu don Henriku Bonettiju – Kardinal Ludvik Altieri, ki je junaško umrl, ko je stregel za kolero zbolelim v Albanu.

Na koncu je Božji služabnik priporočil še naslednje:

Če mi hočete narediti uslugo, si naročite odlična božična darila, kot so Don Mentore iz Savone, Kalejdoskop, Razkrinkan hišni prijatelj iz Turina, Družinski prijatelj iz Genove in podobne knjige iz Bologne. Glede Hišnega prijatelja, pristnega, zelo pristnega, ki se je zatekel v Firence, pa ti svetujem, da se ga varuješ kot strupene kače. In če ga boš videl pri kom drugem, jim povej, kdo je to, da se ga bodo čim prej znebili. Naredil jim boš zelo veliko uslugo.

Pred tem opozorilom je častitljivi dal vsem dober svet. Odlika tega dela so tudi besede, ki jih prinašamo kot sklep tega zvezka.

Ko so prijatelji na tem, da se razidejo, pomnožijo znamenja naklonjenosti. Tudi mutci, in sicer brezbrižni postanejo zgovorni in rekel bi celo brbljavi. In kaj bo z Galantuomom, ki je tudi prišel do konca? Ali ni tudi on zelo nagnjen h klepetanju?

Misel, da vas eno leto ne bom mogel več videti, vam govoriti, me tudi dela zelo zgovornega. Koliko stvari bi vam še rad povedal! Povedati vse z eno besedo ne zmorem, poleg tega pa tudi ne bi bil s tem zadovoljen. Vse ali nič. Prav tako nočem biti jaz tisti, ki se bo začel poslavljati, izpolnjevati navade za zbogom. Naj velja Božja, dà, odločilna beseda. Odpiram Sveto pismo, ki je Božja knjiga, in blagor mu, ki jo posluša in izpolnjuje, kar je tam povedano. Da se bom izognil zmedi, bom začel govoriti:

Staršem: – Imaš otroke? Uči jih in kroti vse od njihove mladosti.

Otrokom: – V dejanju in besedi spoštuj svojega očeta, da bo nate prišel njegov blagoslov, zakaj očetov blagoslov utrjuje hiše otrok, materina kletev pa jim izruje temelje (Sir 3,8-9).

Mladim: – Spominjaj se svojega Stvarnika v dneh svoje mladosti: dokler ne pridejo hudi dnevi (Prd 12,1). Česar nisi zbral v mladosti, ne boš našel v starosti.

Ubogim: – Boljše je uboštvo v strahu Gospodovem kakor veliko bogastvo v pehanju. Boljši je revež, ki hodi v svoji popolnosti, kakor kdor je zvijačnih ustnic in norec (Prg 15,16; 19,1).

Za vse: – Boj se Boga in izpolnjuj njegove zapovedi, kajti to je za človeka vse. Bog namreč pripelje pred sodbo vsako dejanje, tudi vsako zakrito, naj bo dobro ali húdo (Prd 12,13-14).

Naj bo to zadosti, kajti če bi sledil željam mojega srca, ne vem, kdaj bi končal. Vsekakor se je treba držati zmernosti in jaz nočem več zlorabljati vaše potrpežljivosti in dobrote. Bog naj vas vse blagoslovi, dragi moji bralci, vse od pet do glave, in vas obdari z resničnimi zadoščenji, tolikerimi, kot je besed v tej knjigi. Bodite srečni in upajmo, da se bomo dobre volje spet videli leta 1869.

Dodatki

1. DODATEK

(glej 3. pog., op. 1)

PROŠNJA GLAVNEMU VODSTVU MAVRICIJSKEGA REDA

I.

Ekscelenca!

Duhovnik Janez Bosko, ravnatelj doma, imenovanega Oratorij sv. Frančiška Saleškega, spoštljivo predstavlja vaši ekscelenci položaj, v katerem je: smo popolnoma brez sredstev za preskrbo zavoda, v katerem živi približno osemsto revnih dečkov, in imamo dolgove pri peku ter dolgove pri raznih dobaviteljih, ki so pomagali razširiti hišo, ki je postala zdaleč premajhna za reden potek vzgojnega dela. Čeprav se je po prenosu glavnega mesta v Firence zmanjšalo število dobrotnikov, sta se vendar dobila dva gospoda, ki bi bila pripravljena darovati štiri tisoč frankov za pomoč ubogim dečkom, če bi lahko upala na odlikovanje s križem sv. Mavricija.

Prvi je odvetnik Marinetti iz Astija, stanujoč v Turinu, glavni prokurator in vršilec dolžnosti na Kraljevem apelacijskem sodišču. Gospod je zaslužen za veliko dobrodelnih pobud, med njimi tudi za zgoraj imenovani oratorij, je tajnik raznih dobrodelnih verskih ustanov, med njimi Zavoda sv. Ane in sv. Jožefa, ki delujeta ob svetišču Marije Tolažnice. Star je 40 let, oženjen in nima otrok.

Drugi je kemik lekarnar Jožef Ghiotti iz Ivree, poveljnik Narodne garde. Velezaslužen je zato, ker se je odpovedal plači, ki je povezana z njegovo službeno stopnjo, brezplačno je dajal zdravila in nesebično skrbel za obolele za kolero v Ivrei leta 1854. Že več let daje na razpolago vsa zdravila, ki so potrebna revnim dečkom v mestu Ivrei.

Ta dva gospoda sta še ob drugih priložnostih priskočila na pomoč naši ustanovi in sedaj, ko vidita, v kakšni stiski smo, sta spet pripravljena na zgoraj omenjeno pomoč. Podpisani ponižno prosi vašo ekscelenco, da bi ustregli želji teh dveh zaslužnih dobrotnikov, za kar vam zagotavljam svojo trajno hvaležnost kakor tudi vseh naših varovancev.

Večino sprejetih fantov so poslali sem župani, prefekti in druge civilne oblasti. Kakih trideset gojencev so poslala sem razna ministrstva, ki so jim vrata te hiše vedno odprta.

Z globoko hvaležnostjo želim vaši ekscelenci vse blagoslove iz nebes v upanju, da bom uslišan v svoji prošnji.

Ponižni prosilec DUH. *Janez Bosko*[38]

---

38 Obe prošnji sta brez datuma.

II.

Ekscelenca!

Upam, da bom naredil uslugo vaši ekscelenci s tem, da bom predstavil uglednega meščana našega Turina. Gre za gospoda Dominika Cornaglio, starega 60 let.

S pridnostjo poštenega trgovca je znal k očetni dediščini pridobiti toliko imetja, da sedaj gosposko živi, ne da bi mu bilo treba opravljati trgovske posle.

Kot navdušen domoljub je služil več kot 11 let v Narodni gardi. Svojo ljubljeno in častno službo je končal s stopnjo kapitana in je stopil iz službe samo zaradi spremembe bivališča, kakor je mogoče razbrati iz priloženega potrdila.

V vsem svojem javnem in zasebnem življenju ni nikdar pozabil častne naloge premožnega človeka v dobrodelnosti.

Med tistimi, ki so bili deležni njegove dobrodelnosti, so tudi ubogi dečki Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

Ko je imenovani gospod slišal, da je naš zavod v izredni stiski – zlasti še zaradi prihoda zime, del gojencev pa ima samo letno obleko, ga je to močno pretreslo in je velikodušno daroval lepo vsoto 4000 frankov z željo, da bi poskrbeli za vse potrebno.

Glede na njegovo vzorno javno življenje, zaradi njegove službe domovini in zaradi velikih dokazov dobrodelnosti do naše ustanove vas kot njen ravnatelj prosim, da bi imenovanemu izdali priznanje s tem, da bi mu v imenu vladarskega dostojanstva podelili odlikovanje Mavricijskega reda, s katerim so bili počaščeni že skoraj vsi njegovi vrstniki, ki so bili prav tako zaslužni za službo domovini.

To vzvišeno vladarsko odlikovanje bo gotovo v veselje vsem dobrim, velezaslužnega državljana pa bo spodbudilo v njegovem dobrohotnem prizadevanju in tako dodalo še nove razloge za pomoč tem ubogim dečkom. Podpisani in vsi gojenci bodo prosili nebeški blagoslov na vašo ekscelenco, na vzvišeno osebo njegovega veličanstva kralja in na vso kraljevo družino.

Poln zaupanja, da bom dosegel zaželeno uslugo, imam visoko čast, da se izrekam za vaše ekscelence

vdanega in pokornega služabnika.

duh. Janez Bosko

2. DODATEK

(glej pog. 8, op. 7)

PRIREDITEV OB POLAGANJU TEMELJNEGA KAMNA CERKVE, POSVEČENE MARIJI POMOČNICI, DNE 27. APRILA 1865

Filotico, Benvenuto, Cratippo in Teodoro

Filot. Lep praznik obhajamo danes.

Crat. Zares lep praznik. Že dolgo sem v tem oratoriju, vendar česa podobnega še nisem

doživel. Menim, da bo tudi v prihodnje težko pripraviti kaj lepšega.

Benv. Predstavljam se vam, dragi prijatelji. Poln sem presenečenja. Ne morem razumeti.

Filot. Česa ne moreš razumeti?

Benv. Ne morem razumeti stvari, ki sem jih videl.

Teod. Kdo si ti? Od kod prihajaš in kaj si videl?

Benv. Sem od zunaj. Zapustil sem svoj rodni kraj in prišel, da bi vstopil med gojence Oratorija sv. Frančiška Saleškega. Ko sem prišel v Turin, sem prosil, da bi mi pokazali pot sem. Ko sem vstopil, sem zagledal kraljevsko opremljene vozove, konje, konjarje, kočijaže, oblečene v prekrasne obleke. Je mogoče, sem dejal sam pri sebi, da je to hiša, kjer bi jaz, uboga sirota, moral stanovati? Ko sem potem stopil na dvorišče oratorija, sem zagledal množico dečkov, ki so pijani od veselja kričali vsi iz sebe: Živio, slava, zmaga, dobrota na vseh straneh. Dvignil sem pogled proti zvoniku in zagledal mali zvonec, kako močno širi svoje prijetne zvoke. Povsod po dvorišču glasba, drugi tekajo, kričijo, skačejo, pojejo in se igrajo. Kaj je vendar to?

Filot. V dveh besedah ti bom vse razložil. Danes smo blagoslovili in položili temeljni kamen naše nove cerkve. Njegovo kraljevo visočanstvo princ Amadej je sam nanesel prvo malto na postavljeni kamen, njegova ekscelenca škof iz Suse je opravil cerkveni obred, drugi pa so zelo visoko ugledni gospodje in naši dobri sodelavci, ki so prišli zato, da bi počastili kraljevega sina in s svojo navzočnostjo povzdignili blišč tega lepega dne.

Benv. Sedaj razumem od kod tolikšno veselje. Zares imate zadosti razlogov, da obhajate velik praznik. Toda oprostite, zdi se mi, da ste se zmotili v zelo pomembni stvari. Ob tako slovesni priložnosti, ko se je zbralo toliko uglednih osebnosti, ko je prišel celo sin našega vzvišenega vladarja, bi morali pripraviti še kaj večjega. Morali bi postaviti slavoloke, posuti ceste s cvetlicami, razobesiti vence, izobesiti preproge in pripraviti tisoč drugih stvari.

Teod. Imaš prav, dragi Benvenuto, imaš popolnoma prav. To je bila naša skupna želja. Toda, kaj si hočeš? Nas ubogih dečkov ni ovirala naša dobra volja, ki je v nas zares neizmerna, temveč naša popolna nezmožnost.

Filot. Da bi čim slovesneje sprejeli tega našega tako ljubljenega princa, smo se pred dnevi zbrali, da bi ugotovili, kaj moremo storiti na ta tako slovesen dan. Nekdo je dejal: Če bi imel kraljestvo, bi mu ga podaril, saj si ga zares zasluži. Optime! (odlično) so vsi vzkliknili, toda mi ubogi reveži nimamo ničesar. Moji tovariši so dejali, če že nimamo kraljestva, da bi mu ga podarili, pa ga vsaj lahko razglasimo za kralja Oratorija sv. Frančiška Saleškega. Oh, mi srečneži, smo vsi vzkliknili, potem bi bilo konec revščine in obhajali bi nepretrgan praznik. Neki tretji, ki je opazil brezpredmetnost takega govorjenja, je menil, da je nekaj naših tovarišev že pod njegovim poveljstvom, da bi mu izrekli vdanost in pokorščino naših src in mu ponudili našo zvestobo, našo zavzetost, ko bo prišel čas, da se bomo bojevali pod njegovim poveljstvom.

Benv. In kaj so odgovorili tovariši?

Filot. Vsi so z veseljem sprejeli ta predlog. Kar se tiče potem naše priprave na sprejem, smo enoglasno sklenili: ti gospodje vidijo vsak dan velike stvari, sijajne predstave, veličastne prizore v njihovih domovih in bodo zato znali potrpeti z našo majhnostjo. Gotovo nam v svoji velikodušnosti ne bodo odrekli tega veselja.

Benv. Odlično! Prav si povedal.

Teod. Prav. Odobravam, kar ste sklenili. Vendar pa bi bilo dobro, če bi na kak način izrazili našo hvaležnost in jim naslovili kako besedo v zahvalo?

Benv. Prav, dragi prijatelji. Vendar bi vas še prej prosil, da bi utešili mojo radovednost v zvezi z oratorijem in stvarmi, ki se tam dogajajo.

Filot. Toda to bi pomenilo zahtevati preveč potrpežljivosti od teh naših dobrotnikov.

Benv. Jaz pa menim, da bi jim to bilo celo v veselje. Saj so vendar bili in so še naši velikodušni dobrotniki. Zato bodo prav radi poslušali dela, ki so bila opravljena z njihovo velikodušnostjo.

Filot. Jaz nisem sposoben podati takega obračuna, ker sem komaj eno leto tukaj. Mogoče bi to storil Cratippo, ki je eden najstarejših med nami. Kaj ne, Cratippo?

Crat. Če menite, da sem sposoben za kaj takega, rade volje potešim vaše želje. Povedal bom za začetek, da so bili oratoriji najprej (1841) samo kraji, kjer so se zbirali fantje, zvečine tujci, ki so se ob prazničnih dneh zbirali zato, da bi se učili katekizma. Ko so pozneje dobili na voljo primernejše prostore, so oratoriji (1844) postali zbirališča, kjer so se fantje po opravljenih verskih dolžnostih zabavali in izrabili svoj prosti čas v veselem razpoloženju. To je pomenilo igro, smeh, petje, igranje na trobente, bobne in podobno. Malo pozneje (1846) smo odprli nedeljsko šolo in nato (1847) še večerne šole. Prvi oratorij je ta, v katerem smo sedaj – Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Za tem smo odprli drugega v Porta Nuovi in še enega v Vanchigli in pred nekaj leti še Oratorij sv. Jožefa v San Salvariu.

Benv. Ti mi pripoveduješ zgodovino prazničnih oratorijev in to je zelo zanimivo. Toda jaz bi rad zvedel kaj več o tej hiši. Od kod prihajajo dečki, ki so sprejeti v ta zavod? Kaj delajo tukaj?

Crat. To ti lahko zelo natančno razložim. Med fanti, ki prihajajo v oratorije, je veliko takih, ki so bili popolnoma zapuščeni, ker niso imeli nikogar, ki bi skrbel zanje, in jih je zato čakala grenka prihodnost, če jih dobrohotna roka ne bi vzela pod očetovsko varstvo in jim priskrbela vsega potrebnega za življenje.

Benv. Iz tega, kar pripoveduješ, se zdi, da je ta hiša namenjena revnim dečkom. Toda tukaj vidim toliko lepo oblečenih fantov, da se mi zdi, da so pravi gospodiči.

Crat. Vidiš, Benvenuto, na ta tako zelo pričakovan praznik je vsak izmed nas skušal zbrati vse najboljše, kar ima in kar zna. In če že ne moremo pripraviti veličastnega slavja, je vsaj v mejah naših najboljših želj.

Benv. Vas je veliko v tem zavodu?

Crat. Kakih osemsto.

Benv. Osemsto, osemsto! In kako je mogoče nasititi toliko uničevalcev hlebcev?

Crat. To pa ni naša skrb, na to misli pek.

Benv. Toda kdo plačuje te ogromne izdatke?

Crat. Poglej malo po teh uglednih gospodih, ki nas poslušajo, pa boš zvedel, kdo skrbi za ta kruh in koliko to stane; pa ne samo hrana, temveč tudi obleka in vse drugo, kar potrebujemo.

Benv. Toda številka osemsto mi povzroča vrtoglavico. S čim je mogoče zaposliti to trumo fantov ponoči in podnevi?

Crat. Zaposliti jih ponoči je zelo lahko. Vsak v svoji postelji spi, kakor je treba, se drži discipline, reda in tišine vse do jutra.

Benv. Ti se šališ.

Crat. To je odgovor na tvojo šalo. Če hočeš, da ti naštejem naša dnevna opravila, ti bom to na kratko povedal. Gojenci so razdeljeni v dve glavni skupini: eni so rokodelci, drugi dijaki. Rokodelci se učijo krojaštva, čevljarstva, kovaštva, mizarstva, knjigoveštva, črkostavstva, tiskarstva, glasbe in slikarstva. Tako so npr. te litografije in te slike delo naših tovarišev. To knjigo smo natisnili tukaj in jo zvezali v naši knjigoveznici.

Večina pa je učencev, ker morajo vsi hoditi v večerno šolo; tiste pa, ki so bolj nadarjeni in posebno pridni, določijo predstojniki samo za šolanje. Zato imamo srečo, da je med našimi tovariši tudi veliko zdravnikov, odvetnikov, notarjev, učiteljev, profesorjev pa tudi župnikov.

Benv. In ta godba na pihala je v celoti sestavljena iz fantov tega zavoda?
Crat. Fantje, ki so pravkar odpeli in odigrali, so vsi iz naše hiše. Tudi skladbe, ki so jih izvajali, so skoraj izključno delo našega zavoda. Vsak dan je ob določeni uri glasbena vaja, tako da se vsak poleg svoje obrti ali učenja lahko tudi glasbeno izobrazi in usposobi za igranje. Imamo srečo, da so naši tovariši v visokih državnih službah in veliko jih je v vojaških godbah, v godbi narodne garde, nekaj jih je celo v polku njegovega kraljevega visočanstva princa Amadeja.
Benv. To mi je pa zelo všeč. Tako fantje, ki jih je narava obdarila z bistro glavo, lahko gojijo svoje sposobnosti, se usposabljajo za poklice, ki jim ugajajo, in se niso prisiljeni ukvarjati s poklici, ki jim niso všeč. Toda povejte mi še nekaj. Ko sem stopil sem, se videl že lepo zgrajeno cerkev in ti mi praviš, da hočejo graditi še drugo. Čemu to?
Crat. Razlog je zelo preprost. Cerkev, ki smo jo do sedaj uporabljali, je bila namenjena zunanjim fantom, ki so prihajali ob prazničnih dneh. Toda sedaj, ko je v zavod sprejetih vedno več notranjih gojencev, je postala veliko premajhna in za zunanje fante ni bilo več prostora. Komaj tretjina fantov, ki prihajajo ob prazničnih dneh, lahko gre v cerkev. Kolikokrat smo morali zavrniti fante, ker ni bilo več prostora. Odšli so in se kot nepridipravi potikali po ulicah.
K temu moramo še dodati, da se od župnijske cerkve v Borgu Dora do sv. Donata razprostira naselje z mnogimi hišami in več tisoči prebivalcev, ni pa nobene niti velike niti majhne cerkve, niti kapelice ali česarkoli, kamor bi lahko hodili v cerkev otroci in odrasli verniki. Tem ljudem je v veliki meri namenjena ta cerkev in ta cerkev je tudi razlog za današnje slavje.
Benv. Tako prikazane stvari mi dajejo vpogled v delo oratorijev in v namen te cerkve. Menim, da to ugaja tudi tem gospodom, ki tako vedo, kam gre denar njihove dobrodelnosti. Zato mi je zelo žal, da nisem kak slaven govornik ali navdihnjen pesnik, ki bi zapel veličasten govor ali deklamiral slavnostno pesem o vsem tem, kar si mi povedal, in se vsem iz vsega srca zahvalil.
Teod. Tudi jaz bi se rad pridružil tem slavospevom. Toda na žalost o pesniški umetnosti vem le to, da morajo biti vse vrstice enako dolge. Zato bomo v imenu vseh mojih tovarišev, vseh naših predstojnikov njegovemu kraljevemu visočanstvu princu Amadeju in vsem tukaj zbranim gospodom, ki so se zadovoljni zbrali na to lepo prireditev, z zlatimi črkami zapisali napis:

Naj živi na veke ta dan!
Prej bo sonce zašlo za oceanom
in se spet dvignilo na orientu,
prej se bodo reke vrnile
k svojim izvirom,
kakor se bo iz naših src izbrisal
spomin na ta za nas najlepši dan.

Vam pa, kraljevo visočanstvo, pravim, da vas imamo zelo radi in smo zelo ponosni, da ste nas prišli obiskat. Vedno se vas bomo iz srca veselili, ko vas bomo srečali v mestu ali kje drugje ali bomo slišali govoriti o vas. To bo za nas resnična radost, ponos in zadovoljstvo. Želeli bi, da bi nas prišli še obiskat in bi tako obnovili veselje današnjega dne. In vi, ekscelenca, nadaljujte svojo naklonjenost, ki ste nam jo kazali do sedaj. Vi, gospod župan, ki ste nam na toliko načinov pomagali, nadaljujte svojo zaščito in storite, da bo Via Cottolengo speljana mimo naše cerkve. Zagotavljamo vam, da bomo podvojili našo globoko hvale-

žnost do vas. In vas, gospod kurat, prosimo, da nas ne bi imeli za svoje župljane, temveč za svoje drage sinove, ki vidijo v vas svojega dobrotnega očeta. Vse druge pa prosimo, da bi bili še naprej, kakor ste bili do sedaj, naši dobrotniki, zlasti pri dokončanju te stavbe, ki je bila povod za to današnje slavje. Že je začela rasti, že pognala do površine zemlje in izteguje svoje roke, da bi ji pomagali rasti. In na koncu, ko vam zagotavljamo, da bo ta dan ostal neizbrisen v našem spominu, prosimo nebeško Kraljico, ki ji je posvečeno to novo svetišče, da bi nam od Darovalca vseh darov izprosila dolgo življenje in srečne dni.

3. DODATEK

(glej pog. 8, op. 7)

BLAGOSLOVITEV TEMELJNEGA KAMNA CERKVE, KI NAJ BI JO ZGRADILI OB ORATORIJU SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA V VALDOCCU

Govor kanonika Lovrenca Gastaldija

Dragi bratje, ustvarjeni smo za nebesa. Tam zgoraj je naša domovina, tam zgoraj naj bi živeli celo večnost in uživali blaženost, ki je goreča želja našega srca.

In kaj je to naše sedanje življenje? Nič drugega kot samo priprava na nebesa. Gorje nam, če gledamo na to naše bivanje tukaj spodaj s kakega drugega vidika in ne kot pripravo na večnost v nebesih! Mi smo kakor romar, ki ne pozna poti, ki ga vodi h koncu njegovega potovanja. Naše sedanje življenje mora biti posvečeno samo Božji slavi, ki je kakor naš edini izvor, tudi naš edini cilj, kar pomeni, da naj bo vse naše življenje vedno posvečeno z vero.

Toda kje se zares naučimo, kaj je vera, in jo tudi uresničujemo? To je brez dvoma v tistih stavbah, ki so namenjene češčenju našega Stvarnika, kjer prebiva njegov Božji Sin in se zato z vso pravico imenuje Božji hram in je podoba nebeškega Jeruzalema. Oh, kako je želeti, da bi med nami zraslo čim več teh svetih stavb in da bi bilo čim več duhovnikov, ki bi z besedo življenja in z močjo zakramentov naredili iz njih neusahljive vrelce Božje milosti.

To je želja, ki živi v naših srcih, dragi bratje, in vas je pripeljala sem z namenom, da bi pomagali položiti temelje te cerkve, ki naj bi se tukaj dvigala v čast presveti Devici Mariji z naslovom Pomočnica kristjanov.

Dovolite mi zato, da vam pokažem potrebo, da sezidamo to sveto stavbo in da pomnožimo cerkve v našem mestu; da vam nakažem kraj, kjer naj bi stala, in obrazložim drage upe, ki jih upravičeno pričakujejo od tolažilnega imena Maria Auxilium Christianorum, s katerim jo bomo častili v tej cerkvi.

Naklonite svojo pozornost temu, kar vam bom povedal.

Omenil sem vam že, da moramo prehoditi naše življenje blizu Božjega hrama, ker je vera naša prva dolžnost in prva potreba našega bivanja, kajti mi smo na tej zemlji samo zato, da bi prišli v nebesa, in edina pot, ki vodi tja, je vera.

Zato mora vera (in s tem mislim na sveto katoliško vero, zunaj katere so samo zmotna mnenja, praznoverja, nevere), vera pravim, postati vodilo vseh naših misli, naših čustev in naših dejanj. Če je v vesolju vse urejeno in ni tudi najmanjše stvari, ki ne bi imela svojega reda in bi je ne potiskala neka sila, potem mora biti toliko bolj uravnavan od Boga človek, ki je kralj vesolja in nosi v sebi veliko lepši svet, kot je tisti, ki ga obdaja, biti v celoti urejen ne samo v telesnih sposobnostih, temveč zlasti duhovnih. Gotovo je, da mora človek najprej poznati svojega Boga, njegove popolnosti, njegova dela, njegove zakone. Moliti mora Boga, se mu zahvaljevati, ga prositi, skušati ga pomiriti v njegovi jezi.

Sicer lahko človek vse to opravlja kjer koli, je pa res, da zelo težko, če ne v Božji hiši, in samo Božja hiša je kraj, kjer se lahko pouči o vsem, kar se tiče vere, oblikuje svoje srce v živem verskem čutu in dobi pobude za pobožno služenje. Končno pa samo v Božjem hramu zares biva naš nebeški Odrešenik pod evharističnimi podobami. Samo tukaj opravlja veliko dejanje vere, ki je daritev njegovega telesa in njegove krvi, in samo tukaj prejema to njegovo telo v hrano in to njegovo kri v pijačo svoje duše.

Cerkve so potrebne, da se v njih naučimo verovanja in da v njih častimo Boga. Da bo pa vera čim bolj prežela naše življenje, jo moramo čim pogosteje uresničevati. Zato morajo biti stavbe, ki so posvečene bogočastju, v bližini naših bivališč, da jih moremo pogosto obiskovati. To pa ni mogoče, če ni zadosti cerkva.

Človeška dejavnost se iz dneva v dan veča in velika množica državljanov je vključena v vrtinec poslov in v tak vsakdanji vrvež, da najde le malo časa za potrebe svoje duše. Zato večina prebivalcev kakega mesta, ki nima priložnosti, da bi v bližini svojega bivališča zadostila verskim potrebam, se pravi, če nima cerkve nekaj korakov pred hišo, živi, kakor da bivanje ne bi bilo drugo kot materija in da se vse konča v grobu.

Zato je bila potreba, da bi živeli sredi mnogih cerkva, vedno živa kot priprava na nebesa in so jo kristjani globoko čutili. In kakor hitro je veliki Konstantin postavil na vrh svoje kraljevske krone križ, je dal dovoljenje, da gradijo cerkve po vsem rimskem cesarstvu. Tako je povsod zraslo na tisoče katoliških cerkva in takoj se je vsa Evropa v mestih in na podeželju okrasila s svetimi stavbami v veliko korist umetnosti in stavbarstva, kajti vsi so tekmovali, da bi imeli čim večje število cerkva in da bi bile, kakor njihovih sosedov – prekrasne in veličastne.

Tudi naše turinsko mesto ni ostalo zunaj takega svetega tekmovanja. Še več. Ker je imelo srečo, da je kmalu dobilo luč Božje svetlobe, se je pokazala potreba, da bi ohranilo svojo vero v svetih Božjih hišah. Zato je postavilo več cerkev Božjemu Odrešeniku, presveti Božji materi Mariji, svetim turinskim mučencem, sv. Petru in Pavlu, sv. Štefanu, sv. Lovrencu, sv. Neži in sv. Silvestru, tako da so imeli vsi Turinčani, v katerem koli delu mesta so živeli, priložnost obiskovati svete kraje, posvečevati svoje duše in jih povzdigovati k nebesom. Vse te cerkve so že obstajale v času sv. Maksima, našega škofa in enega najslavnejših škofov Cerkve. Toda kljub temu je spodbujal naše pradede, da bi gradili še druge cerkve. In ker so se nekateri Turinčani odzvali njegovemu povabilu in zgradili novo baziliko, jih je ob posvetitvi svete stavbe javno pohvalil, počastil njihovo velikodušnost in jo postavil vsem za zgled.

Glejte, dragi bratje, na tak način je Turin postal tako krščansko mesto, da se je zdelo, da je vera zakoreninjena celo v zemlji, da prešinja stene hiš in je razširjena v ozračju. Naši predniki niso mogli stopiti iz svojih hiš, ne da bi se takoj znašli pred kako cerkvijo, ki jih je s svojo navzočnostjo in zvonjenjem njenih zvonov vabila k molitvi. Zanje je bilo nadvse preprosto, da so začenjali in končevali svoj dan z molitvijo, in o prazničnih dneh jim je bilo nadvse lahko hraniti se s kruhom življenja v svetih zakramentih, saj so imeli v neposredni bližini Božji hram in so iz Božje hiše tudi mogli iti po svojih opravkih.

Tako je vera cvetela med nami in z vero je rasel red v družinah in javna moralnost. Zato je bil Turin na glasu kot eno najbolj urejenih in poštenih mest.

Ta globoki verski čut se ni zmanjšal niti v poznejših časih. Še več, v našem mestu se je poglobil, kajti s tem, da so se množile hiše, so rasli tudi Božji hrami. In pogosto je stala Božja hiša, še preden so pozidali stanovanjske hiše, in novi prebivalci so, ko so se vselili v svoja stanovanja, poskrbeli tudi za svojo dušo.

Poglejte, dragi bratje, kako je rasel Turin na začetku prejšnjega stoletja in kako so zrasle cerkve naše nebeške matere Marije Karmelske, bratovščine svetega turinskega prta, sv. Terezije, Obiskovanja, sv. Križa, sv. Pelagije, sv. Mihaela in zlasti še sv. Filipa, da ne govo-

rimo o štirih drugih cerkvah, ki so jih spremenili za svetno rabo prav v tisti dobi, in kako so naši predniki čutili potrebo, da so z naraščanjem števila stanovanjskih hiš gradili tudi cerkve. S svojo od vere osvetljeno pametjo so razumeli, da mora človek živeti od vere in da zato potrebuje blizu svojega bivališča tudi Božja hiša.

Razumeli so še nekaj drugega, česar pa nočejo razumeti danes: da je vera osnova človeške družbe in povezava med meščani, ki so vsi udje istega telesa. Ljudje namreč niso čista materija, temveč duše, ki živijo v telesih. Povezava duhov je vest, ki postaja beseda brez vsebine, če ni vere, ki pa sorazmerno z vero tudi raste.

Tudi pogani so razumeli in razumejo te resnice in so zato zgradili veliko število svetišč in so tako javno življenje spremenili v življenje v veri. V Egiptu, Perziji, na Kitajskem in povsod po svetu, kjer še živijo mnogobožci, je brezkončno število stavb posvečenih češčenju njihovih božanstev.

Kdor obiskuje ostanke starega Rima, se čudi veličastnim ostankom tako velikega števila templjev, ki so bili posvečeni božanstvom cesarstva. Slavni Rimski trg je štel skoraj več templjev kot palač. Sorazmerno z naraščanjem stebrišč, bazilik, kopališč so nastajali tudi novi templji in za te so hoteli, da bi tako po veličini kakor po bogastvu prekašali druga poslopja, kakor to kaže Panteon, ki obstaja še sedaj.

Našli boste mesta brez obzidja, je pisal neki slaven poganski pisatelj, našli boste mesta brez obzidja, brez utrdb, brez trgov, brez amfiteatrov, toda mesta brez templjev ne boste našli.

Naši pradedje, bodisi pogani bodisi kristjani, so šteli svoje verske stavbe za najlepši okras vsakega mesta. In imeli so prav. Naj bo videz kakega mesta še tako razkošen, če manjkajo cerkve, če se vera nikjer ne pojavlja sredi javnih stavb, potem manjka glavni nosilec lepote, manjka tisto, kar daje življenje javnemu delovanju in družbenemu redu. Mesto, ki se širi in raste, ne da bi sorazmerno gradilo nove cerkve, je kakor telo, ki bi raslo, duše pa bi ne bilo nikjer v tem prirastku. Ostala bi omejena na stare dele, ne da bi oživljala nove.

Široke ceste, sijajne palače, dolge vrste stebrišč, obširni trgi lahko razveseljujejo oko za kratek čas, ne morejo dvigniti misli k višjim dobrinam in toliko manj vliti v dušo občutje miru, skladnosti, upanja in ljubezni, ki so tudi sestavni del življenja. Izgnanci smo, dragi bratje, popotniki smo zunaj in daleč od nebeške domovine. Zato so vse lepote in ugodja tega sveta, če nismo sposobni dvigati naših pogledov proti nebu, vedno stvari te naše doline izgnanstva in solz, saj jim manjka plemenitost in vzvišenost, ki sta sestavna dela vsake lepote. Pogled na cerkev budi v nas čustvo našega dostojanstva, kar nam pravi tudi sv. Pavel, ki trdi: Mi nismo tujci in izgnanci nebes, temveč smo meščani in prebivalci nebes, ker smo člani Božje hiše. To je razlog, zakaj so kristjani v preteklih časih tekmovali med seboj, kdo bo zgradil lepše cerkve, okrasil s tem mesta, postavil arhitektonsko dovršene stavbe s kupolami in obeliski, ki so segali do oblakov, kakor da bi hoteli ponesti v nebesa srca, ki so jih občudovala. To so razlogi, zakaj so naši predniki krasili s cerkvami glavne ulice svojih mest. Med njimi je tudi tista, kjer počivajo kosti turinskih mučencev in turinskega prta nedaleč od občinske palače, in tam je še sijajni tempelj, ki spominja na čudež Corpus Domini (Gospodovo telo).

Če ob vstopu v kako mesto in med hojo po njegovih ulicah ne vidiš nobene svete podobe, ne naletiš na nobeno Božjo hišo ali pa zelo poredko, potem ni mogoče, da se ne bi vprašal, kakšni ljudje prebivajo tukaj. Ali sploh vedo, da imajo ustvarjeno dušo za večnost? Ali vedo, da je vera edina zanesljiva osnova naših dolžnosti, ki jih je treba izpolniti med možem in ženo, med starši in otroki, med gospodarji in služabniki, med državljani in državljani? Če tega ne vedo, potem gotovo ni na svetu bolj divjega ljudstva, ki bi jih moglo prekositi v tem, kar je prvi pogoj vsake človeške kulture.

In če to vedo, kako je potem to, da si ne oskrbijo cerkva, kjer bi se naučili verovati in iz-

polnjevati, kar verujejo? Ali mogoče ne vedo, da tam, kjer ni cerkva, kmalu izgine vera in je ni več?

Oh, da bi Bog dal, da bi se vrnili tisti časi, ko nobeno mesto ni raslo po številu hiš, ne da bi raslo tudi po številu cerkva, kajti samo cerkev je zagotovilo lepih navad in dobrega življenja meščanov. Daj Bog, da bi kmalu videli rasti nove cerkve po predelih, kamor se širi Turin, da bi bile lepše in razkošnejše kot dosedanje, kajti Božja hiša mora vse druge prekašati po lepoti in blišču. Zato se pa tem bolj zahvaljujmo Bogu, da se v tem župnijskem območju s 26.000 prebivalci in eno samo majhno cerkvico gradi ta sveta stavba, in sodelujmo z vso velikodušnostjo, da bo čim prej dokončana. Spomin na naše žrtve in obilno upanje ji bo v okras.

Cerkev se zida v dolini, ki so jo naši predniki poimenovali dolina umorjenih (vallis occisorum), ker sta po ustnem izročilu tukaj mučenca sveta Adventor in Oktavij proti koncu 3. stoletja prelila svojo kri za katoliško vero. To je torej s krvjo mučencev namočena zemlja in zato od Boga obdarovana s posebnimi blagoslovi, kot to dokazujejo najrazličnejše ustanove krščanske ljubezni, ki so zrasle prav na tem ozemlju, med njimi je Mala hiša Božje previdnosti in njen sosed Oratorij sv. Frančiška Saleškega s svojimi 700 fanti, ki tu prejemajo krščansko vzgojo, ki bo rešila pogube vsaj del dozorevajočega mladega rodu.

Poleg tega bo ta nova cerkev nosila naslov Marije Pomočnice kristjanov. In komu, dragi poslušalci, ne bi srce hitreje bilo ob misli, da bo tukaj kraj, kjer bo Marija na poseben način delila Božjo milost in usmiljenje? Gospodovi učenci so vedno zaupali v mater svojega Božjega učitelja. Od nje so pričakovali in prejemali vso potrebno pomoč in Marija je pokazala, da je bila vedno pomočnica kristjanov.

Tako se je k Mariji zatekel papež sv. Gregor Veliki in po njeni priprošnji je bil Rim rešen strašnega biča kužne bolezni. K Mariji so se zatekali prebivalci Carigrada vselej, ko so jih napadali Turki. Vedno so zmagovali, dokler sami niso naredili greha nepokorščine do Kristusovega namestnika na zemlji. K Mariji so se zatekli za pomoč pred divjimi albižani prebivalci Linguadoca pod vodstvom junaškega in pobožnega Monforta in jih premagali. Na Marijo se je obrnil sveti papež Pij V., ko so se muslimani z velikanskim ladjevjem bližali Italiji. Krščanska zmaga je bila tako veliko, da so številne turške zastave poklonili v dar Mariji v njeni cerkvi na Campidogliu in od takrat se Marija po papeškem odloku imenuje Pomoč kristjanov. K Mariji so se zatekli naši predniki tiste tri dni, ko je bil Turin oblegan, in kakšne izredne pomoči so bili deležni, nam priča čudovita bazilika Superga, ki krasi naše obronke in h kateri romamo za praznik Marijinega rojstva. Tudi mi se zatecimo k Mariji, kakor so se k njej zatekli pred 30 leti naši someščani, ko je azijska bolezen žela brez števila žrtev v okoliških mestih in naseljih, Turinčani pa so bili obvarovani nevarnosti, kakor priča čudoviti steber s kipom pred svetiščem Marije Tolažnice.

Toda med toliko spomini na čudovito pomoč naše nebeške matere je eden, ki nas vedno, ko se ga spomnimo, napolni z neizmernim veseljem. To je vrnitev papeža Pija VII. v Rim po dolgih letih pregnanstva.

Oh, kako silno težki dnevi preizkušenj so zadeli kristjane v tistih časih! Naš skupni oče, ki so ga nasilno strgali z njegovega prestola, je pet let ječal pod trinoštvom cesarja, ki ga je hotel prisiliti, da bi izdal Cerkev. Vsi so goreče prosili Veliko Gospo, ki je strla glavo peklenski kači, da bi papežu stala ob strani v tem hudem boju. In dobri Pij VII. se ni nehal znova in znova izročati v varstvo Kraljice nebes, ki jo je na poseben način častil v marmornatem kipu njenega svetišča v Savoni. In Marija je z novimi znamenji pokazala, da je naša pomočnica. Kar nenadoma se je zrušila silna moč Napoleona I., osnovana na ošabnosti in politiki krvi, in namestnik Jezusa Kristusa se je sredi neizmernega veselja ljudi vrnil v Rim, kjer je v zahvalo svoji nebeški zaščitnici odredil, da se v spomin tega velikega dogodka obhaja praznik z naslovom Marije Pomočnice kristjanov.

Toda ali niso časi preizkušnje, in to težke preizkušnje, tudi danes? Na žalost hudič, ko se trudi, da bi z vsemi svojimi zvijačami uničil Cerkev in z njo sprevrgel obstoječi red, vara brez števila ljudi, da ne vidijo prepada, h kateremu jih žene in nas hoče uničiti. Bojujejo se proti Bogu, proti njegovemu Božjemu Sinu Jezusu, proti njegovi Cerkvi, proti Jezusovemu namestniku papežu na zemlji. Rekel bom raje: bojujejo se proti vsaki kreposti, proti pravičnosti, ponižnosti, pokorščini, čistosti, bojujejo se proti pravicam moža in žene, proti pravicam staršev do otrok, delavcev proti delodajalcem, hočejo sprevreči vsak zakon, vsako načelo, vsako resnico. Hočejo zmešnjavo, radi bi z neizrekljivo hudobijo odstranili vse, kar je Božjega, in vzpostavili red samovolje, ošabnosti in ugodja.

Kdo nas bo rešil? Marija, dragi bratje, ki je vedno naša pomoč. Marija, ki je rešila našega nesmrtnega papeža Pija IX., Marija, ki v teh naših časih v Rimu, Parizu, La Salettu, Vicovaru, v Riminiju in sedaj v Spoletu z novimi čudežnimi posegi rešuje tiste, ki se zatekajo k njej.

Odprimo zatorej srce upanju, dragi bratje, Marija je z nami in mi postavimo vse naše zaupanje v njeno pomoč. Če je Marija z nami, smo lahko gotovi, da vera, Cerkev, papež in z njimi javni red in družba ne moreta propasti, temveč zmagati.

Veselimo se torej, da bo ta nova cerkev zrasla Mariji v čast, in upajmo, da bo spodbuda vsem nam, ko se bo postavila lepa in bleščeča v vrsto toliko potrebnih cerkva v našem mestu. Za prihodnje čase pa bo priča Marijinega varstva in naše trdne vere v njeno priprošnjo. Tedaj bodo mogli reči: Ko je kriva vera grozila ugasiti vero v Turinu, so Turinčani zgradili to cerkev.

4. DODATEK

(glej 11. pog., 9. op.)

BLAGOVNA LOTERIJA POD POSEBNO ZAŠČITO KRALJEVSKIH VISOČANSTEV

Princ AMADEJ SAVOJSKI, knez aostski, polkovnik 65. pehotnega polka,

Princ Evgenij Carignanski,

Princesa Marija Elizabeta Savojska, kneginja Genovska,

Princ Tomaž Savojski, knez Genovski,

Princesa Margareta Marija Terezija,

v korist moških oratorijev v Valdoccu, Porta Nuovi in Vanchigli v Turinu in za dograditev cerkve v Valdoccu.

PROGRAM

Zatekanje k javni dobrodelnosti z loterijo je pogosto sredstvo, ki ga mi ne bi uporabili, če nas ne bi v to prisilile okoliščine, v katerih si ne moremo drugače pomagati. Zato bomo z omembo teh potreb navedli razloge, zakaj prirejamo to loterijo. Menimo, da je splošno znano, kako so bili v Turinu v glavnih mestnih predelih odprti moški oratoriji, kjer se zbira velikansko število ogrožene mladine. Tukaj so zaposleni s pošteno in prijetno zabavo, potem ko so zadostili svojim verskim dolžnostim. Pritegnejo jih z nagradami, s telovadbo in s šolo. Lepo število duhovnikov, klerikov in laikov pomaga s poučevanjem katekizma, nadzorovanjem in obiskovanjem delavnic, kjer so zaposleni, ter z iskanjem mojstrov, ki bi jih sprejeli v vajeništvo in jih tako zaposlili s poštenim delom. Med temi dečki je veliko takih, ki so tako revni, da jih ni mogoče poslati v vajeništvo, če se jim prej

ne poskrbi za hrano, stanovanje in obleko. Tem izrednim primerom je namenjena hiša, imenovana Oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Dečki tega zavoda se delijo v dve skupini: dijake in rokodelci.[39] *Poleg dnevnih šol za tiste, ki se šolajo, delujejo še večerne šole, kjer se poučujejo osnove znanja, petje in igranje na razne inštrumente. Te šole so namenjene tako notranjim kakor zunanjimi gojencem. Čisto posebno vprašanje je gradnja nove cerkve. Cerkev, ki smo jo uporabljali do sedaj, sprejme komaj 800 notranjih gojencev, tisoč drugih dečkov, ki prihajajo v Valdocco, pa mora ostati zunaj. Zato smo začeli graditi precej večjo cerkev, ki je namenjena zunanjim gojencem in odraslim. Kupili smo zemljišče, skopali temelje, začeli graditi in prišli do strehe. Gradnja, ki se je tako lepo začela in ki je tako zelo potrebna, se ne bi mogla dokončati brez javne dobrodelnosti.*

Iz povedanega je jasno razvidno, čemu je namenjen dobiček loterije. Loterija skuša zadostiti izdatkom za najemnino prostorov, vzdrževanje šol, opravljanje bogoslužja v treh cerkvah, za nakupovanje najnujnejših osebnih potrebščin za nekatere gojence, plačevanje dolga, za dozidavo dela zavoda in nadaljnjo gradnjo nove cerkve.

Nismo mogli najti drugega bolj pripravnega načina, ki bi bil dostopnejši tako veliki kakor majhni dobrodelnosti. Zato z zaupanjem pričakujemo velikodušno sodelovanje meščanov in bogatejših državljanov tako v mestu kakor tudi zunaj na deželi.[40]

Rekli smo, da zaupamo v dobrodelnost tudi prebivalcev zunaj mesta, kajti dečki, ki jih sprejemamo v zavod, so deloma iz Turina, deloma pa tudi iz okolice; teh je celo več, saj prihajajo v mesto zato, da bi dobili delo in se mogli šolati. V hiši ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega je 800 gojencev in od teh jih je samo 60 iz Turina, drugi prihajajo iz najrazličnejših krajev zunaj mesta. Isto velja za druge oratorije, kjer število obiskovalcev presega tisoč.

Iz pravilnika loterije lahko vsak razpozna, s kakšnimi sredstvi lahko do sodeluje pri dejanju, katerega namen je pomoč najpotrebnejšim plastem ljudstva. Vsak lahko sodeluje po svojih močeh, najsi bo v katerem koli mestu, pokrajini ali državi.

Vzvišeni člani kraljeve hiše, katerih imena so navedena na začetku tega programa, so spoznali pomen zastavljenega dela in težave, v katerih je ustanova, in so želeli sami podpreti načrtovano loterijo.

Člani odbora loterije upajo, da bo njihov program dobrohotno sprejet, in kličejo z neba bogato plačilo vsem, ki bodo z majhnimi ali velikimi darovi podprli loterijo.

Pravilnik loterije

1. *Z veliko hvaležnostjo sprejemamo vsak predmet umetniške, obrtne, industrijske izdelave, čipke, pletenine, slike, litografije, fotografije, knjige, preproge, zavese, obleko. Prav tako hvaležno sprejemamo predmete iz zlata, srebra, brona, stekla,*

---

[39] Da je kak fant sprejet v ta zavod kot rokodelec, mora 1) dopolniti dvanajst let in ne biti starejši od osemnajst let; 2) biti sirota po očetu in materi; 3) zapuščen in popolnoma ubog. Za dijaka pa je potrebno: 1) da je z uspehom končal osnovno šolo in želi hoditi v gimnazijo; 2) da se posebno odlikuje po nadarjenosti in moralnosti. Nadaljnja pojasnila se dobijo pri upravi.

[40] Njegova svetost papež Pij IX. je takoj, ko je zvedel za potrebo gradnje cerkve v Valdoccu, poslal lep dar 500 frankov. – Ko je slišal, da zmanjkuje sredstev za nadaljevanje, je svetoval loterijo in spodbudil njeno izvedbo s tem, da je poslal nekaj dragocenih predmetov, ki bodo opisani in predstavljeni v posebnem seznamu in ga bomo kmalu objavili.

porcelana in kakršne koli čipkarske izdelke.

2. *Ob sprejemu darila bo v seznam zapisan predmet, vrednost in darovalec, razen če bi kdo želel ostati neimenovan.*
3. *Člani odbora, organizatorji in organizatorke so vsi pooblaščeni sprejemati darove za loterijo. Lepo jih prosimo, da bi predmete poslali na kraj razstave v hišo ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu na način, ki jim bo najbolj pri roki.*
4. *Število srečk bo v sorazmerju z vrednostjo predmetov. Vrednost bo ocenil poseben odbor izvedencev, potrjen od prefekture turinske pokrajine.*
5. *Cena srečke je 50 centov. Kdor kupi 10 srečk, dobi eno povrhu.*
6. *Srečke bodo odtrgane od matrice s številko in podpisom člana pripravljalnega odbora in predstavnika prefekture.*
7. *Kakor hitro bodo predmeti – darovi – dobitki zbrani, bo v časopisih objavljen kraj in čas razstave, ki bo trajala tri mesece, vse od žrebanja.*[41]
8. *Izžrebali bodo toliko številk, kolikor je dobitkov. Prva izžrebana srečka bo zadela dobitek s številko 1, druga srečka bo zadela dobitek s številko 2 in tako naprej.*
9. *Izžrebane številke bodo dvanajst dni po žrebanju objavljene v časopisih. Zatem se bo začelo razdeljevanje dobitkov. Dobitki, ki dva meseca po žrebanju ne bodo dvignjeni, bodo ostali v korist loterije.*

V kratkem bo izšel seznam organizatorjev in organizatork, ki jim posebej priporočamo to dobrodelno prireditev.

5. DODATEK

(pogl. 27, glej stran 231)

Pesnitev v piemontskem narečju; ni prevedno. Gl. MB VIII, str. 1051-1055.

6. DODATEK

(pogl. 43, glej stran 363, 23. op)

NEKAJ ZAPISNIKOV SESTANKOV ALI KONFERENC DRUŽBE NAJSVETEJŠEGA ZAKRAMENTA[42]

I.

Konferenci presvetega Zakramenta je na sestanku v nedeljo 30. aprila (1865) predsedoval sobrat duhovnik Jožef Bongiovanni ob navzočnosti sobratov: Piccinino, Bellazzi,

[41] Gospodje organizatorji in gospe organizatorke bodo pravočasno obveščeni o poteku loterije, ki so jim jo izročili v dobrohotno vodstvo. Javna razstava dobitkov bo v hiši Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu. Za udobnost darovalcev bodo zunaj Turina darove sprejemali organizatorji in organizatorke, ki jih prosimo, da bi jih poslali na kraj javne razstave. Vse tozadevne izdatke za pošiljanje bo povrnil pripravljalni odbor na podlagi ustreznega obvestila.

[42] Iz časa, ki se ga tiče ta zvezek, so našli tri zapisnike iz leta 1865, ki prinašajo nekaj dragocenih podatkov. Tretji zapisnik priča o velikem don Boskovem spoštovanju Dominika Savia.

Tricerri, Cassone, Ramognini, Biancotti, Savina, Priolo, Busso, Ravotti, Sempò, Veglio, Gallo, Spesso, Borgna, Bologna, Giuseppeja, Peila, Casarone, Rolla, Moresco, Lambruschini, Castelli, Vota, Musso, Villanis, Sartiero, Navoni, Pandiani, Coccero, Jožef Bertello (ki je tudi sestavil ta zapisnik) in Appendino.

Predsednik je spodbudil sobrate, da bi se v dnevu, ki še ostaja, dobro pripravili na Marijin mesec. Dejal je, da bi bilo po nasvetu najboljše, kar bi mogli storiti, vsakdanje sveto obhajilo. Zato naj bi se potrudili, da bi ga vsi prejeli. Na koncu je rekel, da bi o rečenem obvestili odsotne sobrate in jih povabili na konferenco prihodnjo nedeljo, ko bi razdelili list z Marijinimi pesmimi.[43]

Sestanek je sklenjen z običajno molitvijo venčka na čast Brezmadežnemu spočetju in s poljubom križa.

II.

Konferenci, h kateri so se zbrali v četrtek 30. avgusta (1865), je predsedoval duhovnik Jožef Bongiovanni (on je tudi sestavil zapisnik). Po branju in uvodni molitvi so prebrali zapisnik prejšnjega sestanka. Predsednik je predstavil štiri nove člane: Belfantija, Spandreja,[44] *Montiglia in Gelmonija. Ob sprejemu je imel priložnostni nagovor in spodbudil člane, da bi vztrajali v družbi. Povedal je, da bo po napovedi gospoda don Boska število sobratov naraslo v prihodnjem letu, ker so odstranili vzroke, ki so v preteklih letih mnoge odvračali od družbe in od družbe ministrantov. Razložil je nastanek družbe ministrantov in povedal, da gospod don Bosko silno želi, da bi bila družba ministrantov čim številnejša in polna gorečnosti. Ta gorečnost pa se ohranja s pogostim svetim obhajilom in obiski Najsvetejšega.*

Po običajni molitvi venčka na čast Brezmadežnemu spočetju in poljubu križa se je sestanek končal.

III.

Konferenca presvetega Zakramenta se je zbrala v četrtek 22. novembra (1865) pod predsedstvom sobrata don Boska in ob navzočnosti sobratov: don Jožef Bongiovanni (ki je sestavil ta zapisnik), Re, Villanis, Montiglio, Grattarola, Tabia, Galli, Varaja, Cuffia, Tabucchi, Arato, Blovio, Corbis, Jelmone, Cinzano, Cotella, Peiretti, Pautasso, Orioli, Pedrotta, Carlino, Biancotti, Amelotti, Vota, Cuffia, klerik Rissoglio, Roccheti, Piccinino, Albano, Casanova, Croce, Degiorgis, Bo, Farina, Pinocchio, Belfanti, klerik Berto.

Sestanek se je začel z branjem in klicanjem Svetega Duha. Prebrali so zapisnik prejšnjega sestanka. Gospod don Bosko je izrazil svoje zadovoljstvo, da je mogel biti med njimi, in jim čestital k velikemu številu članov. Sobrate je spodbujal k vztrajnosti. Opozoril je, da bistvo družbe ni v obisku sestankov, kakor tudi ne v številnih obhajilih, temveč v gorečnosti, s katero prejemamo sv. obhajilo. Povedal je zgled fanta Dominika Savia, soustanovitelja Družbe presvetega Zakramenta, ki se je tako zelo odlikoval v navdušenju za sveto obhajilo, da je pozabil na hrano in se je še med odmorom zahvaljeval Jezusu v zakramentu. Spomnil je še na to, kar se bere v življenjepisu tega fanta: da se je nekega dne zamaknil v Božji ljubezni in ostal v cerkvi do popoldneva in bi ostal tako še dalj časa, če ga predstojnik ne bi opozoril, ko ga je dobil pred tabernakljem. Priporočil je tudi, da bi skrbeli za napredek družbe ne samo s pomnoževanjem števila sobratov, temveč tudi s točnim izpolnjevanjem

---

[43] Verjetno je na tem listku bila tudi pesem v čast Mariji Pomočnici Salve, salve, pietosa Maria, ki jo je uglasbil sam don Bongiovanni.

[44] Sedaj škof v Astiju.

pravilnika in zlasti še tistega člena, ki priporoča dober zgled, in v tekmovanju, da bi vsak prekosil svojega tovariša v pobožnosti in točnem izpolnjevanju dolžnosti. Nikakor naj se ne dogaja, da bi bili sobratje manj goreči v pobožnosti in manj prizadevni v izpolnjevanju pobožnih vaj kot tisti, ki niso člani družbe. Sklenil je s prošnjo, da bi se ga spominjali v svojih molitvah, in jim zagotovil, da se družbe spominja pri vsaki svoji daritvi svete maše.

Odmolili so venček v čast Brezmadežnemu spočetju in poljubili križ ter s tem končali sestanek.

8. DODATEK

(gl. pogl. 84, str. 713)

OB SLOVESNOSTI, KO JE DUHOVNIK JANEZ BOSKO V MORNESEJU NA MONFERATSKEM BLAGOSLOVIL NOVOZGRAJENI ZAVOD PESTARINO

SONET

To, kar vidiš kipeti v nebo,
je sad večletnega pridnega dela.
Sedaj se ti, oče mladine, potrudi,
da bo kmalu polno mladega rodu.

Rešena iz svetnih mlakuž
dvigne čiste duhove kvišku.
Duh, ki te preveva,
naj uresniči velika dela.

Z rokami, dvignjenimi k nebu,
bo stotine glasov klicalo:
Hvala tebi, ki s tako dobroto skrbiš za nas.

In tudi te doline in ti vrhovi gora
bodo ploskali tvojemu častitemu imenu
in se radovali tako obilne žetve.

POLIMETER
I.
Še pred kratkimi meseci nisem videl tukaj
drugega kot golo zemljo in smrtna tišina
je vladala tu. Ta kraj je bil
preraščen z bršljanom in sove so
imele tu svoje dnevno stanovanje.
Bila je prazna, zapuščena pokrajina.
In glej čudo! Vse kaj drugega vidim sedaj pred seboj:
nič več turobna zapuščena zemlja;
nič več praznina, ki mi je stresala dušo.
Pred menoj, ob strani in zadaj,
vse je polno življenja.
Pred nami stoji veličastna stavba,
gledam cerkev, ki te vabi k ljubezni,
kjer bo v kratkem ponižen in pobožen glas
stotine otrok molil Boga

II.
Pa ne bodo samo molili,
temveč vodeni od dobrih src in pridnih rok,
bodo vzljubili to dolino.
Vodili bodo mlade k višjim ciljem,
naučili se bodo čednosti in moči duha, ki osrečuje.
Človek je ustvarjen za boljše dobrine,
izgublja se tisti, ki ne veruje in ne ljubi.
Naučili se bodo, da brez koristi
brezbožneži iščejo večno srečo.

III.
V tisti dobi, ki ji pravijo barbarska,
ko so Italijo teptala tuja ljudstva
in ji vladala,
so samo v revnih samostanih
gojili sveto Modrost.
Ko je izginilo že vse upanje,
se je kakor zbudila k življenju
sredi oboroženih hord,
ki so prihrumele izza gora,
ropale povsod kot še nikdar.
Toda sredi tako črne teme se nikdar
ni videlo, da bi napadali Kristusa.
Danes pa se vse onečašča
s pomočjo nezdravega razuma,
ki naj bi gojil vero, znanost in čednost.
Oh, strahota, zametavajo Boga, ki vse nosi in oživlja.

IV.
Oh, Italija, oh, Italija, kako si se spremenila
od tistih časov, ko te je krepost naredila veliko!
Moja duša se tolaži in krepi ob starih spominih
na nekdanjo veličino,
ko si plula proti oddaljenim obalam
in z mogočno roko in trdno vero
novim ljudstvom prinašala vero.
Toda takrat nisi bila obremenjena z brezboštvom,
podlostjo. Sedaj pa si mati nesramnega potomstva
in z nogami, vkovanimi v verige, nisi sposobna
nekdanjih genialnosti.
Tvoji zakladi so izropani in nihče jih ne polni.
Postala si sužnja in dekla.
Oh, Italija, oh, Italija! Nisi več to, kar si bila.

V.
Hvala ti, o Velikodušni,
ki skušaš odpraviti tegobe!
Dvigni pogled in mogočna stavba
naj navdihne pesem,
ki bo, nošena od peruti misli, dala novo potomstvo.
Vidim, da raste in se ne boji.

Ni še ugasnil ogenj, ki je
svetil našim pradedom.
Ti, Božji služabnik, ga pokaži svetu,
ki drvi naprej in se poigrava
z Božjimi posvečenci in grdi
s svojimi umazanimi usti.

VI.
Ni še prepozno. Skrivnostni vzgib
se kakor vrtinec dviga nad italijanskimi deželami.
Vsi strmijo v prazen sedanji čas
in kličejo mir, zahtevajo mir.
Toda, o domovina moja, kdo sliši ta glas?
Predrami se, Italija, poslušaj me:
V Rim, Rim, Rim poleti k Petru
in tam se spusti,
odloži vse svoje težave,
pameti naj zasveti nova luč
in vrne naj se nekdanji bliščč.

VII.
Oh, dobro vidim, pesem moja,
da si samo revno orodje,
ki se s strahom prikaže pred njegovo obličje.
Danes naj bi bila drugače oblečena, drugače bi morala peti.
Vendar menim, da si zadosti lepa in poveš svoje.
Tudi pametna si zadosti in ponosna.
Pojdi naprej, kajti pod tvojimi nebogljenimi podobami
se skrivajo plemenite čestitke in voščila.

SONET

Svet, ki divja predrzen in zloben,
trga Kristusovo ljubljeno nevesto,
in kakor če bi bila navadna človeška stvar,
ji je že pred časom pripravil krsto za pogreb.

Toda ko svet divje množi svoje udarce,
postaja ona vedno močnejša in sposobnejša.
In ko se zdi, da zaostaja in prepočasi napreduje,
je njeno zmagoslavje toliko lepše in sijajnejše.

Glej tega človeka, o ti neumni svet,
v njem boš našel zbrano tisto skrivnostno silo,
ki pretresa najmogočnejša kraljestva.

To je nebeška in nadčloveška sila,
tako je rekel Kristus svojim poslancem.
Končaj že, o neumni svet, svoje prazno zaganjanje.

A. Traverso, tajnik

Kazalo

1. poglavje 7

1865

Katoliško branje: Dialog O jubileju – Število članov Salezijanske družbe – Odprava ulice Giardiniera (Vrtnarica) – Pogodba za klesanje kamna za cerkev Marije Pomočnice – Slikar Lorenzone in podoba Marije Pomočnice – Glasbenik Giovanni De Vecchi – Gospodovo razglašenje in povabilo na gledališko predstavo – Don Boskovi večerni govori – Nepredvidena smrt treh bratov: bodite pripravljeni – Mati Božja Marija ne mara častilcev, ki živijo v grehu – Pust in duše v vicah – Spominski dan na Besucca – Prikazovanje Device Marije v Spoletu – Način, kako naj opravljamo ustne molitve

2. poglavje 14

Don Boskovi nagovori – Sanje: slaba pot in kamnita steza; prepelica in jerebica; velika sobana; umirajoči in mrtvec, ki ju don Bosko ne more prepoznati – Don Bosko v Lanzu: njegovo pismo za don Ruffina – Fantom v oratoriju izroči pozdrave dečkov iz Lanza; razloži usodo tistih, ki jedo jerebice ali prepelice – Napoved – Razmišljanje o sanjah – Drugi don Boskovi nagovori – Nagrada za obnašanje tistim fantom, ki so jih gojenci sami izbrali za najboljše v oratoriju; devetdnevnica v čast sv. Frančišku Saleškemu – Zamisel nove loterije – Veliko norcev in veliko prebrisancev – Prva splošna konferenca, predpisana za praznik sv. Frančiška Saleškega – Don Bosko skuša sestaviti komisijo – Članek v Unità Cattolica: darila Pija IX. za cerkev v Valdoccu

3. poglavje 23

Dar državne banke – Ljubezniva pisma dobrotnikov don Bosku – Don Boskovo pismo mons. Berardiju in njegov odgovor – Kleriki, ki prosijo don Boska za duhovno pomoč – Prošnja za denarno pomoč rektorju semenišča v Turinu – Odgovor ministru za poljedelstvo, industrijo in trgovino – Grof Cibrario in odlikovanja – Don Boskovi nameni pri prošnji za usluge oblastnikov – Don Boskovi nagovori: napove polletne izpite za klerike in fante; nepredvidene smrti v Turinu; napoved smrti nekega gojenca; sv. Blaž in blagoslov grla – Več priložnosti za spoved študentom retorike; kako pogosto si don Bosko želi, da bi

prejemali zakramente – Sanje: maček, ki skuša iztrgati dečkom iz rok šopke svetlic – Don Bosko ob smrtni postelji umirajočega, ki se noče spovedati – Bežimo pred kritiziranjem; posvečevanje pusta

4. poglavje 33

Don Boskovi nagovori: hudičeve zmage v oratoriju; don Boskove odločitve glede pohujševalcev; njegova ljubezen do fantov; venec iz trnja, venec iz vrtnic; pokorščina; odkrijte začetnike neredov; nekaj fantov bo moralo kmalu pred Božji sodni prestol; beg pred brezdelnostjo – Molitev za duše v vicah; don Bosko potrebuje živo vero; prošnje k Bogu, da bi preprečil zunanje in notranje nerede; vzrok te nesreče; don Boskova žalost, ker mora odstraniti pohujševalce – Če boste veliko molili, ne bo potrjen zakon o ukinitvi redov – Don Boskovo pismo papežu, ki pošilja svoj blagoslov fantom v oratoriju; hitro vstajanje zjutraj in odhod v cerkev – Še o pustu, ki ga je treba posvetiti; branje izrednega dogodka o Piju IX.; v mesecu marcu je treba sv. Jožefa častiti z zvestim izpolnjevanjem dolžnosti; izpiti in sv. Jožef – Don Bosko je v Cuneu gost tamkajšnjega škofa; sanje o pošastih, ki ranijo dečke; obhajila in obiski Najsvetejšega za premagovanje skušnjav in hudiča – Pepelnica – Dovoljenje za tri maše in obhajilo pri polnočnici je podaljšano za tri leta in raztegnjeno na zavoda v Mirabellu in Lanzu – Don Manacorda piše v don Boskovem imenu prefektu Kongregacije za škofe in redovnike in prosi za dovoljenje za pripustitev njegovih klerikov k svetim redovom

5. poglavje 43

Sanje: orel, deček, predviden za nebesa, uslišana molitev – Deček Savio se bolan vrne domov – Don Boskov govor: postni čas; Savio je fant, za katerega je bila napovedana smrt; kršenje nekaterih pravil; opravljati dobre spovedi in obhajila in tako obnavljati sadove; misliti resno na poklic; molitev za tistega, ki bo umrl; začetna črka njegovega imena – Don Bosko odkrije svojemu zaupniku skrivnost – Bolezen mladega Ferrarisa: krščanska vdanost matere; izpolnitev napovedi – Nagovor: sveta smrt Ferrarisa – Don Bosko ne bi rad več napovedoval prihodnosti, ker to nekatere gojence vznemirja; razlogi za nekatera njegova opozorila – Katoliško branje: zvezki za mesece marec, april in maj – Overovljenje trupla častite Marije degli Angioli

6. poglavje 50

Večina italijanskih cerkva je brez svojih škofov – Don Bosko skuša najti pomoč v stiski – Pismo Pija IX. kralju Viktorju Emanuelu za oskrbo škofij – Spravno stališče italijanskega ministrstva – Don Bosko in minister Lanza – Sektaški nemiri za preprečitev dogovora s papežem – Minister prekine dogovarjanje – Dejstva in načrti proti Cerkvi

7. POGLAVJE 58

Odločnost v previdnih sklepih – Don Boskovi večerni nagovori – Devetdnevnice za Marijino oznanjenje; pomen in posledice polletnih izpitov; tišina in red v obednici – Še eno opozorilo glede obednice; ukrepi za red; pretnja upornim dijakom – Napoved smrti škofa iz Cunea, velikega don Boskovega prijatelja; svetost tega prelata; molitve za pokoj njegove duše; tišina v spalnicah – Previdnost za ohranitev zdravja; čudež sv. Kozme in Damijana – Don Bosko odločno brani avtoriteto svojih sodelavcev – Točno vstajanje ob glasu zvonca; red v spalnici in posteljah; pogosto česanje las – Pobožno opravljanje križevega pota in molitev za tiste, ki bodo prejeli svete redove – Don Boskovo pismo ravnatelju v Lanzu; njegova ljubezen do tamkajšnjih fantov – Pri prosvetnem ministrstvu doseže za nekega svojega klerika učiteljsko diplomo za poučevanje na gimnaziji – Zahteve občinske uprave v Lanzu

8. POGLAVJE 68

Končani so temelji in oboki za tlak cerkve v gradnji. – Knez Amadej sprejme predsedstvo pri polaganju temeljnega kamna. – Učinkovita pomoč duhovnikov don Bosku – Teolog Borel – Znamenita tridnevnica, ki jo je don Bosko pridigal kot pripravo na veliko noč – Zakaj don Bosku uspevajo loterije – Odbor za loterijo je sestavljen –Konference in odobritev programa – Povabilo dobrotnikom, da bi se udeležili polaganja temeljnega kamna za novo cerkev v Valdoccu – Velikodušnost inženirja Spezie – Papež podeli odpustke častilcem sv. Jožefa v mesecu marcu – Oratorij se pripravlja na polaganje temeljnega kamna – Slovesen blagoslov temeljnega kamna – Princ Amadej v oratoriju; akademija njemu na čast – Himna zahvale Bogu – Princevo občudovanje don Boskovih ustanov ter njegovi darovi cerkvi in fantom oratorija – Jablana – Dvoje del ob prazniku – Zaradi don Boskovih naporov in njegove vere je cerkev dograjena do obokov in pokrita – Velikodušnost nekega prodajalca sadja

9. POGLAVJE 80

Z gradnjo cerkve Marije Pomočnice se širi don Boskova slava – Zaupanje vernikov v njegove molitve, kakor je mogoče razbrati iz pisem – Dolgovi, ki jih je treba plačati – Don Boskova velikodušnost, ki kljub denarni stiski sprejema dečke, ki so v potrebi – Njegova žalost zaradi padca nekega fanta – Njegovi nagovori: žalostne posledice nepokorščine pravilom; kokoš in lisica – Človekov cilj: pomen te misli – Trenutek obhajila in hudič – Starodavno prikazovanje matere Božje Marije v ligurskih Apeninih – Katoliško branje: Mir v Cerkvi ali papeževanje sv. Evzebija in sv. Melkijada – Pohvala mons. Tripepija don Boska za njegove Življenjepise papežev

10. poglavje 89

Duhovne vaje: don Bosko v Brescii – Latinska komedija: čestitke in priznanje p. Palumba – Pisma uglednih osebnosti iz Milana in Firenc: želijo spoznati don Boskov sistem poboljševanja v oratoriju; prosijo za nasvete in pomoč pri vodstvu poredneževv Firencah – Podpora finančnega ministrstva – Štirje duhovniki Salezijanske družbe težko zbolijo – Zadnja pisma don Alasonattija don Bosku – Sožalje škofa iz Mondovija zaradi bolezni don Alasonattija – Mesec maj: don Boskov govor; sanje: darovi fantov Mariji

11. poglavje 98

Zbirali so dobitke za loterijo – Uradna cenitev – Don Bosko prosi turinskega prefekta, naj mu da dovoljenje za loterijo. Odlok prefekture o potrditvi – Prva don Boskova okrožnica, ki najavlja loterijo – Program in načrt pravilnika o loteriji – Dve okrožnici Tajništva komisije za razpošiljanje programa in srečk – Objava v Unità Cattolica – Don Boskovo vabilo prijateljem, da bi mu pomagali pri prodaji srečk – Dve prošnji dobrotnikom za pomoč za dela pri cerkvi – Razširitev vrhovnega ekonomata za cerkvene beneficije.

12. poglavje 105

Don Bosko v Mirabellu – Njegovo pismo markizu Fassatiju; grofu Camburzanu se zdravstveno stanje slabša; govorice o prihodnjem turinskem nadškofu; sklep meseca maja v oratoriju v Mirabellu; njegovi bolni duhovniki; dela pri cerkvi Marije Pomočnice in loterija – Don Bosko za novo mašo v Pino Torinese – Don Bosko napove ozdravitev težko bolnega don Cerrutija – Druge uresničene napovedi – Don Bosko razodene stanje nekega pokojnika – Praznovanje don Boskovega godu – Drugi dokazi ljubezni -Don Ruovo pismo don Proveri: težave so dokaz, da je zavod v Lanzu Božje delo; tolažilni sadovi praznika sv. Alojzija v Marabellu; casalski monsinjor je sprejel izpite klerikov; vaja za srečno smrt v Luju – Katoliško branje

13. poglavje 112

Šolski nadzornik zahteva letno poročilo o delovanju gimnazije – Don Boskova skrb za bodoče šolsko leto – Don Bosku ponujajo zavod Cavour in don Bosko ponuja vodstvo profesorju D. Cantùju; povabilo in nasveti Amadeja Peyrona; dogovor ni sprejet – Še drug predlog za ustanovitev šole v Occimianu – Don Boska pričakujejo v Lanzu, da bi odločil o usodi zavoda – Don Bosko občuduje čednost potrpežljivosti v trpljenju don Provera – Smrt don Ruffina: besede don Boska in fantov oratorija v njegovo čast – Don Boskovo pismo grofici Callori, v katerem izraža svoje duševno razpoloženje v teh dneh – Razlaga napovedi, ki jo omenja don Ruffinova kronika – Čestitke nekemu prijatelju za god –

Nov turinski prefekt – Don Bosko pri sv. Ignaciju in v Lanzu: zagotovilo nadaljevanja tamkajšnjega zavoda – Don Boskovo pismo nekemu kleriku – Zadnji don Boskov nagovor pred koncem leta; krščanski pogum; namig na bližnjo smrt don Alasonattija – Don Boskovo pismo provikarju kanoniku Vogliottiju za izpit pred kleriško preobleko

14. POGLAVJE 121

Don Bosko v Gozzanu pri škofu iz Novare; kruh previdnosti; neodločna volja – Don Boskovo pismo; kleriki, ki se pripravljajo na izpit iz leposlovja; bojazen pred kolero; pot v Vignale – Obisk samostana, ki je v sporu s škofom – Don Provera pošljejo iz Lanza v Mirabello; pri vodstvu zavoda ostanejo samo kleriki – Kolera v Anconi – Don Bosko piše notranjemu ministru in kardinalu Antonucciju in jima ponudi sprejem mnogih dečkov, ki so ostali brez staršev – Ministrstvo vprašuje, s kakšnimi pogoji je pripravljen sprejeti sirote – Prefekt iz Ancone se s telegramom zahvaljuje in sprejema don Boskovo ponudbo – Zahvalno pismo Odbora za javno pomoč – Pismo kardinala Antonuccija – Dar nekega Sicilijanca don Bosku za sirote iz Ancone

15. POGLAVJE 129

Don Bosko dopolni v Montemagnu petdeset let; pridiga tridnevnico – Protestanti in Božji služabnik – Njegova žalost zaradi nekega odpadnika – Krivovercem iztrgani dečki – Uboj nedolžnih – Pismo nekega župnika iz Sassarija, ki don Bosku poroča o delovanju valdežanov na Sardiniji in mu svetuje sredstva za učinkovito obrambo – Snaga in higiena v oratoriju – Inšpekcija članov Higienske službe – Žalostno poročilo občinski upravi – Župan pošije don Bosku odlok Higienske službe, ki omejuje število gojencev – Vzrok sektaškega sovraštva do don Boska – Unità Cattolica brani don Boska – Po premaganih nasprotovanjih oratorij po številu raste

16. POGLAVJE 136

Don Bosko piše iz Novare markizu Fassatiju: prišel bo v Montemagno; ne ve, ali je zaradi kolere pametno imeti tridnevnico; cerkev Marije Pomočnice kot poroštvo gotovosti v teh težkih časih; inšpekcija občinskega odbora v oratoriju – Iz Turina odgovarja provikarju glede izpitov za preobleko; ponuja mu srečke loterije – Pridiga tridnevnico v Montemagnu – Prosi material za gradnjo cerkve – Zaupa don Rui službo prefekta v oratoriju: pokorščina in dobrota – Napoved – Don Rua se pripravlja na izpit za profesorja retorike – Neuspeli poskusi, da bi pomagali don Alasonattiju – Don Boskovo pismo na potovanju – Don Bosko v Becchih, v Chieriju in v Borgu Cornalense – Mons. Contratto mu piše in ga vabi v Acqui; poroča mu o nekem svetem duhovniku; prosi za profesorja za svoje semenišče

– Don Boskovo ljubeznivo ravnanje s svojimi sodelavci tudi na potovanju – Napovedana kolera tudi v drugih predelih Evrope – Upanje, da tistih, ki sodelujejo pri gradnji cerkve v Valdoccu, ne bo napadla kolera

17. poglavje 145

Don Alasonatti v Lanzu – Njegovo trpljenje in vdanost v Božjo voljo – Junaška potrpežljivost, da ne bi motil poteka življenja v zavodu – Njegova skrb za zdravje drugih – Gorečnost za dober potek življenja v zavodu – Duh molitve: presveti Zakrament in presveta Devica – Bolezen se poslabša: njegova mirnost – Sveta popotnica in maziljenje bolnikov – Oporoka – Vzdihljaji – Nadležen spomin – Presunljivo priporočilo – Zadnji dan njegovega življenja; odlok svete Kongregacije za obrede, ki potrjuje češčenje od pradavnih časov blaženega Kerubina Testa – Besede prijazne krščanske ljubezni – Zaupanje v Božje usmiljenje – Njegova dragocena smrt – Nekaj njegovih pisem

18. poglavje 155

Bon Boskovo pismo generalnemu komisarju za sindikat in nadzor železnic v Turinu za podporo – Don Bosko v Milanu: nepričakovana ozdravitev neke bolnice – Don Bosko v Brescii in v Lonigu – Prošnja obrambnemu ministru za rabljeno obleko – V Padovi in Benetkah – Vrnitev v Lonigo in Turin – Avtoritativno priznanje don Boskove svetosti, ki jo potrdijo tudi dečki – Don Bosko opravlja molitve v skupnosti – Previdnost v dajanju nasvetov – Diplomirani učitelji v oratoriju – Sprejem novih članov – Izvolitev treh članov kapitlja – Upoštevanje, ki ga je don Bosko kazal za dela svojega poslanstva: ni hotel sprememb, novosti v navadah oratorija

19. poglavje 163

Smrt nekega dobrega dečka – Spomin vernih duš in prikazovanje duše nekega očeta njegovemu brezbožnemu sinu – Opat Scolari, vodja Oratorija sv. Alojzija – Nov Oratorij sv. Jožefa v San Salvariu v Turinu – Don Boskova prošnja pravosodnemu ministru za podporo prazničnih oratorijev – Don Boskovo pismo kapitularnemu vikarju v zadevi ponovne pripustitve nekega duhovnika – Don Bonetti je imenovan za ravnatelja v Lanzu – Don Bosko in zabredli duhovniki – Zadušnica na trideseti dan smrti don Alasonattija – Razprodaja srečk za loterijo in širjenje Katoliškega branja – Število članov Družbe sv. Frančiška Saleškega, ki so v preteklih treh letih naredili triletne zaobljube – Kako je don Bosko preizkušal poklic starejših novincev – Pismo klerika Bodrata don Bosku – Prve večne zaobljube – Še druge večne in triletne zaobljube

20. POGLAVJE 172

Don Bosko izbere nove ravnatelje v Mirabellu in Lanzu – Don Janez Bonetti goreč vzgojitelj: dva presenetljiva dogodka – Don Bosko piše don Bonettiju, naj pripravi salezijance v malem semenišču na konferenco; gre v Mirabello; spoveduje na vlaku; slovesen praznik v čast ravnatelju – Don Bosko gre v Tortono, da obišče svojega bolnega gojenca – Predstojnici sester Zveste tovarišice priporoči dekle, ki bi rada postala redovnica – Nasveti nekemu kleriku, kako naj se ravna glede hrane, počitka in učenja – Kleriki potrjeni za pouk v ljudski šoli in nižji gimnaziji; doktorski izpiti; dva izpita na univerzi za diplomo profesorja retorike; ugovori

21. POGLAVJE 181

Don Boska pričakujejo v Firencah – Nadškof mu da stanovanje v škofijskem dvorcu – Prošnje patra oratorijanca Mettija – Don Bosko napiše cvetke za božično devetdnevnico – Don Bosko v Pisi; njegovo pismo fantom v oratoriju – Don Bosko v Firencah; častni sprejem pri nadškofu in v stolnici – Veličasten dar, ki ga sprejme in ki odloži njegovo vrnitev – Trenutna ozdravitev vendar s pogojem – Fantje sprejeti v zavod v Mirabellu; Ernest Saccardi – Vrnitev v Turin – Don Bosko stori uslugo človeku, ki je slabo govoril o njem – Ljubezniva pisma, ki kažejo, koga je don Bosko obiskal v Firencah – Spoštovanje, ki ga je imela do don Boska markiza Uguccioni – Obljuba, da se bo vrnil v Firence prihodnjo pomlad – Don Bosko odgovori na pismo ubogega služabnika

22. POGLAVJE 191

Katoliško branje: Življenje blažene Marije Angelske – Don Boskov predgovor k temu življenjepisu – Da je mogel pisati, se je moral zateči v zasebne hiše – Njegov blagoslov nekega starega prijatelja – Galantuomo, zbornik za leto 1866 svojim bralcem

23. POGLAVJE 195

1866

Osebje salezijanske družbe – Sanje: poplava; mlin; rešilna deska; plovba in nevarnosti; zahrbten otok; kaznovani sramotilci – Ribiči – Brodolom tistih, ki zapustijo rešilno desko – Morska ožina; ostanki brodoloma; rešitev izgubljenih fantov; peč; studenec s poželeznjeno vodo – Rešilna deska zapusti ožino; mirni valovi; mavrica – Srečen pristanek; vinograd; vrt; svetišče; Marijina obljuba – Razlaga sanj; rožni vrt pod stebriščem – Nasvet

24. POGLAVJE 203

Povabilo na gledališko predstavo – Don Bosko obišče zavod v Lanzu – Pismo don Apollonia; njegovo bivanje v oratoriju za prevod bule

Ineffabilis v razne dialekte – Težavno razpečavanje srečk loterije v raznih pokrajinah – Žalostne napovedi za začeto leto – Predlagajo nov zakon za zaplembo vsega cerkvenega premoženja – Veliki pogrebi na dvoru – Izredne molitve v oratoriju – Cvetke za devetdnevnico v čast sv. Frančišku Saleškemu in praznika Marijinega očiščevanja – Dva zvezka Katoliškega branja – Trije turinski mučenci: za kapelico teh mučencev v cerkvi Marije Pomočnice kanonik Gastaldi obljublja posebno sliko – Škof v Novari v pastoralnem pismu presoja Katoliško branje

25. poglavje 210

Splošna konferenca za salezijance na praznik sv. Frančiška Saleškega – Don Bosko ob smrti grofa Rudolfa De Maistra – Don Rua piše v don Boskovem imenu grofici Callori za natis nekaterih knjig, za kar potrebuje denar – Don Bosko v Milanu – Blagoslovi in ozdravljanje – Naznanjanje v trenutku, ko se dogajajo oddaljeni dogodki – Pričevanje o njegovem branju src in napovedovanju prihodnosti; don Bosko skuša skriti svoje nadnaravne darove – Njegovo na videz navadno človeško življenje, ljubeznivo družabno, priteguje tudi srca posvetnežev – Njegovo ravnanje, ko ima pri kosilu kakega gosta – V Milanu je gost nekega odvetnika, ki sklene z njim tesno prijateljstvo

26. poglavje 217

Napoved, ki se bo izpolnila po treh mesecih in pol – Prizadevanje pri prosvetnem ministrstvu za spregled dokazovanja usposobljenosti za učitelje oratorija – Don Boskova prošnja ministru – Priporočila turinskega župana in prefekta – Ministrov odgovor don Bosku po prefektu – Pismo Pija IX. don Bosku – Spomini nekega bivšega gojenca na oratorij; don Boskova želja za korist fantov; sanje: obisk v spalnicah; naznanilo bližnjega odhoda nekega gojenca v večnost in prihodnja smrt – Še druge sanje: hudič moti spovedi in obhajila – Nov zvezek Katoliškega branja

27. poglavje 224

Marijine svetinjice – Genovski nadškof zaupa v don Boskove molitve – Dela pri novi cerkvi – Dogovarjanje za ureditev Vie Cottolengo pred cerkvijo Marije Pomočnice – Smrt nekega dobrotnika – Don Bosko da v Milanu nekemu trgovcu dober nasvet – Don Bosko gre v Cremono z namenom, da bi nabiral miloščino – Okrožnica in program za začetek loterije – Razstava dobitkov – Odprtje loterije: dvogovori, deklamacija v piemontskem narečju – Turinski prefekt dovoli dodatno izdajo srečk – Velikodušna posojila za plačilo dolgov – Katoliško branje

28. POGLAVJE 234

Odbor za pomoč prizadetim od kolere v Anconi – Tajnikovo poročilo – Prihod prvih sirot iz Ancone – Nov dogovor med don Boskom in Odborom – Poročilo in pohvala predsednika Marinellija don Bosku – Don Bosko ne dopusti, da bi njegov vzgojni sistem prešel pod nadzor Odbora – Don Bosko prosi pri raznih škofih za izvzetje njegovih klerikov od vojaške službe

29. POGLAVJE 239

Zveza med Prusijo in Italijo proti Avstriji – Don Boskova skrb za gradnjo cerkve: prošnja ministru za bogočastje – Dar iz hvaležnosti postajenačelniku – Sprejem fanta, ki ga je priporočil župan – Prošnja kralju, ki sprejme loterijske srečke – Prošnja za mavricijsko odlikovanje –Don Bosko se trudi za loterijo – Don Bosko pokara nekega župnika zaradi slabo vzdrževane cerkve – V Cuneu napove revni ustanovi redovnic velik razcvet – Odpravljeno neurje v Revellu – Don Bosko ohranja v nasprotovanju mirno kri – Odpor do ministrantov in zavrnitev nekega sramotilca – Cvetke in vzdihljaji, ki jih je za mesec maj predložil fantom zavoda v Lanzu

30. POGLAVJE 250

Pismo iz Rima, da bi dosegel zdravje od Marije Pomočnice – Don Boskovo pismo vitezu Oregli: fantje iz oratorija gredo služit vojaški rok; poročila o loteriji in cerkvi; podeljene milosti; tri opombe k opravljanju devetdnevnice k Mariji Pomočnici; pozdravi rimskim gospodom – Parlament odobri Crispijev zakon o sumničenju; nepravična in neutemeljena strogost proti duhovščini in Cerkvi – Škof iz Guastalle, po krivici obsojen na hišni pripor, najde zatočišče v oratoriju – Don Bosko ga s civilnimi oblastmi v Turinu in plemenitimi družinami tolaži v njegovem izgnanstvu – Odlične kreposti uglednega prelata – Zahvala Pija IX. za nekaj knjig – Papež ustreže novomašnikom v oratoriju

31. POGLAVJE 257

Še eno don Boskovo pismo vitezu Oregli – Naročila za razne rimske gospe, napoved vrtnic in trnja rimskemu senatorju; zaradi pomanjkanja sredstev dela pri cerkvi samo osem zidarjev; Marija berači; pozdravi dobrotnikom – Dolžnost, da se objavijo uslišane prošnje Mariji Pomočnici, in živa pobožnost do nje – Ponovno pismo vitezu Oregli; nasprotovanje zaradi neke milosti, ki jo je objavila Unità Cattolica; dogovor s škofom v Ivrei o Katoliškem branju; milosti in darovi; ne more se odločiti, da bi šel v Rim, čaka, kaj se bo zgodilo – Prizadevanje, da bi ravnatelj časopisa objavil prvo milost in provikar dal dovoljenje za natis – Vsebina članka – Ugovori proti tej objavi – Don Bosko da

natisniti omenjeno milost v Katoliškem branju – Na čudovit način se širi vsepovsod vera v Marijo z naslovom Marija Pomočnica

32. poglavje 263

Težave, ki jih je imel don Bosko, da so pravno priznali lastništvo Katoliškega branja – Grof Cays postavljen za razsodnika – Njegovi sklepi – Don Boskova pisma grofu – Grofovo pismo škofu v Ivrei – Božji služabnik je pripravljen na kakršno koli rešitev, samo da pride do sporazuma – Nadaljevanje dogovora med grofom in škofom – Don Bosko postane pravno edini lastnik Katoliškega branja

33. poglavje 276

Smrt nekega dobrega dečka – Pismo vitezu: uresničena napoved; don Durandova diploma; zaželena vrnitev viteza v Turin; težave don Boskovega potovanja v Rim; njegova hvaležnost do dobrotnikov – Sklep Marijinega meseca – Ponovno pismo vitezu; zadeva Morelli; molitve za neko dobrotnico cerkve; nekaj ukinjenih železniških prog – Pismi dvema plemenitima fantoma v zavodu – Don Bosko v Lanzu na prazniku sv. Filipa Nerija – Vitezu: njegove molitve za dobrotnike; oddana in prejeta pisma – Prusija napove Avstriji vojno – Vitezu: še več fantov iz oratorija pod orožje; če bo mogoče, bo šel v Rim; čaka ga v Mirabellu; devetdnevnica v Consolati; kupola raste – Don Boskove nevšečnosti – Matere, ki priporočajo don Bosku svoje sinove vojake; tolažilna napoved – Katoliško branje

34. poglavje 285

Don Bosko prosi kapitularnega vikarja in kanonika rektorja semenišča usluge za svoje klerike – Don Bosko gre v Mirabello – Zelo bolan gojenec – Nerazložljiva don Boskova izginitev – Parlament odobri zakon o zatrtju redov in zaplembi cerkvenega premoženja – Don Bosko povabi izgnane in obubožane redovnike v svoje hiše

35. poglavje 291

Italija napove Avstriji vojno: Custozza – Don Boskov god – Don Bosko izrazi namen, da bi ustanovil družbo sester – Don Boskovo pismo gojencem v Lanzu v zahvalo za voščila – Latinska komedija – Očetovske besede njegovemu tajniku – Pismo neki velikodušni dobrotnici – Smrt nekega gojenca in težka bolezen nekega drugega fanta – Zadnji dnevi Ernesta Saccardija in don Boskovo pismo njegovi materi – Otroci in Dete Jezus – Don Boskovo pismo kleriku Frančišku Cerrutiju

36. poglavje 300

Vojna v Nemčiji in Italiji – Mati Božja Marija ščiti vojaka sina neke don Boskove dobrotnice – Statistika šol za zunanje – Podpora kraljevega

ekonomata nezasedenih beneficijev prazničnim oratorijem – Prošnja miloščinarju kraljeve hiše – Zahvala neke dobrotnice in dvoje pisem v prid gradnji cerkve – Bojišče: don Bosko in grof Radicati – Don Bosko pri sv. Ignaciju in v zavodu v Lanzu – Njegovo pismo kleriku, ki mu priporoča bolnega očeta in ga prosi za nasvet za študij – Branje napredovanj in razdelitev nagrad v oratoriju – Don Bosko piše gojencem v Mirabellu: nasveti za počitnice – Premirje med Prusijo in Avstrijo – Don Bosko priporoča nekemu svetemu duhovniku širjenje Katoliškega branja in ga spodbuja k spovedovanju – Nekaj zvezkov Branja

37. POGLAVJE 309

Mirovna pogodba med Prusijo in Avstrijo – Bismarck pripravlja preganjanje katoliške Cerkve – Don Boskova previdnost pri predlaganju novih pobožnih vaj salezijancem – Življenje oratorija je nenehna želja po večni blaženosti – Sodba mondovijskega škofa v tej zadevi – Prve duhovne vaje salezijancev v Trofarellu – Nekaj odhodov iz salezijanske družbe – Don Bosko poroča o enem odhodu grofici Callori – Ozdravitev nekega gojenca – Don Bosko prepozna stanje neke duše – Njegove dobre želje neki dobri gospe – Pismo imenovani grofici za inštruktorja njenemu sinu in o pridigarju tridnevnice; šel bo v Vignale in Mirabello – Druge duhovne vaje v Trofarellu – Škof iz Savone – Smrt dveh fantov

38. POGLAVJE 318

Don Bosko napove v Busci prihodnost neke deklice – Don Bosko prosi kapitularnega vikarja, da bi oprostil njegove klerike odhajanja na predavanje filozofije in teologije v semenišče – V novi prošnji don Bosko prosi, da bi mu dovolili ustanoviti v oratoriju šolo za filozofijo: vikar privoli – Dar nekega rimskega prelata za cerkev – Kolera – Don Bosko zagotovi, da tisti, ki bo prispeval za gradnjo cerkve, ne bo zbolel – Mati Božja Marija drži obljubo – Don Bosko svetuje gojencem sredstva, da bi bili rešeni te šibe – Utemeljena previdnost – Srčna dobrota do nekega klerika – Upor v Palermu – Ukinitev redov na Siciliji

39. POGLAVJE 326

Kupola cerkve Marije Pomočnice – Čudežna ozdravitev nekega velikega dobrotnika te cerkve – Don Boskova okrožnica za dokončanje kupole – Žrebanje odložene loterije – Praznik za položitev zadnje opeke na kupoli – Presenetljive okoliščine nekega redovnega poklica – Napovedi o nestanovitnosti sklepov nekaterih fantov – Don Bosko pridiga duhovne vaje klerikom v Bergamu – Škof v Bergamu zaupa don Bosku nalogo, da preveri pravovernost nekega teologa – Don Bosko spodbuja v pismu predstojnico nekega samostana

40. poglavje 334

Odbor za pomoč od kolere prizadetim iz Ancone sporoča don Bosku prihod novih sirot – Mesečnina za te fante – Dogovor za oskrbo z obleko – Prihod sirot v oratorij – Nevšečno srečanje z don Boskom – Njegova mirnost in lep način, s katerim je pomiril razburjene duhove – Nezadovoljstvo – Razgovori za izpolnitev pogodb – Don Boskova odločnost v obrambi njegovih pravic – Popustljivost odbora – Število anconskih sirot v oratoriju

41. poglavje 340

Don Bosko v Castelnuovu – Ustanovi društvo za širjenje dobrega tiska – Njegovo pismo teologu Appendiniju – Upa, da bo šel v Rim – Iz Buttigliere v Moncucco: skrivnosten pes – Začetek šolskega leta; učitelji; dijaki oratorija – Don Bosko priporoča vsem predstojnikom ljubeznivost – Prosvetni minister spodbuja don Boska, naj nadaljuje šole za ljudstvo – Zaprtje Oratorija angela varuha – Don Bosko pridiga v Neiveju: pismo tamkajšnjega dekana don Bosku – Deček, ki je v poplavi izgubil svoje starše, sprejet v zavod

42. poglavje 347

Čudovita ozdravitev nekega gojenca oratorija – Mir z Avstrijo; Benečansko pripade Italiji; preganjanje duhovščine v novih pokrajinah – Delno dovoljenje škofom za vrnitev v njihove škofije; nesramno obrekovanje – Osvoboditev mons. Rote in njegova vrnitev v Guastallo – Njegov članek v Unità Cattolica, kjer se zahvaljuje Piemontu in don Bosku – Njegova pisma don Caglieru in don Bosku – Velike nevšečnosti – Katoliško branje: Valentin ali izgubljen poklic – Galantuomo, predgovor: vsi fantje iz oratorija, ki so šli v vojno, so se vrnili čili in zdravi; gotovo protisredstvo za kolero

43. poglavje 355

Pismo kanonika Gallettija, ki obljublja pomoč don Boskovim delom – Marijina pomoč v stiski: tri leta bolna oseba ozdravi – Kazen za neizpolnjeno obljubo po prejeti milosti – Umetnik predstavi občinstvu Marijin kip za vrh kupole – Don Bosko v Murellu pri Racconigiju ob smrtni postelji umirajoče – Gre v Lanzo; v kočiji z dobroto zmede človeka, ki je govoril slabo o duhovnikih; navdušen sprejem v zavodu – Ravnatelju v Mirabellu naznani svoj obisk za praznik sv. Karla; zadovoljstvo z Lanzem – Preveritev ostankov Dominika Savia in njegov novi grob

44. poglavje 366

Odstranjene vse omejitve z dekretom, ki škofom dovoljuje vrnitev v njihove škofije –Spoštovanje kardinala De Angelisa do don Boska – Napoved njegove skorajšnje vrnitve v škofijo – Rešitev

iz prisilnega bivališča; obisk v oratoriju; odhod v Fermo – Don Bosko sprejme sinove železničarjev – Povabilo železniški upravi na gledališko predstavo njim v čast – Don Bosko v Mirabellu: učinek nekega blagoslova – Ugovori, ker so oratoriju tuji ljudje potovali s popustom – Don Boskov odgovor za obrambo – Priznanje zaupanja oratoriju

45. POGLAVJE 372

Italijanska vlada obnovi dogovor z Rimom o imenovanju škofov na izpraznjena škofovska mesta – V ta namen pooblasti Mihelangela Tonella – Razlogi za naklonjenost nekaterih ministrov do don Boska – Don Boskov odhod v Firence; njegovo uboštvo – Don Bosko se ustavi v Genovi – Prihod v Firence – Sinček markize Uguccioni in dve ozdravitvi – Ministrski predsednik priporoči don Bosku, da bi pomagal Tonellu pri razgovorih o škofih – Plemenito don Boskovo stališče, ki sprejme ponudbo, vendar postavi pogoje – Tonella sprejmejo v Rimu – Don Boskov seznam stvari, ki jih mora opraviti v Firencah – Obisk pri raznih ministrih – Obljubljene in podeljene podpore

46. POGLAVJE 381

Don Boskovi zadnji ukrepi v Firencah; združenje krščanskih mater za kapelo sv. Ane v cerkvi Marije Pomočnice – Postanek v Bologni – Lastnik restavracije sprejme don Boskovo opozorilo – Opravi več obiskov in piše don Bonettiju in don Rui – Don Bosko v Guastalli, kjer z grofom Radicatijem skuša pomiriti nasprotnike monsinjorja Rote – Slavnosti v semenišču – Latinska elegija – Don Bosko je za božič v oratoriju – Zahvala mons. Rote za njegov obisk – Vznemirjenje med fanti zaradi napovedi bližnje smrti – Zaradi pritožb se v zadevo vmeša kvestura in Božji služabnik zaupa enemu izmed predstavnikov ime fanta, ki bo umrl – Nepredvidena smrt sobrata, ki je zapustil Družbo – Odposlanec kvesture prizna uresničitev napovedi – Nekdo, ki ne veruje v don Boskove napovedi

47. POGLAVJE 391

Preplah v Rimu zaradi mogočega sovražnega napada – Don Bosko piše več Rimljanom in jim zagotavlja, da ni razloga za preplah in da bo kmalu prišel k njim – Pomirjeni duhovi in veselo pričakovanje njegovega prihoda – Pismo grofa Vimercatija, ki prosi za ozdravitev od živčne bolezni; skrivnostna beseda Božjega služabnika ga spravi v dvom; grof toži, da mu ni sporočil svojega prihoda v Rim; sporoči mu, da ga papež pričakuje; od njega si obeta olajšanje – Grof mu velikodušno ponudi gostoljubje v svoji palači in don Bosko sprejme ponudbo – Lakota v Italiji

48. poglavje 397

1867

Vezilo – Število članov Salezijanske družbe – Katoliško branje: stoletnica apostola petra; življenje sv. jožefa – Glavni razlog za don Boskovo pot v Rim – Sveti redovi salezijancev – Don Bosko pripravlja prošnjo, ki jo bo predložil svetemu očetu za potrditev Salezijanske družbe ali pravice za odpustnice in pripustitev k svetim redovom na osnovi skupne mize – Pravila Salezijanske družbe prevedejo v latinski jezik – Don Bosko gre v Rim, da bi zbral podporo in sodeloval pri imenovanju škofov – Priprave na žrebanje na loteriji

49. poglavje 406

Knjiga Stoletnica sv. Petra: Širjenje po Italiji in pošiljanje v Rim – Don Boskovo priporočilo Večnim molivkam – Denar za potovanje – Ljubezniv dar – Darilo semenišča – Spreobrnjenje treh protestantskih dečkov – Razglašenje Cottolenga za blaženega in don Boskova beseda – Potovanje iz Turina v Rim – Pričakujejo ga v Firencah – Sprejem v Rimu – Bolni kardinal Cagiano si želi don Boskov blagoslov – Prvo don Boskovo srečanje z grofom Vimercatijem, njegovim gostiteljem, in učinek njegovega blagoslova – Vsi sloji prebivalstva bi radi prišli v stik z don Boskom – Opat Macchi, don Boskov vodič v Rimu – Prvi don Boskov obisk pri papežu, ki mu znova ukaže, da naj opiše vse nadnaravne razloge, ki so ga spodbudili, da je ustanovil Salezijansko družbo, in podelitev odpustkov dobrotnikom nove cerkve v Turinu – Don Bosko pridiga v 'Collegio Romano' – Don Bosko maše v kapeli kneginje Di Sora in grofice Calderari – Mutaste deklice dobijo dar govora – Na kosilu pri grofu Bentivogliu – Smrt kardinala Cagiana de Azevedo – Sporočilo o tem in druge novice Manjšim strogim bratom, ki so gostje v oratoriju

50. poglavje 415

Nič nenavadnega se ni zgodilo – Kneginja Sora in pobesneli pes – Velikodušna ponudba – Bolni otrok in svetinjica Marije Pomočnice: uresničena napoved – Ozdravitev: bolniki si želijo don Boskov obisk – Molitev za grofa Vimercatija – Moteni pogovori odposlanca Tonella za imenovanje škofov – Pij IX. prosi don Boska za svet in svet tudi sprejme – Kardinal državni tajnik, odposlanec Tonello in don Bosko – Ljubeznivost mons. Pacificija do don Boska; ni mu treba čakati v predsobi – Poravnana nesoglasja – Izbira škofov za izpraznjene škofovske sedeže – Prvi kandidat, ki ga predlaga kralj – Nenehno prihajanje uglednih obiskovalcev v hišo Vimercati – Izboljšanje nekemu bolniku – Novi turinski nadškof in don Bosko – Želijo odprtje

salezijanske hiše v Rimu – Veliko ljudi želi govoriti z don Boskom o svojih dušnih potrebah – Povsod kupujejo Zgodovino Italije – Trnje in vrtnice: rimski senator opravičen pred papežem.

51. POGLAVJE 422

Plemiški mladeniči ministrirajo pri don Boskovi maši – Pisma iz oratorija don Bosku – Pismo don Francesia njegovim učencem; ponovna don Boskova avdienca pri papežu; duhovni darovi, ki jih je papež podelil don Bosku; ozdravitve; neka mati predstavi don Bosku svojega umirajočega otroka; srečen tisti, ki živi ob don Boskovi strani; grofu Vimercatiju se zdravje izboljšuje; molitve v sobah sv. Alojzija, sv. Stanislava Kostke in sv. Janeza Berhmansa – Pogovori Pija IX. z don Boskom; trije papeži dolžniki don Bosku; izpolnjena prošnja – Don Bosku ponudijo vodstvo La Vigna Pia – Težave za podelitev odpustnic za duhovniško posvečenje in za odobritev pravil; pogovor s tajnikom kongregacije za redovnike – Don Bosko na kosilu s patri Civiltà Cattolica; pripoveduje o svojih srečanjih z Ricasolijem in Tonellom – Očetu Perroneju odpošlje protestantske knjige z namenom, da bi jih zavrnil – Odlični cerkveni možje imajo don Boska za svetnika – Pater Mortara opiše svoje vtise na osnovi opazovanja don Boska in priznava v njem dar razpoznavanja duhov

52. POGLAVJE 432

V Rimu pripravljajo dva oltarja za cerkev Marije Pomočnice – Darovi Rimljanov za cerkev Marije Pomočnice v Turinu – Kako zelo draga je v Rimu don Boskova navzočnosti – Čar njegove besede – Vrnitev miru v pretreseno dušo – Princ Torlonia sklene prijateljstvo z don Boskom – Don Boskov pogled – Obisk semenišča sv. Petra in pohabljena deklica – Sprejme obisk več kardinalov – Častiti kolegij v Mondragonu – Iz Rima dovoli obisk v oratoriju – Oče Delorenzi in njegov oratorij za mladino – Don Bosku so v Vatikanu vedno odprta vrata – Ko odhaja iz hiše, ga pričakuje ljudstvo – Razne novice – Don Boskov obisk neki umirajoči ženski – Roko, ki bi jo morali odrezati, ozdravi svetinjica Marije Pomočnice – Don Bosko na trgu sredi ljudstva – Don Boska sprejmejo v palači princa Torlonia – Blagoslovi in ozdravitve – Pri Caraviti in pri Kongregaciji rimskih dam – Veličastna ljudska prireditev – Skrivnosten obisk pri fantih v oratoriju in pripoved tega, kar je videl – V sanjah spodbuja nekega nesrečneža

53. POGLAVJE 441

Cerkev sv. Neže zunaj obzidja: blagoslov jagnjet – Don Bosko in obisk ruske pravoslavne na smrt bolne žene – Don Bosko vidi fante v oratoriju in ni zadovoljen z njihovim obnašanjem – Želja, da bi se vrnil v Turin – Razpečavanje loterijskih srečk – Papeška

odlikovanja – Don Bosko se ne more vrniti v Turin, da bi pridigal mesec sv. Jožefa – Pij IX. obdaruje fante v oratoriju – Papež se šali, ko govori o don Bosku – Krtačni odtis Življenja sv. Jožefa – Neapeljski kralj želi govoriti z don Boskom – Veliki knez Toskanski in veliki knez Modenski – Neapeljskim prebežnikom svetuje, naj se vrnejo v Neapelj – Don Bosko napove kraljici Mariji Tereziji, da ne bo več videla Neaplja – Don Bosko začne bolehati zaradi obilice dela – V kratkem bodo imenovani škofje za izpraznjene sedeže – Don Bosko se trudi za pravilno izbiro bodočih škofov – Ministrstvo ne sprejme nekaterih papeževih imenovanj – Pametna odločitev Pija IX. – Odposlanec Tonello zagovarja imenovanje oseb, ki jih je izbral papež – Izbira škofov, kakor je priporočil don Bosko – Prvi glasovi v Turinu in besede kapiteljskega vikarja

54. poglavje 449

Praznik Marijinega očiščevanja – Don Bosko mašuje pri Stigmatah – Večne molivke bi si želele ponoven don Boskov obisk – Gostoljubna hiša grofa Vimercatija – stoletnica sv. petra predložena svetemu očetu – Princ Torlonia obišče don Boska – Darovi za cerkev Marije Pomočnice – Mnogi si želijo, da bi don Bosko z njimi kosil – Med gojenci Nazarenskega kolegija – Ozdravljeni bolniki – Sveti oče pri sv. Petru – V vili Pamfili pri mons. De Merodeju – Don Bosko nima časa, da bi pisal fantom v oratorij – Don Francesia pošilja pozdrave gojencem in učiteljem v oratorij – Neapeljski kralj je pri maši, ki jo daruje don Bosko – Kraljev pogovor z don Boskom, ki mu vzame vse upanje na prestol – Kanonik Gastaldi prejme novico o svojem imenovanju za škofa

55. poglavje 456

Don Bosko daruje sveto mašo v hiši nekega svojega prijatelja – Don Boskovo pismo don Rui o tekočih poslih – Listek z opominom – Papež mu pokloni lepo svečo in don Bosko se mu gre zahvalit – Mons. Moroni mu pokloni svoj Dizionario Ecclesiastico – Poklon še drugih dveh sveč – V oratoriju pričakujejo don Boskova pisma – Srečke loterije, zdravilo proti koleri – Zdravstveno izboljšanje grofa Vimercatija in pisanje časopisov – Spreobrnjenja – Vedno novi ljudje pri don Bosku – Don Caglierove skladbe – Pozdravi fantom v Turinu – Širjenje zvezka Obletnica sv. Petra; pohvala v Civiltà Cattolica in v Unità Cattolica – Mislijo na ponatis v Rimu – Odstavek, ki se zdi netočen – Mnenje nekega profesorja v Collegiu Romano

56. POGLAVJE 463

Neki redovnik prosi don Boska, da bi uganil neko njegovo misel in dal ustrezen nasvet; njegov odgovor – En don Boskov dan z grofom Vimercatijem – Don Bosko mašuje v palači Farnese v navzočnosti neapeljske kraljevske dvojice – Je sprejet v avdienco; ko ga vprašajo, ponovi odgovore, ki jih je dal v Villi Ludovici – Kraljičino nezadovoljstvo – Don Boskov izlet v Camaldoli; tamkajšnji redovniki ga prijazno sprejmejo; na njihovo prošnjo prenoči v samostanu; se opraviči princu Falconieriju, ki ga je zaman čakal na kosilo – Don Bosko pri San Agostinu v Rimu – Dan odhoda še ni določen – Razglašenje za blaženega častitega Benedikta iz Urbina pri sv. Petru – Zanimiv prizor med don Boskom in nekaterimi člani papeške žandarmerije – Ozdravitve – Spremenjena volja po don Boskovem blagoslovu – Božji služabnik na kosilu pri princu Falconieriju in ljubeznivo pismo njegove ekscelence

57. POGLAVJE 471

Rimske gospe se dogovorijo, da bodo darovale prekrasno preprogo za glavni oltar cerkve Marije Pomočnice – Misel na vrnitev v Turin – Predlogi drugih gospa o prispevku za izdatke za oltar sv. Petra v isti cerkvi – Razkrita skrivnost vesti – Obisk uredniku Osservatore Romano – Razpečavanje srečk za loterijo – Gotovo, vendar za zdaj še tajno imenovanje škofov – Don Boska nenehno obiskujejo pripadniki rimske aristokracije – Princ Falconieri – Dve uresničeni napovedi – Don Bosko piše don Rui o nekaterih računih, ki jih je treba plačati – Pismo gojencev Collega Nazzareno fantom v oratoriju – Njihov odgovor

58. POGLAVJE 477

Škof iz Guastalle si goreče želi novic o don Bosku – Zahvala vseh don Boskovih gojencev grofu Vimercatiju – Don Bosko obišče kardinala Quaglio – Finančni minister z velikimi častmi sprejme don Boska – Pridiga duhovnikom v cerkvi Della Pace – Don Bosko se uspešno zavzema pri papeški vladi in italijanskih oblasteh za tranzitni promet skozi papeško državo – Novi dobitki za loterijo – Don Bosko na Trinità dei Monti pri sestrah Presvetega Srca opravi slovesno bogoslužje – Ozdravitev neke princese – Odlikovanja, ki jih je papež naklonil dobrotnikom oratorija – Don Bosko drugič obišče Collegio Nazzareno – Bistroumni računi dveh možakarjev – Pomemben obisk pri kardinalu Antonelliju – Sprejem v nekem samostanu – Velikodušnost nekega obrtnika – Določijo dan odhoda iz Rima in kratek postanek v Fermu – Ljudje še naprej trumoma obiskujejo don Boska – Predvidevanje štiriintridesetih škofov v dveh konzistorijih – Padec ministra Ricasolija prekine nadaljnja imenovanja

59. poglavje 487

Don Boskovo nenehno pridiganje – V kapeli sv. Stanislava Kostke na Kvirinalu – Pri San Roccu don Bosku ne dovolijo pridigati – Zaupanje Pija IX. do don Boska; papež mu naroči, naj opazuje, ali je pridiganje v Rimu pomanjkljivo, in obišče neko sirotišnico – To povzroči sovražnost do don Boska – Hude posledice zaradi pomanjkljivega katekizma – Opis don Boskove vrnitve v Turin, kot so sporočili v oratorij – Mons. Rota upa, da bo v Guastali videl don Boska – Radi bi odložili don Boskov odhod – Fant, ki bi se ob smrtni uri rad spovedal pri don Bosku – Svetinjica iz don Boskovih rok je vredna toliko kot zaklad – Novi nadškof v Turinu – Zadnji obisk pri Piju IX.; njegovi nasveti za ustanavljanje novih zavodov; odlok – Slovanski škof – Poslovilni obiski – V kolegiju maronitov – V Vitelleschijevi hiši – Mons. Fratejacci in dobitki za loterijo – Ganljiv prizor v Vimercatijevi hiši: don Bosko se ne more upirati grofovi prošnji in ostane še en dan – Kardinal Altieri – Uresničena don Boskova napoved

60. poglavje 499

Civiltà Cattolica leta 1905 se spominja teh dni – Don Boskov odhod iz Rima – Razpošlje okrožnico, natisnjeno v Rimu, ki naj bi jo ponatisnili v Turinu – Mons. Emilijan Manacorda sporoča vitezu don Boskov odhod iz Rima – Ganljivo slovo v palači Vimercati in na železniški postaji – Prihod v Fermo in sprejem pri kardinalu nadškofu – Pesem gojenca Dominika Svampa v semenišču – Kardinal želi, da ga don Bosko blagoslovi – Pol dneva v Forliju – En večer v Bologni – Prihod v Turin – Praznik sv. Frančiška Saleškega – Odlikovanja svetega očeta za nekatere dobrotnike oratorija in nove cerkve – Okrožnica, ki naznanja odpustke, ki jih je sveti oče podelil don Boskovim dobrotnikom – Hvaležen odgovor na poročilo okrožnice

61. poglavje 508

Don Boskova konferenca salezijancem: darovi in odpustki svetega očeta – Don Boskov nagovor fantom: ljubezen Pija IX. do oratorija; vrednost popolnega odpustka; papeževa slika z njegovim lastnoročnim podpisom – Naročilo ravnatelju v Lanzu, da se zahvali za pismo, ki so ga don Bosku njegovi gojenci poslali v Rim, in jim zagotovi naklonjenost, ki jo čuti do njih – Pust – Molitve za nekega pokojnega gojenca – Don Bosko govori o Rimu; hudič in blagoslovljena voda – Napoved življenjepisa sv. Jožefa kot priprava na njegov praznik – Postni katekizem in neki ugledni katehist – Okrožnica, ki napoveduje žrebanje loterijskih srečk in priporoča njihovo prodajo – Kaj je don Bosko storil med svojim obiskom v Bologni – Pisma, ki pričajo o naklonjenosti Rimljanov do don Boska – Don Boskovo pismo, ki odobrava odločitev nekega odvetnika –

Članek v Unità Cattolica za prodajo zadnjih srečk – Priporočilna pisma raznim dobrotnikom in knezu d'Aosti za nakup srečk – Minister za poljedelstvo, industrijo in trgovino in turinska občinska uprava sprejmeta srečke, ki jima jih je poslal don Bosko – Pismo škofa iz Guastalle don Caglieru

62. POGLAVJE 518

Žrebanje loterije – Okrožnica z izžrebanimi številkami srečk – Dobitki kot spomini na don Boska – Čas za dviganje dobitkov – Dogovori z Rimom za potrditev salezijanske družbe – Priporočilo kapitularnega vikarja v Turinu – Pismo kardinala Patrizija in mons. Berardija don Bosku za odpustne listine – Don Boskov govor fantom: ozdravitev kardinala Antonellija – V oratoriju čakajo, da bi maševal mons. Gastaldi – Zaupno pismo iz Rima – Don Bosko vabi prijatelje, da bi se odpravili na grob sv. Petra – Katoliško branje – Pij IX. ne želi, da bi objavljali neresnične zgodbe o njem – Peter Marietti, ravnatelj kameralne tiskarne – Gluhonemi deček ozdravljen po don Boskovem blagoslovu – Velika noč: smrt pomočnika – Vitez Oreglia se vrača v Rim – Fossano prosi don Boska za škofa

63. POGLAVJE 530

Don Bosko čudovito nadzoruje svoje gojence – Zveličavni nasveti in besede – Očetovski opomini in dobrohotno vedenje – Nekaj opominov duhovnikom – Učinkovitost don Boskovih blagoslovov; ozdravitev dveh fantov – Don Bosko gre v Vercelli in ozdravi bolno gospo – Ve, da nekateri bolniki ne bodo ozdraveli – Še dvoje drugih ozdravitev – S prijetno pripovedjo ozdravi nekega bolnika bojazni pred smrtjo – Svetinjica Marije Pomočnice – Pogoji za prošnjo milosti – Dar iz Pariza za novo cerkev

64. POGLAVJE 538

Zaslužena pohvala nekega prijatelja – Don Bosko tiska svoje knjige s papeževo odobritvijo – Zarota proti katoliškemu branju – Don Bosko uniči pisma, ki bi lahko škodovala njegovim sovražnikom – stoletnica svetega petra, naznanjena Kongregaciji za indeks – Zapiski konzultorja za ta zvezek – Sveta kongregacija ukaže don Bosku, da dá v natis novo, popravljeno izdajo – Ljubeznive papeževe besede za don Boska – Katoliško branje: papeški blagodati človeštvu – Don Bosko zaupa piemontskim patricijem svoja pisma za Rim – Don Bosko piše kardinalu Antonelliju o prekinjenih razgovorih o imenovanju škofov in svetuje nekaj imen za bodoče škofe – Kardinalov odgovor – Pij IX. se obrne na Napoleona, da bi nagovoril italijansko vlado, da bi razpravljala o imenovanju škofov na izpraznjene sedeže – Don Boska doleti naloga, da spet vzpostavi te razgovore

65. poglavje 545

Don Bosko v Caramagni: čudovite ozdravitve; uresničena napoved; pohvala don Rui in drugim sodelavcem; gre v Saluggio – Dopis vitezu v Rimu; mu pošlje pisma za razne naslove; končana zadeva s Katoliškim branjem z Ivreo; napoved prihodnjih smrti in drugih, ki se bodo zgodile v oratoriju; dela na novi cerkvi in milosti Božje matere Marije; sprejme sporočilo in odlok Svete kongregacije za indeks – Pismo nadškofu – Nasvet kanonika Gastaldija in vikarjevo dovoljenje, da sme don Bosko pripraviti zagovor – Misli, ki so verjetno v teh dneh skrbele Božjega služabnika – V Rimu pričakujejo don Cagliera – Duhovne vaje fantov

66. poglavje 552

Don Bosko zaradi popravkov prekine ponatis Stoletnice sv. Petra – Pater Oreglia mu piše o tej zadevi – Latinska komedija v oratoriju – Don Boskovi finančni pomisleki glede šol, ki so mu jih ponudili v Chieriju – Pojasnila, ki jih je po nasvetu mons. Gastaldija napisal o svojem delcu – Zelo težka noč – Spodbude mons. Gastaldija – Pojasnila so bila poslana v Rim in z njimi ponižno pismo Božjega služabnika

67. poglavje 562

Pomirjajoče novice – Don Boskov odgovor vitezu o govoricah raznih Rimljanov – Princesa Solms, Rattazzijeva žena, v oratoriju – Predvidevanje velikega števila piemontskih romarjev v Rim – Mati Božja Marija ozdravi hromo roko – Pismo predstojnice v Torre dei Spechi – Don Boskov dopis vitezu; Cagliero naj gre v Rim; don Bosko sprejme nasvet Oreglievega brata: potreba zastopnika za sporna vprašanja – Praznik Marije Pomočnice – Okrožnica za postavitev kapele v čast presvetih src Jezusa in Marije – Don Ruovo pismo vitezu: neki afriški misijonar v oratoriju – Potrditev milosti Marije Pomočnice – Don Boskovo potovanje v Saluggio – Odvzamejo prednostne vozovnice za železnico; dvoje don Boskovih pisem – Mons. Aleksander Riccardi di Netro in don Bosko: obiski, obljube, razočaranja – Slovesen vstop nadškofa v škofijo – Malo obetajoča avdienca – Sveto škofovsko posvečenje – Vzrok hladnega odnosa mons. Riccardija do don Boska – Don Bosko mu pošlje spomenico o Družbi sv. Frančiška Saleškega

68. poglavje 576

Katoliško branje – Posvetilo don Bosku – Ozdravitve po priprošnji Marije Pomočnice po don Boskovem blagoslovu – Dobra poročila iz Rima: zmanjšanje popravkov za don Boskovo knjigo – Poroka princa Amadeja in don Boskov poklon – Don Bosko naznani odhod mons. Ghilardija v Rim – Sklep Marijinega meseca v

oratoriju. Pridiga škofa iz Mondovija – Monsinjor obljubi, da se bo v Rimu zavzel za don Boskovo stvar – Don Boskovo pismo vitezu: ostanite v Rimu, govorite z mons. Ghilardijem – Presveta Devica nadaljuje pomoč oratoriju – Don Boskovi nagovori fantom: spoved, verska brezbrižnost in zgled Dominika Savia; naznani bližnjo smrt enega iz hiše; praznovanje v Rimu in Parizu; greh in kolera; ne menjajte spovednika – Mons. Gastaldi pride po svojem škofovskem posvečenju v oratorij; kratka akademija in njegov odgovor na don Boskove besede

69. POGLAVJE 586

Don Boskovo pismo vsem salezijancem: namen, ki naj bi ga imeli ob vstopu v družbo. – Don Boskovi nagovori fantom: izpiti se bližajo; boj grehu; priporočajte se Dominiku Saviu; ne učite se zunaj predpisanega časa; don Bosko je šel v Moncalieri; ne govorite slabega o bližnjem; devetdnevnica v Consolati; ozdravitev jetičnega dečka; ničnost svetnih stvari – Mons. Galletti pride darovat mašo v oratorij; njegov nagovor in akademija njemu na čast – Dar, ki naj bi ga izročili Mariji – Pomisliti na svoj poklic – Škof iz Mondovija dela v Rimu za don Boska – Don Boskovo pismo vitezu – Pismo don Savia istemu: Marijin kip je že na vrhu kupole; dela v cerkvi lepo napredujejo; don Boska obiskujejo ugledne osebnosti in ga primerjajo z arškim župnikom – Preproga rimskih gospa za cerkev – Učinki nekega blagoslova – Mons. Ghilardi piše don Durandu o znani stvari

70. POGLAVJE 595

Sanje: pastir, ovce, jagenjčki; svet in oratorij; stanje greha, pohujševalci in tri strašna pomanjkanja; stanje milosti in stanje nedolžnosti; vesel prizor; opozorilo fantom – Razlaga sanj – Pismo mons. Berardija o konstitucijah in listinah za posvečenje – Škof iz Aoste pošlje don Bosku svoje priporočilo za odobritev Družbe – Don Boskove besede ob prazniku sv. Alojzija; v oratoriju umre kovaški mojster – Pisma prijateljev in dobrotnikov; želijo si don Boskove slike – Radi bi vedeli nadrobnosti o njegovem godovnem dnevu – Praznik sv. Janeza Krstnika in javna zahvala slaboumnega, ki je dobil zdravje na priprošnjo Device Marije – Don Boskova zahvala vsem, ki so se udeležili godovanja – Don Bosko pošilja pozdrave prijateljem, ki so v Rimu ob stoletnici sv. Petra

71. POGLAVJE 604

Izpiti iz filozofije in teologije v semenišču – Don Boskova konferenca salezijancem: način, kako naj preživijo počitnice; nevšečnosti in

nevarnosti za tiste, ki prebijejo čas počitnic v svoji družini; nauk, ki ga je dal Božji odrešenik – Sanje: želja, da bi spoznali, kar se tiče narave duše: skrivnostna palača; don Bosko v navzočnosti nekega pokojnega škofa; vprašanja, na katera ni mogoče dati odgovora; nasveti za dečke v oratoriju; okus trpljenja duš v vicah – Don Cagliero in don Savio v Rimu – Izdajalci v Vatikanu – Odrešenje lahko pride tudi od sovražnikov – Don Cagliero na preizkušnji pri antifoni Tu es Petrus – Praznovanje stoletnice v Rimu; don Bosko napove trnje čez tri mesece – Škofje ob papeževih nogah – Pij IX. sprejme v avdienco don Cagliera in don Savia in prejme pismo od don Boska – V pismu don Bosko predstavlja papežu ta dva duhovnika kot njegova predstavnika na praznovanju; pripoveduje o navdušenem sprejemu ljudstva novih škofov; pravi, da bo v novi izdaji spremenil nekatere stavke v knjižici o sv. Petru; prosi za odobritev konstitucij salezijanske družbe – Spoštovanje, ki ga don Bosko uživa v Rimu

72. poglavje 615

Don Bosko obžaluje vzroke za pojemanje prejemanja zakramentov – Pripoveduje o dveh milostih Marije Pomočnice – V čem je devetdnevnica, ki jo priporoča – Zagotavlja fantom, da nobeden ne bo žrtev kolere, če le ne bodo grešili – Spodbudno in zahvalno pismo princu Falconieriju – Skrbno čuvajo njegove spise – Spodbuda fantom, da bi se pripravili na praznik sv. Alojzija, in prošnja Gospodu, da bi držal daleč od njihovih staršev vse Božje šibe – Dá pomembno pravilo za govorilnico; povabi gojence, da bi se dobro pripravili na praznik sv. Alojzija – Don Boska hvalijo, ker zastonj sprejema toliko revnih dečkov; ustanova sv. Pavla podpira revne dečke ob vstopu v oratorij – Don Boskovo pismo gojencem v Mirabellu; kmalu jih bo obiskal – Ima razloge, da nekatere opomni – Bil je potolažen ob skrivnostnih obiskih v zavodu – Don Bosko v Mirabellu z novim milanskim nadškofom – Priporočilno pismo za odobritev Družbe mons. Gastaldija – Prebivalci Morneseja obljubljajo desetino pridelka, če bodo rešeni neviht – Smrt mladega Mazzarella – Nadvse ljubeznivo pismo mons. Fratejaccija don Bosku; poroča o odpustnicah, za katere pravi, da mu ne bodo podeljene, in o Pravilih – Razmišlja, kako bi premagal te težave

73. poglavje 626

Smrt don Henrika Bonettija: sožalje škofa iz Mondovija – Mons. Manacorda pošlje don Bosku zadnjo odločitev mons. Modene o Stoletnici – Zadovoljstvo mons. Gastaldija; konec zadeve – Turinski prefekt in kardinal Guidi prosita za sprejem dečkov – Don Boska prosijo, da bi molil za cesarja Maksimilijana, ustreljenega v Mehiki, in za cesarico, ki je duševno zbolela – Odgovor Pija IX. na pismo – Neomajna vdanost Božjega služabnika Svetemu sedežu – Posebni

don Boskovi opravki ob koncu šolskega leta – Don Boskovo pismo neki ugledni dobrotnici: poslal bo obljubljenega duhovnika; neka duševno bolna ženska ozdraví s svetinjico Marije Pomočnice; vera in vztrajnost v molitvi za prejem milosti – Pismo gojencem v zavodu v Lanzu: spomini na počitnice – Kolera v Rimu – Bolezen grofice Calderari v Turinu

74. POGLAVJE 634

Nagovor: kaj hoče hudobni duh in česa se boji pri fantih – Konec šolskega leta in razdelitev nagrad – Grof Camburzano umira: don Boska prosijo, naj ga ozdravi – Don Bosko ga obišče, vendar brez tolažilnega sporočila; grof umre – Dvojna don Boskova prošnja na finančno ministrstvo za denar za poravnavo davka na nepremičnine v Mirabellu – Don Bosko prosi grofa Cibraria za posojilo za gradnjo cerkve – Don Boskova ljubezen do čednosti uboštva in njegovo popolno zaupanje v Boga – Čudežna pomoč Božje previdnosti

75. POGLAVJE 642

Duhovne vaje v Trofarellu – Don Boskovo pismo predstojnici v Tor de' Specchi – Don Boskova presunjenost pri pridiganju – Med odmorom pove, da bo eden izmed navzočih postal škof – Don Cagliero gre streč obolelim za kolero v Castelnuovo – Pismo don Bone iz Brescie fantom v oratoriju – Eden izmed gojencev v nevarnosti, da bi utonil – Odločen sklep, da se bo dal vsega Bogu – Don Bosko v Streviju s škofom iz Acquija; blagoslovi neko obsedenko: priporoči sorodnikom, da naj do Marijinega rojstva molijo vsak dan nekaj molitev – V pismu napove, da bo šel v Alessandrio, Mirabello, Montemagno, Vignale – Vabijo ga na katoliški kongres v Malines, da bi se pogovarjal o morebitni salezijanski ustanovi v Belgiji – Njegove besede o pripravi revolucije v Rimu – Morilska kolera v Italiji in zaupanje v mater Božjo Marijo – Poročila o kugi v Rimu

76. POGLAVJE 650

Don Boskovi govori in dejanja – Iz kronike don Rue – Don Bosko v letoviški hiši teologa Margottija; kitajski škof obišče oratorij – Govor: dva častnika in cesar Teodozij v puščavskem samostanu – Katoliško branje: don Bosko poskrbi za prevod francoskih knjižic – Govor: Nebeška mati Marija ob smrtni postelji nekega fanta – Načrt za združenje za izdajanje očiščenih italijanskih klasikov – Govor: Reševati duše – Don Bosko pomaga fantu, ki ima verske dvome – Ubogi semeniščniki, ki stanujejo v oratoriju, ministrirajo med počitnicami v stolnici – Novica o obsedenki iz Acquija: don Boskovo zaupanje v izgon hudiča – Pismo duhovniku na počitnicah – Govori: Ne poslušajte slabih nasvetov; slava oratorija ni v znanosti, temveč v

kreposti; ljubezen do Marijine svetinjice – Vredno proslaviti praznik Marijinega rojstva – Don Bosko na pamet deklamira dolge odstavke iz klasikov, ki se jih je naučil v mladosti

77. POGLAVJE 658

Priporočilno pismo škofa iz Alessandrie – Don Boskov nagovor: kolera, greh, svetinjica Marije Pomočnice – Pismo iz Acquija sporoča o ozdravitvi obsedenke – Opeka za novo cerkev – Don Bosko pripoveduje o ozdravitvi obsedenke iz Acquija – Vitez sporoča pomembne novice predstojnici Tor' de Specchi; don Boskova napoved tej redovnici – Otroci, ki sramotijo duhovnike; odrasli, ki sovražijo Cerkev in se borijo proti njej – Nagovor: Zaprite čute hudičevim prevaram, če hočete napredovati pri učenju in obrti – Nadškof prepove škofijskim klerikom pri don Bosku, da bi poučevali in asistirali gojence, in ukaže, da se vrnejo v semenišče; ne sprejema don Boskovih razlogov – Podelitev duhovniškega reda

78. POGLAVJE 668

Zahrbtne spletke v škodo duš – Don Boskov nagovor: devetdnevnice in tridnevnice v oratoriju pogubne za slabe fante; nasilna smrt brata nekega salezijanca – Še drug pomemben nagovor: dober uspeh – Prošnja obrambnemu ministrstvu za obleko in odeje in na pravosodno ministrstvo za podporo za klerike – Don Bosko gre v San Giovanni in Croce pri Cremoni – Piše neki gospe, kaj naj stori, da bo prejela zaželeno milost, in don Rui, da mu pošlje šolske programe za Mirabello in Lanzo – Don Bosko gre v Parmo – Druge duhovne vaje v Trofarellu – Don Boskovo pismo rektorju Nazarenskega kolegija v Rimu v spodbudo glede tegob, ki jih je moral prestati zaradi kolere – Deček, ki ga je priporočilo notranje ministrstvo – Nagovor: zdravamarija, sredstvo, s katerim premagamo slabe navade – Dvoje don Boskovih pisem – Don Bosko v Castelnuovu – Sprejem pri ljudstvu – Don Boskovo srečanje z otroki – Dekan v Castelnuovu ozdravi od gluhosti

79. POGLAVJE 679

Priprave na vdor v papeško državo – Končni cilj revolucije – Garibaldi na čelu prostovoljcev; ustavijo ga in popeljejo v Caprero – Garibaldinci prekoračijo mejo; boji – Razkrinkan načrti sektašev – Neuspela strašna vstaja v Rimu – Mine – Opozorila prijatelja pred pretečimi nevarnostmi – Miren Rim – Pozornost papeške policije – Garibaldi v Firencah – Francija se zgane v pomoč papežu – Zadušena vstaja v Rimu

80. POGLAVJE 686

Don Boska obvestijo o uslišanih prošnjah na priprošnjo Dominika Savia – Sprejme nove gojence po priporočilu nekega gojenca –

Značilnost njegove ponižnosti – Teolog Borel pridiga o don Boskovih krepostih – Novi učitelji z državnimi diplomami – Don Boskova priporočila predstojnikom in učiteljem: medsebojna ljubezen, moliti za gojence – Don Boskova pisma raznim osebam z novicami, opozorili, nasveti in priporočili – Don Bosko piše pismo rektorju semenišča za dva škofijska klerika, da bi ju lahko zadržal v oratoriju; zagotovi mu, da je izpolnil zahteve monsinjorjeve okrožnice – Da dovoljenje nekomu, da kupi vinograd, ki mu je bil dan z volilom in so si ga prilastili sorodniki.

81. POGLAVJE 695

Novice iz Rima – Don Boskovo zagotovilo, da se Rimljanom ni treba bati napada sovražnika – Garibaldi se postavi na čelo številnih prostovoljcev in osvoji Monte Rotondo – Zarotniki skušajo v Rimu uprizoriti upor, vendar jih odkrijejo in onemogočijo – Prihod francoskih čet – Bitka pri Mentani – Garibaldija premagajo in ponovno zaprejo na Capreri – Preroško videnje, napovedano v Vaticinatoru – Ranjene garibaldince sprejmejo v rimske bolnišnice – Krščanska ljubezen rimskih patricijev, ki strežejo ranjencem – Osrečujoče novice

82. POGLAVJE 699

Don Bosko v Milanu – Don Boskovo pismo iz Casaleja prefektu v Mirabellu – Obisk tamkajšnjega malega semenišča – Dar dobrotnic za oltar sv. Petra in kapelo sv. Ane v novi cerkvi – Grof Cambray Digny finančni minister – Don Boskovo pismo vitezu; stanje del pri cerkvi; darovi rimskih gospodov; delna ozdravitev grofa Vimercatija in poskusi, kako doseči popolno ozdravitev – Vigna Pia – Don Bosko v Lanzu in poklici – Še več novic vitezu o gradnji cerkve – Odkritje Marijinega kipa na vrhu kupole – Oltar grofa Bentivoglia – Don Bosko se vrne v Milan – Praznik sv. Cecilije v oratoriju – Božja previdnost – Napoved o Rimu – Novice iz oratorija za viteza

83. POGLAVJE 705

Don Boskovo pismo rektorju semenišča s seznamom klerikov, ki želijo bivati v oratoriju; povabi ga, da bi daroval mašo za skupnost – Nadškof vztraja pri odločitvi, da ne bo posvetil klerikov, ki se ne bodo vključili v semenišče – Župniki nasprotujejo fantom, ki bi radi postali salezijanci – Po dolgem prerekanju dasta župnika iz Caramagne in Noneja prav don Bosku – Nadškof hoče v semenišče klerika Pavla Albero – Don Bosko gre k monsinjorju in meni, da ga je prepričal o svojem stališču – Don Cagliero, ki je bil določen, da uredi stvar z ordinacijami, ničesar ne doseže

84. poglavje 710

Težko oboleli škof kliče don Boska v Acqui – Smrt mons. Contratta – Praznik Brezmadežne v oratoriju – Don Boska pričakujejo v Morneseju – Razlogi za to povabilo – Don Bosko sporoča vitezu, da naj se Rimljani ne bojijo revolucije – Zmagoslavni prihod don Boska v Mornese – Milosti, ki jih je Marija Pomočnica izkazala prebivalcem Morneseja, in ti darujejo desetino pridelkov za novo cerkev – Don Boskovo delo in nasveti v pismu nekemu semeniščniku – Pesmi notarja Traversa – Don Boskove modre misli – Don Bosko blagoslovi zavodsko stavbo in kapelico – Spominski kamen – Na povabilo podprefekta vprašuje pretor občinsko upravo v Morneseju za podatke o dogodkih v času don Boskovega bivanja – Odgovor občine

85. poglavje 717

Don Bosko v Modeni: svetuje nadškofu, kako naj poskrbi za sredstva za vzdrževanje poklicev – Don Bosko piše vitezu, da je v denarnih težavah: nakazuje mu osebe, katere bi lahko prosili za pomoč; še druga naročila – Vitez v Rimu še naprej streže ranjenim garibaldincem – Marijina milost in dar za kapelico sv. Ane; don Bosko priporoči predstojnici Zvestih tovarišic dobro dekle, ki je želelo postati redovnica – Božični prazniki – Duhovniško posvečenje don Petra Racca; mati Božja Marija ga je čudežno podprla pri izpitih – Don Bosko piše v Milan, da bi mu pomagali z darovi – Velikodušen dar nekega dobrotnika – Pismo grofa Vimercatija kot odgovor na čestitke, ki so mu jih poslali gojenci oratorija – Katoliško branje – Galantuomo: predgovor; pesmi in pripovedi; nasvet za vse

DODATKI 726

KAZALO 742

salve